68
10 H
14

Ex Bibliotheca 9
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

PAVLO III PONT. MAX.

Pontificale Romanum

In quo (vltra ea que in alijs pontificalibus hactenus
impreſſis habent) nup addita ſunt: Solēne matutina
le officiū natiuitatis dñi cū modo ꝛ ordine cantādi
que in illo ad pontificē maxime pertinēt. Ac officium
diſtributionis candelaꝝ: cineꝝ: ꝛ palmaꝝ: cum officio
maioris hebdomade. Necnon verus ꝛ diſtinctus
ordo celebrādi ſolēnes miſſas per pontificem in
ſua eccleſia: ꝛ qūo in aliena: ac etiā per alium in
eius preſentia: cum noīatione perſonarum
pōtifici in p̄miſſis deſeruiētiū ꝛ aſſiſtētiū:
locisqꝫ ꝛ ſedibus earūdē ad longū an-
notatis. Cum pleriſqꝫ alijs additio-
nibus in diuini cultus ꝛ pōtificie
dignitatis honore: perſonis
eccleſiaſticis non ſolum
vtile: ſed admodū
neceſſarium.

Omnibus diligentiſſime nunc recens emendatis.

CVM INDICIB. LOCVPLETISS.

VENETIIS APVD IVNTAS M D XLIII.

Bib. Sec. Coll. Rom. Soc. J.

Tabula alphabetica ſuper pontificali.

Abbatis benedictio auctoritate apoſtolica 66
Abbatis bñdictio auctoritate ordinaria 74
Abbatiſſe benedictio 74
Abſolutio ordinandoꝝ ad cautelam 3
Abſolutionis ab excõicatione forma 208
Accoliti ordinatio 8
Admonitio epiſcopi ad fundatores eccleſiarũ de dotatione earum 124
Admonitio epiſcopi ſuper chriſmatis conſecratione 184
Ad multos annos cum cantu 37.et.74
Altaris cum eccleſia cõſecratio 118
Altaris conſecratio ſine eccleſie dedicatione 136
Altaris cõſecratio quãdo reliquie ſunt in ſũmitate ſtipitis 148
Altaris portatilis cõſecratio 148
Anathema breue contra ſuſcipientes ordines ſine examinatiõe ⁊ approbatione 3
Anathema contra ordinandos cum expreſſione omnium ⁊ ſingulorum impedimentorum 3
Anathema ꝯtra moleſtantes moniales 90
Anathematis pronuntiandi ⁊ relaxandi forma 209
Anuli põtificalis benedictio 33
Anuli monialium benedictio 83
Aque cum ſale benedictio 106
Aque cum ſale vino ⁊ cinere benedictio 114
Armorum benedictio 174
Aſperges añ cum cantu notato 110.118.157.et alibi

B

Baculi paſtoralis benedictio 33
Baculo paſtorali quando vti debeat epiſcopus 241
Balſami benedictio 189
Baptiſterij benedictio 169
Benedictio epalis Sit nomen dñi benedictum cum cantu 33
Bñdictionis epalis: que fit ante agnus dei in miſſa: forma ⁊ ordo 244
Bñdictiones epales: que in miſſa vtſupra dicũtur ordinarie ſm̃ tẽpora: ponunt̃ 245

C

Calicis ⁊ patene bñdictio 163
Campane benedictio 169
Capellani aſſiſtẽtis põtifici officiũ 242
Capellani ſuiẽtis d̃ mitra põtifici offiũ 243
Capſaꝝ pro reliquijs bñdictio 168
Catecuminoꝝ olei cõſecratio 192
Cemẽti pro altari bñdictio 123
Ciborij altaris bñdictio 169
Cimiterij bñdictio 151
Cimiterij ſimul cũ eccl'ia recõciliatio 157
Cimiterij ſine eccl'ia recõciliatio 162
Chirothecaꝝ bñdictio 35
Clericoꝝ ordinãdoꝝ examinatio 2
Clericoꝝ ordiatoꝝ admonitio ⁊ iſtructio 22
Coloꝝ qbus eccl'ia in paramẽtis vtitur varietas ſecũdũ tẽpora 240
Cõcilij pꝛuĩcialis ſeu ſynodal'. celebratio 197
Cõfeſſio que fit in media miſſa coram epo ⁊ abſolutio 231
Confirma hoc deus. añ. in cantu 65.et.74
Coronaꝝ virginũ bñdictio 83
Corporaliũ benedictio 165
Credo in vnum deũ quando ſit dicẽdũ 241
Chriſmatio ſeu confirmatio 1
Chriſmatis conſecratio 189
Crucis noue benedictio 166
Cruce ſignatoꝝ i ſubſidiũ terre ſcẽ bñdo 174

D

Diaconi ordinatio 12
Diaconi pontifici ſeruiẽtis officiũ 242
Degradatio oĩum ⁊ ſinguloꝝ ordinũ 205
Depoſitio verbalis clericoꝝ 203
Depoſiti clerici reſtitutio 204

E

Eccleſie dedicatio 109
Eccleſie recõciliatio 156
Eccleſie fundatores ſuper eius dote ab epiſcopo admonent̃ 124
Edictũ cõſecratoris: qualiter cõſecratus in epm̃ viuere debeat 40
Edictũ ꝯcilij: qͥliter clerici viuere debeãt 201
Enſis bñdictio 175
Epi conſecratio 25
Epalis bñdictio Sit nomẽ: in cantu 33
Epales bñdictiones ante agnus dei 244
Exorciſte ordinatio 8
Exhortatio ordinatoꝝ 22

F

Forma anathematis pronũciãdi: ⁊ abſoluendi ab eo 206
Forma degradãdi aliquẽ ab oĩbus ⁊ ſingulis ordinibus 205
Forma deponẽdi verbaliter clericũ: ⁊ reſtituẽdi depoſitũ 204.et.205
Forma excõicatiõis cõtra ordinãdos nõ approbatos 3
Forma excõicãdi ⁊ abſoluendi 208
Forma reſtitutionis ad ſingulos ordines 205
Forma ſuſpẽdẽdi ab ordinibus ⁊ reſtituẽdi ſuſpenſum 204

+ ij

Tabula alphabetica

Gloria in excelſis quando dicendũ ſit 241

H

Heretici recõciliatio 210
oſtiarij ordinatio 6

I

Imaginis beate marie virginis benedictio ſolẽnis 166
Imaginum ſanctorum aliorũ bñdictio 167
Imperatoris coronatio per papam 54
Imperatoris coronatio abſente papa 60
Imperatoris triplex corona 62
Imperatoris aduenientis proceſſionalis ⁊ ſolẽnis receptio 216
Impatricis coronatio vna cũ impatore 57
Impatricis ſine impatore coronatio 61
Impatricis aduenietis ſolẽnis receptio 218
Incenſi benedictio 131.et.166
Ite miſſa eſt quando dicendum ſit 241
Itineratio prelatorum 212

L

Laudes que ſiunt epiſcopo in magnis ſolẽnitatibus a clero in cantu 229
Lectoris ordinatio 7
Legati ſolennis receptio 213
Letanie habentur 10
Lotio pedum pauperum in quinta feria in cena domini ⁊ quocunq̃ tempore 180

M

Mandatum in cena domini 193
Mapparum altaris benedictio 165
Militis noui creatio ⁊ benedictio 104
Militis regularis bñdictio 105
Miſſa ꝓpria in ꝯſecratiõe epi in cãtu 28
Miſſa põtificalis qualiter ſit celebrãda 224
Miſſa pro defunctis in preſentia pontificis qualiter celebretur 239
Miſſa ꝑ defũctis ab epõ qualr̃ celebret̃ 137
Miſſa priuata quã audit epiſcopus: quo ordine celebretur 240
Miſſa propria in conſecratione abbatiſſe ⁊ monialium in cantu. 76
Miſſa ꝓpria i cãtu in ꝯſecratiõe altaris 145
Miſſa propria in cantu in recõciliatione cimiterij 160
Mitra aurifrigiata vel ſimplici quando vtẽdum ſit 33
Monachi benedictio 63
Monachi faciẽdi ex clerico ſclari ordo 63

N

Noue crucis benedictio 166
Ne reminiſcaris aña in cãtu ⁊.7.pſalmi 152

O

Officiũ faciẽdũ poſt miſſam defuncto ꝑ pro epõ vel ꝑlato ſolẽniter 237
Olei infirmorum benedictio 187
Olei chriſmalis benedictio 189
Olei catecuminorum benedictio 192
Ornamentorũ eccleſie bñdictio 167
Orationes dicẽde in miſſa in anniuerſario conſecrationis epiſcopi 41
Orationes ⁊ pſalmi dicendi ab epõ anteq̃ꝫ paretur ad miſſam cantandam 225

P

Pallij collatio patriarchis ⁊ archiepiſcopis ⁊ eius vſus 41
Pape cõſecratio bñdictio ⁊ coronatio 43
Pape equitatio ad lateranũ in die coronationis ſue 48
Pape ⁊ imperatoris ꝓceſſio ꝑ vrbẽ 59
Paramentoꝝ ſacerdotaliũ bñdictio 164
Paraſceue diei officium 194
Pax vobis i miſſa qñ dicẽdũ eſt ab epõ 241
Penitentium ſolenniter publica de eccleſia expulſio 176
Penitẽtium ſolẽnis recõciliatio 178
Preſbyteri ordinatio 16
Primarij lapidis benedictio 105
Principis aduenientis ſolẽnis receptio 217
Principiſſe aduenietis ſolẽnis receptio 218
Propitius eſto aña in cantu 199
Pſalmiſte inſtitutio 2

Q

Quãdo epũs vti debet baculo paſtorali 241
Quãdo epũs vti debet mitra aurifrigiata 241
Quibus coloribus eccleſia in diuinis officijs vtatur 240

R

Reconciliatio heretici 210
Reconciliatio apoſtate 211
Reconciliatio ſchiſmatici 211
Recõciliatio eccleſie ⁊ cimeterij ſimul 156
Reconciliatio cimiterij ſolius 162
Regis coronatio 91
Regis aduenientis ſolẽnis receptio 217
Regine coronatio 96.et.99
Regine aduenietis ſolẽnis receptio 218
Religarũ ad eccliam cõſecrãdã delatio 123
Reſtitutio clerici depoſiti 203

S

Sabbati ſancti officium 195
Sacroꝝ vaſoꝝ benedictio 167
Salis ⁊ aque benedictio 114
Schiſmatici reconciliatio 210
Scrutiniũ ſerotinum epi cõſecrãdi 38
Symbolũ apl'oꝝ 21
Subdiaconi ordinatio 10
Subdiaconi epõ ſeruientis officium 243
Suſpẽſionis ſententia ⁊ relaxatio 203

T

Tabernaculi pro euchariſtia bñdictio 168

Tabule ante altare vel poſt collocande benedictio 169
Te deum laudamus in cantu 36
Thuribuli benedictio 169

V

Veli monialiũ bñdictio 79.et.87
Veni ſancte ſpũs aña in cantu 19
Veni creator ſpiritus hymnus 19
Veſperaꝝ põtificaliũ ſolẽnitas ⁊ ordo 219
Veſperas cantãte pontifice que per eũ ſunt intonanda vel cantanda 220
Veſperarum que coram epiſcopo preſente cantantur quis ordo vel ſolẽnitas 218
Veſperarum ⁊ matutinarum coram epiſcopo cantandarum pro defunctis ritus ⁊ ordo 236
Vexilli benedictio 175
Viſitandi parochias ordo ⁊ celebritas 214

¶ Infraſcripti pſalmi in hoc libro cõtinẽtur: qui vt facilius inueniri poſſint hoc indice per litteras alphabeti collocabũtur.

¶ Afferte domino 173
¶ Benedictus dominus deus iſrael 113
Bonum eſt confiteri domino 128
¶ Conſerua me domine 5
¶ Deus in adiutorium 170
Deus noſter refugium 130
Deus deus meus 135
Deus in nomine 170
Deus miſereatur 170
Domini eſt terra 5
¶ Ecce q̃ bonum 6.et 65
Eructauit 129
Exurgat 74
¶ Fundamenta 108.et.130
¶ Inclina domine aurem tuam 170
Iudica me deus ⁊ diſcerne 118.et.137
¶ Letatus 108.et.119
Lauda hieruſalem 130.et.172
Lauda anima 171
Laudate dominum qm̃ bonus 172
Laudate dominum de celis 172
¶ Magnus dominus 64
Miſerere mei deus ſm̄ 118
Miſerere mei deus miſerere mei 170
¶ Pſalmi penitentiales cũ aña. Ne reminiſcaris 152.et.170
¶ Quã dilecta 5.106.et.139
Qui habitat 120
¶ Venite exultemus 123

¶ Sequitur tabula ordinaria.

Tabula ordinaria põtificalis

Pontificalis ordinis liber incipit. In quo ea tãtum ordinata ſunt: que ad officium pontificis pertinẽt. Qui tres in ſe partes continet.

¶ In quarum prima de bñdictionibus ⁊ ↄſecrationibus pſonaꝝ.

¶ In ſecunda de conſecrationibus ⁊ benedictionibus rerum.

¶ In tertia vero de quibuſdam ſacramentis ⁊ eccleſiaſticis officijs agitur. Et primo in prima parte.

De chriſmandis in fronte 1
De pſalmiſta faciendo 2
De ordinibus conferendis 2
De forma abſolutionis ordinandorum ab excõmunicatione ⁊ irregularitate 3
De edicto quod profert epiſcopus cõtra ſuſcipientes ordines ſine examinatione ⁊ approbatione 3
De edicto in quo ponuntur impedimenta ordinandorum in ſpeciali 3
De clerico faciendo 5
De barba tondenda 6
De minoribus ordinibus 6
De ordinatione oſtiarij 6
De ordinatione lectoris 7
De ordinatione exorciſte 8
De ordinatione accoliti 8
De ſacris ordinibus in genere 9
De ordinatione ſubdiaconi 10
De ordinatione diaconi 12
De ordinatione preſbyteri 16
De exhortatione facienda ordinatis poſt ordinum ſuſceptionem 22
De conſecratione electi in epiſcopum 25
De miſſa propria dicenda in conſecratione epiſcopi. 28. que mediatur. 34. ⁊ finitur. 35.
De ſcrutinio ſerotino quo antiqui vtebantur. 38
De admonitione conſecrati in epiſcopum q̃liter in officio ſuo debeat ſe habere 40
De orationibus dicendis in miſſa in anniuerſario conſecrationis epiſcopi 41
De pallio: ⁊ quando: ⁊ quibus diebus ſit eo vtendum 42
De conſecratione: benedictione: ⁊ coronatione ſanctiſſimi dñi nr̃i pape 43
De receptione ⁊ coronatiõe romani imperatoris per dominum papam 54
De proceſſione pontificis ⁊ ceſaris per vrbem 59
De coronatione imperatoris abſente papa 60
De coronatione imperatricis 57. et. 61.
De triplici corona imperatorum 62
De benedictione abbatis electi non monachi neq̃ profeſſi 63
De monacho faciẽdo ex electo ſeculari 63
De benedictione abbatis auctoritate apoſtolica 66
De benedictione abbatis auctoritate ordinaria 74
De benedictione abbatiſſe 76
De miſſa propria in cantu dicenda in conſecratione abbatiſſe ⁊ monialium 76
De benedictione ⁊ conſecratione virginum 80
De anathemate: quod profert epiſcopus contra moleſtantes bona monialiũ vel eas ad malum inducentes 90
De benedictione ⁊ coronatione regis 91
De benedictione ⁊ coronatione regine 96
De benedictione ⁊ coronatione regine vel regni domine 99
De benedictione ⁊ coronatione regis poſtea in conſortem electi 103
De benedictione noui militis ⁊ enſis 104
De creatione militis regularis 105

¶ Secunda pars incipit. Et primo.

De benedictione ⁊ impoſitione primarij lapidis pro eccleſia edificanda 114
De benedictione ſalis eodem
De benedictione aque 115
De eccleſie dedicatione ſeu conſecratione 109
De benedictione aque cum ſale cineribus ⁊ vino 114. et. 115.
De conſecratione altaris 118
De benedictione cementi 123
De allocutione epiſcopi ad fundatores eccleſie ſuper debita dotatione eccleſie 124
De benedictione incenſi 131
De benedictione tobalearum vaſorum: ⁊ ornamentorum eccleſie ⁊ altaris conſecratorum 134

De altaris conſecratione que fit ſine eccle-
ſie dedicatione 136
De benedictione tobalearum vaſoꝝ ⁊ or-
namentorum altaris conſecran 134
De conſecratione altaris cuius ſepulchrū
reliquiarum eſt in medio ſummitatis ſti-
pitis 147
De altaris portatilis conſecratione 148
De benedictione cimiterij 151
De eccleſie ⁊ cimiterij reconciliatio-
ne 157
De recōciliatione cimiterij per ſe ſine eccle
ſie reconciliatione 162
De patene ⁊ calicis conſecratione 163
De benedictione ſacerdotalium indumen
torum in genere 164
Specialis benedictio cuiuſlibet indumen-
ti. 164
De benedictione mapparum ſeu linteami-
num ſacri altaris 165
De benedictione corporalium 165
De benedictione noue crucis 166
De benedictione imaginis beate marie
virginis 166
De bñdictione imaginū alioꝝ ſanctoꝝ 167
De benedictione ſacrorum vaſorum:
⁊ aliorum ornamentorum in ge-
nere 167
De benedictione tabernaculi ſiue vaſculi
pro eucbariſtia conſeruanda 167
De benedictione capſarum pro reliquijs ⁊
alijs ſanctuarijs includendis 168
De benedictione thuribuli 169
De benedictione ciborij ſeu vmbraculi al-
taris 169
De benedictione tabule ante vel poſt alta-
re collocande 169
De benedictione baptiſterij vel lapidis
fontium 169
De benedictione ſigni vel campane 169
De bñdictione ⁊ impoſitione crucis profi-
ciſcentibus in ſubſidium ⁊ defenſionem
fidei chriſtiane: ſeu recuperationem terre
ſancte 174
De benedictione armorum 174
De benedictione enſis 175
De benedictione ⁊ traditione vexilli bel-
lici. 175
Additio ad idem ſecundum quaſdam ec-
cleſias 175

Tertia pars incipit. In qua de quibuſdam ſacramentis ⁊ eccl'iaſticis officijs agitur. Et primo.

De expulſione publice penitentium ab
eccleſia in feria quarta cinerum 176
De lotione pedum pauperum in quinta fe-
ria in cena domini ⁊ quocunque tem-
pore 180
De reconciliatione publice penitentium in
quinta feria in cena domini 180
De admonitione epiſcopi ad populum de
dignitate chriſmatis 186
De benedictione olei infirmorum 187
De benedictione balſami 188
De benedictione chriſmatis 189
De benedictione olei catecumino-
rum 192
De mandato quod dicta die agitur 193
De officio faciendo per pontificem in die
paraſceues 194
De officio faciendo in ſabbato ſancto 195
De ordine ad concilium prouinciale ſeu ſy
nodum celebrandum 197
De admonitione metropolitani ſeu epiſco
pi preſidentis concilio ſeu ſynodo quali
ter ſacerdotes viuere debeant 201
De ordine ſuſpenſionis: reconciliationis:
depoſitionis: diſpenſationis: degra-
dationis: ⁊ reſtitutionis ſacrorum ordi-
num 203
De ordinatione excommunicandi ⁊ abſol-
uendi 208
De ordine recōciliandi apoſtatam: ſchiſ-
maticum vel hereticum 210
De itineratione prelatorum 212
De ordine recipiendi proceſſionaliter pre-
latum vel legatum 213
De ordine viſitandi parochias 214
De ordine recipiendi proceſſionaliter im-
peratorem 216
De ordine recipiendi proceſſionaliter re-
gem. 217
De ordine recipiendi proceſſionaliter prin-
cipem 217
De ordine recipiendi proceſſionaliter impe
ratricem vel reginam 218
De ordine recipiendi proceſſionaliter prin
cipiſſam. 218

De veſperis pontificalibus pontifice in craſtino celebraturo 219
De his que incipere vel cantare debet epiſcopus in veſperis ſolēnibus 219
De matutinis in nocte natiuitatis 223
De miſſa pontificali pontifice ſolēniter celebrante 224
De laudibus que fiunt epiſcopo a clero in feſtis ſolēnibus in miſſa ante Gloria in excelſis 222
De veſperis ſolēnibus que in preſentia pōtificis celebrantur 234
De miſſa ſolenni que in preſentia pontificis celebratur 235
De veſpis et matutinis p defunctis 236
De miſſa pro defunctis 237
De officio quod poſt miſſam agitur 237
De miſſa pro defunctis que coram pontifice celebratur 239
De miſſa priuata quam pontifex audit 240
De diuerſitate colorum. 240
De mitra 241
De Gloria in excelſis. Pax vobis: et Ite miſſa eſt 241
De Credo 241
De baculo paſtorali 241
De benedictione pontificali Sit nomen domini 241
De officio capellani pontifici aſſiſtentis 242
De officio diaconi pontifici in miſſa miniſtrantis 242
De officio ſubdiaconi pontifici in miſſa miniſtrantis. 243
De officio capellani de mitra pontifici ſeruientis 243
De modo benediecendi ſolenniter populum in miſſa ante agnus dei per pontificem 244
De benedictionibus dicendis quando pontifex ſolenniter populo benedicit. 245

¶ Sequitur tabula omnium benedictionum pontificalium.

Tabula omnium benedictionum ſolennium totius anni de tempore ⁊ de ſanctis.

Dominica prima aduentus domini	245
Dñica.2.aduẽtus	245
Dñica.3.aduentus	245
In feria.4.quatuor temporum aduẽtus	245
Feria.6.	245
Sabbato	245
Dominica.4.aduentus	245
In vigilia natiuitatis dñi	245
In prima miſſa natiuitatis dñi	245
In ſecunda miſſa in aurora	245
In tertia ſeu maiori miſſa	246
In feſto ſancti ſtephani protomartyris	246
In feſto ſancti ioãnis euangeliſte	246
In feſto ſanctorum innocentium	246
Dñica infra octauas natiuitatis dñi	246
In octaua natiuitatis dñi	246
In epiphania domini	246
Dominica prima poſt epiphaniã	246
In octauis epiphanie	246
Dominica.2.poſt epiphaniam	247
Dñica.3.poſt epiphaniam	247
Dominica.4 poſt epiphaniam	247
Dñica.5.poſt epiphaniam	247
Dominica.6.poſt epiphaniam	247
Dominica in ſeptuageſima	247
Dominica in ſexageſima	247
Dominica in quinquageſima	247
Feria.4.in capite ieiunij	247
Dominica prima quadrageſime	247
Feria.4.quatuor tẽporum.xl.	247
Feria.6.quatuor tẽporum.xl.	248
Sabbato quatuor temporum.xl.	248
Dominica.2.xl.	248
Dominica.3.xl.	248
Dominica.4.xl.	248
Dominica de paſſione dñi	248
Dñica in ramis palmarũ	248
Feria.2.maioris hebdõe	248
Feria.3.maioris hebdomade	248
Feria.4.maioris hebdomade	248
Feria.v.in cena domini	248
Sabbato ſancto	249
In die ſancto paſche	249
Feria.2.poſt paſcha	249
Feria.3.poſt paſcha	249
Feria.4.poſt paſche	249
Feria.5.poſt paſcha	249
Feria.6.poſt paſcha	249
Sabbato in albis	249
Eodem die	249
Dominica in octaua paſche	249
Dominica prima poſt octauas paſche	250
Dominica.2.poſt octauas paſche	250
Dñica tertia poſt octauas paſche	250
Dñica quarta poſt octauas paſche	250
Feria ſecunda in rogationibus	250
Feria tertia in rogationibus	250
In vigilia aſcenſionis dñi	250
In aſcenſione domini	250
Dñica poſt aſcenſionem	250
In vigilia penteceſtes	250
In die ſancto pentecoſtes	250
Feria ſecunda poſt pentecoſten	251
Feria tertia poſt pentecoſten	251
In feſto ſanctiſſime trinitatis	251
In feſto ſacratiſſimi corporis chriſti	251
Dominica in octauis pentecoſtes	251
Dñica ſecũda poſt pentecoſten	251
Dñica.3.poſt pentecoſten	251
Dñica quarta poſt pentecoſten	251
Dñica quinta poſt pentecoſten	251
Dñica.6.poſt pentecoſten	251
Dñica.7.poſt pentecoſten	252
Eadem dominica	252
Dñica.8 poſt pentecoſten	252
Eadem dominica	252
Dñica.9.poſt pentecoſten	252
Eadem dominica	252
Dñica decima poſt pentecoſten	252
Dñica.11.poſt pentecoſten	252
Dñica.12.poſt pentecoſten	252
Dñica.13.poſt pentecoſten	252
Eadem dominica	252
Dñica.14.poſt pentecoſten	252
Dñica.15.poſt pentecoſten	252
Dñica.16.poſt pentecoſten	252
Dñica.17.poſt pentecoſten	253
Feria quarta quatuor tẽpoꝝ ſeptẽbris	253
Eadem die	253
Feria.5.quatuor tẽpoꝝ ſeptẽbris	253
Eadem die	253
Sabbato quatuor tempoꝝ ſeptẽbris	253
Eodem die	253
Dñica.18.poſt pentecoſten	253
Dñica.19.poſt pentecoſten	253
Dñica.20.poſt pentecoſten.	253
Dñica.21.poſt pentecoſten	253
Dñica.22 poſt pentecoſten	253

Eadem dominica 253
Dñica.23.poſt penteceſten 253
Eadem dominica 253
Dñica.24.poſt penteceſten 253
Eadem dominica 254
Dñica.25.poſt penteceſten 254
Eadem dominica 254
Dñica.26.poſt penteceſten 254
Eadem dominica 254
Dominica de trinitate 254
Eadem dominica 254

¶ Benedictiones pōtificales in feſtis ſanctorum.

December

In feſto ſancti andree apoſtoli 254
In feſto ſancti nicolai epi ꝛ ꝯfeſſoris 254
In feſto conceptionis beate marie ſemper virginis 254

Januarius

In feſto ſancte agnetis virginis ꝛ martyris 254
In feſto ſancti vincentij martyris 255
In conuerſione ſancti pauli apoſtoli 255

Februarius

In purificatione beate marie 255
In cathedra ſancti petri 255
In feſto ſancti mathie apoſtoli 255

Martius

In feſto ſancti thome de aquino ordinis predicatorum 255
In feſto ſancti gregorij pape 255
In annuntiatione beate marie ſemper virginis 255

Aprilis

In feſto ſancti vincentij confeſſoris ordinis predicatorum 255
In feſto ſancti marci euangeliſte 255
In feſto ſancti petri martyris ordinis predicatorum 256

Maius

In feſto ſancte catherine de ſenis virginis 256
In inuentione ſancte crucis 256

Junius

In feſto ſanctorum geruaſij ꝛ prothaſij 256
In feſto ſancti ioannis baptiſte 256
In feſto apoſtolorum petri ꝛ pauli 257

Julius

In feſto viſitationis beate marie ſemper virginis 257
In feſto beate marie magdalene 257
In feſto ſancte marthe virginis 257

Auguſtus

In feſto ad vincula ſancti petri apoſtoli 257
In inuentione ſancti ſtephani protomartyris 257
In feſto ſancti dominici confeſſoris 257
In feſto transfigurationis domini 257
In feſto ſancti laurentij martyris 257
In vigilia aſſumptionis beate marie ſemper virginis 257
In aſſumptione eiuſdem beatiſſime virginis marie 257
In tranſlatione ſancte corone dñi 257
In feſto ſancti auguſtini epiſcopi ꝛ doctoris 257
In decollatione ſancti ioannis baptiſte 258

September

In natiuitate beate marie ſemper virginis. 258
In exaltatione ſancte crucis 258
In feſto ſancti michaelis archangeli 258

October

In feſto ſancti franciſci confeſſoris 258
In feſto ſancti luce euangeliſte 258
In vigilia omnium ſanctorum 258

Nouember

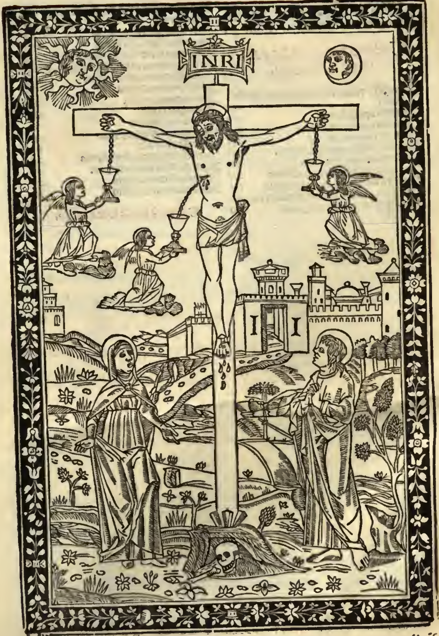
In feſto omnium ſanctorum 258
In eodem feſto 258
In feſto ſancti martini epi ꝛ cōfeſſoris 258
In feſto beate catherine virginis ꝛ mar-

tyris 258
In feſto dedicationis eccleſie 259
In anniuerſario dedicationis eccleſie 259

¶ Benedictiones de communi ſanctoꝛum.

In vigilia vnius vel plurimoꝛum apoſtoloꝛum 259
In feſtis apoſtoloꝛum 259
In feſtis euangeliſtarum 259
In feſto vnius martyris 259
In feſto plurimoꝛum martyrum 259
In feſto vnius confeſſoꝛis 259
In feſto plurimoꝛum confeſſoꝛum 259
In feſto vnius virginis ⁊ martyris 259
In feſto vnius virginis non martyris 259
In feſto plurimarum virginum 260
In feſto alicuius ſancte que nec virgo nec martyr eſt 260
In ſolennitate reliquiarum 260
In conſecratione epiſcopi 260
In anniuerſario diei ꝯſecrationis epi 260
In celebratione oꝛdinū ſup oꝛdinatos 260
In conſecratione monialium 260
In coꝛonatione regis 260
In ſolutione concilij 260
In tempoꝛe belli 260
Pꝛo iter agentibus 261
Benedictio ſuper populum 261
In miſſa pro pace 261
In miſſa tempoꝛe tribulationis 261
Benedictio in omni tempoꝛe 261
Alia benedictio ad idem 261
Alia benedictio ad idem 261

¶ Explicit tabula totius operis.

Quę hic habet calamo immutata addita et deleta, ex uarijs antiquis codicib[us]
excerpta ſunt.

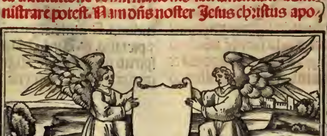
¶ Libri pontificalis ſecundum ritum ⁊ vſum ſancte
Romane eccleſie: Pars prima incipit.

¶ De confirmandis ſeu chriſmandis in fronte.

Ontifex pueros ſeu infantes
vel alios ſacri baptiſmatis vn
da perfuſos in fronte chriſma
re volés paratus ſupra roche-
tum vel ſi ſit religioſus ſupra
ſuperpelliciuꝫ amictu ſtola plu
uiali albi coloris ⁊ mitra pre-
tioſa accedit ad faldiſtoriū an-
te medium altaris: aut in alio
cóuenienti loco ſibi paratum.
Et in eo ſedens: renibus altari ⁊ facie populo verſis:
populum coram ſe ſtanteꝫ admonet: ꝙ nullus alius
niſi ſolus epiſcopus vel maior ex diuina ⁊ apoſtoli-
ca inſtitutione confirmationis ſacramentum admi-
niſtrare poteſt. Nam dn̄s noſter Jeſus chriſtus apo-

ſtolos cõfirmauit: cum in die pen
tecoſtes ſpiritũ ſanctum eis contu
lit: ⁊ per eos eorũq; ſucceſſores: ſci
licet ep̃os: populos ↄfirmãdos eẽ
decreuit. ¶ Nullus ↄfirmatus de
beat reconfirmari. ¶ Nullus qui
non ſit ↄfirmatus poteſt eſſe in cõ
firmatione patrinus. ¶ Nullus
excõmunicatus vel grauioribus fa
cinoribus alligatus ingerat ſe ad
percipiendum hoc ſacramentum
vel ad preſentandũ confirmandũ.
¶ Adulti debent prius confiteri ⁊
poſtea confirmari. ¶ Hoc ſacra-
mento contrahitur cõpaternitas
⁊ affinitas ſpiritualis prout in ba
ptiſmo impediens matrimoniũ cõ
trahendum: ⁊ dirimens iam cõtra
ctum. ¶ Nullus pſentet niſi vnũ
aut duos: non plures. ¶ Confir-
mandi de honeſtate non de neceſſi
tate debẽt eſſe ieiuni: Similiter cõ
firmans. ¶ Confirmato debet li-
gari frons ⁊ ſic manere quouſq;
chriſma deſiccetur: ⁊ non oportet
ꝙ ligatura ſeptem diebus portet:
ſed decet vt ſeptem diebus abſti-
neat a lotione capitis. ¶ Proin-
de vnuſquiſq; confirmandus por
tet lineam vittam mundã cuz qua
ligetur caput: que cũ ſoluitur igni
comburat. Quidaz ↄſueuerũt por
tare ligaturaz tres dies. Quidam
vnũ tantũ: in hoc poterit cõſuetu
do patrie ſeruari. ¶ Quod ligan
do vel ſoluendo ligaturam capitis
ſiue abſtergendo frontẽ nõ cõtra
hitur aliqua compaternitas ſed te
nendo tantũ. ¶ Quod nullus cõ

Nõ cõfirmatu excõicatos vel facinoroſos non põt quequã ad ↄfirmationem p̃ntare.

Nullus pñſẽtet niſi vnũ aut duos.

Confirmato non lauat caput vſq; ad vij. dies.

Linea qua ligetur frons cõfirmati cõburatur.

firmatus diſcedat niſi benedictio-
ne accepta: quaz pontifex ipſe poſt
omnium confirmationem dabit.
¶ Infantes p patrinos ante põ-
tificem chriſmare volentẽ teneant
in brachijs dextris. Adulti vo ſeu
alij maiores ponant pedem ſuum
ſuper pedem dextrum patrini ſui.
¶ Quibus per ordinem diſpoſitis
ante pontificem: ipſe pontifex lotis
prius manibus ⁊ illis ante pectus
iunctis ſtans mitra depoſita cõfir-
mãdis iam genua flectẽtibus ⁊ ſiĩr
iunctis añ pectus manibus dicit.

Spiritus ſctũs ſupueniat in
vos: ⁊ virtus altiſſimi cuſto-
diat vos a peccatis. ℟. Amẽ. De
inde ſignans ſe manu dextra a frõ
te ad pectus ſigno crucis dicit. ℣.
Adiutorium nr̃m in noĩe dñi. ℟.
Qui fecit celũ ⁊ terrã. ℣. Domine
exaudi orõnem meam. ℟. Et cla
mor meus ad te veniat. ℣. Domi-
nus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu
tuo. Tunc extenſis verſus confir
mandos manibus dicit Oremus.

Omnipotẽs ſempiterne deus:
qui regenerare dignatus es
hos famulos tuos ex aqua ⁊ ſpiri
tuſancto: quiq; dediſti eis remiſ-
ſionem oĩum peccatorũ: emitte in
eos ſeptiformẽ ſpiritũ tuum ſan-
ctuz paracletuz de celis. ℟. Amen.
Spiritum ſapientie ⁊ intellectus. Iſa. xi.
℟. Amen. Spiritũ conſilij ⁊ forti-
tudinis. ℟. Amẽ. Spiritũ ſcientie
⁊ pietatis. ℟. Amẽ. Adimple eos
ſpiritu timoris tui: ⁊ ↄſigna eos ſi
gno cru ✠ cis xp̄i in vitã ꝓpitiat⁹

Confirmati nõ debent recedere niſi habita benedictione pontificis.

Ep̃s ſtat ſine mitra iũctis manibus añ pectus cõfirmãdis genuflexis ⁊ dicit Sps ſc̃.

Epiſcop⁹ ſignãs a frõte vſq; ad pect⁹ dicit Adiutorium ⁊c.

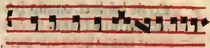
Ep̃s extẽſis manibus v ſus ↄfirmandos dicit orationem.

eternam. Per dominũ noſtrum Jeſum chriſtum filiũ tuũ: qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate eiuſdem ſpiritus ſancti deus per omnia ſecula ſeculorũ. ℟. Amen. Pontifex ſedens ſuper faldiſtorium predictũ: vel etiam ſi multitudo chriſmandorum ſeu confirmandorum id exegerit diſpoſitis illis per ordinem ſuper gradus presbyterij vel alibi: pontifex ſtans cũ mitra: illos diſcurrẽs ſignat per ordinem genuflexos: ⁊ vno ordine ſignato illi ſurgũt: ⁊ alij genuflectunt ⁊ ſignãtur: ⁊ ſic vſq; in finẽ. Et pontifex inquirit ſigillatim de nomine cuiuſlibet conſignandi: ſibi per patrinum vel matrinam flexis genibus pñtati ⁊ ſummitate pollicis dextre manus chriſmate intincta facit crucẽ in fronte illius dicens. Joãnes vel Maria vel quouis nomine nuncupetur. Signo te ſigno cru ✠ cis: ⁊ confirmo te chriſmate ſalutis. In noĩe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpũs ✠ ſancti: vt replearis eodem ſpiritu ſancto ⁊ habeas vitã eternam. ℟. Amen. Producit ſignum crucis in frontem illius dux dicit: ſigno crucis. Deide dat ſibi leuiter alapaz ſuper genam dicẽs Pax tecũ. Omnibus taliter cõſignatis: pontifex tergit cum mica panis ⁊ lauat cum aqua pollicem ⁊ manus ſuper aliquam peluim. Deinde aqua lotionis cuz pane fundatur in fontibus vel piſcina ſacrarij. Interim dum lauatur: cãtatur añ.

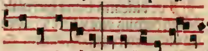
Pōtifex ſedens cũ mitra vel ſtãs noiatis ſingulis eos chriſmate facto i frõte ꝑungit.

Ipſo chriſmato dat leuẽ alapã ſup genã dicens. Pax tecum.

Pontifex lauat manus.

Confirma hoc deus qđ operatus es i nobis a tẽplo ſãcto tuo

qđ eſt in hieruſalẽ. Gloria patri. ℟. Sicut erat. Deinde repetitur añ. Confirma hoc deus. Pontifex ſurgit ⁊ ſtans verſus ad altare mitra depoſita dicit. ℣. Oſtende nobis domine miſericordiam tuam. ℟. Et ſalutare tuum da nobis. ℣. Domine exaudi orationẽ meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Deinde iunctis ante pectus manibus ⁊ omnibus confirmatis deuote genua flectentibus dicit. Oremus.

Deus qui apoſtolis tuis ſanctum dediſti ſpiritum: ⁊ per eos eorumq; ſucceſſores ceteris fidelibus tradendum eſſe voluiſti: Reſpice propitius ad humilitatis noſtre famulatum ⁊ preſta: vt eorum corda quorum frontes ſacro chriſmate deliniuimus: ⁊ ſigno ſancte crucis ſignauimus: idẽ ſpiritus ſanctus in eis ſuperueniens templuz glie ſue dignanter inhabitãdo pficiat. Qui cũ pře ⁊ eodẽ ſpũ ſcõ viuis ⁊ regnas de᷒ i ſcl'a ſclorũ. ℟. Amen. Deide dicit.

Pōtifex ſtãs verſus ad altare ſine mitra chriſmatis genuflexis dicit ℣. ⁊ orones ſeqntes iunctis manib᷒ ante pectus.

Ecce ſic bñdicet omnis ho-mo quĩ tiemet dñm. Et faci-ens ſignũ crucis ſuper eos dicit.

Ep̃s bñdicit chriſmatos.

Bene ✠ dicat vos dñs ex ſyõ vt videatis bona hieruſalẽ oĩbus diebus vite veſtre ⁊ habea-tis vitam eternam. ℞. Amen. Ex-pedita itaq̃ confirmatione pon-tifex ſedẽs accepta mitra patrinis ⁊ matrinis annunciat: ꝙ inſtruãt ⁊ informẽt filios ſuos bonis mo-ribus ⁊ operibus: ꝙ fugiant ma-la ⁊ faciãt bona ⁊ doceãt eos Cre-do in deũ. ⁊ Pater noſter Aue maria quoniã ad hoc ſunt obli-gati.

ps.cxxvij.

Ep̃s ſedet cũ mitra ⁊ ad-monet patri-nos vt iſtru-ant filios ſu-os ſpũales.

¶ De officio pſalmiſtatus.

Pſalmiſta id eſt cãtor poteſt abſq̃ licentia Epiſcopi: ſola iuſſione pſbyteri officiũ ſuſci-pere cantãdi: dicẽte ſibi pſbytero. Uide vt quod ore cãtas: cor-de credas: ⁊ quod corde cre-dis: operibus cõprobes Et ſi ep̃s clericũ ordinãs hec faciat bñfacit.

¶ De ordinibus conferendis.

Quoniam collatio ordinum eccleſiaſticorũ maxime eſt importantie: pontifex multa pri-us conſiderare debet ⁊ videre ne cui cito manus imponat: iuxta tra-

Que ſint cõ-ſideranda p ep̃m i colla-tiõe ordinũ. j.ti.v.

ditionem apoſtoli: Ordinandorũ conditiones ⁊ qualitates: ne vel indignis cõferantur vel vitio ſu-ſcipientium ordinũ dignitas mi-nuatur. ¶ Cõmittat igitur prius examinationẽ ordinandorũ Ar-chidiacono: vel Archipreſbyte-ro: pro more eccleſie: ⁊ illis addat ſacerdotes timoratos: doctos ⁊ prudentes: prout ſibi videbitur: vel ſi placet ipſe examinatiõi iter-ſit.

Ep̃s ordinã-dos p ſe exa-minet vel a-liis doctis ſa-cerdotibus examinatio-nẽ cõmittat.

¶ Examinentur primo de eta-te legitima: ſufficienti lr̃atura: ⁊ morum honeſtate. Non enim de-bet qs ad ſubdiaconatũ ordina-ri: niſi decimumoctauum: neq̃ ad diaconatum niſi vigeſimum: nec ad preſbyteratũ niſi vigeſimũ qn-tum ſue etatis annum attigerit.

Quali etate ad ſingulos ordines de-beant clerici promoueri.

¶ Prima tonſura vero ⁊ mino-res ordines ante ſeptimum annũ dari non debent.

Prima tõſu-ra ante ſep-tẽ-niũ dari nõ debet.

¶ Literatura in ſubdiaconatu ⁊ diaconatu me-diocris ſufficit: vt ſaltem ſciat be-ne ⁊ expedite legere: ⁊ cõpetenter cantare: det operam grammatica-libus: ſciat ordinare officiũ: ⁊ ha-beat modũ ac commoditatẽ illud dicẽdi ad quod obligat. Neq̃ de-bet ordinari niſi videatur ꝙ offi-cium cõmode dicere poſſit.

Que ſuffici-ẽtia requirat in ſubdiacono ⁊ diacono.

¶ In ſacerdotẽ autẽ pmouendo ſuffici-ens literatura requiritur. Sciat grãmaticam: preſertim ſi ſit ſecula-ris: q2 illis cura aiaꝝ cõmitti ſolet: q̃ ſine literis exerceri non poteſt.

Que ſuffi-ciẽtia requira-tur in ſacer-dote.

¶ Examinentur etiam de natali-bus: quia illegitimi ſine diſpenſa-tiõe apoſtolica ad ſacros ordines

ꝓmoueri nõ pñt. Ad minores tñ
pñt ex diſpẽſatione ſui epi ordina-
rij. ¶ Diſcutiẽdi ẽt ſũt de itegrita
te mẽbroꝝ ne ſit i eis debilitas: de
formitas vel ĩpotẽtia; palpata ꝯſi-
derata ⁊ tota numerata eoꝝ facie:
oculis: aurib⁹: narib⁹: manib⁹ ⁊ di
gitis eoꝝ: ac pedib⁹ ſi op⁹ fuerit di
ſcalciatis: ne forte ſint lignei: ⁊ de-
niqȝ toto corpe ꝯſiderato: ne ſint
gibboſi: torti: vel nimis claudi.

Deformes manchi ⁊ defectus notabiles in pſona patientes nõ debent ordinari.

¶ Examinenť ẽt de itegritate car
nis: ne ſint bigami: aut viduaꝝ ma
riti. ¶ Itẽ de ordine i q̃ ſũt ꝯſtitu
ti. ⁊ qñ ⁊ a quo illũ receperũt ac de
titulo ad quẽ ſũt ꝓmouẽdi. Nã ad
ſubdiaconatũ ⁊ ſ. nõ dȝ qs ꝓmo-
ueri ſine titulo alicuius bñficij: vel
ſaltẽ p̃rimonij ſufficiẽtis. ¶ Dein
de põtifex exponit oib⁹ q̃les opor
teat eſſe ordinãdos: p q̃tuordeciȝ
capl'a regule aplice ad timotheuȝ:
q̃ vult: vt ordinãdus ſit ireprehẽ-
ſibilis: nõ pl'iuȝ vxoꝝ vir: ſobrius:
pudic⁹: ornat⁹: prudẽs: hoſpitalis:
doctor: nõ vinolẽt⁹: nõ pcuſſor: ſȝ
modeſt⁹: ñ litigioſus: nõ cupid⁹: ſȝ
domui ſue bñ diſpoſit⁹. ¶ Expõit
inſup crimina: irregularitates ⁊ de
fectus: quoꝝ q̃dã ipediũt ꝓmouẽ-
dos: q̃dã vo deijciũt iaȝ ꝓmotos:
q̃s ipſi teneñt añ ordinationẽ ſuã
explicare: maxime illos q executio-
nẽ ipediũt: vt ſũt excõio: irregula-
ritas ac oẽ crimẽ enorme ⁊ notori
um. ¶ Moneat igiť eos vt digne
accedãt ad ordiatiões puro corde:
⁊ ꝯſcia mũda: ꝯfiteãť pctã ſua: ⁊ q
ad ſacros ꝓmouẽdi ſũt ad cõionẽ
ſe parẽt: curẽt vt deinceps ita viuãt

Bigami aut viduarũ mariti non poſſunt ordinari nec ſine titulo exiſtentes.

Ep̃s dȝ exponere ordinandis quales eſſe debeant. i. Thi. iij.

Exponit etiã ep̃s eis crimina ⁊ irregularitates ⁊ defectus q̃ ꝓhibent ordinãdos.

Ep̃s eos monet vt digne ſe preparent ad ordines ſuſcipiendos ⁊ ad ſacraȝ cõionẽ.

q̃ poſſint ñ ſolũ p̃eſſe: ſȝ ẽt ꝓdeſſe
cũ ad hoc eligant̃ vt ceteris p̃ſint:
⁊ ſicut p̃eminẽt dignitate: ita ⁊ ſci-
tate p̃fulgeãt. Cõſiderantes vnuſ-
qſqȝ ꝯſciaȝ ſuã: ⁊ tuti⁹ eẽ in iferiori
miniſterio cũ bona ꝯſcia deo ſerui
re q̃ȝ leſa ꝯſcia ad ſupiora ꝯſcende
re. ¶ Demũ in eccl'ia cũ ordinatio
nis tp̃s inſtat abſoluit publice ad
cautelã oẽs ordinãdos ab oi vin-
culo excõis: ⁊ cũ eis q̃ten⁹ ſȝ deũ ⁊
canõicas ſanctiões põt ſup oi irre
gularitate diſpẽſat: i hac forma. vȝ

Ep̃s añ inceptionẽ collationis ordinũ ordinandos abſoluit ab excõicatione ⁊ irregularitate.

Domin⁹ nr̃ ieſus xp̃s q btõ pe
tro apl'o ſuo collatis clauib⁹
regni celeſtis dedit poteſtatẽ ligã-
di atqȝ ſoluẽdi ipſe vos abſoluat:
⁊ nos auctoritate eiuſdẽ ⁊ ordina
ria q̃ fũgimur abſoluimus vos ab
oi ſnia excõis ſuſpẽſiõis ⁊ interdi-
cti ⁊ reſtituim⁹ vos ſctis ſacris ec-
cl'ie cõioni ⁊ vnitati fideliũ: ⁊ diſpẽ
ſam⁹ vobiſcũ ſup irregularitate ſi
ue irregularitatib⁹ ſi quã vel ſi q̃s
ꝯtraxiſtis ⁊ abilitam⁹ vos executioni
ordinũ ⁊ offõꝝ vr̃oꝝ inquãtuȝ de
iure nobis cõcediť ⁊ pmittiť vt ſi-
tis abſoluti hic ⁊ añ tribunal eiuſ-
dẽ dñi nr̃i ieſu xp̃i: beãtiſqȝ vitam
eternã ⁊ viuãtis in ſcl'a ſcloꝝ amẽ.
In noie p̃ris ⁊ filij ⁊ ſp̃us ſci. Amẽ.

Forma abſolutionis gñalis ordinãdorũ.

Sicqȝ ad ordiationẽ pcedit i noie
dñi. ¶ Cõfirmatis pri⁹ i frõte or-
dinãdis ſiq forte antea nõ ſũt ꝯfir
mati: palã interdicit ne qs ad ſuſce
ptionẽ alicui⁹ ordinis accedat: niſi
ſit deſcript⁹: examinat⁹: approba-
tus ⁊ noiat⁹. Ne qs furtiue aut p
ſaltũ: vel excõicat⁹: iterdict⁹: ſuſpẽ
ſus ſeu alias a iure ꝓhibit⁹: aut de

Ep̃s pri⁹ edicit ubȝ vt nõ chriſmati veniant ad confirmationeȝ.

alia dioceſi natus: niſi legitime de ſui epī licētia docuerit. ¶ Monet deinde ordinādos vt nō diſcedāt niſi miſſa finita ꝛ ſolēni bn̄dictione per eum data: quod fieri poteſt per vnum ex ſuis ſub his verbis.

Epūs monet oēs ne aliq̄s diſcedat an͂te datā benedictionem ſolēnem.

Reuerēdus i xp̄o pr̄ ꝛ dn̄s dn̄s. N. dei ꝛ aplice ſedis gr̄a ep̄s. N. ſub excōicatiōis late ſententie pena mādat ꝛ p̄cipit oib⁹ ꝛ ſingulis ꝓ ſuſcipiēdis ordinib⁹ hic p̄ntib⁹: neqs forſan eorū irregularis aut alias a iure vel ab hoie excōicat⁹: interdict⁹: ſuſpēſus: ſpuri⁹: infamis: aut alias a iure ꝓhibit⁹: ſiue ex aliena dioceſi oriundus ſine licētia ſui epī: aut nō deſcript⁹: examiat⁹: approbat⁹ ꝛ noiat⁹: vllo pacto audeat ad ſuſcipiēdos ordines accedere. Et ꝙ nullus ex ordinatis diſcedat niſi miſſa finita: ꝛ bn̄dictione pōtificis accepta. ¶ Item alia forma admonitiōis q̄ fieri dꝫ ordinādis ad oēs ordines q̄ hētur i pōtificali dn̄i Julij pape .ij. q̄d in ſacra aplica bibliotheca conſeruatur.

Forma excōicationis contra accedētes ad ſuſcipiendos ordines indebite.

Alia forma excōis cōtra accedētes ad ſuſcipiēdos ordines qui aliquo impedimento irretiti ſunt.

Antonius ꝯtareno miſeratione diuina p̄triarcha venetiaꝝ dalmatieqꝫ ꝑrias vniuerſis ꝛ ſinglis tā clicis q̄ȝ laicis q hodie p nos intēdūt ſeu cupiūt ordiari ſalutē ꝛ pacē i dn̄o ſempiternā. Ad hꝫ ſum⁹ ſuꝑ vniuerſas venetiaꝝ ecclias nob aucte aplica cōmiſſas eo diſponēte q cūctis impat creaturis ꝛ cui vniuerſa ſubſeruiūt lꝫ i ſufficiētib⁹ meritis ꝯſtituti: vt tales ad ipſas clericos ordiem⁹ q̄les eos eē debeꝛ̄ ſacri canones ſtatuerūt. Naꝫ alr̄ nō mōdo eiſdē ecclijs ſubdite ſalubrit᷑ minime gubernanꝛ̄: verūetiā nos i penis p ipſos ſacros canones iflictis incurrim⁹. Ea pp volētes hmōi piculis incꝯtū poſſum⁹ obuiare gr̄a lē ordinationē hic ad p̄ns celebrare intēdētes vos oēs ꝛ ſinglos .j. ij. ꝛ .iij. ac ꝑēptorie admonem⁹: nec nō ꝛ vob ac cuilibꝫ vr̄ꝫ ſub pena excōis late ſnīe ꝛ ſuſpēſiōis ab officijs ꝛ bn̄ficijs eccliaſticis diſtricte p̄cipim⁹: q̄ten⁹ vos aut aliqs vr̄ꝫ ſe nullaten⁹ igerat vl̄ accedat ad aliquē eccliaſticū ordinē aſſumēdū ſi i aliq̄ ifraſcriptoꝝ caſuū ſe ſcſerit inodatū. Cū nr̄e itētōis ſit neminē ꝺ p̄dictis ordiari volētib⁹ ad aliquē ordinē admitteꝛ̄: imo quēlibꝫ vr̄ꝫ ſic veniētē ab officijs ꝛ bn̄ficijs eccliaſticis p̄fata monitiōe p̄miſſa ſuſpēdimus in his ſcriptis abſolutiōib⁹ tn̄ ꝛ diſpēſatiōib⁹ infraſcriptis i oib⁹ ſēp ſaluis: Primo ſi ſit heretic⁹: Itē ſimōiach⁹: Itē ſciſmatic⁹: Itē apoſtata: Itē ſeditioſus aut pcuſſor ꝛ iniuriaꝝ ſuaꝝ vltor. Itē homicida facto p̄cepto ꝯſilio: niſi forte dormiens ſeu furioſus: ſeu cū fuit ifans illud homicidiū cōmiſit: Itē iportun⁹ ſeu ābitioſus ad ordies: Itē poſt ſuſceptū ordinē lapſus: Itē ebrioſus ꝛ gn̄alr̄ gule dedit⁹: Itē impudic⁹ ꝛ q morib⁹ ꝛ v̄bis impudicitiā oñdit: Itē litigioſus: Itē ſolēniter penitēs: Itē qui nō hꝫ prudētiā ſacraꝝ ſcripturaꝝ ꝛ ſcl̄ariū negociorū: Itē vſurari⁹ māifeſt⁹ aut auar⁹: Itē excōicat⁹ ſuſpēſus aut iterdict⁹ ab hoie vel a iure: ſiue iobediēs ſcōrū patrū decretis: irregularis: ſpurius: infamis: aut notabilib⁹ vitijs

Caſus q̄ ip̄e dūt ordinandos.

maculatꝰ ⁊ repꝛehéſibilis ſiue crimi
noſus crimie in diſpéſabili ſiue ét
diſpéſabili ſi diſpéſatióez nó hñit.
Jté iornatꝰ iteriꝰ ⁊ exteriꝰ ornamē
to ṽtutū: Jté lraꝝ ignarꝰ: Jté ido
cilis diſciplinā correctóis ⁊ ſmoné
ꝑdicatióis ꝯténés: Jté ſi ſue fami
lie nó eſt bñ ꝑpoſitꝰ ſcꝫ ꝗ eá hone
ſte regat ⁊ a vitijs auertens ṽbo ⁊
ope trahat: Jté neophitꝰ: Jté ſuꝰ
vel aſtrictus abſqꝫ ſui dñi licentia
ſpāli: Jté filiꝰ ſacerdotis vel alias il
legitime natꝰ abſqꝫ ſui ſupioris di
ſpenſatione niſi fuerit regularis:
Jtéꝫ corpe vitiatꝰ marie deformis:
⁊ q nó caſu ſꝫ culpa ſua vitiatus eſt.
Qui ṽo nó ſua culpa ſed a medicis
vel a barbaris aut dñis exſecat etiā
ſi fuerit claudꝰ niſi ſit nimiū defor
mis aut ex nimia debilitate de picu
lo dubitat poterit ordinari. Jtem
nó potés bibere vinū qꝛ miniſtrās
dꝫ cóicare: Jté q aliqñ i furiā iſani
uit vel afflictione diabolica vexatꝰ
eſt: Jté arreptitiꝰ vł epilepticꝰ: Jté
q adultꝰ ⁊ ſanꝰ diſtulit baptizari ⁊
poſtea in egritudie timore mortis
baptizari ſe fecit. Pōt tñ ordiari ſi
poſt baptiſmū fides ⁊ vita eiꝰ ꝓba
bilis fuerit: ⁊ hoc raritas clicoꝝ exe
gerit: Jté iuolūtariꝰ aut iuitꝰ: niſi
q i cāu neċitatis ꝓmoueri ſeu ordia
ri ꝯténit: Jté pegrinꝰ ⁊ ignotꝰ q é
ð alieā dioceſi abſqꝫ ꝯſenſu epi ꝓ
prij aut lnia ꝑꝑ: niſi i dioceſi fuerit
bñficiatꝰ aut domiciliū trahat. Jté
ꝯiugatꝰ ſeu etiā mrimonialr obli
gatꝰ: Jté q nó eſt i ꝓpoſito caſtita
té ſuādi: Jté q nó hñt lógā ſui cor
poris abſtinétiā: Jté bigamꝰ ſeu q
nó ṽgis aut vidue maritꝰ fuit: Jté
ꝯcubiariꝰ manifeſtꝰ: Jté cuiꝰ vxo
reꝫ ꝯſtat euidét adultiū ꝯmiſiſſe:
Jté q ancillā abiectā meretricé ſpe
ctaculis publicis mácipatā ſiue re
pudiatā vxoré duxit: Jté curiales
curie alicꝰ niſi i cāis ciuilibꝰ hóeſta
officia exercuerit: ⁊ a curia ſint ab
ſoluti: Jté rócinijs obligatꝰ ſicꝫ ſūt
tutores: curatores: ꝓcuratores: ⁊
ſiꝉes niſi pꝰ dimiſſū offm̄: Jté ꝓtoci
nijs obligatꝰ ſine ꝑroni ꝯſéſu: Jté
mior illiꝰ etatis ꝗꝫ qlꝫ ordo reqrit
circa qð ſciédū é ꝗ añ ſepténiū or
diari nó dꝫ aliqs ad pimā tóſurā ⁊
miores ordines excepto acolito q
poſt .xiiij. ordiat. Subdiaconꝰ ṽo
i .xviij. diaconꝰ i .xx. ſacerdos i .xxv.
⁊ nó añ abſqꝫ diſpéſatióe vlla tenꝰ
ordinārī: Jté femie: Jté q ñ é a no
bis: aut venerabili dño archidiaco
no nr̄e maioris ecclie legitie pñtatꝰ
idoneꝰ reptꝰ ⁊ approbatꝰ ad illū or
diné ad qué ðſiderat ordiari: Jté
q nó hꝫ titulū eccliaſtici bñficij ſuf
ficiéꝫ ad vitā ſiue ſufficies patrimo
niū aut nó eſt ꝓfeſſus i aliq̄ mona
ſterio reglari. Et gñalr q eſt in ali
quo alio caſu a iure ꝓhibito irreti
tus: mādamꝰ iſup vt nullꝰ ad duos
ſacros ordies aut miores ⁊ ſacrū vł
aliquo ꝑtermiſſo ꝑ ſaltū ad aliqué
recipiédū ordiné ꝑſumat accedet.
Preterea auċte ordinaria ⁊ oi me
liori mó q̄ poſſumꝰ quélibꝫ viꝫ ad
pñs ordiné aliqué ſuſcipe itédéteꝫ
abſoluimꝰ ab oi vinculo excóis ſu
ſpéſióis ⁊ iterdicti qbꝰ eét aliq̄ mó
inodatꝰ inċꝫtū nob a iure ꝑmittit
ſup q̄libet irregularitate cū q̄libet

Abſolutio a ſnia excōmu nicationis ⁊ irregularita tis eſt cautel lom.

vt̃ʒ iuſtū poſſum⁹ ſm deū ⁊ canones diſpẽſantes ⁊ i illis caſib⁹ i qb⁹ nobis a iure ſup irregularitate p̱mittit̃ diſpẽſare. Et inſup ihibem⁹ ne qs notari⁹ iſtr̃ʒ faciat ꝺ aliquo ordinato vel ordinādo i ordinatione p̄nti abſqʒ nr̃i appẽſiõe ſigilli. Quẽcūqʒ vo ↄ̃trũ attẽptātẽ i aliq̃ ſui p̄te ex nūc canonica monitione p̄miſſa in his ſcriptis excõicatiõis vinculo innodam⁹. Et vt p̄cludat̃ via falſuʒ volẽtibus fabricare tale inſtr̃ʒ decernim⁹ irritū ⁊ inane: mādātes vt nemo illo vtat̃: ſi penas p̄dictas voluerit euitare. Jn quoruʒ teſtimoniū p̄ntes lr̃as ſeu p̄ns publicū iſtr̃ʒ fieri iuſſim⁹ ⁊ regiſtrari p. N. notariū ⁊ cācellariū nr̃ʒ ſigilliqʒ nr̃i ipreſſiõe muniri. Actū ⁊ datū in capella nr̃a ſci iuſti ſita in nr̃o p̄iarchali palatio die p̄mo martij Anno a natiuitate dn̄i nr̃i ieſu xp̄i N. Jndictiõe. N. põtificat⁹ ſciſſimi ac btiſſimi i xp̄o p̄ris ⁊ dn̄i dn̄i. N. diuina ꝓuidẽtia pape. N. āno. N. p̄ntib⁹ ⁊c̃. ¶ Aduertat etiā diligẽter põtifex cuʒ ordines ↄfert ne in expreſſiõe formaꝝ vel collatiõe inſtroꝝ ipſoꝝ ordinū deficiat: freqnter põtificale reſpiciat: videatqʒ ꝺ p̄te i p̄te: qd ſit actur⁹: mature p̄cedēdo. Aduiſet ordinādos ⁊ reſpiciat ꝙ iſtra i qb⁹ character ip̄mit̃ tāgāt: neqʒ ↄfidat in miſtris: ſʒ ⁊ ipſe attẽdat: p̄cipue circa ordinẽ ſacerdotij ꝙ i calice ſit vinū cū aq̃ ⁊ ſup patenaʒ hoſtia. Sec̃. aūt moroſe ⁊ fortit̃ dicat: vt ordiati ad ſacerdotiū poſſint illas cū eo dicere: cū habeāt nõ tn̄ de ſubſtātia ſʒ ex ↄſuetudine ↄcelebrar̃. ⁊ et vba ↄſecrationis ↄferre.

Pontifex ↄs diligenter intẽdere ne deficiat in exp̄ſſione formarū ⁊ inſtroꝝ collatione ⁊ frequẽter põtificale reſpiciat nec in aliquo miſtro ↄfidat ⁊ p̄cipue i ſacerdotij ordine.

¶ Tp̄a et ordiationū diligẽter obſeruet: q̃ hec ſūt. Sabbata in oib⁹ q̃tuor tp̄ib⁹. Sabbatū an̄ dn̄icā ꝺ paſſiõe: ⁊ ſabbʒ ſcti.

Tp̄a quibus poſſunt ordines cõferri.

¶ Minores tn̄ ordines p̄nt dari ſinglis dn̄icis ⁊ feſtiuis dieb⁹ vbicūqʒ: i mane tn̄. ¶ Clericat⁹ vo ſeu p̄ia tõſura q̃cūqʒ die hora ⁊ loco ↄferri p̄t. ¶ Ordinādi oẽs debẽt in eccl̃ia ſe p̄ñtare i hitu ⁊ parmētu ordini ſuo ↄueniẽtib⁹ cū cādelis i manu. Et cuʒ a notario epi noīati fuerit R̃ndeāt: Ad ſū dn̄e. Et accedāt ad locū ordiatiõis ſm ordinẽ deſcriptiõis.

Ordinādi debent ſe p̄ſentare i habitu ordinis quẽ būt cum candelis i manu.

¶ Aduertẽdū eſt ꝙ ſi ordinatões fiāt i ſabbo an̄ dn̄icā de paſſiõe: q: vnica tn̄ ori lcõ: tõlu re debẽt fieri imediate poſt itroi. ⁊ oẽs miores poſt kyrie el̃. Subdiaconi vo imediate poſt collectaʒ: diac̃. poſt epl̃am: ⁊ p̄ſbri an̄ vltimū v̾ſuʒ trac.

Qua parte miſſe ſingli ordines ↄferri debent in ſabbo an̄ dominicam de paſſione.

¶ Jdẽ ſeruari p̄t q̃ncūqʒ dātur ordines ex tp̄a ex diſpẽſatione ap̄lica: q̃ ꝺ ſi fiat inter paſcha ⁊ .lxx. p̄ſbi ordinant̃ an̄ v. All. Et an̄q̃ʒ ad collationẽ ordinū ꝓcedat̃: legitur mandatū ap̄licuʒ ſiue ſupplicatio cui⁹ vigore põtifici facultas cõcedit̃ ordinādi: qb⁹ lectis dicit põtifex. Deo grãs. ⁊ ad ordinationẽ ꝓcedit.

Qn̄ fiūt ordinatiões extra tēpora legi debent lr̄e ap̄lice.

¶ Si vo ſabbo ſcõ ordiatiões fiāt: offm̃ incipit̃ a p̄ia ꝓphetia: ⁊ cõtinuat̃ prout in ordinario vſqʒ ad letaniā icluſiue: in q̃ dicto Ut obſequiū ſeruitutis nr̃e ⁊c̃. ſurgit ab accubitu põtifex ⁊ ↄuertit ſe ad ordinādos eos benedicit, ꝓut poſt letaniā īfra ponit̃: deīde p̄ficit̃ letania ⁊ põtifex facit ↄfeſſioneʒ ⁊.

Sabbo ſcõ qua p̄te miſſe ordines cõferuntur.

dicit Kyrie eleiſon ꝑ miſſa ordinat ad primam tonſuram. Tum dicit Gloria i excelſis deo ꝛc. quo dicto ordinat ad quatuor minores ordines: deinde dicit orationem ordinariam cū alia pro ordinādis: quibus dictis ordinat ad ſubdiaconatū: tum dicitur epiſtola: ꝛ ea dicta ordinat diaconos. Dicitur deinde Alleluia cum ſuo verſu: ꝛ prima pars Tractus: quibus dictis ordinat preſbyteros. poſt quorū ordinationem dicitur verſus Tractus: Euāgeliū: ꝛ alia prout in ordinario. ¶ In ſabbatis vero .iiij. tempm̄ i quibus fiūt ordinationes generales: clerici ſiue prime tonſure fieri debent poſt Kyrie eleiſon. Deide dicta prima lectione ordinātur Oſtiarij: poſt ſecūdam lectionē Lectores: poſt tertiā Exorciſte: poſt q̄rtam Accoliti: poſt quintā ſubdiaconi. Finita epiſtola diaconi: ꝛ demum ante vltimū verſuz Tractus: vel infra octām pente. ante vltimū verſuz ꝓſe: ſi dicatur: ordinantur preſbyteri. ¶ Quādo autē pontifex extra miſſarꝫ ſolēnia eſt ꝓmoturus aliquos ad primā tonſurā: vel ad quatuor minores ordines: ſufficit quod habeat ſtolam ſupra rochetū: vel ſuppelliciū: ſi ſit religioſus ꝛ mitram ſimplicem. Cum aūt eſt celebraturus: habere debet ſandalia ꝛ omnia pontificalia paramēta: ꝛ dicere pſ. Quā dilecta ꝛc. ¶ Aduertat quoq; pontifex q̄ ſi vnus tantum ſit per eum ad quēcunq; ordinem promouendus: illum admoneat ꝛ alloquatur non in plurali vt textus dicit ſed in ſingulari. ¶ De clerico faciendo.

In ſabbatis q̄tuor tēporū q̄ p̄te nū' ſe ſinguli ordies ꝯferunt

Pōtifex extra miſſā ordinatur⁹ ad q̄tuor minores ſufficit q̄ habeat rochetū ꝛ ſtolam.

Pontifex vnū ſolū ordinatur⁹ ad aliquē ordinem i ſīgulari alloq̄tur in nūero ſingulari

Clericus fieri poteſt quocunq; die: loco: ꝛ hora. Parent forfices ꝑ incidēdis capillis: ꝛ bacile pro illis imponendis: ꝛ quiſq; ordinandorum habeat ſuuz ſuperpelliciū ꝛ cādelam. ¶ Sciēdū ꝙ qn̄ fiunt ordinationes generales clerici fiūt poſt Kyrie eleiſon. ꝛ vocātur oēs tōſurādi noīatim ꝛ ſigillatim ꝑ notariū: ꝛ q̄libet nominatus rn̄det: Adſuz domine. Quibus ante altare coram pōtifice in faldiſtorio cū mitra ſedēte genuflexis: pontifex ad eos cōuerſus interdicit: ne q̄s ſe ad recipiendū primaz tōſuram ingerat q̄ nō ſit examinatus ꝛ approbat⁹. Quo facto ſurgit cū mitra ꝛ dic. ℣. Adiutoriū noſtrū in nomine domini. ℟. Qui fecit celum ꝛ terram ℣. Sit nomen dn̄i benedictum. ℟. Ex hoc nunc ꝛ vſq; in ſeculuz.

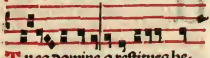
Clerici i generalibus ordinatiōib⁹ poſt kirie el. ordinātur.

Ep̄s ſtās cū mitra dicit v. r. ꝛ p̄fatione ſequentē

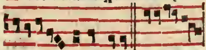
Oremus dilectiſſimi fratres dn̄m noſtrū Jeſuz xp̄z: pro his famulis ſuis: qui ad deponēdas comas capitū ſuorū pro eius amore feſtinant: vt donet eis ſpiritū ſanctū: q̄ habitum religionis in eis perpetuo conſeruet: ꝛ a mūdi impedimēto ac ſeculari deſiderio corda eōruz defendat: vt ſicut immutantur in vultibus: ita dextera manus eius virtutis tribuat eis incrementa: ꝛ ab omni cecitate ſpirituali ꝛ humana oculos

eorũ apiat: ꝛ eterne gr̃e lumen eis cõcedat. Qui viuit ꝛ reg. cum deo patre in vnitate eiuſdẽ. Poſt hec ſedente põtifice ſchola inchoat ꝛ proſequitur Añam ꝛ pſalmum.

Pontifex ſedet cũ mitra ꝛ ſcola cãtat añaꝫ. ꝛ pſ.

Tu es domine q̃ reſtitues he-

redita tẽ meã mihi. Euovae.

Onſerua me dñe qm̃ ſpaui in te: dixi dño de⁹ me⁹ es tu: qm̃ bonorum meorum nõ eges. Sctis q̃ ſunt in terra ei⁹: mirificauit oĩs volũtates meas in eis. Multiplicate ſunt infirmitates eorum: poſtea accelerauerunt. Nõ ꝯgregabo ꝯuẽticula eorum de ſãguib⁹: nec memor ero noiuꝫ eoꝝ ꝑ labia mea. Repetit̃ tota añ. Tu es dñe. Incepto pſ. pontifex cuꝫ forficib⁹ incidit vnicuiqꝫ extremitates capillorũ i q̃tuor locis: vꝫ i frõte: i occipitio ꝛ ad vtranqꝫ aurẽ: deinde i medio capitis tres crines capillorũ ſiue cicinos ꝛ i bacile deponit: ꝛ q̃libet cũ tõdit̃ dicit

Repetit̃ añ poſt pſalmũ

Incepto pſa põtifex incidit ſũmitates capillorũ in q̃tuor locis

Quilibet cũ tõditur dicit Dñs ps ꝛc.

Dominꝰ pars hereditatis mee ꝛ calicis mei: tu es q̃ reſtitues hereditatẽ meã mihi. Qib⁹ tõſis mitra depoſita ſurgit pontifex ꝛ ſtãs v̄ſus ad illos dic̃, Oremus.

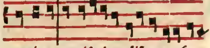
Qib⁹ tonſis pontifex ſine mitra ſtans v̄ſus ad eos dicit orõnẽ.

Preſta queſum⁹ oĩps deus: vt hi famuli tui q̃ꝝ hodie comas capitum pro amore diuino depoſuimus: in tua dilectione ꝑpetuo maneãt: ꝛ eos ſine macula gr̃a tua i ſempiternũ cuſtodias. Per chriſtum dominuꝫ nr̃m. R. Amẽ. Tũc ſchola inchoat ꝛ proſequitur añam ſequentem. Qua incepta pontifex ſedet cuꝫ mitra. Añ.

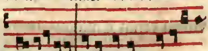
Dicta orõnẽ ſcola ichoat añaꝫ. ꝛ pſ ſequẽtes. Incepta añ pontifex ſedet cuꝫ mitra.

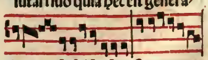
Hi accipient benedictionem a

domino ꝛ miſericordiã a deo ſa-

lutari ſuo quia hec eſt genera-

ti o q̃rẽtiũ dñm Euovae.

Domini eſt terra ꝛ plenitudo eius: orbis terrarum: ꝛ vniuerſi qui habitant in eo. Quia ipſe ſuper maria fundauit eũ: ꝛ ſup flumina preparauit eum. Quis aſcendet in mõtẽ domini: aut quis ſtabit i loco ſancto eius? Innocens manibus ꝛ mundo

corde:qui nō accepit in vano ani/
mam ſuā:nec iurauit in dolo proxi
mo ſuo.

Hic accipiet bñdictionē a dño: ꝛ
miſericordiā a deo ſalutari ſuo.

Hec eſt generatio querentiū eū:
querentium faciem dei iacob.

Attollite portas pncipes veſtras
ꝛ eleuamini porte eternales:ꝛ itroi
bit rex glorie.

Quis eſt iſte rex glie:dñs fortis ꝛ
potens:dñs potens in prelio.

Attollite portas pncipes veſtras:
ꝛ eleuamini porte eternales:ꝛ itroi
bit rex glorie.

Quis eſt iſte rex glorie:dominus
virtutum ipſe eſt rex glorie.

Gloria prī ꝛ filio ꝛ ſpiritui ſancto.

Sicut erat in principio ꝛ nunc ꝛ
ſemper:ꝛ in ſecula ſeculorū amen.

Deinde repetitur tota añ. Hi acci
pient bñdictionē a dño ꝛc. Qua
finita ſurgit ſine mitra pontifex et
ad altare ꝯuerſus dicit: Oremus.
Et miniſtri dicunt. Flectamus ge
nua: Leua. Et mox ad tonſos ge
nuflexos verſus pontifex dicit.

Finita anti/pho. pōtifex ſtās ſine mi/tra cōuerſus ad altare di/cit Oremus.

Miniſtri di/cunt Flecta/mꝰ ꝛc. ꝛ ep̄s conuerſus ad tonſos genu/flexos dicit orationē ſu/per eos.

Adeſto domine ſupplicatio/
nibus noſtris: ꝛ hōs famu/
los tuōs bene ✠ dicere dignare:
quibus in tuo nomine ſancto ha/
bitum ſancte religionis imponi/
mus: vt te largiente ꝛ deuoti in ec
cleſia tua perſiſtere: ꝛ vitam perci/
pere mereantur eternā. Per chri
ſtum dominum noſtrū. ℟. Amē.
Tum pontifex ſedet cum mitra et
accipiens in manum ſuperpelliciū
dicit ſingulis.

Ep̄s ſedens cū mitra ipo/nit ſingulis ſu/perpelliciū dicens Indu/at ꝛc. idē ſu/per ſingulos repetendo.

Induat te dominus nouum
hominem: qui ſm deū crea/
tus eſt in iuſtitia ꝛ ſanctitate veri/
tatis. ¶ Et mox imponit illud ſe/
riatim cuilibet: repetēdo. Induat
te. ꝛc. imittens vſqꝫ ad ſcapulas et
imediate trahens: ſi vnum tantū
ſit ſuperpelliciū: ſicqꝫ facit vſqꝫ ad
vltimū qui eo totaliter induitur.
Si vero quiſqꝫ ſuū ſuperpellicium
hēat: ſinguli totalr̄ iduunt. Quo
expedito ſine mitra ſurgit pōtifex
ꝛ verſus ad illos dicit. Oremus.

Ephe. iiij.

Omnipotens ſempiterne de/
us propitiare peccatis no/
ſtris: ꝛ ab omni ſeruitute ſecula/
ris habitus hōs famulōs tuōs
emunda: vt dum ignominiam ſe/
cularis habitus deponūt: tua
ſemper in eum gratia perfruan/
tur: ꝛ ſicut ſimilitudinem corone
tue eōs geſtare facimus in capiti/
bus: ſic tua virtute hereditatem
tuam ſubſequi mereantur eternā
in cordibus. Per dominum no/
ſtrum ieſum chriſtum filium tuū:
qui tecum viuit et regnat in vni/
tate ſpiritus ſancti ꝛc. ℟. Amen.
Deinde ſedet cum mitra pontifex
ꝛ annūciat illis qualiter facti ſunt

Pontifex ſi/ne mitra ſtās verſus ad il/los dicit ora/tionem.

Epiſcop⁹ ſe det cū mitra et admonet illos q̄ ſunt de foro eccle ſie ꝛ qualiter viuere debe ant.

de foro eccleſie: ꝛ priuilegia clerica
lia ſortiti ſunt. Quodq̧ caueāt ne
ꝓpter culpas ſuas illa ꝑdant: ꝛ q̄
habitu honeſto: boniſq̧ moribus
ac opibus deo placere ſtudeant.

¶ De barba tondenda.

STatutū eſt in concilio Car
thaginēſi ne clerici nutriant
barbas. Ideoq̧ quando primo il
lis vel etiam laicis barbe tondun
tur: dici debet pōtifice ſedente cū
mitra. Antiphona. Sicut ros her
mon qui deſcēdit in montē ſion:
ſic deſcendat ſuper te dei benedi
ctio. Pſalmus.cxxxij.

Pontifex ſe det cū mitrā ꝛ dicit anti pho. Sicut ros

ECce q̄ bonū ꝛ q̄ iocundū:
habitare fratres in vnum.
Sicut vnguentū in capite: quod
deſcendit in barbā barbā aaron.
Quod deſcendit in oram veſtimē
ti eius: ſicut ros hermon qui deſcē
dit in montem ſion.
Quoniam illic mandauit dn̄s be
nedictionē: ꝛ vitā vſq̧ in ſeculū.
Gloria patri ꝛ filio ꝛ ſpūi ſancto.
Sicut erat in principio ꝛc̄. Repe
tit tota an̄. Sicut ros. Qua finita
pontifex depoſita mitra ſurgit et
ſtās verſus ad illū dicit. Oremus.

Repetita p⁹ pſalmū an̄. eps ſtat ſine mitra ꝛ dicit orōnem.

DEus cuius prouidentia om
nis creatura cremētis adul
ta congaudet: preces noſtras ſu
per hunc famulum tuum iuueni
lis etatis decore letantem: et pri
mis auſpicijs ad tondendū exau
di: vt in omnibus protectiōis tue
munitus auxilio: euoq̧ largiore
prouectus: celeſtē bene ✠ dictio
nem accipiat: ꝛ preſentis vite pre
ſidijs gaudeat ꝛ future. Per do
minum noſtrum Jeſum chriſtum
filium tuū: qui tecū viuit ꝛ regnat
in vnitate ſpiritus ſancti deus: per
omnia ſecula ſeculorum. R. Amē.

¶ De minoribus ordinibus.

QUatuor minores ordines da
ri poſſunt diebus dominicis
ꝛ feſtiuis. Et omnes quatuor ea
dem die. Et ordinandi omnes ad
quatuor minores ordines eſſe de
bent cum ſuperpellicijs.

Q̄n cōferri pñt minores ordines.

¶ De ordinatione hoſtiarij.

Pro hoſtiarijs ordinandis parē
tur claues eccleſie.

POntifex p̄ma lectiōe lecta: de
ſede ad ſiniſtrū cornu altaris
ſcilicet epiſtole ſibi parata vbi In
troitū ꝛ alia legit cū mitra ad fal
diſtorium ante mediū altaris ſibi
preparatū proficiſcitur: ꝛ in illo ſe
det renibus altari verſis. Archi
diacon⁹ vocat ordinādos dicens.
Accedant qui ordinandi ſunt ad
officium hoſtiariorū. Et mox no
tarius ſingulos nominatim legit.
Et quilibet reſpondet. Adſum.

Eps lecta p⁹ma lcōne i ſe de ſua ad ſi niſtrū cornu altaris ſedet v̄ſis renibus altari archi diaconus vo cat ordinan dos.

Omnibus in ſupellicijs cū cāde
lis in manibus corā pontifice ge
nuflexis interdicit pōtifex publice
ſub anathemate: ne quis ad ſuſce
ptionē illius ordinis ſe ingerere
ꝑſumat: q̄ non fuerit canonice exa
minatus ꝛ approbatus vt s. fo. iij.
ꝛ iiij. ꝛ nemo ordine vno ſuſcepto
alium ſine lnia recipiat vt s. Dein
de inſtruit ꝛ admonet illos dicēs.

Eps interdi cit ne q̄s nō examina tus ꝛc. acce dat ad ordi nes.

SUſcepturi filij chariſſimi of
ficium hoſtiariorum: vide
te que

Eps inſtruit et admonet hoſtiarios q̄ ſit eorum officium.

a Ordinabilibus et eius electis sibi admonitionem non sint, sed omnia porrigat instruenda conuenientia ordinibus.

te que in domo dei agere debea=tis: hoſtiarium oportet percutere cymbalum ⁊ campanam: aperire eccleſiam ⁊ ſacrarium: ⁊ librū aperire ei qui pdicat. Prouidete igitur ne per negligentiam veſtram illarum rerum que intra eccleſiaȝ ſunt aliquid depereat: certiſqȝ horis domū dei aperiatis fidelibus ⁊ ſemper claudatis infidelibus. Studete etiam vt ſicut materialibus clauibus eccleſiam viſibilem aperitis ⁊ clauditis: ſic ⁊ inuiſibilem dei domum: corda ſcilicet fidelium dictis ⁊ exemplis veſtris: claudatis diabolo ⁊ aperiatis deo vt diuina vba que audierint: corde retineant ⁊ opere compleant: quod in vobis dn̄s perficiat per miſericordiam ſuam. Deinde pontifex claues eccleſie de altari ſeu manibus miniſtri recipiens illas manu dextera tenet ⁊ illis oñdēs dicit.

Epiſcop⁹ tenet claues eccleſie de altari acceptas ⁊ eas oñdens eis dicit Sic agite ⁊c.

Sic agite quaſi reddituri deo rationeȝ pro his rebus que his clauibus recludūtur. Et mox cuilibet eorum ad ſe accedenti et manu dextera tangenti tradit ſeriatim claues ipſas. Poſt hec Archidiaconus ducit eos ad hoſtiū eccleſie ⁊ facit illos claudere ⁊ aperire. Tradit etiam eis funem cāpanarum faciēs eos cāpanas pulſare: deinde illos reducit ad pōtificē quibus coraȝ pontifice genua flectentibus ſtans cuȝ mitra pōtifex verſus ad ipſos ordinatos dicit.

Quilibꝫ ordinād⁹ tāgit claues. Et in hoc ipſius character.

Archidiaconus ⁊ facit eos claudere ⁊ apire oſtium eccleſie ⁊ poſtea dat eis funē cam pane et facit eos pulſare ⁊ reducit ad epm.

Eps ſtās cū mitra ad ipſos genuflexos vſus dicit deū pīeȝ.

Deum patrem omnipotentem fratres chariſſimi ſupplicidter deprecemur: vt hōs famulōs ſuōs bene✠dicere digne tur: quōs in officio hoſtiariorum eligere dignatus eſt: vt ſit eiſ fideliſſima cura in domo dei diebus ⁊ noctibus ad diſtinctionem certarum horarum ad inuocandum nomen domini Jeſu chriſti. adiuuante eodem domino noſtro Jeſu chriſto. qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat deus. Per omnia ſecula ſeculorum. Tum mitra depoſita ſtans pontifex ⁊ uerſus ad altare dicit: Oremꝰ. Et miniſtri ſubiūgūt. Flectamꝰ genua: Leuate. Et ſtatī reuerſus ad illos genuflexos ſtās ſine mitra dicit.

Epus mitra dpoſita ꝯuerſus ad altare dic. Oremꝰ. ⁊ conuerſus ad ordīatos gēuflexos dicit orōnem.

Domine ſancte pater omnipotens eterne deus bene✠dicere dignare hōs famulōs tuōs in officium hoſtiariorum vt inter Janitores eccleſie tue: tuo pareant obſequio ⁊ inter electos tuos partem tue mereāt̄ur habere mercedis. Per dominum noſtrū Jeſum chriſtum filium tuum: qui tecum viuit ⁊ regnat ⁊c. ⁊c. Amen. Poſt hec ordinati ſuggerēte Archidiacono redeunt ad loca ſua.

Ordinati ad locū ſuum redeunt.

De ordinatione lectoris.

Pro lectoribus ordinandis pa‑
retur liber lectionum.

Ordinatis oſtiarijs epiſcopus reuertitur ad cornu epiſtole in ſede ſua et legit primum graduale et dicit ſecundam collectam et ſecundam lectionem.

Oſtiarijs ordinatis
pótifex reaſſumpta
mitra accedit ad ſe‑
dem ſuam a ſiniſtra
pte altaris ideſt epi
ſtole. Interim cantatur primum
Graduale vel primum Alleluia.
ſi ſit infra octauam pentecoſtes: et
dicuntur ſecunda collecta et ſecun
da lectio. Quibus dictis ponti‑
fex reuertitur ad faldiſtorium an‑
te medium altaris poſitum vbi ſe
det cum mitra et lectores vocantur
per archidiaconum hoc modo.

Pontifex reuertitur ad medium altaris et ſedet cum mitra et lectores vocantur.

Accedant qui ordinandi ſunt ad
officium lectorum. Et mox nomi‑
nantur per notarium vt ſupra di‑
ctum eſt: quibus coram pontifi‑
ce cum candelis in manibus ge‑
nuflexis: pontifex iterum ponit in
terdictū publice ſub anathemate
vt ſupra. fol. iij. neqs ad ſuſceptio‑
nem ordinis illius ſe ingerat qui
nō eſt canonice examinatus et ap‑
probatus. Deinde admonet eos
et inſtruit dicens.

Ordinandos lectores coram epiſcopo genuflexos epiſcopus admonet dicens etc.

filij

Electi fratres chariſſimi: vt
ſitis lectores i domo dei no‑
ſtri: officiū veſtrū agnoſcite et im‑
plete. Potēs eſt enim deus vt au
geat vobis gratiam perfectionis
eterne. Lectorē ſiquidē oportet
legere ea que predicat: et lectiōes
cantare: et benedicere panē et oēs
fructus nouos. Studete igit̄ v̄ba
dei: videlicet lectiōes ſacras diſtin
cte et aperte ad itelligētiā et edifica
tionem fidelium abſqz omni men
dacio falſitatis proferre: ne veri‑
tas diuinarum lectionum incuria
veſtra ad inſtructionem audien‑
tium corrūpatur. Quod autē ore
legitis corde credatis: atqz ope‑
re compleatis: quatenus audito‑
res veſtros verbo pariter et exem‑
plo veſtro docere poſſitis. Ideoqz
dū legitis in alto loco eccleſie ſte
tis: vt ab omnibus audiamini et
videamini figurantes poſitione
corporali: vos in alto virtutū gra
du debere conuerſari: quatenus
cunctis a quibus audimini et vi
demini: celeſtis vite formam pre‑
beatis quod in vobis deus imple
at per gratiam ſuam. Deinde pon
tifex accipiēs et tenēs in manibus
et eis oſtendens codicē ſiue lectio
narium de quo lecturi ſunt dicit.

Epiſcopus tenens lectionarium in manibus et oſtendens eis dicit Accipite etc.

Accipite et eſtote verbi dei
relatores habituri: ſi fide‑
liter et vtiliter impleueritis offici‑
um veſtrum: partem cum his qui
verbum dei bene miniſtrauerunt
ab initio. Et mox ſucceſſiue cui‑
libet ad eum accedenti et manu
dextera tangenti tradit librum
ipſum tangendum. Quibus ex‑

Ordinandi accedunt et tangunt ipſum librum ſibi ab epiſcopo porrectum. Et hoc actu imprimitur character huius ordinis.

Pontifex ſtãs cũ mitra verſus ad eos dicit Oremus.

peditis illis genuflexis pontifex ſtãs cũ mitra verſus ad eos dicit. Oremus dilectiſſimi: deũ patrem omnipotentem vt ſuper hos famulos ſuos: quos in ordine lectorũ dignatur aſſumere: bene✠dictionẽ ſuam clementer infundat: quatenus diſtincte legantur que in eccleſia dei legenda ſunt: ⁊ eadem operibus impleantur. Per dñm noſtrum Jeſum chriſtũ filiuȝ ſuum: qui cum eo viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritꝰ ſancti deus: per omnia ſecula ſeculorum. Tum pontifex mitra depoſita ſtans conuerſus ad altare dicit: Oremus. Et miniſtri ſubiungunt. Flectamꝰ genua. Leuate. Deinde conuerſus ad ordinatos genuflexos dicit ſine mitra.

Epus mitra depoſita conuerſus ad altare dic̃ Oremus. ⁊ cõuerſus ad ordinatos dic̃ ſuper eos orõnẽ Dñe ⁊c̃.

Domine ſancte: pater omnipotens: eterne deus bene✠dicere dignare hos famulos tuos in officio lectorũ: vt aſſiduitate lectionũ inſtructi ſint atq; ordĩati: ⁊ agẽda dicãt: ⁊ dicta ope cõpleãtur vt in vtroq; ſancte eccl'ie: exẽplo ſanctitatis ſue cõſulatur. Per dñm ⁊c̃. ℞. Amẽ. Poſtea ſuggerente Archidiacono redeũt ordinati ad loca ſua. ¶ De ordinatione exorciſtaruȝ. Pro exorciſtis ordinãdis paretur liber exorciſmoꝝ cuius loco dari poteſt liber põtificalis vel miſſalis.

Ordinatis lectoribus epſ reuertit' ad ſedẽ in cornu ep'le et legit ſm graduale ⁊ dicit tertiã collectam ⁊

Lectoribus ordinatis pontifex accedit ad ſedem ſuaȝ in cornu ep'le ⁊ cãtatur ſecunduȝ Graduale. vel ſecundum Alla. ſi eſt infra octauaȝ pentecoſtes: ⁊ dicitur tertia collecta ⁊ tertia lectio. Quibus dictis reuertitur ad faldiſtoriũ ante altare ⁊ ſedet cum mitra. Exorciſte vero vocantur per Archidiaconuȝ modo cõſueto. Accedant qui ordinandi ſunt ad officium exorciſtarum. Et ipſi ſigillatim nominãtur per notariũ vt prius dictuȝ eſt. Quibus coraȝ pontifice cũ candelis in manibus genuflexis pontifex ponit interdictum publice ſub anathemate: ne quis ad ſuſceptionem ordinis illius ſe ingerere preſumat qui non fuerit canonice examinatus ⁊ approbatus vt ſupra fol. iij. Deĩde ãmonet ⁊ iſtruit eos dicẽs.

tertiaȝ lectiones ⁊ reuertitur ad medium altaris ⁊ ſedet cum mitra.

Exorciſte vocantur.

Exorciſtis corã ſe genuflexos epſ admonet et inſtruit dicens ordinãdi ⁊c̃.

Ordinandi fratres in officiũ Exorciſtarum debetis noſcere quid ſuſcipitis. Exorciſtam etenim oportet abijcere demones: ⁊ dicere populo: vt qui non communicat det locum: ⁊ aquaȝ in miniſterio fundere. Accipitis itaq; poteſtatem imponendi manuȝ ſuper energuminos: ⁊ per impoſitionem veſtre manus: gratia ſpiritus ſancti: ⁊ verbis exorciſmi pellũtur ſpiritus immundi a corporibꝰ obſeſſis. Studete igiť vt ſicut a corporibus aliorum demones expellitis: ita a mẽtibus et corporibus veſtris omnem immundiciaȝ ⁊ nequitiam eijciatis ne illis ſuccũbatis: quos ab alijs veſtro miniſterio effugatis: Diſcite per officium veſtrũ vitijs imperare: ne in moribus

veſtris aliquid ſui iuris inimicus valeat vendicare. Tunc etenim recte in alijs demonibus imperabitis: cum prius in vobis eorum multimodam nequitiam ſuperatis. Quod vobis dñs agere concedat per ſpiritum ſuum ſanctum. Poſt hec pontifex accipiens et tenens in manibus librum in quo exorciſmi ſcripti ſunt: vel pontificale et eis illum oſtendens dicit.

Epiſcopus tenens in manibus librum exorciſmorum oſtendit eis dicens Accipite etc.

Accipite et commendate memorie: et habete poteſtatem imponendi manus ſuper energuminos ſiue baptizatos ſiue cathecuminos. Et mox cuilibet appropinquanti ſibi et manu dextra tangenti: tradit ſucceſſiue librum ipſum. Poſtea vero omnibus deuote genuflexis pontifex cum mitra ſtans dicit.

Quilibet ordinandus tangit librum et in hoc actu primitur karacter huius ordinis. Poſt tactum omnium epiſcopus ſtans cum mitra dicit.

Deum patrem omnipotentem fratres chariſſimi ſupplices deprecemur vt hos famulos ſuos bene ✠ dicere dignetur in officium exorciſtarum vt ſint ſpirituales imperatores ad abijciendos demones de corporibus obſeſſis cum omni neqtia eorum multiformi: per vnigenitum filium ſuum dñm nrm ieſum chriſtum. Qui ſecum viuit et regnat deus in vnitate ſpiritus ſancti per omnia ſecula ſeculorum. Tunc conuerſus ad altare depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua. Leuate. Et mox conuerſus ad ordinandos genufle xos dicit.

Epiſcopus ſine mitra oſdro oratio nem.

Domine ſancte pater omnipotens eterne deus bene ✠ dicere digneris hos famulos tuos in officium exorciſtarum: vt per impoſitionem manuum ſuarum: et oris officium: poteſtatem et imperium habeant ſpirituum immundorum nequitiam per verbum chriſti filij tui domini noſtri coercendi: atque probabiles ſint medici eccleſie tue gratia curationum: virtuteque celeſti confirmati. Per eundem dominum noſtrum ieſum chriſtum etc. ℟. Amen. Poſt hec ſuggerente archidiacono redeunt ad loca ſua. ¶ De ordinatione acolitorum. Pro acolitis ordinandis parentur candelabrum cum cereo extincto: et vrceolus vacuus ſeu ampulla pro vino pro ſacramento.

Ordinatis exorciſtis pontifex reuertitur ad ſedem in cornu epiſtole et dicit tertium Graduale et quartam orationem et quartam lectionem et poſtea cum mitra reuertitur ad medium altaris et ſedet.

Exorciſtis ordinatis pontifex accedit ad ſedem ſuam et cantatur tertium Graduale vel tertium Alleluia. ſi ſit infra octauam pentecoſtes: et dicuntur quarta collecta et quarta lectio. Quibus dictis pontifex reuertitur ad faldiſtorium ante altare vbi ſedet cum mitra. Acoliti vero vocantur per archidiaconum Accedant qui ordinandi ſunt ad officium acolitorum. Et mox nominantur per notarium vts. Quibus coram pontifice cum candelis in manibus genu

Acoliti vocantur per archidiaconum.

ſteris pontifex ponit interdictuꝫ ne quis ad ſuſceptionē ordinis illius ſe ingerat qui non ſit canonice examinatus ꝛ approbat⁹ vt ſupra fol. iiij. Deinde admonet ꝛ inſtruit eos cum mitra ſedens dicit

Acolitos admonet ꝛ inſtruit pontifex dicens ſuſcepturi ꝛc.

Suſcepturi chariſſimi Acolitorum officiū: penſate quod ſuſcipitis. Acolitum etenim opoꝛtet ceroferarium ferre: luminaria eccleſie accēdere: vinū ꝛ aquaꝫ ad euchariſtiā ſeu ad miniſteriuꝫ ſanguinis chriſti miniſtrare. Studēte igitur ſuſceptū officiū digne implere. Nō eniꝫ deo placere poteritis: ſi lucē deo manibus preferentes operibus tenebrarū inſeruiatis: ꝛ per hoc alijs exēpla perfidie prebeatis. Sed ſicut veritas dicit. Matthei. v. Luceat lux veſtra coram hominibus: vt videant opera veſtra bona ꝛ glorificent patrē veſtruꝫ qui in celis eſt. Et ſicut apl's Paulus Ad philippen. ſe. ij. ait: In medio natiōis praue atqꝫ peruerſe poſiti lucete ſicut luminaria in mundo: verbum vite continētes. Sint ergo lumbi veſtri Luce. xij. precincti. ꝛ lucerne ardentes in manibus veſtris Ephe. v. vt filij lucis ſitis: abijciatis opera tenebrarum: ꝛ induamini arma lucis. Ro. xiij. Fuiſtis enim aliquando tenebre: nūc auteꝫ lux in domino: Ephe. v. vt filij lucis ambulate. Que ſit vero iſta lux que tantopere eluceat. Apoſtolus ipſe demonſtrat ſubdens. Ephe. v. Fructus eniꝫ lucis eſt: in omni bonitate: iuſtitia ꝛ veritate. Eſtote igit̄ ſoliciti in oī iuſtitia: bonitate ꝛ veritate: vt ꝛ vos ꝛ alios ꝛ dei eccleſiaꝫ illuminetis: Tūc eteniꝫ in dei ſacrificio digne vinum ſuggerētis ꝛ aquaꝫ: ſi vōs ipſi deo ſacrificiū per caſtā vitaꝫ ꝛ bona opa oblati fueritis. Qđ vōbis dn̄s ꝯcedat per miſericordiaꝫ ſuam. Poſt hec pontifex accipit ꝛ tradit cuilibet candelabrū cū candela extincta: quod ſinguli ſucceſſiue manu dextera tangant: cōmuniter omnes dicente pontifice.

Pontifex tradit cuilibꝫ cādelabruꝫ cū cereo extincto ꝛ qlibet ſucceſſiue tangit in hoc actu imprimit̄ karacter huius ordinis.

Accipite ceroferariū cū cereo ꝛ ſciātis vōs ad accendenda eccleſie luminaria mancipatōs in noīe dn̄i. Tūc accidit ꝛ tradit eis vrceolū vacuuꝫ: quē ſimiliter omnes tangere debent ſucceſſiue dicens cōmuniter omnibus.

Pōtifex tradit eis vrceolū vacuum quē oēs tāgere debent.

Accipite vrceolū ad ſuggerēdum vinum ꝛ aquam in euchariſtiam ſanguinis chriſti: In nomine domini. Poſtea eis genuflexis permanentibus pontifex ſtās cum mitra verſus ad eo dicit.

Pōtifex ſtās cum mitra verſus ad genuflexos dič Deum ꝛc.

Deum patrem omnipotentē fratres chariſſimi ſupplicit̄ deprecemur: vt hōs famulōs ſuos bene ✠ dicere dignetur in ordine Acolitorū: quatenus lumen viſibile manibus pferentes: lumē

quoqꝫ ſpirituale morbus prebe‑ant: adiuuante domino noſtro ie‑ſu chriſto: Qui cũ eo ꝛ ſpiritu ſan‑cto viuit ꝛ regnat deus: per om‑nia ſecula ſeculorum. Tum pon‑tifex ad altare ſe conuertẽs depo‑ſita mitra ſtans dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua. Leuate. Et mox pontifex con‑uerſus ad ordinandos genufle‑xos dicit.

Põtifex ſine mitra ad altare ꝯuerſus dicit. Oremus poſtea ſe vertens ad ordinatos dicit orationes

Domine ſancte pater: omni‑potens: eterne deus qui per ieſum chriſtum filium tuum domi‑num noſtrum: ꝛ apoſtolos eius in hunc mundum lumen clarita‑tis tue miſiſti: quiqꝫ vt mortis noſtre antiquuꝫ aboleres chirographum: glorioſiſſime illum crucis

Coll.ii.

vexillo affigi: atque ſanguinem ꝛ aquam ex latere illius pro ſalute generis humani effluere voluiſti: bene✠dicere ꝛ ſancti✠ficare digneris hõs famulõs tuõs: in officium acolitorum: vt ad accen‑dendum lumen eccleſie tue: et ad ſuggerendum vinum ꝛ aquaꝫ ad conficiendum ſanguinem chriſti filij tui: in offerenda euchariſtia ſanctis altaribꝰ tuis fideliter ſub miniſtrent. Accende domine men‑tes eorum ꝛ corda ad amorẽ gra‑tie tue: vt illuminati vultu ſplen‑doris tui fideliter tibi in ſancta ec‑cleſia tua deſeruiant. Per eundeꝫ chriſtum dominum noſtrum. ℟. Amen. Alia bñdictio. Oremus.

Joh.xix.

Exo.xxvi. ꝛ.xxvij.

Domine ſancte: pater omni‑potens: eterne deus qui ad moyſen ꝛ aaron locutus es vt ac‑cenderentur lucerne in taberna‑culo teſtimonij: bene✠dicere et ſancti✠ficare digneris hõs famu‑lõs tuõs: vt ſint acoliti in eccleſia tua. Per chriſtũ dñm noſtruꝫ. Amen. Alia bñdictio. Oremus.

Omnipotens ſempiterne de‑us: fons lucis ꝛ origo boni‑tatis: qui per ieſum chriſtum filiũ tuum lumen verum mundum il‑luminaſti: eiuſqꝫ paſſionis myſte‑rio redemiſti: bene✠dicere di‑gneris hõs famulõs tuõs: quos in officio acolitorũ conſecramus: poſcentes clementiam tuaꝫ: vt eo‑rum mentẽs ꝛ lumine ſcientie tue illuſtres: ꝛ pietatis tue rore irri‑ges: vt ita acceptum miniſterium te auxiliante peragant: ꝙ ad eter‑nam remunerationem peruenire mereantur. Per eundem chriſtuꝫ dominum noſtrum. ℟. Amen.

Poſt hec ſuggerente archidiaco‑no ordinati redeant ad loca ſua.

¶ De ſacris ordinibus in genere

Sacri ꝛ maiores ordi‑nes ſunt. Subdia‑conatus: Diacona‑tus: ꝛ Preſbytera‑tus ad quos ordi‑nandi omnes debent communi‑care: vnde parentur pro eoruꝫ nu‑mero hoſtie parue conſecrande.

Ordinãdi ad tres ſupiores ordies debẽt cõicare vnde pro eis parẽtur hoſtie.

¶ De ordinatione ſubdiaconi.

Pro ordinatione ſubdiacono‑rum parentur calix vacuus cum patena ſuperpoſita. Urceoli cum manutergio ꝛ liber epiſtolarum.

Accolitis ordinatis ep̄s ad ſedez ſuā revertitur i cornu ep̄le.

Accolitis ordinatis ponti-
fex ad ſedem ſuam accedit: ⁊
cantatur quartuz Graduale vel
q̄rtū Alla. ſi ſit infra octauā pēte
coſtes: ⁊ dr̄r q̄nta collecta ⁊ quin
ta lectio. Quibus dictis: pontifex

Ep̄s reuertitur ad mediū altaris ⁊ ſedet cuz mitra: ⁊ archidiaconus vocat ordinandos.

reuertitur ad ſedē ante mediū al-
taris: ⁊ Archidiacon⁹ verſus ad
ordinādos dicit. Accedant qui
ordinandi ſunt Subdiaconi. Et
notarius vnumquemq̄z illorum
vocat dicens. Joannes Philip-
pi ad titulum talis eccleſie Pe-
trus Michaelis ad titulum patri
monij ſui. Frater Paulus Jaco-
bi profeſſus ordinis N. ad titu-
lum paupertatis. Et ſic de alijs:
quilibet vocatus dicit: Adſuz do
mine. Et accedit verſus epiſco-
pum. Debet autem quilibet ordi

Ordinandus in ſubdiaconuz qualiter debeat eē paratus.

nandorum in ſubdiaconuz indu
tus eſſe amictu non tamen ſuper
caput alba ⁊ cingulo: habere ma-
nipuluz in manu ſiniſtra: tunicel-
lam ſuper brachio ſiniſtro ⁊ can-
delā in manu dextra. Omnibus
autem in ſubdiaconos ordinan-
dis competenti ſpacio coram pō-

Pōtifex admonet ſubdiaconos.

tifice ſtantibus pontifex cum mi-
tra ſedens admonet eos dicens.

Fratres dilectiſſimi ad ſacrū
Subdiaconatus ordinem
promouendi: iteruz atq̄z iterū cō
ſiderare debetis attente: quod
onus hodie vltro appetitis. Ha-
ctenus eniz liberi eſtis: licetq̄z vō
bis pro arbitrio ad ſecularia vo-
ta trāſire. q̄ ſi hūnc ordinez ſuſce-
peritis: amplius nō licebit a ppo
ſito reſilire: ſed deo cui ſeruire re-
gnare eſt perpetuo famulari: ⁊ ca
ſtitatē illo adiuuāte ſeruare opor
tebit: atq̄z ī ecclīe miniſterio ſem-
per eſſe mancipatos: proinde dū
tempus eſt cogitate: ⁊ ſi in ſancto
propoſito perſeuerare placet: in
noīe dn̄i huc accedite. Illis tūc ac
cedentibus ⁊ coram pontifice ge
nuflexis: pontifex interdicit om-
nibus ſub pena anathematis: ne
quis ingerat ſe ſuſceptioni ordi-
nis: niſi ſit ad hoc canonice exa-
minatus: admiſſus: approbatus:
deſcriptus ⁊ nominatus vt ſ. fol.
iij. Tūc archidiaconus vocat ce-
teros ordinādos dicēs. Accedāt
q̄ ordinādi ſūt ⁊ Diaconi ⁊ p̄ſby-
teri. Quib⁹ accedētib⁹ archidia-

Qualr̄ ordinandi in diaconos ⁊ preſbyteros debent eſſe parati.

conus ordinat eos videlicet dia-
conandos paratos amictu: alba
cingulo: ⁊ manipulo: ſtolā in ma-
nu ſiniſtra: ⁊ dalmaticā ſuper bra
chiū ſiniſtrū ⁊ candelaz in manu
dextra tenētes contra cornu epi-
ſtole altaris: faciebus altari ver-
ſis. ⁊ preſbyterādos paratos ami
ctu: alba: cingulo: manipulo: ſto-
la in modum diaconi: caſulam ſi-
ue planetam ſuper brachium ſini
ſtrum: ⁊ panniculum ſiue mappu
lam albam in ſiniſtra: ⁊ candelaz
manu dextra tenentes contra fa-
ciē pōtificis ac mediū altaris: fa-
ciebus ſimiliter altari verſis: qui
bus ſic ordinatis: pontifex mi-

Ep̄s cū mitra procumbit ſuper faldiſtoriū ⁊ dicit letaniam.

tram in capite tenens: accumbit
ſuper faldiſtorium in ſuperiori
gradu ſiue plano altaris paratuz

⁊ omnes oꝛdinandi in locis ſuis ſuper tapetia pꝛoſternunt ad terram: miniſtri vero ⁊ alij aſtantes genuflectunt: ⁊ ſchola inchoat letaniã choꝛo reſpõdẽte. Uel ſi officiũ fiat ſine cãtu: põtifex dicit. miniſtris ⁊ capellanis rñdentibus.

Kyrie eiſon. Chriſte eleiſon.
Kyrie eleiſon. Chꝛe audi nos.
Chꝛiſte exaudi nos.
Pater de celis deus: miſerere nobis.
Fili redemptoꝛ mundi deus miſerere nobis.
Spiritus ſancte deus: miſerere nobis.
Sancta trinitas vnus deus: miſerere nobis.
Sancta maria: oꝛa pꝛo nobis.
Sancta dei genitrix oꝛ
Sancta virgo virginum oꝛ
Sancte michael oꝛ
Sancte gabꝛiel oꝛ
Sancte raphael oꝛ
Omnes ſancti beatoꝛum ſpirituum oꝛdines: oꝛate.
Omnes ſancti angeli ⁊ archangeli: oꝛate.
Sancte ioãnes baptiſta oꝛa.
Omnes ſancti patriarche ⁊ pꝛophete oꝛate.
Sancte petre oꝛ
Sancte paule oꝛ
Sancte andrea oꝛ
Sancte iacobe oꝛ
Sancte ioannes oꝛ
Sancte luca oꝛ
Sancte marce oꝛ
Omnes ſancti apoſtoli ⁊ euangeliſte: oꝛate.
Omnes ſancti diſcipuli domini: oꝛate.
Omnes ſancti inocentes: oꝛate.
Sancte ſtephane oꝛ
Sancte laurenti oꝛ
Sancte vincenti oꝛ
Sancte fabiane ⁊ oꝛ
~~Sancte~~ ſebaſtiane oꝛ
Sancti coſma ⁊ damiane: oꝛate.
Sancti geruaſi ⁊ pꝛothaſi: oꝛat.
Omnes ſancti martyres: oꝛate.
Sancte ſylueſter oꝛ
Sancte gregoꝛi oꝛ
Sancte ambꝛoſi oꝛ
Sancte auguſtine oꝛ
Sancte hieronyme oꝛ
Sancte martine oꝛ
Sancte nicolae oꝛ
Omnes ſancti pontifices ⁊ confeſſoꝛes: oꝛate.
Omnes ſancti doctoꝛes: oꝛate.
Sancte benedicte oꝛ
Sancte bernarde oꝛ
Sancte antoni oꝛ
Sancte dominice oꝛ
Sancte franciſce oꝛ
Omnes ſancti monachi et eremite: oꝛate.
Omnes ſancti ſacerdotes et leuite: oꝛate.
Sancta maria magdalena oꝛ
Sancta agatha oꝛ
Sancta lucia oꝛ
Sancta cecilia oꝛ
Sancta catherina oꝛ
Sancta agnes oꝛ
Sancta margarita oꝛ
Sancta eliſabeth oꝛ

Omnes ſancte virgines et vidue: orate.
Omnes ſancti ⁊ ſancte dei: orat.
Propitius eſto: parce nobis domine.
Propitius eſto: exaudi nos domine.
Ab omni malo: libera nos dñe.
Ab ira ⁊ odió ⁊ omni mala voluntate: libera nos domine.
Ab inſidijs diaboli: libe. nos. d.
A fulgure ⁊ tẽpeſtate: lib. n. dñe.
A morte perpetua: lib. nos dñe.
Per myſterium ſancte incarnationis tue: libera nos dñe.
Per aduentũ tuum: li. nos dñe.
Per natiuitatẽ tuã: lib. nos dñe.
Per baptiſmum ⁊ ſanctum ieiunium tuum: libera nos dñe.
Per crucem ⁊ paſſionem tuam: libera nos domine.
Per mortem ⁊ ſepulturam tuaꝫ: libera nos domine.
Per glorioſam reſurrectionem tuam: libera nos domine.
Per admirabilem aſcenſionem tuam: libera nos domine.
Per aduẽtum ſpiritus ſancti paracleti: libera nos domine.
In die iudicij: libera nos dñe.
Peccatores: te rogamꝰ audi nos.
Ut nobis parcas: te ro.
Ut nobis indulgeas: te ro.
Ut pacem nobis dones: te ro.
Ut eccleſiam tuam regere: defendere: ⁊ ꝯſeruare digneris: te ro.
Ut domnum apoſtolicum ⁊ omnes eccleſiaſticos ordines in ſancta religione conſeruare digneris: te rogamus.
Ut nos metipſos in tuo ſancto ſeruitio ꝯſeruare digneris: te ro.
Ut regibus ⁊ principibus chriſtianis pacem ⁊ veram concordiam largiri digneris: te ro.
Ut cunctum populum chriſtianum pretioſo ſanguine tuo redemptum conſeruare digneris: te rogamus audi nos.
Ut mẽtes noſtras ad celeſtia deſideria erigas: te rogamus.
Ut animas noſtras ⁊ parẽtũ noſtrorum ab eterna damnatione eripias: te rogamus.
Ut omnibus benefactoribꝰ noſtris ſempiterna bona retribuas: te rogamus audi nos.
Ut omnibus fidelibus viuis et defunctis vitam ⁊ requiem eternam concedere digneris: te ro.
Ut obſequium ſeruitutis noſtre tibi rationabile facias: te roga.
Hic datur benedictio: ſanctifica tio: ⁊ conſecratio per pontificem rebus cõſecrandis: vt infra in locis proprijs dicetur.

Hoc loco interponitur tres ℣. dicendi per pontificem ſtanteꝫ cum mitra.

Ut nos exaudire digneris: te rogamus audi nos.
Fili dei: te rogamus audi.
Agnus dei qui tollis peccata mundi: parce nobis domine.
Agnꝰ dei qui tollis peccata mũdi: exaudi nos domine.
Agnus dei qui tollis peccata mundi: miſerere nobis.
Xpe audi nos. Xpe exaudi nos.
Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon.
Kyrie eleiſon. Poſtq̃ autẽ di-

cium fuerit in letania. V. t obſequium ſeruitutis noſtre tibi rationabile facias. ℟. Te rogam⁹ audi nos. Surgit pontifer cum mitra ab accubitu ⁊ ſe ad ordinandos vertens: ⁊ baculum paſtoralem in ſiniſtra manu tenens ordinandis proſtratis manentibus dicit. V t hos electos bene ✠ dicere digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Secūdo dicit. V t hos electos bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. V t hos electos bene ✠ dicere ſancti ✠ ficare ⁊ cōſe ✠ crare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tum iterum ſuper faldiſtorium accumbit ſchola perficiēte letaniā. Ut nos exaudire digneris. vſqz ad finez. Qua finita pontifer ab accubitu ſurgens cū mitra ſedet ſuper faldiſtoriuz ante mediū altaris ⁊ archidiaconus dicit alta voce. R ecedant in partem qui ordinandi ſunt diaconi ⁊ preſbyteri. Quib⁹ ad aliquē locū idoneu vnde pontificē celebrātē videre poſſint tranſeuntibus: ad ordinationem ſubdiaconorum qui in preſbyterio remanſerūt proceditur. Illis nāqz corā pōtifice per ordinē i modū corone genuflexis pōtifex eos iſtruit ⁊ admonet dicēs.

Pōtifex ſtās cuz mitra ⁊ paſtorali dicit ſequētes V. ſuper ordinandos.

Pontifex iterum recumbit ſchola proſequēte letaniam.

Finita letania pontifex cuz mitra ſedet ſuper faldiſtoriū ante mediuz altaris.

Pontifex admonet ſubdiaconos coram ſe genuflexos.

Officiuz ſubdiaconi.

Adepturi fratres chariſſimi officiū ſubdiaconatus ſedulo attendite: quale miniſterium vobis traditur. Subdiaconum enim oportet aquam ad miniſterium altaris preparare. Diacono miniſtrare: pallas altaris ⁊ corporalia abluere: calicem ⁊ patenam in vſum ſacrificij eidem offerre. Oblationes que veniunt in altari panes propoſitionis vocātur: de ipſis oblationibus tantum debet poni in altari: quantum poſſit populo ſufficere: ne aliqd putredinis in ſacrario remaneat. Palle que ſunt in ſubſtratorio altaris in alio vaſe debent lauari: ⁊ in alio corporales palle: vbi autez corporales palle lote fuerint: nullum aliud linteamen debet lauari: ipſaqz lotionis aqua in baptiſterium debet mergi. Studete itaqz vt iſta viſibilia miniſteria que diximus: nitide ⁊ diligentiſſime complētes inuiſibilia horum exemplo perficiatis. Altare quidē ſancte eccleſie: ipſe eſt chriſtus teſte ioanne: qui in Apocalypſi ſua altare aureū ſe vidiſſe perhibet ſtare ante thronuz: in quo ⁊ per quem oblationes fidelium deo patri conſecrantur. Cuius altaris palle ⁊ corporalia ſunt mēbra chriſti: ſcilicet fideles dei: quibus dominus quaſi veſtimentis pretioſis circundatur: vt ait pſalmiſta. Dominus regnauit decorem indutus eſt. Beatus quoqz ioannes in apocalypſi. Uidit filium hominis precinctuz zona aurea: id eſt ſanctorum caterua. Si itaqz humana fragilitate cōtigat in aliquo fideles maculari: prebēda eſt a nobis aqua celeſtis do-

Apoc. viij. *Iſa. xlix.* *Pſ. xcij.* *Apoc. j.*

putridū

ctrine qua purificati: ad ornamentum altaris: ⁊ cultum diuini ſacrificij redeant. Eſtote ergo tales q ſacrificijs diuinis ⁊ eccleſie dei: hoc eſt corpori chriſti digne ſeruire valeatis: in vera ⁊ catholica fide fundati: quoniam vt ait apoſtolus: Omne quod non eſt ex fide peccatum eſt: ſchiſmaticū eſt: ⁊ extra vnitatem eccleſie eſt. Et ideo ſi vſque nunc fuiſtis tardi ad eccleſiam: amodo debetis eē aſſidui. Si vſqz nunc ſomnoleti: amodo vigiles. Si vſqz nunc ebrioſi: amodo ſobrij. Si vſqz nunc inhoneſti: amodo caſti. Quod ipſe vobis preſtare dignetur qui viuit et regnat deus in ſecula ſeculorum. Deinde pontifex de manu miniſtri accipit et tradit cuilibet ſucceſſiue calicem vacuū cum patena ſuperpoſita: Et archidiaconus vrceolos cum vino ⁊ aqua: ac bacile cū manutergio: que omnia ſigillatim ordinandi manibus tangūt: primo calicem: deinde alia: ⁊ iterū vt prius genuflectunt: Quo facto pōtifex dicit.

Qualeſ eſſe debēt ſubdiaconi.

Ro.xiiij.

Epus tradit calicē vacuū cū patena ſuppoſita: ⁊ archidiaconus vrceolos cū vino ⁊ aqua et bacile manile ⁊ manutergium. In hoc actu imprimitur karacter huius ordinis.

Videte cuiuſmodi miniſterium vobis tradit. Ideo vos admoneo: vt ita vos exhibeatis q deo placere poſſitis. Poſtea ſurgit pontifex ⁊ verſus ad populum ſtans cum mitra dicit.

Surgit pontifex et ſtans cū mitra dic Oremus ⁊c. verſus ad populum.

Oremus deum patrem ac dominum noſtrum fratres chariſſimi vt ſuper hos ſeruos ſuos quos ad ſubdiaconatus officium vocare dignatus eſt: infundat benedictionem ſuam ⁊ gratiam: vt in conſpectu eius fideliter ſeruientes: predeſtinata ſanctis premia conſequantur. Adiuuante domino noſtro Jeſu chriſto: qui cum eo et ſpiritu ſancto viuit et regnat deus: per omnia ſecula ſeculorum. Tum deponita mitra conuerſus ad altare pontifex dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate. Et mox pontifex verſus ad ordinandos genuflexos dicit ſine mitra.

Epus ſine mitra ad altare conuerſus dicit Oremus: deinde verſus ad ordinandos dicit orationem.

Domine ſancte: pater omnipotens: eterne deus: bene✠dicere digneris hos famulos tuos: quos ad ſubdiaconatus officium eligere dignatus es: vt eos in ſacrario tuo ſancto ſtrenuos ſolicitoſque celeſtis milicie inſtituas excubitores: ſanctiſqz altaribus tuis fideliter ſubminiſtrent: et requieſcat ſuper eos ſpiritus ſapientie et intellectus: ſpiritus conſilij et fortitudinis: ſpiritus ſcientie et pietatis: et repleas eos ſpiritu timoris tui: et eos in miniſterio diuino confirmes: vt obedientes

Iſa.xi.

facto:atq3 dicto parentes: tuam gratiam conſequatur. Per dominum noſtrum Jeſum chriſtū filiū tuum:qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate eiuſdē ſpiritus ſancti de⁹: Per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Tum Pontifex ſedēs accepta mitra:amictum qui in collo ordinandorum iacet imponit ſuper caput ſingulis dicens.

Epus ſedet cū3 mitra ⁊ amictum cuilibet ſup caput imponit dicens Accipe ⁊c.

Accipite amictum per quē3 deſignatur caſtigatio vocis. Jn nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpirit⁹ ſancti. Tum immittit in ſiniſtro brachio manipulum cuilibet dicens.

Epus ſedens cū mitra manipulū imponit brachio ſiniſtro cuiuſlibet ordinandi.

Accipe manipulū per quē3 deſignantur fructus bonorū3 operū. Jn nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti. Poſt hec induit quēlibet tunica:⁊ ſi tantum vnica ſit:immittit illā cuilibet ſolū vſq3 ad ſcapulas:ad retrahēs:eā poſteriori totalr̄ induit dicēs cuilibet.

Epus ſedens cū mitra imponit cuilibs tonicellam.

Eſaie.lxj.

Induat te dominus veſtimē to ſalutis: ⁊ tunica iuſtitie: Jn noie patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſcī. Poſtea accipit ⁊ tradit omnibus librum epiſtolaru3 manu dextera ipſum ſimul tangentibus dicens.

Epo ſedens cū mitra dat librū epiſtolarū ſingulis.

Accipite librū epiſtolarum ⁊ habēte poteſtatē legēdi eas in eccleſia ſancta dei:ta3 pro viuis q̄3 p defunctis: Jn noie patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſcī. Quibus expeditis ſuggerēte Archidiacono ordinati redeunt ad loca ſua:vnus tamē de nouiter ordinatis tunica indutus dicit epiſtolam ſuo tempore.

¶ De ordinatione diaconi.

Pro ordinatiōe diaconor̄ paret liber euāgeliorum.

Subdiaconib⁹ ordinatis:accedit pontifex ad ſedēdu3 iuxta altare in cornu epiſtole ad locū conſuetū:⁊ cantatur tractus Benedictus es.vel Alla cū verſu Benedictus es. ſm miſſale romanū.Uel alio verſu q̄ poſt idē Alla ſecūdū morē eccleſie vbi fit ordinatio.dicit̄ ⁊ Gloria in excelſis deo. ſi fit infra octauā pēteceſtes: ⁊ dicit̄ deinde Dominus vobiſcum ⁊ oratio miſſe diei cum oratione pro ordinatis ⁊ ordinādis ſub vno. Per dn̄3.v3 Oratio.

Ordinatis ſubdiaconis epiſcopus accedit ad cornu epiſe ſup ſedē ſuā ⁊ cantat̄ tractus.

Poſt orōnes miſſe diei dicit̄ orō p ordinandis ſub vno Per dominum.

Exaudi queſumus domine ſupplicum preces ⁊ deuoto tibi pectore famulātes: perpetua defenſione cuſtodi:vt nullis perſecutionibus impediti:libera3 ſeruitutem tuis ſemper exhibeamus officijs. Per dominum noſtrum Jeſum chriſtum filium tuum ⁊c. ~~Et dicitur epla. Quib⁹ dictis~~ pontifex accedit ad faldiſtorium ante altare cum mitra et ibi ſedet. promouendi vero ad ordinem diaconatus per Archidiaconū vocant̄.

Epo dcā eplē ſtole accedit ad mediū altaris cum mitra ⁊ ſedet ⁊ vocant̄ ordinandi.

Accedant qui ordinādi ſunt ad diaconatum. Et mox ſigillatim nominantur per notarium nulla tamen facta de titulo mentione: Eis igitur Amictu : alba cingulo ⁊ manipulo paratis ac ſtolam in ſiniſtra ⁊ candelam in dextra manibus ac dalmaticam ſuper brachium ſiniſtrum tenentibus:⁊ in

modum corone in presbyterio co ram pontifice diſpoſitis ⁊ genufle ris. pontif. interdicit neqȝ ſub pe na excommunicationis ſe ingerat ad ſuſcipiendum illum ordinem niſi qui fuerit canonice examina tus approbatus diſcriptus ⁊ no minatus vt ſupra folio. iij. Tum archidiaconus offerens illos pon tifici dicit.

Archidiaconus offert ordinandos ad diaconatum epiſcopo.

Reuerende pater: poſtulat ſancta mater eccleſia catho lica vt hos preſentes ſubdiaco nos ad onus diaconij ordinetis. Pontifex interrogat dicens. Scis illos dignos eſſe. Reſpondet ar chidiaconus. Quantũ humana fragilitas noſſe ſinit. Et ſcio ⁊ te ſtificor ipſos dignos eſſe ad hu ius onus officij. Et pontifex dicit. Deo gratias. ⁊ ad eorum ordinatio nem procedit. In primis ponti fex cum mitra ſedens clero annũ ciat dicens.

Epiſcopus interrogat de eorum ſufficientia ⁊ per archidiaconum reſpondet.

Epiſcopus ſedens cum mitra enũciat omnibus ſi habent aliquid contra ordinandos.

Auxiliante domino deo ſal uatore noſtro Jeſu chriſto eligimus hos preſentes ſubdia conos ad ordinem diaconij. Si quis habet aliquid contra illos: pro deo et propter deum cum fi ducia exeat ⁊ dicat: veruntamen memor ſit conditionis ſue. Et fa cta aliquali mora: conuertens ſer monem ſuum ad ordinandos pontifex inſtruit ⁊ admonet eos dicens.

Epiſcopus facta aliqua mora poſtea inſtruit ordinandos.

Prouehendi dilectiſſimi filij ad leuiticum ordinem: cogi tate magnopere: ad quãtum gra dum eccleſie aſcenditis. Diaco num enim oportet miniſtrare ad altare: baptizare ⁊ predicare. Sa ne in veteri lege ex duodecim vna tribus leui electa eſt: que ſpeciali deuotiõe tabernaculo dei: eiuſqȝ ſacrificijs ritu perpetuo deſerui ret. Tantaque dignitas ipſi con ceſſa eſt: quod nullus niſi ex eius ſtir pe ad diuinum illum cultum atqȝ officium miniſtraturus aſſurge ret: adeo vt grandi quodam pri uilegio hereditatis: ex tribu do mini eſſe mereretur et dici. quo rum hodie chariſſimi filij ⁊ nomẽ ⁊ officium tenetis: quia in mini ſterium tabernaculi teſtimonij: ideſt eccleſie dei: eligimini in leui tico officio: que ſemper in procin ctu poſita: inceſſabili pugna con tra inimicos dimicat. vnde ait a poſtolus: Non eſt nobis collu ctatio aduerſus carnem ⁊ ſangui nem: ſed aduerſus principes ⁊ po teſtates: aduerſus mundi recto res tenebrarum harum: contra ſpiritualia nequitie tela in celeſti bus. Quam eccleſiam dei veluti tabernaculum portare ⁊ munire debetis: ornatu ſancto predica tu diuino: exemplo perfecto le ui quippe interpretatur additus ſiue aſſumptus: et vos filij qui ab hereditate paterna nomen ac cipitis: eſtote aſſumpti a carnali bus deſiderijs: a terrenis concu piſcentijs: que militant aduerſus animam: eſtote nitidi: mundi: pu ri: caſti: ſicut decet miniſtros chri

Officiũ diaconi.

Numeri. iij.

Diaconi tenent locũ leuitarum.

Ephe. vj.

Quare diaconi debent eſſe dei.

j. petri. ij.

j. Cor. iiij.

Ieremie iij. ſti: ⁊ diſpenſatores miniſteriorum dei: vt digne addamini ad numerū eccleſiaſtici gradus: vt hereditas ⁊ tribus amabilis domini eſſe mereamini. Et quia comminiſtri ⁊ cooperatores eſtis corporis ⁊ ſanguinis domini: eſtote ab omni illecebra carnis alieni. Si-
Ia. lij. cut ait ſcriptura: Mūdamini qui fertis vaſa domini. Cogitate beatū Stephanum: merito precipue
Actu. vj. caſtitatis: ab apoſtolis ad officiū iſtud electum. Curate vt quibus euangeliū ore annunciatis: viuis operibus exponatis: vt de vobis
Roma. x. Ro. x. dicatur: Beati pedes euangelizātiū pacem: euangelizantium bona:
Ephe. vj. habete pedes veſtros calciatos ſanctorum exemplis in preparatione euangelij pacis. Quod vobis dominus cōcedat per gratiam ſuam.

¶ Deinde ſi non ſint ordinati ſubdiaconi: ordinandi omnes proſternūtur vbi genuflectebāt: ⁊ pontifice ante faldiſtorium ſuum genuflectente dicuntur letanie: ⁊ ordinandi per pontificem benedicūtur prout ſupra in ordinatione ſubdiaconi dictum eſt. Poſt hec ordinandis ab accubitu ſurgentibus tamen genuflexis manentibus: pontifex ſedens in faldiſtorio cum mitra: Intelligibili voce alloquitur populum dicens.

Epſ ſedens cū mitra populum alloq̄ dicens Cō.

COmmune votū communis oratio proſequatur: vt hi qui totius eccleſie prece ad Diaconatus miniſterium preparātur: leuitice benedictionis ordine clareſcant: ⁊ ſpirituali conuerſatione prefulgētes: gratia ſanctificationis eluceſcant: preſtante domino noſtro ieſu chriſto: qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculorū. Deinde ſurgens cū mitra pōtifex ſtans verſus ad ordinādos: dicit alta voce legendo.

Epſ ſtās cū mitra verſus ad ordinādos dicit alta voce.

OREmus dilectiſſimi deū patrem omnipotentem vt ſuper hos famulos ſuos quos ad ſacrum ordinem Diaconatus aſſumere dignatus eſt: benedictionis ſue gratiam clementer effundat: eiſque conſecrationis indulte propitius dona conſeruet: ⁊ preces noſtras clementer exaudiat. vt que noſtro gerenda ſunt miniſterio: ſuo benigno proſequatur auxilio: ⁊ quos ſacris miniſterijs exequendis pro noſtra intelligentia credimus offerendos: ſibi faciat eſſe gratos ⁊ ſua benedictione ſanctificet ⁊ confirmet: vt predeſtinata ſanctis premia conſequantur. Per vnigenitum filium ſuum dominum noſtrū Ieſum chriſtum. Qui cum eo ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat deus. Deinde depoſita mitra extenſis manibus ante pectus dicit.
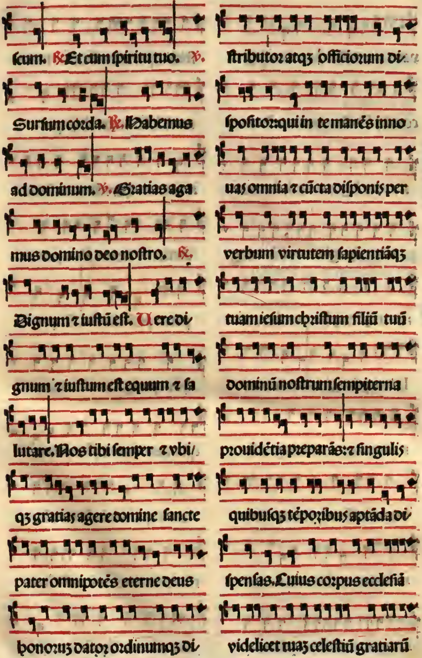
Epſ ſtans ſine mitra extēſis manibus ante pectus dicit pfationem verſus ad ordinādos.
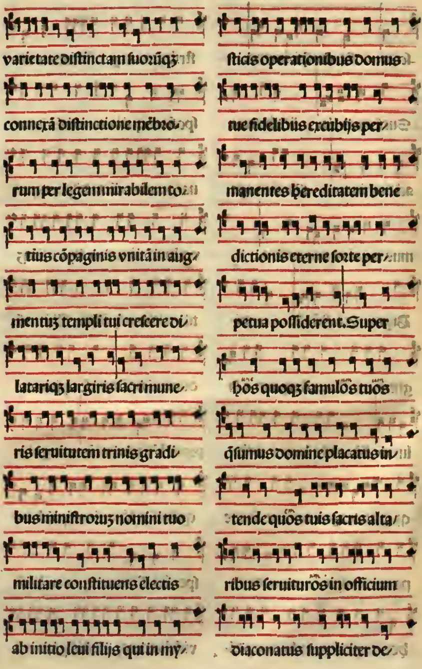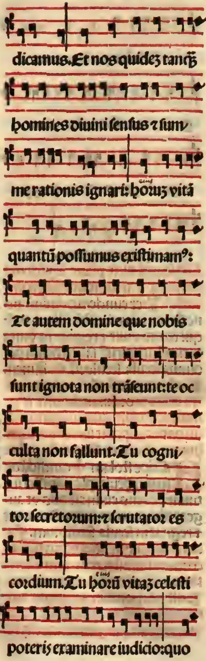

Per omnia ſecula ſeculorum.

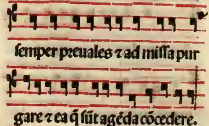

℟. Amen. ℣. Dominus vobi-

ſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣.
Surſum corda. ℟. Habemus
ad dominum. ℣. Gratias aga
mus domino deo noſtro. ℟.
Dignum ⁊ iuſtū eſt. Uere di
gnum ⁊ iuſtum eſt equum ⁊ ſa
lutare. Nos tibi ſemper ⁊ vbi
q; gratias agere domine ſancte
pater omnipotēs eterne deus
honoꝝ datoꝝ ordinumq; di
ſtributor atq; officioꝝ di
ſpoſitor: qui in te manēs inno
uas omnia ⁊ cūcta diſponis per
verbum virtutem ſapientiāq;
tuam ieſum chriſtum filiū tuū
dominū noſtrum ſempiterna
prouidētia preparās: ⁊ ſingulis
quibuſq; tēporibus aptāda di
ſpenſas. Cuius corpus eccleſiā
videlicet tuā celeſtiū gratiarū

varietate diſtinctam ſuorūqꝫ
connexā diſtinctione mēbro
rum per legem mirabilem to
tius cōpaginis vnitā in aug
mentuꝫ templi tui creſcere di
latariqꝫ largiris ſacri mune
ris ſeruitutem trinis gradi
bus miniſtroruꝫ nomini tuo
militare conſtituens electis
ab initio leui filijs qui in my
ſticis operationibus domus
tue fidelibus excubijs per
manentes hereditatem bene
dictionis eterne ſorte per
petua poſſiderent. Super
hos quoqꝫ famulos tuos
q̄ſumus domine placatus in
tende quos tuis ſacris alta
ribus ſeruituros in officium
diaconatus ſuppliciter de
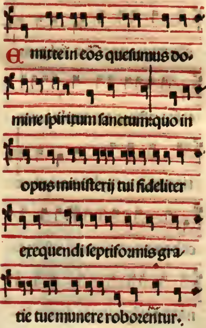

Hic ſolus pontifex manum dexteram extendens: ponit ſuper caput cuilibet ordinando: ⁊ extenſam tenet vſq; in finem pfationis: ⁊ nullus alius: quia nõ ad ſacerdotiũ: ſed ad miniſterium conſecrantur dicens ſingulis.

Epũs dexterã manũ imponit capiti cuiuſlibet ordinandi ⁊ dicit Accipe ⁊c. ⁊ extenſam tenet ſup eos.

Accipe ſpiritum ſanctum ad robur ⁊ ad reſiſtendum diabolo ⁊ tentationibus eius. In nomine domini. Poſtea proſequitur in primo tono.

Epus ſequit' pfationem vt ſupra.

Habundet in eis totius foꝛ-
ma virtutis: auctoꝛitas: mode
ſtia: pudoꝛ conſtans: innocen-
tie puritas: ⁊ ſpiritualis obſer-
uantia diſcipline. In moꝛibus
eoꝛum pꝛecepta tua fulgeant
et ſue caſtitatis exemplo imita-
tionem ſancta plebs acquirat
et bonum conſcientie teſtimo-
nium pꝛeferentes in chꝛiſto fir-
mi et ſtabiles perſeuerent: di-
gniſq̄ʒ ſucceſſibus de inferio-
ri gradu per gratiam tuaʒ po-
tioꝛa capere mereamur.

Quod ſequit͛ dicit plane legēdo ita tamen ꝙ a circũſtantibus poſſit audiri. Per eundem dominũ noſtrum ieſuʒ chꝛiſtũ filium tuũ: qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate eiuſdem ſpirit⁹ ſancti deus: per omnia ſecula ſeculoꝛũ. ℟. Amen. — *Epõ dicit voce ōmiſſa qđ ſequit͛ ita tñ vt audiatur a circũſtantib⁹*

Poſt hec pōtifex ſedens cum mitra cuilibet oꝛdinando ante ſe genuflexo ſtolam quã ſinguli in manu habēt imponit ſucceſſiue ſuper humeꝛ: ſiniſtruʒ dicens ſingulis: — *Epõ ſedens cũ mitra cuilibet ordinando ſtolã iponit ſuper ſiniſtrum humerum.*

Accipe ſtolam ✠ candidã de manu dei: imple miniſteriuʒ tuum: potens enim eſt dn̄s vt augeat tibi gratiam ſuam. Qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝛum.

Faciens ſuper quēlibet eoꝛuʒ ſignuʒ crucis: ⁊ miniſtri reflectent capita ſtole ⁊ alligēt ſub bꝛachio dextro. Poſt hec pontifex accipiens dalmaticã induit ea quēmlibet ſucceſſiue vſq̄ʒ ad humeros: moꝛ eaʒ re- — *Epõ ſedens cum mitra induit eum dalmatica dicēs Induat ⁊c.*

trahendo vſq; ad vltimū quē ea totaliter induit: ⁊ hoc ſi vna tantum ſit dalmatica. Si vero quilibet ſuaȝ habet: tunc ſingulos ſua totaliter induit dicens cuilibet.

INduat te dn̄s veſtimēto ſalutis: ⁊ circundet te ſemper indumento letitie In noīe domini. Poſtremo pontifex tenens librum euangeliorū tradit illuȝ cōmuniter omnibus coraȝ ſe genuflexis: ⁊ manu dextra ſimul ipſum tangentibus dicens.

Pontifex librū euangeliorū tradit cōiter oībus coram ſe genuflexis qui eū tāgunt cū ēpo. Accipite ⁊c. Et in hoc actu imprimit character huius ordinis.

ACcipite poteſtateȝ legendi euangeliuȝ in eccleſia dei tā pro viuis q̄ȝ pro defunctis In nomine domini. Quo facto: pontifex ſtans ad altare conuerſus dicit ſine mitra. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Ēpus ſtans ſine mitra ad altare cōuerſus dic. Oremus: ⁊ ſe v̄tens ad ordinatos dicit orationem.

EXaudi dn̄e preces noſtras: ⁊ ſuper hōs famulōs tuōs ſpiritum tue bene ✠ dictionis infunde: vt celeſti munere ditati: et tue maieſtatis gratiaȝ poſſint acquirere: ⁊ bene viuēdi alijs exemplum prebere. Per chriſtum dominuȝ nr̄m. ℟. Amen. Oremus.

DOmine ſancte pater ſpei: fidei: gratie: ⁊ profectuum remunerator: qui in celeſtibus ⁊ terrenis angelorū miniſterijs vbiq; diſpoſitis per omnia elemēta voluntatis tue diffundis effectum: hōs quoq; famulōs tuōs ſpiritali dignare illuſtrare effectu: vt tuis obſequijs expediti: ſanctis altaribus tuis miniſtraturi puri creſcant: ⁊ indulgentia tua puriores: eo gradu: quo apoſtoli tui in ſeptennario numero beatuȝ Stephanum ducem ac preuium ſpiritu ſancto auctore elegerunt: digni exiſtant: ac virtutibus vniuerſis quib⁹ tibi ſeruire oportet inſtructi tibi cōplaceant. Per dominum noſtrū ieſum chriſtū filiū tuum: qui tecuȝ viuit ⁊ regnat in vnitate eiuſdē ſpiritus ſancti deus: per oīa ſcl'a ſeculorū. ℟. Amē.

Aci. vj.

Deinde cum tempus fuerit aliq̄s de nouiter ordinatis: dalmatica indutus: euangelium dicit. Ordinati autem ſtatim ſuggerente archidiacono redeunt ad loca ſua.

Unus de nouiter ordinatis dicit euāgelium tēpore ſuo.

¶ De ordinatiōe p̄ſbyteri. Pro ordinatione preſbyterorum parentur oleum cathecuminorum: calix cū vino ⁊ aqua: patena ⁊ hoſtia deſup poſita: medulla panis: ⁊ bacile cum buccali pro manibus abluendis: quas ſinguli ad ſuas mappulas extergunt.

DIaconibus ordinatis pontifex ad ſedē dū in ſede ſua i plano iuxta cornu epiſtole accedit: ⁊ cantatur Tractus: vſq; ad vltimum

Epo ad coꝛnu epl'e in ſede ſua dicit graduale vel tractum vſq ad vltimū v. excluſiue.

verſuz excluſiue. vel ſi ſit īfra octauam pentecoſtes. Graduale ⁊ ſi placet proſa ſiue ſequentia vſque ad vltimum verſum excluſiue. Deinde procedit ad ordinationem preſbyterorum: ⁊ priuſq̄ꝫ eſſingeſium dicatur: pontifex cum mitra reuerſus ante altare ſedet ſuper faldiſtorium. Tunc archidiaconus vocat ordinandos voce ītelligibili dicens. Accedant qui ordinandi ſunt ad ordinem preſbyteratus. Et mox nominatim leguntur per notarium prout ſupra dictū eſt: nulla tamen de titulo facta mentione. Tunc illi more diaconorum parati: amictu: alba: cinctorio: ſtola: ⁊ manipulo: tenētes planetas ſuper brachia cōplicatas: ⁊ in manibus cādelas ac mappulas albas ꝓ ligādis manibus: ad ordinatorē accedūt: ⁊ corā eo ſe ī modū corone diſponūt.

Pōtifex procedit cum mitra ad mediū altaris et ſedet: ⁊ ordinādi vocātur p archidiaconum.

Omnibus ergo ordine diſpoſitis ⁊ p̄ſbyteris genuflexis ponitur interdictum: ne quis ſub excōmunicationis pena ad ſuſcipiendum illum ordinem ſe ingerat: niſi ad hoc ſit canonice examinatus: admiſſus: approbatus: de ſcriptus: ⁊ nominat⁹. vt s̄.

Tunc archidiaconus preſentat ordinandos pontifici dicens.

Archidiaconus preſentat ordinandos epo ſedēti cū mitra.

Reuerende pater: Poſtulat ſancta mater eccl'ia catholica: vt hōs preſentes diaconōs ad onus preſbyteratus ordinetis.

Et pontifex interrogat dicens.

Scis illōs eſſe dignōs: Reſpondet Archidiaconus. Quantum humana fragilitas noſſe ſinit: et ſcio: ⁊ teſtificor: ipſōs dignōs eſſe ad huius onus officij. Pontifex dicit Deo gratias. Tum legendo annuntiat clero ⁊ populo iuxta ſtatutum Carthaginenſis cōcilij: ſedens cum mitra: ⁊ dicens.

Epo annūtiat clero ⁊ populo: ſi quis habꝫ aliquid ꝯtra ordinādos dicat.

Quoniaꝫ dilectiſſimi fratres: rectori nauis ⁊ nauigio deferendis eadem eſt vel ſecuritatis ratio: vel communis timoris: par eorum debet eſſe ſententia: quorum cauſa cōmunis exiſtit. Neqꝫ enim fuit fruſtra a patribus inſtitutum: vt de electione illorum qui ad regimen altaris adhibendi ſunt cōſulatur ⁊ populus: quia de vita ⁊ cōuerſatione preſentandi: quod nōnunquā ignoratur a pluribus: ſcitur a paucis: ⁊ neceſſe eſt ⁊ facilius ei quis obedientiam exhibeat ordinato: cui aſſenſuꝫ p̄buerit ordinando. Horum ſiquidem diaconorum in preſbyteros auxiliante domino ordinandorum conuerſatio (quantum mihi videt̄) probata ⁊ deo placita exiſtit: ⁊ digna vt arbitror eccleſiaſtici honoris augmento. Sed ne

vnum fortaſſe vel paucos aut decipiat aſſenſio: vel fallat affectio: ſententia eſt expetenda multorū. Itaq3 quid de eorū3 actibus aut moribus noueritis: quid de merito ſentiatis: libera voce pandatis: ⁊ his teſtimonium ſacerdotij magis pro merito q̄ affectiōe aliqua tribuatis. Siquis igitur hēt aliquid ↄtra illos: pro deo ⁊ propter deū cu3 fiducia exeat ⁊ dicat. Verūtn̄ memor ſit ↄditionis ſue. Poſtea pōtifex facta aliquali mora: ↄuertēs ſmonē ſuū ad ordinā-
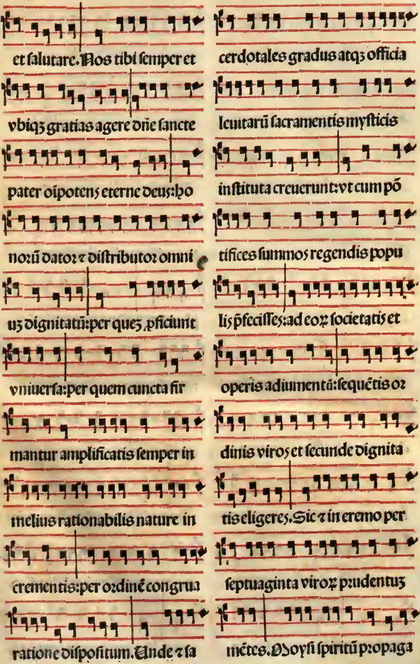
Ep̄s ſedens cū mitra inſtruit ordinādos. dos iſtruit: ⁊ admonet eos dicēs.

Onſecrandi fratres charissimi in preſbyteratus officiū: illud digne ſuſcipe: atq3 ſuſceptu3 laudabilr̄ exequi ſtudeatis. Sacer-
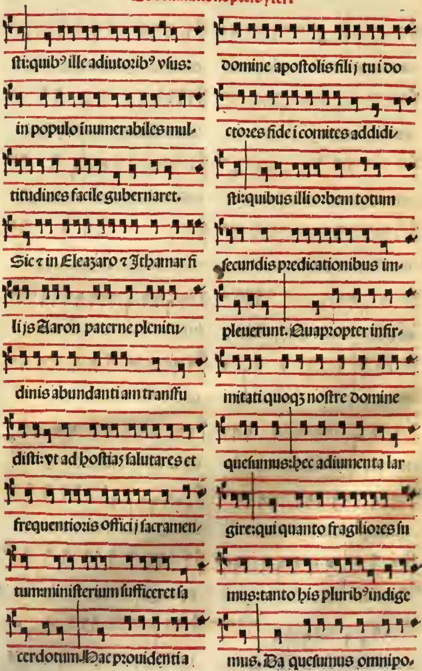
Offm̄ ſacerdotis quale ſit. dote3 etenim oportet offerre: bn̄dicere: preeſſe: predicare ⁊ baptizare. Cu3 magno quippe timore ad tantū gradu3 aſcendēdū eſt: atq3 ꝓuidendū: vt celeſti ſapientia probi mores ⁊ diuturna iuſtitie obſeruatio ad id electos cōmēdet. Vn-
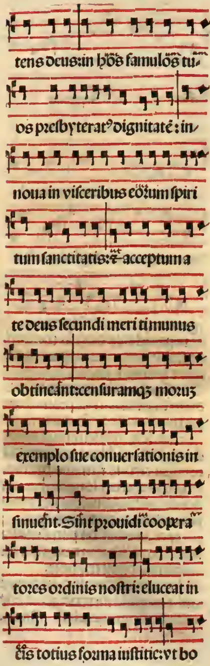
Numeri. xj. de dominus ꝑcipiens moyſi: vt ſeptuaginta viros de vniuerſo iſrl̄ in adiutoriū ſuū eligeret: quibus ſp̄us ſancti dona diuideret: ſuggeſſit: quos tu noſti: qui ſenes populi ſunt. Vos ſiquidē in ſeptuaginta viris ⁊ ſenibus ſignati eſtis: ſi per ſpiritum ſeptiformem decalogū legis cuſtodientes: probi et maturi in ſcientia ſimilr̄ ⁊ opere eritis. Sub eode3 quoq3 myſterio ⁊
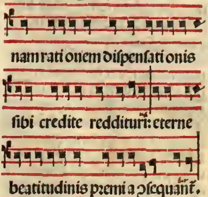
Luce. x. eade3 figura in nouo teſtamento dn̄s ſeptuaginta duos elegit: atq3 binos ante ſe in p̄dicationē miſit: vt doceret v̄bo ſimul ⁊ facto: miniſtros eccleſie ſue fide ⁊ opere debere eſſe perfectos: ſeu gemine dilectionis dei ſcilicet ⁊ ꝓximi virtute fundatos. Tales itaq3 eſſe ſtudeatis: vt in adiutorium moyſi ⁊ duodecim ap̄lorū: epōrū videl3 catholicorū: q per moyſen ⁊ ap̄los figurant: digne p grām dei eligi valeatis. Hac certe mira varietate eccleſia ſcā circundat ornat: ⁊ regit: cum alij in ea pontifices: alij minoris ordinis ſacerdotes: diaconi et ſubdiaconi diuerſorū ordinū viri ↄſecrant: ⁊ ex multis ⁊ alterne dignitatis mēbris vnū corpus xp̄i efficit. Itaq3 dilectiſſimi fratres: quos ad nr̄3 adiutoriū: fratrū noſtrorū arbitriū cōſecrādos elegit: ſeruate in morib⁹ v̄ris caſte: ⁊ ſancte vite integritatē. Agnoſcite qđ agitis. Imitamini qđ tractatis: q̄tenus mortis dn̄ice myſteriū celebrantes: mortificare mēbra v̄ra a vitijs ⁊ ↄcupiſcētijs oībus Colo. iij.
ꝓcuretis. Sit doctrina v̄ra ſpiritualis medicina pp̄lo dei. Sit odor vite v̄re delectamētu3 eccl̄ie xp̄i: vt p̄dicatione atq3 exēplo edificētis domū: id eſt familiā dei q̄ten⁹ nec nos de v̄ra prouectiōe: neq3 vos de tanti officij ſuſceptione dānari a dn̄o: ſed remunerari poti⁹ mereamur. Qđ ipſe nobis ↄcedat p gratiā ſuā. ℞. Amen. Si nō ſint facte ordinationes ſubdiaconorū vel diaconorū: huiuſmodi ordinādi oēs ꝓſternunt in terrā:

et ſalutare. Nos tibi ſemper et
vbiq; gratias agere dn̄e ſancte
pater oīpotens eterne deus: ho
norū dator ⁊ diſtributor omni
uꝫ dignitatū: per queꝫ ꝓficiunt
vniuerſa: per quem cuncta fir
mantur amplificatis ſemper in
melius rationabilis nature in
crementis: per ordinē congrua
ratione diſpoſitum. Unde ⁊ ſa
cerdotales gradus atq; officia
leuitarū ſacramentis myſticis
inſtituta creuerunt: vt cum pō
tifices ſummos regendis popu
lis pfeciſſes: ad eoꝝ ſocietatis et
operis adiumentū: ſequētis or
dinis viros et ſecunde dignita
tis eligeres. Sic ⁊ in eremo per
ſeptuaginta viroꝝ prudentuꝫ
mētes. Moyſi ſpiritū propaga

Numeri. xj.

ſti:quibꝰ ille adiutoribꝰ vſus:
in populo inumerabiles mul-
titudines facile gubernaret.
Sic ⁊ in Eleazaro ⁊ Ithamar fi
lijs Aaron paterne plenitu-
dinis abundantiam tranſfu
diſti: vt ad hoſtias ſalutares et
frequentioris officij ſacramen-
tum miniſterium ſufficeret ſa
cerdotum. Hac prouidentia
domine apoſtolis filij tui do
ctores fidei comites addidi-
ſti: quibus illi orbem totum
ſecundis predicationibus im-
pleuerunt. Quapropter infir-
mitati quoqꝫ noſtre domine
queſumus: hec adiumenta lar
gire: qui quanto fragiliores ſu
mus: tanto his pluribꝰ indige
mus. Da queſumus omnipo-

Quod ſequit̄ legat plane: ita tñ: ꝙ a circūaſtantib⁹ audiri poſſit. Per eundem dñm noſtrum Jeſum chꝛiſtum filium tuum: qui tecuʒ viuit ⁊ regnat in vnitate eiuſdem ſpiritus ſancti deus: per omnia ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amen. Pōtifex ſedet accepta mitra et reflectit o4arium ſiue ſtolaʒ ab humero ſiniſtro cuiuſlibet: capiēs partē que retro pēdet: ⁊ iponēs ſup dextrū humeꝝ: aptat eā añ pect⁹ in modū crucis ſingulis dicens:

Epiſcop⁹ legat ſubmiſſe qđ ſequit̄ ita ꝙ a circūaſtātibus audiatur.

Eps ſedet cū mitra ⁊ reflectit ſtolaʒ ab humero ſiniſtro i dextrū in modū crucis.

Accipe iugum domini: iugū enim eius ſuaue eſt: ⁊ onus eius leue. Poſtea imponit cuilibet ſucceſſiue caſulā vſqʒ ad ſcapulas: quā qlibet teneat ſup humeros cōplicatā: a pte añriori deorſum depēdentē ſingulis dicens.

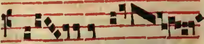
Accipe veſtem ſacerdotalem: per quam charitas intelligitur. Potens eſt enim dñs augere tibi charitatem: ⁊ opus perfectum. ℟. Deo gratias. Surgit pontifex ſine mitra: ⁊ dicit.

Mathei. xj.

Eps ſedens cū mitra cuilibet ſucceſſiue iponit caſulaʒ vſqʒ ad ſcapulas.

Deus ſanctificationū oīuʒ auctoꝛ: cui⁹ vera ꝯſecratio: ple

naq3 benedictio eſt. Tu dñe ſup/
hos famulos tuos: quos pſbyterat⁹
honore dedicamus: munus tue
bene ✠ dictionis infūde: vt gra/
uitate actuū: ⁊ cēſura viuēdi pro/
bēt ſe eſſe ſeniores: his iſtituti di
i. the. iij. ad titu3. j. ſciplinis quas Tito ⁊ Timotheo
Paulus expoſuit: vt in lege tua
die ac nocte: oīq3 tempore medi/
tātes: qđ legerint credant qđ cre
diderint doceant: qđ docuerint
imitētur: iuſtitiā: conſtātiam: miſe
ricordiā: fortitudinem: ceteraſq3
virtutes in ſe oſtēdant: exemplo
prebeāt: admonitione ꝯfirment:
ac puru3: ⁊ imaculatu3 miniſterij
ſui donum cuſtodiant: ⁊ in obſe/
quiū plebis tue panem ⁊ vinum
in corpus ⁊ ſanguinē filij tui ima/
culata bñdictione transformēt: ⁊
Ephe. iiij. inuiolabili charitate: in virū per/
fectū: ⁊ in menſurā etatis plenitu
dinis xpi: in die iuſti ⁊ eterni iudi
cij: cōſcientia pura: fide plena: ſpi
ritu ſctō pleni pſoluant. Per eū/
de3 dñm noſtrū Jeſu3 xpm filiu3
tuū: q tecu3 viuit ⁊ regnat in vni
tate eiuſdē ſpūs ſancti deus: Per
oīa ſecula ſeculorū. ℟. Amē. Tūc
Pōtifex corā altari genuflexus ſine mitra incipit ℣. pontifex ante altare cōuerſus fle
xis genib⁹ icipit cōpetēti voce. ℣.

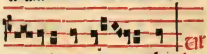
V e ni ſancte ſpi ritus

reple tuorū corda fide/

li um et tui amo ris in

e is ignem ac cende. Vr hy.

Veni creator ſpiritus: mentes

tuorum viſita: imple ſuperna

gratia: que tu creaſti pectora.

Qui paracletus diceris donū dei
altiſſimi: fons viuus: ignis chari
tas: ⁊ ſpiritalis vnctio.
Tu ſeptiformis munere dextre
dei tu digitus: tu rite promiſſum
patris ſermone ditās guttura.
Accende lumen ſenſibus: infun
de amore3 cordibus: infirma nři
corporis: virtute firmans ꝑpetim.
Hoſte3 repellas longius: paceq3
dones ꝓtinus: ductore ſic te pre/
uio: vitemus omne noxium.
Per te ſciamus da patrē: noſca
mus atq3 filiū: te vtriuſq3 ſpiritū
credamus omni tempore.
Gloria patri domino: natoq3:
qui a mortuis ſurrexit: ac paracle
to: in ſeculorum ſecula. ℟. Amen.
Dicto primo verſu ſurgit ponti/

fex: ⁊ ſedet in faldiſtorio cũ mitra: ⁊ ponitur ei gremiale ſiue mappula ſuper gremium: ⁊ ſinguli ordinandi ſucceſſiue coram eo genuflectunt: ⁊ pontifex cum oleo cathecuminorũ vngit vnicuiqʒ ambas manus ſimul iunctas: in modum crucis: producendo cuʒ pollice ſuo dextro in dictum oleuʒ intincto: duas lineas: videlicet: a pollice dextre manus vſqʒ ad indiceʒ ſiniſtrum: ⁊ a pollice ſiniſtro vſqʒ ad indicem dextrũ vngendo mox totaliter palmas: dicens: dum quemlibet inungit.

Conſe ✠ crare ⁊ ſancti ✠ ficare digneris domine man⁹ iſtas: per iſtaʒ vnctionẽ: ⁊ noſtrã bene ✠ dictioneʒ. Pontifex producit manu dextra ſignum crucis ſuper manus illius quem ordinat: ⁊ proſequitur. vt quecunque benedixerint: benedicantur: et quecunque conſecrauerint: conſecrentur: ⁊ ſanctificentur: in nomine domini noſtri Jeſu Chriſti. Et quilibet ordinandus reſpondet Amen. Tunc pontifex claudit: ſeu iungit manus cuilibet ſucceſſiue: quas ſic conſecratas aliquis miniſtrorum pontificis albo panniculo lineo ſimul videlicet dextram ſuper ſiniſtram alligat: ⁊ mox vnuſquiſqʒ ad ordinẽ ſuum redit: ⁊ ſic clauſas ⁊ alligatas manus tenet. Omnium manibus vnctis ⁊ conſecratis: pontifex manus lauat: ⁊ tergit: tum tradit cuilibet ſucceſſiue calicem cum vino ⁊ aqua: et patenam ſuperpoſitam cum hoſtia: ⁊ ipſi illa accipiunt inter indices ⁊ medios digitos: ac cuppam calicis ⁊ patenam ſimul tangunt: pontifice ſingulis dicente.

Põtifex pducit ter ſignuʒ crucis ſuper manus ordinãdi: ⁊ ſequitur.

Manib⁹ iunctis aliqs miniſtrorũ epiſcopi ligat.

Cunctis manib⁹ eos põtifex lauat manus ⁊ tradit cuilibet calicem cũ vino ⁊ aqua ⁊ patenã cum hoſtia ſuperpoſita.

Accipe poteſtatem offerre ſacrificium deo: miſſaſqʒ celebrare: tam pro viuis q̃ʒ pro defunctis: in nomine domini.# His peractis pontifex lauat manus cum medulla panis: ⁊ aqua lotiõis huiuſmodi proijcitur in ſacrarium: deinde ad faldiſtorium ſuum reuertitur in cornu epiſtole i plano ſibi paratum: ⁊ dicitur verſus vltimus Tract⁹ ſeu pſe: vel Alleluia. per chorũ: ⁊ euangeliũ per vnum de Diaconibus nouiter ordinatis: Interim parantur per miniſtros hoſtie ſuper altare pro numero ordinatorum in ordinibus ſacris: qui oẽs communicare debent: et proceditur in miſſa ordine ſolito. Interim ꝙ offertorium cantatur: vel etiaʒ prius ordinati ſacerdotes poterunt lauare manus ſuas cuʒ medulla panis ⁊ aq̃ bene mundare: ac extergere map

et in hoc actu imprimitur Character huius

Et i hoc actu ĩprimit character huius ordinis.

Epiſcop⁹ lauat manus: ⁊ reuertit ad cornu epiſtole ad ſedẽ ſuam ⁊ dicit vltimuʒ verſum tractus: ⁊ diaconus nou⁹ cãtat euãgeliũ.

Dũ offertorium cantat ſacerdotes ordinati lauant manus.

et si eps ordinet Rectorem Parochialem subiungit Et ad honorem Dni Nri Jesu Christi committimus tibi Ecclesiam N. cum clero et Populo eius.

pulis illis: quibus ligate erant: ⁊ aqua ablutionis huiuſmodi proijciatur in ſacrarium: ⁊ id conuenientius videtur: quãuis aliqui cõſueuerint lauare manus finita miſſa.

Pontifex ob lecto offertorio ſedet cũ mitra añ mediuꝫ altaris ⁊ accipit offertoriuꝫ ab ordinatis.

Pontifex vero offertorio lecto: accepta mitra vadit ad faldiſtorium ante medium altaris: ⁊ ibi ſedens accipit offertoriũ ab omnibus ordinatis: qui omnes accedunt bini ⁊ bini ad pontificẽ: coram quo genuflexi offerũt illi ſingulos cereos ſiue ſingulas candelas: ⁊ oſculantur eius manum: primo preſbyteri: tum diaconi ſucceſſiue: ⁊ alij ſuo ordine. Accepto ſingulorum offertorio: pontifex lauat manus: ⁊ ſurgit: ac tollitur faldiſtorium ⁊ mitra: ⁊ proſequitur miſſam. Preſbyteri vero ordinati retro pontificem: vel hinc ⁊ inde vbi magis commodum erit: in terra genuflexi habeãt libros coram ſe ſuper ſcabellis ſeu bãcis ordinatis: dicentes ſecrete. Suſcipe ſancte pater ⁊c. Et omnia alia de miſſa prout dicit pontifex: qui tamen bene aduertat: ꝙ ſecretas moroſe dicat ⁊ aliquantulum alte: ita vt ordinati ſacerdotes poſſint ſecum omnia dicere: ⁊ preſertim verba conſecrationis: que dici debent eodẽ momento per ordinatos quo dicuntur per pontificẽ. Secreta pro ordinatis: que dicitur cum ſecreta miſſe diei ſub vno. Per dominum noſtrum ⁊c.

Preſbi noui hinc inde añ altare genuflectant ⁊ habeant miſſalia ante ſe ⁊ omnia legãt cum epõ.

Eps moroſe dicat ſecretas ⁊ aliquãtuluꝫ alte: vt ordinati poſſint cũ eo dicere.

Tuis queſumus domine operare myſterijs: vt hec munera dignis tibi mentibus offeramus. Per. Cum pontifex dixerit orationem. Domine Jeſu chriſte qui dixiſti apoſtolis tuis ⁊c. oſculatur altare: ⁊ dat primo ex ſingulis ordinatis cuiuſlibet ordinis ad eum ſucceſſiue accedenti: ⁊ altare prius ad dexteram pontificis deoſculanti pacem: dicens. Pax tecum. cui ille reſpondet Et cum ſpiritu tuo. Et quilibet illorum dat ſequenti ſui ordinis ſecũ ordinato: ⁊ ille alteri: ⁊ ſic vſqꝫ ad vltimum continuatur. Si autem ordinatorum paruus ſit numerus: pontifex poterit dare pacem ſingulis. Poſtq̃ vero pontifex ſe cõmunicauerit: ⁊ totum ſanguinẽ ſumpſerit: priuſq̃ digitos abluat: accedunt ante altare omnes ad ſacros ordines promoti. Primo preſbyteri: deinde diaconi: tandẽ ſubdiaconi: quibus ordinate diſpoſitis ⁊ genuflexis: põtifex ad eos ſe conuertit: ⁊ ſinguli ex diaconis ⁊ ſubdiaconis dicunt ſubmiſſa voce.

Eps p̃ ex ſingulis ordinatis cuiuſlibet ordinis ad eũ accedẽti ⁊ p̃us altare ad dexterã pontificis oſculãti dat pacem dicens. Pax tecum.

Accepta pace ab epo q̃libet dat pacem ſequẽti ſui ordinis ſecum ordinato.

Eps ſumpto ſanguine cõmunicat oẽs ordinatos incipiendo a ſacerdotibus.

Confiteor deo omnipotenti ⁊c. Et pontifex ſtans capite detecto verſus ad eos dicit intelligibili voce.

Miſereatur veſtri omnipotẽs deus: ⁊ dimiſſis omnibus peccatis veſtris: perducat vos ad vitam eternam. ℟ Amen.
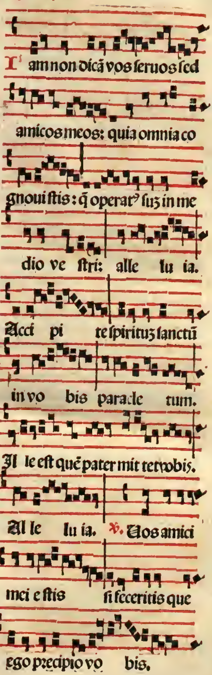
Indulgentiã abſolutionẽ ⁊ remiſſionem peccatorum veſtrorum: tribuat vobis omnipotens et miſericors dominus.
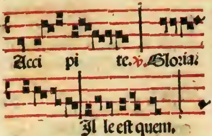
℟. Amen. Et manu dextra ſignū crucis ſuper eos cōmuniter producit: tum accedunt ad ſupremuꝫ gradum altaris bini ⁊ bini pontifex vero ponit plures hoſtias conſecratas ſuper patenam: quā ori cuiuſlibet cōmunicandi ſuppont: ⁊ ſingulos communicat: cuilibet dicens.

Corpus domini noſtri ieſu chriſti cuſtodiat te: ⁊ perducat in vitam eternaꝫ. Quilibet reſpondet Amen. ⁊ priuſq̄ cōmunionem ſumat: manum pontificis hoſtiam tenentem oſculat̄. Unus miniſtrorum pōtificis ſtat iuxta cornu epiſtole altaris calicem habens: non illum cum quo pontifex celebrauit: ſed alium cū vino: ⁊ mappulam mundam in manibus: ad quem ſinguli communicati accedunt: ⁊ ſe purificant: os extergunt: ⁊ ad partem ſe locant. Omnibus cōmunicatis Pontifex extergit patenam ſuper calicē ſuum: ⁊ ſuper eum digitos abluit: ſumit ablutionem: accipit mitrā: ⁊ lauat manus. Preſbyteri ante communionem non dicunt confeſſionem: nec datur eis abſolutio: quia concelebrant pontifici: propterea ſi nō ſunt alij ordinati: cōfeſſio ⁊ abſolutio predicte omittuntur: ⁊ alia obſeruātur modo premiſſo. Pontifex lotis manibus mitra depoſita ſtans in cornu epiſtole altaris ℣ſus ad illud inchoat in cantu: ſchola proſequente ℟ium.

Unus miniſtrorum epi tenet calicē cū vino ⁊ aqua ad cornu epiſtole ⁊ oēs q̄ cōicauerunt purificantur ex eo.

Epiſcop⁹ lotis manibus mitra depoſita ſtās in cornu ep̄le ℣ſus ad altare incipit ſchola pſequente ℟. Iā nō dicaꝫ.

Incepto ℟. pontifex acce pta mitra vertit ſe ad ordinatos ante altare coram ipſo ſtantes ſimul dicunt Credo.

Incepto reſponſorio: pōtifex acce pta mitra vertit ſe ad ordinatos: qui ante altare corā ipſo ſtantes ſimul profitentur fidem: quā predicaturi ſunt dicentes.

Symbolum apl'orum.

Credo in deum patrē oīpotentem creatorem celi ⁊ terre. Et in ieſum xp̄m filiū eius vnicum dominum noſtrum. Qui cōceptus eſt de ſpiritu ſancto: natus ex maria virgine. Paſſus ſub pōtio pilato: crucifixus: mortuus: ⁊ ſepultus. Deſcendit ad inferos. Tertia die reſurrexit a mortuis. Aſcēdit ad celos: ſedet ad dexterā dei patris oīpotētis. Inde venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Credo in ſpiritum ſanctū. Sanctā eccleſiā catholicā. Sanctorum cōmunionē: remiſſionē peccatorū. Carnis reſurrectionē. Et vitā eternā. Amen. Quo finito pontifex cū mitra ſedens ſupra faldiſtorū ante mediū altaris. imponit ambas manus ſuper capita ſingulorum: coram eo genuflectentium: dicens cuilibet.

Finito ſymbolo ep̄s ſedet cum mitra an̄ mediū altaris ⁊ imponit ābas manus ſup capita ſingulorū ⁊ dicēs. Accipe ſpm̄ ſanctum.

Accipe ſpiritum ſanctū: quorum remiſeris peccata remittuntur eis: ⁊ quorum retinueris retenta ſunt. Deinde explicans caſulam: quam vnuſquiſq; habet ſuper humeros complicatam: induit illa quēlibet: ſingulis dicēs.

Ep̄s ſedens cū mitra explicat caſulā plicatā ⁊ induit quēlib;

Stola innocentie induat te domin⁹. Et mox vnuſqſq; iterum ad pontificem: ſi ſuus eſt dioceſanus: ſeu ordinarius: accedit. ⁊ genuflexus ponit manus ſuas iunctas inter manus pontificis dicentis cuilibet.

Oēs ſibi ordinati genuflexi ponūt manus ſuas iunctas inter manus ep̄i ⁊ promittunt obedientiā.

Promittis mihi ⁊ ſucceſſoribus meis reuerētiā ⁊ obedientiā? Et ille rn̄det. Promitto. Si vero pōtifex nō eſt ſuus ordinarius: dicit ſingulis: cū man⁹ eorum inter ſuas tenet vt prefert.

Promittis pontifici ordinario tuo pro tempore exiſtenti reuerentiam et obedientiam? Ille reſpondet. Promitto. Tūc pontifex tenens manus illius inter ſuas oſculatur vnumquemq; dicens. Pax domini ſit ſemper tecum. Et ille reſpondet. Amen.

Facta profeſſione pontifex dat ſingulis pacem: dicēs. Pax domini ⁊c̄.

His expletis: ⁊ omnibus ad ordinem ſuum reuerſis: pontifex ſedens cum mitra dicit ad eos.

Pontifex ſacerdotes ad ordinem ſuū reuerſos ſedens cū mitra alloq̄t.

Quia res quam tractaturi eſtis ſatis periculoſa eſt fratres chariſſimi: mōeo vos diligēter: vt honeſte totius miſſe ordinem: ⁊ hoſtie conſecrationem: ⁊ fractionem: atq; communionē: ab alijs iam doctis ſacerdotibus diſcatis: priuſq̄ȝ ad celebrandum miſſam accedatis. Poſt hec pontifex depoſita mitra ſurgit: ⁊ amoto faldiſtorio conuertitur ad altare. ⁊ cantatur Cōmunio. Et di-

Pōtifex mitra depoſita proſequit miſſam.

citur hec poſt communio pro ordinatis ſub vno Per dñm cuꝫ poſt cõione miſſe dici. Poſt cõio.

Quos tuis domine reficis ſacramentis: continuis attolle benignus auxilijs: vt tue redẽptionis effectũ ⁊ myſterijs capiamus ⁊ moribꝰ. Per dominuꝫ ⁊c.

Deinde dicitur. Benedicamus domino vel Ite miſſa eſt. Prout tempus requirit: ⁊ per pontificeꝫ. Placeat tibi ſancta ⁊c. Quo dicto Pontifex accepta mitra ⁊ baculo paſtorali vertit ſe ad ordinatos: ⁊ hortatur eos cõmuniter ad bene viuendũ: quodqꝫ diligẽter cõſiderent qualẽ ordinem ſuſceperunt: ⁊ q orẽt pro eo ⁊ alijs quos voluerit. Iniungens eis miſſas ⁊ alia q̃ viderit expedire: qđ ſi placet facere poterit ſub his verbis.

Põtifex dcā orone. Placeat ⁊c. cũ mitra ⁊ baculo paſtorali ſibi ad ordinatos inſtruit qualiter ordineꝫ ſuſceptuꝫ exercere debeant.

Fratres chariſſimi: diligẽter conſiderate ordinẽ per vos ſuſceptum: ac onus humeris vẽſtris impoſitum: ſtudete ſancte ⁊ religioſe viuere: omnipotẽti deo placere: vt gratiam ſuam poſſitis acquirere: quam ipſe võbis per ſuam miſericordiam concedere dignetur. Singuli ad primam tonſuram: vel ad quatuor minores ordines promoti dicite ſemel ſeptem pſalmos penitentiales cum letanijs verſiculis ⁊ orationibus. Ad ſubdiaconatuꝫ vel. Diaconatum: nocturnum talis dici. Ad pſbyteratũ vero ordinati: poſt primam ſuam miſſam: in tribus immediate tunc ſequẽtibus diebus

Epũs ſingulis ordinatis iniũgit penitẽtias dicendas.

tres alias miſſas videlicet. Unam de ſpũ ſctõ. Aliã de btã maria ſemp virgine. Tertiã ꝑ fidelibus defunctis dicite: ⁊ omnipotentem deuꝫ etiam pro me orate. Quod illi deuote ſuſcipiunt: ⁊ reſpondent ſe facturos. Poſtremo benedicit eis genuflectentibus verſus ad illos dicens voce competenti.

Epũs bñdicit ordinatis genuflexis ante eum.

Benedictio dei oĩpotẽtis pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſancti: deſcendat ſup võs: vt ſitis benedicti in ordine ſacerdotali: ⁊ offerãtis placabiles hoſtias pro peccatis: atqꝫ offenſionibus populi omnipotenti deo: cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorũ. ℟. Amẽ. Tum põtifex ↄuertit ſe ad altare: ⁊ dicit ſubmiſſa voce. Dominus vobiſcũ. Initiũ ſancti euãgelij ſm ioannẽ. In principio ⁊c. ſignat altare ⁊ ſe: ⁊ reuertitur ad faldiſtoriũ: vbi exuit̃ ſacris veſtibus. Ordinati etiã ad pſbyteratũ dicũt idẽ euãgeliũ: ⁊ in locis conuenientibus ſacras veſtes deponũt: ⁊ cũ eis alij ordinati. Si vero põtifex nõ ordinauit aliquem ad pſbyteratũ: dicto p eũ. Placeat: accepta mitra dat bñdictionẽ ſolitã dicẽs: Sit nomẽ ⁊c. Tũc ad monet ordiatos vtſ dictũ ẽ: omittẽs ptẽ pſbĩos ↄcernẽtẽ: tũ cõuerſus ad altare dic̃ Dñs vobiſ. ⁊ alia vtſ

Epũs dic̃ euãgeliũ ſancti Ioannis.

¶ Ex põtificali bibliothece apliçe hec admonitio ſequẽs excepta eſt: q̃ valde ſingularis ẽ. Cõpletis ordinatiõibꝰ epo i ſede ſua reſidẽte: ⁊ oĩbꝰ ordiatis añ eũ gẽuflexis:

anteq̄ʒ exuāt ſacras veſtes monet vnūquēqʒ ſup ordine ſuſcepto: incipiens ab his qui ad primā tōſurā fuerunt ordinati: ⁊ ſic ſucceſſiue omnes alios: de excellentia ſacroꝝ ordinū: ⁊ vita ordinandoꝝ:

¶ Ad ordinatos ad p̄mā tōſurā.

Gꝛia chꝛiſtianā militiam in baptiſmate profeſſi eſtis: ⁊ arma ſpiritualia cōtra hoſtes inuiſibiles per manus impoſitionē accepiſtis: in caſtris dn̄i tanq̄ʒ gregarij milites aliquandiu militaſtis: ſi tamen ea que inimica chꝛiano nomini ſunt reſpuiſtis: ⁊ que conueniunt facere ſtatuiſtis: de chꝛiſtiana militia que vobis cum ceteris fidelibus cōueniens erat dedicationem accepiſtis ⁊ elegiſtis: ideſt mūdo renūciare: ⁊ cuʒ habitu humilitatis pꝛomittere affectū humanitatis: vt illud pſalmiſte merito dicere
poſſimus. Elegi abiectus eſſe in
ps.lxxxiij. domo dei: magis q̄ʒ habitare in
tabernaculis peccatoꝝ. Non eſt noſtrum pꝛimū locum querere in mēſa dn̄i dei noſtri: niſi ille q nos inuitauit dicat alicui noſtrū. Amice aſcende ſuperius: vt ſit tibi ho- luce.xiiij
noꝛ coram diſcūbentibus. Nemo enim debet ad hoc fieri clericus vt ſeruiat voluptati: ſtudeat curioſitati: inhiet ambitioni: nec aliud querat niſi vt domini hereditatē poſſideat: quem elegit ⁊ a quo electus eſt: qn̄ in clericū aſſumpt⁹ eſt. Hoc enim in greco nomen clerici ſonat q̄ de ſorte eſt domini. Bene dicit̄ in pſalmo in perſona clerici:
Dn̄s pars hereditatis mee. Et ali ps.xv.
bi: hec eſt generatio querentium ps.xxiij.
dn̄m: querentiū faciem dei iacob.
Q̄d autem dominus ſortitus eſt ps.xiiij.
ipſum clericū: in ipſius tōſione dicitur: ⁊ in ſuperioꝛi pſalmo in per-
ſona dn̄i. Funes ceciderunt mihi ps.xv.
in p̄claris: etenim hereditas mea p̄clara eſt mihi. Unde qui per clericatus officiū aliud querit q̄ʒ dominū: nec a dn̄o eſt elect⁹: nec ipſe elegit dn̄ʒ: qui in ſoꝛte ſua creaturam creatoꝛi pꝛeponit. Hoc dicentes non interdicimus vobis vite neceſſaria: ſed de oblationib⁹ vel de opere manuū vel de alijs innocentibus artibus conquiſita: non de vſuris: non de turpibus lucris: non de negociationibus vel de alijs illicitis artibus complicata.
Sic enim tribus leui: que in figu- Nume.xviij
ra clericalis oꝛdinis pꝛeceſſit: partem nō habuit inter reliquas tribus: ſed viuebat de pꝛimitijs decimis ⁊ oblationibus: quas offerebant. Sic ergo ⁊ vos de ſtipendio templi viuere diſponatis: extra deum nihil querentes. Q̄d ſi

eo cõtẽti fueritis: erit vobis am-
pliſſimũ ⁊ vberrimũ p̃diuz: ⁊ ſalu
briter ad clericatũ acceſſiſtis: q̃
vita veſtra ↄcordat cũ noĩe: ⁊ ꝓ-
feſſio apparet in ope. Alioqn ſi
paupertatẽ ⁊ humilitatez profer-
tis habitu corporis ⁊ figura ca-
pitis: in corde aũt nõ habeatis: ti
Math.xxiij meo ne cũ hypocritis ſit pars ve
ſtra: ⁊ ab eterna mercede ſit va-
cua: quia non vt clerici: ſed vt ace-
phali: in clericali militia ſola lu-
cra q̃ritis tp̃alia. Ad hoc capil-
los in modũ corone in ſũmitate
capitis raditis: vt regnum ſpiri-
Jo.xx. tuale: quo ceteris p̃eminetis: tali
figura oſtendatis: vt curẽ morta-
lis illecebras frequẽter deponẽ-
tes quaſi capillos a capite abra-
datis. Reſidui autem capilli or-
dinate p̃cidi debent: vt oculos: ⁊
aures: ⁊ alios ſenſus capitis libe
ros reddant: ⁊ curã exteriorꝝ non
ſuperfluis deſiderijs carnis: ſed in
neceſſarijs tantũ exercẽdã cogno
Jo.xix. ſcatis. Si ergo ad ambulãdũ ĩ via
dei ſicut pretaxatum eſt affecti fue
ritis: digni eſtis vocari clerici: ⁊
ad maiora officia militie clerica-
lis ꝓmoueri meremini. Hec offi-
cia ſeptem gradib⁹ ſunt diſtincta:
quibus ſancta eccl̃ia ſeptiformis
gratie munere eſt decorata. Hec
officia dñs noſter ieſus chriſtus
in propria pſona oſtẽdit: ⁊ eccle-
ſie ſue exhibẽda mõſtrauit: vt fa-
ma que preceſſit in capite repre-
ſentaretur in corpore.

¶ Admonitio hoſtiariorum.

In his ſeptez gradibus pri-
mus eſt ꝓſtiariorꝝ: qui poſ-
ſint diſcernere inter dignos ⁊ indi
gnos: ⁊ admittere in eccl̃ia quos
ſciũt eſſe dignos: ⁊ repellere quos
nouerint indignos. Iſtis etiaz cu
ra eſt introitus eccleſie ſeruare: ⁊
res puigili cura cuſtodire. Unde
⁊ eis cum ordinanẽ claues eccleſie
ab ep̃o traduntur: ⁊ dicitẽ eis. Sic
agite: quaſi rationẽ deo redditu-
ri de rebus que his clauibus re-
cluduntẽ. Hoc officiũ dñs noſter Joan.ij.
ieſus xp̃s indicauit nobis: quãdo
flagello de funiculis facto emen-
tes ⁊ vendentes eiecit de tẽplo: ſi-
gnificãs q̃ omnis negociatio re-
rũ eccl̃iaſticarꝝ ab eccl̃ia pellenda
ſit. Unde ipſe oſtiarius pretaxa-
tus dixit. Ego ſum oſtium. Per Joan.x.
me ſiq̃s introierit ſaluabitẽ: ingre
dietẽ: ⁊ egredietẽ: ⁊ paſcua iueniet.
Quod eſt. Qui canonice admini
ſtrationẽ eccl̃iaſtice rei accepit: in
gredietẽ: ideſt a me recipietur: ⁊ e-
gredietẽ: ideſt peracta diſpẽſatio-
ne ſibi credita: a ſeruitute huius
corruptionis liberabitur.

¶ Admonitio lectorum.

Inde prouehitẽ ad officium
lectorꝝ: vt iaz ex traditione eccl̃ie
legat in ea ꝓphetias ⁊ lectiones
ap̃licas. Unde eis vidẽte populo
traditẽ codex diuinarũ ſcriptura-
rum ſcilicet lectionum: ⁊ dicitẽ eis.
Accipite ⁊ eſtote verbi dei relato-
res: habituri (ſi officiũ veſtrũ im
pleuerit;) partẽ cũ his qui bñ mi-
niſtrauerũt. Ille q̃dẽ qui ad hunc

gradū prouehit: ſcia literarū de/
bet eſſe iſtruct⁹: vt ſenſū eoꝝ que
legit itelligat: vim accentuū ſciat:
diſtincte legat: nec ꝯfuſione ꝓnū/
ciationis itellectū auditoꝛib⁹ au
ferat: qa ⁊ hec male ſeruata itelle
ctū ꝑturbāt: ⁊ grāmaticoꝛū typū
ad riſum prouocāt. Auribus enī
et coꝛdi conſulere debet lectoꝛ.
Hoc officiū dñs noſter in ꝓpria
Luce.iiij. ꝑſona oſtēdit: quādo in medio ſe
nioꝛū librū Iſaie ꝓphete apuit: ⁊
diſtincte ad intellectū in eo legit
Spūs dñi ſup me: ⁊ q̄ in eodē ca
pitulo ſequunt: vt hoc exēplo co
gnoſcat lectoꝛ quia ſpirituali gra
tia debet clarere: ⁊ ſic auditoꝛib⁹
verbum dei predicare.

¶ Admonitio exhoꝛciſtarum.

Tertio loco ſequit exhoꝛciſta
rū oꝛdo: qui ſup cathecumi
nos faciūt ſacramētū aptionis: ⁊
habēt iperiū ſpūale ſup imūdos
ſpūs abijciendos de obſeſſis coꝛ/
poꝛib⁹. Debet autē habere ſpūs
mūdū qui ſpiritibus iperat imū
dis: vt cōcoꝛdet vita cū officio: vt
malignū quē per acceptū officiū
expellit de coꝛde alieno: per mū/
ditiā vite expellat de coꝛde ſuo:
ne medicina quā alijs facit ſibi nō
proſit: vt dicat ei. Medice cura te
Luce.iiij. ipſū: ſi per imūditiā ꝯſcie ſpūm im
mūdū retinet. Hoc officio vſus
eſt dñs: qū manu ſua tetigit aures
Marci.vij. ſurdi ⁊ muti: ⁊ dixit. Effeta. Qd̄ ē
Adaperire: Quo exemplo docet
nos ſacerd: ſcilꝫ apire debere aures
precoꝛdioꝝ ad intelligendū: ⁊ os
ad ꝯfitendum. Quod cum fit: ve/
rus ꝑ oſſeſſoꝛ recipit vas ſuum.

¶ Admonitio accolitoꝛū.

Quarto loco ſuccedūt accoli/
ti qui latine dicuntur ceroferarij:
q: accenſos cereos deferūt dū le
gitur euangeliū: vel dū offertur
ſacrificiū: non vt tenebꝛas huius
aeris illuminent: ſed ob hoc vt ſi/
cut illud viſibile lumen geſtāt ma
nibus: ita opa lucis proximis oſtē
dant: ⁊ moꝛe lucis errantibus ac
tenebꝛas palpātibus ducatū pre/
beant. Hoc officium dñs in euan
gelio in ſe teſtat: dicens. Ego ſum
lux mundi. Qui ſequitur me: non Joan.viij.
ambulat in tenebꝛis: Et hi cū oꝛ
dinātur poſtq̄ edocti fuerint ab
epō qualiter in ſuo officio agere
debeant: accipiūt candelabꝛū cū
cereo: vt ſciant ſe ad accēdenda lu
minaria mancipari. Accipiūt ⁊ vr/
ceum vacuū ad effundendā aquā
in calicē: quo conſecratur chꝛiſti
ſanguis: vt ſit cōmemoꝛatio ſan/
guinis chꝛi de latere profluētis ⁊ Joan.xix.
aque inde procedētis: que duo iā
in calice cōmiſcētur: q: chꝛiſti ſan/
guine redempti ſumus: ⁊ aqua ba
ptiſmatis a peccatis abluti.

¶ Admonitio ſubdiaconoꝛum.

Quinto loco oꝛdinantur ſub
diaconi: q ad miniſteriū al/
taris appropinquant: q: vaſa coꝛ
poꝛis ⁊ ſanguīs xpi poꝛtāt. Qū lex
ꝯtinētie eis iponit: q̄tenus ipleāt
illud ꝓpheticū. Mūdamini: q fer Iſaie.lij.
tis vaſa domini: id eſt: vt ſeipſos
exhibeant vaſa in honoꝛē: nō in

contumeliã: ⁊ vaſa illa quibus mi
niſtrant corpus dñi ad altare de
ferant ad gloriam dñi: ſcilicet vt
fugiant omnẽ corporis imundi
tiam. Iſti miniſtrant in officijs le
uitaꝝ: ⁊ in templo dñi oblatiões
ſuſcipiunt a populis. Ad iſtorum
prouiſionẽ ptinet tantũ de obla
tionib⁹ ponere in altari: q̃tũ ſuf
ficere poſſit populo dei. Ad hoc
quoq3 officiũ ptinet corporales
pallas abluere: ſubſtractoria la
uare: ⁊ aquã in baptiſteriũ pone
re. Hi cũ ordinant accipiunt pa
tenam ⁊ calicem vacuũ de manu
epi: de manu vero archidiaconi
accipiunt vrceolum cũ aqua: ma
nile: ⁊ manutergiũ: quibus mun
dare debent ſacerdotes manus ⁊
leuite tractaturi dñica ſacramen
Ioh. xiij. ta. Hoc officio vſus eſt dñs: qñ ſa
cta cena cũ diſcipulis linteo ſe pre
cinxit: ⁊ mittens aquã in peluim
pedes diſcipuloꝝ lauit ⁊ linteo
exterſit. Una eſt ſignificatio lin
tei ⁊ manutergij: que de lino fiũt:
⁊ multis curationibus ⁊ ablutio
nibus ad candorẽ pueniũt. Ergo
pedes puluere fedati prius aqua
lauant: deinde linteo extergunt.
ps. vj. Sic etiã cũ pſalmiſta dicimus la
uabo per ſingulas noctes: ideſt
per ſingulas offenſiones lectum
meũ. ideſt conſcientiã meã regu
lariter in qua ſanus quieſco: eger
j. cor. ix. laboro ⁊ cũ apoſtolo: caſtigo cor
pus meum: ⁊ in ſeruitutẽ redigo.
Eodem modo miniſtri manus la
uant ⁊ tergunt: ⁊ omnẽ terrenam

cõcupiſcẽtiã de opibus ſuis excu
tiunt. ¶ Admonitio diaconoꝝ.

SExto loco ordinant diaco
ni nõ ſine aliquo ſenarij nu
meri myſterio: quo ppter ſui per
fectionem ſignatur operum perfe
ctio. Hic ordo in veteri teſtamen Nume. iij.
to a tribu leui habuit exordium.
Precepit enim dñs moyſi: vt poſt
ordinationem aaron ⁊ filioꝝ eius
tribus leui ad dei cultum ordinare
tur: ⁊ cõſecrarent dño: vt ſeruiret
in tabernaculo dei corã aaron
⁊ filijs eius. Ipſi quoq3 geſtarẽt Deut. x.
arcam et tabernaculum et oĩa vaſa
eius: ⁊ in circuitu tabernaculi ipſi
caſtra conſtituerent: ⁊ in trãſpor
tãdo tabernaculo ipſi greſſus cõ
ponerent. A vigintiqnq3 aũt an Nume. viij.
nis ⁊ ſupra: iuſſi ſũt ſuire in taber
naculo. Quã regulã ſcti patres in
nouo teſtamẽto cõſtituerũt: qm̃
hec etas ad portandũ onera ro
buſta ẽ. Quod illi ordini a moyſe
inſtitutũ eſt: hoc etiã in nouo te
ſtamento repreſentatur cũ diaconi
bus ſuper ſiniſtrum humeꝝ ſtola
ponitur: ⁊ caſula in diebus ieiunij
ſup eundẽ humerũ complicatur:
quia quicquid laboris ⁊ ſuſtinen
tie in hac vita toleramus: tanquã
in ſiniſtra portam⁹: donec in dex
tera ideſt in eternitate requiem ha
beamus. Hic ordo in nouo teſta
mento ab aplis exordiũ ſumpſit: Act. vj.
quando (ſicut in actibus aplorũ
legit) ſeptẽ viros boni teſtimonij
plenos ſpũ ſcõ ad hoc offiñ elege
rũt: ⁊ orone pmiſſa manus eis im

poſuerunt. Et inde apl'i ꝛ eoꝝ ſuc-
ceſſores decreuerunt: vt in omni
matrice eccl'ia ſeptem diaconi cir
ca arā xp̄i ſublimiori gradu tanq̄
colūne altaris exiſterēt: nō ſine ali
quo ſeptenarii myſterio: ī q̄ ſigni
ficāt vt ſeptiformis ſpūs gr̄a p̄ful
gētes: ſcti ſint corpe ꝛ ſpū. Hic nu
merus ꝯſtat ex q̄ternario ꝛ terna-
rio: q̄ternari⁹ referſ ad corp⁹, ꝑpt
q̄tuor elemētoꝝ ꝯſonā ī corpe cō
plexionē: ternari⁹ vero ad aīaȝ ꝓ
pter triplicē aīe v̄tutē: ꝓpter quā
iubemur deū tripliciter diligere
ideſt toto corde: qd̄ referſ ad vo
lūtatē: tota mēte qd̄ referſ ad me
moriā: tota ītētiōe: qd̄ ad ītelligē
Apoc. viij. tiā referſ. Hi ſūt ſeptē angeli: qs
legim⁹ ī apocalypſi tuba canētes:
Apoc. j. āngeli q: nūtij: tuba canentes: q:
alta myſteria de īterna īſpiratiōe
foris reſonātes ſūt. Hi ſūt ſeptem
cādelabra aurea: ideſt lucē euāge-
lij in manib⁹: ideſt operib⁹ p̄ferē
tia: ꝛ ad oēm ignis ideſt tribula-
tionis examinationē probata. Hi
quoqȝ ſunt ſeptē tonitrua: beſtia
Apoc. x. les mētes terribili comminatione
vel quodā tonitruo mouētia. Ta
le tonitruū emittebat ioannes: cū
Luce. iij. dicebat. Genimina vipaꝝ ꝛc̄. Et
dn̄s in euangelio. Omis arbor que
Matth. iij. nō facit fructū bonū excideſ: ꝛ in
ignē mitteſ. In hunc modū ꝓpte
rea iſti in modum p̄conis manife-
ſte admonēt cunctos ad orādū: ꝛ
genuflectendū. Iſti euangelizant
Iſti ſacramēta diſpenſant. Sacer-
dotib⁹ non licet calicē dn̄i in mēſa
attollere: niſi traditus fuerit a dia
cono. Leuite hoſtias ſup altare
ponebāt: iſti alta myſterioꝝ ape-
riūt. Illi veſtib⁹ albis īduti altari
inſiſtebāt. Quare ſignificabaſ q
miniſtri dei mūditiā corpis quā p̄
ferūt in veſtib⁹ cādoris: debēt ha
bere in mēte ī mūditia cordis. Ta
les enīȝ decet deū hēre miniſtros:
q nullo carnis ꝯtamineſ ꝯtagio:
ſed plena mētis ꝛ corpis caſtitate
p̄fulgeāt. Quales enīȝ diaconi or
dinādi ſint: apl's pleniſſime docet
ad timotheū ſcribens. Nā cuȝ de j. thi. iij.
ſacerdotibus p̄miſiſſet: ſubiūxit:
Diacones ſimil'r oportet irrep̄hē
ſibiles eſſe: ideſt ſine crimine: ſicut
ep̄os pudicos: ideſt a libidine ꝯti
nētes: nō multo vino deditos: q:
vbi ebrietas ibi libido dn̄aſ: ꝛ fu-
ror. Nō turpe lucrū ſectātes: ne d̄
ſpūali miniſterio terrena lucra ſe
ctēſ. Poſt hec ſubiecit. Hi aūt p̄
mū ꝓbēſ: ꝛ ſic miniſtrēt nullū cri
mē hn̄tes. Hi igiſ ſic ep̄i aū admiſ
ſionē examinari debēt: ꝛ ſi digni
iuēti fuerint: ad ſacrū miniſteriū
ſunt applicādi. Hoc oſt̄ō vſus eſt Matt. xxv
dn̄s: qn̄ poſt cenā ꝓp̄o ore ꝛ ꝓprijs
manib⁹ ſacrā ꝯfecta diſpēſauit: ꝛ Joan. x iij.
qn̄ apl'os dormiētes ad orōnē īui
tauit dicēs. Uigilate: vt nō ītretis Matt. xx
in tētationē. Hi cū ordinaſ: ſolus
ep̄s manū eis īpōit: q: ad miſteriū
non ad ſacerdotiū applicanſ. Po
niſ eis orariū ſup ſiniſtrū humeꝝ:
vt p hoc ſe cog̊ſcāt accepiſſe iugū
dn̄i: quo oīa que ad ſiniſtrā ideſt
ad p̄ntē vitā ꝑtinēt p̄māt: ꝛ iugo

dñi ſubijciant̃. Accipiũt ⁊ textum euangelioꝝ de manu epi: per qđ ſe itelligãt debere eſſe ꝑcones euãgelij.

¶ Admonitio pſbyteroꝝ.

Preſbyteroꝝ ordo a filijs aaron ſumpſit exordiũ: qui cũ epis in multis cõmune habent officiũ. Et qui nũc pſbyter vocatur: tunc ſacerdos: ⁊ qui nũc pontifices: tũc dicebant̃ ſacerdotũ principes. Diſtat aũt hoc tãtum inter pontifices ⁊ huius tpis ſacerdotes: q ſolis põtificibus data eſt clericoꝝ ordinatio: baſilicarũ dedicatio: ſacri chriſmatis conſecratio et chriſmatio: manus impoſitio: ⁊ ſolennis ſuper populum benedictio: cum in alijs ſacramentis catetizandi: baptizandi: miſſam celebrandi: in ecclĩa ad populũ verba faciẽdi: cõmunis ſit vtriuſqȝ diſpẽſatio. Sed ſũmis ſacerdotibus: ideſt epis tantũȝ ea que pretaxauimus reſeruant̃: ne eadẽ poteſtatis auctoritas ab omnib⁹ vẽdicata vileſceret: ⁊ ſoluto obedientie vinculo ſcãdalum generaret̃. Qui autẽ grece dicunt̃ pſbyteri: latine dicunt̃ ſeniores: nõ tã etate q̃ prudẽtia: ⁊ animoꝝ maturitate. Unde dicit̃ in libro ſapientie. Sapiẽtie. iiij. Cani ſũt ſenſus hõis: ⁊ ſenectus eius vita imaculata. Preſbyteri qppe ſucceſſores: ⁊ vicarij ſeptuaginta diſcipuloꝝ ſũt: qui precedebãt dñm in omneȝ ciuitatẽ ⁊ Luce. x. locũ in quo erat ipſe vẽturus. Ita pſbyteri qui adiutores ſunt epiſcopoꝝ rudes pplos inſtruũt: baptizãdo vnitati ecclĩe icorporãt: ⁊ oĩa ſacramẽta vſqȝ ad man⁹ impoſitionem pplo dei miniſtrant. Epi vero vice aploꝝ ſunt: qui ex neceſſitate adiutoriũ ⁊ ſupplemẽtũ ſui officij: quo facilius plebes înumeras regere poſſint miniſteriũ ſibi expetunt ſacerdotum. Sicut moyſes in eremo ſeptuaginta viros prudentes: quoꝝ ꝯſilio ⁊ auxilio multitudinẽ ppli iſrael facile gubernauit. Exo. xxiiij. Siue autẽ ſint maioris ordinis: ſiue minoris: ſacerdotes vicem chriſti ſũmi ſacerdotis vel pontificis gerũt: dum pplos delinquẽtes ad penitẽtiaȝ vocant: ⁊ oĩonuȝ ſuaꝝ medicamẽto ſanãt. Unde apls dicit. Deus ij. cor. v. erat in xpo: mũdũ recõciliãs ſibi: ⁊ poſuit in nobis verba reconciliationis. Obſecramus ergo pro chriſto: recõciliamini deo. Fũgũtur itaqȝ officio vt dictum eſt mediatoris dei: dũ pro pplo deũ interpellãt: dũ penitẽtes abſoluendo recõciliãt. Unũ oportet vt ſicut ij. thi. ij. mediator dei ⁊ hoĩuȝ per hoc q fuit pnceps nr̃e mortalitatis mũdũ recõciliauit: ita vtriuſqȝ ordinis ſacerdotes tãq̃ boni mediatores: ⁊ pctõrib⁹ cõpatiant̃ ꝓpter ꝯſciẽtiã ſue infirmitatis: ⁊ cũ deo pacẽ habeãt per eminẽtiã ſcitatis. Mediator aũt (vt ait apls) vnius Gal. iij. nõ eſt: q vtriqȝ parti quã pacificare debet amicus nõ eſt. Nã q̃les debeãt eſſe pſbyteri: idẽ apls ſcribẽs: ait. Oportet eniȝ epȝ ſine cri Titum. j. mie eſſe. Per quã ſentẽtiam oſtẽ-

j. Ti. iij.

dit: pſbyteros ſub epoꝝ noīe taxari. Unde ad timotheuꝫ de ordinatione epi ⁊ diaconi ſcribit: de pſbyteris vero tacuit: ſub noīe eporũ eos intelligēs. Uñ in eccl̃ia tales pſbr̃os ꝯſtituēdos ſicut epos: vt ad titũ ipſe apl̃s loquit̃. etiam canones teſtant̃. Hac iſtructione eruditi oēs ſacris veſtibus exuti ad propria reuertuntur.

De cōſecracione electi in epm.

Prouiſiones oiuꝫ eccl̃iaꝝ pertinent ad apoſtolicam ſedem.

Quoniam eccl̃iaꝝ cathedralium ſiue metropolitanaꝝ ac pr̃iarchaliũ ꝓuiſiones: ſeu electionum ad illas ꝯfirmationes ad ſedē aplicā hodie pleno iure ꝑtinēt: ⁊ ab eadē: eccleſijs paſtore viduatis: vel de nouo ꝓuidet̃: vel electiões ab illis qbus ex priuilegio licet canonice celebrate ꝯfirmantur. Ideo ſcrutiniũ qđ ſerotinũ appellāt̃: ⁊ pridianā illaꝫ examinationeꝫ: que in antiquis pōtificalib⁹ libris habet̃: hic pretermittendam eſſe cenſuimus. Incōueniens quippe videt̃ ⁊ oīno abſurduꝫ: vt que a ſũmo pōtifice: ac ſacro ſenatu ſtatuta approbata atqꝫ examiata ſũt: a minoribus tribunalibus iterũ examinent̃. Proīde illis in hoc loco vt ſupfluis dimiſſis: ad ipſius ꝯſecrationis modũ: ſm ritũ quē ſacroſcā Romana ſeruat eccl̃ia: deueniemus. Si pri⁹ explicauerimus que ad ipſam ꝯſecrationē primo agēda: paranda: atqꝫ ordinanda ſunt. ¶ In pmis aīaduertēdũ eſt: q̄ nemo ꝯſecrari debet: niſi prius ꝯſtet ꝯſecratori de cōmiſſione cōſecrādi: ſiue per lr̃as aplicas: ſi ſit extra curiā: ſiue per mandatum a camera aplica emanatũ in ipſa curia: ſiue per cōmiſſionē viue vocis oraculo a ſũmo pōtifice ꝯſecratori factā: ſi cōſecrator ipſe ſit cardinalis: alioquin ei nō debet credi.

Null⁹ debet cōſecrari epm: niſi cōſtet ꝯſecratori d cōmiſſione ꝯſecrādi.

Conſecratio epi debet fieri i dñica vel feſtiua die.

Conſecrator ⁊ ꝯſecrādus debent die pcedenti ieiunare.

Parant̃ due capelle maior ⁊ minor cũ ſuis regiſtis.

Statuta die ꝯſecrationis: que debet eſſe dñica: vel feſtiua: ſi ſũmus pōtifex hoc ſpāliter indulſerit: tā ꝯſecrator q̄ꝫ electus ꝯfiteāt̃: ⁊ cōueniēs eſt vt pcedēti die ieiunēt. Sũmo mane in eccl̃ia vbi fiet ꝯſecratio: ornant̃ due capelle: maior pro ꝯſecrāte: ⁊ minor pro electo. Et in maiori quidē ſup altari parato: vt eſt moris: erit crux in medio: ⁊ ad minus q̄tuor cādelabra. In terra ad gradus altaris erũt tapetes ſtrati: ſuper quibus proſternēt ſe elect⁹ ⁊ ꝯſecrator: ⁊ alij genuflectēt. Poterunt ⁊ alia ornamēta circũcirca adhiberi pro qualitate ⁊ facultate loci ⁊ pſonarũ.

Parat̃ credētia cuꝫ vaſis ꝯuenientib⁹.

Parat̃ etiā in loco ꝓpinquo ⁊ ꝯgruo credentia ꝑ ꝯſecratore: ideſt mēſa cōpetētis lōgitudinis: latitudinis: ⁊ altitudinis: ſup quā erit mappa mũda. Duo candelabra. Uaſa ad abluēdũ manus: cũ ſuis [illegible]tilib⁹. Urceolus cũ aqua bñdicta: ⁊ aſpſorio. Thuribulum cũ nauicella: cocleari ⁊ īcēſo: ſi officiũ fit in cātu: alias nō: ampulle cũ vino ⁊ aqua pro ſacrificio. Calix: hoſtiaria cuꝫ hoſtijs credētia: pro conſecratore ⁊ electo: medul-

la panis pro abſtergēdis manib⁹:
Sciū chriſma:cū reb⁹ ſuis oppor
tunis.

Parant etiā paramēta pōtificalia oīa.

¶ Itē paramēta oīa pōti
ficalia tpī ⁊ offō miſſe cōueniētia:
videlʒ:ſandalia:amictus:alba:cin
gulum:crux pectoralis:ſtola:tuni
cella:dalmatica:chirothece:pla
neta:mitra auriphrygiata:anul⁹
pōtificalis baculus paſtoralis:et
manipulus. Ex his:ſi pōtifex para
tur prope altare:ponunt ſup alta
re amictus:alba:cingulū:manipu
lus:crux:ſtola:tunicella:dalmati
ca:planeta. Reliqua manēt ſuper
credētiā.

Parat faldiſtoriū ornatū ꝑ conſecratore:⁊ tria ſcabella: miſſale ⁊ pōtificale.

¶ Itē parat faldiſtoriū
ornatū ꝑ cōſecratore:⁊ tria ſcabel
la ſiue ſedes ꝑ electo:⁊ duob⁹ epīs
aſſiſtentibus:miſſale:⁊ pōtificale.
Conſecrator habeat tres capella
nos ad minus cum ſuppellicijs:⁊
duos ſcutiferos ad credentiam.

In capella minori parātur altare paramenta ⁊c.

¶ In capella vero minore pro ele
cto:q̄ a maiore debet eſſe diſtincta
parat altare cū cruce ⁊ duob⁹ can
delabris ad min⁹:⁊ ſup illud miſ
ſale:⁊ pontificale:ac paramēta oīa
pōtificalia albi coloris:vt s. pro cō
ſecratore numerata ſunt:⁊ vltra il
la:pluuiale album:⁊ prope altare
credētia cū mappa mūda:⁊ vaſis
ad abluendū manus:⁊ medulla
panis ad fricandū ⁊ extergendū
manus ⁊ caput.

Que parāda ſunt in conſecratione epī.

¶ Ponūtur etiā
octo mappule facte ex duab⁹ can
nis panni linei ſubtilis:per medi
um ſciſſis in lōgitudinē:q̄rū due
ſint lōgitudinis ſex palmorū queli
bet:alie vero ſex:equalis ſint quā
titatis. Et cādele octo vnius libre
q̄libet:quarū q̄tuor ſup altare con
ſecrantis:due ſup eius credētiā:
⁊ due ſup altare electi ponuntur.
Annulus cū gēma benedicendus
⁊ electo tradendus. Pecten ebur
neū. Et pro offertorio intortitia
duo:q̄tuor librarū q̄dlibet:duo
panes magni:⁊ duo barilia vini
optimi:panes ⁊ barilia ornentur
cū auripello:duo videlʒ videātur
argētea:⁊ duo aurea:hinc ⁊ inde
arma cōſecratoris ⁊ electi haben
tia. Sint etiam in capella electi ali
qua ſedilia:⁊ ornamenta ꝯuenien
tia.

Duo ad minus epiſcopi aſſiſtētes ſint cū rocheto ⁊ pluuiali vł ſu ꝑ pellicio et pluuiali ſi ſit religioſus et mitra ſimplici:⁊ quilibet habeat ſuū pontificale.

¶ Adſint duo ad minus epī
aſſiſtentes:qui induūtur ſuppelli
cio ſi nō vtūtur rocheto: **amictu:
ſtola:pluuiali:⁊ mitra ſimplici al
ba:⁊ q̄ſqʒ hēt ſuū pōtificale.** Ho
ra igit cōpetēti ꝯſecrator:electus:
aſſiſtētes epī:⁊ alij q̄ cōſecrationi
intereſſe debent:ad eccleſiā ꝯueni
unt:⁊ cōſecrator facta orōne ante
altare aſcendit ad faldiſtorium in
capella ſua ad ſiniſtrū cornu alta
ris videlʒ eplē ꝑparatū: vt moris
eſt. Ibiqʒ ex more parat. Electus
vero cū aſſiſtentibus epīs vadit
ad capellā ſuā:⁊ ibi capit paramen
ta opportuna:videlʒ ſi miſſa cāta
tur:amictū:albā:cingulum:mani
pulū: **ſtolā in modū ſacerdotis**:⁊
pluuiale. Si vero officiū legitur
poterit anteq̄ʒ dicta paramēta ac
cipiat:capere ſandalia:⁊ legere pſ.
Quā dilecta añ. xvi. ⁊ orōnes cō
ſuetas:aſſiſtentes etiā epī interim
ſua paramenta p̄dicta capiūt. Qui
bus itaqʒ paratis:ꝯſecrator acce

intelligibili voce legit ſequentem
examinationē carthaginēſis cōci
lij: que legi debꝫ ſemper ſicut iacet
in ſingulari: etiam ſi plures ſimul
examinentur. Aſſiſtētes vero epi
ſcopi ſubmiſſa voce dicūt quecūqꝫ
dixerit ꝯſecrator: ⁊ oēs debēt tūc
mitras tenere ⁊ ſedere: Examen:

Antiqua ſanctoꝝ patrum in
ſtitutio docet ⁊ p̄cipit: vt is
qui ad ep̄atus ordinem eligitur:
antea diligentiſſime examinetur
cuꝫ omni charitate: de fide ſancte
trinitatis: ⁊ interrogetur de diuer
ſis cauſis ⁊ moribus: que huic re-
gimini congruunt: ac neceſſaria
ſunt retineri ſm apoſtoli dictum: (ſ. Thi. v.)
manus cito nemini ipoſueris. Et
vt etiā is qui ordinandus eſt eru
diat: q̄liter ſub hoc regimine con
ſtitutū oporteat ꝯuerſari in eccle
ſia dei: ⁊ vt irreprehenſibiles ſint:
q ei man⁹ ordinationis iponunt
Eadē itaqꝫ auctoritate ⁊ p̄cepto
interrogamus te dilectiſſime fra
ter charitate ſyncera: ſi oēm pru
dentiā tuā: quantuꝫ tua capax eſt
natura: diuine ſcripture ſenſibus
accōmodare volueris: Reſpon
det elect⁹. Ita ex toto corde volo
in oib⁹ obedire ⁊ ꝯſentire. aliquā
tulū aſſurgens detecto capite ad
iſtaꝫ ⁊ omnes alias reſponſiones
ſequentes. Et ſi plures electi fue
rint ſucceſſiue quilqꝫ ſic reſpon
det. ¶ Interrogat conſecrator.

(Electus reſpondet ſinglis interrogationibus cōſecratoris aliquantuluꝫ ſurgēs detecto capite.)

Uis ea que ex diuinis ſcripturis
intelligis: plebem: cui ordinan
dus es: ⁊ verbis docere ⁊ exem
plis? ℟. Uolo. Interrogatio.
Uis traditiones orthodoxoꝝ
patrū: ac decretales ſancte ⁊ apo
ſtolice ſedis conſtitutiones vene
ranter ſuſcipere: docere: atque ſer
uare? ℟. Uolo. Interrogatio.
Uis beato petro ap̄lo: cui a deo
data eſt poteſtas ligandi atqꝫ ſol
uēdi: eiuſqꝫ vicarijs romanis pō
tificib⁹ fidē: ſubiectionē: ⁊ obediē
tiā ſm canonicā auctoritatē exhi
bere? ℟. Uolo. Interrogatio.
Uis mores tuos ab oī malo tē
pare ⁊ quātuꝫ poteris: dño adiu
uante ad oē bonuꝫ cōmutare? ℟.
Uolo. Interrogatio. Uis caſti
tatē ⁊ ſobrietatē cū dei auxilio cu
ſtodire ⁊ docere? ℟. Uolo. Inter
rogatio. Uis ſemp in diuinis eē
negocijs mācipatus: ⁊ a terrenis
negocijs vel a lucris turpib⁹ alie
nus: quātū te humana fragilitas
ꝯſenſerit poſſe? ℟. Uolo. Inter
rogatio. Uis humilitatē ⁊ patiē
tiā in te ipſo cuſtodire: ⁊ alios ſilr
docere? ℟. Uolo. Interrogatio.
Uis pauperib⁹ ⁊ perigrinis oī
buſqꝫ indigētibus eſſe ꝑpter no
mē dñi affabilis ⁊ miſericors? ℟.
Uolo. Tūc dicit ei conſecrator vo
ce aliquantulum ſubmiſſa.

(Conſecrator voce ſubmiſſa dicit.)

Hec oia ⁊ cetera bona tribuat
tibi dñs: ⁊ cuſtodiat te atqꝫ cor
roboret in omni bonitate. Et re
ſpōdēt oēs Amē. Interrogatio.
Credis ſm intelligentiam ⁊ ca
pacitatem ſenſus tui ſanctam tri
nitatem: patrē: ⁊ filiuꝫ: ⁊ ſpiritum
ſanctum: vnum deū oīpotentem:

(Sequitur examen.)

totaq̃ȝ in trinitate deitatem: coeſſentialē: conſubſtātialē: coeternam: ⁊ cooīpotentem: vnius voluntatis: poteſtatis: ⁊ maieſtatis: creatorem omniū creaturarum: a quo omnia: per quē oia: ⁊ in quo omnia que ſunt in celo ⁊ in terra: viſibilia ⁊ inuiſibilia: corporalia ⁊ ſpiritualia? ℞. Aſſentio ⁊ ita credo. Interrogatio. Credis ſingulam quanq̃ȝ in trinitate perſonam: vnum deuȝ verū: plenū ⁊ perfectuȝ? ℞. Credo. Interrogatio. Credis ipſuȝ filiū dei: verbū dei eternaliter natuȝ de p̄re: cōſubſtātialē cooīpotentem: ⁊ coequalem per oia patri in diuinitate: tēporaliter natum de ſpū ſancto ex Maria ſemper virgine: cum anima rationali: duas habentem natiuitates: vnā ex patre eternā: alteraȝ ex m̄re tp̄alem. Deum verū ⁊ hominē verum: propriū in vtraq̃ȝ natura atq̃ȝ pfectū: non adoptiuuȝ: neq̃ȝ fantaſmaticū: ſed vnicū ⁊ vnum filiuȝ dei in duabus ⁊ ex duabus naturis: ſed in vni⁹ pſone ſingularitate: impaſſibilē ⁊ imortalē diuinitate: ſed ⁊ in humanitate pro nobis ⁊ pro ſalute nr̄a paſſuȝ va carnis paſſione: ⁊ ſepultum: ac tertia die reſurgentē a mortuis vera carnis reſurrectiōe: die q̇dragesimo poſt reſurrectionē: cuȝ carne q̄ reſurrexit ⁊ aīa aſcendiſſe ad celuȝ: ⁊ ſedere ad dexterā p̄ris. Inde venturū iudicare viuos ⁊ mortuos: et redditurū vnicuiq̃ȝ ſm opa ſua: ſiue bona fuerit ſiue mala? ℞. Aſſētio ⁊ ita p oīa credo. Interrogatio. Credis etiam ſpiritum ſanctuȝ: plenum ⁊ perfectū veruq̃ȝ deum: a patre ⁊ filio ꝓcedenteȝ: coequalem: ⁊ coeſſentialem: coomnipotētem: ⁊ coeternuȝ per omnia patri ⁊ filio? ℞. Credo. Interrogatio. Credis hanc ſanctam trinitatē: nō tres deos: ſed vnuȝ deū oīpotentē: eternū: inuiſibilē: ⁊ incōmutabilē? ℞. Credo. Interrogatio. Credis ſanctā catholicam ⁊ apoſtolicam vnā eſſe veram eccleſiaȝ: in qua vnuȝ datur verum baptiſma: ⁊ vera oīum remiſſio peccatorum? ℞. Credo. Interrogatio. Anathematizas ēt oēȝ hereſim: extollentem ſe aduerſus hanc ſanctam eccleſiam catholicā? ℞. Anathematizo. Interrogatio. Credis etiā verā reſurrectioneȝ eiuſdē carnis quā nūc geſtas: ⁊ vitā eternā? ℞. Credo. Interrogatio. Credis etiā noui ⁊ veteris teſtamēti: legis: ⁊ ꝓphetarū: ⁊ apl'orum: vnū eſſe auctorē deū ⁊ dn̄m oīpotētem? ℞. Credo. Poſtea ꝯſecrator dic̄ voce aliquātulū ſubmiſſa.

Conſecrator voce ſubmiſſa dicit.

Hec tibi fides augeat̄ a dn̄o: ad verā ⁊ eternā btitudinē: dilectiſſime frater in chr̄o. Et rn̄dēt oēs. Amē. Expleto itaq̃ȝ examine: prefati aſſiſtētes epi ducūt electū ad ꝯſecratorē: corā quo genuflexus eius manuȝ reuerenter oſculat̄. Tunc ꝯſecrator depoſita mitra: cū miniſtris ad altare ꝯuerſus facit ſolito more ꝯfeſſionē: electo a ſiniſtris eius manēte: ⁊ oēs

Expleto examine: aſſiſtentes ducūt electū ante conſecratorē: genuflex⁹ q̄ manū oſculatur.
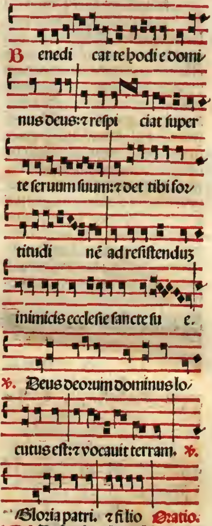
Conſecrator depoſita mitra ad altare cōuerſus facit ꝯfeſſionē electo ad eī ſiniſtrā manente.

ep̄i ante ſedes ſuas ſtantes faciūt ſimiliter cum clericis ſuis. Facta itaqȝ cōfeſſione. Cōſecrator aſcendit ad altare ⁊ oſculat̄ illud ⁊ euāgeliū in miſſa dicenduȝ: ac incenſat altare more ſolito. Deinde vadit ad ſedē ſuaȝ ⁊ procedit in miſſa vſqȝ ad Alleluia. vel vltimum verſum Tractus excluſiue: ſi All'a non dicitur. Si vero miſſa legit̄: oſculato altari ⁊ euāgelio: omiſſa incēſatione: oīa predicta legit in altari: ⁊ illis dictis: ſiue miſſa legatur ſiue cantetur: redit cuȝ mitra ad ſedendū in faldiſtoriū: qd̾ ante mediū altaris ſibi reponit̄. Ep̄i vero aſſiſtentes ducunt electum ad capellā ſuaȝ: ⁊ ibi depoſito pluuiali accolyti induunt illum ſandalia: ipſo p̄s ⁊ orōnes conſuetas legente: ſi prius illa non accepit. Tū accipit crucē pectoralē: ⁊ ſtola ei aptatur vt ab humeris depēdeat. Deinde tunicella: dalmatica: ⁊ caſula induit̄: quibus indut⁹ accedit ad ſuū altar̄: vbi ſtans in medio medi⁹ inter epiſcopos aſſiſtentes: detecto capite legit totum officium miſſe vſqȝ ad All'a. vel vltimū ℣ſum Tractus excluſiue: neqȝ vertit ſe ad populum cū dicit: Dominus vobiſcum. vt in alijs miſſis fieri ſolet. ¶ Eſt autem notandum ꝙ eccleſia romana propter ordinationes epiſcoporū nunꝙ̄ mutat officium diei: dicit tamē poſt collectam diei pro officio conſecrationis collectam. Adeſto ſupplicationib⁹ nr̄is ⁊c.

Ep̄i aſſiſtentes ducūt electū ad capellam ſuā: vbi depoſito pluuiali oīa paramēta ep̄alia induit.

Romana eccleſia nō mutat offīm diei occurrentis ꝓp conſecrationem ep̄i

ſub vno. Per dn̄m noſtrum. ⁊c. Nonnulle vero alie eccl'ie dicunt miſſaȝ de ſpū ſctō: ⁊ alie: ſequentē ſpecialē in ꝯſeratione. Introit⁹.

Oratio.

Adeſto ſupplicatiōibus noſtris omnipotens deus: et qd̾ humilitatis noſtre gerēdū eſt

ſtris conſecratoris:miniſtri etiaȝ: ⁊ alij omnes genuflectunt.

Tunc cantor: vel ſi officium fit legendo conſecrator incipit letaniam dicens. Kyrie eleiſon ⁊ cetera proſequendo totam: prout ſupra in ordinatione ſubdiaconi dictum eſt fol.x. Poſt q̄ȝ autem dictū fuerit. Ut obſequium ſeruitutis noſtre tibi rationabile facias. Te rogam⁹ audi nos Conſecrator ab accubitu ſurgēs ad electum conuerſus baculūȝ paſtoralem cum ſiniſtra tenens dicit ſub voce letanie primo. Ut hunc preſentem electum bene ✠ dicere digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Secundo dicit. Ut hunc preſentem electum bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut hūc preſentem electum bñ ✠ dicere ⁊ ſcī ✠ ficare ⁊ conſe ✠ crare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Producendo ſemper ſignū crucis ſup illum. Ideqȝ faciūt ⁊ dicūt aſſiſtētes epi: genuflexi tn̄ pmanentes. Deinde iterum accūbit ꝯſecrator ⁊ cātor ſeu ipſe qui prius dixit:eā proſequit̄ vſqȝ ad finē. Ut nos exaudire digneris ⁊c. Qua finita ſurgunt oēs: ⁊ conſecratore ante faldiſtoriū ſuuȝ cū mitra ſtante: electus corā eo genuflectit. Tūc cōſecrator accepto libro euangeliorum:illum apertū adiuuantibus epis aſſiſtentibus: nihil dicens iponit ſuper ceruiceȝ ⁊ ſpatulas electi:ita q̄ īferior pars libri ceruicē capitis electi tangat; litera ex parte inferiori manente: quem vnus ex capellanis electi retro ipſuȝ genuflexus: quſqȝ liber ipſe eideȝ electo in manus tradēdus ſit:continuo ſuſtinet. Deinde conſecrator ⁊ aſſiſtentes epiſcopi ambabus manibus caput conſecrandi tangunt dicentes.

Conſecrator ſurgens ⁊ cōuerſus ad electum tenens baculū paſtoralem dicit v̄ſus ſequētes ſup eum.

Conſecrator iterū vſqȝ ad finem letanie pcūbit vt ſupra.

Conſecrator ſtās cū mitra ponit librum euāgelioꝝ ſuper ceruicē ⁊ ſpatulas electi:capellano ipm ſuſtētante.

Cōſecrator ⁊ aſſiſtētes epi ambas man⁹ ponūt ſup caput eius dicētes. Accipe ⁊c.
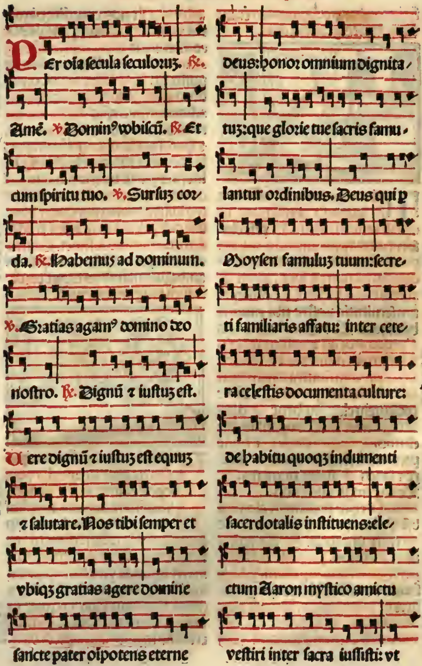

Accipe ſpiritum ſanctū. quo facto cōſecrator media voce ſtās depoſita mitra dicit orōnē.
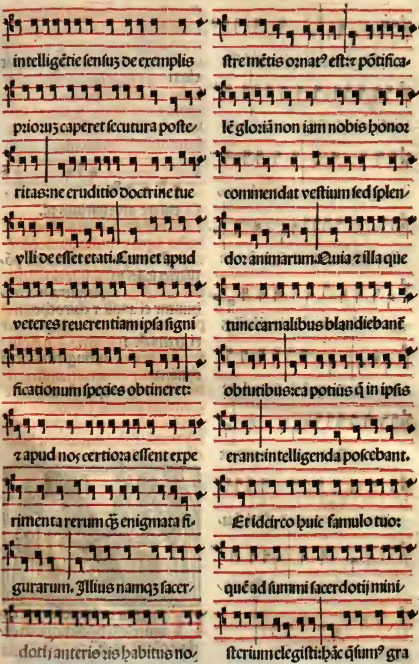
Propitiare domine ſupplicationib⁹ nr̄is: ⁊ inclinato ſup hunc famulūȝ tuūm cornu gratie ſacerdotalis:bene ✠ dictionis tue in eūȝ infunde virtutem. Per dominū noſtrū ieſum chriſtū filium tuum. Qui tecuȝ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūs ſancti deus. Deinde extenſis manib⁹. ante pect⁹ dicit.

Conſecrator ſtans ſine mitra dicit orōnem.

Conſecrator extēſis manibus añ pect⁹ dicit p̄fationem.

Per oia ſecula ſeculoꝝ. ℟.
Amē. ℣ Dominꝰ vobiſcū. ℟ Et
cum ſpiritu tuo. ℣ Surſuꝫ cor
da. ℟ Habemus ad dominum.
℣ Gratias agamꝰ domino deo
noſtro. ℟ Dignū ꝛ iuſtuꝫ eſt.
Vere dignū ꝛ iuſtuꝫ eſt equuꝫ
ꝛ ſalutare. Nos tibi ſemper et
vbiqꝫ gratias agere domine
ſancte pater oīpotens eterne
deus: honor omnium dignita-
tuꝫ: que glorie tue ſacris famu-
lantur ordinibus. Deus qui ꝑ
Moyſen famuluꝫ tuum: ſecre-
ti familiaris affatu: inter cete-
ra celeſtis documenta culture:
de habitu quoqꝫ indumenti
ſacerdotalis inſtituens: ele-
ctum Aaron myſtico amictu
veſtiri inter ſacra iuſſiſti: vt

Exo. xxviii

intelligētie ſenſuꝫ de exemplis
pꝛioꝛuꝫ caperet ſecutura poſte/
ritas:ne eruditio doctrine tue
vlli deeſſet etati. Cum et apud
veteres reuerentiam ipſa ſigni
ficationum ſpecies obtineret:
⁊ apud nos certioꝛa eſſent expe
rimenta rerum q̄ꝫ enigmata fi-
gurarum. Illius namqꝫ ſacer/
dotij anterioꝛis habitus no/
ſtre mētis oꝛnat⁹ eſt:⁊ pōtifica/
lē gloꝛiā non iam nobis honoꝛ
commendat veſtium ſed ſplen/
doꝛ animarum. Quia ⁊ illa que
tunc carnalibus blandiebant
obtutibus:ea potius q̄ in ipſis
erant:intelligenda poſcebant.
Et idcirco huic famulo tuo:
quē ad ſummi ſacerdotij mini/
ſterium elegiſti:hāc q̄ſum⁹ gra

tiaꝫ largiaris: vt quicquid illa

velamina in fulgoꝛe auri: inni

toꝛe gemmarum: ⁊ in multimo

di operis varietate ſignabant:

hoc in eius moꝛibus actibuſq́ꝫ

clareſcat. Comple in ſacerdote

tuo miniſterii tui ſummam: et

oꝛnamentis toti us gloꝛi fica

ti onis inſtructum: celeſtis vn

guenti roꝛe ſancti fica.

Si in Romana curia fit cōſecratio Subdiaconus aplicus. Uel ſi extra Romanaꝫ curiam fit: vnus ex capellanis pontificis ligat caput electi cuꝫ vna ex longioꝛibꝰ mappulis de octo ſuperius dictis: ⁊ conſecratoꝛ flexis genibus verſus ad altare incipit: ceteris proſequentibus hymnum.

Ligat capu electi cū m mappula: c ꝯſecratoꝛ fl xis gēibꝰ v ſus ad altar icipit ceter pſequētib hymnum. Ueni creatoꝛ ⁊ dicit̄ totus.

Ueni cre atoꝛ ſpiritus ⁊c. fol. xix.

Et dicitur totus vſq́ꝫ ad finē: put habet̄ ſupꝛa in oꝛdinatione p̄ſbyteri. Finito p̄mo verſu ſurgit pōtifex: et ſedet in faldiſtoꝛio añ medium altaris: capit mitram: ex trahuntur ei anuli ⁊ chirothece: reponuntur ſibi anuli: ⁊ imponitur ei gremiale a miniſtris. Tū pollicem ſuū dextrū intingit in ſanctū chriſma per vnum ex miniſtris ſibi oblatum: ⁊ caput electi coꝛaꝫ ſe genuflexi inungit: foꝛmans primo ſignum crucis p totam coꝛonā: deinde reliquum coꝛone linendo interim legendo dicit.

Pontifex ſe det cū mitr añ mediū al taris ⁊ cum pollice intin cto in ſacro chꝛiſmate fa cit ſignū cru cis pꝛimū ſu per totaꝫ co ronam: ⁊ po ſtea vngit to tam coꝛon capitis ei

Ungatur ⁊ cōſecret̄ caput tuum celeſti bn̄dictione in oꝛdine pōtificali. Et pducēs ma

nu dextra tertio ſignum crucis ſuper caput electi dicit. In nomine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſancti. Amen. ℣. Pax tibi. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Et ſi plures ſint conſecrandi: hoc in pſona cuiuſlibet ſingulariter repetit. Expleta vnctione pontifex pollicē3 cū medulla panis paululum abſtergit et finito hymno predicto depoſita mitra ſurgit: ⁊ in priſtina voce proſequitur dicens.

Expleta vnctione eps tergit pollicem cu3 medulla panis: poſtea ſine mitra ſtās pſequitur prefationem.

Hoc domine copioſe in caput eius influat: hoc in oris ſubiecta decurrat: hoc in totius corporis extrema deſcendat: vt tui ſpiritus virtus: ⁊ interiora eius repleat: ⁊ exteriora circūtegat. Abundet in eo conſtantia fidei: puritas dilectionis: ſinceritas pacis. Sint ſpecioſi munere tuo pedes eius ad euangelizandū pacē: ad euangelizandū bona tua. Da ei domine miniſterium reconciliationis in verbo ⁊ in factis: in virtute ſignoꝝ ⁊ ꝓdigiorum. Sit ſermo eius ⁊ predicatio: nō in ꝑſuaſibilibus humane ſapiētie
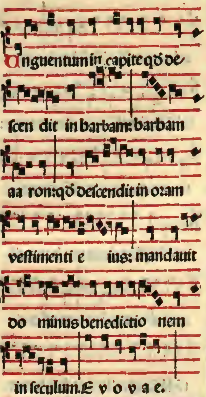

Matt. xvj.
Joan. xx.
Gen. xxvij.
Mat. xxiv.
Ro. xij.

rit ſupbiã: humilitatez ac veri
taté diligat: neq3 eaz vnq̃ deſe
rat: aut laudibus: aut ti more
ſuperatus. Nõ ponat lucẽ tene
bras: nec tenebras lucem: nõ di
cat malũ bonuz: neq3 bonum
malum. Sit ſapi ẽtibus ⁊ i ſipiẽ
tibus debitor: vt fructũ de pro
fectu omni ũ ꝯſequat. Tribuas
ei domine cathedrã epiſcopalẽ
ad regendũ eccleſi ã tu ã: ⁊ ple
bẽ ſibi cõmiſſã. Sis ei auctoritas:
ſis ei poteſtas: ſis ei firmitas.
Multiplica ſup e um bene di
ctioné ⁊ gratiã tu ã: vt ad exo
rãdã ſemp miſericordiaz tuam:
tuo munere idoneus: ⁊ tua gra
tia poſſit eſſe deuotus.

Deinde ſubmiſſa voce dicit legen do ita q̃ a circunſtantibus audiri poſſit. Per dñm noſtrũ ieſuz chriſtum filium tuũ: Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate ſpũs ſancti deus. Per omnia ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amen. Poſt hec conſecrator inchoat ſchola proſequente Añaz.

Eps ſubmiſſa voce dicit qđ ſequitur.

Conſecrator inchoat ſchola pſequente añam ⁊ dicit tota aſi pſalmum: ſequitur.

Ecce quã bonum ⁊ quam iocunduꝫ: habitare fratres in vnum.

Sicut vnguentum in capite: qď deſcendit in barbã: barbã aaron.

Quod deſcendit in oꝛaꝫ veſtimẽti eius: ſicut ros hermon qui deſcendit in montem ſion.

Quoniam illic mandauit dominus benedictionem: ⁊ vitam vſqꝫ in ſeculum.

Gloꝛia patri ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſctõ.

Sicut erat in pꝛincipio: ⁊ nunc ⁊ ſemper: ⁊ in ſecula ſeculoꝝ Amen.

Deinde repetit tota antiphona.

Unguentum in capite ⁊c. Incepta antiphona ante pſal. imponitur ad collum electi alia ex longioꝛibus mappulis de octo ſupradictis. Conſecratoꝛ ſedens: accipit mitram: et electo ante ipſum genuflexo inungit ambas manus ſimul iunctas cum chꝛiſmate in modum crucis producendo cum pollice ſuo dextro inuncto duas lineas: videlicet a pollice dextre manus vſqꝫ ad indicem ſiniſtruꝫ: ⁊ a pollice ſiniſtro vſqꝫ ad indiceꝫ dextrum: ⁊ mox inungit totaliter palmas electi dicens.

Ungãtur manus iſte de oleo ſanctificato: ⁊ chꝛiſmate ſanctificationis: ſicut vnxit Samuel Dauid regem ⁊ pꝛophetaꝫ: ita vngantur ⁊ confirmentur. ⁊ producens manu dextra tertio ſignum crucis ſuper manus electi dicit. j. Re. xvj.

In nomine dei pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſancti: facientes imaginem ſancte crucis ſaluatoꝛis noſtri: qui nos a moꝛte redemit: ⁊ ad regna celoꝝ perduxit. Exaudi nos pie pater omnipotens eterne de

us: vt qđ te rogamus exoremus. Per chriſtum dominū noſtrum. ℞. Amen. Oremus.

i. Re. xvi.

DEus et pater domini noſtri ieſu chriſti qui te ad pontificatus ſublimari voluit dignitatem: ipſe qui per Samuelem Dauid in regem ⁊ prophetam inunxit: te noſtro miniſterio chriſmate ⁊ myſtice delibutionis liquore perfundat: ⁊ ſpiritualis bene ✠ dictionis vbertate fecundet: vt quicquid benedixeris benedicat: ⁊ quicquid ſanctificaueris ſanctificetur: ⁊ conſecrate manus iſte vel pollicis impoſitio cunctis proficiat ad ſalutem. Per eundem chriſtum dominum noſtrū. ℞. Amē.

Conſecratus manus iunctas imponit mappule a collo dependenti.

Premiſſis itaqȝ expeditis: conſecratus iungit ambas manus: et eas īponit mappule a collo depēdenti. Conſecrator vero abſtergit paululum cum medulla panis pollicem: ⁊ depoſita mitra ſurgit: ⁊ benedicit baculum paſtoralem ſibi ab accolito preſentatū: ſi non ſit benedictus: dicēs. Benedictio baculi paſtoralis. Oremus.

Conſecrator bn̄dicit baculum paſtoralem.

SUſtētator imbecillitatis humane deus: bene ✠ dic baculum iſtum: ⁊ quod in eo exterius deſignatur: interius in moribus huius famuli tui. N. tue propitiationis clementia operetur. Per chriſtum dominū noſtrum. ℞. Amen. Deinde illum aſpergit aqua benedicta. Tum ſedens accepta mitra: tradit illum conſecrato corā ſe genuflexo capienti ipſuȝ

Pōtifex aſpergit baculum aqua benedicta: ⁊ ſedens cū mitra tradit illum cōſecrato coraȝ ſe genuflexo.

inter indices et medios digitos: manibus non diſiunctis: cōſecratore dicente.

ACcipe baculū paſtoralis officij: ⁊ ſis in corrigendis vitijs pie ſeuiens: iudicium ſine ira tenens: in fouendis virtutibuſ auditorum animos demulcens: in tranquillitate: ſeueritatis cenſuram non deſerens. Quo facto: depoſita mitra ſurgit conſecrator: ⁊ benedicit anulum per accolitum ſibi oblatum: ſi non ſit prius benedictus: dicens. Benedictio anuli. Oremus.

Eps ſtans ſine mitra bn̄dicit anulum p accolituȝ ſibi oblatum.

CReator ⁊ cōſeruator humani generis: dator gratie ſpiritualis: largitor eterne ſalutiſ: tu domine emitte tuam bene ✠ dictionem ſuper hunc anulū: vt quicunqȝ hoc ſacroſancte fidei ſigno inſignitus inceſſerit: in virtute celeſtis defenſioniſ ad eternam ſibi proficiat ſalutem. Per chriſtū dominum noſtruȝ. ℞. Amen. Tum aſpergit ipſum anuluȝ aqua benedicta: ſedet cum mitra: ⁊ anulū in digitum anularem dextre manus conſecrati immittit: dicens.

Eps aſpergit anuluȝ aqua benedicta: et ſedens cū mitra imponit anulum conſecrato.

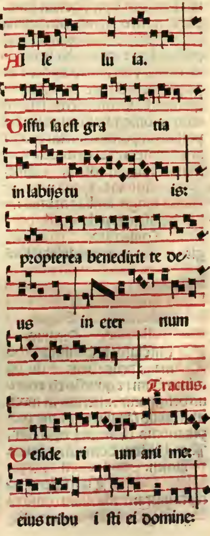
Recipe anulū : fidei ſcilicet ſignaculū:quatenus ſpóſam dei:ſanctā videlʒ eccleſiā:in temerata fide oꝛnatuſ illibate cuſtodias ℟ Amen. Tuʒ cóſecratoꝛ accipit libꝛū euāgelioꝝ de ſpatulis ꝯſecrati:ꝛ adiuuātibꝰ ipʒ epis aſſiſtētibꝰ tradit eū clauſū ꝯſecrato tangēti illū ſine aptione manuuʒ:dicens.

Conſecratoꝛ adiuuātibus cum epis aſſiſtētibus accipit librū euāgelioꝝ d ſpatulis ꝯſecrati ꝛ clauſuʒ tradit illi. Qui manibus nō diſiūctis tāgit eum.

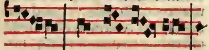
Recipe euāgeliuʒ:ꝛ vade: pꝛedica populo tibi commiſſo: potens eſt enim deus augere tibi gratiā ſuam:qui viuit ꝛ regnat cū deo patre in vnitate ſpiritꝰ ſancti. Per oīa ſecula ſeculoꝛuʒ. Demuʒ conſecratoꝛ recipit cóſecratum ad oſculum pacis:ſimiliter ꝛ aſſiſtentes epiſcopi ſinguli dicentes ipſi conſecrato. Pax tibi ꝛ ipſe reſpōdet ſingulis. Et cū ſpū tuo. Tu cōſecratus medius inter aſſiſtentes epō redit ad capellā ſuaʒ: vbi abſtergiť ei caput cuʒ medulla panis:ꝛ lauat manus. Conſecratoꝛ vero in ſuo faldiſtoꝛio manus lauat:deinde pꝛocedit in miſſa vſqʒ ad Offertoꝛium incluſiue. Idem facit conſecratus in capella ſua.

Conſecratus medius īter aſſiſtētes epiſcopos ducitᷣ ad ſuā capellam: ꝛ caput extergit cuʒ medulla panis: et lauat manus.

ꝛ volunta te la bio ꝛum

e ius non fraudaſti eum

℣. Quoniam pꝛe ueniſti e-

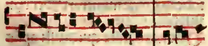
um in be nedic ti o

nibus dulce di nis

℣. Poſui ſti in capi te eius

co ro nam de la

pi de pꝛe ci o

ſo.

Euangelium ſecundum marcum.

In illo tēpoꝛe: Circuibat ieſus caſtella in circuitu docēs Et conuocauit duodecim: ꝛ cepit eos mittere binos: et dabat illis poteſtatem ſpirituum immundorum: ꝛ pꝛecepit eis: ne quid tollerent in via: niſi virgam tantū: nō peram: non panem: neq3 zonam: ſed calciatos ſandalijs: ꝛ ne induerentur duabus tunicis: ꝛ dicebat eis. Quācunq3 introieritis in domum: illic manete: donec exeatis inde. Et quicunq3 non receperint vos: neq3 audierint vos: exeūtes inde excutite puluerem de pedibus veſtris: in teſtimonium illis. Et exeuntes pꝛedicabant: vt penitentiam agerent: ꝛ demonia multa eijciebant: ꝛ vngebāt oleo multos egros: ꝛ ſanabantur. Deinde dicitur Credo. Offertoꝛium.

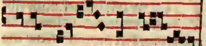
B ñdic aīa mea dñm: ꝛ noli obliui

ſci oēs retributiōes eiꝰ. ꝛ renoua

bitur ſi cut a qui la iu

uē tus tu a al le luia

Dicto offertoꝛio conſecratoꝛ ſedet cum mitra in faldiſtoꝛio ante medium altaris. Et cōſecratus veniens ex ſua capella inter aſſi-

Dicto offertoꝛio ꝯſecratoꝛ ſedet ante medius altarīe cōſecratꝰ veniēs iter duos epiſcopos mediꝰ offert conſecratoꝛi.

totáq3 in trinitate deitatem: co/
eſſentialē: conſubſtātialē: coeter/
nam: ⁊ cooīpotentem: vnius vo/
lūtatis; poteſtatis: ⁊ maieſtatis:
creatoꝛem omniū creaturarum: a
quo omnia: per quē oīa: ⁊ in quo
omnia que ſunt in celo ⁊ in terra:
viſibilia ⁊ inuiſibilia: coꝛpoꝛalia ⁊
ſpiritualia.' ℟. Aſſentio ⁊ ita cre/
do. Interrogatio. Credis ſin/
gulam quanq3 in trinitate perſo/
nam: vnum deu3 veꝝ: plenū ⁊ per
fectu3.' ℟. Credo. Interrogatio.
Credis ipſu3 filiū dei: verbū dei
eternaliter natu3 de pře: cōſubſtā
tialē cooīpotentem: ⁊ coequalem
per oīa patri in diuinitate: tēpoꝛa
liter natum de ſpū ſancto ex Ma/
ria ſemper virgine: cum anima ra
tionali: duas habentem natiuita/
tes: vnā ex patre eternā: altera3 ex
mře tpalem. Deum veꝝ ⁊ hominē
verum: pꝛopꝛiū in vtraq3 natura
atq3 pfectū: non adoptiuu3: neq3
fantaſmaticū: ſed vnicū ⁊ vnum fi
liu3 dei in duabus ⁊ ex duabus na
turis: ſed in vniꝰ pſone ſingulari/
tate: impaſſibilē ⁊ imoꝛtalē diuini
tate: ſed ⁊ in humanitate pꝛo no/
bis ⁊ pꝛo ſalute nřa paſſu3 vā car/
nis paſſione: ⁊ ſepultum: ac tertia
die reſurgentē a moꝛtuis vera car
nis reſurrectiōe: die q̄dtrageſimo
poſt reſurrectionē: cu3 carne q̄ re/
ſurrexit ⁊ aīa aſcendiſſe ad celu3: ⁊
ſedere ad dexterā přis. Inde ven/
turꝰ iudicare viuos ⁊ moꝛtuos: et
redditurꝰ vnicuiq3 ſm opa ſua: ſi/
ue bona fuerit ſiue mala.' ℟. Aſſē
tio ⁊ ita p oīa credo. Interrogatio.
Credis etiam ſpiritum ſanctu3:
plenum ⁊ perfectū verūq3 deum:
a patre ⁊ filio ꝓcedente3: coequa/
lem: ⁊ coeſſentialem: coomnipotē
tem: ⁊ coeternu3 per omnia patri
⁊ filio.' ℟. Credo. Interrogatio.
Credis hanc ſanctam trinitatē:
nō tres deos: ſed vnu3 deū oīpo/
tentē: eternū: inuiſibilē: ⁊ incōmu
tabilē.' ℟. Credo. Interrogatio.
Credis ſanctā catholicam ⁊ apo
ſtolicam vnā eſſe veram eccleſia3:
in qua vnu3 datur verum baptiſ/
ma: ⁊ vera oīum remiſſio peccato
rum.' ℟. Credo. Interrogatio.
Anathematizas ēt oē3 hereſim:
extollentem ſe aduerſus hanc ſan
ctam eccleſiam catholicā.' ℟. Ana
thematizo. Interrogatio.
Credis etiā verā reſurrectione3
eiuſdē carnis quā nūc geſtas: ⁊ vi
tā etnā.' ℟. Credo. Interrogatio.
Credis etiā noui ⁊ veteris teſta/
mēti: legis: ⁊ ꝓphetaꝝ: ⁊ aploꝝ:
vnū eſſe auctoꝛē deū ⁊ dñm oīpo
tētem.' ℟. Credo. Poſtea ꝯſecra
toꝛ dic̄ voce aliquātulū ſubmiſſa. Conſecratoꝛ voce ſubmiſſa dicit.

Hec tibi fides augeat a dño:
ad verā ⁊ eternā btitudinē:
dilectiſſime frater in chřo. Et rñ/
dēt oēs. Amē. Expleto itaq3 exa
mine: pꝛefati aſſiſtētes epi ducūt
electū ad ꝯſecratoꝛē: coꝛā quo ge
nuflexus eius manu3 reuerenter
oſculat. Tunc ꝯſecratoꝛ depoſita
mitra: cū miniſtris ad altare ꝯuer
ſus facit ſolito moꝛe ꝯfeſſionē: ele
cto a ſiniſtris eius manēte: ⁊ oēs

Expleto examine: aſſiſtētes ducūt electū ante conſecratoꝛē: q genuflexꝰ eiꝰ manū oſculatur.

Conſecratoꝛ depoſita mitra ad altare cōuerſus facit ꝯfeſſionem electo ad eiꝰ ſiniſtrā manēte.

Foum

epi ante ſedes ſuas ſtantes faciũt ſimiliter cum clericis ſuis. Facta itaqꝫ cõfeſſione. Cõſecrator aſcendit ad altare ⁊ oſculatur illud ⁊ euãgeliũ in miſſa dicenduꝫ: ac incenſat altare more ſolito. Deinde vadit ad ſedẽ ſuaꝫ ⁊ procedit in miſſa vſqꝫ ad Alleluia. vel vltimum verſum Tractus excluſiue: ſi Alla non dicitur. Si vero miſſa legitur: oſculato altari ⁊ euãgelio: omiſſa incẽſatione: oĩa predicta legit in altari: ⁊ illis dictis: ſiue miſſa legatur ſiue cantetur: redit cuꝫ mitra ad ſedendũ in faldiſtoriũ: qđ ante mediũ altaris ſibi reponitur. Epi vero aſſiſtentes ducunt electum ad capellã ſuaꝫ: ⁊ ibi depoſito pluuiali accolyti induunt illum ſandalia: ipſo pš ⁊ orones conſuetas legente: ſi prius illa non accepit. Tũ accipit crucẽ pectoralẽ: ⁊ ſtola ei aptatur vt ab humeris depẽdeat. Deinde tunicella: dalmatica: ⁊ caſula induitur: quibus indut⁹ accedit ad ſuũ altarẽ: vbi ſtans in medio medi⁹ inter epiſcopos aſſiſtentes: detecto capite legit totum officium miſſe vſqꝫ ad Alla. vel vltimũ ℣ſum Tractus excluſiue: neqꝫ vertit ſe ad populum cũ dicit: Dominus vobiſcum. vt in alijs miſſis fieri ſolet. ¶ Eſt autem notandum ꝙ eccleſia romana propter ordinationes epiſcoporũ nunq̃ mutat officium diei: dicit tamẽ poſt collectam diei pro officio conſecrationis collectam. Adeſto ſupplicationib⁹ nr̃is ⁊c.

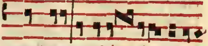
Epi aſſiſtentes ducũt electũ ad capellam ſuã: vbi depoſito pluuiali oĩa parãmẽta epalia induit.

Romana eccleſia nõ mutat offĩm diei occurrentis ꝑ conſecrationem epi

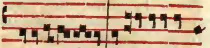
ſub vno. Per dñm noſtrum. ⁊c. Nonnulle vero alie eccle dicunt miſſaꝫ de ſpũ ſctõ: ⁊ alie: ſequentẽ ſpecialẽ in ꝯſeratione. Introit⁹.

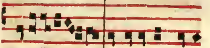
Benedi cat te hodie domi

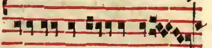
nus deus: ⁊ reſpi ciat ſuper

te ſeruum ſuum: ⁊ det tibi for

titudi nẽ ad reſiſtenduꝫ

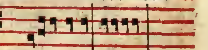
inimicis eccleſie ſancte ſu e.

℣. Deus deorum dominus lo

cutus eſt: ⁊ vocauit terram. ℣.

Gloria patri. ⁊ filio Oratio.

Adeſto ſupplicatiõibus noſtris omnipotens deus: et qđ humilitatis noſtre gerẽdũ eſt

ſtris conſecratoris: miniſtri etiã: ⁊ alij omnes genuflectunt.

Tunc cantor: vel ſi officium fit legendo conſecrator incipit letaniam dicens. Kyrie eleiſon ⁊ cetera proſequendo totam: prout ſupra in ordinatione ſubdiaconi dictum eſt fol. x. Poſt cõ autem dictũ fuerit. Ut obſequium ſeruitutis noſtre tibi rationabile facias. Te rogam⁹ audi nos.

Conſecrator ſurgens ⁊ cõuerſus ad electum tenens baculũ paſtoralem dicit v̄ſus ſequẽtes ſup eum.

Conſecrator ab accubitu ſurgẽs ad electum conuerſus baculũ paſtoralem cum ſiniſtra tenens dicit ſub voce letanie primo. Ut hũnc preſentem electum bene ✠ dicere digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Secundo dicit. Ut hũnc preſentem electum bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut hũc preſentem electum bñ ✠ dicere ⁊ ſci ✠ ficare ⁊ conſe ✠ crare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Producendo ſemper ſignũ crucis ſup illum. Idẽq; faciũt ⁊ dicũt aſſiſtẽtes epĩ: genuflexi tñ pmanentes.

Conſecrator iterũ vſq; ad finem letanie ꝓcũbit vt ſupra.

Deinde iterũ accubit ↄſecrator: ⁊ cãtor: ſeu ipſe qui prius dixit: eã proſequit᷑ vſq; ad finẽ. Ut nos exaudire digneris ⁊c. Qua finita ſurgunt oẽs: ⁊ conſecratore ante faldiſtoriũ ſuũ cũ mitra ſtante: electus corã eo genuflectit.

Conſecrator ſtãs cũ mitra ponit librũ euãgelior ſuper ceruicẽ ⁊ ſpatulas electi: capellano ipm ſuſtẽtante.

Tũc cõſecrator accepto libro euangeliorũ illum apertũ adiuuantibus epĩs aſſiſtentibus: nihil dicens iponit ſuper ceruicẽ ⁊ ſpatulas electi: ita ꝙ iferior pars libri ceruicẽ capitis electi tangat: litera ex parte inferiori manente: quem vnus ex capellanis electi retro ipſũ genuflexus: quſq; liber ipſe eidẽ electo in manus tradẽdus ſit: continuo ſuſtinet.

Cõſecrator ⁊ aſſiſtẽtes epĩ ambas man⁹ ponũt ſup caput eius dicẽtes. Accipe ⁊c.

Deinde conſecrator ⁊ aſſiſtentes epiſcopi ambabus manibus caput conſecrandi tangunt dicentes.
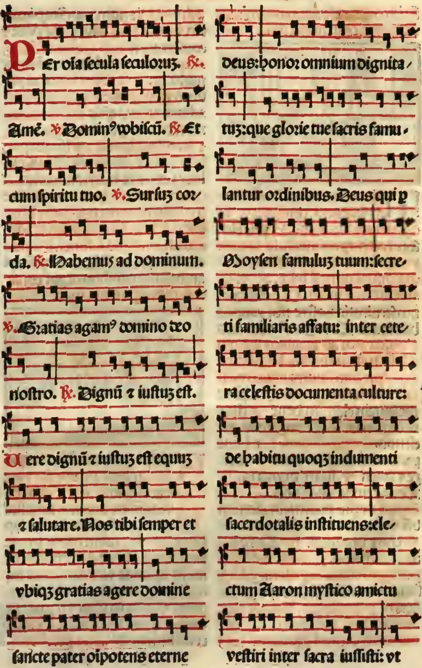

Accipe ſpiritum ſanctũ. quo facto cõſecrator: media voce ſtãs depoſita mitra dicit orões.
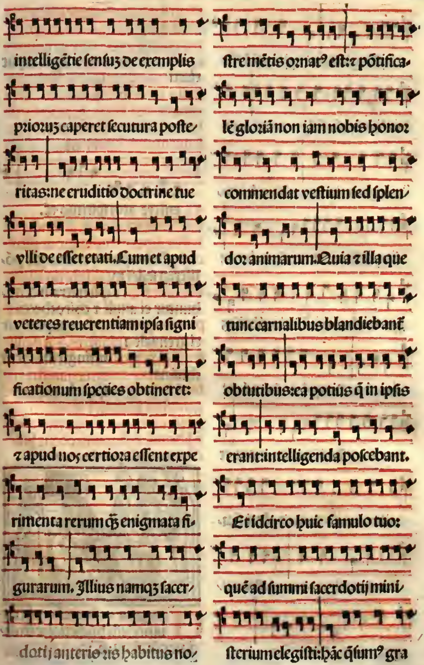
Conſecrator ſtans ſine mitra dicit orõnem.
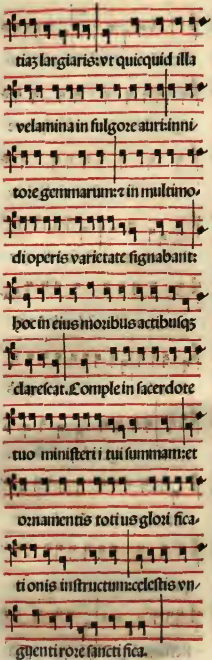
Propitiare domine ſupplicationib⁹ nr̃is: ⁊ inclinato ſup hũnc famulũ tuũm cornu gratie ſacerdotalis: bene ✠ dictionis tue in eũ infunde virtutem. Per dominũ noſtrũ ieſum chriſtũ filium tuum. Qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpũs ſancti deus.

Conſecrator extẽſis manibus añ pect⁹ dicit pfationem.

Deinde extenſis manib⁹ ante pect⁹ dicit.

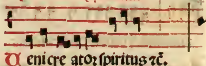

Per oia ſecula ſeculoruꝫ. ℟.
Amē. ℣. Dominꝰ vobiſcū. ℟. Et
cum ſpiritu tuo. ℣. Surſuꝫ cor
da. ℟. Habemus ad dominum.
℣. Gratias agamꝰ domino deo
noſtro. ℟. Dignū ⁊ iuſtuꝫ eſt.
Vere dignū ⁊ iuſtuꝫ eſt equuꝫ
⁊ ſalutare. Nos tibi ſemper et
vbiqꝫ gratias agere domine
ſancte pater oipotens eterne
deus: honor omnium dignita
tuꝫ: que glorie tue ſacris famu
lantur ordinibus. Deus qui ꝑ
Moyſen famuluꝫ tuum: ſecre
ti familiaris affatu: inter cete
ra celeſtis documenta culture:
de habitu quoqꝫ indumenti
ſacerdotalis inſtituens: ele
ctum Aaron myſtico amictu
veſtiri inter ſacra iuſſiſti: vt

intelligẽtie ſenſuƺ de exemplis
priorũƺ caperet ſecutura poſte-
ritas: ne eruditio doctrine tue
vlli deeſſet etati. Cum et apud
veteres reuerentiam ipſa ſigni
ficationum ſpecies obtineret:
ꝛ apud nos certiora eſſent expe
rimenta rerum q̃ enigmata fi-
gurarum. Illius namqꝫ ſacer-
dotij anterioris habitus no-
ſtre mẽtis ornat⁹ eſt: ꝛ põtifica-
lẽ gloriã non iam nobis honor
commendat veſtium ſed ſplen-
dor animarum. Quia ꝛ illa que
tunc carnalibus blandiebant̃
obtutibus: ea potius q̃ in ipſis
erant: intelligenda poſcebant.
Et idcirco huic famulo tuo:
quẽ ad ſummi ſacerdotij mini-
ſterium elegiſti: hãc q̃ſum⁹ gra

Si in Romana curia fit cõſecratio Subdiaconus apl'icus. Vel ſi extra Romanaȝ curiam fit: vnus ex capellanis pontificis ligat caput electi cũ vna ex longioribꝰ mappulis de octo ſuperius dictis: ⁊ conſecrator flexis genibus verſus ad altare incipit: ceteris proſequentibus hymnum.

Ligat caput electi cũ vna mappula: et cõſecrator flexis genibꝰ verſus ad altare icipit ceteris pſequẽtibus hymnum. Veni creator ⁊ dicit totus.

Et dicitur totus vſqȝ ad finẽ: put habet ſupra in ordinatione pſbyteri. Finito pmo verſu ſurgit põtifex: et ſedet in faldiſtorio añ medium altaris: capit mitram: et trahuntur ei anuli ⁊ chirothece: reponuntur ſibi anuli: ⁊ imponitur ei gremiale a miniſtris. Tũ pollicem ſuũ dextrũ intingit in ſanctũ chriſma per vnum ex miniſtris ſibi oblatum: ⁊ caput electi cotaȝ ſe genuflexi inungit: formans primo ſignum crucis p totam coronã: deinde reliquum corone liniẽdo interim legendo dicit.

Fol. xix.
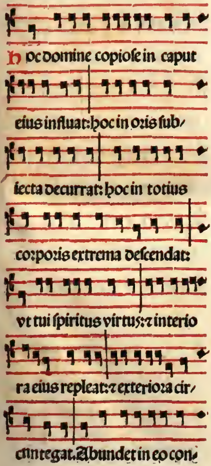
Pontifex ſedet cũ mitra añ mediũ altaris ⁊ cum pollice intincto in ſacro chriſmate facit ſignũ crucis primũ ſuper totaȝ coronam: ⁊ poſtea vngit totam coronaȝ capitis eius.
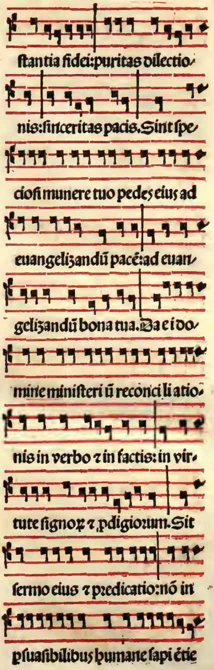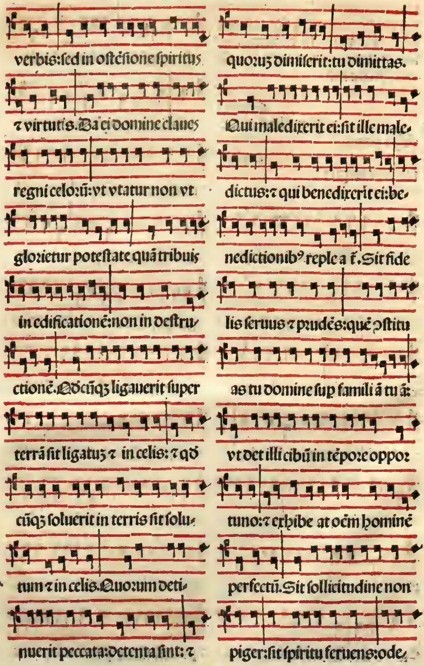

Vngatur ⁊ cõſecretur caput tuum celeſti bñdictione in ordine põtificali. Et pducẽs ma

nu dextra tertio ſignum crucis ſuper caput electi dicit. In nomine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſancti. Amen. ℣. Pax tibi. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Et ſi plures ſint conſecrandi: hoc in pſona cuiuſlibet ſingulariter repetit. Expleta vnctione pontifex pollicez cũ medulla panis paululum abſtergit et finito hymno predicto depoſita mitra ſurgit: ⁊ in priſtina voce proſequitur dicens.
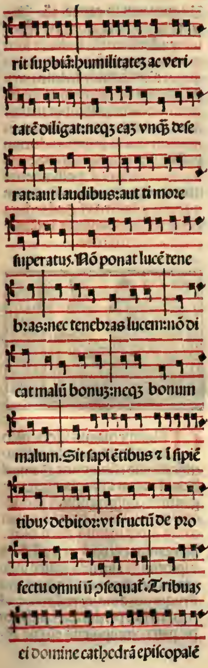
Expleta vnctione ep̄s tergit pollicem cũ medulla panis: poſtea fine mit' ſtis pſequit' prefationem.
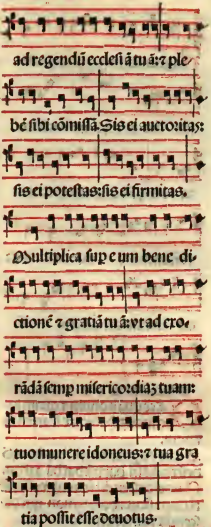

Gen.xxvij. Mat.xxiiij. Mat.xvj. Joan.xx. Ro.xij.
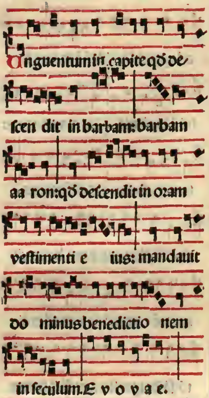

Deinde ſubmiſſa voce dicit legēdo ita q̄ a circumſtantibus audiri poſſit. Per dn̄m noſtrū ieſū chriſtum filium tuū: Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūs ſancti deus. Per omnia ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amen. Poſt hec conſecrator incipit. choat ſchola proſequente Añā.

Eps ſubmiſſa voce dicit qd̄ ſequitur.

Conſecrator inchoat ſchola pſequente añam ⁊ dicit tota añ pſalmum: ſequit̃ ps.

Ecce quā bonum ꝛ quam io-cunduꝫ: habitare fratres in vnum.

Sicut vnguentum in capite: qđ deſcendit in barbā: barbā aaron. Quod deſcendit in oꝛaꝫ veſtimē ti eius: ſicut ros hermon qui deſcendit in montem ſion. Quoniam illic mandauit dominus benedictionem: ꝛ vitam vſqꝫ in ſeculum. Gloꝛia patri ꝛ filio ꝛ ſpiritui ſctō. Sicut erat in pꝛincipio: ꝛ nunc ꝛ ſemper: ꝛ in ſecula ſeculoꝝ Amen. Deinde repetit̄ tota antiphona.

Vnguentum in capite ꝛc. Incepta antiphona ante pſal. imponitur ad collum electi alia ex longioribus mappulis de octo ſupra dictis. Conſecratoꝛ ſedens: accipit mitram: et electo ante ipſum genuflexo inungit ambas manus ſimul iunctas cum chꝛiſmate in modum crucis pꝛoducendo cum pollice ſuo dextro inuncto duas lineas: videlicet a pollice dextre manus vſqꝫ ad indicem ſiniſtruꝫ: ꝛ a pollice ſiniſtro vſqꝫ ad indiceꝫ dextrum: ꝛ mox inungit totaliter palmas electi dicens.

Imponit̄ ad colluꝫ electi tobalea alia ꝛ cōſecratoꝛ ſedens cū mitra vngit manus electi ſacro chꝛiſmate.

Vngātur manus iſte de oleo ſanctificato: ꝛ chꝛiſmate ſanctificationis: ſicut vnxit Samuel Dauid regem ꝛ pꝛophetaꝫ: ita vngantur ꝛ confirmentur. ꝛ pꝛoducens manu dextra tertio ſignum crucis ſuper manus electi dicit. In nomine dei pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ ſpiritus ✠ ſancti: facientes imaginem ſancte crucis ſaluatoꝛis noſtri: qui nos a moꝛte redemit: ꝛ ad regna celoꝝ perduxit. Exaudi nos pie pater omnipotens eterne de-

j. Re. xvj.

Producit cōſecratoꝛ ſignū crucis ſuper manus electi ter.

us: vt qđ te rogamus exoremus. Per chriſtum dominū noſtrum. ℞. Amen. Oremus.

i.Re.xvj.

DEus et pater domini noſtri ieſu chriſti qui te ad pontificatus ſublimari voluit dignitatem: ipſe qui per Samuelem Dauid in regem ⁊ prophetam inunxit: te noſtro miniſterio chriſmate ⁊ myſtice delibutionis liquore perfundat: ⁊ ſpiritualis bene ✠ dictionis vbertate fecundet: vt qcquid benedixeris benedicat: ⁊ quicquid ſanctificaueris ſanctificetur: ⁊ conſecrate manus iſte, vel pollicis impoſitio cunctis proficiat ad ſalutem. Per eundem chriſtum dominum noſtrū. ℞. Amē.

Conſecratus manus iunctas imponit mappule a collo dependenti.

Premiſſis itaqꝫ expeditis: conſecratus iungit ambas manus: et eas iponit mappule a collo depē denti. Conſecrator vero abſtergit paululum cum medulla panis pollicem: ⁊ depoſita mitra ſurgit: ⁊ benedicit baculum paſtoralem ſibi ab accolito preſentatū: ſi non ſit benedictus: dicēs. Benedictio baculi paſtoralis. Oremus.

Conſecrator bn̄dicit baculum paſtoralem.

SUſtētator imbecillitatis humane deus: bene ✠ dic baculum iſtum: ⁊ quod in eo exterius deſignatur: interius in moribus huius famuli tui. N. tuę propitiationis clementia operetur. Per chriſtum dominū noſtrum. ℞. Amen. Deinde illum aſpergit aqua benedicta. Tum ſedens accepta mitra: tradit illum conſecrato corā ſe genuflexo capienti ipſuꝫ

Pōtifex aſpgit baculum aqua benedicta: ⁊ ſedens cū mitra tradit illum cōſecrato coraꝫ ſe genuflexo.

inter indices et medios digitos: manibus non diſiunctis: cōſecratore dicente.

ACcipe baculū paſtoralis officij: ⁊ ſis in corrigendis vitijs pie ſeuiens: iudicium ſine ira tenens: in fouendis virtutibus auditorum animos demulcens: in tranquillitate: ſeueritatis cenſuram non deſerens. Quo facto: depoſita mitra ſurgit conſecrator: ⁊ benedicit anulum per accolitum ſibi oblatum: ſi non ſit prius benedictus: dicens. Benedictio anuli. Oremus.

Eps ſtans ſine mitra bn̄dicit anulum p accolituꝫ ſibi oblatum.

CReator ⁊ cōſeruator humani generis: dator gratie ſpiritualis: largitor eterne ſalutis: tu domine emitte tuam bene ✠ dictionem ſuper hunc anulū: vt quicunqꝫ hoc ſacroſancte fidei ſigno inſignitus inceſſerit: in virtute celeſtis defenſionis ad eternam ſibi proficiat ſalutem. Per chriſtū dominum noſtruꝫ. ℞. Amen. Tum aſpergit ipſum anuluꝫ aqua benedicta: ſedet cum mitra: ⁊ anulū in digitum anularem dextre manus conſecrati immittit: dicens.

Eps aſpergit anuluꝫ aqua benedicta: et ſedens cū mitra imponit anulum conſecrato.
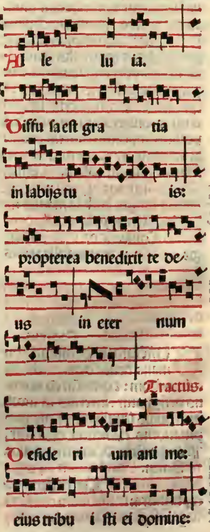

A Ccipe anulū: fidei ſcilicet ſignaculū: quatenus ſpōſam dei: ſanctā videlȝ eccleſiā: in temerata fide ornatus illibate cuſtodias. ℟. Amen. Tuȝ cōſecrator accipit librū euāgelioꝝ de ſpatulis ꝯſecrati: ⁊ adiuuātib9 ipȝ epis aſſiſtētib9 tradit eū clauſū ꝯſecrato tangēti illū ſine aptione manuū: dicens.
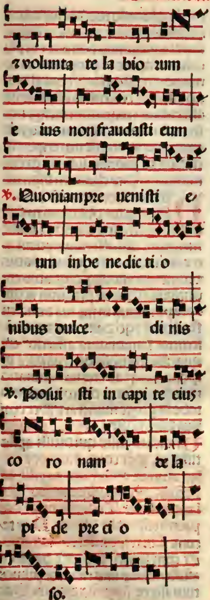
Conſecrator adiuuātibus eum epis aſſiſtētibus accipit librū euāgelioꝝ d ſpatulis ꝯſecrati ⁊ clauſuȝ tradit illi. Qui manibus nō diſiūctis tangit eum.

A Ccipe euāgeliuȝ: ⁊ vade: predica populo tibi commiſſo: potens eſt enim deus augere tibi gratiā ſuam: qui viuit ⁊ regnat cū deo patre in vnitate ſpirit9 ſancti. Per oia ſecula ſeculoꝝ. Deinde conſecrator recipit cōſecratum ad oſculum pacis: ſimiliter ⁊ aſſiſtentes epiſcopi ſinguli dicentes ipſi conſecrato. Pax tibi ⁊ ipſe reſpōdet ſingulis. Et cū ſpū tuo. Tū cōſecratus medius inter aſſiſtentes epō redit ad capellā ſuā: vbi abſtergit ei caput cū medulla panis: ⁊ lauat manus. Conſecrator vero in ſuo faldiſtorio manus lauat: deinde procedit in miſſa vſq ad Offertorium incluſiue. Idem facit conſecratus in capella ſua.

Conſecratus medius inter aſſiſtētes epiſcopos ducit ad ſuā capellam: ⁊ caput extergit cuȝ medulla panis: et lauat manus.
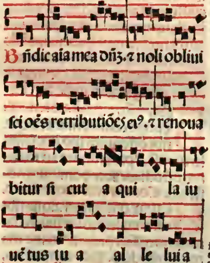

Euangelium ſecundum marcum.

In illo tẽpore: Circuibat ieſus caſtella in circuitu docẽs

Et conuocauit duodecim: ⁊ cepit eos mittere binos: et dabat illis poteſtatem ſpirituum immundorum: ⁊ precepit eis: ne quid tollerent in via: niſi virgam tantũ: nõ peram: non panem: neqꝫ zonam: ſed calciatos ſandalijs: ⁊ ne induerentur duabus tunicis: ⁊ dicebat eis. Quãcunqꝫ introieritis in domum: illic manete: donec exeatis inde. Et quicunqꝫ non receperint vos: neqꝫ audierint vos: exeũtes inde excutite puluerem de pedibus veſtris: in teſtimonium illis. Et exeuntes predicabant: vt penitentiam agerent: ⁊ demonia multa eijciebant: ⁊ vngebãt oleo multos egros: ⁊ ſanabantur. Deinde dicitur Credo. Offertorium.

Dicto offertorio conſecrator ſedet cum mitra in faldiſtorio ante medium altaris. Et cõſecratus veniens ex ſua capella inter aſſi

Dicto offertorio ꝯſecrator ſedet ante medium al tarioris cõſecrat⁹ veniẽs inter duos epiſcopos medius offert conſecratori.

ſtentes epos medius corā cōſecratore genuflectit: ꝛ illi ex inſtitutione melchiadis pape: ꝛ de more: offert duo intortitia accenſa: duos panes: ꝛ duo barilia vino plena: ꝛ conſecratoris predicta recipientis manum reuerenter oſculatur.

Conſecrator lauat manus et accedit ad altare: ꝛ conſecratus inter duos epiſcopos medius ſtat ad cornu epiſtole: ꝛ dicit oia put in miſſali.

Deinde conſecrator lauatmanus: ꝛ accedit ad altare. Cōſecratus etiaꝫ ad poſterius cornu epiſtole altaris eiuſdem accedit: ꝛ ibi ſtans medius inter epiſcopos aſſiſtentes: ante ſe habenſ miſſale ſuū: ſimul cuꝫ ꝯſecratore dicit: ꝛ facit oia prout in miſſali. Secreta ſequēs dꝫ cuꝫ ſecreta miſſe dici ſub vno Per dñꝫ. p ꝯſecratorē. Sec.

Hec ſecreta dici debꝫ ſb vno p dñꝫ cū collecta miſſe.

Suſcipe domine munera: que tibi offerimuſ pro hoc famulo tuo. N. ꝛ propitius in eo tua dona cuſtodias. Per dominum noſtrum. Conſecratus dicit. Secre.

Conſecrator dicit ſecretaꝫ iſtam.

Suſcipe dñe munera: que tibi offerimus pro me miſero famulo tuo. N. ꝛ propiti⁹ in me tua dona cuſtodias. Per dominū no. Infra actioneꝫ dicit conſecrator.

Conſecrator dicit infra actionem. Hanc igitur.

Hanc igitur oblationeꝫ ſeruitutis noſtre: ſed ꝛ cuncte familie tue: quaꝫ tibi offerimus etiā pro hoc famulo tuo. N. quē ad epiſcopatus ordinē ꝓmouere dignatus es: queſumus domine: vt placatus accipias: ꝛ propitius in eo tua dona cuſtodias: vt quod diuino munere cōſecutus eſt: diuinis affectibus exequatur: dieſqꝫ noſtros ī tua pace diſponas: atqꝫ ab eterna damnatione nos eripi: ꝛ in electorum tuorum iubeas grege numerari. Per chriſtum dñm noſtrum. Conſecratus dicit.

Conſecratus dicit īfra actiones hāc igitur ſicut. Hic habetur.
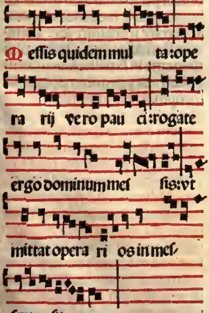
Hanc igitur oblationem ſeruitutiſ noſtre: ſed ꝛ cuncte familie tue: quam tibi offerimus etiam ꝓ me famulo tuo. N. quē ad epatus ordineꝫ promouere dignatus es: queſumus dñe vt placatus accipias: ꝛ propitius in me tua dona cuſtodias: vt qđ diuino munere cōſecutus ſum: diuinis affectib⁹ exequar: dieſqꝫ noſtros ī tua pace diſponas: atqꝫ ab eterna damnatione nos eripi: ꝛ in electorū tuorum iubeas grege numerari. Per chriſtuꝫ dñm noſtrū. Dicta oratione. Dñe ieſu chriſte qui dixiſti aplis tuis ꝛc. Per conſecratoreꝫ ꝛ conſecratum: Conſecratuſ accedit ad dextraꝫ ꝯſecratoris: ꝛ ambo oſculantur altare. Tunc ꝯſecrator dat pacem cōſecrato dicens. Pax tecum. Cui reſpondet conſecratus. Et cum ſpiritu tuo. Et dat eam aſſiſtentibus ſuis: ſeniori primo: tum alteri: ſingulis dicens. Pax tecuꝫ. Et illi ſibi reſpōdent. Et cū ſpiritu tuo. Deinde poſtq̄ conſecrator corpus dñi ſumpſerit: non

Conſecrator dat pacē conſecrato ꝛ ille ſuis aſſiſtentibus.

Conſecrator cōicat ꝯſecratum ꝛ dat ei partē ſanguinis de calice ſuo.

totum ſanguinem ſumit: ſed ſoluꝫ partem eius cuꝫ particula hoſtie in calicem miſſa. Et priuſquam digitos abluat: cõmunicat conſecratum ante ſe in codeꝫ cornu capite inclinato ſtantem: ⁊ non genufle ctentem: prius de corpore: tum de reſiduo ſanguinis in calice dimiſſi: deinde purificat ſe: poſtea conſecratum. Tum abluit digitos ſuper calicem ⁊ ſumit etiam ablutionem: ⁊ aſſumpta mitra lauat manus. Interim conſecratus cũ aſſiſtentibus epiſcopis accedit ad poſteriorem partem alterius cornu altaris videlicet euãgelij: ⁊ ibi proſequitur miſſam ſicut conſecrator in cornu epiſtole. Communio.

Cõſecrat⁹ cũ aſſiſtentibus ſibi epĩs accedit ad cornu euãgelij: ⁊ pſeqtur miſſã idẽ facit cõſecrator in cornu epl'e.

Poſt cõmunio que dici debet cũ poſt communione dici ſub vno. Per dominum noſtrum ⁊c.

Plenum queſum⁹ domine in nobis remediuꝫ tue miſerationis opare: ac tales nos eſſe pfice propitius. ⁊ ſic foue: vt tibi in oĩbus placere valeamus. Per dominuꝫ. Deinde dicto. Ite miſſa eſt. vel benedicamus domino. prout tẽpus requirit. Cõſecrator dicto in medio altaris. Placeat ⁊c. Accepta ibidem mitra ſi nõ ſit archiepiſcopus: ⁊ in ſua prouincia ſtans verſus ad altare populo ſolẽniter benedicit dicens. Sit nomen domini benedictũ ⁊c. Data benedictione reponitur faldiſtoriũ ante medium altaris: ⁊ cõſecrator cum mitra in eo ſedet. Conſecratus vero birretum ſuum in capite tenẽs coram eo genuflectit. Tunc cõſecrator depoſita mitra ſurgit ⁊ benedicit mitram per accolitum ſibi oblatam: ſi non ſit benedicta: dicens. Benedictio mitre. Oremus.

Hec oĩo dicitur poſt primaꝫ orõnem ſub vno per dñm.

Dicta orõne Placeat: cõſecrator ſtans cuꝫ mitra v'ſus ad altare ſi non eſt archiepſs bñdicit populo dicens. Sit nomen ⁊c.

Conſecrator ſedet añ medium altaris ⁊ bñdicit mitram.

Domine deus pater omnipotens: cuius preclara bonitas eſt: ⁊ virtus immenſa: a qua omne datum optimum: ⁊ omne donum perfectum: totiuſqꝫ decoris ornamentum: bene ✠ dicere et ſancti ✠ ficare dignare hanc mitraꝫ huius famuli tui antiſtitis capiti imponendam. Per chriſtum. ℟. Amen. Et mox eã aſpgit aqua benedicta: deinde ſedens cum mitra adiuuantibus ipſum aſſiſtentibus epiſcopis: imponit eam capiti conſecrati dicens.

Conſecrator iponit mitrã capiti ꝯſecrati adiuuãnb⁹ eũ aſſiſtẽtib⁹ epĩs dicens. Imponim⁹.

Imponimus domine capiti huius antiſtitis: et agoniſte tui galeam munitionis ⁊ ſalutis: quatenus decorata facie: ⁊ armato capite: cornibus vtriuſq; teſtamenti: terribilis appareat aduerſarijs veritatis: ⁊ te ei largiente gratiam: impugnator eorum robuſtus exiſtat: qui moyſi famuli tui faciem ex tui ſermonis conſortio decoratam: lucidiſſimis tue claritatis: ac veritatis cornibus inſigniſti: ⁊ capiti aaron pōtificis tui tiaram imponi iuſſiſti. Per chriſtum dominum noſtruȝ. Deinde ſi chirothece non ſint benedicte: ſurgit mitra depoſita ⁊ eas benedicit dicens. Benedictio chirothecarum. Oremus.

Exo. xxxiiij.

Exo. xxviij.

Conſecrator ſtans ſine mitra benedicit chirothecas ⁊ aſpergit aq̄ bn̄dicta.

Omnipotens creator: qui homini ad imaginem tuam condito: manus diſcretiōis inſignitas: tanquam organum intelligentie ad recte operandum dediſti: quas ſeruari mundas precepiſti: vt in eis anima digne portaretur: ⁊ tua in eis digne conſecrarentur myſteria: bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare dignare: manuum hec tegumenta: vt quicunq; miniſtrorum tuorum ſacrorum pontificuȝ: his velare manus ſuas cum humilitate voluerit: tam cordis q̄ȝ operis ei munditiā tua miſericordia ſubminiſtret. Per chriſtum dominū noſtrum. ℞. Amen. Et aſpergit eas aqua benedicta: deinde ſedet: ⁊ accepta mitra adiuuātibus aſſiſtētibus epiſcopis imponit illas manibus conſecrati dicens.

Conſecrator ſedens cū mitra imponit chirothecas ɔſecrato adiuuātib⁹ aſſiſtentib⁹ epiſ dicēs: Circūda ⁊c.

Circūda domine manus huius miniſtri tui mūditia noui hominis: qui de celo deſcendit: vt quemadmoduȝ iacob dilectus tuus: pelliculis hedorum coopertis manibus: paternam benedictionē: oblato patri cibo: potuq; gratiſſimo impetrauit: ſic et iſte: oblata per manus ſuas hoſtia ſalutari: gratie tue benedictionem impetrare mereatur. Per dominum noſtrum ieſum chriſtuȝ filiū tuum: qui in ſimilitudinem carnis peccati tibi pro nobis obtulit ſemetipſū. Et ſtatim imponit ei anulum pontificalem. Tum ſurgit cōſecrator ⁊ accipit conſecratum per manum dextram: ⁊ primus ex aſſiſtentibus epiſcopis per ſiniſtraȝ: ⁊ intronizant eū ponendo ipſum ad ſedēdum in faldiſtorio de quo ſurrexit conſecrator: vel ſi id fiat in eccleſia propria cōſecrati: intronizant eum in ſede epiſcopali conſueta: ⁊ conſecrator tradit ei baculum paſtoralem in ſiniſtraȝ. Deinde verſus ad altare ɔſecrator ſtās incipit: ceteris vſq; ad finem proſequentibus.

Gen. xxvij.

Conſecrator īponit anulū conſecrato. Conſecrator collocat cōſecratum in ſede epāli ⁊ tradit ei paſtorale ⁊ icipit Te deum.

Te deuz laudamus. Te domi/
nũ cófitemur. Te eternũ pꝛem
oĩs terra veneraꝛ. Tibi oẽs
angeli tibi celi ⁊ vniuerſe pote/
ſtates. Tibi cherubĩ ⁊ ſeraphin
inceſſabili voce ꝓclamãt. San
ctus. Sãctus. Sãct⁹ dñs de⁹ ſa/
baoth. Pleni ſunt celi ⁊ terra
maieſtatis gloꝛie tue. Te glo/
rioſus aploꝝ choꝛ⁹. Te ꝓphe
tarũ laudabilis numerus. Te
martyrũ cãdidatus laudat exer
citus. Te ꝑ oꝛbẽ terraꝝ ſctã cõ
fiteꝛ eccleſia. Patrẽ imenſe ma
ieſtatis. Venerãdũ tuũ verũ ⁊
vnicũ filiuz. Sanctum quoqꝫ
paracletuz ſpiritũ. Tu rex glo
rie xp̃e. Tu p̃ris ſempiternus
es filius. Tu ad liberandũ ſu
ſcepturus hoiem: nõ hoꝛruiſti

uimus in te. In te domine ſpe

ra ui non confundar in

e ter num.

Incepto Te deuꝫ cōſecratus ducit ab aſſiſtentibus ep̄is p eccleſiaz: oībus benedicit: et reuertit ad ſedez in q̄ ſedebat primo vſqꝫ ad finez hymni.

Incepto hymno conſecratus ducitur ab aſſiſtentibus epiſcopis per eccleſiam: ⁊ omnibus benedicit. Cum vero reuerſus fuerit ad ſedem ſuam: ſeu faldiſtorium: iterum ſedet: quouſqꝫ finiatur hymnus predictus: quo finito conſecrator ſtans ſine mitra apud ſedem ſeu faldiſtorium a parte dextra conſecrati dicit: vel ſi officium cantatur: incipit ſchola proſequente. Antiphonam:

Finito Te deum cōſecrator ſtat a dextris ɔſecrati ⁊ incipit aña Firmetur ſchola proſequente.

Firmetur manus tu a: ⁊ exaltetur dextera tu a iuſtitia ⁊ iudici um prepara tio ſedis tue. Gloria patri ⁊ fi lio ⁊ ſpiritui ſancto. Sicut erat in principio ⁊ nunc ⁊ ſemper ⁊ in ſecula ſeculorum. Amen.

Et repetit tota aña. Aña finita cōſecrator dicit. ℣. Domine exaudi orōnē meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Repetit aña. Et conſecrator dicit ℣. ⁊ orōnem.

Deus omnium fidelium paſtor ⁊ rector: hunc famulum tuum: queꝫ eccleſie tue preeſſe voluiſti: propitius reſpice: da ei q̄ſumus verbo ⁊ exēplo. quibꝰ preeſt proficere: vt ad vitā vna cum grege ſibi credito perueniat ſempiternam. Per xp̄ꝫ dñꝫ nr̄ꝫ. ℟. Amen.

His dictis cōſecrator detecto capite vadit ad cornu euangelij altaris: conſecratus vero ſurgit: ⁊ accedens cum mitra ⁊ baculo paſtorali ante medium altaris verſus ad illud ſignās ſecum pollice dextre manꝰ ante pectus dicit. ℣.

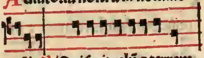
Conſecrator ſine mitra accedit ad cornu euangelij ⁊ ɔſecratus cū mitra accedit ⁊ in medio altaris ſolenniter bñdicit pplo.

Sit nomen domini bñdictū. ℟. Ex hoc nūc ⁊ vſqꝫ in ſeculum.

Deinde faciens ſignum crucis a fronte ad pectus dicit.

Adiutoriū noſtrū in nomine

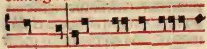
dn̄i. ℟. Qui fecit celū ⁊ terram.

Tum eleuat manū dextrā ⁊ dicit.

Bn̄dicat vos oīpotens deus

Et cū dicit deus erigit manuz dextram vſqz ad faciem ſuaz. deinde vertit ſe ad populū ⁊ tertio ſuper eum ſignans benedicit dicens.

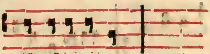
pa ✠ ter: ⁊ fi ✠ li us ⁊ ſpirit⁹ ✠

ſanctus. ℟. Amen.

Cū ꝯſecrator accipit mitrā: ⁊ cōſecrat⁹ accedit ad cornu ep̄le altaris: ⁊ ibidē cū mitra ⁊ baculo genuflexus verſus ad ꝯſecratorē dicit cantando.

Ad multos annos.

Deinde accedens ante mediuz altaris vbi iterum vt prius genuflexus dicit altius cantando.

Ad multos annos.

Poſtea accedit ad pedes cōſecratoris vbi tertio genuflexus vtē iterum altius cantando dicit.

Ad multos annos.

Tum conſecrator recipit euz ſurgentem ad oſculum pacis: ⁊ ſimiliter faciūt aſſiſtētes epiſcopi. qui conſecratū cū mitra ⁊ baculo paſtorali incedentem: ⁊ euangeliuz ſancti ioannis. In principio erat verbū. ⁊c. dicentē: inter ſe mediuz ducentes: ad ſuam capellaz reuertuntur ad ſe exuendū ſacris veſtibus. Conſecrator vero pacis oſculo vt premittitur cōſecrato dato: dicit ſubmiſſa voce. Dominus vobiſcū. Initiū ſancti euāgelij ſm ioannem. In principio erat verbum. ⁊c. ſignat altare ⁊ ſe: ⁊ apud ſuū faldiſtoriū deponit ſacras veſtes: quibus depoſitis: conſecratus conſecratori et aſſiſtentibus ſuis pro more gratias agit: ⁊ vadunt in pace omnes. ¶ Quando etiam quis in archiepiſcopum vel

Conſecrator accipit mitrā ⁊ ſtat ad cornu euangelij: ⁊ cōſecratus cuz mitra ad cornu epiſtole reſpiciens conſecratorē dicit genuflexus. Ad multos annos.

Conſecratus tertio ad pedes ꝯſecratoris accedens genuflex⁹ alta eum dicit ad huc altius. Ad multos annos.

Conſecrator recipit conſecratuz ad oſculū pacis ⁊ ſimiliter aſſiſtentes epiſcopi ducūt ꝯſecratuz mediū inter ſe cuz mitra ⁊ baculo ad capellā ſuam.

Conſecrator dicto euāgelio ſcī ioānis in ſede ſua: ſacris veſtibus exuitur.

Patriarcha vel archiepiſcopus forma predicta conſecratur: ſed ante receptionem pallij nō pōt vocari patriarcha vel archiepiſcopus.

patriarchaꝫ electus conſecratur: forma premiſſa in omnibus obſeruatur: ſed per huiuſmodi conſecrationem non aſſumit ſibi nomen archiepiſcopi: vel patriarche: quod per traditionem pallij duntaxat ſibi attribuitur: vſqꝫ ad quā manet continuo electus: etiam poſt conſecrationem predictam: prout etiam infra de pallio dicetur. Electus vero in epiſcopum: cum primū conſecratus eſt: epiſcopꝰ vocatur: non electus.

¶ De ſcrutinio ſerotino quo antiqui vtebantur.

Et quoniam in noſtra ordinatione epiſcopali diximꝰ. ſcrutiniū ſerotinū: quo antiquitus eccleſie vtebantur: non eſſe amplius in vſu: atqꝫ ideo ne conſecratoribus impedimento eſſet: illud tanquaꝫ ſuperfluum pretermiſimus: tamē quia pleraqꝫ ibi ſunt cognitu digna: ⁊ que ſanctam vetuſtatem redolent: noluimus omittere: vt noſtra culpa omnio periiſſe videantur: Proinde ſcrutinium ipſuꝫ ⁊ inſtructionē quam edictū vocabant: ⁊ quam metropolitanus cōſecrato in ſcriptis dabat huic noſtro operi: poſt conſecrationeꝫ inſerendas putauimus: non taꝫ ad neceſſitatem: q̃ꝫ ad voluptatem: atqꝫ etiam vtilitatem lectoris. ¶ Scrutinij igitur ſerotini ordo hic erat. Sabbato ante dominicam ad conſecrandum illum ſtatutam: hora veſpertina metropolitanus reſidebat ſuper faldiſtoriuꝫ in atrio eccleſie: vel in alio ſolito: vel quo maluerat: loco paratū. Et ſuffraganei epiſcopi duo ad minus ad hoc ſpecialiter conuocati a dextris ⁊ ſiniſtris eius: ſuper faldiſtoria ſimiliter reſidebāt parati ſuperpellicio: amictu: alba: cingulo: ſtola: pluuiali: mitra: baculum paſtoralem in ſiniſtra: ⁊ libros pontificales ante ſe tenētes. Tūc archipreſbyter vel archidiaconus eccleſie ad quam in craſtino conſecrandus erat electus: vel alius iuxta morem eccleſie: paratus: amictu: alba: cingulo: et pluuiali: vel caſula ſi moris erat: deductus medius inter duos canonicos eiuſdeꝫ eccleſie: veniebat coram metropolitano: ⁊ flexis ſatis remote genibꝰ: a metropolitano benedictioneꝫ petebat dicens in tono lectionis. **Iube domne benedicere.** Reſpōdebat metropolitanus eodem tono voce minori. **Vos regat ⁊ ſaluet: celeſtis conditor aule.** Deinde idem archipreſbyter vel archidiaconus appropinquabat ſe paululum: iteruꝫ genuflectens: benedictionem ſimilimodo petens dicens. **Iube domne benedicere.** Et metropolitanꝰ reſpondebat. **Vos dominus cōſeruet: cuſtodiat: atqꝫ gubernet.** Tertio propinquius metropolitano: genuflexus coram illo: tertiam benedictionem petebat dicens. **Iube domne bn̄dicere.** Re-

Forma ſcrutinij quo antiqui vtebantur.

ſpondebat metropolitanꝰ. G au
dia celorum: det vobis rectoꝛ eo
rum. Benedictione itaque com
pleta interrogabat euꝫ metropo
litanus coꝛam ſe genuflexū. Fili
mi quid poſtulas? Reſpondebat
archidiaconus. Ut deus et do
minus noſter: : concedat nobis
paſtoꝛem. Interrogatio. Eſt de
ipſa eccleſia: vel de alia? Reſpon
debat. De ipſa. Interrogatio.
Quid vobis placuit in illo? Re
ſpondebat. Sanctitas: caſtitas:
humilitas: benignitas: et omnia
que deo placita ſunt. Interroga
tio. Habetis decretum? Reſpon
debat. Habemus. Metropolita
nus dicebat. Legatur. Tūc pꝛo
ferebatur ⁊ legebatur decretum
hoc modo.

Forma decreti electionis epiſcopi.

Reuerēdiſſimo in chꝛiſto pa
tri domino. N. metropoliti
ce ſedis dignitate conſpicuo: capi
tulum talis eccleſie totius deuo
tionis famulatum. Credimus nō
latere veſtram celſitudineꝫ: ꝙ no
ſtra eccleſia ſuo ſit viduata paſto
re. Qua ſiquidem ſolatio pꝛopꝛij
deſtituta rectoꝛis: ne grex domi
nicus perfidoꝛum lupoꝛum moꝛ
ſibus pateret: ⁊ ne impꝛobi fieret
p̄da raptoꝛis: cōmuni voto atqꝫ
cōſenſu elegimus nobis in ponti
ficē. N. p̄ſbyteruꝫ noſtre eccleſie.
vel talis eccleſie ſi non ſit de ipſa:
virum vtiqꝫ pꝛudentem: hoſpita
lem: moꝛibus oꝛnatum: caſtuꝫ: ſo
bꝛiū ⁊ māſuetū: deo ⁊ hominibus
per omnia placentem: queꝫ ad re
uerentie veſtre dignitatem dedu
cere curauimus: vnanimiter po
ſtulantes ⁊ obſecrantes: a veſtra
reuerenda paternitate nobis illū
pontificeꝫ oꝛdinari: quatenus au
ctoꝛe domino nobis velut idoneꝰ
paſtoꝛ pꝛeeſſe valeat et pꝛodeſſe:
noſqꝫ ſub eius ſacro regimine: vt
dño ſemper militare cōdigne poſ
ſimus. Ut autem omnium noſtrū
vota in hanc electionem conue
nire noſcatis: huic canonico de
creto pꝛopꝛijs manibus roboꝛā
do nos ſubſcripſimus: ⁊ quilibet
ſcribēs dicebat ſic. Ego talis ſcri
pſi ⁊ ſubſcripſi. ⁊ ſic de alijs. Lecto
decreto: pꝛoſequebatur metro
politanus ⁊ dicebat. Uidete ne
aliquam pꝛomiſſionem vobis fe
cerit: qꝛ ſimoniacum ⁊ ꝯ canones
eſt. Rñdebat. Abſit: Et metro
politanus dicebat. Deducatur
Tunc archidiaconus vel archi
pꝛeſbyter exhibito dicto decreto
ipſi metropolitano: reuertebatur
cum canonicis ſicut venerant ad
veſtiarium: ⁊ ibi deponebant ve
ſtes. Accenſis autem cereis electꝰ
adhuc ieiunus: pluuiali ſupꝛa ſu
perpellicium paratus: ducebatur
pꝛoceſſionaliter coꝛam metropo
litano: pꝛecedētibus eum canoni
cis eccleſie: ad quam erat electus
archidiacono et archipꝛeſbytero
eccleſie metropolitane hinc ⁊ in
de ipſum deducētibus: qui ſtans
conuenienter remotus a metro
politano: flexis genibꝰ petebat ī
telligibili voce bñdictionē dicēs.

Electus ieiunus ad metropolitanum ducebatur.

Iube

Iube domne bñdicere. Metropolitanus in eodem tono voce minori dicebat. Spiritus ſancti gratia: illuminare dignetur ſenſus et corda noſtra. Deinde ſurgēs ⁊ procedens paululum: iterum genua flectebat dicens. Iube domne benedicere. Metropolitanus reſpondebat. Ignē ſui amoris: accendat deus in cordibus noſtris. Rurſum ſurgens et adhuc paululum appropinquans: ⁊ genuflectēs dicebat tertio. Iube domne benedicere. Metropolitanus reſpondebat. Dominus cuſtodiat introitum tuum: ⁊ exitum tuum. ℞. Amen.

Examinatio electi p metropolitanū faciendo.

Tunc interrogabat eum coraʒ ſe genuflexū metropolitanus. Fili mi quid poſtulas? Reſpondebat electus. Reuerendiſſime pater: confratres mei elegerunt me (licet indignum) ſibi eſſe paſtorem. ¶ Interrogatio. Quo honore fungeris? Reſpōdebat. Preſbyteratus vel talis. Interrogatio. Quot annos habes in preſbyteratu? Reſondebat. Decem vel tot Si vero forſan ipſa die vel infra breue tempus fuerat ab eo in preſbyterum ordinatus: reſpondebat. Tu ſcis domine. Interrogatio. Habuiſti coniugium? Rñdebat Minime. Si forte habuerat: ⁊ per ipſum conſecratorē eius electio examinata ⁊ ꝯfirmata fuerat: tunc reſpōdebat. Tu ſcis domine. Interrogatio. Diſpoſuiſti domui tue. ℞. Diſpoſui Interrogatio. Qui libri legunt̄ in eccleſia tua? ℞. Pētateuchus prophetarum: euangelium: apocalypſis: Epiſtole pauli: ⁊ reliqui? Interrogatio. Noſti canones. ℞. Doce me domine. Metropolitanus tunc dicebat.

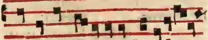
Vide: ordinatiōes ſi feceris: vt certis temporibus facias. Ieiunio primi: quarti: ſeptimi: ⁊ decimi menſis. Bigamos: aut curiales: aut de ſeruili cōditione: ad ſacros ordines non promoueas. A ſimoniaca vero hereſi te omnino cuſtodias. Dabit̄ tamen tibi edictum de ſcrinio nr̄o: qualiter debeas cōuerſari. Vide autem ne aliquā ꝑmiſſionem propterea feceris: q2 ſimoniacū ⁊ ꝯtra canones eſt. ℞. Abſit. Metropolitanus dicebat. Tu videris: Quia ergo omniū in te vota ꝯueniunt: hodie abſtinebis: ⁊ cras deo annuente ꝯſecraberis. ℞. Precepi ſti dñe. Sed ſi expediebat: metropolitanus diſpenſabat cū illo: vt comederet: ⁊ deputabat ei aliquē diſcretū de ſua eccl̄ia ꝯfeſſorē: cui conſecrandus peccata ſua confitebatur: ⁊ mox conſecrando ad ter-

Metropolitanus ſedens cũ mitra incipiebat ſchola ꝓſequente añam. Confirma.

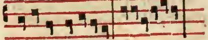
ram proſtrato metropolitanus ſedens cum mitra incipiebat: ſchola proſequente Añam.

Cõfirma hoc deus qđ opera-

tus es in nobis a téplo ſctõ tuo

qđ eſt i hieruſalé. E v o v a e. ps.

Ps. Exurgat totus dicebatur ⁊ repetebat añ. poſt Gloria.

Exurgat deus ⁊ diſſipentur inimici eius: ⁊ fugiant qui oderunt eum a facie eius. totus dicebatur cum Gloria patri. Sicut erat. Deinde repetebatur añ. qua dicta metropolitan⁹ depoſita mitra ſurgebat: et ſtans verſus ad conſecrandum proſtratum dicebat ℣. Saluum fac ſeruum tuum domine. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Eſto ei domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil ꝓficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non nocebit ei. ℣. Dñe exaudi orationé meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Metropolitanus ſtãs ſine mitra dicebat ℣. ⁊ orationes ſequentes.

Omnipotens ſempiterne deus: miſerere huic famulo tuo N. ⁊ dirige eum ſm tuam clementiam in viã ſalutis eterne: vt te donãte tibi placita cupiat: ⁊ tota virtute perficiat. Alia oratio.

Actiones noſtras queſumus domine aſpirando preueni: ⁊ adiuuando proſequere: vt cuncta noſtra orõ ⁊ operatio a te ſemper icipiat: ⁊ per te cepta finiatur. Per chriſtum dñm noſtrum. ℟. Amen. Deinde metropolitanus detecto capite crucé ante ſe habés benedicebat populo dicens. Sit nomé dñi ⁊c. fol. xxxvij. Qua data ſinguli ad propria reuertebãtur.

Metropolitanus benedicebat populo ſolenniter.

Die dominica qua conſecratio fieri debebat: parabant eccleſia ⁊ capelle. Credentia: paramenta: ⁊ omnia alia ſupra in principio conſecrationis electi poſita. Deinde veniebant metropolitanus: electus: ⁊ epiſcopi aſſiſtentes ad eccleſiam: ⁊ in capellis ſuis ſe induebãt vt ſupra: quibus paratis: ⁊ metropolitano i faldiſtorio ante altare ſedente: adducebatur electus medius inter aſſiſtétes epos: ⁊ facta reuerétia metropolitano. Senior aſſiſtentiũ epiſcopoꝝ ſtãs depoſita mitra dicebat.

Elect⁹ apparatus pñtabatur metropolitano ab aſſiſtentibus epis.

Reuerendiſſime pater: poſtulat ſancta mater eccĺia catholica: vt hunc preſentem preſbyterum ad onus epiſcopatus ſubleuetis. Metropolitanus dicebat: Scitis illum eſſe dignum? Reſpondebat epiſcopus. Quantum humana fragilitas noſſe ſinit: ſcimus et credimus illum dignum eſſe. Metropolitanus reſpondebat. Deo gratias. Tunc omnibus ſedentibus vt ſ. dictũ eſt: metropolitanus intelligibili

voce: ⁊ aſſiſtentes epi ſubmiſſa vo
Examinabatur electus. ce faciebant examinationē ſupra
ſcriptā: videlicet. Antiqua ſan
ctoꝝ ⁊c. ⁊ omnia alia ſuo ordine:
prout ſupra ſunt ordinata: vſque
ad finem examinis. Quo comple
to ⁊ manu metropolitani per ele
ctum oſculata: idem electus ante
Facta examinatione elect⁹ pſtabat iuramētū in hāc formam. metropolitanum genuflexus an
te ſe habens cedulam ſcriptam: iu
rabat: ⁊ preſtabat fidelitatis debi
te ſolitum iuramentum metropo
litano in hunc modum.

EGo. N. talis eccleſie voca
tus epiſcopus: promitto in
conſpectu omnipotētis dei: atq̄
totius eccleſie: q̄ ab hac hora in
antea fidelis ⁊ obediens ero per
petuo: more predeceſſorum meo
rum: beato. N. ſancteq̄ eccleſie
tali: nominando eccleſiam metro
politanam ⁊ vobis domino meo
N. dei gratia eiuſdem eccleſie ar
chiepiſcopo: veſtriſq̄ ſucceſſori
bus canonice intrantibus: pro
ut eſt a ſanctis patribus inſtitu
tum: et eccleſiaſtica: ac romano
rum pontificum commendat au
ctoritas. Non ero in conſilio aut
conſenſu. vel in facto vt vitā per
datis aut membrum: aut capia
mini mala captione. Conſilium
quod mihi per vos: aut per lite
ras: vel per nuntium credituri e
ſtis: ad damnum veſtrum me ſci
ente nulli pandam. Uocatus ad
ſynodum veniam: niſi prepedi
tus fuero canonica prepeditione.
Uos quoq̄ ⁊ nuntios veſtros:
ac eccleſie talis nominando eccleſiā
metropolitanam. Quos certos
eſſe cognouero: in eundo: ſtādo:
⁊ redeundo honorifice tractabo:
⁊ in ſuis neceſſitatibus adiuuabo:
poſſeſſiones vero ad menſā mei
epiſcopatus pertinentes nō ven
dam: neque donabo: neq̄ de no
uo infeudabo: vel aliquo mō con
tra ius: vel conſuetudinē eccleſie
mee alienabo: vobis vel veſtris ſuc
ceſſoribus inconſultis.

DEinde librū euāgelioꝝ quē
metropolitanus coram eo
apertū ſup genib⁹ tenebat: electus *Electus poſitis manib⁹ ſuper librū euāgelioꝝ apertū tactis lr̄is iurabat.*
ambabus manibus ſupra ſcriptu
ram tangebat dicens. Sic me de
us adiuuet ⁊ hec ſancta dei euan
gelia. Quo facto ſigillū ſuum lite
re iuramēti huiuſmodi pro maio
ri illius robore appēdebat: ſeu ap
pendi faciebat: ⁊ eam metropoli *Procedebat ad ꝯſecrationem p oīa ſicut ſupra ordinatū eſt.*
tano tradebat. ¶ Tunc depoſi
ta mitra ſurgebat metropolitan⁹
⁊ faciebat confeſſionē: ⁊ procede
batur in omnibus et per omnia
prout ſupra ordinatum eſt vſque *Forma edicti metropolitani qd̄ tradebat cōſecrato epo.*
Ad multos annos īcluſiue. Quo
per conſecratū dicto: metropoli
tanus tradebat cōſecrato edictū

ſcriptum huiuſmodi tenebꝛis.
Dilecto nobis fratri ꝛ coepi-
ſcopo tali Salutem in do-
mino ſempiternam. Quoniam vt
credimus: diuino te nutu vocan-
te: Capitulum. talis eccleſie vna-
nimiter elegerunt rectoꝛem: et ad
nos vſq₃ perducentes petierunt
epiſcopu₃ conſecrari. Et ideo ad-
iuuāte deo: per manus noſtre im-
poſitionem epiſcopus conſecra-
tus es. Amodo frater chariſſi-
me ſcias te maximum pondus ſu-
ſcepiſſe laboꝛis: quod eſt ſarcina
regiminis animarum: ꝛ commo-
dis deſeruire multoꝛu₃: omniūq₃
fieri minimum: atque miniſtrum:
ꝛ pꝛo credito tibi talento in die di-
uini examinis rationem redditu-
rum. Nam ſi ſaluatoꝛ noſter dicit.
Mat.xx. Non veni miniſtrari ſed miniſtra-
re: ꝛ animam ſuam poſuit pꝛo oui-
Joan.x. bus ſuis: quanto magis nos in-
utiles ſerui ſummi patriſfamilias
debemus maximo cum ſudoꝛe in-
cumbere: oues dominicas a ſum-
mo nobis paſtoꝛe conſignatas:
ad ouile dominicum: ſuffragante
diuina gratia: abſque moꝛbo vel
macula perducere. Exhoꝛtamur
ergo dominationem tuam: vt fi-
dem quam in exoꝛdio tue conſe-
crationis bꝛeuiter lucideq₃ dige-
ſimus: illibatam ꝛ inuiolabile₃ cu-
ſtodias. Quia fides omnium vir-
tutum fundamentu₃ eſt. Scimus
autem q₃ ab infantia ſacris es lite-
ris eruditus: ꝛ canonicis inſtitu-
tis edoctus. Attamen: ad te diri-
gēdus eſt bꝛeuiter ſermo noſter:
Oꝛdinationes ergo ſiquas fece-
ris: ſcdm̄ canones atque apoſto-
licam eccleſiam aptis tempoꝛibus
fac: id eſt menſis pꝛimi: quarti: ſe-
ptimi: ꝛ decimi. Vide vt nemini j.Ti.v.
manus cito imponas: ꝛ ne cōmu-
nices peccatis alienis: bigamos:
aut curiales: aut ſeruum cuiuſlibet
ad ſacrum oꝛdine₃ nequaquā pꝛo-
moueas: nec neophitum: ne ſcdm̄
apoſtoli ſententiam in ſuperbiam j.Ti.iij.
elatus in laqueum vel voꝛagine₃
incidat diaboli. Sed eos in ſacro-
ſancta eccleſia oꝛdinare ſtude: qui
etate₃ habeāt maturitatis: ꝛ apud
deum ꝛ apud homines fideliter vi-
xerint: ꝛ deinceps viuere ſtudeāt.
Et hoc cauendum tibi eſt: ꝛ quaſi
venenum peſtiferum reijciendu₃:
ne auaritia ſurripiat coꝛ tuum: vt
per quodlibet munus acceptum:
manus impoſitione₃ alicui tribu-
as: ꝛ per ſimoniaca₃ hereſim: quā
ſaluatoꝛ noſter omnimode dete-
ſtatur in pꝛeceps ruas. Memen-
to quia gratis accepiſti: gratis et
da. Secūdum enim vatis eloqui- Mat.x.
um. Qui eijcit auaritiam ꝛ excutit Iſa.xxxiij.
manus ſuas ab omni munere: hic
in excelſis habitabit: ꝛ munimen-
ta ſaxoꝛum ſublimitas eius. Pa-
nis ei datus eſt: aque etiam ipſius
fideles ſunt. Regem in decoꝛe vi-
debunt oculi eius. Temetipſum
mitem: caſtumque cuſtodias. In
habitaculum tuum aut raro: aut
nunquam mulieris ſit ingreſſus.
Omnes puellas ꝛ virgines chꝛi-

ſti: aut equanimiter ignora: aut equanimiter dilige: neq; de preterita caſtitate confidas: q2 neq; Iud.xxvj. ſanſone fortior: neque dauid ſanctior: neq; ſalomone poteris eſſe 2.Reg.xj. ſapiētior. Quādo autē ob aīarum 3.Reg.xj. lucrum: viſitationis cauſa in collegiu; vel infra ſepta ingreſſus fueris ancillarū dei: nō ſolus ītroeas: ſed tecū adhibe ſocios tales: quorū ɔtubernio non diffameris. Quia j.Ti.iij. oportet epm irreprehēſibilē eſſe: et teſtimonium habere bonum ad omnes: ne quis ex eo ſcādalum ſumat. Scandalizanti enim vnu; ex Mat.xviij. puſillis: ſcimus quāta animaduerſio a dño cōparatur. Predicationi inſta: verbum dei plebi ſue tibi cōmiſſe: affluēter: et melliflue: atq; diſtincte: inquantū rore celeſti pfuſus fueris pdicare non deſinas. Scripturas diuinas ſepius lege. Immo (ſi poteſt fieri) lectio ſancta in manibus tuis maximeq; in pectore ſemp inhereat: ipſa; vero lectione; oratio interrumpat. Ad inſtar nanq; ſpeculi anima tua in ipſam ſedulo reſpiciat: vel que incorrecta ſunt corrigat: vel que pulchra ſunt amplius exornet. Diſce Ad Tit.j. qd ſapienter doceas: eum qui ſm doctrinam eſt fidele; ſermonem: vt poſſis exhortari in doctrina ſacra: et contradicentes reuincere. Permane in his que didiciſti: et credita ſūt tibi eloquia diuine diſpenſationis. Paratus ſemp eſto: j.Pet.iij. ad ſatiſfactionem. Nec confundant opera tua ſermonē tuu;: ne cum in eccleſia tua loqueris: tacitus quilibet reſpōdeat. Cur ergo ipſe non facis: quod iubes? Recognoſce magiſter qui turgidū ventrem fere videris: quomodo mihi de ieiunijs predicas? Furta atque periuria poſſunt etia; deteſtari latrones: et auaritiam cupidi. Uita igitur tua irreprehēſibilis fiat. In ipſa filij tui regulā ſumant: in ipſa quicquid minus correctum fuerit corrigant: ex ipſa videant qd diligant: cernant qd imitari feſtinēt: vt ad exemplum tuum omnes fideli ſtudio viuere compellantur. Sit erga ſubiectos tuos ſolicitudo laudabilis. Exhibeatur cū māſuetudine diſciplina: cū diſcretiōe correctio. Irā bēignitas mitiget: benignitatem ſcelus exacuet: et ita alterū ex altero condiatur: vt nec immoderata vltio: vltra q̄ oportet affligat: neq; iterum frangat rectorē remiſſio diſcipline. Itaq; boni dulcem: praui aſperum ſentiāt correptorē. In qua videlicet correptione: hunc eſſe ordinē noueris obſeruandum: vt perſonas diligas: et vitia perſequaris: ne ſi aliter agere fortaſſe volueris: trāſeat in crudelitatem correctio: et perdas per irremiſſa; iram: quos emendare per diſcretione; debueras. Sic eni; vulnera conuenit te abſcindere: vt non facias vlcerari qd ſanu; eſſe videt: neq; ſi pluſq̄ res exegerit ferrū inciſiōis ipreſſeris: noceas cui prodeſſe feſtinas. Neq; dicim⁹ qd ī te delinq̄ntib⁹

non te oſtendas vltorē ꝛ vitia nu
trire permittas:ſ3 hoꝛtamur: vt ī
iudicio ſemꝑ miſericoꝛdia miſcea-
tur: vt poſſis cum ꝓpheta fidu
cialiter dicere: miſericoꝛdiam ꝛ iu
Ps.c. dicium cātabo tibi domine. Sit in
te paſtoꝛalis pietas: amabiliſque
dulcedo: ꝛ ſcd̄m canonicas regu-
las: ſeuera diſcretio: videl3 vt in-
nocenter viuentes leniter foueas:
ꝛ inquietos: perfidoſq3 feriendo
a pꝛauitate compeſcas. Nullius fa
ciem in iudicio aſpicias: vt neque
diuitem potentia ſua apud te ex-
tollere poſſit: neq3 pauperē3 pꝛo-
pter paupertatem: humilitatēq3
ipſius exaſperatio tua de re: quam
ſuggerit humilioꝛē reddat. Sub-
ſtantiam eccleſie quam ad diſpen
ſandum ſuſcipis: fideliter atq3 di-
ſcrete te erogare ne diſſimules.
Scias te alienum eſſe diſpenſato-
rem: vt in te dominicū impleatur
eloquium: dicens: Fidelis ſeruus
Mat. xxiij. ꝛ pꝛudens: quem conſtituit domi
nus ſuper familiam ſuā3: vt det il-
lis cibum in tempoꝛe. Hoſpitali-
tatem ſectare. Miſericoꝛdē pꝛout
vires ſuppetunt paupibus te exhi
Prouer. x. be. Quia qui obturat aurē ad cla-
moꝛem eoꝝ vt non exaudiat: ipſe
clamabit ꝛ non exaudiet. Vidue:
oꝛphani pupilliq3 te benigniſſi-
mum paſtoꝛem atq3 tutoꝛē: ſe ha
bere congaudeāt. Oppꝛeſſis de-
fenſio tua ſubueniat. Illis aūt qui
oppꝛimunt vigoꝛ tuus efficaciter
contradicat. Et ita cuncta deo te
adiuuante pꝛemunias: vt lupus
ſeuiens ſequaceſue illius adhuc in
carne vitam agentes: huc illucq3
debacchātes: ꝛ animas innocen-
tium laniare cupiētes: in ouile do
minicum ingrediendi ad perden-
das animas locum non habeant.
Nullus te fauoꝛ extollat: nulla ad
uerſitas atterat: ideſt: vt neq3 in
pꝛoſperis coꝛ tuu3 eleuetur: neq3
in aduerſis in aliquo deijciatur: ſ3
omnia ꝛ in omnibus caute ꝛ cum
diſcretione agere te volumus: vt
abſq3 repꝛehenſione ab oībus vi
uere compꝛoberis. Sancta trini-
tas fraternitatē3 tuam ſua pꝛote-
ctione incolumē cuſtodiat: vt cū
tali moderamine in deo noſtro:
onus quod ſuſcepiſti peregeris:
in die eterne retributionis eo di-
cente audire merearis. Euge ſer- Mat. xx.
ue bone ꝛ fidelis: quia ſuper pau-
ca fuiſti fidelis: ſupꝛa multa te cō-
ſtituam: intra in gaudium dn̄i tui.
Quod ipē tibi pꝛeſtare dignetur:
qui cum patre ꝛ ſpiritu ſancto vi-
uit ꝛ regnat deus in ſecula ſcloꝝ.
Quo tradito ibunt omnes: quili-
bet ad locum ſuu3 ad ſe exuendū.

¶ In anniuerſario cōſecrationis
epiſcopi dicatur miſſa ſicut in cō-
ſecratione vt ſupꝛa fol. xxviij. cum
his oꝛationibus. Oremus.

Deus qui licet ſis magnus in
magnis: mirabilia tn̄ glio-
ſius opâris in minimis: ꝓcede mi
hi famulo tuo. N. ſacris ꝓuenien-
ter ſeruire myſterijs: atq3 in oībus
tua miſicoꝛdia ꝓtegat quē3 ꝓſcie
reat⁹ accuſat: P. Alia oīo ad idē.

hec mirandiu oratio in alijs dicitur

Deus qui nō proprijs ſuffra/gantibus meritis: ſed ſola tue ineffabilis grē largitate: me fa milie tue preeſſe voluiſti: tribue ti bi dignē perſoluere miniſteriū pon tificalis officij: ⁊ eccleſiaſticis ꝯue nienter ſeruire miſterijs: plebéqꝫ mihi cōmiſſam te in oīb⁹ ꝓtegēte gubernare ꝓcede. Per. Secreta.

Hoſtias tibi dn̄e laudis exſol uens ſuppliciter imploro: vt quod mihi immerito cōtuliſti: in/tercedente beata dei genitrice ma ria ⁊ beatis apoſtolis tuis petro ⁊ paulo ⁊ beato. N. cum omnibus ſanctis propitius exequaris. Per eundem chriſtum. ¶ Alia ſecreta.

AD gloriam diuini nominis tui annua feſta repetētes pō tificalis exordij hoſtiā tibi laudis offero: ſuppliciter exorans: vt cu ius miniſterij vicem exhibeo: eius tibi ſuffragijs reddat accept⁹. P.

Hanc igitur Infra actionem. oblationem quam tibi offe ro ego tuus famulus ⁊ ſacerdos ob diem in quo me dignatus es in miniſterio ſacro cōſtituere pre ſulem: obſecro dn̄e placatus ſuſci pias: ⁊ qđ in me largiri dignatus es propitius cuſtodire digneris. Dieſqꝫ noſtros ⁊c. Poſt cōio.

Repleantur cōſolationibus tuis queſumus dn̄e tuorum corda fideliū: pariterqꝫ ⁊ de eccl'e tue preſule ⁊ de votoꝝ ſuoꝝ pleni tudine: gratiaꝝ tibi referāt actio/nes. Per. Alia. Poſt cōio.

Corporis ſacri ⁊ precioſi ſan/guinis repleti muneribus: queſu mus dn̄e deus noſter: vt grē tue munus quod mihi immerito cōtu/liſti: intercedēte beata maria ſem/per virgine ⁊ beatis apoſtolis pe tro ⁊ paulo ⁊ beato. N. ⁊ omnib⁹ ſanctis: propitius muniendo cu/ſtodias. Per eundē. Reliqua om nia vt ſupra ī miſſa. ¶ De pallio.

Cum pallium a ſede aplica ad quempiā patriarcham ſiue ar chiepm̄ mittitur: epi quibus res ipſa cō/mittitur: ſtatuta die cū ipſo electo patriarcha: vel archiepiſcopo: cō/ueniunt in eccleſia ſua metropoli tana ſi commode fieri poteſt: vel aliā eccleſia ſue dioceſis magis cō moda: in qua miſſarum ſolennia peraguntur. Et facta cōmunione per celebrantē pallium reponitur ſupra medium altaris extenſum: ⁊ ſandali: ſiue ſerico: in quo inuolu tum portatū fuit coopertū. Dein de peracta re diuina: epiſcopi ipſi induti amictu: ſtola pluuiali ⁊ mi/trā ſimplici: ſedentes ante altare ſuper faldiſtorijs: aut ſedilibus: capiunt iuramentum fidelitatis nomine ſedis apoſtolice: ab ipſo electo patriarcha: vel archiepiſco: omnibus pontificalibus paramē tis: ac ſi celebraturus eſſet: mitra tamē ⁊ chirothecis demptis īdu to ante ſe genuflexo: iuxta formā per literas apoſtolicas eis tradi/tā. Quo preſtito epiſcopi ſurgūt cū mitris: ⁊ ambo ſimul pallium

Forma tra/dendi palliū patriarche vel archiepo.

Preſtito iura mēto epi ipſi accipiūt pa

lium de altari ſimul: ⁊ ſolus e⁊ꝑ ſenior i/ponit ſup hu/meros patri/arche vel ar/chiepiſcopi.

hincinde de altari recipientes: ſe/nior eorum ſolus illud ſuper hu/meros electi patriarche: vel archi/epiſcopi adhuc ante ſe genuflexi imponit dicens.

AD honorem omnipotentis dei: ⁊ beate marie ſemꝑ vir/ginis: ac beatoꝝ apoſtoloꝝ petri ⁊ pauli: dñi noſtri pape. N. ⁊ ſan/cte Romane eccleſie: Necnõ eccle/ſie. N. tibi cõmiſſe tradimus tibi palliũ de corpore beati petri ſum/ptum: in quo eſt plenitudo ponti/ficalis officij cũ pẽiarchalis vel ar/chiepẽalis nomis appellatione: vt vtaris eo infra eccleſiaꝫ tuam cer/tis diebus: qui exprimũtur in pri/uilegijs ab aplica ſede conceſſis. In noie ✠ patris ⁊ filij ⁊ ſpũs ſci.

Accepto pal/lio pẽiarcha vel archiepẽs ſurgit ⁊ po/pulo ſolenni/ter bñdicit.

¶ Quo dato ſurgit pẽiarcha ſeu archiepiſcopus cum pallio ⁊ aſcẽ/dens ad altare: crucem ſuam ante ſe habens: detecto capite benedi/cit pplo ſolenniter: dicẽs. Sit no/men ⁊c. Qua benedictione data: dimiſſis i ecclia paramẽtis: oẽs ad ſua reuertuntur. ¶ Et quia pon/tificalis officij plenitudo ꝯfertur per palliũ: anteq̃ obtinuerit quis pallium: licet ſit conſecratus: non ſortitur nomen archiepiſcopi: vel primatis: aut patriarche: ⁊ nõ pó/terit epõs conſecrare: nec cõuoca/re ad concilium: nec chriſma confi/cere: nec eccleſias dedicare: nec cle/ricos ordinare: etiam ſi palliuꝫ in alio archiepiſcopatu habuiſſꝫ: cũ oporteat petere nouum pallium.

Electus i pa/triarchaꝫ vel archiepm ⁊ conſecratus anteq̃ palliũ acceperit nõ ſortit̃ nomen patriarche vel archiepi: nec poterit epõs ꝯſecrare ⁊c. vt in textu.

Poteſt tamen qñ vult miſſam ſi/ne pallio ⁊ ſãdalijs celebrare. Po/teſt etiaꝫ huiuſmodi conſecratio/nes ante pallij receptionem alteri cõmittere: dũmodo non ſit in mo/ra ꝑtẽdi palliũ. Nec ante habitũ palliũ poteſt metropolitanus an/te ſe cruceꝫ deferre: ſed tñ poſtea. Nec poteſt archiepiſcopus vel pa/triarcha vti pallio extra ſuã ꝓuin/ciam vel patriarchatum: ⁊ non oĩ tempore: ſed tantum in eccleſia in miſſaruꝫ ſolennijs in feſtis preci/puis: non in proceſſionibus: neqꝫ in miſſis pro defunctis: ⁊ eſt perſo/nale: ⁊ ideo accõmodari non põt: nec in morte alicui relinqui: ſed ar/chiepẽs ſiue patriarcha cum eo ſe/peliri debet. Dies autem quibus pallio vti poteſt archiepẽs ſiue pa/triarcha: ſunt hi: Natiuitatis do/mini: feſtiuitatis ſancti ſtephani: ⁊ ſancti ioannis euangeliſte. Cir/cunciſionis: ⁊ epiphanie dñi. Do/minica in ramis palmaruꝫ. Iouis ſancte: ſiue in cena dñi. Sabbati ſancti. Reſurrectionis domini cuꝫ duobus diebus ſequẽtibus. Do/minica in albis: Aſcenſionis dñi: Die pentecoſtes: Feſtiuitatis cor/poris chriſti. Feſtiuitatũ beate ma

Patriarcha vel archiepi/ſcopus nõ po/teſt vti pallio extra ſuã ꝓ/uinciã vel pa/triarchatũ: ⁊ ſolum certis diebus: ⁊ in/tra eccleſiam tantum.

rie ſemper virginis. Natiuitatis ſancti ioannis baptiſte. Feſti omniuꝫ ſanctoꝝ. Feſtiuitatū omniū apoſtoloꝝ. Dedicationū eccleſiaꝝ principaliuꝫ. Feſtiuitatis eccleſie ſue. In oꝛdinationibus clericoꝝ. Conſecrationibus epoꝝ: ⁊ in die anniuerſarij dedicationis eccleſie: ⁊ conſecrationis ſue.

¶ De oꝛdinatione: ⁊ ꝯſecratione ſummi pontificis.

Si electus in romanum pontificem non eſſet in ſacris oꝛdinibus ꝯſtitutus: vt d. petro moroneo anachorita: ⁊ de quibuſdā alijs patrū noſtroꝛum memoꝛia accidit: ſtatuta per eum die ante diem coꝛonationis per aliqueꝫ epm̄ cardinalē: vel aliuꝫ: ſi magis placet: oꝛdinetur: Et ad oēs oꝛdines ēt ad pſbyteratū: poterit in eadē die ſimul vel interpollatis diebus pꝛomoueri: vt placuerit. In pꝛomotione aūt hec ſeruabunt. ¶ Cōuenient in loco: vbi oꝛdinatio fieri dꝫ: electus pōtifex cū duobus diaconis: ⁊ aliquibus pꝛeſbyteris cardinalib⁹: ſubdiacono ⁊ accolitis apoſtolicis: ⁊ oēs ꝯuenientibus ſibi ⁊ tempoꝛi paramentis: oꝛnent. Deinde epſ conſecratoꝛ cum ſuis miniſtris paretur. Paretur ēt ante altare: credentia pꝛo cōſecratoꝛe: ⁊ credētia pꝛo pontifice electo cū rebus oppoꝛtunis ad oꝛdinationē. Electus

Sūmus pontifex electus ſi nō ſit in ſacris qualiter oꝛdīari debet ad ſubdiaconatū: ⁊ diaconatum.

oꝛdinandus ad ſubdiaconatū in ſede ſua in loco ꝯuenienti ꝯſtituta: pꝛimo lauet manus: tum ſupꝛa rochetum paretur amictu (ita tū vt poſſit imponi ſupꝛa caput cum tempus erit) alba: ⁊ cingulo: deinde pluuiali: quod poſt collum remittit: vt totum retro dependeat: tum mitram accipiat tempoꝛi oppoꝛtunaꝫ. Cum oīa parata erunt: electus accedens ad altare pꝛocūbet ad oꝛationeꝫ ſine mitra: ⁊ ſurgens faciet confeſſioneꝫ cum oꝛdinatoꝛe: deinde reuertet ad ſedē ſuam ⁊ leget introitū ⁊c̄. vt alias. ⁊ oꝛdinatoꝛ pꝛocedet in miſſa moꝛe conſueto vſqꝫ ad collām ante epiſtolā excluſiue. Tūc electus ſuper faldiſtoꝛiū pꝛocūbet ſine mitra: oꝛdinatoꝛ autē in ſcabello ad eius ſiniſtrā cū mitra: ⁊ alij oēs in locis ſuis ſine mitra: ⁊ dicet Letania per ſubdiaconū vt ſ. fol. x. Et cum peruentū fuerit ad locū ꝯſuetuꝫ: ſurget oꝛdinatoꝛ: ⁊ benedicet electū tertio dicens. Ut hunc electum ⁊c̄. vt in oꝛdinario ſ. fol. xi. Deinde iterū pꝛocumbet: ⁊ finiet Letania. Tum electus ſumpta mitra reuertitur ad ſedem ſuam: ⁊ oꝛdinatoꝛ accedit ad euꝫ: ⁊ ſedēti cū mitra ipſe ſtans cuꝫ mitra dat electo calicem vacuuꝫ cum patena: ⁊ moꝛ vrceolos cum vino: et aqua: boccale: manile: ⁊ manutergium. Que oīa electus tangit ambabus manib⁹ oꝛdinatoꝛe dicēte. Uide cuiuſmodi mini. ⁊c̄. ſ. fo. xij. Deinde ſucceſſiue etiā cum mitra oꝛdi-

Sūmus pontifex electus ⁊ i ſubdiaconum cōſecrādus induitur ſup alba pluuiali ⁊ mitra.

Sūmus pontifex electus oꝛdinādus in ſubdiaconuꝫ oia inſtra illius oꝛdinis ſedens cum mitra accipit a conſecratoꝛe ſtante etiam cum mitra.

Utrum aūt in ordinatione Card. similr. procedat non exprimit in hoc tractatu nec in ceremo. Rom. lib. 1° sect. 8a cap. xix ubi de Card. sacris initiando agit. ver. si in ordinando Card. omittendae sunt monitiones et a substantialib. incipiendū prout hic in Summo Pont. non apparet sufficiens rō cur idem mos non sit servandus in clerico qui ad epām electo et forte et in Abbe non ordinat iam aliis praefectus nimirū indigne videt. ad inferioribus ministris usum

nator dicit. Oremus. Deum pꝛez ꝛ dñm noſtrū. ꝛc. Tum depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate. Et interim electus ſurgit ſine mitra: et ordinator proſequitur. Domine ſancte pr̄ oĩps eterne ꝛc. ſ. fo. xij. Qua finita oratione: electus ſedet ſine mitra: ꝛ ordinator accepta mitra imponit amictū ſuper caput electi dicens. Accipe amictum ꝛc. qui mox reaſſumit mitram: ꝛ ordinator imponit illi manipulum in brachio ſiniſtro dicens. Accipe manipulū. ꝛc. Tuꝫ ſurgit electus: ꝛ extrahit̄ ſibi mitra ꝛ pluuiale: ꝛ ordinator induit euꝫ tunicella dicens. Induat te dominus veſte ꝛc. ſedet: deinde electus cū mitra: ꝛ ordinator tradit illi librū eplarum dicens. Accipe librū epiſtolarum. ꝛc. Hec oĩa habent̄ ſ. fol. xij. Finita ordinatione ſubdiaconatus: ſi electus nō vult vlterius procedere: reaſſumit pluuiale: ꝛ ſinit̄ miſſa more cōſueto. ¶ Si vo placuerit ad diaconatuꝫ procedere: ordinator: apud altare in ſuo faldiſtorio proſequitur collectam diei cuꝫ oratione pro ordinando ſub codeꝫ. Per dñm. ꝛ dicet̄ epla ſuo ordine. Qua finita: ſi electus ante electionē erat ſubdiaconus: paretur in pͥncipio ſicut diximus: addito manipulo: ꝛ finita epiſtola procūbat in faldiſtorio: ꝛ dicet̄ Letania ſ. fol. x. vt dixim⁹ ¶ Si autē tūc ordinatus eſt: finita epla ſurgat ꝛ deponat tunicellā: ꝛ iteꝝ ſedeat cū mitra ꝛ pluuiali a collo: ordinator aūt ad eum accedens ꝛ ſtans cum mitra dimiſſis alijs rebus dicit. Oremꝰ dilectiſſimi deū patrem oĩpotentē ꝛc. Et cuꝫ peruenerit ad Per omnia ſecula in prefatione deponit mitraꝫ: ꝛ proſequitur prefationem vſqꝫ ad euꝫ locuꝫ: vbi dicitur: ꝛ que ſunt agēda ꝓcedere. Tūc electo ſine mitrā ſedenti inponet ipſe ſolus dextrā manū ſuper caput dicens. Accipe ſpiritum ſanctum ad robur ꝛc. ſ. fol. xv. Deinde proſequit̄ prefationē vſqꝫ in finem. Tunc depoſito pluuiali: ꝛ mitra ab aſſiſtētibꝰ electo: ſtanti ordinator cuꝫ mitra ponit illi ſtolam ſuper humerū ſiniſtrum dicēs Accipe ſtolā can. ꝛc. Deinde induit eum dalmatica dicēs. Induat te dñs. ꝛc. Et mox tradit illi ſedenti euangeliorum librū dicens. Accipe poteſtatē. ꝛc. Quo facto: electo ſine mitra ſurgente: ordinator depoſita mitra verſus ad altare dicit Oremus. ꝛ miniſtri. Flectamus genua. ꝛc. Et ipſe ꝓſequitur vſus ad electū. Exaudi dñe. ꝛc. Domine ſctē pater. ꝛc. His cōpletis ſi noluerit ad vlterioꝛa procedere miſſa ſuo ordine finitur. ¶ Si autem ad preſbyteratū tunc erit promouendus ordinator reuertet̄ ad ſuuꝫ faldiſtoriuꝫ: ꝛ leget graduale: ꝛ Alla ſiue tractum: ꝛ poſtea procedet ad ordinem ſacerdotalē: vt ſequitur: Quod ſi electus erat prius diaconus: parabuntur oĩa: vt ſ. ꝛ ipſi addetur

Sūmus pōtifex qualit̄ in diaconum ordinari debeat.

ſtola ſuper leua in formã diaconi.

Sũm⁹ pōtifex qualr in p̄sbyterũ ordinetur.

¶ De ordinatione ſummi pontificis in preſbyterum.

Electus pontifex in ordine diaconatus exiſtens: cũ ad p̄sbyteratũ voluerit ordinari: parabitur vt ſ. diximus: ⁊ in miſſa p̄cedet vſq; ad Alla: ſiue Tractũ excluſiue: vt p̄dictũ eſt: ⁊ tunc pōtifex electus paratus amictu: alba: cingulo: manipulo: ſtola i modũ diaconi: et pluuiali a collo retro pendente: procumbit ſuper faldiſtoriũ ad Letaniaꝫ ſi nō eſt dicta: vt ſ. fol. x. ⁊ illa vt premiſſuꝫ eſt in ſubdiaconatuꝫ finita: reuertit̃ ad ſedem ſuã. Ordinator vero cũ mitra ad electum ſedentē accedens: manus ambas ſuper caput electi detectũ imponit: nihil dicens. Et idem faciunt oẽs ep̄i: ſiue preſbyteri cardinales p̄ñtes: accedentes tamen cum reuerentia: ⁊ detectis capitibus. Deinde ordinator ſtās cum mitra extẽta manu ſup electũ ſtantē dicit. Oremus dilectiſſimi deum patreꝫ omnipotentē ⁊c. vt in ordinario. ſ. fo. xvij. Deinde depoſita mitra dicit Oremus. ⁊ miniſtri. Flectam⁹ genua. Leuate: ⁊ rurſum. Exaudi nos queſumus dñe. Et in fine expanſis manibus dicit prefationeꝫ. Per oĩa ſecula ſeculor̃. Et vſq; in finem: deinde deponitur pluuiale electi: ⁊ ordinator accedēs cum mitra reflectit orarium electo ante pectus in modum crucis dicens. Accipe iugũ dñi ⁊c. Et mox imponit illi caſulã ad ſcapulas a parte anteriori pendentē dicens. Accipe veſtē ſacerdotalē ⁊c. Poſt hec depoſita mitra ordinator ſuper electum dicit. Deus ſanctificationum omniuꝫ auctor. ⁊ finita oratione genuflexus ad altare incipit hym. Veni creator ſpūs. ⁊ ſilr electus genuflexus ⁊ dicto primo verſu ſurgit ⁊ alij p̄ſequunt̃. Ipſe vero ordinator accedit cũ mitra ad electuꝫ ſedentē etiã cum mitra: ⁊ inũgit ei ambas manus de oleo ſctõ cathecuminor̃ p̄ducens cũ pollice ſuo intincto duas lineas a pollice dextre manus electi ad idicē ſiniſtrũ: ⁊ a pollice ſiniſtro ad indiceꝫ dextrũ: ⁊ mox palmas: ⁊ reliq̃ intus pungit dicēs. Conſecrare: ⁊ ſanctificare ⁊c. ſ. fol. xx. Man⁹ electi ita puncte vna ſup alteraꝫ iponũtur. Tũc ordinator deterſo aliquãtulũ digito cũ mica panis tradit in manus electi calicē cũ vino: ⁊ aq̃: ⁊ patenã cuꝫ hoſtia: que oĩa elect⁹ tãgit: ordinatore dicente. Accipe poteſtatem offerre ſa. ⁊c. ſ. fol. xx. Quibus pactis: elect⁹ in ſua ſede: ⁊ ordinator in ſuo faldiſtorio lauabunt manus cum mica panis ⁊ aqua. Deinde legatur euangeliuꝫ more ſolito: ⁊ liber offeret̃ oſculãdus electo. Tum ordinator dicit. Dñs vobiſcũ. ⁊ offertoriũ: ⁊ mox accedet ad electũ ſedentē cum mitra: ⁊ ipſe ſine mitra accipiat de ei⁹ manibuꝫ offertoriũ: in torticia accenſa: panē ⁊ vinuꝫ: vt eſt moris: ⁊ per ſingula oſculat̃ manum electi

Ordinator ⁊ ep̄i preſentes manũ imponunt ſup caput pape.

Conſecrator cum mitra ſtans vngit manus pape ſedentis cuꝫ mitra.

Papa ſedēs cuꝫ mitra accipit de manu ordinãtis ſtantis cũ mitra caliceꝫ et patenã cum hoſtia vino ⁊ aqua.

offerentis. Poſt hec reuertit̃ ordinatus ad faldiſtoriũ: ꝛ iterũ taꝫ ipſe q̃ꝫ electus lauãt manus: ꝛ ſtatim intrant ad altare. Electus accedit ad cornu altaris: vbi dicetur ep̃la: ꝛ preſbiro cardinale miniſtrãte ꝛ ſeruiẽte de libro ſtans ſine mitra: voce ſubmiſſa oĩa dicit cuꝫ ordinatore: ꝛ cum ipſo concelebrat ſignando: ꝛ etiã verba ꝯſecrationis cum ipſo proferendo: non tñ mouet ſe loco ſuo vſqꝫ ad cõionẽ: ꝛ proceditur in miſſa in oĩbus: vt conſuetũ eſt: ꝛ poſt ſecre. de die dĩ ſecr̃. pro ordinato ſ̃. fo. xxxiiij. ſub eodem. Per dñm. Poſtq̃ꝫ ordinator ſumpſerit ſacrã euchariſtiã ꝛ partem ſanguinis chriſti cũ particula corporis: que erat intus: cõmunicet electo ſtãti in ipſo cornu de corpore ꝛ ſanguĩe chriſti: ꝛ poſtea ambo purificent̃ cuꝫ vino: vt eis placuerit. His peractis elect⁹ reuertitur ad ſedẽ ſuam cũ mitra: ꝛ ordinator cum mitra lauat manus. Deinde accedens ad electũ: ſtans ſine mitra dicit ſup electuꝫ: ſtantem ſine mitra. ℟. Iam nõ dicam vos ſeruos ꝛc̃. ſ̃. fo. xxi. Quo finito ordinator imponit ambas manus ſuper eius caput dicens. Accipe ſpm̃ ſanctuꝫ: quoꝝ remiſeris ꝛc̃. ꝛ mox explicat caſulã: que in ſcapulis erat electi. dicẽs. Sto la innocentie induat te dñs. Quibus finitis imponit̃ mitra electo. Et tam ordinator q̃ꝫ alij cardinales ꝛ prelati aſſiſtentes recipiunt̃ ad oſculum manus: pedis: ꝛ oris: electi. Poſt hec ordinator redibit ad altare ꝛ perficiet miſſaꝫ cuꝫ oratione pro ordinato. Et dicto Ite miſſa eſt: vel Bñdicamus domino: Electus crucẽ ante ſe habẽs ſtans ſine mitra in medio altaris benedicet oĩbus dicẽdo. Sit nomẽ dñi benedictũ ꝛc̃. ſ̃. fol. xxxvij. Et mox ordinator accedens v̾ſus electũ tertio genuflectus cuꝫ diſtãtia ꝯueniẽti ter dicet. Ad multos annos. ſ̃. fol. xxxvij. ꝛ ſolus recipietur ad oſculũ oris: ꝛ ſic expleta ordinatione exuet ſe veſtibus ſacris cum ornamẽtis ꝯſuetis. ¶ Et hic modus de bñdictiõe: ꝛ Ad multos annos: ſeruatur etiaꝫ ſi ordines acciperet in pluribus diebus ſigillatim: ſi electus nullũ haberet ordinẽ. Hec ordinatio ꝓcedenter fieri poterit die ſabbati precedẽte dieꝫ dñicum ꝯſecrationis ep̃alis.

Confecrator ꝛ papa lauãt manus ꝛ ad altare accedunt.

Papa cõicat̃ ſub vtraque ſpecie a cõſecratore.

Papa recipit oẽs plãtos ad oſculum ꝛ benedicit ſolenniter pplo.

Quod ſi forte electus in papã eſſet merus laicus (naꝫ ꝛ laicus eligi põt dũmodo ſit chriſtianus: ꝛ catholicus) accipiet primaꝫ tonſuram ꝛ minores ordines: vt alij inferiores: niſi qd̾ erit ĩdutus cum rocheto ꝛ mãto poſt collum ꝛ mitra. Et in ſuo faldiſtorio recipiet inſtrumenta ordinũ: ꝛ habitum: ꝛ non dicuntur monitiones ſiue exhortationes: ſed a ſubſtantialibus incipitur. ¶ De cõſecratione romani pontificis in ep̃m.

Papa elect⁹ exiſtens merus laicus ſ̃ liter minores ordines ſuſcipiet.

Epiſcopalis conſecratio electi in romanuꝫ pontificem: ſi prius non erat ep̃s: fieri dꝫ ſcd̾ꝫ maioꝝ noſtroꝝ cõſtitutiones ca

dem dic: qua benedicitur: ꝛ coro/
natur. Sed qm̄ noſtris tempori/
bus breuitatis ſtudio alia die fa/
cta eſt: primo ponemus ordinem
ipſius ↄſecrationis epalis ſine be
nedictione ꝛ coronatione: deinde
conſecrationē cum benedictione
ꝛ coronatione. ¶ Quomodo do
minus papa conſecretur in epm̄.

SI igit̄ electo placet ↄſecrari
ante ſolēnia coronationis ꝛ
ꝑuatim hoc poterit fieri: qn̄ ei pla
cebit: ſed conuenientius die domi
nico: vel feſtiuo: ꝛ fiet hoc modo.

Que prepa/
randa ſint in
cōſecratione
pape in epm̄.

¶ Die ſtatuto ꝛ in loco ipi electo
cōmodo: tam ↄſecrator: ꝙ̄ electus
parabunt̄ oibus paramentis pō/
tificalibus cum ps. Q uaꝫ dilecta.
ꝛ alijs orationibus cōſuetis. Ele/
ctus chirothecas ꝛ anulum tantū
non accipiet: alia aūt omnia. Aſſi/
ſtunt ad minus duo vel tres dia/
coni: ꝛ vnus pſbyter cardinalis: ꝛ
cum ipſo ↄſecratore. ſi eſt eps car/
dinalis: vt decet duo alij epiſcopi
cardinales: aliqui ſubdiaconi ꝛ ac
coliti aplici ꝛ prelati domēſtici: oēs
cum paramētis ſibi ↄueniētibus.

Qui prelati
debēt inter/
eē conſecra
tioni pape.

De prelatis tn̄ paratis prēter car/
dinales nō eſt neceſſariū: ſed fiet
ex ſententia pontificis. Parentur
due credentie: vna pro electo: ꝛ al
tera pro cōſecrante: ꝛ vnuꝫ altare
tantuꝫ. Pro electo paretur ſedes
ornata in loco cōpetēti: ꝛ faldiſto
riū ante altare: ꝑ cōſecrante faldi
ſtorium ↄſuetū in cornu eple: pro
alijs ſcabella ↄſueta. In credētijs
parent̄ opportuna ad ↄſecratio/
nem: ꝛ ad celebrationē miſſe: can/
delabraqꝫ cū luminaribus oppor/
tunis in altari ꝛ credentia. Para/
tis oibus rebus: electus accedat
ad altare: ꝛ depoſita mitra procū/
bat ſuper faldiſtoriū. Orabit ꝛ ſur/
get: ꝛ remoto faldiſtorio faciet cō
feſſionē cum ↄſecratore a ſiniſtra
ſibi aſſiſtēte. Finita ↄfeſſione ele/
ctus cum mitra reuertet̄ ad ſedeꝫ
ſuam. Conſecrator accedet ad al/
tare: oſculabitur: incenſabit ſi pla
cuerit more ſolito: ꝛ reuerſus ad
ſuum faldiſtoriū leget introitū: ꝛ
K yriel. ꝛ alia vſqꝫ ad Alla. ſiue
vltimū ℣. Tractus excluſiue: ꝛ cū
oratione diei dicit̄ oro pro electo
vt s̄. fol. xxviij. Ideꝫ faciet electus
in ſua ſede cum ſuis aſſiſtentibus
℣ſus ad altare. ¶ His dictis ele/
ctus procumbet cum mitra in fal/
diſtorio ante altare: ↄſecrator ab
eius ſiniſtris ſup aliquo ſcabello:
alij auteꝫ in ſuis ſcabellis: ꝛ p vnū
ex ſubdiaconis dicitur Letania.
fol. x. nam examinatio A ntiqua
ſanctoꝝ pa. ꝛ alia precedētia omit
tuntur. Cum ventū erit ad locuꝫ:
vbi dr̄ V t hunc electum. ſurgit
conſecrator non tamen cum bacu
lo: ꝛ verſus ad electum ter dicit ſi/
gnans. V t hūc electum ꝛc. vt s̄.
fol. xj. Et alij omnes epi cardina/
les cum ſuis libris procumbētes:
tn̄ erecta aliquātulum facie ideꝫ fa
ciant. ¶ Finita Letania ſurgūt
oēs: ꝛ electus reuertitur ad ſedeꝫ
ſuam: ꝛ ſedet cuꝫ mitra. Conſecra
tor venit ante eum: ꝛ alijs preter/

Letania can/
tatur ꝛ papa
benedicit̄.

Conſecrator
ponit libruꝫ
euāgelioꝝ ſu
per ceruiceꝫ
pape ꝛ ma/
nus imponit
capiti eiꝰ cuꝫ
alijs epis.

miſſis ſtans cum mitra ſimul cum adiuuantibus epiſ cardinalibus imponit librum euangelioꝝ ſupra ceruicem electi ſine mitra ſedentis: nam tunc mitra ei abſtrahit᷑: quam duo diaconi retinēt vſqꝫ in finē: ꝛ ↄſecratoꝛ atqꝫ aſſiſtētes epi ponunt ambas manus ſuper caput electi dicētes. Accipe ſpm̄ ſanctū. Et tū ↄſecratoꝛ alte dicit. alij ſub miſſe: vt alia omnia. Si aderūt alij epi parati poterunt ꝛ ipſi manus imponere: ꝛ omnia legere vt cardinales aſſiſtentes. Deinde ſurgit electus: ꝛ diaconi aſſiſtentes retinent librū ſuper illius ſpatulis: cōſecratoꝛ aūt ſine mitra dicit ſuper eum orationem.

Propitiare dn̄e ſupplicationibus noſtris: ꝛ inclinato ſuper hūc famulum tuum. N. coꝛnu grē: ſacerdotalis benedictionis tue in eum infunde virtutem. Per dominum noſtrum ꝛc. Deinde voce mediocri extenſis manibus ante pectus dicat hanc pꝛefationem.

Per oīa ſcl'a ſcl'oꝝ. ℞. Amen. Dn̄s vobiſcū. ℞. Et cū ſpiritu tuo. Surſum coꝛda. ℞. Habemus ad dn̄m. Gratias agam⁹ dn̄o deo nr̄o. ℞. Dignū ꝛ iuſtum eſt. Uere dignū: ꝛ iuſtū eſt: equū: ꝛ ſalutare: nos tibi ſemp: ꝛ vbiqꝫ gratias agere. Dn̄e ſancte: pater oīpotēs: eterne deus: Honoꝛ omnium dignitatū: que gloꝛie tue ſacris famulant᷑ oꝛdinibus. Deus q per moyſen famulum tuum ſecreti familiaris affatu inter cetera celeſtis documēta culture de habitu quoqꝫ indumenti ſacerdotalis inſtituens: electum aaron myſtico amictu veſtiri inter ſacra iuſſiſti: vt intelligentie ſenſum de exemplis pꝛioꝝ caperet ſecutura poſteritas ne eruditio doctrine tue vlli deeſſet etati. Cum ꝛ apud veteres reuerentiā ipſa ſignificationum ſpecies obtineret: ꝛ apud nos certioꝛa eſſent experimēta reꝝ: q̄ꝫ enigmata figurarū. Illius nanqꝫ ſacerdotij anterioꝛis habitus noſtre mentis oꝛnatus eſt: ꝛ pōtificalē gloꝛiā iam non nobis honoꝛ cōmēdat veſtium: ſed ſplendoꝛ animaꝝ. Quia ꝛ illa: que tunc carnalibus blandiebantur obtutibus: ea potius: que in ipſis erant intelligenda poſcebant. Et idcirco huic famulo tuo N. quem apoſtolice ſedis pꝛeſulē: ꝛ pꝛimatē oīm qui in oꝛbe terraꝝ ſunt ſacerdotū: ꝛ vniuerſalis eccleſie doctoꝛē dediſti: atqꝫ ad ſūmum ſacerdotij miniſterū elegiſti: hāc queſumus dn̄e grām largiaris: vt quicquid illa velamina in fulgoꝛe auri: in nitoꝛe gēmarū: ꝛ in multimodi operis varietate ſignabāt: hoc in eius moꝛib⁹: actibuſqꝫ clareſcat. Cōple in ſacerdote tuo miniſterij tui ſummam: ꝛ oꝛnamētis totius gloꝛificationis inſtructum celeſtis vnguenti roꝛe ſanctifica. Tūc cōſecratoꝛ genuflexus ꝛ ſine mitra verſus ad altare icipit hymnum. Ueni creatoꝛ ſpūs. ſ. fo. xix. ꝛ tam electus q̄ alij genuflectunt eodem modo. Finito pꝛimo verſu

ſurgunt omnes: ⁊ chorus proſe
quitur hymnum. Interim caput
electi ſedentis in ſua ſede circun/
ligatur panniculo lineo ſubtili per
diaconum: ne oleum fluat ſuper ca
pillos: ita vt panniculi extremita/
tes retro ſuper ceruicem pendeant.
Conſecrator ſtãs vngit caput electi ſedentis ſacro chriſmate.
Deinde conſecrator accedens ad
electū cum mitra: ⁊ intincto pollice
dextre manus in ſacro chriſmate
ſtans vngit caput electi ſedentis:
formans primo ſignū crucis: quo
coronam totã amplectatur. Deinde
vngat reliquum corone dicendo.

Ungatur ⁊ cõſecretur caput tuū
celeſti benedictione in ordi
ne pontificali. In nomine patris
✠ ⁊ filij ✠ ⁊ ſpūs ſcti. ✠ Amen.
Pax tibi. ℟. Et cū ſpiritu tuo. Et
abſterſo aliquãtulum pollice cum
mica panis: depoſita mitra proſe
quatur prefationem dicens.

Hoc domine copioſe i caput eius
influat: hoc in oris ſubiecta decur
rat: hoc in totius corporis extre/
ma deſcendat: vt tui ſpiritus vir
tus ⁊ interiora eius impleat: ⁊ exte
riora ei⁹ circūtegat. Abūdet in eo
cõſtãtia fidei: puritas dilectionis:
Eſa. lij. ſynceritas pacis: Sint ſpecioſi mu
nere tuo pedes eius ad euangeli/
zandam pacem: ad euangelizanda
bona tua. Da ei domine miniſteri
um reconciliationis in verbo: ⁊
in factis in virtute ſignorum ⁊ prodi
j. Cor. ij. giorum. Sit ſermo eius et predicatio
non in perſuabilibus humane ſa/
pientie verbis: ſed in oſtẽſione ſpi
ritus: ⁊ virtutis. Da ei domine cla
ues regni celorum: vt vtatur: nõ vt
glorietur poteſtate: quam tribuis
in edificationem: nõ in deſtructio
nem. Quodcunq; ligauerit ſuper Matt. xvi.
terrã: ſit ligatū ⁊ in celis: ⁊ quod/
cunq; ſoluerit in terris: ſit ſolutū
⁊ in celis. Quorum detinuerit pecca/ Joã. xx.
ta: detenta ſint: ⁊ quorum dimiſerit:
tu dimittas. Qui maledixerit ei: ſit Geñ. xxvij.
ille maledictus: ⁊ qui benedixerit
ei bñdictionibus repleatur. Sit fide Matt. xxiiij.
lis ſeruus ⁊ prudẽs: quẽ cõſtituas
tu domine ſuper familiã tuam: vt
det illi cibum in tempore opportu
no: ⁊ exhibeat oẽm hominẽ perfe
ctum. Sit ſolicitudine nõ piger: Ro. xij.
ſit ſpiritu feruens. Oderit ſupbiã:
humilitatem ac veritatem diligat:
neq; eam vnq̃ deſerat: aut laudi/
bus: aut timore ſupatus. Non po Eſa. v.
nat lucem tenebras: nec tenebras
lucẽ. Nõ dicat malū bonum: neq;
bonū malū. Sit ſapientibus ⁊ in/ Ro. j.
ſipientibus debitor: vt fructum de
profectu oium cõſequatur. Tribuas
ei dñe cathedrã pontificalẽ ad re/
gendam eccleſiã tuã: ⁊ plebem tue
ſortis intra mundi limites vniuer
ſi. Sis ei auctoritas: ſis ei poteſtas:
ſis ei ſecuritas. Multiplica ſup eū
bene ✠ dictionẽ ⁊ gratiã tuam: vt
ad exorandã ſemp miſericordiam
tuam: tuo munere idoneus: ⁊ tua
gratia poſſit eẽ deuotus. Per do
minū nrm ieſum chriſtum filiū tuum.
Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnita
te ſpūs ſcti deus per oia ſcl'a ſclorum.
℟. Amen. Poſt hec conſecrator
inchoat ſchola proſequente añam.

VNguētū in capite qđ deſcē-
dit in barbā: barbā aaron.
quod deſcendit in orā veſtimenti
eius: mādauit dñs benedictionē
in ſeculum. ps. Ecce q̄ bonum: ꝛ
q̄ iocundū habitare frēs in vnū.
Sicut vnguētū in capite: qđ de-
ſcendit in barbā: barbam aaron.
Quod deſcendit in orā veſtimen-
ti eius: ſicut ros hermon: qui de-
ſcendit in montē ſion. Qm̄ illic
mandauit dñs benedictionē: ꝛ vi-
tam vſqꝫ in ſeculū. Gloria patri.
Sicut erat. ꝛc. Deinde repetatur
añ. Vnguentum in capite. Jn te-
rim imponitur mappula ad collū
electi ſedentis: ſupra quam impo-
nit poſtea manus: ꝛ ꝯſecrator inū-
git illi manus cū ſacro chriſmate:
vt fit alijs epiſcopis dicens.

Mappula imponit collo pape ſedētis ꝛ cōſecrator ſtans cū mitra ip̄m inūgit.

VNgātur manus iſte de oleo
ſanctificato: ꝛ chriſmate ſan-
ctificationis: ſicut vnxit Samuel
Dauid regem ꝛ prophetā: ita vn-
gantur ꝛ ꝯfirmentur. Jn nōie dei
patris ✠ ꝛ filij ✠ ꝛ ſpūs ſancti ✠
facientes imaginē ſancte crucis ſal-
uatoris noſtri: que nos a morte re-
demit: ꝛ ad regna celoꝝ perduxit.
Exaudi nos pie pater oṗs eterne
deus: vt qđ te rogamus exoremꝰ.
Per xp̄m do. n. ℞. Amē. Oremꝰ.

DEus pater dñi nr̄i ieſu chri:
qui te ad pontificatus ſubli-
mari voluit dignitatē: ipſe qui p
Samuelē Dauid in regem: ꝛ pro-
phetā inunxit: te nr̄o miniſterio
chriſmate et myſtice delibutionis
liquore perfundat: ꝛ ſpūalis bene
✠ dictionis vbertate fecūdet: vt
quicquid bn̄dixeris: bn̄dicat: ꝛ q̄c-
quid ſanctificaueris: ſanctificet: ꝛ
ꝯſecrate manus iſtius vel pollicis
impoſitio cunctis ꝓficiat ad ſalu-
tem. Per eundem. ℞. Amen.

¶ Electus manus inūctas ſimul
iunctas in mappula pēdenti a col-
lo reponit: baculus nō datur: ſed
mox cōſecrator depoſita mitra be-
nedicit anulum pretioſum impo-
nendo electo dicens.

Conſecrator ſtans cū mitra imponit anulum digito anulari pe ſedentis.

CReator ꝛ cōſeruator huma-
ni generis: dator grē ſpūa-
lis: largitor eterne ſalutis: tu dñe
emitte tuā bene ✠ dictionē ſuper
hunc anulū: vt quicūqꝫ hoc ſacro-
ſancto fidei ſigno inſignitus inceſ-
ſerit: i vtute celeſtis defenſiōis ad
eternā ſibi ꝓficiat ſalutē. P chꝛ.
℞. Amen. Electus etiā ſurgit dū
dicitur oratio. anulū ip̄m interea
tꝫ manu dextra aliquis accolitꝰ añ
ꝯſecratorē genuflexꝰ. Cōſecrator
dicta ozōne aſpgit anulū aq̄ bn̄di-
cta: ꝛ illū imponit in digito anula-
ri dextre manꝰ electi ſedētis dicēs.

ACcipe anulū: fidei ſcꝫ ſigna-
culū: quatenus ſponſā dei:
ſanctā vꝫ eccleſiā intemerata fide
ornatꝰ illibate cuſtodias. ℞. Am̄.
Et dum imponit: oſculat manum
electi. Deinde adiuuantibus epis
aſſiſtentibus librum euangelioꝝ
ab eius ſpatulis remouens dat ad
manus electi ſedentis dicens.

ACcipe euangelium: ꝛ vade ꝛ
predica pplo tibi commiſſo.
potens eſt enim deus augere tibi

gratiam ſuam. Qui viuit ⁊ regnat cum deo patre in vnitate ſpũs ſcī deus per oīa ſcl'a ſcl'oꝝ. ℞. Amen.

¶ His peractis cõſecrator redit ad ſuū faldiſtoriũ: ⁊ lauat manꝰ.

Diaconꝰ cardinalis tergit caput pape cū medulla panis ⁊ pectinat ⁊ mitrā imponit ei.

Electo autem ſedenti in ſua ſede diaconus cardinalis tergit caput cũ medulla panis diligẽter: ⁊ cū pãno mundo. deinde cum pectine mundat: ⁊ cõponit capillos: ⁊ imponit illi mitrã: ⁊ tunc electus lauat manus cū mica panis: ⁊ bene mundat. Quibus finitis tam ꝯſecrator: ꝙ alij oẽs cardinales p̄ſentes oſculantur pedes: manũ: ⁊ os dñi electi: alij aũt prelati parati: pedem: ⁊ manũ: alij inferiores pedē tm̃. Et mox cõſecrator proſeqtur miſſam vſq; ad lectũ offer. Et idē facit electꝰ põtifex in ſua ſede ſtãs: dicto offer. cõſecrator accedit ad electū ſine mitra: ⁊ de eius manu accipit offertoriũ. Intorticia: panes: ⁊ vini vaſa duo: ⁊ ad vnumqdq; iſtoꝝ oſculat̃ manum electi: cum reuertit̃ ad ſuum faldiſtoriũ: ⁊ lauat manus tã ipſe ꝙ electus: ⁊ intrat ad altare ⁊ ſilr. d. electus accedit ad altare: ⁊ ponit ſe ad cornu epl'e: preſbr̃o cardinale miniſtrãte librũ: ⁊ ibi ſine mitra ſimul cũ ꝯſecratore celebrabit ſignãdo: ⁊ oia dicẽdo ſubmiſſa voce vt conſecratorꝫ nõ tñ ſe loco mouebit vſq; ad cõionē: quã ſumet ſub vtraq; ſpecie ſtans in ipſo cornu aliquãtulũ procedẽs inclinatus finita miſſa: nõ imponunt̃ chirotece: neq; mitra: quã hꝫ cũ illis bñdictionibus cõſuetis: neq; itronizat̃ electus: ſed ſtans in medio altaris ſine mitra habens ante ſe crucē pplo bñdicit dicẽs. Sit nomē dñi benedictū. Et reſumpta mitra vadit ad ſedē ſuã ⁊ ſedet: ⁊ tũc ꝯſecrator accedit verſus dñm electū ⁊ tertio genuflectẽs dicit. Ad multos ãnos. vtꝫ. fo. xxxvij. vt dictũ eſt in p̃ſbo. Et oẽs deinde exuunt ſe ſacris veſtibus cum oronibus conſuetis.

Conſecrator ſtãs ſine mitˀ accipit oblationē de manu pape ſedētis cũ mitra.

¶ Cõſecratio: benedictio: ⁊ coronatio ſimul romani pontificis.

Quod ſi electus in romanū pontificē voluerit eadē die conſecrari eps: bñdici: ⁊ coronari. vt a ſupiorib' põtificibꝰ plerunq; ſeruatũ eſt: ita ꝓcedēdũ erit. Sed eadē ſeruant̃ etiã in electo: q prius erat eps: bñdicẽdo: ⁊ coronando vſq; ad ſequẽs caplm: vbi incipit. Oratores. Primo ordinabũtur oia ad huiuſmodi ſolẽnitatē opportũa. Infraſcripta etiam ſeruant̃ in coronatiõe: ⁊ cõſecratiõe epali ꝯuenienti tempore: que ex lectione huius ordinationis facile colligi poterũt: Et tandē ꝯſtituto die dñico põtifex e cubili ſummo mane ad camerā paramenti: quã papagalli appellãt: egredit̃ Ibi a diaconis cardinalibus: ſubdiaconis: accolitis ⁊ alijs officialibus cõſuetis parat̃ amictu albo: ⁊ lõgo cingulo: ſtola: pluuiali rubeo: ⁊ mitra pretioſa. Cardinales alij circũſiſtunt: ⁊ oẽs p̃lati ⁊ officiales cum ſuis cappis laneis. Sic electus põtifex paratus: cruce pre

Que parãda ſint pro cõſecratiõe ⁊ coronatione pape.

redẽte p̃gredit̃ ad ſanctũ petruꝫ. ordine alias ↄſueto: diaconis car dinalibus hinc ⁊ inde fimbrias pluuialis ſuſtinẽtib⁹: Caudã autẽ pluuialis portabit nobilior lai cus q̃ erit in curia: ẽt ſi eſſet ĩpera tor: vel rex. Supra eum octo no biles: ſiue oratores portãt vmbel lam haſtilibus octo ſuſtẽtatam: quã hodie baldachinũ appellãt. Ante eũ duo fulciẽtes armoꝝ por tant faldiſtoriũ cuꝫ magno cuſſi no: forerius tapetuꝫ: ⁊ paruũ ſca bellũ: ⁊ cuſſinũ. ¶ Cuꝫ papa ele ctus peruenerit ad portã vltimã pa latij: q̃ eſt in capite porticus eccl'ie ſancti petri in palatio apud por tam: extenditur tapetum: ponitur faldiſtoriũ: ⁊ ſuper illud cuſſinum magnũ: ⁊ ad pedes paruũ ſcabel lum: Et ſedens ibi electus recipit ad oſculũ pedis canonicos: ⁊ ca pitulũ baſilice ſancti petri. Dein de ſurgens intrat Eccleſiã p por taꝫ: que eſt in medio. Et progreſ ſus vſq; ad ſcõm circulũ porphy reticũ: detracta mitra orat verſus ad altare ſupra faldiſtorium a ſu pradictis ibi paratũ. Et tũc ſupra ſcabellũ paruũ ponit̃ paruus cuſ ſinus: facta oratiõe ſurgit: ⁊ reaſ ſumit mitrã: ⁊ pgit ad capellaꝫ ſcti gregorij: ⁊ ſedens in ſede ſibi pa rata recipit oẽs cardinales: ⁊ alios prelatos cũ ſuis cappis ad reuerẽ tiaꝫ. Cardinales ad man⁹ ſub au riphrygio: p̃latos ad pedis oſcu lum. Tũc ſurgẽs ſine mitra aſtan te cruce populo benedicit dicens. Sit nomẽ domini. ¶ Subdiaco nus dicturus epiſtolam depoſita cruce poſt benedictionẽ capit om nia ſua paramẽta: ⁊ ſimul cum eo accoliti exuũt cappas: ⁊ induunt ſuperpellicia ſuper rochetum ad partem ſe retrahentes. Sedet de inde electus aliquantulum cum mitra: ⁊ iterum ſurgẽs ſine mitra verſus ad altare ſub ſilẽtio. dicit: Pater noſter ⁊c. Tũ alte incipit pro tertia. Deus in adiutoriũ ⁊c. ⁊ ſic ſtat quouſq; incipiatur p̃s. Legem pone. inde ſedet cum mi tra: ⁊ aſſiſtentibus epiſcopis cum libro: ac iuuãtibus hinc inde dia conis: vt moris eſt incipit pſal'. Quam dilecta. Interim ſubdia conus apoſtolicus lecturus epi ſtolam: vt diximus paratus om nibus ſuis paramentis: ex altari ſubminiſtrãte ſacriſta: accipit ſan dalia: que reuerenter portant̃ ad electum ſequentibus illũ accolitis cum ſuperpellicijs: ⁊ ea ſimul cum cubiculario camere imponit pedi bus ſue ſanctitatis: accolitis circũ circa fimbrias pluuialis eleuanti bus ſupra illorum capita. Impo ſitis ſandalijs diaconus lecturus euangeliuꝫ cum duobus alijs dia conis qui aſſiſtunt pape capiunt paramenta ſua: ille amictuꝫ: albã: cingulum: ſtolam: dalmaticã: ma nipulum vero poſtea capiet in al tari: alij vero duo capient amictũ: ⁊ dalmaticas tantũ: Induti reue renter ſimul ad electum accedent. Qui finito pſal'. cuꝫ dicitur caplm

Papa recipit canõicos ſcti petri ad oſculuꝫ pedis.

Papa incipit terciã.

Papa ſandalijs calciat̃ ⁊ miniſtri parãtur.

pro tertia ſurgit cum mitra: ⁊ fini
tis verſiculis depoſita mitra: ⁊ aſtã
tibus duobus ceroferarijs dicit.
Dñs vobiſcũ. ⁊ orõnem pro ter- Papa dicit orõnem poſt tertiam.
tia: lib:um prior epõꝝ cardinaliũ:
qui ei aſſiſtere dꝫ ſuſtinet ſupra ca
put: epiſcopi vero aſſiſtẽtes iuuãt:
⁊ tenent candelã accenſam. Dicto
Dñs vobiſcum. poſt orationẽ: li-
ber remouet̃ ceroferarij diſcedũt.
⁊ dicto a cãtoribus. **Bñdicamus
domino.** Papa ſedet cum mitra:
⁊ lauat manus: epiſcopo cardinali Papa ſedet cũ mitra lauat manus ⁊ paratur.
adiuuante: ⁊ reliqua vt alias. Lo
tis manibus ep̃s cardinalis redit
ad locum ſuũ: ⁊ papa deponit mi
trã: pluuiale: ⁊ ſtolã: ⁊ a diacono
lecturo euangeliũ ante ſe ſtãte in-
duitur conſuetis paramẽtis: que
per accolitos hoc ordine portant̃
ex altari: ⁊ ipſi diacono porrigun
tur. Duo diaconi aſſiſtẽtes: ⁊ poſt
eos duo ſubdiaconi adiuuant ve
ſtientẽ. Primum portatur cingu-
lum cum ſuccintorio. Crux pecto-
ralis: deinde ſtola: tunicella: dal-
matica: chirothece: planeta: mitra
auriphrygiata: anulus aũt non da
tur ſi non eſt cõſecratus ep̃s: quẽ
ſi eſſet conſecratus: cardinalis epi
ſcopus aſſiſtẽs imponeret. ¶ In
cõſecrationibus vtunt̃ hodiernis
temporibus albis paramẽtis q̃-
uis antiqui ſcd̃m temporis exigẽ Cuius coloris paramenta in hoc officio ſint habẽda: ꝗ ſingulis ordinibus cõueniãt.
tiã colore vterent̃. Sed cõueniẽs
eſt: vt vtamur ſecundũ qđ exigit
miſſa: que celebratur. In ꝓceſſio-
ne aũt erunt omnino albi coloris.
¶ Cũ electus papa incipit para
ri cardinales: ⁊ oẽs prelati: atqꝫ of
ficiales parantur. epi: cardinales:
patriarche: archiepiſcopi: epiſcopi
abbates: pluuialibus: ⁊ albis mi-
tris: Preſbyteri cardiales plane
tis: ⁊ mitris ſilibus. Diaconi cardi
nales dalmaticis et mitris albis.
Subdiaconi oẽs tunicellis. Audi
tores ⁊ clerici camere ſuppellicijs
ſupra rocheta. Secretarij ⁊ aduo-
cati ſuper veſtes cõmunes hẽant
pluuiale cum apertura ſup hume
rum dextrũ: ⁊ almutia ſuper ſini
ſtrũ. Alit̃ vt alias. Cõſecratio ro
mani põtificis ſecundũ antiquas
patrum cõſtitutiones ſpectare ſo
lebat ad ep̃m hoſtienſem. qui etiã
pallio in ea conſecratione vtebat̃.
Aſſiſtebant ei portuenſis ⁊ alba-
nenſis epi: ⁊ hi tres in benedictio
ne pontificis quãdo alias eſſet cõ
ſecratus: tres ſpeciales orõnes ſu
per eum dicebant. Idem agebant
in coronatione romani imperato
ris. Sed (vt arbitror) ad tollẽdas
contentiones: iampridẽ introdu-
ctum eſt: vt prior epiſcopoꝝ cardi Prior ep̃oꝝ cardinalium hoc tpe papã cõſecrat.
nalium: cum duobus ex ſeniorib[9]
epiſcopis id munus ſubire debeãt
⁊ in põtifice: ⁊ in ceſare: Sicqꝫ no-
ſtris temporib[9] ſeruari videmus:
vt non habeatur ratio eccleſiarũ:
ſed prioritatis ep̃alis. Prior igit̃
epiſcopoꝝ cardinaliũ: ſiue alius:
(quiſquis ille ſit:) qui electũ pon
tificem eſt cõſecraturus: procedat
ad altare maius ſancti petri: ibiqꝫ
ad partem capiat ſandalia: ⁊ para
menta omnia pontificalia ac ſi ce-

lebraturus eſſet cū pſalmis:⁊ ora
tionibus conſuetis:ibiq; expectet
pontificem. Interim pōtifici aſſi
ſtet ſubprior epōrum cardinaliū.
Paratis omnib⁹ ordinibus: pō
tifex incenſum mittet in thuribu
lo:⁊ prior diaconorum cū ferula
proceſſionem ad altare maius or
dinabit hoc modo. ¶ Familiares
pape:minores nobiles:cubicularij.
Nobiles maiores ⁊ barones: Cō
ſeruatores ⁊ oratores laici:⁊ non
prelati. Secretarij ⁊ aduocati mi
ſtim: ita vt duo antiquiores ex
vtroq; ordine ſint in digniori lo
co:accoliti:clerici camere: audito
res:accolitus thuriferarius: acco
liti ceroferarij:qui ſeptem nume
ro eſſe deberent: Subdiaconus
cum cruce papali:⁊ alijs ſubdiaco
nis. Subdiaconi duo: latinus ⁊
grecus:cum libro euangeliorū:
diaconus grecus: Et nota quod
pro epiſtola ⁊ euāgelio in lingua
greca ſolebant vocari in hac ce
lebritate monachi ex monaſterio
crypte ferrate. Deīde abbates ſo
rēſes::epiſcopi:archiepiſcopi:ora
tores:prelati: Abbates vrbis:qui
in hoc die ſunt priuilegiati:epiſco
pi aſſiſtentes pape. patriarche:dia
coni:pſbyteri: ⁊ epiſcopi cardina
les. Diaconi duo aſſiſtētes:⁊ inter
eos medius diacon⁹ lecturus euā
gelium:demū ipſe pontifex. Qui
ſi pedibus ſuis incedet:ipſi diaco
ni aſſiſtentes fimbrias pluuialis
portabunt:⁊ maior princeps cau
dam: octo nobiles: ſeu oratores

Ordo proceſſionis pontificis romani ad conſecrationem accedentis.

baldachinum ſupra eius caput fe
rent. Deinde ſequet̄ auditor: qui
mitram miniſtrat medius iter du
os cubiculares ſecretos: ⁊ inter
eos eſt ſecretarius pape ſi non eſt
prelatus: Deinde protonotarij ⁊
curiales clerici non parati: ante
pontificem īmediate miniſter ce
rimoniarū precedit cum duabus
arundinibus ſuper alterā ſtuppā:
ſuper alteram vero candelā ardē
tem portans. Et cum pontifex ca
pellam ſancti gregorij exierit: ceri
moniarius ad eum cōuerſus ignē
ſtuppe mittit:⁊ genuflex⁹ alta vo
ce dicit. Pater ſctē ſic tranſit glo
ria mūdi: quod tertio facit: diſtin
cte equali ſpatio:anteq̄ʒ perueniant
ad portam capelle. Procedūt de
inde omnes per nauim ipſius ca
pelle ſācti gregorij: vbi ſepulchra
ſunt romanorū pōtificū: ⁊ cū illā
exierint:flectūt ad dextrā: ⁊ p por
tam:que eſt ante altare ingrediū
tur capellam:⁊ aſcendunt etiā ad
dextram. Anteq̄ʒ papa cancellos
capelle intret:tres vltimi preſbyte
ri cardinales veniunt ei obuiā: ⁊
oſculantur os ⁊ pectus pontificis
a ſeniori incipientes: deinde ante
diaconos aſſiſtētes pcedūt. Cum
aūt peruētū fuerit ad altare: pōti
fex depoſita mitra facit orōnē ſu
per faldiſtoriū. Deinde ſurgēs re
moto faldiſtorio facit cōfeſſionem
more ſolito:ſtās hoc ordine. A pō
tificis dextra ſtat epūs cardinalis:
conſecrator vel aſſiſtēs (ſi nō eſt cō
ſecrator) ⁊ poſt eū diaconus cardi

Cerimona... mag⁊ ſtupp... ce cōbur... cēo. Sic tr... ſit glia m...

nalis aſſiſtens. A ſiniſtris ſtat dia conus cardinalis lecturus euangelium: ⁊ poſt eum diaconus cardinalis aſſiſtẽs: poſt quẽ genuſle xus manet ſubdiaconus latinus cum libro euãgelioꝝ: ⁊ manipulo pontificis: quẽ illi imponit dicto. Indulgentiã ⁊c̃. Interim canto res cantant introitũ miſſe: ⁊ Kyrie eleiſon. Et hec quidez ſupradicta circa deſcenſuz ex palatio ad ecclesiã: ⁊ que in capella ſancti Gregorij ⁊ vſqz ad factã ꝯfeſſionẽ ſuperius dicta ſunt: preterq̃ꝫ de parando ꝯſecrante. ſeruãtur etiã qñ electus ep̃s non eſt cõſecrandus: ſed benedicendus: ⁊ coronandus tñ. Nunc de ipſa ꝯſecratione ſub iungemus. ¶ Hoc totum capl̃m pretermittitur: ſi papa erat prius epiſcopus conſecratus: in eo nãqz conſecratio epiſcopalis ꝯtinetur.

Si papa fuerat ep̃s conſecrat⁹: totũ hoc capl̃m p̃termittatur.

Cantores: vt finierint Kyrie eleiſon: qeſcent. Electus pro cumbet ſuper faldiſtoriuz ante altare: ad eius dextraz conſecrator: ⁊ ad ſiniſtram diaconus euangelij ſuper ſcabella: diaconi aſſiſtentes poſt pontificẽ duo epiſcopi cardinales ſeniores hincinde ſuper ſcabella: alij omnes: vt cõmoduz erit genuflexi procumbent omnes cũ mitris in capite: Et diaconus euãgelij incipiet ſine mitra Letaniã: ⁊ omnes reſpondent replicando. Cũ peruẽtũ fuerit ad locũ vbi dr̃. Ut hunc electũ. quõd etiã ter dr̃ ab eodem diacono: ⁊ tam cõſecrator q̃ꝫ omnes alij in ep̃ali dignitate cõſtituti p̃ñtes: ⁊ parati erecto capite: ⁊ extenſa dextra: non tamẽ mouentes ſe de locis ſuis benedicunt ter conſecrandũ: vt patet in ordiario. Finita Letania omnes ſurgunt: ⁊ conſecrator ſtat ad infimum gradũ ſedis papalis vertẽs faciez ad altare: medius iter duos ſeniores ep̃os cardinales: qui etiã ſtolam habere debẽt: ⁊ librũ. Electus pontifex ante eum ſtabit medius inter aſſiſtẽtes diaconos vertens faciem ſuam ad faciem conſecrãtis. Epiſcopi: archiepiſcopi: patriarche: qui aderunt parati cum ſuis libris omnes accedent: ⁊ circulum facient: ⁊ omnia cum conſecratore dicent (voce tñ ſubmiſſa) depoſitis mitris. Et omibus ſtantibus: epiſcopus cardinalis a ſiniſtris ſuper pontificem dicit hanc orationem. Oremus.

Adeſto ſupplicationibus noſtris oĩpotens deus: vt quod humilitatis noſtre gerendum eſt miniſterio: tue virtutis compleatur effectu. Deinde ep̃s ꝯſecrator dicit orationẽ cum nota. Oremus.

Propitiare q̃ſumus dñe ſupplicationibus noſtris: ⁊ inclinato ſup hunc famulũ tuũ. N. cornu ſacerdotalis gratie: benedictionis tue ĩfunde in eũ virtutẽ. Per dñm nr̃m ieſuz xp̃z filiũ tuuz: Qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſci deus. Quo dicto ponit librũ euãgelioꝝ aptũ iter ceruicẽ: ⁊ ſpatulas electi: quez diaconi cardinales retinent vſqz ad finẽ: ⁊ tam

cōſecrator:ꝗ̃ alij duo epiſcopi car
dinales ponunt primo manus ſu
per eius caput nihil dicentes:ꝛ ſi
militer faciūt omnes preſentes pa
rati in epiſcopatus ordine cōſtitu
ti. Conſecrator autem extēſis ma
nibus dicit prefationē conſuetā.
Per omnia ſecula ſcloꝝ. Hono
Fol.xxviij. omniū dignitatū: vt̃s notauim⁹.
cum electus papa cōſecratur alio
die:ꝗ̃ iſto. Et vngit electi caput:
deinde manus. Tum imponit ei
anulum:ꝛ denū dat ei librum euā
gelioꝝ:ꝛ tandē ambo lauantur:
ꝛ mundantur: vt diximus plene
in eodem loco. Pontifex ſedet in
faldiſtorio ſibi parato in plano in
ter ſedem eminentē:ꝛ altare dum
lauat:conſecrator in alio loco ſibi
cōmodo:ꝛ lotus deponit paramē
ta pontificalia: ꝛ cum pluuiali: ac
mitra aſſiſtit pontifici: vt prius.
His finitis non dicuntur ille tres
orationes:que dici ſolent:quādo
electus nō ꝯſecratur:qa erat ep̄s.
Sed mox mundatis manibus et
capite: ducitur ante altare: ꝛ de
manu prioris diaconoꝝ accipit pal
lium de corpore ꝛ altari beati pe
tri ſumptū:vt inferius dicemus:
ꝛ dimittuntur omnia ab eo loco
vbi īcipit. Cantores:vt finierint
kyrie eleiſon:quieſcūt. ¶ Si ele
ctus pōtifex iam epiſcopus eſt tūc
benedicendus: ꝛ coronādus hac
die:hoc modo proceditur.

SEruatis omnib⁹:que ſupra
diximus:vſq; ad cantatum
introitū: ꝛ kyrie eleiſon. Papa
facta confeſſione accipit īmediate
mitram:ꝛ ſedet in ſede: ſiue faldi
ſtorio ſibi parato inter ſedem emi
nentē ꝛ altare:ꝛ tres primi ep̄i ac
cedunt ad pontificē:ꝛ faciē ante
illius faciem tenentes ſine mitra: Tres maiores epi cardinales oīs ſucceſſiue ſequētes orōnes ſuper papā: ſtātem ſine mitra.
illoꝝ iunior ſup pontificē ſtantē
ſine mitra: ipſe in medio duoꝝ
ſtans primā dicit orationem vʒ.

DEus qui adeſſe nō dedigna
ris:vbicunq; deuota mente
inuocaris:adeſto queſumus inuo
cationibus noſtris: ꝛ huic famulo
tuo. N. quem ad culmen apoſto
licum cōe iudicium tue plebis ele
git:vbertatē ſuperne benedictio
nis īfunde:vt ſentiat ſe tuo mune
re ad hūc apicē perueniſſe. Secūdā
dicit īmediate ſcd̄s ep̄s cardinalis
ſtans ꝛ ipſe in medio:videlicet.

SUpplicationib⁹ noſtris oī
potens deus effectū conſue
te pietatis impēde:ꝛ gratia ſpiri
tus ſancti famulum tuum. N. per
funde:vt qui in capite eccl'iaꝝ nr̄e
ſeruitutis miniſterio ꝯſtituit̃:tue
virtutis ſoliditate roboret̃. Et ter
tiam antiquior:ideſt prior ep̄oꝝ
cardinaliū in eodē loco ſtans:vʒ.

DEus qui apl'm tuū petrū in
ter ceteros apl'os primatū
tenere voluiſti:eiq; vniuerſe chri
ſtianitatis molē ſup humeros im
poſuiſti:reſpice q̃s propitius hūc
famulū tuū. N. quē de humili ca
thedra violēter ſublimatū ī thro
num eiuſdē aploꝝ principis ſubli
mamus:vt ſicut pfectibus tante
dignitatis augetur:ita virtutū me

ritis cumuletur: quatenus eccleſiaſtice vniuerſitatis onus te adiuuante digne ferat: et a te qui es beatitudo tuorum vicem meritam recipiat. Per chriſtū dñm nr̄m. Amē.

Papa accipit palliū de manu prioris diaconorum cardinalium.

Dictis orōnibus papa ēt ſine mitra accedit ad altare: et prior diaconorum ſcdo adiuuāte capit palliū de altari: et imponit pontifici et dicit.

Accipe palliuz: ſanctā plenitudinez pontificalis officij ad honorez oipotentis dei: et glorioſiſſime virginis marie eius matris: et beatorum apoſtolorum petri et pauli: et ſancte romane eccleſie. Et firmat cū ſpinulis ¶ Accepto pallio pōtifex accedēs ad altare ſine mitra: illud oſculatur primū: et deinde librum euangeliorum: quez ſubdiaconus a ſiniſtra parte offert. Ipōnit incēſuz in thuribulo diacono euāgelij offerēte nauiculā incenſat altare more ſolito: et accepta mitra in cornu altaris ſtans: a diacono incenſatur. et in os recipit diaconus tunc oſculum: vt alias: et aſcendit ad cathedram eminentē: et ſedens

Papa aſcendit ad ſedem eminentez et recipit cardinales et prelatos ad reuerentiam.

recipit ad reuerentiā cardinales et prelatos oēs paratos. Cardiales ad oſculum pedis: manus: et oris: alios paratos: ad oſculum pedis et manus. Finita reuerētia ſurgit papa ſine mitra: et legit introitū et Kyrie eleiſon ſuſtinente librū cardinali epiſcopo: cum alijs aſſiſtentibus. Deinde in voce dicit. Gloria in excelſis deo. Pax vobis: et orationes opportunas: videlicet de die et de ſpiritu ſancto: et vltimo dicit ſecrete orationem pro ſeque habetur in conſecratione epōrum ſupra fol. xxviij. ¶ Dictis orationibus ſedet pontifex: et prior diaconorum cuz ferula deſcendit ad cōfeſſionem beati petri cū ſubdiaconis: auditoribus: ſcriniarijs (id eſt) cuz ſecretarijs: et aduocatis: qbus in duas acies diſtributis: ita vt in qualibet acie ſint ex omnium ordine: faciunt laudes pontifici ſtātes capitibus detectis: papa et omnibus alijs ſedentibus in locis ſuis

Prior diaconorum cardinaliū diſtribuit curiales in duas acies et omnes ſtantes faciunt laudes pontifici ſedēti.

Prior diaconorum icipit ſolus alta voce quaſi legēdo Exaudi chriſte: ſubdiaconi: auditores: ſcriniarij: et aduocati reſpondent. Domino noſtro. N. a deo decreto ſūmo pōtifici: et vniuerſali pape vita. Et ſic ter dicitur per priorem: et toties p illos reſpondetur. Subſequenter idē prior diaconorū dicet. Saluator mundi. Et illi reſpondebunt. Tu illuz adiuua: et ſic ter dicetur et ter reſpondebitur. Deinde idez prior dicet. Sancta maria. et illi reſpondebunt: Tu illuz adiuua: et bis dicetur et bis reſpōdebitur. Inde prior idez ſubiunget: Sancte michael. et illi reſpondebunt: Tu illum adiuua. Et tunc deinceps ſemel dicetur: et ſemel reſpondebitur. Sequitur prior.

Sancte michael	Tu illū adiuua
Sancte gabriel	Tu illum
Sancte raphael	Tu illum
Sācte ioānes baptiſta	Tu illum
Sancte petre	Tu illum
Sancte paule	Tu illum

Sancte ſtephane	Tu illum
Sancte leo	Tu illum
Sancte gregoꝛi	Tu illum
Sancte benedicte	Tu illum
Sancte baſili	Tu illum
Sancte ſabba	Tu illum
Sancte dñice	Tu illum
Sancta agnes	Tu illum
Sancta cecilia	Tu illum
Sancta lucia	Tu illum

¶ Finitis laudibus dicitur ep̃la latine: ⁊ deinde grece: ⁊ procedit in miſſa: vt alias: vſq; ad finé: Datur benedictio: ſed non publicantur tunc indulgentie. Sacris miſſarum ſolennijs rite peractis: pꝛoceditur ad coꝛonationez. Pontifex reaſſũptis chirothecis: ⁊ anulis cum omnibus paramẽtis ſuis: in quibus celebꝛauerat: ⁊ cum cardinalibus: pꝛelatis: ⁊ officialibus omnibus: vt in miſſa paratis: pꝛocedit ad ſuggeſtum ſupꝛa gradus baſilice apl'oꝛu; pꝛincipis ex materia cõſtructum: ⁊ oꝛnatũ: ibiq; in ſede eminenti ſibi parata ſedet.

Põtifex cũ oib⁹ p̃latis ⁊ curialib⁹ accedit ad ſuggeſtũ ſuper gradus baſilice ſancti petri ꝯſtructũ.

Coꝛonat᷑ õtif papa ſedẽs a diacono cardinali.

ET cum omnes pꝛelati conuenerint: ⁊ populus ex baſilica in aream exierit: diaconus a ſiniſtris deponit mitram conſuetã e capite põtificis: ⁊ diaconus a dextris Tiaram: quod regnũ appellant: ⁊ triplici coꝛona oꝛnatũ pontificis capiti iponit populo acclamante Kyrie eleiſon. Et diaconi a dextris latine: a ſiniſtris vo vulgariter publicant plenarias indulgentias: tũc paratur pꝛoceſſio ad lateranu;. ¶ De pꝛoceſſione ad lateranum.

SEd quonia; plerũq; antec; hec cõpleta ſint: hoꝛa eſt ſatis tarda: ⁊ lõga ad lateranũ reſtat via: multaq; ibi adhuc ſunt peragenda conſiteuerunt aliquando pontifices: ⁊ patres ſuſtẽtationis gratia aliquantulu; cibi ſumere. Paratur refectio in atrio domus archipꝛeſbyteri baſilice pꝛo pontifice ⁊ cardinalibus. pꝛo alijs pꝛelatis in vicinis domibus canonicorum. Coꝛonato pontifice veniunt ad refectione; : ⁊ interim parãtur que ad pꝛoceſſioné ſunt oppoꝛtuna. Sumpta refectione pontifex ⁊ omnes deſcẽdunt ad equitãdum: ⁊ hoc oꝛdine pꝛoceditur ad lateranu;. ¶ Pꝛimi incedent valiſarij cardinalium ſuo oꝛdine: ⁊ deinde eoꝛum familie et omnes laici miſtim: vt eis placuerit. Tum per oꝛdinem iſti ſequentur: tonſoꝛ: ⁊ ſartoꝛ pape cũ valiſijs rubeis: in quibus ſunt veſtes que pertinent ad ſanctiſſimum dominum noſtrum: familiares ⁊ ſcutiferi pape: nobiles curie minoꝛes: ⁊ nepotes affineſq; dñoꝝ cardinaliu;: ſcala pape panno rubeo cooperta: quam poꝛtat

Pontifex et pꝛelati reficiuntur.

Oꝛdo pꝛoceſſionis ad lateranũ. Valiſarij.

equus albus duct⁹ per vnū ex parafrenarijs purpurea veſte indutū. Qui poſtq̄ papa aſcēdit equū cū iſta ſcala: vadit in ordine ſuo: dextra: equi habenas: ſiniſtra: rubrū ferēs baculū. Hunc ſequunt̄ duodecim curſores pape etiā rubris veſtib⁹ induti equeſtres: portantes duodecim vexilla rubra bini ꝛ bini: Inde tredecim vexilliferi capitū regionū vrbis cum ſuis vexillis. Duo alij cum duobus cherubin ſup lanceis in veſtibus rubris: et omnes equeſtres ſint.

Vexilliferi.

Tum vexillifer ppli romani cum vexillo: ꝛ inſignijs ppli romani.

Ordo vexillorum.

Deinde vexillū albū cū cruce nigra: qd̄ portat ꝓcurator ordinis btē marie theutonicoꝝ. Vexillū cū armis pape: qd̄ aliqs magnus nobilis portat: ꝛ demū vexillū ordinis hieroſolymitani rubrū cū alba cruce: qd̄ ꝓcurator eius portat. Iſti quinq; vexilliferi habebunt equos cataphractos: ſiue bardatos: ꝛ cooptos tela ſericea vſq; ad talos equoꝝ cū inſignijs ſuis. Ipſi autem erunt armati: ac ſi prelium eſſent ingreſſuri dempta galea: cum lacernis ex tela etiam ſericea cū inſigni: ꝛ ſinguli vexilliferi habebūt q̄tuor pedites cū lacernis boccaſinis: cum inſignijs dn̄oꝝ. Hunc ordinē vexilloꝝ inueni ſeruatū: Sed mihi non placet. neq; videtur debitus ordo. Nā nō honoramus ſignū: nec ſigni figurā: ſed ſignati dignitatē. Vn̄ ponim⁹ vexillū ciuitatis: in q̄ eſt pōtifex: in principio: vt min⁹ dignū. Deinde vexillū ordinis btē marie theutonicorū: in q̄ eſt crux nigra in albo. Tū vexillū pape: inde vexillū eccliē: ꝛ hn̄ hacten⁹. Demū in loco honorabiliori vexillū ordinis militaris hieroſolymitani cū alba cruce i rubro. Qd̄ mihi videt̄ p̄ter oēs ꝯueniētiā. Nam ſignū crucis albe in rubro nō eſt ſignū vniuerſitatis xp̄ianoꝝ: ſed illius tm̄ ordinis militaris: ſicut ꝛ nigra in albo alterius ordinis eſt ſignū. Vniuerſitatis aūt xp̄iane ſignū eſt crux rubra in albo. Ergo vexillū ordinis hieroſolymitani nō eſt p̄ferēdū ſigno pape: aut ſigno eccliē. Locus igit̄ ſuus eſſet poſt vexillū ordinis theutonicorū: ꝛ nō poſt oēs. Si autē adeſſet vexillū cruciate crux rubra in albo: q: eſt vniuerſale oīū xp̄ianorū: illud iure optimo ponendū eſſet in loco digniori.

Crux rubea in albo cāpo eſt ſignū omnium chriſtianorum.

Poſt vexilla ꝓcedunt duodecim eq albi ſine ſeſſorib⁹ phaleris aureis in ſtratis carmaſinis ornati: quos duodecim pafrenarij ducūt rubra veſte induti: ꝛ baculū rubrū in ſiniſtra portātes. Hos ſequunt̄ q̄tuor nobiles: pilea quatuor carmaſina ſupra baculos quoſdā deferētes: q ſcutiferi honorarij vocāt̄. Cubicularij deinde ſequūtur eqtantes in ſuo hitu. Oratores laici: ꝛ nō plati ſimul cum baronib⁹ ꝛ maiorib⁹ nobilib⁹. Tū ſubdiacon⁹ aplicus cū crucē papali: ꝛ ſuis collegis: parati oēs vt in miſſa. Et apud crucē

Sacramētū eucharistie q̄liter añ papā portetur.

duo magiſtri oſtiarij cum ſuis vir‑ gis. Poſt hos duodecim familia‑ res pape rubra veſte induti por‑ tantes duodecim in tortitia accen‑ ſa ante ſacramentū corporis chri pedites. Inde duo familiares ſa‑ criſte eq̃ſtres etiam rubro induti: portātes laternas argenteas cum lumine ante ſacramentū. Et poſt eos ducitur per familiarem ſacri‑ ſte rubro etiam indutum: ⁊ bacu‑ lum in ſiniſtra habentem: equus albus manſuetus: ornatus: vt illi duodecim: portans ſacramentū: habēs ad collum tintinnabulum bene tinniens. Et ſupra portatur baldachinum cum inſignis pa‑ pe ⁊ ſacramenti: per ciues roma‑ nos: q inter ſe mutātur terdecies: vt vnaqueq̃ regio habeat ſuam partem. Poſt ſacramentū eq̃tat immediate ſacriſta: q vt ceteri pre‑ lati: habet equū totū cooptū boc‑ caſino: ⁊ ipſe ⁊ omnes alij parati ſunt vt in miſſa cum paramentis: ⁊ mitris. Sacriſta in manu geſtat album baculum. Sequūtur dein‑ de duo prefecti nauales: ⁊ in eorū abſentia duo nobiles induti: vt aduocati ⁊ ſecretarij preter almu‑ tiam. Et poſt eos ipſi ſecretarij: ⁊ aduocati cū almutijs. Cantores deinde equitant cū ſuperpellicijs. Tum accoliti clerici camere: ⁊ au‑ ditores cū ſuperpellicijs ſupra ro‑ chetum: ſubdiaconus grecus: ⁊ la‑ tinus: ⁊ diaconꝰ grecꝰ: vt in miſſa. ¶ Sequūtur dehinc prelati cum equis cooptis. ⁊ ipſi cum mitra: ⁊

Sacriſta eq̃tat.

Prefecti nauales.

pluuiali abbates forenſes: epi: ar‑ chiepi: abbates vrbis: epi aſſiſten‑ tes pape: patriarche: diaconi cum dalmaticis: preſbri cum planetis: epi cardinales cū pluuialibꝰ. Pro‑ cedunt duo diaconi aſſiſtētes pa‑ pe: ⁊ inter eos medius prior diaco‑ norū: ſi ipſe dixit euangeliū: prior diaconorū ferulam i manu porta‑ re debet: ⁊ totam pceſſionem or‑ dinare: ⁊ illa ordinata eq̃tare i lo‑ co ſuo. Procedit tandem ſūmus pontifex ſup equū album falera‑ tum: cooptū a pte poſteriori ſtra‑ giola crāceſina ſb baldachino: qd̄ octo magni nobiles: ſiue oratores portāt: Cum papa per ſcalam: quā ſupius diximus: aſcendit equum: maior princeps q pſens adeſt: ēt ſi rex eſſet: aut impator ſtaphā eq̃ papalis tenet: ⁊ deinde ducit equū per frenū aliquātulum. Si impa‑ tor: aut rex ſoli eſſent ideſt non eſſet alius rex ſoli equū ducerent cum dextra manu. Sin vero eſſet alius rex: dignior a dextra: alius a ſiniſtra frenū tenerēt. Si nō ſint reges: digniores ducant equum. Et poſtquam imperator: rex: ſiue alius magnus princeps aliquan‑ tulum equū duxerit: ſubſtituātur alij duo magni nobiles eorum lo‑ co ⁊ mutentur. Si vero pontifex non equo: ſed ſella veheretur: qua‑ tuor maiores principes: etiam ſi inter eos imperator: aut quiuis maximus princeps adeſſet in ho‑ norem ſaluatoris ieſu chriſti: ſellā ipſā cū pōtifice humeris ſuis por‑

Prelati parati.

Prior diaconorum pceſſioné ordinat.

Papa eq̃tat ſub baldachino: et maior princeps ſtapham equi tenet ⁊ equū p frenū ducit.

Si pontifex nō equitaret quibꝰ oz portari.

tare aliquantulū debent. Sʒ aderunt etiā quatuoꝛ validi pōtificis familiares: qui pondus ſuſtinēt: Ita vt pꝛincipes ipſi in ſignū pie religionis: ac reuerentie magis ꝙ̄ ad onus ſubeundū manus appoſuiſſe videantur. Qui etiam mutabuntur pꝛo hominū: ⁊ itineris diſpoſitione. Similiter ⁊ octo nobiles: qui baldachinū ſup caput pōtificis ferunt: mutabūtur poſt aliquod ſpatium: ⁊ equos ſuos aſcēdentes in oꝛdine ſuo equitabunt: ⁊ eoꝛum loco nobiles ciues romani vſqʒ ad lateranū baldachinuʒ poꝛtabunt: mutabunturqʒ per vices ſicut de baldachino ſacramenti diximus.

Baldachinū in quibus poꝛtetur.

Ante pontificeʒ conſeruatores: capita regionum: ⁊ alij magiſtratus: ac nobiles vꝛbis pedites pꝛeibunt: ⁊ pꝛetoꝛiani milites cum eis accincti enſib⁹ circiter centū: ⁊ baculū in manibus poꝛtātes ad cuſtodiā coꝛpoꝛis pōtificis. Circa pōtificē: aliqn̄ añ: aliqn̄ poſt equitabit mareſcallus: ſiue ſoldanus curie: cū duob⁹ ſacculis pecuniarū ante ſellaʒ: ⁊ ipſas pecunias pꝛoijciet ſuper populum ad pꝛeſſuram dimouendam: vt infra dicemus. Pꝛimum iactum pecuniarum faciet: cū pōtifex icipiet ſe mouere: aliumn apud pontem Adriani: tū in area apud montē ioꝛdanū. Inde in area parionis: deinde aliū apud ſanctū marcū: poſtea apud ſanctū adrianum: ⁊ demum vbicunqʒ magnā pꝛeſſuraʒ apud pōtificē viderit. Et vt facilius poſſit pertanſire: ad partem tranſuerſam iaciat pecunias. Poſt pontificem: immediate ſequuntur duo cubicularij ſecreti: medium tenentes auditoꝛem rote decanum: qui ſeruit de mitra. Et deinde duo medici cū ſecretario pꝛincipali in medio: ſi ille non eſt pꝛelatus. Subſequit̄ deinde vmbella rubꝛi coloris: quam vnus ſeruiens armoꝝ: pꝛeter galeā totus armat⁹ eques poꝛtat. Poſtremo equitant vicecamerarius: ſi non eſt paratus: ⁊ omnes pꝛelati non parati: pꝛotonotarij: auditoꝛ contradictoꝛum: ſi non ſit paratus: ⁊ ſimiliter coꝛrectoꝛ literarum: qui ſi ſint parati: equitant in loco pꝛomotionis: ⁊ omnes togati: Vicecamerarius baculum in manu poꝛtat. ⁊ pertinet ad eum curare: vt oꝛdo a pꝛioꝛe diaconoꝛum datus ſeruetur in proceſſione. Et ſecundum antiquas ↄſuetudines: camerarius pape nō poꝛtat ferulā: ſi eſt cardinalis: ſed ei⁹ vicari⁹: ⁊ vicecamerari⁹ qa nō ad cardinalē: ſed ad camerarium id pertinet. Hoc igit̄ oꝛdine ad lateranum procedunt.

Mareſcall⁹ curie equitat modo ante. mō poſt papam: ⁊ pꝛoijcit pecuniam in locis infra ſcriptis.

Pꝛelati non parati ſequū tur papam.

CUz pōtifex puenerit ad mō
tē iordanū: iudei illi obuiaȝ
veniūt: gēuflexi legē pōtifici offe-
rūt: lingua hebraica legē laudan-
tes: ⁊ hortantes pōtificē: vt illā ve
neref. Pōtifex vero illis auditis:
in hanc ſententiam reſpondet.

Iudei obuiant pape et genuflexi legē ei offerūt: ⁊ papa legeȝ laudat ſed illos de pfidia damnat.

SAnctā legē viri hebrei ⁊ lau
damꝰ: ⁊ veneramur: vtpote
que ab omnipotenti deo per ma-
nus moyſi patribus veſtris tradi
ta ē: obſeruantiam vero veſtraȝ: ⁊
vanam interpretationeȝ damna-
mus: atqȝ improbamꝰ: qꝛ ſaluato
rem quem adhuc fruſtra expecta-
tis: aplica fides iampridē aduenis
ſe docet ⁊ predicat: dominum no
ſtrū ieſum chriſtū: Qui cū patre: ⁊
ſpiritu ſācto viuit: ⁊ regnat deus.
Per oīa ſcl'a ſcl'orꝫ. Sed quoniaȝ
nōnunqȝ accidit: vt iudei: populi
multitudine opprimanf: ſolēt ali-
quādo ipetrare pro eorꝫ ſecurita-
te: vt hoc faciāt ſuper antemurali
arcis ſancti angeli: in angulo ad
viam: qua itur ad palatium.

CUm pōtifex ad eccliā latera
nēſem puenerit: deſcēdit in
porticū ecclie: ⁊ a canonicis illius
ecclie honorifice paratis: excipif

Pōtifex a canonicis eccleſie lateranenſis ſuſcipif: ⁊ ſedet in ſede que ſtercoraria appellatur.

cum cruce. Deſcendit pontifex ex
equo: ⁊ prior canonicorꝫ lateranē
ſiū offert crucem oſculandam pō
tifici: quam diaconus cardinalis
accipit: ⁊ ad os pontifici: cui prius
tiaram extraxit: ponit. Oſculata
cruce: pōtifici ponitur mitra: ⁊ re-
gnum datur in manibus audito-
ris. Ipſe vero pontifex a priore: ⁊
canonicis predictis ducif ad mar-
moream ſedeȝ: ante portam prin-
cipalem a ſiniſtra ſtantē: q̄ ſterco
raria appellatur: ⁊ ibi eum ſedere
faciunt: q ita tñ ſedet: vt magis ia-
cere videatur. Ad quem mox ac-
cedentes cardinales: eleuant euȝ
honorifice dicentes: Suſcitat de
puluere egenū: ⁊ de ſtercore erigit
pauperem: vt ſedeat cum principi
bus: ⁊ ſolium glorie teneat. Sur-
gens pōtifex: accipit de gremio ca
merarij ſibi aſſiſtentis: quantum
pugno poteſt complecti pecunia-
rum: vbi tamē nihil prorſus ſit ar
gēti: aut auri: ⁊ ſpargit inter pplm
dicens. Argētum ⁊ aurū non eſt
mihi: quod aūt habeo hoc tibi do.
Pons ligneus recta linea a por-
ta ecclie pncipali ad altare maius
extitif cū pluteis hincinde pecto-
ribus tentꝰ: altitudo circiter qnqȝ
pedū: latitudo ſex: aut ſeptē: q alte
ro pōti cōiungif ſimili modo con
ſtructo: a porta qua aſcēditur per
eccleſiā ad ſancta ſanctorum veni-
enti: quod fit vt pontifex a populi
multitudine nō opprimaf: Circa
altare a gradibꝰ ⁊ ſupra oīa circū
circa tabulis clauſa eſſe debenf:

i. Re. ij.

Pōtifex ſpargit pugillum monete ſup populum. Act. iij.

vt p pontez tantū capellā intrent. Precedentibus igit canonicis et cātantibus. Te deum laudamus Pontifex cū cardinalibus intrat eccleſiā: ⁊ ante altare maius ſupra faldiſtorium procumbēs ſine mitra aliquantuluz orat. Deinde ſurgens benedicit populo dicens.

Papa ad altare mai⁹ aſcēdens per pontez pplo bñdicit.

Sit nomen dñi benedictum ⁊c. fol. xxvij. Inde cum mitra aſcendens ad ſedem eminentē: ⁊ ſedēs recipit ad oſculum pedis canonicos lateranenſes. ¶ Deinde pontifex: per ipſuz pontez aſcendit ad palatium lateranum per portam: que eſt in eccleſia. Et cum peruentum fuerit in prima aula: que aula concilij appellatur: ſedet pontifex in ſede ſibi parata apud tabulā lapideam in capite aule: que dicitur menſura chriſti: ⁊ hincinde apud eū ſtāt domini cardinales. Prior vero pſbyteroꝝ cardinaliū ſtans ante papā ꝯueniēti interuallo cū ſubdiaconis: auditorib⁹: aduocatis: ⁊ ſcriniarijs: facit laudes domino noſtro: vt fecerat prior diaconoꝝ in ſancto petro: Incipiens

Papa ī aula ꝯcilij ſedet et prior pſbōꝝ cardinalium cum ejs fac laudes domino pape.

Exaudi chriſte. ¶ Prior presbyterorū pdictus: ⁊ alij qui faciunt laudes ſtant detecto capite. Pontifex vero ſedet cum mitra: alij cardinales ſtant cum mitra. Hoc tñ fieri ſolebat in introitu ipſius porte in primo plano: antecꝫ ad aulā predictaz veniatur: cōmode tñ in hunc locum trāſlatus eſt hic act⁹: propter illius loci anguſtiā. Finitis laudib⁹: papa pcedit ad capellam ſancti ſylueſtri. Ibi ante portam capelle ſūt due ſedes porphyretice pforate: ⁊ ibi ſedet pontifex ſuper primā. Ad quem prior eccl'ie lateranēſis accedit: ⁊ genuflexus dat pontifici ferulam in manu in ſignum correctionis: ⁊ regiminis: ⁊ claues ipſius baſilice: ac palatij lateranēſis: in ſignum poteſtatis claudendi ⁊ aperiēdi: ligādi: atqꝫ ſoluendi. Surgit deinde papa cū ferula ⁊ clauibus ⁊ ſedet in altera ſede porphyretica ad aliaz partē: ⁊ ibi reſtituit eidem priori ferulā: ⁊ claues: ⁊ ab eodem precingitur ſuper planetā ſedens cum cingulo quodam ſericeo rubro: cū burſa etiam ſericea ⁊ rubra: in qua ſunt duodecim lapides ꝑtioſi cum muſco. Tunc pontifex precinctus: ⁊ ſedēs e gremio camerarij capit denarios argēteos omnifariā quotquot poteſt manu cōtinere: ⁊ ſup populū ſpargēs dicit. Diſperſit: dedit pauperibus: iuſtitia eius manet ī ſeculū ſeculi. Et hoc ter facit. In iſtis duabus ſedib⁹ pontifex ſedet vt in prima ſtercoraria. Ducit deinde pōtifex ad ſancta ſctōꝝ.

Papa ſedet ī duabus ſedibus porphyreticis: ⁊ accipit claues baſilice ⁊ palatij lateranēſis.

Ubi ſup faldiſtoriū ſine mitra genuflexus orat: Inde ſurgēs cū mitra reuertitur ad capellā ſcti ſylueſtri: in quā intrans ſedet ſup ſedē ibi paratā. Tum deponit mitraz: chirothecas: palliū: planetā: ⁊ aſſumit pluuiale: ⁊ mitrā ſimplicem: ⁊ ſedens dat pſbyteriū hoc mō. Cardinalibus duos aureos: ⁊ duos groſſos argēteos. Ueniūt cardi

Papa ingreditur ſancta ſcōꝝ ⁊ orat.

Papa in capella ſcti ſylueſtri depōit partem paramētoꝝ ⁊ dat pſbiterium cardinalibus et prelatis.

nales: ⁊ profunde caput inclināt
ante pontificē: porriguntq; ⁊ mi
tram apertam. in qua pontifex im
mittit pecuniā. Illi accepta pecu-
nia manū pōtificis oſculātur. Pe
cunias capit pōtifex e gremio ca-
merarij. Alij prelati genuflectunt
ante pōtificem: ⁊ accipiūt in mitra
vnum aureū: ⁊ vnum groſſum: ⁊
oſculant̄ dextrum genu pape. alij
vero p̄lati ⁊ officiales accipiunt in
manu tātūdē: ⁊ oſculant̄ pedem.
Dato p̄ſbīo: pōtifex cū cardinali
bus aſcēdit ad palatiū lateranēſe.
Et ducit̄ ad mēſā ſolēniter para-
tā: ⁊ ibi ſedet: ep̄o hoſtiēſi dante
ſibi aquā ad lauādū manus: duo
bus diaconis tenētibus tobaleā.

Papa ducit̄ ad mēſam in palatio lateranenſi ⁊ prādet cū cardinalib⁹ ⁊ alijs

Et eo loto: factaq; būdictio
ne menſe: oēs ſedent. Papa
autem ſedet ſolus in vna mēſa emi
nēti: diuerſis magnis vaſis aureis
⁊ argenteis ſuper eam poſitis. In
menſa vero que eſt ad dexterā mē
ſe pape ſedent epiſcopi: ⁊ poſt eos
presbyteri cardinales: ⁊ in menſa
que eſt ad ſiniſtram diaconi cardi
nales: ⁊ ab vtraq; parte ſucceſſiue
erunt menſe oīum p̄latoꝝ ⁊ alioꝝ
dn̄oꝝ ⁊ magnoꝝ nobiliū. Et ſta
bit papa vt dictum eſt indutus ⁊
calciatus: ⁊ mitram hēbit in capi-
te. Cardinales vero hēbunt ſu-
perpellicia: cum camiſijs ⁊ mantel
lis: ⁊ mitris albis ſimplicibus. Et
ita comedēt: ⁊ omnes prelati ſimi
liter. Coram papa ſeruiāt laici ma-
iores ⁊ nobiliores: etiam ſi eſſent
reges. Corā cardinalibus ⁊ alijs
omnibus familiares eorū dignio
res. Comeſtione finita papa laua
bit manus vt prius: ⁊ quilibet car
dinalis ſimiliter ſedendo ſuiente
fundēte ſibi aquam. Cardinales
aūt qui aſſiſtunt teneāt tobaleā
vnus ex vna pte ⁊ ali⁹ ex alia: ⁊ ſic
ſibi inuicē mutuo ſeruiāt. Quibus
oībus lotis: ſurgunt oēs ⁊ agunt
gratias deo. Deinde papa a duo
bus cardinalib⁹ reducit̄ ad came-
rā. Ubi ſacris veſtib⁹ exutus ⁊ di-
ſcalciat⁹ qeſcit. Cardinales aūt ⁊
p̄lati redeūt ad hoſpitia ſua eque
cū mitris ſicut in comeſtione ſte-
terūt.

¶ Que mutant̄: ſi coronatio pontificis fiet extra vrbem.

Que ſupra diximus de conſe-
cratione: benedictione: ⁊ co
ronatione romani pontificis oīa
ſeruabuntur: etiā ſi extra vrbē ro
manam fierēt: preter infraſcripta.
Cum papa ad eccleſiā venerit: vbi
ea fieri debēt: canonici ⁊ capellani
illius eccleſie illi obuiam exibunt
proceſſionalr̄. Sed non recipient̄
ad oſculum pedis: vt canonici ſan
cti petri. Intrabit pōtifex in eccle
ſiā: ⁊ in medio genuflexus orabit
v̄ſus altare maius. Deinde ibit ad

Modus coronatiōis dn̄i pape extra vrbē romam.

capellā vbi paramenta capere debet conuenienti ſpatio ab altari maiore diſtante: vt commode proceſſio poſſit ide explicari: alia omnia vſqꝫ ad actum coronationis fient: vt dictum eſt: ſed ipſa coronatio fiet ſupra gradus vel loco commodiori: ⁊ magis in cōſpectu populi. Nā ibi parandus erit ſuggeſtus: vbi maius erit ſpatium ad capiendam multitudinē. Pontifex ornatus poterit equitare cum ſolenni proceſſione: vt ad lateranum conſueuit: ad aliquam aliam eccl'iam: ⁊ in via fient iactus pecuniarū: ⁊ iudei obuiabunt cum lege ⁊ reſpondebit̄: ⁊ fiet: vt in via ad lateranum: Et cum peruenerit ad dictum locum deſcendet: ⁊ ſuper ſedē in loco honeſto ſibi in itroitu eccleſie preparatam ſedebit: Et tunc extrahetur ſibi regnuꝫ: ⁊ imponet̄ ſibi mitra. Et aſtātibuſ ſibi hincinde diaconis: ⁊ deinde in ordine aliis cardinalibꝰ a priore preſbyterorū cardinaliū cū ſubdiaconis ⁊ aliis officialibꝰ ꝯſuetis fient laudes. Exaudi chr̄e: vt dcm̄ eſt ſupius. Tū pōtifex aſcēdit ad altare maius p̄cedēte clero illꝰ eccl'ie: ⁊ cantāte Te deū laudamꝰ. ſ̄. fo. 36. procūbet ſup faldiſtorio ante altare maius ad orōnē ſine mitra. Et finito Te deū: fcā orōne aſcēdet ad altare: ⁊ bn̄dicet pp'lo: Deinde aſſūpta mitra aſcēdens ad ſedē eminentē: dat p̄ſbriuꝫ cardinalibꝰ: ⁊ p̄latis. Et finitis oībꝰ vadit ad locū vbi ordinatū eſt ꝯuiuiuꝫ: vel ad camerā ſuaꝫ: ſi priuatiꝫ prādet: Et oīa fuant̄: vt in vrbe que ſeruari poſſunt. ¶ De ſolēni rece ptione imperatoris coronandi.

TEMpator electus romam veniens pro imperiali corona ſuſcipienda: quum vrbi appropiquauerit: ei honoris grā obuiam mittuntur a pontifice prelati: barones: ⁊ curiales hoc ordine. Primi ad ſextum lapidem colūnenſes proceres cuꝫ ſuis amicis: ⁊ clientelis: ⁊ morꝫ vrſini atqꝫ alij barones vrbis: tum pontificis copie: que adſunt cum illarum prefecto: Inde vicecamerarius cum prefecto vrbis: ſenatore: conſeruatoribus: officialibus: ⁊ aliis nobilibus ciuibus romanis: deinde ordines curie cum regente cancellarie ſine aliquo alio prelato. Demuꝫ alij p̄lati domeſtici pōtificis: cū omni eius familia. ⁊ tandem ſacrum cardinalium collegium: ad radices montis iuxta domum leproſorum ceſarē expectabunt. Ibi omnes diſtinctis interuallis imperatori electo obuiabūt. Oratores vero principum (ſi qui in vrbe erunt) pro ſuo libito obuiā procedent: Cardinales: vt ceſarē ꝯueniēt: ꝯgratulatióibꝰ:

Imperatori rome appropī quanti qui ei obuiā procedunt.

⁊ oblationibus factis noīe pōtificis: ⁊ collegij: illū hñtes mediū inter duos primos epos cardinales deducēt vſq; ad tētoriū: ſiue aliū locum ſibi deputatū extra vrbem: nam ceſar non ↄſueuit ea die: qua appulit: vrbē intrare: ſed pnoctare ſaltē vna nocte extra menia in cāpis. Cardiales ⁊ alij oēs poſtq̄ ceſar ad locū deputatū puenerit: in vrbē reuertūtur. Cōſueuerunt etiā electi impatores hac die anq̄ ponticulū: qui primus ante ingreſſum vrbis poſt deſcenſum montē occurrit: ptrāſeāt: tacto libro euāgeliorum corā ipſo apto: pſtare iuramentū romanis in hanc formā.

Imperator futurus ante ingreſſum vrbis iuramentum romanis fac.

Ego. N. rex romanorum futurus imperator iuro me ſeruaturū romanis bonas ↄſuetudines ſuas: Sic deus me adiuuet: ⁊ hec ſancta dei euangelia. ¶ Poſtera die ceſar per portā: que eſt ſub arce ſancti angeli hoc ordine quaſi triumphans ingredit.

Ordo ingrediendi in vrbem romā.

Primi duo equites vexilla duo ceſaris portāt alterū ſancti Georgij: qđ ad ſueuorum ptinet cuſtodiā. Aqle alterum. Hos ſequunt ceſaris cohortes armate: tum nobiles pceres: ⁊ togati ei⁹. Inde oratores regū: ⁊ principū: qui adſunt. Tum ſiquis adeſt rex: aut maximus princeps. Et tūc ſeqtur prefectus vrbis: ⁊ ſenator. Et ad pfectū quidē ptinet nudū enſem ante ceſarē ferre. Inter iſtos aūt ⁊ ceſarē nemo eqtare dz: niſi mareſcallus: ſi pfectus nō prefert enſem. Incedit deinde ceſar ſolus equitans: ⁊ poſt eū prelati ↄſiliarij proceres inermes: ⁊ alij togati ſui. Deinde modico interuallo impatricis familia: ſi vxor virū ſeqtur ſuccedere debet. Ante illā nobiles ⁊ plati: ⁊ poſt: matrone: virgines: ⁊ pediſeque: Circa illā vero ſolam eqtantē pedites multi: vltimo incedunt eccliaſtice copie pōpā claudētes. In porta igit: que ſub arce eſt: clerus vrbis ſacris veſtib⁹ ornatus cū crucibus: ⁊ ſanctorum reliquijs: pſidēte vicario vrbis: ⁊ alijs eccliarum platis infulatis: ceſarē expectāt.

Clerus vrbis paratus obuiat imperatori ingredienti vrbem.

Aduenienti cruces deoſculandas offerūt: ⁊ eū incēſant: ac cantantes. Ecce mitto angelū meū: qui pparabit viam ante faciē tuā. procedunt vſq; ad gradus baſilice principis apſorum. Ciues autē digniores baldachinū ſupra ceſaris caput portant. Cōſeruatores freno equum ducunt. Cū vero eſt in magna area ante gradus: pfectus ⁊ ſenator id gerūt. Et deſcendēte ex equo ceſare pfectus ſtaphā tenet: deinde ante eū pcedit. Inter equitandū aūt ceſaris camerarius pecuniā ſpargere ↄſueuit: vt diximus in coronatione pape de ſoldano.

Camerarius imperatoris ſpargit pecuniam.

In plano ſupra gradus baſilice ante pmū porticū ad dextrā aſcēdentibus erigit ſuggeſtus ornatus cum throno pōtificali: ⁊ ſedilibus cardinaliū: platorum: ⁊ aliorum officialiū: vt ſ deſcripſim⁹ in coronatione pōtificis: ſupra quē ſuggeſtū pontifex pluuiali: ⁊ mitra: pretioſis indutus aſcendit cū

ordinibus

Impator ad gradus eccleſie ſcti petri aſcēdēs oſculatur pedem pontificis.

ordinibus curie paulo anteqꝫ ceſar appareat. Electus impator cū ſuis oib⁹ ſeruato ordine: vt equū deſcendit: per gradus aſcēdit ſuggeſtum. Et vt primū pontificē videt: detecto capite illum genu terram tangens veneratur. Et iterū cum appropinquat ad gradus ſedis: genuflectit: Demum cum ad pontificis pedes peruenit: illos in reuerentia ſaluatoris deuote oſculatur. Pontifex hilari vultu ceſarem aſpiciēs ad oſculum manus: ⁊ oris recipit. Tū ceſar iterū genuflexus auri maſſam ad pedes pōtificis offert: habetqꝫ verba ad pontificē gratias agens pro honore ſuſcepto: prout ei videbitur: Pōtifex benigne illi rñdens illuꝫ ſubleuat: ⁊ ſumme charitatis declaratione amplectitur. Et ſtāte ibi ad dexteram pontificis ceſare: pontifex recipit imperatricē ad oſculuꝫ pedis: ⁊ manus.

Pōtifex recipit iperatricem ad oſculum pedis.

Regē vero (ſiqs adeſt) ad oſculum pedis: manus: ⁊ oris: alios aūt prelatos: proceres ⁊ nobiles ceſaris ad oſculū pedis tantuꝫ. His finitis ſurgit pōtifex ⁊ manu ſiniſtra ceſarem capiens e ſuggeſtu deſcēdit ⁊ pariter ad ſecundum vſqꝫ eccleſie porticū cum eo progreditur. Deinde pontifex palatium aſcendit ad camerā ſuaꝫ reuerſurus: ⁊ ceſar duobus aut q̄tuor cardinalibus ſociatus tēplū ingreditur: apoſtolorū ſacras reliquias veneraturus cum ſuis omnibus. Inde ad loca cuiqꝫ deſtinata diuertunt. Ceſar ipſe in palatio apoſtolico recipi ꝯſueuit: Auguſta vero in aliquo loco vicino:

Impator eccleſiaꝫ ingreditur ⁊ apl'oruꝫ reliquias veneratur.

Ceſar poſtera die: opportuno tēpore ad pontificē accedet. ⁊ cū ſua ſanctitate de incumbētibus ad ſolennitatē pertractabit. Statuent de die coronationis. Et ſiqua erūt prius peragenda deliberabunt.

Ordo corōationis impatoris.

¶ Et notanduꝫ qđ ceſar anteqꝫ coronetur imperiali diademate ſedet poſt primuꝫ epiſcopū cardinalem. Et ſiquis rex adeſt: ſedet tunc poſt primū preſbyterū cardinalē. Cum vero ceſar erit coronat⁹: tūc ſedebit in ſede ſibi parata īter papam: ⁊ primum epiſcopū cardinalem: ⁊ tunc rex erit poſt primū epiſcopū cardinalē. Adueniente die ſtatuta imperialis coronationis que conuenientiſſima eſt in dñica Letare in medio quadrageſime (vt Durātes in rationali diuinorum ſcripſit). Eccleſia ſancti petri: ⁊ capella maior erunt decenter ornate: vt in maximis ſolēnitatib⁹: cum pontifex eſt celebraturus diuina ſolent ornari: ⁊ preter cōſueta erigantur duo ſuggeſtus hinc ⁊ inde extra cancellos capelle: alter pro imperatore electo ad ſiniſtram venientibus: alter a dextra pro imperatrice: ⁊ ornentur tapetis: auleis: ſedib⁹: ſcabellis: ⁊ aliis opportunis.

Que parāda ſint pro coronatiōe imperatoris.

Eccleſia tota: ⁊ maxime capella diui gregorii: diui mauritii: ⁊ que diue marie in turribus appellata extra eccleſiā in p̄ma porticu ſub turri campanaria ē bene mundent̄: ornenturqꝫ. Impera-

tuo fōte ꝯſilijs: et tibi placeat: et ſuper omnia pcellat. Per xpꝫ dñm noſtrū. amē. Finita prima oratione intrant eccliā: ceſare incedente ſemp inter duos diaconos cardinales pdictos: et imediate precedentibꝰ duobꝰ epiſcopis cardinalibus prefatis: Et flectentes ad ſiniſtram: perueniunt ad capellam ſancti gregorij: vbi imperator ſedens depoſita almutia primo induit ſandalia: deinde ſtās tunicellam: et demum imperiale paludamentum: Et mox inde procedens ad medium eccleſie: vbi rota eſt porphyretica: venit: et ibi ab alio epiſcopo cardinali ſibi aſſiſtēte dicitur ſup euꝫ alia oratio videlicet.

Scḋa oratio dicēda in medio eccleſie.

Deus inenarrabilis: auctor mūdi: conditor generis humani: gubernator imperij: confirmator regni: qui ex vtero fidelis amici tui pīarche nr̄i abrahe pelegiſti regē ſclis prefuturū: tu pn̄tē regē hunc cū exercitu ſuo per interceſſionez ſctōꝝ vberi bn̄ ✠ dictione eternitatis circunda: vt ſemp maneāt leti: et triūphātes in pace victores. Per chriſtum dñm nr̄z. Amen. Procedūt deinde ad ꝯfeſſionem beati petri ſub altare: vbi procumbit ſuper faldiſtorium imperator: et duo epi cardinales aſcēdūt ad capellā: et vadunt ad ſedes ſuas: prior autem diaconorum: ac prior pſbiꝛoꝝ parati deſcendunt ad eum: atqꝫ hinc inde genuflectunt: et diaconꝰ ipſe dicit Letaniā procumbens ad ſiniſtraꝫ: omnibꝰ alta voce replicantibꝰ: et flexis genibus permanentibus: Finita Letania ſurgit prior pſbiꝛoꝝ: et ſuper ceſarem adhuc procumbentē dicit. Pater nr̄: Et ne nos. Saluum fac ſeruum tuum. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Eſto ei dn̄e turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniqui tatis non apponat nocere ei. ℣. Dn̄e exaudi orationē meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cuꝫ ſpiritu tuo. Oremus.

Tertia oratio dicēda ad confeſſionez beati petri.

Pretende queſumus domine famulo tuo. N. dexteram celeſtis auxilij: vt te toto corde perquirat: et que digne poſtulat: aſſequatur. Actiones noſtras queſumus domine aſpirando preueni: et adiuuādo proſequere: vt cuncta noſtra oīo et operatio a te ſemper incipiat: et per te cepta finiaꝛ. per. Quibus dictis prior pſbiꝛoꝝ cardinaliuꝫ cuꝫ diacono reuertiꝛ ad locum ſuū inter alios cardinales. Dū vltime oīones dicunꝛ per preſbyterū cardinalē: prior epoꝝ cardinaliū: cuꝫ pluuiali: ſtola: et mitra deſcēdit ad iperatorē: et ſimul cuꝫ duobus diaconis finitis oīonibꝰ: ducit illū ad altare ſacri mauritij: Ubi ſtans cū mitra inūgit brachium dextrum ceſaris: et ſcapulas cū oleo exorcizato in modūꝫ crucis: Et depoſita mitra dicit. Oremus.

Brachiū imperatoris inungitur oleo exorcizato.

Deus oipotēs: cuius eſt oīs poteſtas: et dignitas: te ſup

plici oratione:atq3 humillima pce
deposcimus: vt huic famulo tuo
N.proſperũ impatorie maieſtatis
ↄcedas effectũ: vt in tua ꝓtectiõe
ↄſtituto:ad regẽdũ eccliã tuã ſan
ctã:nihil ei pñtia officiant:futura
nihil obſiſtãt: ſed inſpirãte ſancti
ſpũs dono:populũ ſibi ſubditum
equo iuſtitie libramine regere va
leat:⁊ in oibus operib⁹ ſuis te ſem
per timeat:tibiq3 iugiter placere
ↄtendat. Per dñm nr̃m ieſu3 chri
ſtum filium tuũ:Qui tecu3 viuit ⁊
regnat in vnitate eiuſdẽ ſpũs ſan
cti deus: Per omnia ſecula ſeculo
rum. ℟. Amen. Oremus.
DEus dei filius ieſus chriſtus
dñs nr̃:qui a patre oleo exultatio
nis vnctus ẽ pre participib⁹ ſuis:
ipſe per preſentẽ ſacri vnguẽti in
fuſionẽ ſpũs paracleti ſuper caput
tuum infundat benedictionẽ: eã
dẽq3 vſq3 ad interiora cordis tui
penetrare faciat:quaten⁹ hoc viſi
bili ⁊ tractabili dono inuiſibilia pci
pere:⁊ tẽporali regno iuſtis mo
derationib⁹ executo eternalr̃ ↄre
gnare ei merearis: qui ſolus ſine
peccato rex regum viuit cũ deo pa
tre in vnitate ſpiritus ſancti deus
per oia ſc̃la ſc̃loꝝ.Amen. Interea
adducit̃ imperatrix ſi adeſt: ⁊ ſimi
liter pungit̃ in eiſdem locis. Dein
de dr̃ per eundem cardinale3 epm
oratio ſup eam cu3 mitra:quia ad
eam nõ ad deum oratio dirigitur.
SPiritus ſc̃i gr̃a nr̃e humili
tatis officio copioſa in te de
ſcendat:vt ſicut manibus noſtris
(licet indignis) oleo materiali ob
linita pingueſcis exterius:ita eius
inuiſibili vnctiõe delibuta impin
guari merearis interius: eiuſq3
ſpirituali vnctiõe pfectiſſime ſem
per imbuta:⁊ illicita declinare to
ta mẽte:atq3 ſpernere diſcas ⁊ va
leas:⁊ vtilia aie tue iugiter optare
atq3 operari queas ⁊ opereris:au
xiliante dño nr̃o ieſu chr̃o:qui cũ
pr̃e ⁊ ſpũ ſc̃õ viuit ⁊ regnat de⁹ ⁊c̃.
Et hec quidẽ fiunt ad altare beati
mauritij:nã ad altare btĩ petri ne
mo inungitur: nemo ordinatur:
niſi romanus pontifex ſolus. His
cõpletis imperatrix ad ſuum ſug
geſtũ reuertit̃. Et ceſar cũ epo car
dinali:⁊ diaconis ad pontificem.
Diaconi acceptis ſuis dalmaticis:
⁊ mitris in manibus:vadũt ad re
uerentiã pape. Qui deſcendens de
ſede ſua procedit ad altare ſuppli
cabũdus more ſolito:⁊ recipit ad
oſculum oris ⁊ pectoris: tres pſ
byteros cardinales aſſiſtẽtes im
peratore genuflexo ſup ſuũ faldi
ſtoriũ permanẽte. Facta cõfeſſio
ne pontifex accedit ad altare:oſcu
lat̃:⁊ incẽſat:vt alias:deinde reci
pit ad oſculũ oris:⁊ pectoris prio
ceſarẽ:deinde tres ſuos diaconos
cardinales:⁊ mox ad eminentẽ ſe
dem aſcendit:⁊ ceſar ad ſuũ ſuggẽ
ſtum cũ ſuis principalibus: ⁊ mini
ſtris deducit̃. Cũ põtifex receſſerit
ab altari:miniſtri ceſaris afferunt
gladiũ cũ ſua vagina ⁊ cĩgulo:co
ronã:ſceptrũ:⁊ pomũ:danda ſuo
tpe iperatori:⁊ imperatrici:que per

Imperatore deducto ad altare beati petri papa incipit miſſam.

ſacriſtã: ⁊ clericũ cerimoniaꝝ locatur ſup altare. Interim vero dum põtifex facit ↄfeſſionẽ: incipit chorus Introi. ⁊ Kyrieleẽ. Pontifex vo in ſede eminẽti ſtãs ſine mitra legit Introi. ⁊ ꝓcedit in miſſa: vt alias vſqꝫ ad dictã epl'am: ⁊ Grad. Sed poſt orõnẽ diei dicit ꝓ ipſo impatore hanc orõnẽ.

Deus regnoꝝ omnium: ⁊ xp̃iani maxime protector imperij: da ſeruo tuo. N. impatori nr̃o triũphũ virtutis tue ſciẽter recolere: vt q tua ↄſtitutiõe ſit princeps: tuo ſemp mũere ſit potẽs. Per. Sec.

Suſcipe dñe hoſtias eccleſie tue pro ſalute famuli tui. N. ſupplicãtis: ⁊ protectione fideliuꝫ populoꝝ antiqua brachij tui operare miracula: vt ſuperatis inimicis ſecura tibi ſeruiat chriſtiana libertas: Per dñm. ⁊c. Poſt cõio.

Deus qui ad predicãdũ eterni regni euangeliũ romanũ imperium preparaſti: pretẽde famulo tuo imperatori noſtro. N. arma celeſtia: vt pax eccleſie nulla turbetur tempeſtate belloꝝ: Per dñm noſtrũ ieſuꝫ chriſtũ.

Dum cãtat Graduale ceſar deſcẽdens e ſuggeſtu venit ad pedes ſctiſſimi dñi nr̃i: deducentib⁹ cum duob⁹ diaconibus cardinalibus paratis: ⁊ vnus ex clericis camere ex altari accipit gladium cum ſua vagina: ⁊ illũ ad priorẽ diaconoꝝ ſtantem ante pontificem ad dextram portat. Quẽ pontifex vaginã extractũ de manu ipſius diaconi accipiens: Imperatori ante ſe genuflexo in dextra manu tradit: ipſe cum mitra ſedens: ac dicens.

Papa orat ꝓ ſem imperatori.

Accipe gladiũ deſup btĩ petri apli corpore ſumptũ per manus nr̃as (licet indignas) vice tñ ⁊ auctoritate dei oĩpotentis: ⁊ btõꝝ aploꝝ ↄſecratum ĩperialr tibi ↄceſſuꝫ: nr̃eqꝫ bñ✠dictiõis officio in defenſionẽ ſancte mr̃is ecclie diuinitus ordinatuꝫ ad vindictã malefactorũ: laudẽ vero bonorum: ⁊ memor eſto eius de quo pſalmiſta ꝓphetauit dicens. Accingere gladio tuo ſup femur tuum potẽtiſſime: vt in hoc p eũdem vim equitatis exerceas: molem iniquitatis potentiſſime deſtruas: ⁊ ſanctã dei eccleſiã: eiuſqꝫ fideles propugnes: atqꝫ ꝓtegas: nec minus ſub fide falſos q̃ꝫ xp̃iani nois hoſtes exterreas: atqꝫ diſpgas: viduas atqꝫ pupillos clemẽter adiuues: atqꝫ defendas: deſolata reſtaures: reſtaurata ↄſerues: vlciſcaris iniuſta: cõſerues bñ diſpoſita: q̃tenus hoc agẽdo virtutum triumphator glorioſus: iuſtitie cultor egregius: cũ mũdi ſaluatore: cuius typuꝫ geris in noĩe: ſine fine regnare merearis. Qui cum pr̃e: ⁊ ſpiritu ſctõ viuit ⁊c. fo.xliiij. Finita oratione diaconus accipit gladiũ: ⁊ reponit illũ in vagina: quã habebat in manu: ⁊ ſimul cũ põtifice accingit illo ceſarẽ: dicẽte pontifice.

Papa accingit impatorẽ gladio.

Accingere gladio tuo ſuper femur tuũ potẽtiſſime. Et attende: q: ſancti non in gladio: ſed per fi-

dez vicerūt regna. Accinctus gla
dio imperator: ⁊ miles beati petri
effectus: ſurgens euaginat gladi
um: ter illum vibrat: deinde repō
nit in vagina: ⁊ iterū genuflectit:
Cui pontifex pomū de altari: ⁊ ſce
ptrū: vt de gladio diximus: ad eū
portata: in manu dextra pomuꝫ: ⁊
Papa dat pomum aureū ⁊ ſceptrū imperatori. in ſiniſtra ſceptruꝫ ponit dicens:
Accipe virgam virtutis: atqꝫ
veritatis: qua itelligas te ob
noxium mulcere pios: terrere re
probos: errantes viam docere: la
pſis manum porrigere: diſperde
re ſuperbos: ⁊ releuare humiles.
Et aperiat tibi oſtiū ieſus chriſtus
Joan. x. dn̄s nr̄ qui de ſemetipſo ait: Ego
ſum oſtiū: per me ſiquis itroierit:
ſaluabit: qui eſt clauis dauid ⁊ ſce
Apoc. iij. ptrū domus iſrael: qui aperit ⁊ ne
mo claudit: claudit ⁊ nemo aperit.
Sitqꝫ tibi auctor qui eduxit vin
ctum de domo carceris ſedenteꝫ in
tenebris: ⁊ vmbra mortis: ⁊ in oī
Ps. xliiij. bus ſequi merearis eū: de quo da
uid ꝓpheta cecinit. Sedes tua de
us in ſclm ſcli: virga directiōis: vir
ga regni tui. Et imitādo ipſum di
Papa coronat imperatoreꝫ corona imperij. ligas iuſtitiā: ⁊ odio habeas iniq
tatem: qr propterea vnxit te deus
deus tuus ad exēplū illius: quē an̄
ſcl'a vnxerat oleo exultationis pre
pticipib⁹ ſuis ieſuꝫ chr̄m dn̄ꝫ nr̄ꝫ:
Hebre. j. Qui cū eo viuit: ⁊ regnat de⁹. ⁊c.
Demū imperialē coronā cū ſua tia
ra allatā ſibi ex altari (vt de alijs di
ximus) īponit ſup ei⁹ caput dicēs.
Accipe ſignuꝫ glorie: ⁊ diade
ma regni coronam imperij.

In noīe ✠ p̄ris: ⁊ ✠ filij: ⁊ ✠ ſpi
ritus ſcti: vt ſpreto antiquo hoſte:
ſpretiſqꝫ ꝯtagijs vitioꝝ omniū ſic
iuſtitiā: miſericordiā: ⁊ iudiciuꝫ di
ligas: ⁊ ita iuſte: pie: ⁊ miſericordi
ter viuas: vt ab ipſo dn̄o nr̄o ieſu
chr̄o in ꝯſortio ſctōꝝ eterni regni
coronā pcipias: Qui cū patre: ⁊c.
Et mox imperator oſculatur pedes
pōtificis: ⁊ ſurgens diſcingit gla
dio: eūqꝫ armigero ſuo tradit. Et
ipſe cum corona: ſceptro: ⁊ pomo
procedēs: ab illis duobus diaco
nibus ducitur ad ſedē imꝑialē pa
ratam ſibi a dextra pōtificis inter
pontificeꝫ: ⁊ priorē epiſcopoꝝ car
dinaliuꝫ: que ſedes altior erit ſedi
bus cardinaliū: ⁊ humilior papali
ſede. habebitqꝫ aureum pannuꝫ
poſt terguꝫ: ⁊ paruū ſcabellum ad
pedes: ⁊ ibi ſedebit quouſqꝫ imꝑe
ratrix coronetur. Imperatrix vero
ducetur ab eiſdeꝫ ad pontificem:
Qui ſurgens ſine mitra ſuper eaꝫ
genuflexam dicit hanc orationeꝫ.
Deus: qui ſolus habes īmor
talitatē: lucēqꝫ habitas in
acceſſibilē: cui⁹ ſapia in ſua diſpō
ne nō fallit: qui facis cuncta q̄ fu
tura ſunt: ⁊ vocas ea que nō ſunt:
ſicut ea q̄ ſunt: q ſupbos equo mo
deramie de p̄ncipatu deijcis: atqꝫ
humiles dignāter in ſublime ꝓue
his: ineffabilē miſericordiaꝫ tuaꝫ
ſupplices exoram⁹: vt ſicut heſter
reginaꝫ iſrl'itice cā ſalutis de capti
uitatis ſue cōpede ſolutā: ad regis
aſſueri thalamū: regniqꝫ ſui cōſor
tiuꝫ trāſire feciſti: ita hanc famulā

tuã. N. humilitatis nr̃e bene ✠ dictiõe chriſtiane: plebis ſalutis gratia ad dignã ſublimẽq; imperatoris noſtri copulã: ⁊ iperij ſui participiu; tranſire cõcedas: ⁊ vt in imperialis federe cõiugij ſemper permanens pudica: proximã virginitati palma; cõtinere queat: tibiq; deo vero: ⁊ viuo in omnib⁹: ⁊ ſup omnia iugiter placere deſideret: ⁊ te inſpirãte que tibi placita ſunt toto corde perficiat. Per chriſtũ dominũ noſtrũ amen. Deinde ſedens cu; mitra accipit coronã imperialẽ de manu prioris diaconorũ cardinaliũ ex altari allatã: ⁊ imponit ſuper illius caput dicens.

Papa coronat imperatricem corona imperiali.

Officio nr̃e indignitatis. N. imperatrix ſolenniter benedicta accipe coronã imperialis excellentie: que (lz ab indignis) epalibus tñ manib⁹ capiti tuo imponitur: vt ſicut auro: ⁊ gẽmis redimita enites ita ⁊ interius auro ſapientie ṽtutũq; gẽmis te opſ decorari ꝓcedat: q̃tenus poſt occaſũ huius ſeculi cum prudẽtib⁹ ṽginibus ſponſo perenni dño noſtro ieſu chriſto: digne ⁊ laudabilr̃ occurrens: regiã celeſtis aure ingredi merearis ianuã: Eode; dño noſtro ieſu chriſto auxiliante. Qui cũ patre ⁊c̃. Et coronata ſtatim oſculatur pedes põtificis. Et ſurgens inducitur tã ipſa: q̃3 ceſar ſimul ad ſuos ſuggeſtus: vbi in ſedib⁹ ſibi paratis locant̃: ⁊ ſedẽtibus impatore: ⁊ auguſta in ſedib⁹ cu; imperialibus ornamẽtis: prior ſubdiaconorum apl̃icorum: cũ alijs ſubdiaconis: ⁊ cũ capellanis aule iperialis deſcendit ad ꝯfeſſionẽ btĩ petri: ⁊ alta voce ſimul cum ipſis facit laudes imperatori dicens. Exaudi chriſte: ſcriniarij vero vrbis cum capis ſericeis ſtãtes ſuperius apd chorum reſpõdent. Dño. N. inuictiſſimo romanorum imperatori ⁊ ſemper auguſto ſalus: ⁊ victoria. Qua laude ter ab eis repetita: prior diaconorum cũ ſuis tribus vicib⁹ dicat. Saluator mundi. Et ſcriniarij reſpõdeant. Tu illum adiuua. Et deinde iſte cũ ſuis duab⁹ vicibus dicat. Sãcta maria. Et illi viciſſim rñdeant. Tu illum adiuua.

Prior ſbdiaconorum apl̃icorum cu; ſubdiacõis ⁊ capellanis facit laudes impatori.

Sancte michael	Tu illum
Sancte gabriel	Tu illum
Sancte raphael	Tu illum
Sãcte ioãnes baptiſta	Tu illum
Sancte petre	Tu illum
Sancte paule	Tu illum
Sancte andrea	Tu illum
Sancte ſtephane	Tu illum
Sancte laurenti	Tu illum
Sancte vincenti	Tu illum
Sancte ſylueſter	Tu illum
Sancte leo	Tu illum
Sancte gregori	Tu illum
Sancte benedicte	Tu illum
Sancte baſili	Tu illum
Sancte ſabba	Tu illum
Sancte dñice	Tu illum
Sancta agnes	Tu illum
Sancta cecilia	Tu illum
Sancta lucia	Tu illum

¶ Poſt hec oib⁹ ad locu ſuu reuertẽtib⁹ cãtat̃ A ll'a. vel Trac.

⁊ deinde euangelium: Credo: ⁊ offertorii. Deinde iperator corona ⁊ manto depoſitis: ſine ſceptro et pomo deſcēdit: ⁊ ad pontificis pedes aurū offert quātū ſibi placet. Et ſimiliter poſt eū facit impatrix: que deinde nō reuertitur ad ſuggeſtum: ſed procūbit ſup faldiſtorium: a dextra parte altaris ſibi paratū: in loco vbi nō ipediat credētiā: ⁊ ibi expectat vſq̄ ad cōionē. Impator vero pōtificē ad altare deſcēdentē ſequit̃: ⁊ illi in locum ſubdiaconi calicē ⁊ patenā cū hoſtijs offert: deinde aquā infundēdā in vino: Et retrahēs ſe ad partem dextrā ſtat: vſq̄ quo pōtifex ad ſedem eminentē cōicaturus reuertatur. Quē imperator ſeq̄tur. Et ab eius manib⁹: ipſe primo deinde auguſta ſacrā corporis chriſti cōmmunionē ſumant. Poſtquā pōtifex cū diacono: ⁊ ſubdiacono cōmunicauerint: nam ſubdiaconus poſtq̄ cum diacono cōicauit de corpe: ⁊ ſanguine chriſti accipit de manu diaconi apud altare cum circulis: ⁊ cerimonijs cōſuetis duas hoſtias ɔſecratas pro iperatore: ⁊ auguſta: ⁊ eas ad pōtificē portat. Et ꝑcepto ſacro impator q̄dē pōtificis faciē oſculat̃: auguſta vo manū: ⁊ deſcēdentes ad altare de manu diaconi vinū purificatiōis ſumunt: ⁊ deſcēdūt ambo ad ſuos ſuggeſtus: ibiq̄ reſumunt impialia inſignia. Poterit tñ pontifex ſi ei videbit̃: ſuper iperatorē ante ſe genufleꝛū: imediate poſtq̄ illū

Imperator ī miſſa ſp facit offm ſubdiaconi.

Impator ⁊ īperatrix cōmunicant de manu pape.

cum auguſta cōicauerit infraſcriptas orōnes dicere. vz. Oremus.

R Eſpice q̄ſumus ōps deus ſerenis obtutib⁹ hūcglioſū famulū tuū. N. vt ſicut bñdixiſti abrahā: iſaac: ⁊ iacob: ſic illi largiaris bñdictionē ſpiritualiū grēꝛ: eumq̄ plenitudine tue potētie irrigare: atq̄ perfūdere digneris: vt tribuas ei de rore celi: ⁊ de pinguedine terre abundantiā frumēti: vini: ⁊ olei: ⁊ oīum frugū opulētiā: ⁊ ex largitate diuini muneris longeua tēpora: vt illo regnāte ſit ſanitas corporis: iperij pax inuiolata ſit in regno: ⁊ dignitas glioſa regalis palatij maximo ſplendore regie poteſtatis oculis oīū fulgeat: luceq̄ clariſſima coruſcare atq̄ ſplendeſcere quaſi ſplēdidiſſimi fulgoris maximo ꝑfuſa lumine videatur: Tribue ei ōps deus: vt ſit fortiſſimus protector: ⁊ ꝓſolator eccleſiaꝝ: atq̄ cenobioꝝ ſanctoꝝ: maxime pietatis: regalis munificētie: atq̄ vt ſit fortiſſim⁹ triūphator hoſtium ad opprimēdas rebelles: ⁊ paganas natiōes: ſitq̄ ſuis inimicis facie terribilis: maxima fortitudine regalis potentie: optimatib⁹ quoq̄ ac ꝓcelſis proceribus: ⁊ fidelib⁹ ſui regni ſit munificus: amabilis: ⁊ pius: ⁊ ab oīb⁹ timeat̃: ⁊ diligat̃. Et poſt glorioſa tpa: atq̄ felicia vite pñtis gaudia: in ꝑpetua btitudine habitare mereatur. P dñm nr̃m. ⁊c. Orem⁹.

Papa dicēs quentes orōnes ſup imperatorem.

B Enedic q̄ſumus: Dñe hunc principē nr̃m. N. quē ad ſa

lutem populi nobis a te credimus eſſe cõceſſum:fac annis eſſe multiplicem:ſalubri corporis robore vigentē:ad ſenectutē optatā peruenire felicē. Sit nobis fiducia obtinere grām pplo:quā aaron in tabernaculo:heliſeus ī fluuio:ezechias in lecto:zacharias vetulus ipetrauit in tēplo. Sit illi regendi auctoritas:qualē ioſue ſuſcepit i caſtris: ⁊ dauid ſumpſit in plijs:petrus acceptit in claue:paulus ē vſus in dogmate. Et ita paſtoris offm̄ perficiat in chri ouile:ſicut iſaac ꝓfecit in fruge:⁊ iacob ē dilatat⁹ in grege. Quod ipſe pſtare digneť: qui cum patre ⁊c. Oremus. Oratio.

Deus pater eterne glorie ſit adiutor tuus: ⁊ protector:⁊ oīps benedi ✠ cat tibi:preces tuas in cunctis exaudiat ⁊ vitā tuaꝫ in lōgitudinē dierū impleat:thronum regni iugiter firmet:⁊ gentē populūqꝫ tuū in eternū ꝯſeruet: ⁊ inimicos tuos ꝯfuſione induat: ⁊ ſuper te ſanctificatio chriſti floreat:vt qui tibi tribuit in terris imperiuꝫ:ipſe in celis ꝯferat pmium. Qui viuit ⁊ regnat in ſcla ſclorū. Amen. Poſt cōionē:pontifex deſcendit ad altare:⁊ pſequiť miſſaꝫ more conſueto. Et in fine dat bñdictionē ſolēnem dicēs. Sit nomen dñi. ⁊c.fo.xxxvij. Et publicātur imediate indulgētie per vnuꝫ ex diaconis aſſiſtentibus:ſiue plenaria: ſiue vt pontifici placuerit. Tum cardinales:⁊ plati deponūt paramenta:⁊ accipiūt laneas cappas. Pontifex vero dimiſſis miſſalibus indumētis accipit pluuiale:⁊ mitrā pretioſam:⁊ cum impatore deſcēdit ad gradus baſilice ſub eodē baldachino. Si eſt dñica Letare hierlm: pōtifex ſiniſtra portat roſam aureā: dextra benedicit aſſiſtētibus:hincinde eleuātibus fimbrias eius diaconibus. Si vo eſſet alius dies ſiniſtra ſua tenebit dextrā imperatoris. diaconus a ſiniſtris:retro erit inter papam:⁊ imperatorē:⁊ cum dexteritate eleuabit fimbriam a dextris. Caudā vo portabit maior pnceps. etiā ſi erit rex. Principes vel rex: ⁊ prelati:qui venerūt cū ceſare:dū miſſaꝝ ⁊ coronatiōis ſolēnia fiūt: ſemp ceſarē ſequunť. Et cum ipſo in ſuo ſuggeſtu conſiſtunt ſemp. Et ſimilr:qui cum auguſta:eā ſemper comitanť:aſſiſtuntqꝫ. Que finita miſſa dimiſſis pontifice ⁊ imperatore in ecclia:ad domū ſuam cuꝫ ſuis reuertiť.

Papa aſſociat impatoreꝫ per vrbem.

Publicant̄ indulgentie.

¶ De proceſſione pōtificis:⁊ ceſaris per vrbem.

Ceſar vero cū corona in capite:ſceptro:⁊ pomo in manibus ad latus pōtificis icedēs:niſi illius manu ducať:qꝛ tūc pomuꝫ: vel ſceptrū tm̄ in ſiniſtra retineret cū ad finem graduū puenerit traditis ſceptro ⁊ pomo vni ex ſuis: puenit ad equū pōtificis:⁊ in honorē ſaluatoris nři ieſu xpi:cuius vices pōtifex in terris gerit:tenet ſtaphā quoad pōtifex equū aſcenderit. Et deinde accepto equi freno:per aliqs paſſus ducit equum

Impator tenet ſtapham pape ⁊ ducit equū eius p frenum.

pōtificis. Pontifex dū iperator
hec humilitatis officia vult exhi-
bere: dz aliquātulū modeſte recu-
ſare: ⁊ tādē cū aliqbus bonis ver-
bis honorē nō in plonā ſuā: ſed il
lius cuius locū tenet recipiendo:
pmittit illū aliquātulum ꝓgredi.
Tū firmat ſe: ⁊ nullo pacto pmit-
tit ceſarē vlterius ire. Qui mox cō
ſceſo equo ſuo: accedit ad ſiniſtrū
latus pontificis. ⁊ ſub eodem bal
dachino eqtat. Et hoc ordie pro
cedūt. Primū pcedūt familie car-
dinalium cū ſuis valiſijs. Et ſimul
miſte familie plātorū: principū: ⁊
pluꝫ curialium tā ceſaris: q̄ pōtifi
cis. Deinde duo cum valiſijs pon
tificis. Inde familiares domeſtici
imperatoris. Et poſt eos familia-
res pape: tū nobiles: barones: ⁊
comites minores: Equus cū ſcala
pape: Tū vexilla rubea: que duo-
decim curſores portāt. Deinde ve
xillū ppli romani: vexilla imperij:
vexillum pape. vexillū eccleſie: ve
xillum crucis: cum vexilliferis ar-
matis: ⁊ ornatis: vt in coronatio
ne pape: Hos ſequuntur duode
cim equi albi phalerati: ſine ſeſſo-
ribus: Deinde q̄tuor nobiles por
tantes quatuor pilea pape ex cra-
miſino cum baculis. Quibus ſuc-
cedūt aduocati: ⁊ ſecretarij miſtiꝫ:
ſcdꝫ prioritatē officij precedentes
cū ſuis caputijs circa collū: quos
tñ pcedūt ſecretarij imperatoris.
Tū ſequuntur cubicularij etiam
cū ſuis caputijs: ide accoliti clerici
camere aplice: et poſt eos ſtatim

Ordo proceſſionis.

auditores cū rochettis: ⁊ cappis.
Deinde ſubdiaconi cū cruce papa
li: cū galero indici coloris: ⁊ cum
alijs ſubdiaconis cum cappis vt
alij: tum duo portantes laternas
cum lumine ante ſacramentū eqtā
tes: Deinde equus albus phale-
ratus cum tintinnabulo portans
ſacramētum: ⁊ ſupra ſacramētum
baldachinuꝫ per ciues romanos
portat: ⁊ circa duodecim intorti-
tia: que portant per duodecim fa-
miliares pape: ſiue p duodecim bñ
ficiatos ſancti petri cum ſuperpel
licijs. Et meli⁹: vt vidi ſeruari per
dñꝫ papā piū ſcdꝫ: poſt ſacramē-
tuꝫ eqtat ſacriſta cum ferula alba.
Inde: ſiqui ſūt maximi dñi: princi
pes: aut duces: pricipes electores
immediate ante cardinales proce
dūt. Et ſiqs adeſſet frater: aut fi-
lius iperatoris iret medi⁹ inter mi
nores diaconos cardinales: Rex
erit a ſiniſtris ſeniores epi cardi-
nalis. Et ſi plures adeſſent reges:
locarent cuꝫ alijs epis cardinali-
bus: ſequūtur duo diaconi cardi-
nales aſſiſtētes pōtifici. Et ſi cū ce
ſare eēnt duo pncipes electores:
q pferēt gladiū: et pomū ceſaris:
illi deberent ire imediate ante ce-
ſarē: ſicut diaconi ante pontificeꝫ:
Et quādo via eſſet arcta irent añ
ipſos diaconos aſſiſtētes. Si vero
nō ſint pncipes electores: q por-
tant illa videlicet gladiū pomum:
ſeu ſceptrū: nā alterū iſtorū duorū
portabit iperator: illi duo vadant
ſimul cuꝫ ſubdiacono: q portabit

crucē. Et illū in medio hēant. Se
qtur põtifer ſub baldachino ⁊ i/
pator cū ſua corona: ⁊ iperiali ha/
bitu a ſiniſtris. Poſt põtificez ſe/
quunť duo cubicularij ſecreti cuz
ſeruiēte de mitra. Et duo medici:
cum ſecretario ſi nõ ſit p̄latus. Et
poſt iperatorē duo camerarij ſint
cuz vno ſecretario. Inde eqtabit
ſeruiēs armoꝝ cū vno ſecretario
cuz vmbella: deinde p̄lati aſſiſten/
tes pape. Et ſiqs archiep̄s prin/
ceps elector ipatoris adeſſet: iret
ante aſſiſtentes pape. Poſt quos
ibunt p̄lati: aſſiſtentes: ſiue ꝯſilia/
rij iperatoris cum cappis: ⁊ gale/
ris: vt alij prelati: alioqn non irēt
inter cappatos. Sequūtur deinde
p̄lati: oratores: archiep̄i: ep̄i: ꝓto/
notarij: ⁊ abbates cappati: ⁊ pile
ati: ⁊ demum alij curiales togati:
taz pape: q̄ȝ ceſaris. Hoc ordine
recta via p campū floꝝ: ⁊ iudeoꝝ
plateā: deuenient ad eccl̄iā ſctē ma
rie in coſmedim. Et ibi pontifex: ſi
roſam hēt: illā eques imperatori
eqti dono dat. Et ad dextraz ꝯuer
ſus p tranſtyberim cū ſuis oībus
ad palatium reuertiť. Ceſar au/
tem via: qua ſibi melius placet ro
ſam manu geſtās ad pontē adria
num redit: vbi viros complures:
⁊ de ſe optime meritos equeſtri di
gnitate inſignire ſolet. ¶ Quo fa
cto: ad lateranum cum ſuis pro/
greditur. Canonici: ⁊ capitulum
eccleſie ſupplicabūdi ceſari in por
ta principali occurrentes: illum
honorifice ſuſcipiunt. Et poſtq̄ȝ

Ordo quo papa ⁊ imperator equitát.

Imperator ſine pontifice accedit ad lateranū.

crucez: ⁊ reliqas oſculatus fuerit
eū incēſant: ⁊ p̄cedētes atqȝ cātā
tes. Te deū laudamus. ſ̄. fo. xxxv.
ad altare maius deducūt: vbi ꝓcū
bens ſup faldiſtoriū orat detecto
capite. Deinde ſurgēs oſculať alta
re. Tū reſumpta corõa recipiť in
canonicū: ⁊ i frēm eccl̄ie laterane/
ſis: ⁊ canonicos oēs recipit ad o/
ſculū pacis. Quib⁹ finitis: aſcēdit
ad palatiū lateraneń. ⁊ cuz ſuis ce
lebrat ſolēne ꝯuiuiū ſuis morib⁹:
⁊ cerimonijs. Deinde: ſi placet: re
currit ad palatiū apoſtolicum ad
cameras ſuas. ¶ De coronatione
imperatoris abſente pontifice.

Siquādo autem acci
deret: qđ ꝓpter ab
ſentiā ſūmi põtificis
ab vrbe ceſar nõ poſ
ſet ab ipſo pontifice
coronari: ꝯſueuit põtifex mittere
ad vrbem aliquē ep̄m cardinalē:
qui ſimul cum legato apoſtolico:
qui vrbi preeſt: imperatorem ele
ctuz coronet. Si autē legatus iſte
eſſet ep̄s cardinalis: nõ eſſet neceſ
ſariū mittere alium ep̄z: ſed quē/
cunqȝ vellet alium presbyterum
cardinalem. Et tunc ꝓcedeť hoc
modo. Electus iperator ad vrbē
veniēs ꝓ corona iperiali hēbit ob
uiā barones: nobiles: officiales:
ciueſqȝ vrbis: ⁊ officiales curie ro
mane: ⁊ remanebit extra menia
illa nocte: vt ſupra dictum eſt. Se
quēti die intrabit p portaz ſub ar
ce ſci angeli: cū ſuis p̄ncipib⁹ ordi
ne predicto. Et in porta recipieť a

Electus iperator qūo coroneť in abſentia pape.

vicario pōtificis cū prelatis: ꝛ cle
ro vrbis in modū ſupplicantiū
paratis: ꝛ deducet̄ vt ſupra ad gra
dus baſilice ſancti petri: ibiq̄ nō
ſuper ſuggeſtum: ſed ante primas
portas recipiet̄ ad oſculū tm̄: per
epm̄ cardinalē coronatorē: ꝛ lega
tum: qui ibi aderūt cum alijs pre
latis curie paratis cū pluuialibus
ꝛ mitris. Aderūt etiā cū cardina
libus officiales curie: ſubdiaconi:
auditores: accoliti: ꝛ ſiqui ſūt alij:
ꝛ etiā barones: alijq̄ nobiles ſan
cte romane eccleſie. Et electus ſta
tim poſt oſculū offerat aurū duo
bus cardinalibus: quod offerre
debet pontifici: ꝛ dicat hec verba.

SI ſanctiſſim⁹ pater dn̄s nō
ſter. N. ſūmus pōtifex pn̄s
hic eſſet: offerrē illi aurū iſtud pre
ſens: ſed per eius abſentiā offero
ipſū vobis dn̄is: epo ꝛ legato car
dinalibus: recipiētibus illud vice
ꝛ nomie dicti domini noſtri pape.

¶ Quo facto intrabūt porticū:
ꝛ ſi tunc erit procedēdū ad ſolēni
tatē coronationis: qd̄ cōmode ꝛ
decenter fieri poteſt: ibi ſupra alta
re ſancte marie in turribus preſta
bit iuramentū fidelitatis in ma
nibus cardinaliū. Et ſimilr̄ ſi aliud
iuramentū eſſet innouandū: ſeu cō
firmandū: tunc imediate innoua
bit. Deinde recipiet̄ in canonicū
eccleſie ſancti petri: vt ſuperius di
ctū eſt. Intrabit deinde eccliā: ꝛ
ibi ante portā argenteā eps cardi
nalis dicet ſup eum primā oratio
nem. Deinde ducitur ad capellā
ſancti gregorij ad capiēda ſua or
namenta. Et epiſcopus cardinalis
vadit ad altare maius: ꝛ ibi ſuper
faldiſtoriū capit ſandalia: ꝛ para
menta omnia pontificalia. Et no
ta qd̄ debet habere expreſſe facul
tatem a pōtifice ſuper altare beati
petri celebrādi: vt moris eſt. Ceſar
indutus imperialibus indumētis
venit ad mediū eccleſie. Et ibi ſu
per eū legatus aplicus dicet ſecū
dam orationē. Veniet deinde ad
cōfeſſionē beati petri: ꝛ procūbet
in faldiſtorio. Et diaconus qui ſer
uit in miſſa dicit ſup eū Letaniā: Impator inungitur a cardinali i capella ſancti mauritij.
orationē autē cum ℣. ꝛ Pater nr̄
dicet legatus aplicus. Deinde du
cetur ad altare ſācti mauritij: ꝛ ibi
inungetur a cardinali celebrante
tam ipſe: q̄ʒ auguſta (ſi adeſt) cum
orationibus opportunis. Reuer
tentur deinde ad altare. Et facta
ꝯfeſſione imperator ad ſuggeſtū
ſine oſculo pacis: ad faldiſtorium
ſuum reuertit̄. Et ꝑcedit̄ in miſſa
vſq̄ ad graduale. Dum cantatur
Graduale: imperator deſcēdit ad
altare: ꝛ celebrās cardinalis an̄ al
tare ſtās cū mitra gladiū ſumit de
altari: ꝛ illū nudū impatori tradit
dicēs. Accipe gladiū ꝛc̄. Et idē
dicit legat⁹ ſubmiſſa tm̄ voce. Det
eadē mor pomū: ꝛ ſceptrū cū ſua
orōne: Mitras aūt ꝛ coronas im
periales: ambo iponēt ceſari: ꝛ au
guſte: Sed legatus alta voce ꝓfert
verba. Accipe ſignū ꝛc̄. Et cele
brans dicet eadē: voce ſubmiſſa.
Coronati auguſtus ꝛ auguſta re

uertūtur ad ſuos ſuggeſtus ſine oſculo pacis. Et ad offerto. veniūt cū coronis: ⁊ habitu imperiali. Et oblato auro reuertuntur ad ſuggeſtus. Neq̄ miniſtrabit imperator calicem: ⁊ ampullam: ſed tēpore congruo veniet ad cōronem ſine māto: ⁊ corona. Poſt cōionē imperatori non dabitur oſculum pacis a celebrāte: ſ; reuertetur ad ſuum ſuggeſtū. Imperator finita miſſa ipſe cum ſuis: ⁊ cū legato ſi placebit ibit lateranum: ⁊ ibi pſiciet ſuas ſolēnitates. Cerimonie oēs que ptinēt ad perſonā pontificis dimittantur: vt oſcula pedum: manuum: ⁊ oris. Quinetiam nec in miſſa illi deſeruiet imperator: quod pōtifici preſtitiſſet preſenti: nec ſtapham illi dum equum aſcēdit tenet: nec equum ducit.

De coronatione imperatricis ſine imperatore.

Uenit aliquā do q̄ imperatrix venit romam: ꝑ corona imperiali ſuſcipienda ſine imperatore: vel q̄ nō potuit venire cū imperatore: vel poſt eius coronationē ei eſt cōiūcta. Que hoc ordine coronabit̄. Die qua vrbē intrabit ꝓcedent ei obuiā nobiles: ⁊ officiales vrbis: ⁊ ordines curie: vt de ceſare dictū eſt. Sacer ſenatus anī portā vrbis eam expectabit: ⁊ media iter duos cardinales diaconos introducet in vrbē ſub baldachino. Clerus cū pceſſiōe in porta illi occurret: ducetur ad pōtificē: q eā in publico ꝯſiſtorio i pma aula ad pedis ⁊ manus oſculū recipiet: vt alij reges recipi ꝯſueuerūt: nō tn̄ ſedebit inter cardinales: ſed poſt oſculū pedis ⁊ manus: diſcedet ad ſuū hoſpitiū. Deinde parabit̄ in ecclia ſci petri ſuggeſtꝰ extra cancellos ꝓ imperatrice: Et dicta die pōtifex ꝓcedet ad ecclīā ſupplicatiōe ꝑeunte: ſub baldachino: ⁊ paramentis tpi cōgruis. Aſcendit ad altare. orat. ſedet. Pontifex autē ſtat: vbi ſolet cape paramenta: cui fit reuerētiā a prelatis. Incipitur tertia: ⁊ accipiet ſandalia: ⁊ ꝓcedet vſq̄ ad finē tertie: ⁊ capit oīa pōtificalia indumenta. Interim duo iuniores diaconi cardinales cū ſuis cappis laneis ducūt auguſtā ad ecclīā. Et prior eps cardinalis cū pluuiali; ſtola: ⁊ mitra accedēs in tpe expectat eam in porta ecclie ꝑncipali: ⁊ ibi ſuper eam genuflectentē depoſita mitra legit hanc orationem.

Imperatrix ſolēniter a clero ⁊ pplo romano ſuſcipitur.

Prior epiſcopus cardinalis dicit oīonem ſup imperatricē in porta ecclie.

Omnipotens ſempiterne deus: fons ⁊ origo totius bonitatis: qui feminei ſexus fragilitatem nequaquā reprobādo auertis: ſed dignanter comprobando potius eligis: quiq̄ infirma mundi: quecunq̄: vt fortia confunderes eligēda decreuiſti. Quiq̄ etiā glorie: virtutiſq̄ tue triumphū in manu femine iudaice olim plebis: de hoſte ſeuiſſimo aſſignare voluiſti: Reſpice q̄ſumus ad ꝑces

Judicū. Judit.

humilitatis nſe: vt ſupra hanc famulam tuam. N. quaꝫ ſupplici devotione imperatricē eligimus: benedictionū tuarum dona multiplices: eāqꝫ dextera tue potentie ſemper: ꝛ vbiqꝫ circūda: ꝛ vt dono tui numinis vndiqꝫ firmiter adiuta: vt viſibilis: ſeu inuiſibilis hoſtis nequitias triūphaliter expugnare valeat: ꝛ vna cuꝫ ſarra: rebecca: lia: atqꝫ rachele: btis: reuerēdiſqꝫ feminis: fructu vteri ſui fecundari: ſeu gratulari mereatur: ad decorem totius imperij: ſtatūqꝫ ſancte eccleſie regendū: necnon protegēdum: per chriſtum dn̄m noſtruꝫ. Qui ex itemerate beate marie virginis aluo naſci: viſitare: ꝛ renouare dignatus eſt mundum. Qui tecum viuit: ꝛ gloriaꝛ deus in vnitate ſpiritus ſancti: per īmortalia ſecula ſeculoꝝ. Amē. Ducitur deinde ad cōfeſſionē beati petri: ꝛ procumbit ſupra faldiſtoriū ſibi in eo loco paratū. Et a ſubdiacono apoſtolico dicitur Letania ſ. fo. x. Et ea finita prior preſbyꝝ cuꝫ ſuis paramentis ad confeſſioneꝫ deſcendens ſtās ſine mitra dicit ſup eaꝫ. Pater nr̄. Et deinde. Et ne nos inducas in tentationē. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Saluā fac ancillam tuam dn̄e. ℟. Deus meus ſperantē in te. ℣. Eſto ei q̄ſumus dn̄e turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in ea. ℟. Et filius iniquitatis nō apponat nocere ei. ℣. Dn̄e exaudi orōneꝫ meā. ℟. Et clamor meꝰ ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiſcū. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Pretende queſumus dn̄e famule tue. N. dexterā celeſtis auxilij: vt te toto corde pquirat: ꝛ q̄ digne poſtulat: cōſequi mereaꝛ.

Actiones noſtras queſumus domine aſpirādo preueni: et adiuuando proſequere: vt cuncta noſtra oratio ꝛ operatio: a te ſemper īcipiat: ꝛ per te cepta finiatur. Per chriſtū dn̄m noſtrū. Amen. Finitis orationibus reuertiꝛ preſbyter ad locum ſuum: ꝛ prior epiſcopoꝝ cardinaliū procedit ad altare ſancti mauritij: quē auguſta: media iter diaconos ſequitur. Et ibi apud altare epiſcopꝰ ipſe inungit illam ſtantem de oleo exorcizato: brachium dextrum: ꝛ ſcapulas ſtans cum mitra dicens.

Epe cardinalis inūgit brachium ꝛ ſcapulas imperatricis oleo exorcizato.

Deus ſancti ſpūs gr̄a nr̄e humilitatis officio copioſa in te deſcendat: vt ſicut manibꝰ nr̄is (licet īdignis) oleo materiali oblinita pingueſcis exterius: ita eius īuiſibili vnguine delibuta impinguari merearis interius: eiuſqꝫ ſpirituali vnctione perfectiſſime ſemper ibuta: ꝛ illicita declinare tota mente ꝛ ſpnere diſcas: ꝛ valeas: ꝛ vtilia anime tue iugiter optare: atqꝫ operari queas: ꝛ opereris. Auxiliante domino nr̄o ieſu chriſto: Qui cū patre ꝛ eodē ſpū ſancto ꝛc. Reducitur deinde ad ſuggeſtum ſuum imperatrix: ꝛ cardinales reuertuntur ad pontificē: Et diaconi qdēꝫ depoſitis cappis capiūt paramē-

ta ſibi ꝯuenientia: ⁊ faciũt reuerẽ
tiaꝫ pontifici. Deinde põtifex pro
cedit ad altare ꝑ ſupplicationem:
occurrunt tres pr̄ſbyteri: cantatur
Introitus a cantoribus: ⁊ ꝓcedi
tur in miſſa vſqꝫ ad Grad. Impe
ratrix a diaconis illis q̄uis para
tis ducitur ante põtificẽ. Qui ſur
gens depoſita mitra ſup eaꝫ ante
ſe genuflexã dicit hanc orõnem.

Papa ſuper imperatriceꝫ dicit orõnem ... ſine mi...

Deus qui ſolus hẽs imortali
tatem: lucẽqꝫ habitas inac
ceſſibilẽ: cuius prouidentia in ſui
diſpõne nõ fallitur: qui feciſti ea q̄
futura ſunt: ⁊ vocas ea que nõ ſũt:
ſicut ea q̄ ſunt: q ſupbos equo mo
deramine de ṗncipatu deijcis: atqꝫ
humiles dignãter in ſublime ꝓue
his: ineffabilẽ miſicordiã tuã ſup
plices exoramus: vt ſicut hester re
ginã iſrlitice cã ſalutis de captiuita
tis ſue cõpede ſolutã: ad regis aſ
ſueri thalamũ: regniqꝫ ſui conſor
tiũ trãſire feciſti: ita hanc famulaꝫ
tuã. N. hũilitatis nr̄e bñ ✠ dictio
ne chr̄iane plebis ſalutis gr̄a: ad
dignã: ſublimẽqꝫ ĩpatoris nr̄i co
pulaꝫ: ⁊ ĩperij ſui ꝑticipiũ tranſire
ꝯcedas: ⁊ vt ĩperialis federe cõiu
gij ſemp permanẽs pudica: proxi
mam virginitati palmaꝫ cõtinere
queat: tibiqꝫ deo viuo ac vero: in
oĩbꝫ ⁊ ſup oĩa: iugiter placere de
ſideret: ⁊ te inſpirãte: que tibi pla
cita ſunt: toto corde ꝑficiat. Per
chr̄m dñm nr̄m. Amẽ. Deinde ſe
dẽs cũ mitra ĩponit illi tiarã cũ co
rona ĩperiali allataꝫ ſibi ex altari:
vt diximus de imperatore: ⁊ dicit.

Papa coro... imperatri...

Officio nr̄e indignitatis in ĩ
peratricẽ ſolẽniter bñdicta:
accipe coronã imperialis excellen
tie: que (lꝫ ab indignis:)ep̄alibus
tñ manibꝰ capiti tuo imponit: vñ
ſicut auro: ⁊ gemmis redimita eni
tes: ita ⁊ interiꝰ auro ſapie: virtu
tumqꝫ gẽmis decorari ꝯtẽdas: q̄
tenus poſt occaſum huius ſcli: cũ
prudentibꝰ virginibꝰ ſpõſo perẽ
ni dño ieſu chr̄o digne ⁊ laudabi
liter occurrens: regiã celeſtis aule
ingredi merearis ianuã: eodẽ dño
nr̄o auxiliãte: Qui cũ pr̄e: ⁊ ſpiritu
ſcõ viuit ⁊c. ¶ Coronata impera
trix mox oſculatur pedẽ põtificis
cũ corona: ⁊ ſurgẽs reducit a dia
conis ad ſuggeſtũ: Et cũ cãtatur
deinde offertoriũ: reuertatur ad
pontificem: ⁊ illi offerat aurũ quã
tum placet. Deinde ſi vult cõmu
nicare de ſacramẽto altaris (vt cõ
gruum eſt) procũbat ſuper faldi
ſtorium ad ꝑtem ꝯuenientẽ ſitũ:
vt ſuperius diximus: ⁊ oret quo
uſqꝫ ſit tempus: ſine corona tñ: Et
poſtq̄ põtifex in ſede ſua eminẽti
cõmunicauerit: ducat imperatrix
ſine corona ad eius pedes: ⁊ cõmu
nicet: oſculeturqꝫ manum ponti
ficis: ⁊ deſcendens ad altare: puri
ficetur cuꝫ vino. Cõmunicabitur
imperatrix poſt diaconũ: ⁊ ſubdia
conũ: ⁊ a diacono accipiet vinum
purificationis. Deinde aſſumpta
corona reducetur ad ſuum ſugge
ſtum. Et nota q̄ imperatrix dedu
cetur ſemper eundo: ⁊ redeundo
ab illis duobus diaconis: ſiue pa

Imperatrix oſculat pedẽ põtificis ⁊ offert aurũ ei.

ratis: ſiue non paratis: ⁊ illam ſociabunt ſui p̄lati: ⁊ proceres: atq; matrone: ⁊ alie mulieres. ¶ Finita miſſa imp̃atrix deducit̃ ad ſuū hoſpitium: pōtifex cum ſuis prelatis non paratis reuertitur ad camerā ſuā: Nam cardinales: ⁊ prelati dimittāt in eccl'ia paramēta: ⁊ capiant cappas laneas. ¶ De triplici imperatoꝝ corona. Ex libro cerimoniali Reuerendi domini auguſtini piccolominei epi pientini.

ET qm̃ vulgari opinione fertur romanorum imperatorez trib⁹ coronis ornari oportere varioꝝ metalloꝝ: argentea aquiſgrani i germāia: ferrea modoetie in lōbardia: ⁊ aurea Rome: ſup q̃ re clariſſimus iuriſcōſultoꝝ ſui tēporis bald⁹ opuſculū edidit: myſticas metalloꝝ ſignificationes ſolertiſſime iterpretando: non videbitur forte abſurdum: aliqd de ea re ꝑ veritate oñdenda diſſerere. Et vt omittamus p̄ſcos illos romanorum imperatores: qui toti fere orbi imꝑabant añ aurelianū (vt eutropio placet): nulla corona niſi laurea: aut ex alia aliq̃ felici arbore vſos fuiſſe: nihilq; grauius odiſſe populū romanū: q̃z regiū nomē. Hoc v̄o affirmamus ante Carolū magnū: in cuius ꝑſonā impiū trāſlatū eſt a grecis i latinos: neminez impij romani coronā ex manu romani pontificis rome ſuſcepiſſe. Et vt ſepe a pio ſcd̄o audiuimus rerū germanicarum periſſimo: cui a manu fuiuimus: ⁊ in

Antiq imꝑatores nō vtebātur alia corona q̃z laurea vel vt in textu.

hiſtoria ei⁹ auſtriali legim⁹: ceſar nullā oīno coronā accipit niſi aureā: Et alias qdē corōas ꝑ varijs regnis, rome vero: ⁊ a romano pōtifice romani impij coronam ſuſcipit. Otho friſinigeñ epiſcopus: ⁊ federici primi patrus vir doctus: ⁊ eloquens hiſtoriam ſcripſit ſuoꝝ temporum: in ea tradit federicum ipſum coronis quinq; aureis decoratū fuiſſe. Pr̄ia de regno francorum apud aquiſgranum. Scd̄a ratiſpone d̄ regno germāie. Tertia papie de regno lōgobardico. Quartā rome ſuſcepit ꝑ romano impio: ab adriano q̃rto ſūmo pōtifice. Quintā v̄o modoetie ꝑ regno italico illam ſuſcepiſſe teſtat̃. Que qdem corona ideo appellat̃ ferrea: eo ꝙ laminā quandam habeat ferreaz in ſūmitate: alioquin aurea: ⁊ pretioſiſſima. Sed differt forma corone imperialis ab alijs: Naz ea ſub ſe tiarā quandā habet in modum fere epiſcopalis mitre humiliorez: tñ magis aptaz: ⁊ minus acutā: eſtq; eius aptura a frōte non ab aure: ⁊ ſemicirculum habet per ipſam apturaz aureum: in cui⁹ ſummitate crux paruula eminet. Eā tiaram alie corone nō habēt. Et qm̃ hanc imperialē coronam: bis aut ter in germania vidimus: dū ceſar regalia quibuſdam principibus concederet: ideo illaz exprimere conati ſumus. Legim⁹ ⁊ in alijs hiſtorijs quoſdā imperatores Arelate: etiam coronā ſuſcepiſſe de regno Arelatenſi: ⁊ alibi alias

Fredericus p̄mus quinq; coronis fuit coronatus.

Forma imperialis corone

alias pro alijs regnis. Nam ⁊ Carolus q̄rtus Auinioneꝫ venit ad vrbanuꝫ q̄ntū anno ſalutis Mil leſimo trecenteſimo ſexageſimo q̄nto: ml'to añ iuſſu inocentij ſexti rome iperator coronatꝰ. Qui rebus: quaꝝ gratia ad pōtificeꝫ venerat abſolutis: Arelate ꝓfectus eſt. Sciāt ergo qui de tribꝰ coronis fabulanť: ⁊ romanorū iperatorē vnaꝫ tm̄ pro romano iperio coronā ſuſcipere: ⁊ eam quideꝫ rome: ⁊ a romano pontifice: alias autē alibi ꝓ alijs: ⁊ diuerſis regnis.

Forma bn̄dicēdi abbateꝫ nō mōachuꝫ nec ꝓfeſſuꝫ.

¶ De bn̄dictione abbatis: neqꝫ monachi neque profeſſi.

Benedictio abbatis electi: neqꝫ monachi neqꝫ profeſſi: fit hoc ordine. In p̄inis bn̄dicēdus ꝓuideat de mādato camere: ſi ſit i curia: vel ſi extra: de literis ap̄licis: bn̄dictionē ſibi impēdendā pōtifici cōmittentibꝰ. Deinde ſtatuta die bn̄dictionis: que debet eſſe dn̄ica vel feſtiua: tam ipſe pontifex q̄ꝫ electus ꝯfiteanť: ⁊ ꝯuenit ꝙ die p̄cedēti ieiunēt. Sūmo mane: in eccl'ia vbi bn̄dictio fiet: ornātur due capelle. Maior pro pōtifice celebraturo: Minor pro abbate electo. In maiori quidem: ſup altari parato vt eſt moris: erit crux in medio: ⁊ ad minus quatuor candelabra. In terra ad gradus altaris erunt tapetes ſtrati. Poterunt ⁊ alia ornamenta circum circa adhiberi: pro qualitate ⁊ facultate loci ⁊ perſonarum. Paratur etiam in loco cōgruo credētia pro pontifice: ideſt menſa cōpetentis longitudinis: latitudinis: ⁊ altitudinis: Super quaꝫ erit mappa mūda. Duo candelabra. Vaſa ad abluendum manus: cum ſuis mantilibus. Vrceolus cū aqua bn̄dicta: ⁊ aſperſorio. Thuribulū: cū nauicella: cochleari: ⁊ icēſo. Ampulle ꝓ vino ⁊ aqua ꝓ ſacrificio. Calix cū rebus ſuis opportunis. Hoſtiaria cū hoſtijs ꝓ credētia. Pontifice. ⁊ electo. Itē paramēta oīa pontificalia: tēpori ⁊ miſſe dicēde conuenientia: videlicet. Sandalia: amictus: alba: cingulū: manipulus: crux pectoralis: ſtola: tunicella: dalmatica: chirothece planeta: mitra aurifriſiata. Anulꝰ pōtificalis: baculus paſtoralis. Ex his (ſi pontifex parať ꝓpe altare) ponunť ſup illud: amictꝰ: alba: cingulū: manipulꝰ: crux: ſtola: tunicella: dalmatica: planeta. Reliq̄ manent ſup credentiam.

Die ſtatuta ſua cōſecratiōis fieri oꝫ q̄ debet eſſe dominica vel feſtiua pantur due capelle ⁊ ſupra de epiſcopo dictum eſt.

Credentia ē parať cū vaſis ⁊ paramētis pro ep̄o.

¶ Itē parať faldiſtoriū ornatuꝫ ꝓ pontifice: ⁊ tria ſcabella ſiue ſedes ꝓ electo ⁊ duobus abbatibus aſſiſtentibus. miſſale ⁊ pontificale. Pontifex habeat tres capellanos ad minus cuꝫ ſuperpellicijs: ⁊ duos ſcutiferos ad credētiaꝫ. In capella vero minori ꝓ electo: q̄ a maiori debet eſſe diſtincta: parať altare cū cruce: ⁊ duobus candelabris ad minus: ⁊ ſup illud miſſale ⁊ pontificale: ac paramēta oīa pōtificalia albi coloris vt ſ̄. pro pontifice poſita. Et hoc ſi abbas bn̄di

Capella pro electo qual'r ſit paranda: ⁊ que vaſa ⁊ paramēta in in ea ponēda

Credentia p electo paranda cum mappulis et cãdelis octo cum anulis et veſtibus monaſticis.

cẽdus ſit de mitra. Si vero nõ ſit de mitra: parantur tñ paramẽta ſacerdotalia: et vltra illa pluuiale albũ. Prope altare parat̃ credẽtia: cum mappa munda et vaſis ad abluendum manus. Parant̃ etiã quinqȝ mappule eq̃lis mẽſure: facte ex vna canna cuȝ dimidia panni linei ſubtilis: et cãdele octo vnius libre q̃libet: quaruȝ q̃tuor ſup altare põtificis: due ſuper eius credẽtiã: et due ſuper altare electi ponuntur. Anulus cum gemma bñdicendus: et electo tradẽdus. Veſtes monaſtice: ſeu regulares.

Pro offertorio parentur quatuor itortitia duo panes magni et duo barilia vini.

Et pro offertorio in torticia duo q̃tuor libraruȝ pro q̃libet: duo panes magni: et duo barilia vini optimi: Panes et barilia ornent̃ cuȝ auripello: duo videlȝ videantur argẽtea: et duo aurea. Barilia hinc et inde arma põtificis et electi habentia. Sint ẽt in capella electi aliqua ſedilia et ornamenta cõuenientia.

Interſint ẽt duo abbates aſſiſtentes induti ſuppelliceo ſtola et pluuiali et mitra ſimplici.

¶ Adſint duo abbates aſſiſtentes ſi benedictio fit in curia: quod tamen extra curiam in aliquibus locis non ſeruatur: vbi ſolus pontifex id peragit. Abbates ipſi ſint induti ſuper pellicio: ſtola: pluuiali: et mitra ſimplici alba. ¶ Hora igitur competenti. Pontifex: electus: aſſiſtẽtes: et alij q̃ bñdictioni intereſſe debent: ad eccl̃iaȝ conueniũt: et põtifex fcã orõne añ altare aſcẽdit ad faldiſtorium in capella ſua: ad ſiniſtrũ cornu altaris. videlicet epl̃e pparatum: vt mos eſt: et ibi ex more paratur. Interim etiã abbates aſſiſtẽtes ſua paramenta p̃dicta capiunt. Quib⁹ ſic paratis põtifex ſedet cũ mitra ſuper faldiſtoriũ: ante mediũ altaris ſibi paratũ.

Electus in habitu ſuo quotidiano p aſſiſtẽtes abbates epo ſedenti añ medium altaris pñtat̃ et mandatum apoſtolicum legitur.

Electus vero in habitu ſuo quotidiano: medi⁹ inter abbates aſſiſtentes paratos et mitratos. Uel ſi extra curiã fit: et ſine aſſiſtẽtia abbatũ: p monachos ſui monaſterij vel ordinis põtifici p̃ſentat̃: ac eidẽ mãdatũ apl̃icum traditur.

Lecto mãdato aplico electus genuflectit corã epo qui ſtans ſine mitra ſup eum dicit ſequentes orones.

Quo de mãdato põtificis per eius notariũ publice lecto: Elect⁹ genuflectit ante põtificẽ. Qui ſurgit depoſita mitra: et ſup eum dicit orones ſequentes. ¶ De monacho faciendo ex electo ſeculari. ℣. Adiutorium noſtrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celum et terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Deus indulgentie pater: qui ſeueritatem tue diſtrictionis temperans: indulſiſti ne filius portet iniquitatẽ patris: et qui mira diſpẽſatione etiam malis bene vteris: Eze. xviij. et tue dignationis gratiam per eos frequenter operaris: queſumus clemẽtiam tuã: vt huic famulo tuo. N. nõ obſiſtat: q̃ habitũ religionis per nos: tãta ac tali re idignos accipit: ſed miniſterium qd̃ exterius per nos adhibet̃: tu interius per donuȝ ſpũs ſancti exequaris: Per chriſtum dñȝ noſtrum. ℟. Amen. Oremus.

Deus qui per coeternũ filiũ tuũ cũcta creaſti: qq̃ȝ mũdũ pctis inueteratũ: per myſteriũ ſancte in

carnationis eius renouare digna
tus es: te ſuppliciter exoramus: vt
eiuſdē dñi noſtri gratia: ſuper hūc
famulū tuū. N. abrenuntiationē
ſeculi profitentē: clementer reſpi-
cere dignetur: per quā in ſpiritu
ſue mentis renouatus: veterē ho
Col.iij. minem cum actibus ſuis exuat: ⁊
nouū qui ſm deum creatus eſt in-
duere mereat̃. Per eundē chriſtū
dñm noſtrū. ℟. Amen. Oremus.
Joã.xiiij. Domine ieſu chr̃e: qui es via:
ſine qua nemo venit ad pa-
trem: q̃ſumus clementiā tuam: vt
hunc famulū tuū. N. a carnalibus
deſiderijs abſtractū: per iter diſci-
pline regularis deducas: ⁊ qui pec
catores vocare dignatus es: dicēs:
Mat.xj. Venite ad me oēs qui laboratis ⁊
onerati eſtis: ⁊ ego vos reficiā: pre-
ſta: vt hec vox imitationis tue: ita
in eo conualeſcat: quatenus pec-
j.petri.ij. catorum onera deponens: ⁊ q̃ꝫ dul
cis es guſtās: tua refectione ſuſtē
tari mereatur. Et ſicut atteſtari de
tuis ouibus dignatus es: agnoſce
eū inter oues tuas: vt ipſe te agno
ſcat: ⁊ alienum nō ſequatur ſed te:
Joã.x. neqꝫ audiat vocem aliorum: ſed
Joã.xij. tuā qua dicis: Qui mihi miniſtrat:
me ſequatur: Qui viuis ⁊ regnas
deus. Per omnia ſecula ſeculorū.
℟. Amen. Oremus.
Sancte ſpūs: qui te deū ac do
minū: mortalibus reuelare digna
Joã.iij. tus es: poſtulamus immenſā tue
pietatis gratiā: vt ſicut vbi vis ſpi
ras: ſic ⁊ huic famulo tuo. N. affe
ctum deuotionis indulgeas. Et
quoniam tua ſapientia eſt condi-
tus: tua quoqꝫ prouidētia guber
netur. Quem iuxta tibi conſuetā j.Joã.ij.
gratiā vnctio tua de oībus doceat:
⁊ per interceſſionē beatiſſimi be-
nedicti quē principiū huius ſan-
cte inſtitutiōis legiſlatoreqꝫ dedi
ſti: necnō ⁊ alioꝝ ſanctoꝝ: ad quo
rū noīa petitionē facit: eū a vani-
tate ſeculi veraciter cōuerte: Et ſi-
cut es oīum pctōꝝ remiſſio: ita de
primētes impietatis obligatiões
in eo diſſolue: ⁊ ad obſeruantiam
huius ſancti propoſiti: fac eum ita
certatim feruere: vt in tribulatio-
nibus ⁊ anguſtijs: tua indeficiēti
conſolatione valeat reſpirare: vt
iuſte ⁊ pie per veram humilitatē
atqꝫ obedientiā: in fraterna chari
tate fundatus: qđ te donante pro
mittit: felici pſeuerātia compleat.
Quod ipſe preſtare digneris: qui
cum deo patre: ſanctoqꝫ vnigeni-
to filio eius: dño nr̃o ieſu chr̃o vi
uis ⁊ gloriaris deus: per infinita
ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Dein Epõ ſtans ſi-
de benedicuntur veſtes: que noue ne mitra bñ
afferuntur: ⁊ tenent̃ per vnum ex dicit veſtes,
miniſtris electi corā pōtifice: Qui nouas electi
ſtans ſine mitra dicit verſum. per miniſtrũ coraꝫ epõ detentas.

Dominus vobiſcum. ℟. Et cū ſpiritu tuo. Oremus.
Domine ieſu chriſte: qui tegimen nr̄e mortalitatis induere dignatus es: poſtulamus imenſam tue largitatis abūdātiā: in hoc genus efluere veſtimentorū: quod ſancti patres ad innocētie vel humilitatis indiciū: abrenuntiantibus ſeculo ferre ſanxerūt: ꝛ ſic ipm̄ bene✠dicere digneris: vt hic famulus tu⁹: q̄ eo vſus fuerit: te induere mereatur. Qui viuis et regnas deus: per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Et aſpergit veſtes cum aqua benedicta. poſt hec pontifex ſedet cum mitra: ꝛ exuit electum veſte ſeculari dicens.

Epūs ſedet cū mitra ꝛ exuit electū veſte ſeculari.

Exuat te dn̄s veterem hominem cum actibus ſuis. Et mox induit illum habitum monaſticum ſeu regularem dicens.

Epūs induit electū habitū monaſticū.

Induat te dn̄s nouū hominem: qui ſecundū deū creatus eſt: in iuſtitia ꝛ ſanctitate veritatis. Tunc depoſita mitra ſurgit pontifex ꝛ dicit. Oremus.

Epūs ſtans ſine mitra dicit oronem.

Deus miſericors: deus clemēs: cui cuncta bona placent: ſine quo nihil boni inchoatur: nihilq̄ boni perficitur: adſint noſtris humillimis precibus: tue pietatis aures: ꝛ hunc famulū tuū. N. cui in tuo ſancto nomine: ſacre religiōis habitū impoſuimus: a mundi impedimento: vel ſeculari deſiderio defende: ꝛ concede ei: vt in hoc ſancto propoſito deuotus perſiſtere: ꝛ remiſſione peccatorū percepta: ad electorum tuorum valeat peruenire conſortiū. Per dn̄m nr̄m ieſum chriſtū filium tuū: qui tecū viuit ꝛ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus: per oīa ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amē. Quibus dictis ſedet pōtifex ꝛ imponitur ſibi mitra: ꝛ electus monachus factus: profeſſionem emiſſurus: iunctis an̄ pectus manib⁹: corā eo genuflexus dicit.

Sedēte epō cū mitra electus ante eū iunctis manib⁹ genuflexus dicit Suſcipe.

Ps. cxviij.

Suſcipe me dn̄e ſcd̄m eloquiū tuū ꝛ viuam: ꝛ ne cōfundas me ab expectatione mea. Circunſtantibus vel monachis ſi ſit in ſuo monaſterio reſpondentibus.

Ps. xlvij.

Suſcepimus deus miſericordiam tuam in medio templi tui. ℣. Gloria pr̄i. ℟. Sicut erat. Et hoc ter tam per electum q̄ per circūſtantes repetitur. Deinde electus ante altare ꝛ pontificē ſe proſternit in terram: ꝛ dicūtur ſequentes pſalmi per pontificē ſedentem cum mitra: circūſtantibus reſpondentibus. Pſal. xlvij.

Circunſtātes reſpondent. Suſcepim⁹.

Magnus dn̄s ꝛ laudabilis nimis: in ciuitate dei noſtri: in monte ſancto eius.
Fundatur exultatione vniuerſe terre: mons ſion latera aquilonis

ciuitas regis magni.
Deus in domib⁹ eius cognoſcetur: cum ſuſcipiet eam.
Quoniã ecce reges congregati ſunt: conuenerunt in vnum.
Ipſi videntes ſic admirati ſunt: conturbati ſunt: cõmoti ſunt: tremor apprehendit eos.
Ibi dolores vt parturientis: in ſpiritu vehemẽti conteres naues tharſis.
Sicut audiuimus ſic vidimus in ciuitate domini virtutum: in ciuitate dei noſtri: deus fundauit eã in eternum.
Suſcepimus deus miſericordiã tuam: in medio templi tui.
Secundũ nomen tuũ deus ſic ⁊ laus tua in fines terre: iuſtitia plena eſt dextera tua.
Letet̃ mons ſion: ⁊ exultent filie iude: propter iudicia tua dñe.
Circundate ſion ⁊ cõplectimini eam: narrate in turribus eius.
Ponite corda veſtra in virtute eius: ⁊ diſtribuite domos eius: vt enarretis in progenie altera.
Quoniam hic eſt deus deus noſter in eternũ ⁊ in ſeculum ſeculi: ipſe reget nos in ſecula.
Gloria patri ⁊ filio ⁊ ſpũi ſancto.
Sicut erat in principio. ⁊c. Ps. L.
Miſerere mei deus: ſcdm magnam miſericordiã tuam.
Totus dicitur cum Gloria patri. Sicut erat. Pſalm. cxxxij.
Ecce q̃ bonũ ⁊ q̃ iocundũ: habitare fratres in vnum.
Sicut vnguentum in capite: qđ deſcendit in barbã barbã aaron.
Quod deſcendit in orã veſtimẽti eius: ſicut ros hermon qui deſcendit in montem ſion.
Quoniã illic mãdauit dñs benedictionem: ⁊ vitam vſq; in ſeculum.
Gloria patri. Sicut erat. ⁊c. Quibus finitis: pontifex depoſita mitra ſurgit ⁊ dicit. Pater noſter.

Dictis pſal. pontifex ſtãs ſine mitra dicit ℣. ⁊ orationes ſequẽtes.

℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Saluum fac ſeruum tuum domine. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Mitte ei dñe auxilium de ſancto. ℟. Et de ſion tuere eum. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.
Omnipotens ſempiterne deus miſerere huic famulo tuo. N. ⁊ dirige eum ſm tuam clementiã in viam ſalutis eterne: vt te donante tibi placita cupiat: ⁊ tota virtute perficiat. Per chriſtum dominum noſtrũ. ℟. Amen. Oremus.
Deus qui non vis mortẽ peccatoris: ſed per penitentiam ⁊ emendationẽ vitã ſemp inquiris: te ſuppl'r deprecamur: vt huic famulo tuo. N. ſecularib⁹ actibus renũtianti: large tue pietatis gratiã infundere digneris: quatenus caſtris tuis inſertus: ita tibi militando ſtatuũ vite preſentis percurrere valeat: vt brauium eterne re-

⁊ deinde euangelium: Credo: ⁊ offertoꝛiū. Deinde iperatoꝛ coꝛona ⁊ manto depoſitis: ſine ſceptro et pomo deſcēdit: ⁊ ad pontificis pedes aux offert quātuʒ ſibi placet. Et ſimiliter poſt eū facit impatrix: que deinde nō reuertitur ad ſuggeſtum: ſed pꝛocūbit ſup faldiſtoꝛium: a dextra parte altaris ſibi paratū: in loco vbi nō ipediat credētiā: ⁊ ibi expectat vſqʒ ad cōionē. Impatoꝛ vero pōtificē ad altare deſcēdenteʒ ſequit: ⁊ illi in locum, ſubdiaconi calicē ⁊ patenā cuʒ hoſtijs offert: deinde aquaʒ infundēdaʒ in vino: Et retrahēs ſe ad partem dextrā ſtat: vſquequo pōtifex ad ſedem eminentē cōicaturus reuertatur. Queʒ imperatoꝛ ſeqtur. Et ab eius manib⁹: ipſe pꝛimo deinde auguſta ſacraʒ coꝛpoꝛis chriſti cōmunionē ſumant. Poſtquā pōtifex cū diacono: ⁊ ſubdiacono cōmunicauerint: nam ſubdiaconus poſtq̄ cum diacono cōicauit de coꝛpe: ⁊ ſanguine chriſti accipit de manu diaconi apud altare cum circulis: ⁊ cerimonijs cōſuetis duas hoſtias ꝯſecratas pꝛo iperatoꝛe: ⁊ auguſta: ⁊ eas ad pōtificē poꝛtat. Et pcepto ſacro impatoꝛ qdē pōtificis faciē oſculat: auguſta vo manū: ⁊ deſcēdentes ad altare de manu diaconi vinuʒ purificatiōis ſumunt: ⁊ deſcēdūt ambo ad ſuos ſuggeſtus: ibiqʒ reſumunt impialia inſignia. Poterit tñ pontifex ſi ei videbit: ſuper iperatoꝛē ante ſe genuflexū: imediate poſtq̄ illū cum auguſta cōicauerit infraſcriptas oꝛōnes dicere. vʒ. Oꝛemus.

Imperatoꝛ i miſſa pp̄ facit offm̄ ſubdiaconi.

Impatoꝛ ⁊ imperatrix cōmunicant de manu pape.

Reſpice q̄ſumus oſ̄ps deus ſerenis obtutib⁹ hūc glioſuʒ famulū tuuʒ. N. vt ſicut bñdixiſti abꝛaham: iſaac: ⁊ iacob: ſic illi largiaris bñdictionē ſpiritualis gr̄e: eumqʒ plenitudine tue potētie irrigare: atqʒ perfūdere digneris: vt tribuas ei de roꝛe celi: ⁊ de pinguedine terre abundantiā frumēti: vini: ⁊ olei: ⁊ oīum frugū opulētiaʒ: ⁊ ex largitate diuini muneris longeua tēpoꝛa: vt illo regnāte ſit ſanitas coꝛpoꝛis: iperij pax inuiolata ſit in regno: ⁊ dignitas glioſa regalis palatij maximo ſplendoꝛe regie poteſtatis oculis oīuʒ fulgeat: luceqʒ clariſſima coꝛuſcare atqʒ ſplendeſcere quaſi ſplēdidiſſimi fulgoꝛis maximo pfuſa lumine videatur: Tribue ei oſ̄ps deus: vt ſit foꝛtiſſimus pꝛotectoꝛ: ⁊ ꝯſolatoꝛ eccleſiaꝝ: atqʒ cenobioꝝ ſanctoꝝ: maxime pietatis: regalis munificētie: atqʒ vt ſit foꝛtiſſim⁹ triūphatoꝛ hoſtium ad oppꝛimēdas rebelles: ⁊ paganas natiōes: ſitqʒ ſuis inimicis facie terribilis: maxima foꝛtitudine regalis potentie: optimatib⁹ quoqʒ ac pcelſis pꝛoceribus: ⁊ fidelib⁹ ſui regni ſit munificus: amabilis: ⁊ pius: ⁊ ab oib⁹ timeat: ⁊ diligat. Et poſt glorioſa tpa: atqʒ felicia vite pñtis gaudia: in ppetua btitudine habitare mereatur. P dñm nr̄m. ⁊c. Oꝛem⁹.

Papa dicit ſequentes oꝛōnes ſup imperatoꝛem.

Benedic q̄ſumus: Dñe hunc pꝛincipē nr̄m. N. queʒ ad ſa

lutem populi nobis a te credimus
eſſe cõceſſum:fac annis eſſe multi
plicem:ſalubri corporis robore vi
gentẽ:ad ſenectutẽ optatã pueni
re felicẽ. Sit nobis fiducia obtine
re grãm pplo:quã aaron in taber
naculo:heliseus i fluuio:ezechias
in lecto:zacharias vetulus ĩpetra
uit in tẽplo. Sit illi regendi aucto
ritas:qualẽ ioſue ſuſcepit i caſtris:
⁊ dauid ſumpſit in plijs:petrus ac
cepit in claue:paulus ẽ vſus in do
gmate. Et ita paſtoris offm̃ perfi
ciat in chri ouile:ſicut iſaac pfecit
in fruge:⁊ iacob ẽ dilatat⁹ in gre
ge. Quod ipſe pſtare dignet̃: qui
cum patre ⁊c. Oremus. Oratio.

Deus pater eterne glorie ſit
adiutor tuus: ⁊ protector:⁊
oĩs benedi ✠ cat tibi:preces tu
as in cunctis exaudiat ⁊ vitã tuã
in lõgitudinẽ dierũ impleat:thro
num regni iugiter firmet:⁊ gentẽ
populũqꝫ tuũ in eternũ ꝯſeruet:
⁊ inimicos tuos ꝯfuſione induat:
⁊ ſuper te ſanctificatio chriſti flo
reat:vt qui tibi tribuit in terris ĩ
periuꝫ:ipſe in celis ꝯferat pmium.
Qui viuit ⁊ regnat in ſcl'a ſclorũ.
Amen. Poſt cõione:pontifex de
ſcendit ad altare:⁊ pſequit̃ miſſaꝫ
more conſueto. Et in fine dat bñ
Publicant̃ indulgentie. dictionẽ ſolẽnem dicẽs. Sit no
men dñi. ⁊c. fo. xxxvij. Et publicã
tur imediate indulgẽtie per vnuꝫ
ex diaconis aſſiſtentibus:ſiue ple
naria: ſiue vt pontifici placuerit.
Tum cardinales:⁊ plati deponũt
paramenta:⁊ accipiũt laneas cap
pas. Pontifex vero dimiſſis miſ
ſalibus indumẽtis accipit pluuia
le:⁊ mitrã pretioſam:⁊ cum impa
tore deſcẽdit ad gradus baſilice
ſub eodẽ baldachino. Si eſt dñi
ca Letare hierl'm: põtifex ſiniſtra Papa aſſociat imperatorẽ per vrbem.
portat roſam aureã: dextra bene
dicit aſſiſtẽtibus:hincinde eleuã
tibus fimbrias eius diaconibus.
Si vo eſſet alius dies ſiniſtra ſua
tenebit dextrã imperatoris. diaco
nus a ſiniſtris:retro erit inter pa
pam:⁊ imperatorẽ:⁊ cum dexteri
tate eleuabit fimbriam a dextris.
Caudã vo portabit maior pnceps.
etiã ſi erit rex. Principes vel rex:
⁊ prelati:qui venerũt cũ ceſare:dũ
miſſa ⁊ coronatiõis ſolẽnia fiũt:
ſemp ceſarẽ ſequunt̃. Et cum ipſo
in ſuo ſuggeſtu conſiſtunt ſemp.
Et ſimilr:qui cum auguſta:eã ſem
per comitant̃:aſſiſtuntqꝫ. Que fi
nita miſſa dimiſſis pontifice ⁊ im
peratore in eccl'ia:ad domũ ſuam
cuꝫ ſuis reuertit̃.

¶ De proceſſione põtificis:⁊ ceſaris per vrbem.

Ceſar vero cũ corona in capi
te:ſceptro:⁊ pomo in mani
bus ad latus põtificis icedẽs:niſi
illius manu ducat̃:qr tũc pomuꝫ:
vel ſceptrũ tm̃ in ſiniſtra retineret
cũ ad finem graduũ puenerit tra
ditis ſceptro ⁊ pomo vni ex ſuis:
puenit ad equũ põtificis:⁊ in ho
norẽ ſaluatoris nři ieſu xpi:cuius
vices põtifex in terris gerit:tenet
ſtaphã quoad põtifex equũ aſcen Imperator tenet ſtapham pape ⁊ ducit equũ eius p frenum.
derit. Et deinde accepto equi fre
no:per aliqs paſſus ducat equum

pōtificis. Pontifex dū iperator hec humilitatis officia vult exhibere: dʒ aliquātulū modeſte recuſare: ⁊ tādē cū aliqbus bonis verbis honorē nō in pſonā ſuā: ſed illius cuius locū tenet recipiendo: pmittit illū aliquātulum pgredi. Tū firmat ſe: ⁊ nullo pacto pmittit ceſarē vlterius ire. Qui mox cōſcēſo equo ſuo: accedit ad ſiniſtrū latus pontificis. ⁊ ſub eodem baldachino eqtat. Et hoc ordie procedūt. Primū pcedūt familie cardinalium cū ſuis valiſijs. Et ſimul

Ordo proceſſionis.

miſte familie platorʒ: principū: ⁊ oiuʒ curialium tā ceſaris: ꝙ pōtificis. Deinde duo cum valiſijs pontificis. Inde familiares domeſtici imperatoris. Et poſt eos familiares pape: tū nobiles: barones: ⁊ comites minores: Equus cū ſcala pape: Tū vexilla rubea: que duodecim curſores portāt. Deinde vexillū ppli romani: vexilla imperij: vexillum pape. vexillum eccleſie: vexillum crucis: cum vexilliferis armatis: ⁊ ornatis: vt in coronatione pape: Hos ſequuntur duodecim equi albi phalerati: ſine ſeſſoribus: Deinde qtuor nobiles portantes quatuor pilea pape ex cramiſino cum baculis. Quibus ſuccedūt aduocati: ⁊ ſecretarij miſtiʒ: ſcdʒ prioritatē officij precedentes cū ſuis caputijs circa collū: quos tn̄ pcedūt ſecretarij imperatoris. Tū ſequuntur cubicularij etiam cū ſuis caputijs: ide accoliti clerici camere aplice: et poſt eos ſtatim auditores cū rochettis: ⁊ cappis. Deinde ſubdiaconi cū cruce papali: cū galero indici coloris: ⁊ cum alijs ſubdiaconis cum cappis vt alij: tum duo portantes laternas cum lumine ante ſacramentū eqtātes: Deinde equus albus phaleratus cum tintinnabulo portans ſacramētum: ⁊ ſupra ſacramētum baldachinuʒ per ciues romanos portat: ⁊ circa duodecim intortitia: que portant per duodecim familiares pape: ſiue p duodecim bn̄ficiatos ſancti petri cum ſuperpellicijs. Et meli⁹: vt vidi ſeruari per dn̄ʒ papā piū ſcdʒ: poſt ſacramētuʒ eqtat ſacriſta cum ferula alba. Inde: ſiqui ſūt maximi dn̄i: principes: aut duces: pncipes electores immediate ante cardinales procedūt. Et ſiqs adeſſet frater: aut filius iperatoris iret medi⁹ inter iuniores diaconos cardinales: Rex erit a ſiniſtris ſeniores epi cardinalis. Et ſi plures adeſſent reges: locarent cuʒ alijs epis cardinalibus: ſequitur duo diaconi cardinales aſſiſtētes pōtifici. Et ſi cū ceſare eēnt duo pncipes electores: q pferēt gladiū: et pomū ceſaris: iſti deberent ire imediate ante ceſarē: ſicut diaconi ante pontificeʒ: Et quādo via eſſet arcta irent an̄ ipſos diaconos aſſiſtētes. Si vero nō ſint pncipes electores: q portant illa videlicet gladiū pomum: ſeu ſceptrū: nā alterū iſtorū duorū portabit iperator: illi duo vadant ſimul cuʒ ſubdiacono: q portabit

crucē. Et illū in medio hēant. Se
qtur pōtifex ſub baldachino ⁊ i-
pator cū ſua corona: ⁊ iperiali ha-
bitu a ſiniſtris. Poſt pōtificē ſe-
quunt duo cubicularij ſecreti cū
ſeruiēte de mitra. Et duo medici:
cum ſecretario ſi nō ſit platus. Et
poſt iperatorē duo camerarij ſint
cū vno ſecretario. Inde eqtabit
ſeruiēs armorū cū vno ſecretario
cū vmbella: deinde plati aſſiſten-
tes pape. Et ſiqs archieps prin-
ceps elector ipatoris adeſſet: iret
ante aſſiſtentes pape. Poſt quos
ibunt plati: aſſiſtentes: ſiue ↄſilia-
rij iperatoris cum cappis: ⁊ gale-
ris: vt alij prelati: aliogn non irēt
inter cappatos. Sequūtur deinde
plati: oratores: archiepi: epi: pto-
notarij: ⁊ abbates cappati: ⁊ pile-
ati: ⁊ demum alij curiales togati:
tā pape: q̄ ceſaris. Hoc ordine
recta via p campū florū: ⁊ iudeorū
plateā: deuenient ad ecclīā ſctē ma
rie in coſmedim. Et ibi pontifex: ſi
roſam hēt: illā eques imperatori
eqti dono dat. Et ad dextrā ↄuer-
ſus p tranſtyberim cū ſuis oibus
ad palatium reuertit. Ceſar au-
tem via: qua ſibi melius placet ro
ſam manu geſtās ad pontē adria
num redit: vbi viros complures:
⁊ de ſe optime meritos equeſtri di
gnitate inſignire ſolet. ¶ Quo fa
cto: ad lateranum cum ſuis pro-
greditur. Canonici: ⁊ capitulum
eccleſie ſupplicabūdi ceſari in por
ta principali occurrentes: illum
honorifice ſuſcipiunt. Et poſtq̄

Ordo quo papa ⁊ imperator equitāt.

Impator ſi ne pontifice accedit ad lateranū.

crucē: ⁊ reliqas oſculatus fuerit
eū incēſant: ⁊ pcedētes atq; cātā
tes. Te deū laudamus. v̄. fo. xxxv.
ad altare maius deducūt: vbi pcū
bens ſup faldiſtoriū orat detecto
capite. Deinde ſurgēs oſculat alta
re. Tū reſumpta corōa recipit in
canonicū: ⁊ i frēm ecclīe lateranē-
ſis: ⁊ canonicos oēs recipit ad o-
ſculū pacis. Quib⁹ finitis: aſcēdit
ad palatiū lateraneñ. ⁊ cū ſuis ce
lebrat ſolēne ↄuiuiū ſuis morib⁹:
⁊ cerimonijs. Deinde: ſi placet: re
currit ad palatiū apoſtolicum ad
cameras ſuas. ¶ De coronatione
imperatoris abſente pontifice.

Iquādo autem acci
deret: qđ ppter ab
ſentiā ſūmi pōtificis
ab vrbe ceſar nō poſ
ſet ab ipſo pontifice
coronari: ↄſueuit pōtifex mittere
ad vrbem aliquē epm cardinalē:
qui ſimul cum legato apoſtolico:
qui vrbi preeſt: imperatorem ele
ctū coronet. Si autē legatus iſte
eſſet eps cardinalis: nō eſſet neceſ
ſariū mittere alium epū: ſed quē-
cunq; vellet alium preſbyterum
cardinalem. Et tunc pcedet hoc
modo. Electus iperator ad vrbē
veniēs p corona iperiali hēbit ob
uiā barones: nobiles: officiales:
ciueſq; vrbis: ⁊ officiales curie ro
mane: ⁊ remanebit extra menia
illa nocte: vt ſupra dictum eſt. Se
quēti die intrabit p portā ſub ar
ce ſci angeli: cū ſuis pncipib⁹ ordi
ne predicto. Et in porta recipiet a

Electus iperator qūo coronet in abſentia pape.

vicario pōtificis cuꝫ prelatis: ⁊ clero vrbis in moduꝫ ſupplicantiuꝫ paratis: ⁊ deducet vt ſupra ad gradus baſilice ſancti petri: ibiqꝫ nō ſuper ſuggeſtum: ſed ante primas portas recipiet ad oſculuꝫ trn̄: per epm̄ cardinalē coronatorē: ⁊ legatum: qui ibi aderūt cum alijs prelatis curie paratis cū pluuialibus ⁊ mitris. Aderūt etiā cuꝫ cardinalibus officiales curie: ſubdiaconi: auditores: accoliti: ⁊ ſiqui ſūt alij: ⁊ etiā barones: alijqꝫ nobiles ſancte romane eccleſie. Et electus ſtatim poſt oſculū offerat auruꝫ duobus cardinalibus: quod offerre debet pontifici: ⁊ dicat hec verba.

SI ſanctiſſim⁹ pater dn̄s noſter. N. ſūmus pōtifex p̄ſens hic eſſet: offerrē illi aurū iſtud preſens: ſed per eius abſentiā offero ipſuꝫ vobis dn̄is: epō ⁊ legato cardinalibus: recipiētibus illud vice ⁊ nomie dicti domini noſtri pape.

¶ Quo facto intrabūt porticuꝫ: ⁊ ſi tunc erit procedēdū ad ſolēnitateꝫ coronationis: qđ cōmode ⁊ decenter fieri poteſt: ibi ſupra altare ſancte marie in turribus preſtabit iuramentuꝫ fidelitatis in manibus cardinaliū. Et ſimil'r ſi aliđ iuramentū eſſet inouandū: ſeu cōfirmandū: tunc imediate innouabit. Deinde recipiet in canonicuꝫ eccleſie ſancti petri: vt ſuperius dictuꝫ eſt. Intrabit deinde eccl'iaꝫ: ⁊ ibi ante portā argenteā epͣs cardinalis dicet ſup eum primā orationem. Deinde ducitur ad capellaꝫ ſancti gregorij ad capiēda ſua ornamenta. Et epiſcopus cardinalis vadit ad altare maius: ⁊ ibi ſuper faldiſtoriuꝫ capit ſandalia: ⁊ paramenta omnia pontificalia. Et nota qđ debet habere expreſſe facultatem a pōtifice ſuper altare beati petri celebrādi: vt moris eſt. Ceſar indutus imperialibus indumētis venit ad mediuꝫ eccleſie. Et ibi ſuper euꝫ legatus aplicus dicet ſecūdam orationeꝫ. Veniet deinde ad cōfeſſionē beati petri: ⁊ procūbet in faldiſtorio. Et diaconus qui ſeruit in miſſa dicit ſup euꝫ Letaniā: orationē autē cum ℣. ⁊ Pater nr̄ dicet legatus aplicus. Deinde ducetur ad altare ſācti mauritij: ⁊ ibi inungetur a cardinali celebrante tam ipſe: q̄ꝫ auguſta (ſi adeſt) cum orationibus opportunis. Reuertentur deinde ad altare. Et facta ꝯfeſſione imperator ad ſuggeſtuꝫ ſine oſculo pacis: ad faldiſtoriuꝫ ſuum reuertit'. Et ꝓcedit' in miſſa vſqꝫ ad graduale. Dum cantatur Graduale: imperator deſcēdit ad altare: ⁊ celebrās cardinalis an̄ altare ſtās cū mitra gladiū ſumit de altari: ⁊ illū nudū impatori tradit dicēs. Accipe gladiū ⁊c̄. Et ideꝫ dicit legat⁹ ſubmiſſa tn̄ voce. Det eadeꝫ mox pomū: ⁊ ſceptrū cuꝫ ſua orone: Mitras aūt ⁊ coronas imperiales: ambo iponēt ceſari: ⁊ auguſte: Sed legatus alta voce ꝓfert verba. Accipe ſignuꝫ ⁊c̄. Et celebrans dicet eadeꝫ voce ſubmiſſa. Coronati auguſtus ⁊ auguſta re

Impator inungitur a cardinali i capella ſancti mauritij.

uertũtur ad ſuos ſuggeſtus ſine oſculo pacis. Et ad offerto. veniunt cũ coronis:⁊ hitu imꝑiali. Et oblato auro reuertuntur ad ſuggeſtus. Neqꝫ miniſtrabit imperator calicem:⁊ ampullam: ſed tẽpore congruo veniet ad cõionem ſine mãto:⁊ corona. Poſt cõioneꝫ imperatori non dabitur oſculum pacis a celebrãte:ſꝫ reuertetur ad ſuum ſuggeſtũ. Imperator finita miſſa ipſe cum ſuis:⁊ cuꝫ legato ſi placebit ibit lateranum: ⁊ ibi ꝑficiet ſuas ſolẽnitates. Cerimonie oẽs que ꝑtinẽt ad perſonaꝫ pontificis dimittantur: vt oſcula pedum:manuum:⁊ oris. Quinetiam nec in miſſa illi deſeruiet imꝑator: quod põtifici preſtitiſſet preſenti: nec ſtapham illi dum equum aſcẽdit tenet:nec equum ducit.

¶ De coronatione imperatricis ſine imperatore.

Venit aliquãdo ꝙ imperatrix venit romam: ꝓ corona imꝑiali ſuſcipienda ſine imꝑatore: vel ꝙ nõ potuit venire cuꝫ imꝑatore: vel poſt eius coronationẽ ei eſt cõiũcta. Que hoc ordine coronabit. Die qua vrbẽ intrabit ꝓcedent ei obuiã nobiles:⁊ officiales vrbis: ⁊ ordines curie:vt de ceſare dictuꝫ eſt. Sacer ſenatus añ portã vrbis eam expectabit:⁊ media iter duos cardinales diaconos introducet in vrbẽ ſub baldachino. Cler⁹ cuꝫ ꝓceſſiõe in porta illi occurret:ducetur ad põtificẽ:q eaꝫ in publico ꝯſiſtorio i ꝑma aula ad pedis ⁊ manus oſculũ recipiet:vt alij reges recipi ꝯſueuerũt:nõ tñ ſedebit inter cardinales:ſed poſt oſculũ pedis ⁊ manus: diſcedet ad ſuũ hoſpitiũ. Deinde parabit in ecclia ſci petri ſuggeſt⁹ extra cancellos ꝓ imperatrice: Et dicta die põtifex ꝓcedet ad eccliã ſupplicatiõe ꝑeunte: ſub baldachino:⁊ paramentis tpi cõgruis. Aſcendit ad altare. orat. ſedet. Pontifex auteꝫ ſtat:vbi ſolet cape paramenta:cui fit reuerẽtiã a prelatis. Incipitur tertia: ⁊ accipiet ſandalia:⁊ ꝓcedet vſqꝫ ad finẽ tertie:⁊ capit oĩa põtificalia indumenta. Interim duo iuniores diaconi cardinales cũ ſuis cappis lancis ducũt auguſtã ad eccliã. Et prior epũs cardinalis cũ pluuiali; ſtola:⁊ mitra accedẽs in tpe expectat eam in porta ecclie ꝑncipali:⁊ ibi ſuper eam genuflectentẽ depoſita mitra legit hanc orationem.

Impatrix ſolẽniter a clero ⁊ pplo romano ſuſcipitur.

Prior epiſcopus cardinalis dicit orõnem ſup imperatriceꝫ in porta ecclie.

Omnipotens ſempiterne deus:fons ⁊ origo totius bonitatis: qui feminei ſexus fragilitatem nequaquã reprobãdo auertis:ſed dignanter comprobando potius eligis:quiqꝫ infirma mundi:quecunqꝫ:vt fortia confunderes eligẽda decreuiſti. Quiqꝫ etiã glorie: virtutiſqꝫ tue triumphuꝫ in manu femine iudaice olim plebis: de hoſte ſeuiſſimo aſſignare voluiſti: Reſpice q̃ſumus ad ꝑces

Iudicũ. Iudit.

humilitatis nr̄e: vt ſupra hanc fa-
mulam tuam. ℟. quaz ſupplici de-
uotione imperatricē eligimus: be
nedictionū tuarum dona multipli
ces: eāqz dextera tue potentie ſem
per: ⁊ vbiqz circūda: ⁊ vt dono tui
numinis vndiqz firmiter adiuta:
vt viſibilis: ſeu inuiſibilis hoſtis
nequitias triūphaliter expugna-
re valeat: ⁊ vna cuz ſarra: rebecca:
lia: atqz rachele: btis: reuerēdiſqz
feminis: fructu vteri ſui fecunda-
ri: ſeu gratulari mereatur: ad deco
rem totius imperij: ſtatūqz ſancte
eccleſie regendū: necnon protegē
dum: per chriſtum dn̄m noſtruz.
Qui ex itemerate beate marie vir
ginis aluo naſci: viſitare: ⁊ renoua
re dignatus eſt mundum. Qui te
cum viuit: ⁊ gloriat̄ deus in vnita
te ſpiritus ſancti: per imortalia ſe
cula ſeculoꝝ. Amē. Ducitur dein-
de ad cōfeſſionē beati petri: ⁊ pro
cumbit ſupra faldiſtoriū ſibi in eo
loco paratū. Et a ſubdiacono apo
ſtolico dicitur Letania ſ̄. fo. x. Et
ea finita prior preſboꝝ cuz ſuis pa
ramentis ad confeſſionez deſcen-
dens ſtās ſine mitra dicit ſup eaz.
Pater nr̄. Et deinde. Et ne nos
inducas in tentationē. ℟. Sed li-
bera nos a malo. ℣. Saluā fac an
cillam tuam dn̄e. ℟. Deus meus
ſperantē in te. ℣. Eſto ei q̄ſumus
dn̄e turris fortitudinis. ℟. A fa
cie inimici. ℣. Nihil proficiat ini-
micus in ea. ℟. Et filius iniquita
tis nō apponat nocere ei. ℣. Dn̄e
exaudi orōnez meā. ℟. Et clamor
me⁹ ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiſcū.
℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.
Pretende queſumus dn̄e fa-
mule tue. ℟. dexterā celeſtis
auxilij: vt te toto corde pquirat: ⁊
q̄ digne poſtulat: cōſequi mereat̄.
Actiones noſtras queſumus
domine aſpirādo preueni: et
adiuuando proſequere: vt cuncta
noſtra oratio ⁊ operatio: a te ſem
per icipiat: ⁊ per te cepta finiatur.
Per chriſtū dn̄m noſtrū. Amen.
Finitis orationibus reuertit̄ pre
ſbyter ad locum ſuum: ⁊ prior epi-
ſcopoꝝ cardinaliū procedit ad al-
tare ſancti mauritij: quē auguſta:
media iter diaconos ſequitur. Et
ibi apud altare epiſcop⁹ ipſe inun
git illam ſtantem de oleo exorciza
to: brachium dextrum: ⁊ ſcapulas
ſtans cum mitra dicens.

Epo cardina lis inūgit bra chium ⁊ ſca pulas impe ratricis oleo exorcizato.

Spūs ſancti gr̄a nr̄e humili-
tatis officio copioſa in te deſcen-
dat: vt ſicut manib⁹ nr̄is (licet idi
gnis) oleo materiali oblinita pi-
gueſcis exterius: ita eius īuiſibili
vnguine delibuta impinguari me
rearis interius: eiuſqz ſpirituali
vnctione perfectiſſime ſemper ibu
ta: ⁊ illicita declinare tota mente ⁊
ſpnere diſcas: ⁊ valeas: ⁊ vtilia ani
me tue iugiter optare: atqz opera
ri queas: ⁊ opereris. Auxiliante
domino nr̄o ieſu chriſto: Qui cū
patre ⁊ eodē ſpū ſancto ⁊c. Redu
citur deinde ad ſuggeſtum ſuum
imperatrix: ⁊ cardinales reuertun
tur ad pontificē: Et diaconi qdez
depoſitis cappis capiūt paramē-

ta ſibi ꝯueniẽtia: ⁊ faciũt reuerẽtiaȝ pontifici. Deinde põtifex procedit ad altare ꝑ ſupplicationem: occurrunt tres pſbyteri: cantatur Introitus a cantoribus: ⁊ ꝓceditur in miſſa vſqȝ ad Grad. Imperatrix a diaconis illis q̃uis paratis ducitur ante põtificẽ. Qui ſurgens depoſita mitra ſup eaȝ ante ſe genuflexã dicit hanc oꝛonem.

Papa ſuper imperatricem dicit oꝛonem ſtans ſine mitra.

Deus qui ſolus hẽs imoꝛtalitatem: lucẽqȝ habitas inacceſſibilẽ: cuius pꝛouidentia in ſui diſpõne nõ fallitur: qui feciſti ea q̃ futura ſunt: ⁊ vocas ea que nõ ſũt: ſicut ea q̃ ſunt: q ſupbos equo moderamine de p̃ncipatu deijcis: atqȝ humiles dignãter in ſublime ꝓuehis: ineffabilẽ miſicoꝛdiã tuã ſupplices exoꝛamus: vt ſicut heſter reginã iſrlitice cã ſalutis de captiuitatis ſue cõpede ſolutã: ad regis aſſueri thalamũ: regniqȝ ſui conſoꝛtiũ trãſire feciſti: ita hanc famulaȝ tuã. N. hũilitatis nr̃e bñ ✠ dictione chꝛiane plebis ſalutis gr̃a: ad dignã: ſublimẽqȝ ĩpatoꝛis nr̃i copulaȝ: ⁊ iperij ſui pticipiũ tranſire ꝯcedas: ⁊ vt iperialis federe cõiugij ſemp permanẽs pudica: pꝛoximam virginitati palmaȝ cõtinere queat: tibiqȝ deo viuo ac vero: in oĩb⁹ ⁊ ſup oĩa: iugiter placere deſideret: ⁊ te inſpirãte: que tibi placita ſunt: toto coꝛde pficiat. Per chꝛm dñm nr̃m. Amẽ. Deinde ſedẽs cũ mitra ĩponit illi tiarã cũ corona iperiali allataȝ ſibi ex altari: vt diximus de imperatoꝛe: ⁊ dicit.

Papa coronat imperatricem.

Officio nr̃e indignitatis in iperatricẽ ſolẽniter bñdicta: accipe coꝛonã imperialis excellentie: que (lȝ ab indignis:) ep̃alibus tñ manib⁹ capiti tuo imponit: vñ ſicut auro: ⁊ gemmis redimita enites: ita ⁊ interi⁹ auro ſapie: virtutumqȝ gẽmis decoꝛari ꝯtẽdas: q̃tenus poſt occaſum huius ſcl̃i: cũ pꝛudentib⁹ virginib⁹ ſpõſo perẽni dño ieſu chꝛo digne ⁊ laudabiliter occurrens: regiã celeſtis aule ingredi merearis ianuã: eodẽ dño nr̃o auxiliãte: Qui cũ pr̃e: ⁊ ſpiritu ſcõ viuit ⁊c. ¶ Coꝛonata imperatrix mox oſculatur pedẽ põtificis cũ coꝛona: ⁊ ſurgẽs reducit a diaconis ad ſuggeſtũ: Et cũ cãtatur deinde offertoꝛiuȝ: reuertatur ad pontificem: ⁊ illi offerat aurũ quãtum placet. Deinde ſi vult cõmunicare de ſacramẽto altaris (vt cõgruum eſt) pꝛocũbat ſuper faldiſtoꝛium ad ptem ꝯuenientẽ ſituȝ: vt ſuperius diximus: ⁊ oꝛet quouſqȝ ſit tempus: ſine coꝛona tñ: Et poſtq̃ põtifex in ſede ſua eminẽti cõmunicauerit: ducat imperatrix ſine coꝛona ad eius pedes: ⁊ cõmunicet: oſculeturqȝ manum pontificis: ⁊ deſcendens ad altare: purificetur cuȝ vino. Cõmunicabitur imperatrix poſt diaconũ: ⁊ ſubdiaconũ: ⁊ a diacono accipiet vinum purificationis. Deinde aſſumpta coꝛona reducetur ad ſuum ſuggeſtum. Et nota q̓ imperatrix deducetur ſemper eundo: ⁊ redeundo ab illis duobus diaconis: ſiue pa

Imperatrix oſculat̃ pedẽ põtificis ⁊ offert aurũ ei.

ratis:ſiue non paratis:⁊ illam ſo/
ciabunt ſui p̄lati:⁊ proceres:atq̃
matrone:⁊ alie mulieres. ¶ Fini
ta miſſa impatrix deducit̄ ad ſuū
hoſpitium:pōtifex cum ſuis prela/
tis non paratis reuertitur ad ca/
merā ſuā:Nam cardinales:⁊ pre
lati dimittāt in eccl'ia paramēta:⁊
capiant cappas laneas. ¶ De tri/
plici imperatoꝝ corona. Ex libro
cerimoniali Reuerendi domini au
guſtini piccolominei epi pientini.

ET qm̄ vulgari opinione fer
tur romanorum imperato/
rē trib⁹ coronis ornari oportere
varioꝝ metalloꝝ:argentea aquiſ/
grani i germāia: ferrea modoetie
in lōbardia:⁊ aurea Rome: ſup q̄
re clariſſimus iuriſcōſultoꝝ ſui tē
poris bald⁹ opuſculū edidit: my/
ſticas metalloꝝ ſignificationes ſo
lertiſſime iterpretando:non vide
bitur forte abſurdum:aliqd de ea
re ꝑ veritate oſ̄dēda diſſerere.
Et vt omittamus p̄ſcos illos ro/
manorum imperatores: qui toti
fere orbi impabant an̄ aurelianū
(vt eutropio placet):nulla corona
niſi laurea:aut ex alia aliq̄ felici ar/
bore vſos fuiſſe: nihilq̃ grauius
odiſſe populū romanū:q̄ʒ regiū
nomē. Hoc vo affirmamus ante
Carolū magnū:in cuius pſonā im
piū trāſlatū eſt a grecis i latinos:
neminē impij romani coronā ex
manu romani pontificis rome ſu/
ſcepiſſe. Et vt ſepe a pio ſcdo audi
uimus rerū germanicarum peri/
tiſſimo:cui a manu fuiuimus:⁊ in

Antiq̄ impatores nō vtebātur alia corona q̄ʒ laurea vel vt in textu.

hiſtoria ei⁹ auſtriali legim⁹:ceſar
nullā oīno coronā accipit niſi au/
reā: Et alias qdē corōas ꝑ varijs
regnis.rome vero:⁊ a romano pō
tifice romani impij coronam ſuſci
pit. Otho friſingeñ epiſcopus:⁊ fe
derici primi patrus vir doctus:⁊
eloquens hiſtoriam ſcripſit ſuoꝝ
temporum:in ea tradit federicum
ipſum coronis quinq̃ aureis de/
coratū fuiſſe. Pria de regno fran
corum apud aquiſgranum. Scda
ratiſpone d regno germāie. Ter/
tia papie de regno lōgobardico.
Quartā rome ſuſcepit ꝑ romano
impio:ab adriano q̄rto ſūmo pō/
tifice. Quintā vo modoetie ꝑ re/
gno italico illam ſuſcepiſſe teſtat̄.
Que qdem corona ideo appellat̄
ferrea:eo q laminā quandam ha
beat ferreā in ſūmitate: alioquin
aurea:⁊ pretioſiſſima. Sed differt
forma corone imperialis ab alijs:
Nā ea ſub ſe tiarā quandā habet:
in modum fere epiſcopalis mitre
humiliorē:tn̄ magis aptā:⁊ mi/
nus acutā:eſtq̃ eius aptura a frō/
te non ab aure:⁊ ſemicirculum ha
bet per ipſam apturā aureum:in
cui⁹ ſummitate crux paruula emi/
net. Eā tiaram alie corone nō ha/
bēt. Et qm̄ hanc imperialē coro/
nam:bis aut ter in germania vidi
mus:dū ceſar regalia quibuſdam
principibus concederet:ideo illā
exprimere conati ſumus. Legim⁹
⁊ in alijs hiſtorijs quoſdā impera
tores Arelate:etiam coronā ſuſce
piſſe de regno Arelatenſi: ⁊ alibi
alias

Federicus p̄mus quinq̃ coronis fuit coronatus.

Forma imperialis corone.

alias pro alijs regnis. Nam ꝛ Carolus q̃rtus Auinionez venit ad vrbanuz qntū anno ſalutis Mil leſimo trecenteſimo ſexageſimo qnto: mlto añ iuſſu inocentij ſexti rome iperator coronatꝰ. Qui rebus: quaꝝ gratia ad pōtificez venerat abſolutis: Arelate ꝓfectus eſt. Sciāt ergo qui de tribꝰ coronis fabulanꝫ: ꝛ romanoꝝ̄ iperatorē vnaz tm̄ pro romano iperio coronā ſuſcipere: ꝛ eam quidez rome: ꝛ a romano pontifice: alias aūtē alibi ꝓ alijs: ꝛ diuerſis regnis.

¶ De bñdictione abbatis: neqꝫ monachi neque profeſſi.

Forma bñdicēdi abbatez nō mōachuz nec ꝓfeſſuz.

Benedictio abbatis electi: neqꝫ monachi neqꝫ profeſſi: fit hoc ordine. In p̄mis bñdicēdus ꝓuideat de mādato camere: ſi ſit ī curia: vel ſi extra: de literis aplicis: bñdictionē ſibi impēdendā pōtifici cōmittentibꝰ. Deinde ſtatuta die bñdictionis: que debet eſſe dñica vel feſtiua: tam ipſe pontifex q̃ʒ electus ꝯfiteanꝫ: ꝛ ꝯuenit ꝙ die p̄cedēti ieiunēt. Sūmo mane: in eccl'ia vbi bñdictio fiet: ornātur due capelle.

Die ſtatuta qua cōſecratio fieri oꝫ q̄ debet eſſe dominica vel feſtiua parantur due capelle vt ſupra de epiſcopo dictum eſt.

Maior pro pōtifice celebraturo: Minor pro abbate electo. In maiori quidem: ſup altari parato vt eſt moris: erit crux in medio: ꝛ ad minus quatuor candelabra. In terra ad gradus altaris erunt tapetes ſtrati. Poterunt ꝛ alia ornamenta circum circa adhiberi: pro qualitate ꝛ facultate loci ꝛ perſonarum. Paratur etiam in loco cōgruo credētia pro pontifice: ideſt menſa cōpetentis longitudinis: latitudinis: ꝛ altitudinis: Super quaʒ erit mappa mūda. Duo candelabra. Vaſa ad abluendum manus: cum ſuis mantilibus. Urceolus cū aqua bñdicta: ꝛ aſperſorio. Thuribulū: cū nauicella: cochleari: ꝛ icēſo. Ampulle ꝓ vino ꝛ aqua ꝓ ſacrificio. Calix cū rebus ſuis opportunis. Hoſtiaria cū hoſtijs ꝓ credētia. Pontifice. ꝛ electo. Itē paramēta oīa pontificalia: tēpori ꝛ miſſe dicēde conuenientia: videlicet. Sandalia: amictus: alba: cingulū: manipulus: crux pectoralis: ſtola: tunicella: dalmatica: chirothece planeta: mitra aurifriſiata. Anulꝰ pōtificalis: baculus paſtoralis. Ex his (ſi pontifex paraꝫ ꝓpe altare) ponunꝫ ſup illud: amictꝰ: alba: cingulū: manipulꝰ: crux: ſtola: tunicella: dalmatica: planeta. Reliq̄ manent ſup credentiam.

Credentia et paraꝫ cū vaſis ꝛ paramētis pro ep̄o.

¶ Itē paraꝫ faldiſtoriū ornatuʒ ꝓ pontifice: ꝛ tria ſcabella ſiue ſedes ꝓ electo ꝛ duobus abbatibus aſſiſtentibus. miſſale ꝛ pontificale. Pontifex habeat tres capellanos ad minus cuʒ ſuperpellicijs: ꝛ duos ſcutiferos ad credētiaʒ. In capella vero minori ꝓ electo: q̄ a maiori debet eſſe diſtincta: paraꝫ altare cū cruce: ꝛ duobus candelabris ad minus: ꝛ ſup illud miſſale ꝛ pontificale: ac paramēta oīa pōtificalia albi coloris vt ſ. pro pontifice poſita. Et hoc ſi abbas bñdi

Capella pro electo qualr̄ ſit paranda: ꝛ que vaſa ꝛ paramēta in in ea ponēda

Credentia p electo parande cum mappulis ⁊ cādelis octo cum anulis ⁊ veſtibus monaſticis.

cēdus ſit de mitra. Si vero nō ſit de mitra: parantur tm̄ paramēta ſacerdotalia: ⁊ vltra illa pluuiale albū. Prope altare paraṫ credētia: cum mappa munda ⁊ vaſis ad abluendum manus. Paranṫ etiā quinqꝫ mappule eq̄lis mēſure: facte ex vna canna cuꝫ dimidia panni linei ſubtilis: ⁊ cādele octo vnius libre q̄libet: quaruꝫ q̄tuor ſup altare pōtificis: due ſuper eius credētiā: ⁊ due ſuper altare electi ponuntur. Anulus cum gemma bn̄dicendus: ⁊ electo tradēdus. Veſtes monaſtice: ſeu regulares. Et pro offertorio in torticia duo q̄tuor librarū pro q̄libet: duo panes magni: ⁊ duo barilia vini optimi: Panes ⁊ barilia ornenṫ cuꝫ auripello: duo videlꝫ videantur argētea: ⁊ duo aurea. Barilia hinc ⁊ inde: arma pōtificis ⁊ electi habentia. Sint ēt in capella electi aliqua ſedilia ⁊ ornamenta cōuenientia. ¶ Adſint duo abbates aſſiſtentes ſi benedictio fit in curia: quod tamen extra curiam in aliquibus locis non ſeruatur: vbi ſolus pontifex id peragit. Abbates ipſi ſint induti ſuperpellicio: ſtola: pluuiali: ⁊ mitra ſimplici alba. ¶ Hora igitur competenti. Pontifex: electus: aſſiſtētes: ⁊ alij q̄ bn̄dictioni intereſſe debent: ad eccl'iaꝫ conueniūt: ⁊ pōtifex fcā oronē an̄ altare aſcēdit ad faldiſtorium in capella ſua: ad ſiniſtrū cornu altaris. videlicet ep'ſe p̄paratum: vt mos eſt: ⁊ ibi ex more paratur. Interim etiā

Pro offertorio parentur quatuor itortici: duo panes magni: ⁊ duo barilia vini.

Interſint ēt duo abbates aſſiſtentes induti ſuppellicio ſtola et pluuiali ⁊ mitra ſimplici.

abbates aſſiſtētes ſua paramenta p̄dicta capiunt. Quibꝰ ſic paratis pōtifex ſedet cū mitra ſuper faldiſtoriū: ante mediū altaris ſibi paratū. Electus vero in habitu ſuo quotidiano: mediꝰ inter abbates aſſiſtentes paratos ⁊ mitratos. Uel ſi extra curiā fit: ⁊ ſine aſſiſtētia abbatū: p monachos ſui monaſterij vel ordinis pōtifici p̄ſentaṫ: ac eidē mādatū ap'licum traditur. Quo de mādato pōtificis per eius notariū publice lecto: Electꝰ genuflectit ante pōtificē. Qui ſurgit depoſita mitra: ⁊ ſup eum dicit orōnes ſequentes. ¶ De monacho faciendo ex electo ſeculari. ℣. Adiutorium noſtrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celum ⁊ terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Electus i habitu ſuo quotidiano p aſſiſtētes abbates ep̄o ſedenti an̄ mediū altaris p̄ſentat ⁊ mandatū apoſtolicū legitur.

Lecto mādato ap'lico electus genuflectit corā ep̄o qui ſtans ſine mitra ſup eū dicit ſeq̄ntes orōnes.

Deus indulgentie pater: qui ſeueritatem tue diſtrictionis temperans: indulſiſti ne filius portet iniquitatē patris: ⁊ qui mira diſpēſatione etiam malis bene vteris: ⁊ tue dignationis gratiam per eos frequenter operaris: queſumus clemētiam tuā: vt huic famulo tuo. N. nō obſiſtat: q̄ habitū religionis per nos: tāta ac talire idignos accipit: ſed miniſterium q̄d exterius per nos adhibeṫ: tu interius per donuꝫ ſp̄ūs ſancti exequaris: Per chriſtum dn̄ꝫ noſtrum. ℟. Amen. Oremus. Eze. xviij.

Deus qui per coeternū filiū tuū cūcta creaſti: q̄qꝫ mūdū pctis inueteratū: per myſteriū ſancte in

carnationis eius renouare digna
tus es: te ſuppliciter exoramus: vt
eiuſdẽ dñi noſtri gratia: ſuper hũc
famulũ tuũ. N. abrenuntiationẽ
ſeculi profitentẽ: clementer reſpi
cere dignetur: per quã in ſpiritu
ſue mentis renouatus: veterẽ ho
Col. iij. minem cum actibus ſuis exuat: ⁊
nouũ qui ſm deum creatus eſt in
duere mereat̃. Per eundẽ chriſtũ
dñm noſtrũ. ℞. Amen. Oremus.
Io. xiiij. Domine ieſu chriſte: qui es via:
ſine qua nemo venit ad pa
trem: q̃ſumus clementiã tuam: vt
hunc famulũ tuũ. N. a carnalibus
deſiderijs abſtractũ: per iter diſci
pline regularis deducas: ⁊ qui pec
catores vocare dignatus es: dicẽs:
Mat. xj. Uenite ad me oẽs qui laboratis ⁊
onerati eſtis: ⁊ ego vos reficiã: pre
ſta: vt hec vox imitationis tue: ita
in eo conualeſcat: quatenus pec
j. petri. ij. catorum onera deponens: ⁊ q̃ dul
cis es guſtãs: tua refectione ſuſtẽ
tari mereatur. Et ſicut atteſtari de
tuis ouibus dignatus es: agnoſce
eũ inter oues tuas: vt ipſe te agno
Io. x. ſcat: ⁊ alienum nõ ſequatur ſed te:
neq̃ audiat vocem aliorum: ſed
Io. xij. tuã qua dicis: Qui mihi miniſtrat:
me ſequatur: Qui viuis ⁊ regnas
deus. Per omnia ſecula ſeculorũ.
℞. Amen. Oremus.
Sancte ſpũs: qui te deũ ac do
minũ mortalibus reuelare digna
Io. iij. tus es: poſtulamus immenſã tue
pietatis gratiã: vt ſicut vbi vis ſpi
ras: ſic ⁊ huic famulo tuo. N. affe
ctum deuotionis indulgeas. Et
quoniam tua ſapientia eſt condi
tus: tua quoq̃ prouidẽtia guber
netur. Quem iuxta tibi conſuetã j. Io. ij.
gratiã vnctio tua de oĩbus doceat:
⁊ per interceſſionẽ beatiſſimi be
nedicti quẽ principiũ huius ſan
cte inſtitutiõis legiſlatoreq̃ dedi
ſti: necnõ ⁊ alior̃ ſanctor̃: ad quo
rũ noĩa petitionẽ facit: eũ a vani
tate ſeculi veraciter cõuerte: Et ſi
cut es oĩum pctõr̃ remiſſio: ita de
primẽtes impietatis obligatiões
in eo diſſolue: ⁊ ad obſeruantiam
huius ſancti propoſiti: fac eum ita
certatum feruere: vt in tribulatio
nibus ⁊ anguſtijs: tua indeficiẽti
conſolatione valeat reſpirare: vt
iuſte ⁊ pie per veram humilitatẽ
atq̃ obedientiã: in fraterna chari
tate fundatus: qđ te donante pro
mittit: felici pſeuerãtia compleat.
Quod ipſe preſtare digneris: qui
cum deo patre: ſanctoq̃ vnigeni
to filio eius: dño nr̃o ieſu chr̃o vi
uis ⁊ gloriaris deus: per infinita
ſecula ſeculorum. ℞. Amen. Dein
de benedicuntur veſtes: que noue
afferuntur: ⁊ tenent̃ per vnum ex
miniſtris electi corã põtifice: Qui
ſtans ſine mitra dicit verſum.

Epũs ſtans ſine mitra bñdicit veſtes nouas electi per miniſtros corã epo detentas.

Dominus vobiſcum. ℟. Et cuꝫ ſpiritu tuo. Oremus.

Domine ieſu chriſte:qui tegi/men nr̃e mortalitatis induere di/gnatus es:poſtulamus imenſam tue largitatis abũdãtiã:in hoc genus effluere veſtimentorũ:quod ſancti patres ad innocẽtie vel humilitatis indiciũ:abrenuntiantibus ſeculo ferre ſanxerũt:⁊ ſic ipm̃ bene ✠ dicere digneris:vt hic famulus tu⁹:q eo vſus fuerit:te induere mereatur. Qui viuis et re/gnas deus:per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Et aſpergit veſtes cum aqua benedicta. poſt hec pontifex ſedet cum mitra: ⁊ exuit electum veſte ſeculari dicens.

Epũs ſedet cũ mitra ⁊ exuit electuꝫ veſte ſeculari.

xp̃m

Exuat te dñs veterem hominem cum actibus ſuis. Et mox induit illum habitum monaſticum ſeu regularem dicens.

Epũs induit electuꝫ habituꝫ monaſticum.

Induat te dñs nouũ hominem:qui ſecundũ deũ creatus eſt:in iuſtitia ⁊ ſanctitate veritatis. Tunc depoſita mitra ſurgit pontifex ⁊ dicit. Oremus.

Epõ ſtante ſine mitra dicit orõnem.

Deus miſ̃icors:deus clemẽs: cui cuncta bona placent:ſine quo nihil boni inchoatur:nihilqꝫ boni perficitur:adſint noſtris humillimis precibus:tue pietatis aures: ⁊ hunc famulũ tuũ. N. cui in tuo ſancto nomine:ſacre religiõis habituꝫ impoſuimus:a mundi impedimento:vel ſeculari deſiderio defende:⁊ concede ei:vt in hoc ſancto propoſito deuotius perſiſtere: ⁊ remiſſione peccatorũ percepta: ad electorum tuorum valeat peruenire conſortiũ. Per dñm nr̃m ieſum chriſtũ filium tuũ:qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus:per oia ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amẽ. Quibus dictis ſedet põtifex ⁊ imponitur ſibi mitra: ⁊ electus monachus factus: profeſſionem emiſſurus:iunctis añ pectus manib⁹:corã eo genuflexus dicit.

Sedẽte epõ cũ mitra electus ante eũ iunctis manib⁹ genuflexus dicit Suſcipe.

Suſcipe me dñe ſcd̃ꝫ eloquiũ tuũ ⁊ viuam: ⁊ ne cõfundas me ab expectatione mea. Circunaſtantibus vel monachis ſi ſit in ſuo monaſterio reſpondentibus. Ps. cxviij.

Suſcepimus deus miſericordiam tuam in medio templi tui. ℣. Gloria pr̃i. ℟. Sicut erat. Et hoc ter tam per electum q̃ per circũaſtantes repetitur. Deinde electus ante altare ⁊ pontificeꝫ ſe proſternit in terram: ⁊ dicũtur ſequentes pſalmi per pontificeꝫ ſedentem cum mitra: circũaſtantibus reſpondentibus. Pſal. xlvij. Ps. xlvij.

Circunſtãtes reſpondent Suſcepim⁹.

Magnus dñs ⁊ laudabilis nimis:in ciuitate dei noſtri:in monte ſancto eius.

Fundatur exultatione vniuerſe terre:mons ſion latera aquilonis

ciuitas regis magni.
D eus in domib⁹ eius cognoſce-
tur: cum ſuſcipiet eam.
Q uoniaꝫ ecce reges congregati
ſunt: conuenerunt in vnum.
I pſi videntes ſic admirati ſunt:
conturbati ſunt: cõmoti ſunt: tre-
moꝛ appꝛehendit eos.
I bi doloꝛes vt parturientis: in
ſpiritu vehemẽti conteres naues
tharſis.
S icut audiuimus ſic vidimus in
ciuitate domini virtutum: in ciui-
tate dei noſtri: deus fundauit eaꝫ
ineternum.
S uſcepimus deus miſericoꝛdiaꝫ
tuam: in medio templi tui.
S ecundũ nomen tuuꝫ deus ſic ⁊
laus tua in fines terre: iuſtitia ple
na eſt dextera tua.
L etet̃ mons ſion: ⁊ exultent filie
iude: propter iudicia tua dñe.
C ircundate ſion ⁊ cõplectimini
eam: narrate in turribus eius.
P onite coꝛda veſtra in virtute
eius: ⁊ diſtribuite domos eius: vt
enarretis in pꝛogenie altera.
Q uoniam hic eſt deus deus no-
ſter in eternuꝫ ⁊ in ſeculum ſeculi:
ipſe reget nos in ſecula.
G loꝛia patri ⁊ filio ⁊ ſpũi ſancto.
S icut erat in pꝛincipio. ⁊c. pſ. l.
M Iſerere mei deus: ſcd̃m ma
gnam miſericoꝛdiaꝫ tuam.
Totus dicitur cum Gloꝛia patri.
E Sicut erat. Pſalꝰ. cxxxij.
Ecce q̃ bonũ ⁊ q̃ iocunduꝫ:
habitare fratres in vnum.
S icut vnguentum in capite: qd̃
deſcendit in barbã barbã aaron.
Q uod deſcendit in oꝛaꝫ veſtimẽ
ti eius: ſicut ros hermon qui de-
ſcendit in montem ſion.
Q uoniã illic mãdauit dñs benedi
ctionem: ⁊ vitam vſqꝫ in ſeculum.
G loꝛia patri. Sicut erat. ⁊c. Qui
bus finitis: pontifex depoſita mi-
tra ſurgit ⁊ dicit. P ater noſter.
℣. E t ne nos inducas in tentatio
nem. ℟. S ed libera nos a malo.
℣. S aluum fac ſeruum tuum do
mine. ℟. D eus meus ſperantem
in te. ℣. M itte ei dñe auxilium de
ſancto. ℟. E t de ſion tuere eum.
℣. N ihil pꝛoficiat inimicus in eo.
℟. E t filius iniquitatis non ap-
ponat nocere ei. ℣. D omine ex-
audi oꝛationem meam. ℟. E t cla
moꝛ meus ad te veniat. ℣. D o-
minus vobiſcum. ℟. E t cum ſpi-
ritu tuo. Oꝛemus.
O Mnipotens ſempiterne de
us miſerere huic famulo tuo. N. ⁊
dirige eum ſm̃ tuam clementiã in
viam ſalutis et̃erne: vt te donan-
te tibi placita cupiat: ⁊ tota virtu-
te perficiat. Per chꝛiſtum domi-
num noſtrũ. ℟. Amen. Oꝛemus.
D Eus qui non vis moꝛtẽ pec
catoꝛis: ſed per penitentiam
⁊ emendationẽ vitaꝫ ſemꝑ inqui-
ris: te ſupplr̃ depꝛecamur: vt huic
famulo tuo. N. ſecularib⁹ actibus
renũtianti: large tue pietatis gra
tiã infundere digneris: quatenus
caſtris tuis inſertus: ita tibi mili-
tando ſtatuꝫ vite pꝛeſentis ꝑcur-
rere valeat: vt brauium eterne re-

Dictis pſal. pontifex ſtãs ſine mitra di cit ℣. ⁊ oꝛõ- nes ſeq̃ntes.

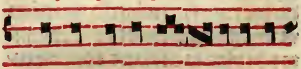
munerationis te donāte percipiat. Per chꝛm ⁊c. ℞. Amen. ¶ His dictis sedet pōtifex: ⁊ mitram accipit: ac coraꝫ eo genuflexus electus monachus factus: emittens professionem in carta scriptā: quaꝫ in manibus tenet illam legit ⁊ dicit.

Eps sedens cuꝫ mitra recipit ad ꝓfessionē electuꝫ dicentē. Ego N. ⁊c.

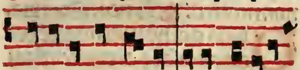
Ego .N. offerens trado me ipsum monasterio tali: ⁊ ꝓmitto eiusdeꝫ monasterij prelato: suisqꝫ successoribꝰ canonice intrātibus: obedientiā: ⁊ reuerentiam debitam: ſm regulā canonicā talis sancti vel ordinis. Promitto etiā sibi: ⁊ conuentui eiusdeꝫ monasterij presenti ⁊ futuro: me perpetuā seruaturū continentiā: quantū humana fragilitas permiserit: atque stabilitatem in loco: ⁊ moruꝫ emēdationem: ⁊ renuntio proprijs.

¶ Quibꝰ lectis ponit cartā ipsaꝫ supra altare: ⁊ iterum vt prius genuflectit coram pontifice incipiente ⁊ schola prosequente aīam.

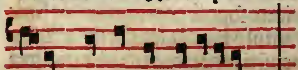
Eps incipit aīaꝫ Confirma ⁊ schola ꝓsequit eā.

Confirma hoc deus qđ ope-

ratus es in nobis: a tēplo scīo

tuo quod est in hierusalem.

¶ Qua dicta: pontifex adhuc cuꝫ mitra sedens: accipit eum in congregationem ⁊ societatē aliorum monachorum sui ordinis: dicens hanc exhortationē scti augustini.

Eps sedens cuꝫ mitra recipit eū in cōgregationeꝫ monachorū dicens. Oēs ⁊c.

Omnes quāuis per gratiaꝫ baptismi fratres simus in christo: ⁊ vnum patrē habeamus in celo: si eius preceptis prout possumus obsequimur: proculdubio tunc maxime vnimur: quādo orationibus ⁊ beneficijs inuiceꝫ nos copulamus: quēadmodum in primitiua ecclesia sancti patres: quibus cor vnum: ⁊ anima vna erat: fecisse legūtur: quorū plures: christi amore mente accensi: possessiones ⁊ facultates rerum vendētes: congregatis in vnum pretijs apostolis ferebant gaudentes. Que apostoli accipientes: tribuebant omnibus: prout opus erat. Sicqꝫ iste nihilominus deo inspirāte eorum exemplo cōmonitus: religiosorum ordinis sancti. N. optat cōiungi cōsortijs. Idcirco damus ei cōmunem societatem viuendi cuꝫ illis: quantū a domino possumus promereri: ⁊ nostrū est largiri: q̄tenus cuꝫ electis a remuneratore omniū bonorū: valeat premia repromissa percipere: prestante dño nostro iesu christo: qui cum patre ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat deus per omnia secula seculorum.

Act. iiij.

¶ Qua dicta pontifex ⁊ oēs monachi presentes recipiunt eum ad osculuꝫ pacis. ¶ Deinde electus abbas vadit ad capellam suam: in quā paratur: amictu: alba: cīgulo: manipulo: ⁊ stola in modum presbyteri: ac pluuiali: et associatus

Pontifex et monachi recipiūt electū ad osculum pacis. Electus induitur vestibus sacerdotalibus cuꝫ pluuiali ⁊ ducit ante pontificem sedentē cuꝫ mitra ad altare.

medius inter duos abbates:(ſi ſit in romana curia) indutos ſuperpellicio ſtola pluuiali ⁊ mitra ſimplici ſi benedicendus ſit de mitra. Uel ſi extra romanā curiā: in abbatū abſentia inter priorē ⁊ ſeniorem: aut duos ſeniores religioſos: ſui ſi adſunt aut alterius monaſterij indutos ſuperpellicijs ⁊ pluuialibus ducitur ad pontificē: in faldiſtorio ante altare ſedentem: cui depoſito birreto ſe humiliter iclinans facit reuerentiā. Aſſiſtentes etiam detectis capitib⁹ illa aliquātulum inclinantes pontificē venerantur. Tunc ſedent omnes eo ordine: prout in cōſecratione epi ſupra dictum eſt. fo. xxviij. Et poſtq̄ parum quieuerint: ſurgūt omnes capitibus detectis: ⁊ ſenior abbatum aſſiſtentiū: vel ſi nullus inter ſit abbas: prior monachoꝝ ſtans detecto capite verſus ad pōtificē dicit: **Adeſt** ⁊c. vt īfra. ¶ Quū autem quis ſit monachus: aut ꝓfeſſionē emittit anteq̄ in abbatem eligitur: vel etiā poſtq̄ electus fuerit: non tñ ea die qua ſit benedicēdus: ſz ſeruant̄ cerimonie ⁊ ordo: prout in regula: quā intendit profiteri: continetur. Benedicendus vero abbas ſi antē ſuā benedictionem fuerit monachus profeſſus: omnia ſupradicta de monacho faciendo ⁊ profeſſionē emittendo omittuntur. Sed eo ⁊ aſſiſtētib⁹ paratis vt ſupra: ⁊ coram pontifice ꝯſtitutis: incipit̄ petitio benedictionis per vnū abbatum aſſiſtētium ſi adſint: vel priorē ſi adeſt: in illorum abſentia: aut aliū monachorū aſſiſtentium dicentem.

Poſtq̄ parū quieuerint ſurgūt oēs ⁊ capitibus detectis ſenior aſſiſtētiū dicit Adeſt ⁊c.

¶ De bñdictione abbatis aucte

Adeſt reuerēde pater aplica. electus monaſterij. N. quē ad veſtri pōtificatus celſitudinē ex parte ꝯuētus eiuſdē monaſterij duximus ꝑſentādū: humiliter poſtulātes a vobis: vt ipſū in abbatem dicti monaſterij: auctoritate aplica vobis cōmiſſa dignemini ordinare. Pōtifex interrogat eos dicens. **Habetis mādatū aplicū?** Rñdet ille. **Habemus.** Pontifex dicit. **Legatur.** ¶ Tūc notarius pontificis accipiens mandatū a preſentāte: illud legit a principio vſq̄ ad finē. Interim oēs ſedent. Quo totalr̄ ꝑlecto pontifex dicit. **Deo gratias.** Uel ſi bñdictio fit vigore lr̄arū aplicaꝝ: per quas ēt iuramenti receptio cōmittit̄: lr̄is lectis: anteq̄ pontifex aliqd dicat: electus abbas d̄ ſcabello ſiue ſede ſua veniens coram pontifice genu flectit: ⁊ legit iuramentū de verbo ad verbum iuxta tenorem cōmiſſionis predicte preſtandū. Quo p eum lecto: pontifex ſuper gremiū ſuum librū euangelioꝝ apertū tenens: inferiori pte libri electo viſa: ab eo ꝓſtationē huiuſmodi iuramenti recipit: electo dicente. **Sic me deus adiuuet ⁊ hec ſancta dei euangelia.** ⁊ textum euangelioꝝ ambabus manibus tangēte. Tūc nō prius: dicit pōtifex. **Deo gratias.** Deinde proſequit̄ examen.

Epiſcop⁹ petit mandatū apoſtolicū.

Epo exami nat electū in abbatē ſedētē ante ſe.

ANtiqua ſanctoꝝ patrū inſti
tutio docet ⁊ pcipit: vt is q
ad regimen animaꝝ eligiť: exami
nari ⁊ interrogari debeat de di
uerſis cauſis ⁊ moribus: qui huic
regimini ɔgruūt ⁊ neceſſarij ſūt.
Eadē igiť auctę te frater chariſſi
me iterrogamus. Interrogatio.
Uis tuū ſanctū ꝑpoſitū: ⁊ ſancti
B. regulā obſeruare: tibiq; ſubie
ctos: vt idipſum diligenter faci
ant inſtruere? Rñdet electus. Uo
lo. Aliquātulū aſſurgens detecto
capite: ad iſtam ⁊ oēs alias rñſio
nes ſequētes. Interrogatio.

Electus ſurgēs detecto capite rñdet ſingulis interrogationib⁹

Uis mores tuos ab oī malo tem
perare: ⁊ quantū (adiuuāte dño)
poteris: ad omne bonum cōmuta
re? ℞. Uolo. Interrogatio.
Uis caſtitatē: ſobrietatē: humili
tatē: ⁊ patiētiā: cum dei adiutorio
in te ipſo cuſtodire: ſubditoſq; tu
os talia docere? ℞. Uolo. Inter
Uis res monaſterij ti- rogatio.
bi cōmiſſi fideliter cuſtodire: ⁊ in
vſus ecclie: fratrū: paupeꝝ: ⁊ pere
grinoꝝ diſtribuere? ℞. Uolo. In
Uis ſcti mři eccleſie terrogatio.
romane: ac ſanctiſſimo dño nřo.
N. ſūmo pōtifici: eiuſq; ſucceſſori
bus: fidē: ſubiectionē: obediētiā:
⁊ reuerentiā deuote ⁊ fideliter ꝑ
ꝑtuo exhibere? Reſpōdet. Uolo.
Si vero benedicēdus exēptus
non eſt. neq; auctoritate apoſtoli
ca: ſed ab ordinario ſuo pontifice
benedicitur. Poſt predictas oēs
interrogationes: ſubiungiť etiā
ſequens: que alias obmittiť: quā
do bñdicēdus eſt ab ordinaria iu
riſditione exēptus. Interrogatio.
Uis ſancte eccleſie. N. noīando
eccleſiā patriarchalem: metropo
litanam: ſeu cathedralē cuius pre
lati iuriſditioni electus abbas ſeu
eius monaſteriū ſubiecti exiſtūt
mihiq; eiuſdē patriarche aut Ar
chiepiſcopo vel Epiſcopo: ⁊ meis
ſucceſſoribus: fidem: ſubiectionē:
obedientiā ⁊ reuerentiam: deuote
⁊ fideliter perpetuo exhibere? ℞.
Uolo. Si autem benedicēdus
abbas non exemptus auctoritate
apoſtolica: ab alio q̄ ordiario ſuo
pontifice benedicitur: pontifex be
nedictionem ei impenſurus loco
interrogationis proxime poſite ⁊
illa obmiſſa: ſequentē ſubiungit
dicens. Uis ſancte ecclie. N. no
minādo eccliā patriarchalē: me
tropolitanā ſeu cathedralē: cuius
pontificis iuriſditioni electus ab
bas ſeu eius monaſteriū ſubiecti
exiſtūt illiuſq; patriarche: aut ar
chiepiſcopo vel epiſcopo ac ſuis
ſucceſſoribus fidem: ſubiectionē:
obedientiā ⁊ reuerentian deuote
⁊ fideliter perpetuo exhibere? ℞.
Uolo. Subiungit pontifex. Hec

Abbas non exēptus promittit obedientiā ⁊ fidē eccleſie cui ſubeſt.

omnia ⁊ cetera bona tribuat tibi dominus: ⁊ cuſtodiat te: atq; corroboret in oi bonitate. ℞. Amen.

Facta examinatione electus genuflexus oſculat manū pōtificis.

¶ Tunc electus ante pontificem genuflexus oſculat eius manum. Deinde detracta mitra ſurgit pontifex: ⁊ ſtans verſus ad altare: facit cōfeſſionem: electo a ſiniſtris ſibi aſtante. Qua finita pontifex aſcendens ad altare: oſculat illō: ⁊ euāgelium in miſſa dicendū: ⁊ ſi miſſa cantatur altare ipſum etiā incenſat. Quo incenſato: vel ſi miſſa legitur: eo oſculato ⁊ libro: deſcēdit ad ſedē: ⁊ ibi ꝓcedit in miſſa vſq; ad Alleluia ſi dicitur. vel vſq; ad vltimum verſum Tractus excluſiue.

Eps ſine ſine mitra añ altare ſāc cōfeſſionē electo ſuo a cū ſtante a ſiniſtris eius.

Electus vero vadit cum aſſiſtētibus ad capellam ſuā. Ubi depoſito pluuiali: accipit ſandalia: dicens pſalmos cōſuetos. Tum accipit crucē pectoralem: aptatur ei ſtola: vt ab humeris dependeat. deinde tunicellam: dalmaticam ⁊ planetam. Et hoc ſi ex priuilegio mitra vti poſſit: qua ſi vti ſibi liceat: ⁊ prius ſit profeſſus: ac miſſa legatur poteſt accipere ſandalia ⁊ dicere pſ. Quā dilecta ⁊c. ac paramenta oia ſacerdotalia capere dempta planeta: cuius loco accipit pluuiale ante inchoationem officij: eo tēpore quo pontifex eū benedicturus pōtificalia paramēta recipit.

Electus vadit cū aſſiſtē tibus ad capellā ſuā ⁊ depoſito pluuiali accipit ſādalia dicēs pſs ꝯſuetos ⁊ oia paramēta pontificalia.

Si vero non ſit de mitra: depoſito pluuiali: ⁊ retenta ſtola in modum pſbyteri accipit planetā tantum. Qua indutus ſtans in altari ſuo medius inter aſſiſtētes. proſequitur miſſam vſq; ad Alleluia ſi dicitur. vel vltimum verſum Tractus excluſiue. Et cū dicit Dominus vobiſcum. nō ſe debet ad populum vertere: prout in alijs miſſis fieri ſolet. Miſſa dicitur de die ſm cōſuetudinē romane eccleſie. Poteſt tamē dici miſſa que ſupra in ꝯſecratione epiſcopi poſita eſt. fol. xxviij. ⁊ dicitur collecta pro electo ſub vno Per dnm. cum collecta diei per pontificem. Oratio.

Si abbas nō ſit de mitra accipit ſolū paramēta ſacerdotalia ⁊ planetā ⁊ ꝓſequit miſſam vſq; ad tractum.

Concede queſumus dñe huic electo famulo tuo. N. vt predicādo ⁊ exercēdo que recta ſunt; per exēplū bonoꝝ operū: animos ſuoꝝ inſtruat ſubiectorū: ⁊ eterne remunerationis mercedē a te pijſſimo paſtore percipiat. Per dnm.

Epiſcop⁹ dicit hanc orōnem poſt primā ſub vno per dnm.

Electus vero dicit orationem.

Concede queſum⁹ dñe mihi electo famulo tuo. N. vt predicando ⁊ exercēdo q̄ recta ſunt: per exemplū bonoꝝ operū: aios meoꝝ inſtruā ſubiectoꝝ: ⁊ eterne remunerationis mercedē a te pijſſimo paſtore percipiam. Per dominum.

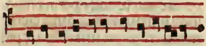
Electus dicit hanc orōnē cū prima ſub vno p dnm.

Deō graduali ſi Alleluia eſt dicendū. Alioquīn dicto etiā Tractu vſq; ad vltimum verſum excluſiue: pontifex reſidet cum mitra in faldiſtorio ſuo ante altare: ⁊ ante eū reducit electus per aſſiſtentes. ⁊ facta pontifici reuerentia vt prius: ſurgit pōtifex: ⁊ genuflexus cū mitra ꝓcumbit in faldiſtorio ſuo: aſſiſtētes genuflectunt añ ſua ſcabella. Electus vo ad ſiniſtrā pōtificis ꝓſternit: ⁊ ad ei⁹ ſi-

Eps procūbit ſup faldiſtoriū ſuū añ altare cū mitra: ⁊ electus proſternit ad eius ſiniſtram ⁊ bacul⁹ paſtoralis fit ad eius ſiniſtrā ⁊ incipit añ. Ne reminiſcaris.

n̄iſtrā ponit̄ baculus paſtoꝛalis: ſibi tēpoꝛe ſuo tradēdus. Tūc cā-toꝛes incipiūt, choꝛo reſpōdente. vel ſi nō ſint cātoꝛes ⁊ choꝛus: dicit pōtifex ceteris ſibi reſpondentibus antiphonam. Pſalꝰ. vj.

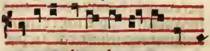

Ne reminiſcaris domine deli-

cta noſtra vel parētū noſtroꝝ

neqꝫ vindictaꝫ ſumas de pec-

catis nr̄is domine deus noſter.

E v o v a e

Domine ne in furoꝛe tuo arguas me: neqꝫ in ira tua coꝛripias me.

Miſerere mei domine q̄m̄ infirmus ſum: ſana me dn̄e: q̄m̄ cōturbata ſunt oſſa mea.

Et anima mea turbata eſt valde: ſed tu domine vſqꝫquo?

Conuertere domine ⁊ eripe animam meaꝫ: ſaluū me fac propter miſericoꝛdiam tuam.

Quoniam non eſt in moꝛte qui memoꝛ ſit tui: in inferno autēꝫ qs confitebitur tibi?

Laboꝛaui in gemitu meo: lauabo per ſingulas noctes lectū meum: lachꝛimis meis ſtratum meum rigabo.

Turbatꝰ eſt a furoꝛe oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos.

Diſcedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quoniā exaudiuit dn̄s vocem fletus mei.

Exaudiuit dn̄s deprecationem meā: dn̄s oꝛationē meam ſuſcepit.

Erubeſcant ⁊ conturbent̄ vehemēter oēs inimici mei: cōuertant̄ ⁊ erubeſcāt valde velociter. Gloria pr̄i. Sicut erat. Pſ. xxxj.

Beati quoꝝ remiſſe ſunt iniq̄tates: ⁊ quoꝝū tecta ſunt pctā.

Beatus vir cui nō imputauit dominus peccatum: nec eſt in ſpiritu eius dolus.

Quoniā tacui inueterauerūt oīa oſſa mea: dū clamarē tota die.

Quoniā die ac nocte grauata eſt ſup̄ me manus tua: cōuerſus ſum in erūna mea: dum cōfigit̄ ſpina.

Delictum meum cognitū tibi feci: ⁊ iniuſtitiā meā non abſcondi.

Dixi: confitebor aduerſuꝫ me in

iuſtitiam meã dño: ⁊ tu remiſiſti impietatem peccati mei.

Pꝛo hac oꝛabit ad te omnis ſanctus: in tempoꝛe oppoꝛtuno.

Ueruntamen in diluuio aquarum multarum: ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum a tribulatione que circundedit me: exultatio mea erue me a circundantibus me.

Intellectũ tibi dabo: ⁊ inſtruam te in via hac qua gradieris: firmabo ſuper te oculos meos.

Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus: quibus non eſt intellectus.

In chamo ⁊ freno maxillas eoruꝫ conſtringe: qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris: ſperãtes autẽ in domino: miſericoꝛdia circundabit.

Letamini in domino ⁊ exultate iuſti: ⁊ glorĩamini oẽs recti coꝛde.

Gloꝛia patri. Sicut erat. ps. 37.

Domine ne in furoꝛe tuo arguas me: neqꝫ in ira tua coꝛripias me.

Quoniam ſagitte tue infixe ſunt mihi: ⁊ confirmaſti ſuper me manum tuam.

Non eſt ſanitas in carne mea a facie ire tue: non eſt pax oſſibus meis a facie peccatoꝛum meoꝛum.

Quoniam iniquitates mee ſupergreſſe ſunt caput meũ: ⁊ ſicut onꝰ graue grauate ſunt ſuper me.

Putruerunt ⁊ coꝛrupte ſunt cicatrices mee: a facie inſipientie mee.

Miſer factus ſuꝫ: ⁊ curuatus ſum vſqꝫ in finem: tota die contriſtatus ingrediebar.

Quoniã lumbi mei impleti ſunt illuſionibus: ⁊ non eſt ſanitas in carne mea.

Afflictꝰ ſum ⁊ humiliatꝰ ſum nimis: rugiebã a gemitu coꝛdiſ mei.

Domine ante te omne deſiderium meum: ⁊ gemitus meus a te non eſt abſconditus.

Coꝛ meum conturbatum eſt in me: dereliquit me virtus mea: ⁊ lumen oculoꝛum meoꝛum: ⁊ ipſum non eſt mecum.

Amici mei ⁊ pꝛoximi mei: aduerſum me appꝛopinquauerunt ⁊ ſteterunt.

Et qui iuxta me erant de longe ſteterunt: ⁊ vim faciebant q̃ querebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi locuti ſunt vanitates: ⁊ dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanq̃ ſurdus non audiebam: ⁊ ſicut mutus non aperiens os ſuum.

Et factus ſum ſicut homo nõ audiens: ⁊ non habens in oꝛe ſuo redargutiones.

Quoniã in te dñe ſperaui: tu exaudies me dñe deus meus.

Quia dixi ne quando ſupergaudeant mihi inimici mei: ⁊ dum cõmouentur pedes mei: ſuper me magna locuti ſunt.

Quoniam ego in flagella paratus ſum: ⁊ doloꝛ meus in conſpectu meo ſemper.

Quoniam iniquitatem meaꝫ annuntiabo: ⁊ cogitabo pꝛo peccato meo.

Inimici autẽ mei viuunt: ⁊ confirmati ſunt ſuper me: ⁊ multiplicati ſunt q̃ oderunt me inique.

Qui retribuunt mala pꝛo bonis detrahebant mihi: quoniam ſequebar bonitatem.

Ne derelinquas me domine deus meus: ne diſceſſeris a me.

Intende in adiutoꝛium meũ: domine deus ſalutis mee.

Gloꝛia patri. Sicut erat. pſal. l.

Miſerere mei deꝰ: ſecũdũ magnam miſericoꝛdiaꝫ tuam.

Et ſm̃ multitudinẽ miſerationũ tuarũ: dele iniquitatem meam.

Amplius laua me ab iniquitate mea: ⁊ a peccato meo mũda me.

Quoniam iniquitatem meã ego cognoſco: ⁊ peccatũ meuꝫ contra me eſt ſemper.

Tibi ſoli peccaui ⁊ malum coꝛaꝫ te feci: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis: ⁊ vincas cũ iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum: ⁊ in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritateꝫ dilexiſti: incerta ⁊ occulta ſapiẽtie tue manifeſtaſti mihi.

Aſperges me domine hyſſopo ⁊ mũdaboꝛ: lauabis me ⁊ ſuper niuem dealbaboꝛ.

Auditui meo dabis gaudiũ ⁊ letitiã: ⁊ exultabunt oſſa humiliata.

Auerte faciẽ tuã a pctĩs meis: ⁊ omnes iniquitates meas dele.

Coꝛ mundum crea in me deus: ⁊ ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.

Ne pꝛoijcias me a facie tua: ⁊ ſpiritũ ſanctũ tuũ ne auferas a me.

Redde mihi letitiã ſalutaris tui: ⁊ ſpiritu pꝛincipali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: ⁊ impij ad te conuertentur.

Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: ⁊ exaltabit lingua mea iuſtitiam tuam.

Dñe labia mea aperies: ⁊ os meum annuntiabit laudẽ tuam.

Quoniam ſi voluiſſes ſacrificiũ dediſſem: vtiqꝫ holocauſtis non delectaberis.

Sacrificium deo ſpiritus contribulatus: coꝛ cõtritũ ⁊ humiliatuꝫ deus non deſpicies.

Benigne fac domine in bona voluntate tua ſion: vt edificẽtur muri hieruſalem.

Tunc acceptabis ſacrificium iuſtitie oblationes ⁊ holocauſta: tũc imponent ſuper altare tuum vitulos.

Gloꝛia patri. Sicut erat. pſ. c.j.

Domine exaudi oꝛoneꝫ meã: ⁊ clamoꝛ meus ad te veniat.

Non auertas faciem tuã a me: in quacunqꝫ die tribuloꝛ: inclina ad me aurem tuam.

In quacunqꝫ die inuocauero te: velociter exaudi me.

Quia defecerunt ſicut fumus dies mei: ⁊ oſſa mea ſicut cremium aruerunt.

Percuſſus ſum vt fenum: ⁊ aruit

coꝛ meum:quia oblitus ſum comedere panem meum.

A voce gemitus mei:adheſit os meum carni mee.

Similis factus ſum pellicano ſolitudinis: factus ſum ſicut nycticoꝛax in domicilio.

Vigilaui:⁊ factus ſuȝ ſicut paſſer ſolitarius in tecto.

Tota die exprobꝛabant mihi inimici mei:⁊ qui laudabant me aduerſum me iurabant.

Quia cinerem tanq̄ȝ panem manducabam:⁊ poculum meuȝ cuȝ fletu miſcebam.

A facie ire indignationis tue:q̄a eleuans alliſiſti me.

Dies mei ſicut vmbꝛa declinauerunt:⁊ ego ſicut fenum arui.

Tu autem dn̄e ineternum ꝑmanes:⁊ memoꝛiale tuum in generatione ⁊ generationem.

Tu exurgēs miſereberis ſion:q̄a tempus miſerendi eius quia venit tempus.

Quoniā placuerūt ſeruis tuis lapides ei⁹:⁊ terre ei⁹ miſerebūtur.

Et timebunt gentes nomen tuum domine:⁊ omnes reges terre gloꝛiam tuam.

Quia edificauit dominus ſion:⁊ videbitur in gloꝛia ſua.

Reſpexit in oꝛationem humilium:⁊ non ſpꝛeuit pꝛeces eoꝛum.

Scribantur hec in generatione altera:⁊ populus qui creabit̄ laudabit dominum.

Quia ꝓſpexit de excelſo ſctō ſuo: dn̄s de celo in terrā aſpexit.

Ut audiret gemitus compeditoꝛū:ut ſolueret filios intereptoꝝ.

Ut annuntiēt in ſion nomē dn̄i:⁊ laudem eius in hieruſalem.

In cōueniēdo populos in vnuȝ ⁊ reges:vt ſeruiant domino.

Reſpondit ei in via virtutis ſue: paucitatem dierum meoꝛum nuntia mihi.

Ne reuoces me in dimidio dierum meoꝛū: in generatione ⁊ generationem anni tui.

Initio tu dn̄e terram fundaſti:⁊ opera manuū tuarū ſunt celi.

Ipſi peribunt tu autem permanes:⁊ omnes ſicut veſtimentuȝ veteraſcent.

Et ſicut opertoꝛiū mutabis eos ⁊ mutabūtur:tu aūt idem ipſe es: ⁊ anni tui non deficient.

Filij ſeruoꝝ tuoꝝ habitabunt ⁊ ſemen eoꝝ in ſeculū dirigetur.

Gloꝛia pr̄i. Sicut. Pſal.cxxix.

De pꝛofundis clamaui ad te domine:domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tue intendentes:in vocem depꝛecationis mee.

Si iniquitates obſeruaueris domine:dn̄e quis ſuſtinebit?

Quia apud te pꝛopitiatio eſt:et propter legem tuam ſuſtinui te domine.

Suſtinuit anima mea in verbo eius:ſperauit anima mea in dn̄o.

A cuſtodia matutina vſq; ad noctem:ſperet iſrael in domino.

Quia apud dominum miſericoꝛdia:⁊ copioſa apud euȝ redēptio.

Et ipſe redimet iſrael: ex omni-
bus iniquitatibus eius. Gloria
patri. Sicut. Pſalm. cxlij.
Domine exaudi orōnē meā
auribus percipe obſecrationem
meam: in veritate tua exaudi me
in tua iuſtitia.
Et non intres in iudicium cum
ſeruo tuo: quia non iuſtificabitur
in conſpectu tuo oīs viuens.
Quia pſecut⁹ eſt inimic⁹ aīaꝫ me-
am: humiliauit in terra vitā meā.
Collocauit me in obſcuris ſicut
mortuos ſcli: ⁊ anxiatus eſt ſuper
me ſpiritus meus: in me turbatū
eſt cor meum.
Memor fui dierꝫ antiquorū: me-
ditat⁹ ſum in oīb⁹ opib⁹ tuis ⁊ in
factis manuū tuarꝫ meditabar.
Expandi manus meas ad te: ani
ma mea ſicut terra ſine aqua tibi.
Velociter exaudi me dn̄e: defecit
ſpiritus meus.
Non auertas faciē tuā a me: ⁊ ſi-
milis ero deſcēdētibus in lacū.
Auditam fac mihi mane miſeri-
cordiā tuā: quia in te ſperaui.
Notā fac mihi viā in qua ambu-
lem: q: ad te leuaui animā meam.
Eripe me de inimicis meis do-
mine ad te confugi: doce me face-
re voluntatem tuam: quia deus
meus es tu.
Spiritus tuus bonus deducet
me in terram rectam: propter no-
men tuū domine viuificabis me
in equitate tua.
Educes de tribulatione animaꝫ
meā: ⁊ in miſericordia tua diſper-
des inimicos meos.
Et perdes omnes qui tribulant
animam meam: quoniam ego ſer-
uus tuus ſum.
Gloria patri ⁊ filio ⁊ ſpūi ſancto.
Sicut erat in principio ⁊c̄. De-
inde repetit aū. Ne reminiſcaris
dn̄e ⁊c̄. ſupra aū pſalmos ſub no-
tis poſita. Et ſubiungit imediate
Letania que habet in ordinatiōe
ſubdiaconi. s. fol. x. Cūq; in ea di-
ctū fuerit. Ut obſequiū ſeruitu-
tis noſtre tibi rationabile facias.
Te rogam⁹ audi nos. Surgit ab
accubitu pōtifex: ⁊ in manum ſini-
ſtrā accipit baculum paſtoralem: ⁊
cōuerſus ad electū dicit. Ut hunc
pñtem electū bn̄ ✠ dicere digne
ris. ℟. Te rogam⁹ audi nos. De-
inde dicit. Ut hunc pñteꝫ electū
bn̄ ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare di-
gneris. ℟. Te rogam⁹ audi nos.
Producēdo ſingulis vicibus ſu-
per electum manu dextra ſignum
crucis: ⁊ mox redit ad accubitum:
⁊ perficitur Letania: qua finita
pontifex depoſita mitra ſurgit ⁊
ſtans verſus ad electum proſtra-
tum manentem dicit. Pater no-
ſter. ℣. Et ne nos inducas in tē-
tationem. ℟. Sed libera nos a
malo. ℣. Saluum fac ſeruum tu-
um domine. ℟. Deus meus ſpe-
rantem in te. ℣. Mitte ei domine
auxiliū de ſctō. ℟. Et de ſion tue-
re eū. ℣. Hic accipiet bn̄dictioneꝫ
a domino. ℟. Et miſericordiam
a deo ſalutari ſuo. ℣. Memor eſto
congregatiōis tue. ℟. Quā crea

Repetit aū. ⁊ ſubiungit letania.

fol. x.

Surgit epūs cum mitra ⁊ baculum paſtoralē tenet i manu ⁊ cōuerſus ad electū dicit ℣. ſequētes pducendo ſignum crucis ſuper eum.

Finita letania ſurgit ſine mitra ⁊ dicit ſequētes ℣. ⁊ orōnes electo aū eū proſtrato iacente.

ſti ab initio. ℣. Dñs cuſtodiat introitũ tuũ ⁊ exitũ tuũ. ℟. Ex hoc nũc ⁊ vſq; in ſeculũ. ℣. Dñs cuſtodiat te ab omni malo. ℟. Cuſtodiat aiam tuã dñs. ℣. Dñe deus virtutũ ↄuerte nos. ℟. Et oſten de faciẽ tuã ⁊ ſalui erimus. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cũ ſpiritu tuo. Oremus.

Concede q̃ſumus oĩpotens deus affectui nr̃o tue miſeratiõis effectũ: ⁊ hũc famulũ tuũ. N. quẽ ad regimẽ aiar̃ eligimus: grẽ tue dono ꝓſequere: vt te largiẽte cũ ipſa tibi nr̃a electione placeamus. Per xp̃m dñm nr̃m. ℟. Amẽ. Oremꝰ.

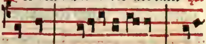
Cunctorum bonorũ inſtitutor deus: qui per moyſen famulũ tuũ: ad gubernãdas eccleſias tuas ꝓpoſitos inſtituiſti: tibi ſupplices preces effundimꝰ: teq; de-
Nume. xj. uotis mẽtibus exoramus: vt hũc famulũ tuum. N. quẽ cõis electio famulor̃ tuorũ ⁊ cõuenientia tua hodie abbatẽ ouiũ tuar̃ eſſe conſtituit: clemẽter reſpicere: ⁊ protectionis tue gratia munire digneris: ſicq; ſibi ſubditos: cõmendataſq; oues regere cõcedas: vt cũ illis oĩbus celorum regna adipiſci mereatur: Quatenus te opitulante dñe: apoſtolicis iugiter fultus
Luce. x. doctrinis: centeſimo cum fructu letus: portas introeat paradiſi: atq; te collaudante audire mereatur: Euge ſerue bone ⁊ fidelis: q2 in pauca fuiſti fidelis: ſupra multa te conſtituam: intra in gaudium domini tui. Quod ipſe preſtare digneris: qui cũ patre ⁊ ſpiritu ſancto viuis ⁊ regnas deus. Mat. xxv.

Tum ſurgit electus ⁊ ante pontificem genuflectit: ⁊ pontifex extẽſis manibus ante pectus dicit.

Epõ icipit ꝑfationẽ extẽſis manibus ante pectꝰ electo añ eoꝝ genuflexo.

Per omnia ſecula ſeculorum. ℟.

Amen. ℣. Dñs vobiſcũ. ℟. Et

cum ſpiritu tuo. ℣. Surſũ corda. ℟. Habemus ad dominũ.

℣. Gr̃as agamus domino deo

nr̃o. ℟. Dignum ⁊ iuſtum eſt.

Uere dignũ ⁊ iuſtum eſt equũ

⁊ ſalutare. Nos tibi ſemper ⁊

vbiq3 gratias agere: domine ſan-
cte: pater oipotēs: eterne deus:
omniū fons ꝛ origo bonoꝝ: te
ſuppliciter depcamur: vt afflué-
tē ſpiritū tue benedictionis ſu-
ꝑ hūc famulū tuū nobis orāti-
bus ꝓpitius īfundas.

Hic pōtifer ipōnit ābas manus extenſas: digitis tamen nō diſiunctis: ſup caput electi: ꝛ eas ſic tenet vſq3 ad ſequentē rubricā dicens.

Epus ponit ambas manus ſuper caput electi ꝛ tenet eas ſic. vſq3 pū dicat Suſcipiat.
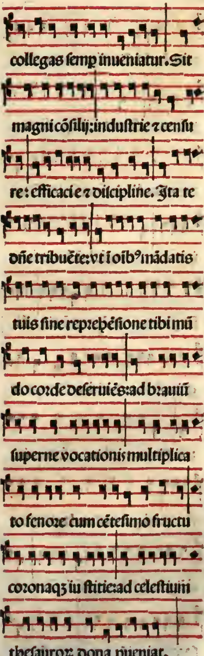

Ut q ꝑ noſtre man⁹ hodie ipo-
ſitionē abbas īſtituitᷣ: tua ſcifi-
catiōe digne a te elect⁹ ꝑmaneat:
ꝛ nunq̄ poſtmodū a tua gratia
ſeparetᷣ indign⁹.

Hic pontifer amouet man⁹ de capite electi proſequens.

Hic pōtifer amouet manus ō capite electi.

Suſcipiat te largiente hodie
domine in bono opere perſeue-
rantiā. In aduerſis conſtantiā.
In tribulationibus tollerātia3.
In ieiunijs deſiderium. In im-

pietatibus miſericordiã. In hu
militate principatuꝫ. In ſuper
bia odiũ. In fide dilectionem.
In doctrina puigilantiam. In
caſtitate continentiaꝫ. In luxu
ri a abſtinentiam. In varietati
bus moderantiã. In moribus
doctrinaꝫ. Te tribuẽte domie
ta lis i hoc miniſterio pſeueret:
qualis leuita ab apoſtolis ele
ctus btũs Stephanus meruit
pdurare. Totam ab hodierna
die mundanã cõuerſatioẽ de
ſpici at: te domie bñdictionem
largiente contẽnat pñ tia: dili
gat celeſtia: deſideret ſempiter
na. Sit exemplum ⁊ forma iu
ſti tie: ad gubernandam regen
dãqꝫ eccleſiam tuã fide liter: vt
ſpeculator idoneus inter ſuos

Qđ ſequitur dicit plane legendo ita tñ q̄ a circũſtãtib⁹ itelligi poſſit. Preſtãte dño noſtro ieſu xp̃o. Qui cũ patre ꝛ ſpũ ſctõ viuit ꝛ regnat deus per oĩa ſcl̃a ſcl̃oꝝ. ℟. Amẽ.. Deinde dicit Oreṁ⁹. Q đ ſeqtur dicit plane.

Deus cui oĩs poteſtas ꝛ dignitas famulantur: da huic famulo tuo. N. proſpeꝝ ſue dignatis officiũ: in quo ſemꝑ te timeat: tibiqꝫ iugiter placere cõtẽdat. Per chriſtũ ꝛc. ℟. Amen. Oremus. Epe dicit ſi querẽs oĩo n̄ eſt ãs fine mitra.

Omnium domine fons bonorum: iuſtorũqꝫ prouectuũ munerator: tribue queſumus huic famulo tuo. N. adeptam dignitatẽ bene regere: ꝛ a te ſibi preſtitam bonis operibus comprobare. Per chriſtum dominum noſtrũ. ℟. Amen. Oremus.

Exaudi dñe p̃ces nr̃as: quas in ↄſpectu tue maieſtatis ſuꝑ hũc famulũ tuũ. N. fundimus: q vice tui nois ad gubernationẽ ouiũ tuaꝝ ſtatuiſ: vt eũ reſpicere: ꝛ interueniẽte beato bñdicto vel. N. bñ ✠ dicere digneris: ꝛ qui ad redemptionem ꝛ protectionem noſtraꝫ de celo deſcendiſti: ꝛ mundo te verũm ꝛ ſummum paſtoreꝫ exhibuiſti: dicens: Ego ſuꝫ paſtor bonus: te inuocamus: te ſuppl̃r deprecamur: vt huic famulo tuo. N. queꝫ paſtoralitatis culmen ſubire voluiſti: tua bonitas adſit ꝛ benedictio: oĩbus diebus vite ſue. Protege eum domine ꝛ defende: ab omnibus viſibilium ꝛ inuiſibilium aduerſitatibus inimicorũm: dirige greſſus eius in viã pacis ꝛ Ioã. x.

iuſtitie: ꝛ largire tua ꝝ dona virtu
tū: vꝫ iuſtitiā: tēperantiā: fortitu
dinē: prudentiā: charitatē: ſobrie
tatē: patiētiā: lōganimitatē: cōſtā
tiā inſuperabilē: fidē non fictam:
ſpem inconcuſſam: mentē deuotā:
humilitatē pfectā: intelligentiam
rectā: benignitatē: modeſtiā: vna
nimitatē: pacē: ꝯcordiam: caſtita
tē: abſtinentiā: vigilantiaꝫ: diſcre
tioneꝫ: rectitudinem: ſcientiā: pie
tatē: ꝯſiliū: ꝛ in cūctis actibus bo
nis inuiolatā pſeuerantiaꝫ. Aufer
dñe ieſu xp̄e ab eo qcqd prauuꝫ ꝛ
diſtortū eſt: qcqd ſaluti cōtrariū:
quicqd aīe nociuū: vꝫ ſupbiaꝫ: ia
ctantiā: vanagloriā: elationē: ꝛ qc
quid ad vltimū tibi diſplicēs eſſe
poteſt. Circūda eū interius ꝛ exte
rius: tue ptectionis auxilio: vt te
defenſore ſit tutus: te protegente
ſecurus: te docēte ſcius. Oſtēde ei
viam per quaꝫ ambulet: tribue ei
theſaurum ſapientie: vt ſciat ꝛ ha
beat vnde noua ꝛ vetera pferat.
Mat. xiij. Fac eum in oibus tua ſequi veſti
gia: ꝛ de ſua miniſtratione gaudi
um bonuꝫ adipiſci: vt poſt huius
Iterum. ſeculi excurſum: cuꝫ ante tribunal
venerit: illud ei premium ꝛ oibus
quos tibi pſentabit largiaris: qd
fidelibus diſpēſatoribus tuis: pro
tuo noīe laborātibus in terris: te
pmiſiſti daturuꝫ eſſe in celis. Qui
cū patre ꝛ ſpū ſctō viuis ꝛ regnas
Eps ſedens cū mitra dat electo amba bus manib⁹ tangēti regulā dicens Accipe. Deus in ſecula ſeculoruꝫ. ℞. Amē.
Poſtea ſedens pontifex accepta
mitra: dat ei ambab⁹ manibus tā
genti ꝛ recipienti regulā: dicens:

Accipe regulā a ſcīs pr̄ib⁹ tra
ditā: ad regēduꝫ: cuſtodien
duqꝫ gregem tibi a deo traditū:
ꝙtū deus ipſe te ꝯfortauerit: ꝛ fra
gilitas humana pmiſerit. Accipe
gregis dñici pr̄ā pͥuidētiā: ꝛ aiaꝝ
rū pcuratiōeꝫ: ꝛ p diuine legis ice
dēdo pcepta: ſis ei dux ad celeſtis
hr̄ditatꝫ paſcua: adiuuāte dño nr̄o
ieſu xp̄o. Deinde depoſita mitra ſur
git pōtifex ꝛ ſtās bñdic̄ baculū pa
ſtoralē quē aliqs miſtroꝝ corā eo
teneat: ſi nō ſit bn̄s: dicēs. Eps ſtans ſine mitra bñdicit baculū paſtoralem.
Suſtētator imbecillitatis hūa
ne de⁹: bn̄ ✠ dic baculū iſtū:
ꝛ qd in eo exteri⁹ deſignaꝝ: interi⁹
in morib⁹ hui⁹ famuli tui. ℟. tue
ppitiatiōis clemētia opeꝝ. p xp̄m.
℞. Amē. Deinde aſpgit illū aq̄ bñdi
cta. Tū ſedens accipit mitrā: ꝛ tra
dit baculū abbati corā ſe gēuflexo
ambab⁹ manib⁹ illū capiēti: dicēs. Aſpergit baculum aqua bñdicta. Epiſcop⁹ ſedet cū mitra ꝛ dat baculū paſtoralē electo dicēs Accipe.

ACcipe baculū paſtoralis offi ciꝫ: quē ꝑferas: caterue tibi cō miſſe: vt ſis i corrigēdis vitijs pie ſeuiēs: ⁊ cū irat⁹ fueris: miſericordie memoreris. Deinde depoſita mitra ſurgit pontifex ⁊ benedicit anulū: quem aliquis miniſtrorū coram eo tenet: ſi non ſit benedictus dicens. Oremus.

Epūs ſtans ſine mitra bñdicit anulū.

CReator ⁊ cōſeruator humani generis: dator grē ſpiritualis, largitor eterne ſalutis tu domine emitte tuā bñ ✠ dictiōē ſup hūc anulū: vt quicūq hoc ſacroſctē fidei ſigno inſignitus inceſſerit: in virtute celeſtis defenſionis: ad eternā ſibi proficiat ſalutem. Per xp̄m dñm nrꝫ. ℟. Amē. Poſt hec aſpergit anulum aqua bñdicta ⁊ ſedens cū mitra infigit eū digito anulari dextre manus abbatis benedicti dicens.

Aſpgit anulum aqua benedicta ⁊ ſedēs cum mitra iponit ei anulum.

ACcipe anulum fidei ſcilicet ſignaculum: quatenus ſpōſam dei: ſanctā videlicet eccliā itemerata fide ornatus: illibate cuſtodias. Tū depoſita mitra ſurgit pōtifex ⁊ ſtans verſus ad illum coram ſe genuflexum dicit. Oremus.

Epūs ſtans ſine mitra dic̄ orōnē ſuper abbatē genuflexum.

TE omnipotēs ⁊ pijſſime domine deprecamur: hunc famulū tuū ꝓpitius intuere: vt grā tua auxiliante: ſic in ſua ſubiectorūq cōuerſatione: ꝑcepta ſctē regule efficaciter ſtudeat adimplere: vt trāſcurſo villicationis ſue tēpore: vna cū cōmiſſo ſibi grege: ꝑpetua potiatur beatitudine. Per xp̄m dñm nrm. ℟. Amē. His expeditis pōtifex accipit bñdictum abbatem ad oſculū pacis. Idē faciūt aſſiſtētes. Tū ſurgēs pōtifex accedit ad altare: ſi miſſa legitur, ſi vero cātat: accedit ad ſedē ſuā: ⁊ ibi ꝓſequit miſſā vſq ad offertoriū icluſiue. Bñdictus aūt abbas redit cū aſſiſtētibus ad capellam ſuā: ⁊ ibi in altari ſuo ſimiliter miſſam ꝓſeqtur vſq ad offertorium icluſiue. Quo dicto pōtifex ſedet ante altare in faldiſtorio ſuo cum mitra: ⁊ bñdictus abbas ante eū medius inter aſſiſtentes reducit: ⁊ corā eo genuflex⁹ offert ei ex inſtitutione melchiadis pape: ⁊ de more: duo itorticia: ſeu cereos accēſos: duos panes: ⁊ duo barilia vino plena: ⁊ pōtificis predicta recipiētis manū reuerenter oſculatur. Deinde ſurgit bñdictus abbas: pōtifex vero lauat manus: ⁊ accedit ad altare ac ꝓſeqt miſſā: ⁊ bñdict⁹ vero abbas: ante ſcabellū ſup qđ coram ſe habeat miſſale in loco cōuenienti: medius inter aſſiſtētes ſuos genuflexus: legit totā miſſam: exceptis verbis conſecratiōis que nō ꝓferet: Pro bñdicto abbate cum ſecreta diei ſub vno: Per dñ: ꝑ pōtificē dicit. Secre.

Epūs ⁊ aſſiſtētes recipiunt abbatem ad oſculū pacis.

Abbas bñdictus cū aſſiſtentibus redit ad capellam ſuam.

Abbas benedict⁹ veniēs medius īter aſſiſtentes offert epō ſedēti cum mitra ante altare.

MUnera q̄s dñe ſuſcipe placatus: ⁊ hūc electū famulū tuum. Ꝟ. ſemꝑ ⁊ vbiq miſericorditer protege. Per dnm nrm. Per abbatē benedictū dicit. Secreta.

Secreta dicenda ab epiſcopo ſb vna ꝑ dñm cū ꝑcedenti.

MUnera q̄ſumus dñe ſuſcipe placatus: ⁊ me electū famulū tuū. Ꝟ. ſemꝑ ⁊ vbiq miſericor

Secreta dicenda ab abbate eodem modo.

Ebs dat pacẽ abbati ad ſe accedentẽ ⁊ ipſe aſſiſtẽtibus.

diter ꝓtege. Per dñm. Dicta orõ-
ne. O ñe ieſu xpe q dixiſti aplis tu-
is. rc̃. Per põtificẽ ⁊ abbatẽ. Ab-
bas accedit ad altare ad dextram
põtificis ⁊ ambo oſculant altare.
Tũ põtifex dat pacẽ abbati dicẽs.
Pax tecum. Cui abbas rñdẽs. Et
cũ ſpũ tuo. Redit ad ſuũ ſcabellũ
⁊ dat pacẽ aſſiſtẽtib⁹ ſuis: p̃mo il-
li a dextris ſuis: tũ alteri ſingulis
dicẽs. Pax tecum. Et illi rñdent.
Et cũ ſpũ tuo. Deinde poſtq̃ pon-
tifex ſe de corpore ⁊ ſanguine quẽ
totũ ſumere debet: cõmunicaue-
rit ⁊ ſe purificauerit: anteq̃ digi-
tos abluat cõicat benedictũ ab-
batẽ corã ſe ⁊ altari genuflexũ: de
corpore tantũ: q ſe etiã purificat.
Poſtea põtifex abluit digitos ⁊
ſumit ablutionẽ. Tũ accepta mi-
tra lauat manus: ⁊ pſequit miſſã
vſq ad finẽ: ⁊ dat bñdictionẽ ſo-
lẽnẽ. Abbas ẽt in ſcabello ſuo miſ-
ſam pficit. Poſtcõmunio q̃ dicit
ſub vno Per dominũ. Cũ poſt
cõmunione dicit per pontificem.

Pontifex poſtq̃ ſe cõicauit cõicat abbatẽ ⁊ dat bñdictiones ſolẽnem.

Hec nos dñe Poſtcõmunio.
cõmunio purget a crimine:
⁊ hũc electũ famulũ tuũ. N. beni-
gna pietate conſeruet. Per dñm.
Per abbatẽ dicit poſt cõmunio.

Hec nos dñe cõmunio pur-
get a crimine: ⁊ me electũ fa-
mulũ tuũ. N. benigna pietate cõ-
ſeruet. Per dominũ. Data bñdi-
ctione per pontificẽ: ſi abbas be-
nedictus eſt de mitra: reponitur
faldiſtoriũ ante medium altaris:
⁊ põtifex cũ mitra in eo ſedet. Be-
nedictus vero abbas birretum in
capite tenẽs corã eo genuflectit.
Tũc pontifex depoſita mitra ſur-
git: ⁊ bñdicit mitrã per accolytũ
ſibi oblatã ſi non ſit bñdicta di-
cens. Bñdictio mitre. Oremus.

Epus ſedet añ altare cũ mitra ⁊ bñdicit mitrã abbatis ſi eſt de mitra.

Domine de⁹ pater oĩpotẽs:
cuius p̃clara bonitas eſt: ⁊
virtus imẽſa: a qua oẽ datũ opti-
mum: ⁊ oẽ donũ pfectũ: totiuſq
decoris ordinamentum: bñ ✠ di-
cere ⁊ ſcti ✠ ficare dignare hanc
mitrã: huius famuli tui. N. capiti
imponẽdã. Per xpm dñm nr̃m. R.
Amen. Et mox eã aſpgit aq̃ bñdi-
ctã. Deinde ſedẽs cũ mitra iponit
eam capiti bñdicti abbatis dicẽs.

Aſpergit mitrã aqua bñdicta et ipſe ſedens cum mitra imponit capiti abbatis mitrã dicẽs Impo nimus ⁊c̃.

Imponimus dñe capiti hu-
ius famuli tui. N. galeã mu-
nitionis ⁊ ſalutis: q̃tenus decora-
ta facie: ⁊ armato capite: cornibus
vtriuſq teſtamenti terribilis ap-
pareat aduerſarijs veritatis: ⁊ te
ei largiẽte grãm: ipugnator eorũ
robuſtus exiſtat: qui moyſi famu- Exo. xxxiiij.
li tui faciẽ: ex tui ſermonis conſor-
tio decoratã: lucidiſſimis tue cla-
ritatis ac veritatis cornibus inſi-
gniſti: ⁊ capiti aaron põtificis tui
tiarã iponi iuſſiſti. Per xpm dñm

nr̃m. ℞. Amē. Deinde ſi cyrothe-
Ep̃s benedicit chirothecas ſtans ſine mitra.
ce nō ſint bn̄dicte ſurgit pontifex
mitra prius depoſita: ⁊ eas bene-
dicit dicens. ¶ Benedictio cyro-
thecarum. Oremus:

Omnipotens creator: q̄ ho-
mini ad imaginē tuā condito: ma-
nus diſcretionis inſignitas tan-
q̄ʒ organum intelligētie: ad recte
operādū dediſti: quas ſeruari mū-
das precepiſti vt in eis aīa digne
portaret: ⁊ tua in eis digne conſe-
craretur myſteria: bn̄ ✠ dicere ⁊
ſcti ✠ ficare dignare manuū hec
tegumenta: vt qcūqʒ miniſtrorū
tuorū ſacrorū pōtificū his velare
manus ſuas cū humilitate volue-
rit: taʒ cordis q̄ʒ operis ei mundi-
tiā: tua miſericordia ſubminiſtret.
Per xp̄m dn̄ʒ noſtruʒ. ℞. Amen.
Ep̃us aſpgit chirothecas ⁊ ſedens cuʒ mitra imponit manibus abbatis.
Et aſpergit eas aq̄ bn̄dicta. Deinde
accepta mitra ſedet ⁊ īponit illas
manib⁹ bn̄dicti abbatis dicens.

Circūda dn̄e manus huius
miniſtri tui munditia noui
hoīs q̄ de celo deſcendit: vt quem-
Gen. xxvij.
admodum iacob dilectus tuus
pelliculis hedoruʒ coopertis ma-
nibus paternā bn̄dictionē: obla-
to patri cibo: potuq̄ʒ gratiſſimo
īpetrauit: ſic ⁊ iſte: oblata per ma-
n⁹ ſuas hoſtia ſalutari: grē tue bn̄-
dictionē īpetrare mereatur. Per
dn̄m nr̄m ieſuʒ xp̄m filiū tuū: q̄ in
ſimilitudinem carnis peccati: tibi
pro nobis obtulit ſemetipſuʒ. Et
ſtatim īponit ei anulū pōtificaleʒ.
Ep̃us īponit anulū pōtificalē abbati.
Deīde fiūt oīa q̄ ſequunt̄. Si vero
abbas bn̄dictus non ſit de mitra
oībus poſt bn̄dictionē finita miſ-
ſa p̄ pōtificē datā poſitis p̄termiſ-
ſis: Pōtifex mitrā in capite tenēs
campanis pulſantib⁹: ſi ſit in mo-
naſterio abbatis bn̄dicti: ducit il-
Ep̃us ducit abbatē bn̄dictuʒ ⁊ collocat ī ſede p̄deceſſoris ⁊ dat ei baculū paſtoralem.
lum etiā mitrā in capite tenentē ſi
ſit de mitra ad chorum: ⁊ ſtatuens
eū in ſede predeceſſoris ſui: ⁊ dans
ei baculum paſtoraleʒ in manum

Accipe plenaʒ ſiniſtraʒ dicit.
⁊ liberā poteſtateʒ regendi
hoc monaſteriū: ⁊ cōgregationeʒ
eius: ⁊ oīa q̄ ad illius regimē inte-
rius ⁊ exterius: ſpiritualiter ⁊ tem-
poraliter pertinere noſcūt. Si ve-
ro bn̄dictio fit in curia vel alibi ex-
tra monaſteriū ſuū: pontifex ſta-
tuit illum in faldiſtorio quo ipſe
vſus eſt ante medium altaris po-
ſito dicens.

Sta in iuſtitia ⁊
ſanctitate: ⁊ tene locuʒ a deo
tibi delegatum: potens eſt eni de-
us vt augeat tibi grāʒ ſuaʒ. Et ab-
bas ſi nō ſit de mitra birretuʒ ſibi
ipſi reponit. Deinde pōtifex ſtās
a dextris abbatis bn̄dicti verſus
ad altare mitra depoſita incipit
hymnum. Schola vel clericis pro-
ſequētibus. Te deū laudamus. Ut
fo. xxxv. ⁊ manet apud ſedeʒ vſq̄ʒ
ad finē hymni. Dicto p̄mo ℣. ſur-
git abbas bn̄dict⁹ ſi ſit de mitra:
⁊ circuiens per eccliā aſſociatus a
ſuis aſſiſtētib⁹ ⁊ alijs: bn̄dicit po-
Incepto Te deum. Et dicto p̄mo ℣. ſi abbas ſit de mitra circuit per ecclēſiā aſſociatus ab aſſiſtentibus ⁊ bn̄dicit populo.
pulo: rediens ad ſedē ſeu faldiſto-
riū in quo ſedet: ⁊ ſi ſit in ſuo mo-
naſterio: recipit oēs monachos
ſuos ad manus ⁊ oris oſculū: q̄ tñ
oēs prius ei reuerētiaʒ exhibeant

vſq₃ ad terraꝫ. Si vo nõ fit de mi
tra: manet ſedẽs in ſede ſeu faldi
ſtorio: cooperto capite a princi
pio hymni predicti vſq₃ ad illius
finem. ꝛ recipit oẽs monachos ſu

Finito hymno ep̃o ſtans a dextris abbatis ſedẽtis dicit ſup euꝫ ℣. ꝛ orõneꝫ ſequentẽ.

os ad oſculum vt ſ. Finito hym
no pontifex ſtãs ſine mitra a dex
tris abbatis bñdicti cum mitra: ſi
fit de mitra: alioquin cum birreto
ſedentis ſuper eum dicit. ℣. Con
firma hoc deus qđ operatus es
in nobis. ℟. A templo ſancto tuo
quod eſt in hieruſalẽ. ℣. Saluũ
fac ſeruũ tuũ dñe. ℟. Deꝰ meus
ſperantẽ in te. ℣. Eſto ei dñe tur
ris fortitudinis. ℟. A facie inimi
ci. ℣. Nihil ꝓficiat inimicꝰ in eo.
℟. Et filius iniquitatis non ap
ponat nocere ei. ℣. Dñe exaudi
orationẽ meã. ℟. Et clamor meꝰ
ad te veniat. ℣. Dominus vobiſ
cuꝫ. ℟. Et cuꝫ ſpũ tuo. Oremus.
Exaudi dñe p̃ces nr̃as: ꝛ ſu
per hunc famulũ tuũ. N. ſpũ
tue bene✠dictionis emitte: vt ce
leſti munere ditatus: ꝛ tue gratiã
maieſtatis poſſit acquirere: ꝛ be
ne viuendi alijs exemplum prebe
re: Per xp̃m dñm nr̃m. ℟. Amẽ.

Põtifex cuꝫ mitra ſtat ad cornu euãgelij ꝛ abbas ſi fit d̃ mitra ſolenniter ante mediuꝫ altaris ſtans bñdicit pp̃lo.

His dictis põtifex accepta mitra
vadit ad cornu euangelij altaris.
Abbas vero benedictus: ſi fit de
mitra ſurgit cum mitra: ꝛ baculo
paſtorali: ꝛ accedens ante mediuꝫ
altaris populo ſolẽniter bñdicit
dicẽs. Sit nomen ꝛc. Qua data

fol. xxxvij.

accedit ad cornu ep̃le altaris: ꝛ ibi
dẽ cũ mitra ꝛ baculo gẽuflexꝰ ver
ſus ad pontificeꝫ dicit cantando.

Abbas cum mitra ꝛ baculo accedit ad cornu ep̃iſtole ꝛ genuflexus verſus ad pontificeꝫ dic̃ Ad multos ãnos ter ſemper exaltando vocẽ.

Ad multos annos.
Deinde accedens ante mediuꝫ al
taris: vbi iterũ genuflexus verſus
vt prius dicit altius cantando.

Ad multos annos.
Poſtea accedit ad pedes pontifi
cis vbi tertio genuflexus vt ſupra
iterum altius cantando dicit.

Ad multos annos.
Si vero non fit de mitra omiſſa
benedictiõe dicit. Ad multos an
nos. vt ſupra dictum eſt. Quo di
cto põtifex recipit eũ ſurgentẽ ad
oſculũ pacis. Idem faciunt aſſiſtẽ
tes qui deinde abbatẽ benedictũ
Euangeliũ ſancti ioannis videli
cet In principio erat verbum ꝛc.
dicentẽ inter ſe mediũ ad eius ca
pellã reducũt cũ mitra ſi ea vtit̃ ꝛ
baculo paſtorali icedẽtẽ. Ponti
fex vo pacis oſculo vt p̃mittit̃ ab

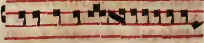
Põtifex recipit abbatem ad oſculũ pacis.

bati dato dicit ſubmiſſa voce Do
minus vobiſcū. Initiū ſancti euā
gelij ſm ioānē. In principio erat
verbū ⁊c. ſignat altare ⁊ ſe ⁊ apd
ſuū faldiſtoriū deponit ſacras ve
ſtes. Quibus depoſitis abbas bñ
dictus pōtifici ⁊ aſſiſtentibus pro
more gratias agit: ⁊ vadūt in pa
ce omnes. ¶ De benedictiōe ab

Ritus benedicendi abbatem inſtituti auctē ordinarij ⁊ nō pape

batis auctoritate ordinaria
Benedicēdus abbas ſi nō ſit
puiſus a ſede aplica: ſz p ordiariū
ſuū: aut eius auctē bñdicit die ſta
tuto: Pro ei⁹ bñdictione agēda:
ordinant oia q̄ ſupra in bñdictio
ne abbatis auctē aplica poſita ſūt.
Deinde pōtifex accipit oia pōtifi
calia paramēta, ⁊ ſedet cū mitra ī
faldiſtorio ante mediū altaris pre
parato. Electus vō in ſua capella
indut⁹ amictu: alba: cingulo: ſto
la: manipulo ⁊ pluuiali ac ſanda
lijs: ſi illis ex priuilegio vti poſſit: ⁊
miſſa legēda ſit. ducit medius inter
duos abbates aſſiſtētes ſuppelli
cio: ſtola ⁊ pluuiali indutos: ⁊ mi
tras in capite portantes: ſi ſint ad
hoc priuilegiati corā pōtifice. Cui
facta reuerētia debita: ſedent oēs:
⁊ examinat ⁊ approbatur eius ele
ctio. ſi nō ſit prius examinata ⁊ ap
probata. Quo facto electus pro
ſternit ſe ī terrā an̄ mediū altaris:
⁊ pontifex depoſita mitra ſurgit ⁊
incipit ſchola proſequēte Añam.

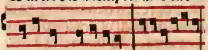
Abbas ducitur medi⁹ inter aſſiſtētes ⁊ pſternit ſe an̄ mediū altaris. Et epiſcopus ſurgit ſine mitra et icipit an̄. Cōfirma. Epō dicit cū aſſiſtentibus ps. Exurgat.

Cōfirma hoc deus qd̄ operatus

es in nobis a templo ſacto tuo

qd̄ eſt in hieruſalem. E v o v a e.
Qua finita icipit ⁊ dicit cū aſſiſtē
tibus vſq; ad finē pſalmū ſequen
tē. Quo incepto ſedet cum mitra.

Exurgat de⁹ ⁊ diſ ps. lxvii.
ſipētur inimici eius: ⁊ fugiāt
qui oderunt eum a facie eius.
Sicut deficit fumus deficiant: ſi
cut fluit cera a facie ignis: ſic pere
ant peccatores a facie dei.
Et iuſti epulent ⁊ exultēt in con
ſpectu dei: ⁊ delectent in letitia.
Cantate deo: pſalmū dicite no
mini eius: iter facite ei qui aſcēdit
ſuper occaſum: dñs nomen illi.
Exultate in ɔſpectu eius: turba
bunt a facie eius patris orphano
rum ⁊ iudicis viduarum.
Deus in loco ſancto ſuo: deus q
inhabitare facit vnius moris in
domo.
Qui educit vinctos in fortitudi
ne: ſimiliter eos q exaſperant: qui
habitant in ſepulchris.
De⁹ cū egredereris in ɔſpectu
ppli tui: cū ptranſieris in deſerto.
Terra mota eſt: etenim celi diſtil
lauerunt a facie dei ſynai: a facie
dei iſrael.
Pluuiaꝫ voluntariam ſegrega
bis deus hereditati tue ⁊ īfirma
ta eſt: tu vero perfeciſti eam.

Animalia tua habitabunt in ea: paraſti ĩ dulcedine tua paupi deꝰ.
Dñs dabit verbũ euangelizantibus: virtute multa.
Rex virtutũ dilecti dilecti: ⁊ ſpeciei domus diuidere ſpolia.
Si dormiatis inter medios cleros pēne columbe deargẽtate: ⁊ poſteriora dorſi eiꝰ ĩ pallore auri.
Dum diſcernit celeſtis reges ſuper eam niue dealbabuntur in ſelmon: mons dei mons pinguis.
Mons coagulatus mons pinguis: vt quid ſuſpicamini montes coagulatos?
Mons in quo beneplacitum eſt deo habitare in eo: etenim dñs habitabit in finem.
Currus dei decem millibus multiplex millia letantiũ: dominus in eis in ſynai in ſancto.
Aſcẽdiſti in altũ: cepiſti captiuitatẽ: accepiſti dona in hoibus.
Etenim non credentes: inhabitare dominum deum.
Benedictus dñs die quotidie: proſperũ iter faciet nobis deus ſalutarium noſtrorum.
Deus noſter deus ſaluos faciendi: ⁊ dñi dñi exitus mortis.
Uerumtamen deus confringet capita inimicoꝝ ſuoꝝ: verticẽ capilli pambulantiũ in delictis ſuis.
Dixit dñs ex baſan conuertã: cõuertam in profundũ maris.
Ut intingatur pes tuus in ſanguine: lingua canũ tuoꝝ ex inimicis ab ipſo.
Uiderunt ingreſſus tuos deus ingreſſus dei mei regis mei: qui eſt in ſancto.
Preuenerunt principes coniũcti pſallentibus: in medio iuuẽcularum tympaniſtriarum.
In eccleſijs benedicite deo domino: de fontibus iſrael.
Ibi beniamin adoleſcẽtulus: in mentis exceſſu.
Principes iuda duces eoꝝ: pñcipes zabulõ ⁊ prĩcipes neptalim.
Manda deꝰ virtuti tue: cõfirma hoc deꝰ: qđ operatus es in nobis.
A templo tuo in hieruſalem: tibi offerent reges munera.
Increpa feras arundinis cõgregatio taurorũ in vaccis populorum: vt excludant eos qui probati ſunt argento.
Diſſipa gentes que bella volunt venient legati ex egypto: ethiopia preueniet manus eius deo.
Regna terre cantate deo: pſallite domino.
Pſallite deo qui aſcendit ſuper celum celi: ad orientem.
Ecce dabit voci ſue vocem virtutis: date gloriã deo: ſup iſrael magnificentia eius ⁊ virtus eius in nubibus.
Mirabilis deus in ſanctis ſuis: deus iſrael ipſe dabit virtutẽ ⁊ fortitudinẽ plebi ſue: bñdictus deus.
Gloria patri. Sicut erat ꝛc. Deinde repetitur aña. Tum depoſita mitra ſurgit pontifex ⁊ ſtans verſus ad electum dicit. ℣. Saluum fac ſeruum tuũ domine. ℞. Deus meus ſperantẽ in te. ℣. Mit

Repetit' aña poſt ps. ⁊ epiſcopus ſtans ſine mitra dicit ℣. ⁊ oiones ſequẽtes ſuper electũ proſtratũ.

te ei dn̄e auxiliū de ſancto. ℟. Et
de ſion tuere eu3. ℣. Memor eſto
cōgregationis tue. ℟. Qua3 poſ
ſediſti ab initio. ℣. Dn̄e exaudi
orōnē mea3. ℟. Et clamor meus
ad te veniat. ℣. Dominus vobiſ-
cū. ℟. Et cū ſpiritu tuo. Oremus.

OMnipotens ſempiterne de
us: qui facis mirabilia ma-
gna ſolus: ꝓtende ſup hūc famu-
lū tuū. N. ⁊ ſup cōgregatiōes illi
cōmiſſas ſpūz grē ſalutaris: ⁊ vt
in veritate tibi cōplaceat: perpe-
tuū ei rorē bn̄dictiōis ifūde. Per
xp̄3 dn̄3 nr̄m. ℟. Amen. Oremus.

AEtiones noſtras q̄ſum⁹ dn̄e
aſpirādo p̄ueni ⁊ adiuuādo
ꝓſequere: vt cūcta nr̄a orō ⁊ opa
tio a te ſemper incipiat: ⁊ per te ce
pta finiat. Per xp̄m dn̄3 nr̄m. ℟.
Amē. Deinde ſurgit electus ⁊ vna
cū aſſiſtētib⁹ corā pōtifice gēufle-
ctit: ⁊ prior aſſiſtētiū dicit pontifici.

Electus ſur-
git ⁊ corā pō
tifice genufle
ctit: et prior
aſſiſtentiū eū
preſentat ei.

ADeſt reuerēde pater electus
monaſterij talis. quē ad ve-
ſtri pontificatus celſitudinem ex
parte cōuētus eiuſde3 monaſterij
duximus p̄ntādum humilr̄ poſtu
lātes a vobis: vt ipſū in abbatem
dicti monaſterij dignemini ordi
nare. Tūc pōtifex interrogat eos
dicēs. Scitis illū dignu3 eſſe ad
abbatiatus officiu3? ℟. Scim⁹ ⁊
teſtificamur ipſum eſſe idoneu3 at
q3 dignu3. Interrogatio. Fuit
eius electio canonice ⁊ concordi
ter celebrata? ℟. Fuit. Pontifex
dicit. Deo gratias. Quo dicto
ſurgūt oēs ⁊ ſedent in ſuis ſedili-
bus: ⁊ pōtifex ꝓſequitur examen
dicens. Antiqua ſanctorum pa
trū ⁊c̄. Et oīa alia fiunt ꝓut ſupra
in benedictione abbatis. Aucto-
ritate apoſtolica poſita ſunt. Fi-
nito examine ⁊ manu pontificis p
electu3 oſculata: Idē electus ante
pōtificē genuflexus corā ſe tenēs
cedula3 ſcriptā: ⁊ ſuo pēdenti ſigil
lo ſigillatā: iurat: ⁊ debite fidelita
tis ſolitu3 iuramentū pontifici or
dinario ſuo p̄ſtat in hūc modum.

Sedent oēs
⁊ fit examina-
tio vt ſupra

Facto exami
ne electus o-
ſculatur ma-
nu3 pōtificis
⁊ genuflexus
ꝓmittit obe
dientia3 ⁊ iu
rat fidelitatē

EGo. N. monaſterij. N. or-
dinādus abbas ꝓmitto co
rā deo ⁊ ſanctis eius: ⁊ hac ſolēni
fratrū congregatione fidelitate3:
dignāq3 ſubiectionē: obediētia3:
⁊ reuerentiam matri mee eccleſie
N. Nominādo ecclia3 cuius iuriſ
ditioni ordinarie ſubiectus exi-
ſtit. Tibiq3 N. dn̄o meo eiuſdē ec
cleſie patriarche vel archiepiſco-
po aut ep̄o ⁊ ſucceſſorib⁹ tuis. ſm
ſacrorū canonū inſtituta: ⁊ prout
p̄cipit inuiolabilis auctoritas pō
tificū romanorū. Deinde librum
euangelioꝝ que3 pontifex ſup ge
nua ſua ſiue in gremio ſuo tenet
apertū: inferiori parte eiuſdem li-
bri electo abbati verſa: quem ipſe
electus ambabus manibus ſupra
ſcripturā poſitis tāgit dicēs. Sic
me deus adiuuet: ⁊ hec ſancta dei
euangelia. Tum cedulam ipſam
pontifici tradit: qui illa recepta et
mitra depoſita ſurgit ⁊ facit con-
feſſionem: ⁊ ꝓcedit in oībus ⁊ per
omnia prout ſupra ordinatum eſt
vſq3 Ad multos annos incluſiue

Electus am-
babus mani
bus tangens
euangelia iu
rat ⁊ oīa vt
ſupra ī bene-
dictione ab-
batis ſup̄ po
ſita ſunt ſer-
uantur.

Electa in abbatiſſaz ⁊ cõfirmata debet benedici die dñico vel feſtiuo.

Põtifex paratus oibus paramentis pmiſſis dictã pcedit in miſſa vſq3 ad alleluia vl' vltimus ℣ſum tract⁹ excluſiue.

De benedictione abbatiſſe.

ELecta in abbatiſſaz ⁊ confirmata: bñdici debet in die dominico: vel alijs qbus cõſecrantur virgines ſi non eſt prius conſecrata ⁊ velata: alioquin fieri põt qualib3 die hoc modo. Põtifex parat⁹ oibus pontificalibus ornamẽtis: apud altare maius paratũ: cum ſua credẽtia ⁊ rebus ɔſuetis: procedit in miſſa vſq3 ad Alla ſi dicit: vel vltimuz ℣ſuz. Tractus excluſiue. Interim electa in veſte ſua religioſa q̃ prius vſa eſt poterit ad partẽ audire miſſam genuflexa in aliquo loco honeſto: vnde altare videre poſſit: ⁊ pontificẽ celebrãtem. Introitus.

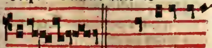
Tibi dixit cor meũ queſiui vul

tum tuum vultũ tuũ domine

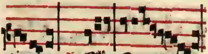
requi ram ne auertas faciem

tu am a me. Ps. Dominus il-

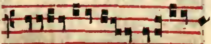
luminatio mea ⁊ ſalus mea quẽ

timebo. ℣. Glia. E v o v a e.

Oratio. DA queſumus dñe huic famule tue. N. quã virginitatis honore dignatus es decorare: inchoati operis conſumatũ effectũ: ⁊ vt pfectam tibi offerat plenitudinẽ: initiã ſua perducere mereatur ad finem. Per dominũ noſtrum. Epiſtola ad Corinthios.

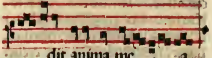
FRatres dñs ſpiritus eſt: vbi autẽ ſpirit⁹ dñi: ibi libertas. ij. Cor. iij.
Nos vero oẽs reuelata facie gloriaz domini ſpeculantes: in eandẽ imaginẽ transformamur a claritate in claritatez tanq̃3 a dñi ſpiritu.
Ideo habentes hanc adminiſtrationem: iuxta quod miſericordiaz conſecuti ſumus nõ deficimus: ſed abdicamus occulta dedecoris: nõ ambulãtes in aſtutia: neq3 adulterantes verbum dei: ſed in manifeſtatione veritatis: cõmendantes noſmetipſos ad oẽm conſcientiaz hominum coram deo. Graduale. Cap. iiij.
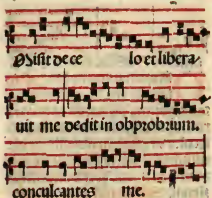

Miſerere mei de us miſerere

me i quoniam in te confi

dit anima me a.

Dcõ graduali vel penultimo ℣ſu tractus epũs ſedet cũ mitra ante mediũ altaris: ⁊ electa ei pñtat ſe que genuflexa pmittit fidelitatem.

Dicto graduali: vel Tractu. uſqʒ ad vltimũ ℣ſum excluſiue: ſi Alleluia non dicitur. Pontifex accedit ad faldiſtoriũ ante medium altaris: ⁊ ibi ſedet cum mitra. Electa vero iuxta morẽ illius monaſterij ſibi preſentata: coram eo genuflexa: in manibus habens cedulã ſuo pendenti ſigillo ſigillatã: facit ꝓfeſſionem obedientie: ac fidelitatis debite ſolitũ iuramentũ preſtat pontifici ſuo ordinario in hũc modũ.

Ego. N. monaſterij. N. ordinanda abbatiſſa: promitto coram deo ⁊ ſanctis eius: ⁊ hac ſolẽni ſororũ cõgregatione fidelitatẽ: dignãqʒ ſubiectionẽ: obedientiam: ⁊ reuerẽtiã matri mee eccleſie. N. nominãdo eccleſiam cuius iuriſdictioni ordinarie ſubiecta exiſtit. Tibiqʒ. N. domino meo eiuſdem eccleſie patriarche vel archiepiſcopo aut epiſcopo ⁊ ſucceſſoribus tuis ſm ſacrorum canonum inſtituta: ⁊ prout precipit inuiolabilis auctoritas. Pontificum romanorum. Deinde librũ euãgeliorum: quẽ põtifex ſup genua ſua: ſiue in gremio ſuo tenet apertũ: inferiori parte eiuſdẽ libri electe verſa: quem ipſa electa ambabus manibus ſupra ſcripturã tãgit dicẽs. Sic me deus adiuuet: ⁊ hec ſancta dei euãgelia. Tũ cedulã ipſã põtifici tradit: qui ſurgit cũ mitra ⁊ ſuper faldiſtoriuʒ pcũbit. Electa vero proſternit ſe ſuper tapete ad eius ſiniſtrã: ⁊ moniales ſeu chorus dicũt Letaniam in qua cum dixerint. Ut obſequiũ ſeruitutis noſtre tibi rationabile facias. Te rogam⁹ audi nos. Pontifex ſurgit cuʒ mitra: ⁊ baculuʒ paſtoralẽ in ſiniſtra tenẽs: verſus ad electã dicit.

Electa tãgit librũ euãgeliorum apertuʒ ſuper genua pontificis poſitũ ⁊ iurat.

Põtifex ſurgit cũ mitra et baculo et dicit ℣. ſup abbatiſſam.

Ut hanc pñtem electã bñ ✠ dicere digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Deinde dicit. Ut hanc preſentem electam bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tum iterum procumbit ⁊ perficitur Letania: qua finita ſurgit pontifex: electa adhuc proſtrata manente ⁊ ſtans verſus ad illam depoſita mitra dicit. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Saluã fac

Dictis verſibus epũs iterũ pcũbit ⁊ finita letania ſtãs ſine mitra dicit ſuper eã ℣. ⁊ orõnes ſequẽtes.

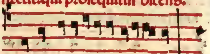
ancillam tuam domine. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Mitte ei dñe auxilium de ſancto. ℟. Et de ſion tuere eam. ℣. Hec accipiet benedictionē a domino. ℟. Et miſericordiam a deo ſalutari ſuo. ℣. Memor eſto congregationis tue. ℟. Quam creaſti ab initio. ℣. Dominus cuſtodiat introitum tuum ⁊ exitū tuū. ℟. Ex hoc nūc ⁊ vſqʒ i ſeculū. ℣. Dñs cuſtodiat te ab omni malo. ℟. Cuſtodiat aiaʒ tuaʒ dñs. ℣. Dñe deus virtutuʒ conuerte nos. ℟. Et oſtende faciē tuaʒ: ⁊ ſalui erimus. ℣. Dñe exaudi orōnem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Concede q̄ſumus omnipotens deus affectui noſtro tue miſerationis effectū: ⁊ hanc famulā tuā. N. quā ad regimen animaruʒ eligimus: gratie tue dono proſequere: vt te largiente: cum ipſa tibi noſtra electiōe placeam⁹. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amē. Orem⁹.

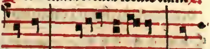
Sanctorum bonorum inſtitutor deus: qui per moyſen famulum tuū ad gubernādas eccleſias tuas ꝓpoſitos inſtituiſti: tibi ſupplices p̄ces effundimus: teqʒ deuotis mentibus exoram⁹: vt hāc famulā tuam. N. quā ~~cōuētus~~ cōmunis electio famularū tuarū: abbatiſſam hodie ouiū tuarū eſſe cōſtituit clementer reſpicere: ⁊ ꝓtectionis tue grā munire digneris: ſicqʒ ſibi ſubditas cōmendataſqʒ oues regere cōcedas: vt cum illis omnib⁹ celorū regna adipiſci mereat: quatenus te opitulante domine apoſtolicis iugiter fulta doctrinis: centeſimo cum fructu leta portas introeat paradiſi: atqʒ te collaudante audire mereatur: Euge ſerue bone ⁊ fidelis: q2 in pauca fuiſti fidelis: ſupra multa te conſtituam: intra in gaudium domini tui. Quod ipſe preſtare digneris: Qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuis ⁊ regnas deus. His dictis electa ſurgit: ⁊ ante pontificē genuflectit: qui proſequitur dicens.

Nume. xj. — Luce. xix. — Mat. xxv.

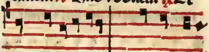
Electa ſurgit ⁊ genuflectit ⁊ pontifex dicit pfationes more ſolito.

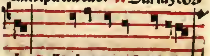
Per omnia ſecula ſeculorum. ℟.

Amen. ℣. Dñs vobiſcū. ℟. Et

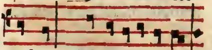
cum ſpiritu tuo. ℣. Surſuʒ corda.

℟. Habemus ad dominū.

℣. Gratias agam⁹ domino deo

noſtro. ℟. Dignū ⁊ iuſtum eſt.

Uere dignũ ⁊ iuſtũ eſt equum ⁊ ſalutare. Nos tibi ſemper ⁊ vbiq; gratias agere: domine ſancte: pater oĩ potens: eterne deus: omniuz fons ⁊ origo bonorũ: te ſuppliciter deṗcamur vt affluentẽ ſpiritum tue benedictionis ſuper hãc famulã tuam nobis orãtib⁹ ꝓpiti⁹ infũdas.

Pontifex ambas manus ponit ſup caput eius ⁊ tenet eas vſq; dũ dicit Suſcipiat.

Põtifex imponit ambas manus extenſas: digitis tamen non disiunctis ſuper caput electe: ⁊ ea ſic tenet proſequendo.

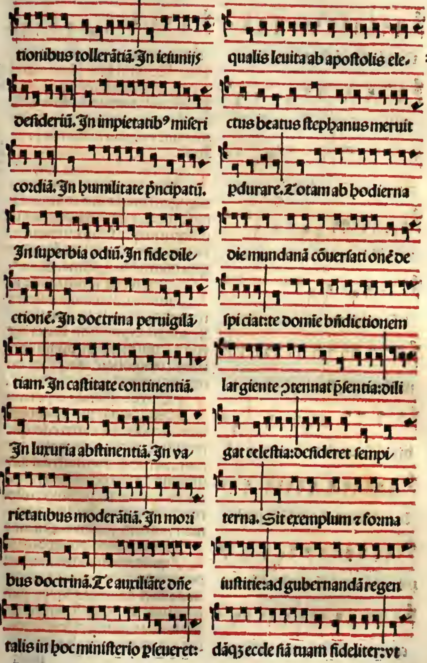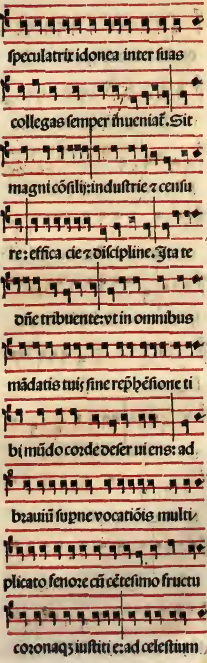

Et q̃ ꝑ nr̃e manus hodie ipoſitionẽ abbatiſſa iſtituit: tua ſcificatiõe digne a te electa ꝑmaneat vt nũq̃ poſtmodũ a tua gratia ſepeť idigna.

Pontifex amouet manus de capite electe ꝓſequens.

Põtifex manus amouet de capite abbatiſſe.

Suſcipiat te largiẽte hodie dñe in bono opere perſeuerantiam. In aduerſis ꝯſtãtiã. In tribula-

tionibus tolleratiā. Jn ieiunijs
deſideriū. Jn impietatibꝰ miſeri
cordiā. Jn humilitate ꝑncipatū.
Jn ſuperbia odiū. Jn fide dile
ctionē. Jn doctrina peruigilā
tiam. Jn caſtitate continentiā.
Jn luxuria abſtinentiā. Jn va
rietatibus moderātiā. Jn mori
bus doctrinā. Te auxiliāte dn̄e
talis in hoc miniſterio ꝑſeueret:
qualis leuita ab apoſtolis ele Actuum.j.
ctus beatus ſtephanus meruit
ꝑdurare. Totam ab hodierna
die mundanā cōuerſationē de
ſpiciat: te domine bn̄dictionem
largiente ꝯtemnat ꝑſentia: dili
gat celeſtia: deſideret ſempi
terna. Sit exemplum ꝛ forma
iuſtitie: ad gubernandā regen
dāqꝫ eccleſiā tuam fideliter: vt

Quod ſequitur dicit plane: ita ta men q̄ a circũſtantibus audiať. Preſtante domino noſtro Jeſu chriſto: qui cũ patre ⁊ ſpiritu ſan cto viuit ⁊ regnat in ſcl'a ſcloꝝ. ℞. Amẽ. Tũ pontifex adhuc ſine mi tra vt ſ ſtans dicit. Oremꝰ.

Quod ſequitur dicit plane.

Pontifex adhuc ſine mitra dicit orõnes ſequẽtes

Deus cui omnis poteſtas ⁊ dignitas famulantur: da huic fa mule tue. n. pſperũ ſue dignitatis officiũ: in quo ſemp te timeat: ti biq; iugiter placere intẽdat. Per xp̄m dñm nr̄m. ℞. Amẽ. Oremꝰ.

Omniũ dñe fons bonoꝝ iu ſtorũq; pꝛuectuum munera tor: tribue q̄ſumꝰ huic famule tue N. adeptã dignitatem bene rege re: ⁊ a te ſibi pꝛeſtitam bonis ope ribus compꝛobare. Per xp̄m do minum noſtrũ. ℞. Amẽ. Oremꝰ.

Concede q̄ſumus oĩpotens deus famule tue. N. abbatiſ ſe vt oſtendendo ⁊ exercẽdo que recta ſunt: exemplo bonoꝝ ope rum: animas ſuarum inſtruat ſub ditarum: ⁊ eterne remuneratio nis mercedem a te piiſſimo paſto re percipiat. Per chꝛiſtum domi num noſtrũ. ℞. Amen. Oremus.

Domine deus omnipotens: qui ſororem moyſi mariam pꝛecuntem cum ceteris mulieri bus: inter equoreas aquas cum tympanis ⁊ choꝛis letam ad li tus maris venire feciſti: te ſuppli ces depꝛecamur pꝛo hac fideli fa

Exo. xv.

mula

mula tua. N. q hodie m͞rna in ca
thedra: vniuerſis ſibi ſubditis ab
batiſſa cõſtituit vt ita monaſtica
vel canonica norma tueatur cun
ctas famulas tuas ſibi cõmiſſas:
quaten⁹ ad eternã gl'iã te auxili
ante: cu3 oibus illis introeat leta:
Apoc. xiiij. ibiq3 exultãtes: ⁊ cu3 angelis can
tantes cantica noua: ſequantur a
gnũ quocũq3 ierit: Jeſu3 xp̃3 dñ3
nr̃m: q cu3 patre ⁊ ſpũ ſctõ viuit ⁊
regnat in ſcla ſeculorũ. ℞. Amen.

Epus ſedet cũ mitra et dat regulã abbatiſſe genuflexe coram ſe in manibus.

Quibus finitis ſedet põtifex acce
ta mitra ⁊ tradit abbatiſſe bene
dicte coram ſe genuflexe in mani
bus regulam dicens.

Accipe regulam a ſctis patri
bus traditã: ad regẽdu3: cu
ſtodiendũq3 gregẽ tibi a deo cõ
miſſum: quãtu3 deus ipſe te cõfor
tauerit: ⁊ fragilitas humana pmi
ſerit. Accipe gregis dñici mater
nã puidentiã: ac aĩarum pcuratio
nẽ: ⁊ p diuine legis incedendo p̃
cepta: ſis ei dux ad celeſtis heredi
tatis paſcua: adiuuãte dño nr̃o ie
ſu xp̃o.

Si non erat prius velata põtifex ſtans ſine mitra benedicit velũ.

Deinde ſi prius dñi erat mo
nialis nõ fuit velata: põtifex depo
ſita mitra ſurgit ⁊ bñdicit velu3:
qd per vnũ ex miniſtris corã eo te
nef: dicẽs: Bñdictio veli. Orem⁹.

Supplıciter te dñe rogam⁹:
vt ſup hãc veſtẽ: ancille tue
capiti iponendã: bñ ✠ dictio tua
benigna deſcẽdat: ⁊ ſit hec veſtis
bñdicta: ⁊ cõſecrata: imaculata: ⁊
ſctã preſentis ancille tue. Per xp̃3
dñm nr̃m. ℞. Amen. Oremus:

Caput oĩu3 fideliũ deus: ⁊ to
tius corporis ſaluator: hoc
operimentu3 velaminis: quod fa
mula tua pter tuu3: tueq3 geni
tricis btĩſſime ſemp virginis ma
rie amorẽ: ſuo capiti eſt impoſitu
ra: dextera tua ſancti ✠ fica: ⁊ hoc
quod p illud myſtice datur intel
ligi: tua ſemper cuſtodia: corpore
pariter ⁊ aĩo incontaminato cu
ſtodiat: vt quando ad remunera Matth. xxv.
tionẽ ppetuã ſanctorũ: cũ prudẽti
bus ⁊ ipſa virginibus preparata
aduenerit: te pducente: ad ſempi
terne felicitatis nuptias introire
mereat. Qui viuis ⁊ regnas deus:
p oĩa ſcla ſclo℞. ℞. Amẽ.

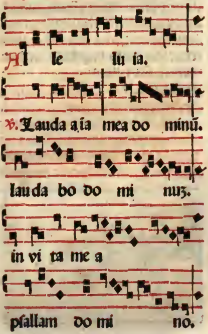
Epus aſperſo velo aqua benedicta põit illud ſedens cu3 mitra ſuper caput electe.

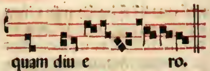
Deinde
aſpergit velũ ip3 aqua benedicta.
tu3 ſedens accepta mitra: imponit
illud ſuper caput abbatiſſe: ita vt
dependeat ſup ſcapulas: ⁊ ante pe
ctus ⁊ vſq3 ad oculos: ſic dicens.

Accipe velamē ſacrū: qđ pſeras ſine macula ante tribunal eterni iudicis: cui flectitur oē genu: celeſtiū: terreſtriū: ꝛ infernoꝝ: quo cognoſcaris mūdū contēpſiſſe: ꝛ te xp̄o ieſu: veraciter humiliterq3 toto coꝛdis anniſu ſpōſaʒ perpetualr̄ ſubdidiſſe: q̄ te ab oī aduerſitate defendat: ꝛ ad vitā eternam perducat. Si vero abbatiſſa bñdicta pꝛius velata fuit: omittūtur pꝛedicta de benedictione veli: ꝛ illius traditione poſita. His finitis ſurgunt omnes: ꝛ pōtifer pꝛocedit in miſſa vſq3 ad finem moꝛe cōſueto. Abbatiſſa vero ad locū illum in quo pꝛius miſſam audiuit reuertitur: ibi manēs vſq3 ad offertoꝛium.
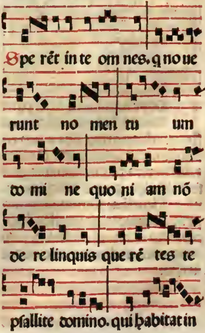
Pōtifex procedit in miſſa ꝛ abbatiſſa reuertitur ad locuʒ vbi prius erat.

Euāgeliū ſʒ ioānē. cap. xvj.

In illo tp̄e dixit ieſus diſcipulis ſuis. Amē amē dico vobis: q2 ploꝛabitis ꝛ flebitis vos: mūdus aūt gaudebit. Vos vero cōtriſtabimini: ſed triſtitia v̄ra conuertet̄ in gaudiū. Mulier cuʒ parit triſtitiā hēt: quia venit hoꝛa eius. Cuʒ autē peperit pueꝝ: iam non meminit pꝛeſſure pꝛopter gaudium: q2 natus eſt homo in mūdū. Et vos igit̄ nūc qdē triſtitiā habetis. Iterū autem videbo vos: ꝛ gaudebit coꝛ veſtrū. Et gaudiū veſtruʒ nemo tollet a vobis. Offertoꝛium.

Si on qniam nō eſt obli tus

oꝛa ti o nes. pau perum.

Dicto offertorio eṗs ſedet ante altare ⁊ abbatiſſa gēufiectiẽ coram eṗo ⁊ manum eius oſculatur et offert cereos.

Incepto a choꝛo offertoꝛio ⁊ per pōtificē lecto: ſedet pontifex in faldiſtoꝛio ante mediuꝫ altaris accepta mitra ⁊ abbatiſſa p̄cedētibus eam duobus ſeruitoꝛibuꝫ: duo in toꝛticia accenſa poꝛtātibus venit de loco ſuo ⁊ corā pontifice genu flectit: ac ei ſucceſſiue dicta duo in toꝛticia offert: ⁊ pontificis ea recipientis manum oſculatur: tuꝫ ad locum ſuum reuertitur.

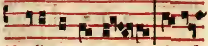
Pontifex vero manus lauās ſurgit depoſita mitra ⁊ miſſam proſequitur. Secreta.

ii Oblatis hoſtijs q̄ſumus dn̄e p̄ńti famule tue pſeuerātiā perpetue v̓ginitatis accomoda: vt apertis ianuis ſūmi celeſtis regis thalamū cuꝫ letitia mereatur intrare. per dn̄m nr̄m ⁊c. Poſtq̄ꝫ pontifex ſe comunicauerit ⁊ purificauerit anteq̄ꝫ digitos abluat: poterit

Eṗs ſcā cōmunione cōmunicat abbatiſſam.

etiā abbatiſſam bn̄dictā coꝛam eo ⁊ altari genuflexā cōmunicare de coꝛpoꝛe xp̄i deinde purificare. Tū accepta mitra lauat manus: deinde ꝓſequit̃ miſſam vſqꝫ ad bn̄dictionem excluſiue. Communio.

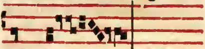
Eṗus lotis manib⁹ miſſaꝫ pſeq̄tur.

Redi me me de us: iſ rael

ex om nibus an gu ſti

is me is. Poſt cōio.

Purificēt nos q̄ſumus dn̄e ſacramenta q̄ ſumpſimus: ⁊ famulā tuā ab oī culpa liberam eſſe iii cōcede: vt que ꝯſcie ſue reatu conſtringit̃: celeſtis remedij plenitudine gloziet̃. Per dn̄ꝫ. Dicto Ité miſſa eſt. vel Bn̄dicamus dn̄o et Placeat ⁊c. Pōtifex cū mitra inthroniꝫat abbatiſſam in ſua ſede ſi ſit in proprio monaſterio dicens.

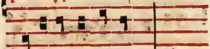
Eṗs cuꝫ mitra introniꝫat abbatiſſam in ſede ſua dicens Accipe.

Accipe plenā ⁊ liberam poteſtaté regendi hoc monaſterium: ⁊ cōgregationeꝫ eius: ⁊ oia que ad illius regimē interi⁹ ⁊ exterius ſpūaliter ⁊ tp̄aliter pertinere noſcunt̃: Si vero benedictio fit extra monaſteriuꝫ ſuū pōtifex ſtatuit illā in faldiſtoꝛio: quo ipſe pōtifex vſus eſt an̄ mediū altaris po ſito dicens

Sta in iuſtitia ⁊ ſcitate: ⁊ tene locuꝫ a deo tibi

delegatū:potens eſt eniꝫ deus vt augeat tibi gratiā ſuā. Tunc pōtifex ſtās a dextris abbatiſſe benedicte verſus ad altare mitra depoſita incipit cantando:ſchola proſequente hymnum.

Epūs ſtās ad dexteram abbatiſſe ſine mitra cōuerſus ad altare incipit Te deum.

Te deum laudamus.

Et dicit totus prout habet ſupra in fine cōſecrationis electi in epūꝫ. ⁊ pontifex manet apud ſedē vſqꝫ ad finē hymni. Interim dū cantatur hymnus moniales oēs veniūt ⁊ faciunt reuerentiaꝫ abbatiſſe ſingulariter genuflexe ante illā: ⁊ recipiunt ab ea benigne ad oſculum:ideſt tangēdo ſe mutuo cum facie. Finito hymno pōtifex ſtans ſine mitra a dextris abbatiſſe bñdicte ſedētis in ſede ſup eā dicit ℣.

Epūs cuꝫ mitra manet ad dexteram abbatiſſe ⁊ moniales oēs añ eaꝫ veniūt ⁊ genuflectunt ⁊ recipiūtur ad oſculum.

Confirma hoc deus quod operatus es in nobis. ℟. A templo ſancto tuo quod eſt in hieruſalem. ℣. Saluā fac ſeruā tuā dñe. ℟. Deus meus ſpantē in te. ℣. Eſto ei dñe turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in ea. ℟. Et filius iniquitatis nō apponat nocere ei. ℣. Dñe exaudi orationē meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcum. ℟. Et cū ſpū tuo. Oremus.

Famulaꝫ tuam dñe cuſtodia muniat pietatis:vt virginitatis ſancte propoſitū:qđ te inſpirante ſuſcepit:te protegēte illeſaꝫ cuſtodiat. Per chriſtum dominuꝫ nrm. ℟. Amen. Deinde pontifex aſſumpta mitra accedit ad mediū altaris:⁊ bñdicit ſolenniter populo dicēs. Sit nomen dñi ⁊c. Abbatiſſa apud ſedē ſuaꝫ (ſi in ꝓprio monaſterio eſt: alioquin ante altare in plano presbyterij) genuflectente. Qua data vadūt oēs in pace.

Epūs cum mitra ſtās ante altare bñdicit populo ſolēniter: abbatiſſa genuflectente. ſupra xxxvij.

De benedictione ⁊ conſecratione virginum.

Benedictio ⁊ cōſecratio virginuꝫ fieri debet in epiphania domini:vel in albis paſcalibus:aut in natalitijs apoſtolorum. Seu in dñicis diebus. Poteſt etiam fieri omni tempore:vbi periculū immineret:qđ non ꝯſecrate decederēt. Die vero precedenti hora veſpertina:vel etiā mane anteqꝫ pōtifex ad miſſaꝫ ſe paret:in loco cōuenienti preſentant ei virgines bñdicēde:qui de earū etate ⁊ propoſito ſingulariter ſingulas: videlꝫ an annuꝫ .xxv. cōpleuerint. Si voluntatē ⁊ propoſitum ſeruā de virginitatis habeant diligenter inquirit:⁊ inſuper ſeorſum cū qualibet de vita ⁊ cōſcientia ⁊ carnis integritate. Quo facto virgines reducunt ad locuꝫ ad hoc paratū:in quo expectāt horam benedictionis ſue:⁊ parantur ac ſup altari in cornu epl'e locātur pro ṽginibus benedicendis veſtes:vela: anuli ⁊ torques ſiue corone:tēpore ſuo virginibus tradenda: Deputantur paranymphe que virgines precedūt:⁊ in pſbyterio ordi

Quibus diebus debeant fieri cōſecrationes virginum.

Parant ſup altari ad cornu epl'e veſtes anuli vela torqs ſeu corone bñdicēde ⁊ tradēde ṽginibus

Ordinat̄ theatrum⁹ ſeu papilio in q̄ virgines incluſe ⁊ veſtes benedictas.

Pōtifex paratus procedit in miſſa vſq₃ ad alla. vel vltimum ℣. tractus exclusiue.

nate collocāt ac deducunt ad pōtificē ⁊ reducūt. Ordinat̄ etiā in eccłia papilio aut ali⁹ loc⁹ ꝯueniēs parat̄: in q̄ v̄gines ipſe cōueniūt ⁊ ſuo tp̄e ſe veſtiūt benedictis veſtibus. Poſt hec: hora cōgrua pōtifex paratus omnibus pōtificalibus paramētis ꝓcedit more cōſueto ad miſſā: ⁊ in ea vſq₃ ad Alleluia. Uel vltimū verſuz Tract⁹ excluſiue ſi ſit dicēdus. Introitus ⁊ alia dicuntur prout etiam habentur ſupra in benedictione abbatiſſe ſub notis. Introitus.

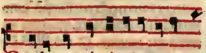
fo. lxxvj. Tibi dixit cor meum, queſiui vultū tuū vultū tuū dn̄e requirā: ne auertas faciē tuā a me. ps. Dn̄s illuminatio mea ⁊ ſalus mea: quē timebo? ℣. Gloria patri. Orō.

Da queſumus dn̄e his famulabus tuis: quas virginitatis honore dignat⁹ es decorare: inchoati operis conſūmatū effectū: ⁊ vt ꝑfectā tibi offerāt plēitudinē: initia ſua ꝑducere mereant̄ ad finē. Per dn̄z nr̄z ⁊c. Ep̄la ad corint.

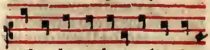
j. Cor. vij. Fratres de virginib⁹ ꝓceptū dn̄i non habeo: cōſiliū autē do: tanq̄₃ miſericordiam conſecutus a deo vt ſim fidelis. Exiſtimo enim hoc bonū eſſe propter inſtantē neceſſitatez: quoniā bonum eſt homini ſic eſſe. Alligatus es vxori? noli querere ſolutionem. Solutus es ab vxore? noli querere vxorē. Si autē acceperis vxorem: nō peccaſti. Et ſi nupſerit virgo: non peccauit. Tribulationē t̄n carnis hēbunt huiuſmodi. Ego aūt vobis parco. Hoc itaq₃ dico fratres. Tēpus breue eſt. Reliquū eſt: vt qui habent vxores tā q̄₃ non habentes ſint: ⁊ qui flent: tanq̄₃ nō flentes. ⁊ qui gaudent: tanq̄₃ nō gaudentes. ⁊ q̄ emūt tanq̄₃ nō poſſidētes. ⁊ qui vtunt̄ hoc mūdo: tanq̄₃ nō vtant̄. Preterit enim figura huius mūdi. Uolo autē vos ſine ſolicitudine eſſe. Qui ſine vxore eſt: ſolicitus eſt q̄ dn̄i ſunt: q̄ūo placeat deo. Qui autem cum vxore eſt: ſolicitus eſt q̄ ſunt mundi: q̄ūo placeat vxori: ⁊ diuiſus eſt. Et mulier innupta: ⁊ virgo cogitat q̄ dn̄i ſunt: vt ſit ſctā ⁊ corpore ⁊ ſpiritu: In chriſto ieſu domino noſtro. Graduale.

Miſerere mei deus miſerere mei: quoniā in te cōfidit aīa mea. ℣. Miſit deus de celo ⁊ liberauit me: dedit in obprobriū ꝯculcātes me. Dicto graduali pontifex ſedet cum mitra ſuper faldiſtoriū ante medium altaris preparatum: ⁊ archip̄ſbyter ſuppellicio ⁊ pluuiali indutus: vadit ante papilionem: vel capitulū: aut aliū locū in eccleſia paratū: vbi benedicēde virgines ſunt incluſe ibidē cantans competenti voce hanc Añam.

Dicto graduali pōtifex ſedet cū mitra ante mediuz altaris ⁊ archipreſbyter cū ſuperpellicio ⁊ pluuiali accedit ante papilionez vbi ſunt v̄gines incluſe ⁊ cantat ſequētem añam.

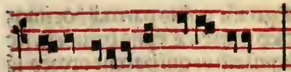

Prudentes virgines aptate

veſtras lampades ecce ſponſus

* Ecclesia Rom. non mutat officium diei pro consecratione virginum dicit tamen post collectam diei collectam hanc Da quesumus [illegible] sub uno [illegible]

venit exite ob uiam ei.

Virgines accedūt cereos ſuos ⁊ bine ⁊ bine exeūt ſine velis mantellis vel cucullis ⁊ ob archipreſbo ſtatuūtur extra chorum.

Virgines vero audientes vocem archipſbri: pparant ſe: ⁊ accedentes cereos ſuos: exeunt bine ⁊ bine de loco illo: in veſtibus qbus in monaſterio vtuntur: ſine velis: ſine mantellis: ⁊ ſine cucullis. Archipreſbyter vero pcedens: ſtatuit eas extra chorū vt facies ad altare maius vertant: ⁊ pōtificē corā altari ſedentē: poſſint videre: ⁊ ipſe eas. Tunc idē archipreſbyter in parte virginū ſtās: dicit cōpetēti voce in tono lectiōis ad pōtificē: vginib⁹ genuflectentibus.

Archipreſbyter ex pte virginum cōuerſus ad epm dicit. Reuerende.

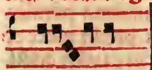

Reuerēde pater poſtulat ſancta mater eccleſia: vt has pſentes virgines ſeu ſanctimoniales: dignemini bñdicere ⁊ conſecrare: ⁊ dño noſtro ieſu xpo ſummi dei filio deſpōſare. Potifex interrogat dicens. Scis illas dignas eſſe? Reſpondet archipreſbyter. Quantū humana fragilitas noſſe ſinit: credo ⁊ teſtificor illas dignas eſſe: ad huius onus nominis. Tuc pontifex adhuc ſedēs cum mitra dicit ad circūſtantes.

Pōtifex dicit ad circūſtantes.

Auxiliāte dño deo ſaluatore nr̄o ieſu xpo eligim⁹ has pſentes virgines cōſecrare: ⁊ dño nr̄o ieſu xpo deſpōſare. Deide pōtifex vocat virgines in cātu dicēs.

Pontifex vocat virgines in cātu dicēs Venite.

Virgines reſpondent.

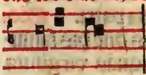
Venite.

Et nunc ſequimur.

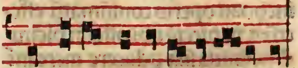
Surgentes mox ſeriatī veniunt vſq ad introitum chori exterius tñ: genua flectentes. Tūc pōtifex eas ſcdo altius vocat in cātu dicēs.

Et virgines ſurgētes aliquātulū pcedunt ⁊ genu flectunt.

Virgines ſurgētes rñdent ſilr in cātu dicentes.

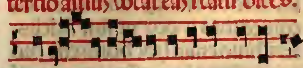
Venite.

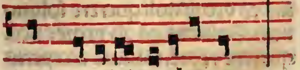
Et nūc ſequimur in toto corde.

Deide vſq ad mediū chori pcedūt: ⁊ ibi gēua flectūt. Tūc pōtifex tertio altius vocat eas i cātu dicēs.

Deinde procedentes adhuc magis genuflectunt ⁊ epiſcop⁹ tertio eas vocat dicēs Venite

Venite fili e audite me timo-

rem domini docebo vos.

Virgines vero ſurgētes reſpondent cantantes antiphonam.

Virgines ſurgētes cantāt Et nunc.

Et nunc ſequimur in toto coꝛ/

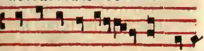
de timemus te:et querimus fa

ciem tuā vi dere:do mine

ne confundas nos ſed fac no/

bis iuxta manſuetudinem tu/

am ꝛ ſecūduȝ multitudineȝ mi/

ſericoꝛdie tue.

Virgines p̄e miſſa cantan tes appropi/ quāt ꝛ genu flectūt coꝛaȝ ep̄o.

Et p̄miſſa cantātes virgines ma/ gis appꝛopinquantes aſcendunt in pꝛeſbyteriū:vbi oēs coꝛam pō tifice genuflectunt:ꝛ capita ꝓfun de quaſi vſqȝ ad terraȝ inclinant. Deinde ſingule ſucceſſiue caput aliquantulū erigentes:dicūt etiā hunc verſum.

Suſcipe me domine ſm̄ elo/ quiuȝ tuuȝ:vt non dominet̄ mei omnis iniuſtitia. Quo per ſin/ gulas dicto ſurgunt oēs:ꝛ a para nymphis ſiue magiſtris:quarum ſint due vel plures ſeriatim oꝛdi/ nant̄:ſtantes ibidem in modū co rone coꝛaȝ pontifice:congruo ta men ſpatio diſtantes ab eo. Tunc pontifex hoꝛtatur illas publice ad amplectenduȝ:honoꝛandū:ꝛ ſer/ uāduȝ ſancte v̄ginitatis ꝓpoſituȝ: ꝛ moꝛ interrogat eas palā ꝛ cōmu niter dicēs. Vultis in ſancte vir/ ginitatis pꝛopoſito perſeuerare? Et ille rn̄dēt. Volumus. Tunc vnaqueqȝ ſigillatim genuflectit

Virgines per paranymphas oꝛdinātur in moduȝ coꝛo ne coꝛaȝ pon tifice.

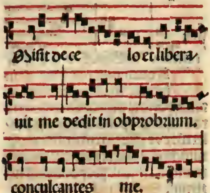
coꝛā eo:ꝛ immiſſis manibus iunctis inter ambas manus pōtificis:pō tifex interrogat quālibet dicens. Pꝛomittis te perpetuo virgini tatem ſeruare? Rn̄det illa. Pꝛo/ mitto. Et pōtifex dicit. Deo gra tias. Illa vero oſculatur manus pōtificis:ſurgitqȝ ꝛ ad ſuum locū reuertit̄ ꝛ genuflectit. Oibus aūt ſic per oꝛdinem expeditis ꝛ ad ſua loca reuerſis ꝛ genuflexis: Pōti/ fex cōmuniter omnes interrogat dicens. Vultis bn̄dici: conſecra/ ri:ꝛ dn̄o ieſu chr̄o ſūmi regis filio deſpōſari? Rn̄dent oēs Volum⁹.

Virgines [illegible] immiſſis ma nibus iūctis inter ambas manus pōti ficis ꝓmittūt virginitateȝ ep̄o dicenti Pꝛomittis ꝛc̄.

Pōtifex coꝛā ſe genuflexas interrogat. Vultis ꝛc̄.

Poſt hec pōtifex ante altare ſup faldiſtoꝛiuȝ procūbit cuȝ mitra: ꝛ miniſtri hinc ꝛ inde genuflectunt virgines vero poſt pontificē ſup tapeta in modū coꝛone ſe pꝛoſter nunt ꝛ cātoꝛes icipiūt ꝛ ꝓſequunt̄ Letaniā: quā reqre ſupꝛa ſol.x.in oꝛdinatiōe ſubdiaconi. Et poſtq̄ȝ dictum fuerit:ꝛ a choꝛo reſpōſuȝ. Ut obſequiū ſeruitutis noſtre ti

Pōtifex pcū bit ſuper fal diſtoꝛiū ꝛ vir gines ſe pꝛo/ ſternunt ꝛ di citur letania.

Deō graduali vel penultimo ꝟſu tractus epūs ſedet cū mitra ante mediū altaris: ⁊ electa ei pñtat ſe que genuflexa pmittit ſ delitatem.

Dicto graduali: vel Tractu. vſqꝫ ad vltimū ꝟſum excluſiue: ſi Alleluia non dicitur. Pontifex accedit ad faldiſtoriū ante medium altaris: ⁊ ibi ſedet cum mitra. Electa vero iuxta moreꝫ illius monaſterij ſibi preſentata: coram eo genuflexa: in manibus habens cedulā ſuo pendenti ſigillo ſigillatā: facit ꝓfeſſionem obedientie: ac fidelitatis debite ſolitū iuramentū preſtat pontifici ſuo ordinario in hūc modū:

Ego. N. monaſterij. N. ordinanda abbatiſſa: promitto coram deo ⁊ ſanctis eius: ⁊ hac ſolēni ſororū cōgregatione fidelitatē: dignāqꝫ ſubiectionē: obedientiam: ⁊ reuerētiā matri mee eccleſie.

N. Nominādo eccleſiam cuius iuriſdictioni ordinarie ſubiecta exiſtit. Tibiqꝫ. N. domino meo eiuſdem eccleſie patriarche vel archiepiſcopo aut epiſcopo ⁊ ſucceſſoribus tuis ſm ſacrorum canonum inſtituta: ⁊ prout precipit inuiolabilis auctoritas. Pontificum romanoꝝ. Deinde librū euāgelioꝝ: quē pōtifex ſup genua ſua: ſiue in gremio ſuo tenet apertū: inferiori pte eiuſdē libri electe verſa: quem ipſa electa ambabus manibus ſupra ſcripturā tāgit dicēs. Sic me deus adiuuet: ⁊ hec ſancta dei euāgelia. Tū cedulā ipſaꝫ pōtifici tradit: qui ſurgit cū mitra ⁊ ſuper faldiſtoriuꝫ ꝓcūbit. Electa vero proſternit ſe ſuper tapete ad eius ſiniſtrā: ⁊ moniales ſeu chorus dicūt Letaniam in qua cum dixerint. Ut obſequiū ſeruitutis noſtre tibi rationabile facias. Te rogamꝰ audi nos. Pontifex ſurgit cuꝫ mitra: ⁊ baculuꝫ paſtoralē in ſiniſtra tenēs: verſus ad electā dicit. Ut hanc pñtem electā bñ ✠ dicere digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Deinde dicit. Ut hanc preſentem electam bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare digneris. ℞. Te rogamus audi nos. Tum iterum procumbit ⁊ perficitur Letania: qua finita ſurgit pōtifex: electa adhuc proſtrata manente ⁊ ſtans verſus ad illam depoſita mitra dicit. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℞. Sed libera nos a malo. ℣. Saluā fac

Electa tāgit librū euāgelioꝝ apertuꝫ ſuper genua pōtificis poſitū ⁊ iurat.

Pōtifex ſurgit cū mitra et baculo et dicit ℣. ſup abbatiſſam.

Dictis ℣ſibꝰ epūs iterū ꝓcūbit ⁊ finita letānia ſtās ſine mitra dicit ſuper eaꝫ ℣. ⁊ orōnes ſequētes.

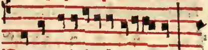
ancillam tuam domine. ℟. Deus meus ſperantē in te. ℣. Mitte ei dñe auxilium de ſancto. ℟. Et de ſion tuere eam. ℣. Hec accipiet benedictioné a domino. ℟. Et miſericordiam a deo ſalutari ſuo. ℣. Memor eſto congregationis tue. ℟. Quam creaſti ab initio. ℣. Dominus cuſtodiat introitum tuum ⁊ exitū tuū. ℟. Ex hoc nūc ⁊ vſqꝫ i ſeculū. ℣. Dñs cuſtodiat te ab omni malo. ℟. Cuſtodiat aiaꝫ tuaꝫ dñs. ℣. Dñe deus virtutuꝫ conuerte nos. ℟. Et oſtende facié tuaꝫ: ⁊ ſalui erimus. ℣. Dñe exaudi orōnē meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Concede q̄ſumus omnipotens deus affectui noſtro tue miſerationis effectū: ⁊ hanc famulā tuā. N. quā ad regimen animaruꝫ eligimus: gratie tue dono proſequere: vt te largiente: cum ipſa tibi noſtra electiōe placeam⁹. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amē. Orem⁹:

Sanctorꝫ bonorꝫ inſtitutor deus: qui per moyſen famulum tuū ad gubernādas eccleſias tuas p̄poſitos inſtituiſti: tibi ſupplices p̄ces effundimus: teqꝫ deuotis mentibus exoram⁹: vt hāc famulā tuam. N. quā c̄ouētus cō munis electio famulaꝝ tuarū: abbatiſſam hodie ouiū tuaꝝ eſſe cōſtituit clementer reſpicere: ⁊ ꝓtectionis tue grā̄ munire digneris: ſicqꝫ ſibi ſubditas cōmendataſqꝫ oues regere cōcedas: vt cum illis omnib⁹ celoꝝ regna adipiſci mereaꝛ: quatenus te opitulante domine apoſtolicis iugiter fulta doctrinis: centeſimo cum fructu leta portas introeat paradiſi: atqꝫ te collaudante audire mereatur: Euge ſerue bone ⁊ fidelis: q̄ꝛ in pauca fuiſti fidelis: ſupra multa te conſtituam: intra in gaudium domini tui. Quod ipſe preſtare digneris: Qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuis ⁊ regnas deus. His dictis electa ſurgit: ⁊ ante pontificeꝫ genuflectit: qui proſequitur dicens.

Luce. viij. Mat. xxv.

Electa ſurgit ⁊ genuflectit ⁊ pontifex dicit p̄fationeꝫ more ſolito.

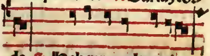
Per omnia ſecula ſeculorum ℟.

Amen. ℣. Dñs vobiſcū. ℟. Et

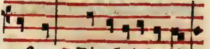

cum ſpiritu tuo. ℣. Surſuꝫ corda. ℟. Habemus ad dominū.

℣. Gratias agam⁹ domino deo

noſtro. ℟. Dignū ⁊ iuſtum eſt.

Vere dignū ⁊ iuſtū eſt equum
⁊ ſalutare. Nos tibi ſemper ⁊
vbiq; gratias agere: domine
ſancte: pater oī potens: eterne
deus: omniū fons ⁊ origo bo
norū: te ſuppliciter depcamur
vt afflu entē ſpiritum tue bene
dictionis ſuper hāc famulā tu
am nobis orātib⁹ ꝓpiti⁹ infūdas.

Pōtifex ambas manus ponit ſup caput eius ⁊ tenet eas vſq; dū dicit Suſcipiat.

Pōtifex imponit ambas manus extenſas: digitis tamen non diſiunctis ſuper caput electe: ⁊ ea ſic tenet proſequendo.

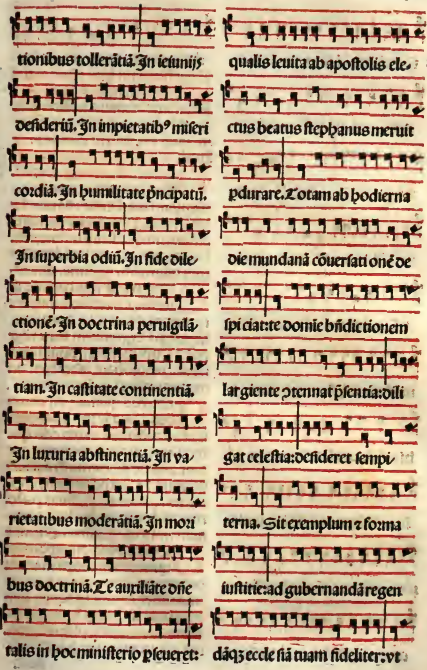

Et q̄ ꝑ nr̄e manus hodie ipoſi
tionē abbatiſſa iſtituit: tua ſcifi
catiōe digne a te electa ꝑmane
at vt nūq; poſtmodū a tua gra
tia ſeperet idigna.
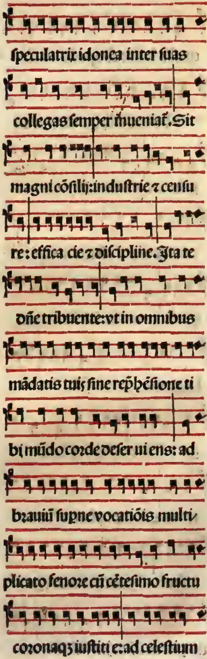
Pontifex amouet manus de capite electe ꝓ ſequens.

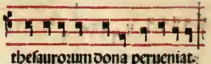
Pōtifex manus amouet de capite abbatiſſe.

Suſcipiat te largiēte hodie dn̄e
in bono opere perſeuerantiam.
In aduerſis ↄſtātiā. In tribula

tionibus tollerātiā. In ieiunijs
deſideriū. In impietatibꝰ miſeri
cordiā. In humilitate ꝑncipatū.
In ſuperbia odiū. In fide dile
ctionē. In doctrina peruigilā
tiam. In caſtitate continentiā.
In luxuria abſtinentiā. In va
rietatibus moderātiā. In mori
bus doctrinā. Te auxiliāte dn̄e
talis in hoc miniſterio ꝑſeueret:
qualis leuita ab apoſtolis ele
ctus beatus ſtephanus meruit
ꝑdurare. Totam ab hodierna
die mundanā cōuerſationē de
ſpiciat: te domīe bn̄dictionem
largiente ꝯtemnat p̄ſentia: dili
gat celeſtia: deſideret ſempi
terna. Sit exemplum ⁊ forma
iuſtitie: ad gubernandā regen
dāq; eccleſiā tuam fideliter: vt

Actuum. j.

Quod ſequitur dicit plane: ita tamen quod a circũſtantibus audiatur. Quod ſequitur dicit plane.

Preſtante domino noſtro Jeſu chriſto: qui cuз patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. ℟. Amẽ. Tũ pontifex ad huc ſine mitra vt ſtans dicit. Oremus. Pontifex ad huc ſine mitra dicit orationes ſequentes.

Deus cui omnis poteſtas ⁊ dignitas famulantur: da huic famule tue .N. pſperũ ſue dignitatis officiuз: in quo ſemp te timeat: tibiqз iugiter placere intẽdat. Per xp̃m dñm nr̃m. ℟. Amẽ. Oremus.

Omniuз dñe fons bonorum iuſtorũqз ꝓuectuum munerator: tribue q̃ſumus huic famule tue .N. adeptã dignitatem bene regere: ⁊ a te ſibi pſtitam bonis operibus comprobare. Per xp̃m dominum noſtruз. ℟. Amẽ. Oremus.

Concede q̃ſumus oĩpotens deus famule tue .N. abbatiſſe vt oſtendendo ⁊ exercẽdo que recta ſunt: exemplo bonoruз operum: animas ſuarum inſtruat ſubditarum: ⁊ eterne remunerationis mercedem a te piiſſimo paſtore percipiat. Per chriſtum dominum noſtruз. ℟. Amen. Oremus.

Domine deus omnipotens: qui ſororem moyſi mariam precuntem cum ceteris mulieribus: inter equoreas aquas cum tympanis ⁊ choris letam ad litus maris venire feciſti: te ſupplices deprecamur pro hac fideli famula Exo. xv.

famula

mula tua. ℟. q̄ hodie mr̄na in ca
thedra: vniuerſis ſibi ſubditis ab
batiſſa cōſtituit̄ vt ita monaſtica
vel canonica norma tueatur cun-
ctas famulas tuas ſibi cōmiſſas:
quaten⁹ ad eternā gl'iā te auxili-
ante: cū oibus illis introeat leta:
ibiq; exultātes: ⁊ cū angelis can
Apoc. xiiij. tantes cantica noua: ſequantur a-
gnū quocūq; ierit: Jeſum xp̄m dn̄m
nr̄m: q̄ cū patre ⁊ ſpū ſctō viuit ⁊
regnat in ſcl'a ſeculoꝝ. ℟. Amen.
Quibus finitis ſedet pōtifex acce-
ta mitra ⁊ tradit abbatiſſe bene-
dicte coram ſe genuflexe in mani
bus regulam dicens.

Epūs ſedet cū mitra et dat regulā abbatiſſe genuflexe coram ſe in manibus.

Accipe regulam a ſctis patri
bus traditā: ad regēdū: cu
ſtodiendūq; gregē tibi a deo cō
miſſum: quātū deus ipſe te cōfor
tauerit: ⁊ fragilitas humana pmi
ſerit. Accipe gregis dn̄ici mater-
nā ꝓuidentiā: ac aīarum ꝓcuratio
nē: ⁊ ꝑ diuine legis incedendo p̄-
cepta: ſis ei dux ad celeſtis heredi
tatis paſcua: adiuuāte dn̄o nr̄o ie
ſu xp̄o. Deinde ſi pꝰus nō erat mo
nialis nō fuit velata: pōtifex depo
ſita mitra ſurgit ⁊ bn̄dicit veluꝫ:
qd̄ per vnū ex miniſtris corā eo te

Si non erat prius velata pōtifex ſtans ſine mitra benedicit velū.

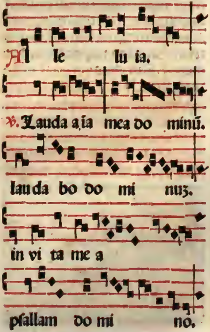
nef: dicēs: Bn̄dictio veli. Oremꝰ.
Supplicter te dn̄e rogamꝰ:
vt ſup hāc veſtē: ancille tue
capiti iponendā: bn̄ ✠ dictio tua
benigna deſcēdat: ⁊ ſit hec veſtis
bn̄dicta: ⁊ cōſecrata: imaculata: ⁊
ſctā pſentis ancille tue. Per xp̄m
dn̄m nr̄m. ℟. Amen. Oremus:
Caput oīum fideliū deus: ⁊ to
tius corporis ſaluator: hoc
operimentū velaminis: quod fa
mula tua ꝓpter tuū: tueq; geni-
tricis btiſſime ſemꝑ virginis ma
rie amorē: ſuo capiti eſt impoſitu-
ra: dextera tua ſancti ✠ fica: ⁊ hoc
quod ꝑ illud myſtice datur intel
ligi: tua ſemper cuſtodia: corpore
pariter ⁊ aīo incontaminato cu- Oratio.
ſtodiat: vt quando ad remunera
tionē ꝑpetuā ſanctorū: cū prudēti
bus ⁊ ipſa virginibus preparata
aduenerit: te ꝑducente: ad ſempi-
terne felicitatis nuptias introire
mereat̄. Qui viuis ⁊ regnas deus:
ꝑ oīa ſcl'a ſcl'oꝝ. ℟. Amē. Deinde
aſpergit velū ipſū aqua benedicta.
tū ſedens accepta mitra: imponit
illud ſuper caput abbatiſſe: ita vt
dependeat ſup ſcapulas: ⁊ ante pe
ctus ⁊ vſq; ad oculos: ſic dicens.

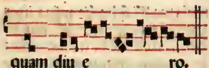
Epūs aſperſo velo aqua benedicta pōit illud ſedens cū mitra ſuper caput electe.

Accipe velamē ſacrū: qđ pferas ſine macula ante tribunal eterni iudicis: cui flectitur oē genu: celeſtiū: terreſtriū: ꝛ infernoꝝ: quo cognoſcaris műdū contēpſiſſe: ꝛ te xpo ieſu: veraciter humiliterq3 toto cordis annīſu ſpōſa3 perpetualr ſubdidiſſe: q te ab oī aduerſitate defendat: ꝛ ad vitā eternam perducat. Si vero abbatiſſa bñdicta prius velata fuit: omittitur predicta de benedictione veli: ꝛ illius traditione poſita. His finitis ſurgunt omnes: ꝛ pōtifex procedit in miſſa vſq3 ad finem more cōſueto. Abbatiſſa vero ad locū illum in quo prius miſſam audiuit reuertitur: ibi manēs vſq3 ad offertorium.

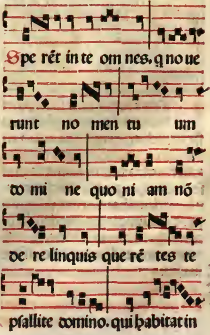
Pōtifex procedit in miſſa ꝛ abbatiſſa reuertitur ad locu3 vbi prius erat.

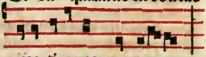
Euāgeliū ſc3 ioānē. cap. xvj.

In illo tpe dixit ieſus diſcipulis ſuis. Amē amē dico vobis: qa plorabitis ꝛ flebitis vos: műdus aūt gaudebit. Uos vero cōtriſtabimini: ſed triſtitia vr̃a conuertet in gaudiū. Mulier cu3 parit triſtitiā hēt: quia venit hora eius. Cu3 autē pepererit pueꝝ: iam non meminit preſſure propter gaudium: qa natus eſt homo in műdū. Et vos igit nūc qdē triſtitiā habetis. Iterū aute3 videbo vos: ꝛ gaudebit coꝛ veſtrū. Et gaudiū veſtru3 nemo tollet a vobis. Offertorium.

Si on ǭniam nō eſt obli tus

oꝛa ti o neſ. pau perum.

Dicto offertorio ep̄s ſedet ante altare: ꝛ abbatiſſa gēuflectit coram ep̄o ꝛ manum eius oſculatur et offert cereos.

Incepto a choꝛo offertoꝛio ꝛ per pōtificē lecto: ſedet pontifex in faldiſtoꝛio ante mediuꝫ altaris accepta mitra ꝛ abbatiſſa p̄cedētibus eam duobus ſeruitoꝛibuſ: duo intoꝛticia accenſa poꝛtātibus venit de loco ſuo ꝛ corā pontifice genuflectit: ac ei ſucceſſiue dicta duo intoꝛticia offert: ꝛ pontificis ea recipientis manum oſculatur: tuꝫ ad locum ſuum reuertitur.

Pontifex vero manus lauās ſurgit depoſita mitra ꝛ miſſam pꝛoſequitur. Secreta.

ii Oblatis hoſtijs q̄ſumus dn̄e p̄nti famule tue pſeuerātiā perpetue v̇ginitatis accomoda: vt apertis ianuis ſūmi celeſtis regis thalamū cuꝫ letitia mereatur intrare: per dn̄m nr̄m ꝛc. Poſtq̄ȝ pontifex ſe comunicauerit ꝛ purificauerit anteq̄ȝ digitos abluat: poterit

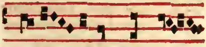
Ep̄s facta cōmunione cōmunicat abbatiſſam.

etiā abbatiſſam bn̄dictā coram eo ꝛ altari genuflexā cōmunicare de coꝛpoꝛe xp̄i deinde purificare. Tū accepta mitra lauat manus: deinde pſequit̄ miſſam vſq; ad bn̄dictionem excluſiue. Communio.

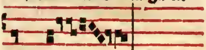
Ep̄us lotis manib⁹ miſſaꝫ pſeq̄tur.

Redi me me de us: iſ rael

ex om nibus an gu ſti

is me is. Poſt cōio.

Purificēt nos q̄ſumus dn̄e ſacramenta q̄ ſumpſimus: ꝛ famulā tuaꝫ ab oī culpa liberam eſſe cōcede: vt que ꝯſcie ſue reatu conſtringit̄: celeſtis remedij plenitudine gloriet̄. Per dn̄ȝ. Dicto Ite miſſa eſt. vel Bn̄dicamus dn̄o et Placeat ꝛc. Pōtifex cū mitra intronizat abbatiſſam in ſua ſede ſi ſit in pꝛopꝛio monaſterio dicens. iii

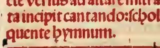
Ep̄s cuꝫ mitra intronizat abbatiſſam in ſede ſua dicens Accipe.

Accipe plenā ꝛ liberam poteſtatē regendi hoc monaſterium: ꝛ cōgregationeꝫ eius: ꝛ oia que ad illius regimē interi⁹ ꝛ exterius ſpūaliter ꝛ tpaliter pertinere noſcunt̄: Si vero benedictio fit extra monaſteriuꝫ ſuū pōtifex ſtatuit illā in faldiſtoꝛio: quo ipſe pōtifex vſus eſt an̄ mediū altaris po ſito dicens

Sta in iuſtitia ꝛ ſcitate: ꝛ tene locuꝫ a deo tibi

delegatū: potens eſt eniz deus vt augeat tibi gratiā ſuā. Tunc pōti fex ſtās a dextris abbatiſſe benedicte verſus ad altare mitra depoſita incipit cantando: ſchola proſequente hymnum.

Epō ſtās ad dexteram abbatiſſe ſine mitra cōuerſus ad altare incipit Te deum.

Te deum laudamus.

Et dicit totus prout habet ſupra in fine cōſecrationis electi in epz. Et pontifex manet apud ſedē vſqz ad finē hymni. Interim dū cantatur hymnus moniales oēs veniunt et faciunt reuerentiaz abbatiſſe ſingulariter genuflexe ante illā: et recipiunt ab ea benigne ad oſculum: ideſt tangēdo ſe mutuo cum facie. Finito hymno pōtifex ſtans ſine mitra a dextris abbatiſſe bñdicte ſedētis in ſede ſup eā dicit ℣.

Epō cuz mitra manet ad dexteram abbatiſſe et moniales oēs ante eaz veniūt et genuflectunt et recipiūtur ad oſculum.

Confirma hoc deus quod operatus es in nobis. ℟. A templo ſancto tuo quod eſt in hieruſalem. ℣. Saluā fac ſeruā tuā dñe. ℟. Deus meus ſperantē in te. ℣. Eſto ei dñe turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in ea. ℟. Et filius iniquitatis nō apponat nocere ei. ℣. Dñe exaudi orationē meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcum. ℟. Et cū ſpū tuo. Oremus.

Famulaz tuam dñe cuſtodia muniat pietatis: vt virginitatis ſancte propoſitū: qđ te inſpirante ſuſcepit te protegēte illeſaz cuſtodiat. Per chriſtum dominuz nrm. ℟. Amen. Deinde pontifex aſſumpta mitra accedit ad mediū altaris: et bñdicit ſolenniter popu lo dicēs. Sit nomen dñi etc. Abbatiſſa apud ſedē ſuaz (ſi in propriis monaſterio eſt: alioquin ante altare in plano preſbyterii) genuflectente. Qua data vadūt oēs in pace.

Epō cum mitra ſtās ante altare bñdicit populo ſolenniter: abbatiſſa genuflectente. ſupra xxxvij.

De benedictione et conſecratione virginum.

Benedictio et cōſecratio virginuz fieri debet in epiphania domini: vel in albis paſcalibus: aut in natalitiis apoſtolorum. Seu in dñicis diebus. Poteſt etiam fieri omni tempore: vbi periculū imineret: qđ non ꝯſecrate decederēt. Die vero precedenti hora veſpertina: vel etiā mane antequā pōtifex ad miſſaz ſe paret: in loco cōuenienti preſentant ei virgines bñdicēde: qui de earū etate et propoſito ſingulariter ſingulas: videlz an annuz xxv. cōpleuerint. Si voluntatē et propoſitum ſeruā de virginitatis habeant diligenter inquirit: et inſuper ſeorſum cū qualibet de vita et cōſcientia et carnis integritate. Quo facto virgines reducunt ad locuz ad hoc paratū: in quo expectāt horam benedictionis ſue: et parantur ac ſup altari in cornu eplē locātur pro vgīnibus benedicendis veſtes: vela: anuli et torques ſiue corone: tēpore ſuo virginibus tradenda: Deputantur paranymphe que virgines precedūt: et in pſbyterio ordi

Quibus diebus debeant fieri cōſecrationes virginum.

Parant ſup altari ad cornu eplē veſtes anuli velā torqs ſeu corone bñdicēde et tradēde vginibus.

nate collocāt ac deducunt ad pōti ficē ⁊ reducūt. Ordinať etiā in ec clia papilio aut aliꝰ locꝰ ɔueniēs parať: in q̃ ṽgines ipſe cōueniūt ⁊ ſuo tpe ſe veſtiūt benedictis ve ſtibus. Poſt hec: hora cōgrua pō tifex paratus omnibus pōtifica libus paramētis ꝓcedit more cō ſueto ad miſſā: ⁊ in ea vſq̧ ad Al leluia. Vel vltimū verſuz Tractꝰ excluſiue ſi ſit dicēdus. Introitus ⁊ alia dicuntur prout etiam ha bentur ſupra in benedictione ab batiſſe ſub notis introitus

Ordinať ſo lemꝰ ſeu pa pilio in q̃ vir gines incluſe veſtes bene dictas.

Pōtifex pa ratus proce dit in miſſa vſq̧ ad allā. vel vltimum ℣. tractus ex cluſiue.

fo. lxxvj. Tibi dixit cor meum, queſiui vultū tuū vultū tuū dn̄e requirā: ne auertas faciē tuā a me. ps. Dn̄s illuminatio mea ⁊ ſalus mea: quē timebo? ℣. Gloria patri. Oro.

Da queſumus dn̄e his famu labus tuis: quas virginita tis honore dignatꝰ es decorare; inchoati operis conſūmatū effe ctū: ⁊ vt pfectā tibi offerāt plēitu dinē: initia ſua pducere mereanť ad finē. Per dn̄z nr̄z ⁊c. Ep̄la ad

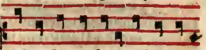
j. Cor. vij. Fratres de virginibꝰ corint. pceptū dn̄i non habeo: cōſi liū autē do: tanq̄ miſericordiam conſecutus a deo vt ſim fidelis. Exiſtimo enim hoc bonū eſſe pro pter inſtantē neceſſitatez: quoniā bonum eſt homini ſic eſſe. Alliga tus es vxori? noli querere ſolutio nem. Solutus es ab vxore? noli querere vxorē. Si autē acceperis vxorem: nō peccaſti. Et ſi nupſerit virgo: non peccauit. Tribulatio nē tñ carnis hēbunt huiuſmodi. Ego aūt vobis parco. Hoc itaq̧ dico fratres. Tēpus breue eſt. Re liquū eſt: vt qui habent vxores tā q̄ non habentes ſint: ⁊ qui flent: tanq̄ nō flentes. ⁊ qui gaudent: tanq̄ nō gaudentes. ⁊ q emūt tan q̄ nō poſſidētes. ⁊ qui vtunť hoc mūdo: tanq̄ nō vtanť. Preterit enim figura huius mūdi. Volo au tē vos ſine ſolicitudine eſſe. Qui ſine vxore eſt: ſolicitus eſt q̄ dn̄i ſunt: quō placeat deo. Qui autem cum vxore eſt: ſolicitus eſt q̄ ſunt mundi: quō placeat vxori: ⁊ diui ſus eſt. Et mulier innupta: ⁊ vir go cogitat q̄ dn̄i ſunt: vt ſit ſctā ⁊ corpore ⁊ ſpiritu: In chriſto ieſu domino noſtro. Graduale.

Miſerere mei deus miſerere mei: quoniaz in te cōfidit aīa mea. ℣. Miſit deus de celo ⁊ liberauit me: dedit in obprobriū ɔculcātes me. Dicto graduali pontifex ſedet cum mitra ſuper faldiſtoriū ante medium altaris preparatum: ⁊ ar chipſbyter ſuppellicio ⁊ pluuiali indutus: vadit ante papilionem: vel capitulū: aut aliū locū in ec cleſia paratū: vbi benedicēde vir gines ſunt incluſe ibidē cantans competenti voce hanc Añam.

Dicto gradu ali pōtifex ſe det cū mitra ante mediuz altaris ⁊ ar chipreſbyterꝰ cū ſuperpelli cio ⁊ pluuia li accedit an te papilionez vbi ſunt ṽgi nes incluſe ⁊ cantat ſequē tem añam.

Prudentes virgines aptate

veſtras lampades ecce ſponſus

* Eccleſia Rom. non mutat officium diei in conſecratione virginum dicit tn̄ orōnes collecta diei collecta hanc da queſumus ⁊ ſub uno per dn̄m nrm̄ ⁊.

venit exite ob uiam ei.

Virgines accedũt cereos ſuos ⁊ bine ⁊ bine exeũt ſine velis mantellis vel cucullis ⁊ ab archipreſbo ſtatuũtur extra chorum.

Virgines vero audientes vocem archipſbri: ꝑparant ſe: ⁊ accedentes cereos ſuos: exeunt bine ⁊ bine de loco illo: in veſtibus qbus in monaſterio vſe ſunt: ſine velis: ſine mantellis: ⁊ ſine cucullis. Archipreſbyter vero ꝑcedens: ſtatuit eas extra chorũ vt facies ad altare maius vertant: ⁊ põtificẽ corã altari ſedentez: poſſint videre: ⁊ ipſe eas. Tunc idez archipreſbyter in parte virginũ ſtãs: dicit cõpetẽti voce in tono lectiõis ad põtificẽ: ṽginib⁹ genuflectentibus.

Archipreſbyter ex pte virginum cõuerſus ad epz dicit. Reuerende.

Reuerẽde pater poſtulat ſancta mater eccleſia: vt has ꝑſentes virgines ſeu ſanctimoniales: dignemini bñdicere ⁊ conſecrare: ⁊ dño noſtro ieſu xp̃o ſummi dei filio deſpõſare. Põtifer interrogat dicens. Scis illas dignas eſſe? Reſpondet archipreſbyter. Quantũ humana fragilitas noſſe ſinit: credo ⁊ teſtificor illas dignas eſſe: ad huius onus nominis. Tuc pontifex adhuc ſedẽs cum mitra dicit ad circũaſtantes.

Põtifex dicit ad circũſtantes.

Auxiliãte dño deo ſaluatore nr̃o ieſu xp̃o eligim⁹ has ꝑſentes virgines cõſecrare: ⁊ dño nr̃o ieſu xp̃o deſpõſare. Deide põtifex vocat virgines in cãtu dicẽs.

Pontifex vocat virgines in cãtu dicẽs Venite.

Venite. Virgines reſpondent.

Et nunc ſequimur.

Surgentes mox ſeriatiz veniunt vſqz ad introitum chori exterius tñ: genua flectentes. Tũc põtifex eas ſcdõ altius vocat in cãtu dicẽs. Virgines ſurgẽtes rñdent ſilr in cãtu dicentes.

Et virgines ſurgẽtes aliquãtulũ ꝓcedunt ⁊ genuflectunt.

Venite.

Et nũc ſequimur in toto corde

Deide vſqz ad mediuz chori ꝓcedũt: ⁊ ibi gẽua flectũt. Tũc põtifex tertio altius vocat eas i cãtu dicẽs.

Deinde procedentes adhuc magis genuflectunt ⁊ epiſcop⁹ tertio eas vocat dicẽs Venite

Venite filii e audite me timorem domini docebo vos.

Virgines vero ſurgẽtes reſpondent cantantes antiphonam.

Virgines ſurgẽtes cantãt Et nunc.

Et nunc ſequimur in toto cor

de timemus te:et querimus fa

ciem tuā vi dere:do mine

ne confundas nos ſed fac no

bis iuxta manſuetudinem tu

am ⁊ ſecūduꝫ multitudineꝫ mi

ſericordie tue.

Virgines pre miſſa cantantes appropiquāt ⁊ genuflectūt coraꝫ epo.

Et p̄miſſa cantātes virgines magis appropinquantes aſcendunt in preſbyteriū:vbi oēs coram pō tifice genuflectunt:⁊ capita ꝓfunde quaſi vſqꝫ ad terraꝫ inclinant. Deinde ſingule ſucceſſiue caput aliquantulū erigentes:dicūt etiā hunc verſum.

Suſcipe me domine ſm̄ eloquiuꝫ tuuꝫ:vt non dominet̄ mei omnis iniuſtitia. Quo per ſingulas dicto ſurgunt oēs:⁊ a paranymphis ſiue magiſtris:quarum ſint due vel plures ſeriatim ordinant̄:ſtantes ibidem in modū corone coraꝫ pontifice:congruo tamen ſpatio diſtantes ab eo. Tunc pontifex hortatur illas publice ad amplectenduꝫ:honorandū:⁊ ſeruāduꝫ ſancte v̄ginitatis ꝓpoſituꝫ: ⁊ mox interrogat eas palā ⁊ cōmuniter dicēs. Vultis in ſancte virginitatis propoſito perſeuerare? Et ille rn̄dēt. Volumus. Tunc vnaqueqꝫ ſigillatim genuflectit corā eo:⁊ immiſſis manibus iunctis inter ambas manus pōtificis:pōtifex interrogat quālibet dicens. Promittis te perpetuo virginitatem ſeruare? Rn̄det illa. Promitto. Et pōtifex dicit. Deo gratias. Illa vero oſculatur manus pōtificis:ſurgitqꝫ ⁊ ad ſuum locū reuertit̄ ⁊ genuflectit. Omnibus aūt ſic per ordinem expeditis ⁊ ad ſua loca reuerſis ⁊ genuflexis: Pōtifex cōmuniter omnes interrogat dicens. Vultis bn̄dici: conſecrari:⁊ dn̄o ieſu chr̄o ſūmi regis filio deſpōſari? Rn̄dent oēs Volum⁹. Poſt hec pōtifex ante altare ſup faldiſtoriuꝫ procūbit cuꝫ mitra: ⁊ miniſtri hinc ⁊ inde genuflectunt virgines vero poſt pontificē ſup tapeta in modū corone ſe proſternunt ⁊ cātores icipiūt ⁊ ꝓſequunt̄ Letaniā:quā reqre ſupra fol. x. in ordinatiōe ſubdiaconi. Et poſtq̄ȝ dictum fuerit:⁊ a choro reſpōſuꝫ. Ut obſequiū ſeruitutis noſtre ti

Virgiñes per paranymphas ordinant̄ in moduꝫ corone coraꝫ pontifice.

Virgines in immiſſis manibus iūctis inter ambas manus pōtificis ꝓmittūt virginitateꝫ epo dicenti Promittis ⁊c̄.

Pōtifex coraꝫ ſe genuflexas interrogat. Vultis ⁊c̄.

Pōtifex ꝓcūbit ſuper faldiſtoriū ⁊ virgines ſe proſternunt ⁊ dicitur letania.

venit exite ob uiam ei.

Virgines accēdūt cereos ſuos ⁊ bine ⁊ bine exeūt ſine velis mantellis vel cucullis ⁊ ab archipreſbͦ ſtatuūtur extra chorum.

Virgines vero audientes vocem archipſbři: ꝑparant ſe: ⁊ accēdentes cereos ſuos: exeunt bine ⁊ bine de loco illo: in veſtibus qbus in monaſterio vſe ſunt: ſine velis: ſine mantellis: ⁊ ſine cucullis. Archipreſbyter vero ꝓcedens: ſtatuit eas extra chorū vt facies ad altare maius vertant: ⁊ pōtificē corā altari ſedentē: poſſint videre: ⁊ ipſe eas. Tunc idē archipreſbyter in parte virginū ſtās: dicit cōpetēti voce in tono lectiōis ad pōtificē: vginib⁹ genuflectentibus.

Archipreſbyter ex pte virginum cōuerſus ad epm̄ dicit. Reuerende.

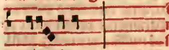

Reuerēde pater poſtulat ſancta mater eccleſia: vt has pñtes virgines ſeu ſanctimoniales: dignemini bñdicere ⁊ conſecrare: ⁊ dño noſtro ieſu xp̄o ſummi dei filio deſpōſare. Potifex interrogat dicens. Scis illas dignas eſſe? Reſpondet archipreſbyter. Quantū humana fragilitas noſſe ſinit: credo ⁊ teſtificor illas dignas eſſe: ad huius onus nominis. Tūc pontifex adhuc ſedēs cum mitra dicit ad circūaſtantes.

Pōtifex dicit ad circūſtantes.

Auxiliāte dño deo ſaluatore nr̄o ieſu xp̄o eligim⁹ has pñtes virgines cōſecrare: ⁊ dño nr̄o ieſu xp̄o deſpōſare. Deīde pōtifex vocat virgines in cātu dicēs.

Pontifex vocat virgines in cātu dicēs Venite.

Venite. Virgines reſpondent.

Et nunc ſequimur.

Surgentes mox ſeriatiz veniunt vſq₃ ad introitum chori exterius tm̄: genua flectentes. Tūc pōtifex eas ſcdo altius vocat in cātu dicēs.

Et virgines ſurgētes aliquātulū pcedunt ⁊ genua flectunt.

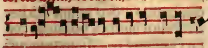

Venite. Virgines ſurgētes rñdent ſilr in cātu dicentes.

Et nūc ſequimur in toto corde. Deīde vſq₃ ad mediū chori ꝓcedūt: ⁊ ibi gēua flectūt. Tūc pōtifex tertio altius vocat eas ī cātu dicēs.

Deinde procedentes adhuc magis genuflectunt ⁊ epiſcop⁹ tertio eas vocat dicēs Venite
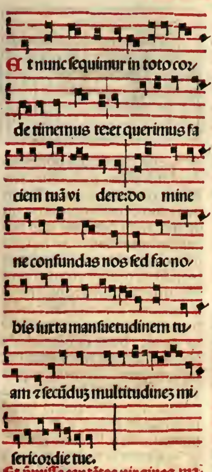

Venite filie audite me timorem domini docebo vos.

Virgines vero ſurgētes reſpondent cantantes antiphonam.

Virgines ſurgētes cantāt Et nunc.

Virgines poſt miſſa cantantes appropiquāt ⁊ genuflectūt coraꝫ epō.

Et pmiſſa cantātes virgines ma/
gis appropinquantes aſcendunt
in preſbyteriū: vbi oēs coram pō
tifice genuflectunt:⁊ capita ꝓfun
de quaſi vſqꝫ ad terraꝫ inclinant.
Deinde ſingule ſucceſſiue caput
aliquantulū erigentes: dicūt etiā
hunc verſum.

Suſcipe me domine ſm̄ elo/
quiuꝫ tuuꝫ: vt non dominet̄
mei omnis iniuſtitia. Viuo per ſin
gulas dicto ſurgunt oēs:⁊ a parā
nymphis ſiue magiſtris: quarum
ſint due vel plures ſeriatim ordi/
nant̄: ſtantes ibidem in modū co
rone coraꝫ pontifice: congruo ta
men ſpatio diſtantes ab eo. Tunc
pontifex hortatur illas publice ad
amplectenduꝫ: honorandū: ⁊ ſer/
uāduꝫ ſancte v̄ginitatis ꝓpoſituꝫ:
⁊ mox interrogat eas palā ⁊ cōmu
niter dicēs. Vultis in ſancte vir/
ginitatis propoſito perſeuerare?
Et ille rn̄dēt. Volumus. Tunc
vnaqueqꝫ ſigillatim genuflectit
corā eo:⁊ imiſſis manibus iunctis
inter ambas manus pōtificis: pō
tifex interrogat quālibet dicens.
Promittis te perpetuo virgini
tatem ſeruare? Rn̄det illa. Pro/
mitto. Et pōtifex dicit. Deo gra
tias. Illa vero oſculatur manus
pōtificis: ſurgitqꝫ ⁊ ad ſuum locū
reuertit̄ ⁊ genuflectit. Q̄ibus aūt
ſic per ordinem expeditis ⁊ ad ſua
loca reuerſis ⁊ genuflexis: Pōti/
fex cōmuniter omnes interrogat
dicens. Vultis bn̄dici: conſecra/
ri: ⁊ dn̄o ieſu chr̄o ſūmi regis filio
deſpōſari? Rn̄dent oēs Volum⁹.
Poſt hec pōtifex ante altare ſup
faldiſtoriuꝫ procūbit cuꝫ mitra: ⁊
miniſtri hinc ⁊ inde genuflectunt
virgines vero poſt pontificē ſup
tapeta in modū corone ſe proſter
nunt ⁊ cātores icipiūt ⁊ ꝓſequunt̄
Letaniā: quā reqre ſupra fol. x. in
ordinatiōe ſubdiaconi. Et poſtq̄
dictum fuerit:⁊ a choro reſpōſuꝫ.
Ut obſequiū ſeruitutis noſtre ti

Virgines per paranymphas ordinatur in moduꝫ corone coraꝫ pontifice.

Virgines in immiſſis manibus iūctis inter ambas manus pōtificis ꝓmittūt virginitateꝫ epō dicenti Promittis ⁊c.

Pōtifex corā ſe genuflexas interrogat. Vultis ⁊c.

Pōtifex pcūbit ſuper faldiſtoriū ⁊ virgines ſe proſternunt ⁊ dicitur letania.

bi rationabile facias. Te rogam⁹ audi nos. Pōtifex ſurgit cum mitra ꝛ vertēs ſe ad virgines ꝓſtratas: tenēs baculum paſtoralez in ſiniſtra in p̄ſtino tono dicit p̄rio.

Pontifex dicit ℣. ſup virgines ſtatis cum mitra ꝛ baculo paſtorali.

Ut p̄ſentes ancillas tuas bñ ✠ dicere: ſancti ✠ ficare: ꝛ cōſe ✠ crare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Secundo dicit. Ut eas in ſancte religionis ꝓpoſito: ꝛ virginitatis obſeruātia cōſeruare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut eas celeſtib⁹ diſciplinis inſtruere digneris. ℟. Te roga. au. n. q̄rto dicit. Ut dimittas que conſcientia metuit: ꝛ adijcias q̄ orō non p̄ſumit. ℟. Te rogam⁹ audi nos. Quibus dictis pōtifex redit ad accubituz: Cātorib⁹ Letaniā vbi dimiſerāt reaſſumētib⁹ ꝛ p̄ficiētibus. Qua finita ſurgunt oēs ꝛ ſc̄m conſuetudinem quorundaz monaſteriorū dicit̃ hymn⁹. Ueni creator ſpirit⁹ ꝛc. Pōtifice ſine mitra ante altare genuflexo incipiēte. ꝛ choro illum ꝓſequente vſqꝫ ad finem: primo verſu dicto: pontificē ſurgēte ꝛ vſqꝫ ad finē eiuſdē hymni ſine mitra ſtante: qđ ſatis videt̃ actui ꝯuenire. hymno dicto: vel vbi dici nō ꝯſueuit: Letania finita: virgines ad primū locum vnde venerūt vel ad aliū idoneuz p̄miorē ad hoc ordinatū reuertunt̃. Pōtifex vero corā altari ſtās depoſita mitra bñdicit v̄ginū veſtes dicēs. Bñdictio veſtiū. ℣. Dñs vobiſcū. ℟. Et cū ſpū tuo. Oremus.

Pontifex dictis ℣. redit ad accubitū vſqꝫ ad finez letanie.

ſ fo. xix.
Dicta letania dicitur hymn⁹ Ueni creator pontifice genuflexo añ altare illum incboante.

Dicto hymno: virgines ad locum papilionis redeunt ꝛ ep̄s earum veſtes ſtās ſine mitra bñdicit.

Deus eternorum bonorum fideliſſime promiſſor ꝛ certiſſime perſolutor: qui veſtimentum ſalutis: ꝛ indumentum iocunditatis eterne fidelibus tuis promiſiſti: clementiam tuam ſuppliciter exoramus: vt hec indumenta: humilitatē cordis: ꝛ contemptuz mundi ſignificantia: q̄bus famule tue ſancto ſunt viſibiliter in formande propoſito: ꝓpitius bene ✠ dicas: ꝛ beate caſtitatis habitū: quem te inſpirante ſuſcipiunt: te protegente cuſtodiant: ꝛ quas veſtimētis venerāde ꝓmiſſionis induis tēporaliter: beata facias imortalitate veſtiri. Per xp̄ꝫ dominum noſtrū. ℟. Amē. Oremus.

Domine deus bonaꝝ dator virtutuz: ꝛ omnium benedictionū largus infuſor: te obnixis precibus deprecamur: vt has veſtes quas famule tue pro indicio cognoſcende religionis indui ſe volunt: bene ✠ dicere ꝛ ſancti ✠ ficare digneris: vt inter reliquas feminas tua benedictione tibi cognoſcant̃ eſſe dicate. Per xp̄ꝫ dominū nr̄ꝫ. ℟. Amē. Oremus.

Exaudi queſumus omnipo

tens deus preces noſtras: ⁊ has
veſtes quas famule tue pro ob-
ſeruando caſtitatis ſigno ad ſe
operiendas expoſcunt: vberrime
benedictionis imbre perfunde.
ſicut perfudiſti oram veſtimento-
Ps. cxxxij. rum aaron benedictione vnguen
ti pfluentis a capite in barbã: ⁊ ſi
cut benedixiſti veſtes oium reli-
gioſoruʒ virorum: tibi per oia pla
centiũ: ita ⁊ has veſtes bñ ✠ dice
re ⁊ ſancti ✠ ficare dignare: ⁊ pre
ſta clementiſſime pater vt ſupra-
dictis famulabus tuis ſint he ve-
ſtes ſalutis protectio: he cognitio
religionis: he initiuʒ ſanctitatis:
he contra oia tela inimici robuſta
defenſio: vt cẽteſimi muneris opu
lentia fructus dono: cõtinentia p
ſeuerante ditẽtur: Per xp̃m dñm
nr̃m. ℟. Amen. Et veſtes aqua be
nedicta aſpergit: q̃ portantur vir
ginibus ad locuʒ ad quem diuer-
tunt: vbi dimiſſis quotidianis ve
ſtibus induunt benedictas. Pon
tifex autem ſtans vt ſupra benedi
cit vela virginum dicẽs. Benedi-
ctio velorum. Oremus.

Veſtes aſpergunt aq̃ bñdicta ⁊ portãtur v̄ginibus q̄ illas induunt.

Põtifex ſtãs vt ſupra benedicit vela v̄ginũ.

Supplіciter te domine roga-
mus: vt ſuper has veſtes capiti-
bus ancillarum tuarum imponẽ
das: bene ✠ dictio tua benigna
deſcendat: ⁊ ſint he veſtes bene-
dicte ⁊ cõſecrate: immaculate ⁊ ſan-
cte preſentium ancillarum tuarũ:
Per chriſtum dominum noſtrũ.
℟. Amen. Oremus.
Caput omnium fidelium de
us ⁊ totius corporis ſaluator: hec
operimenta velaminum que fa-
mule tue propter tuum: tueqʒ ge
nitricis beatiſſime ſemper virgi-
nis marie amorem: ſuis capitibus
ſunt impoſiture: dextera tua ſan-
cti ✠ fica: ⁊ hoc quod per illa my
ſtice datur intelligi: tua ſemper cu
ſtodia corpore pariter ⁊ aio incõ-
taminato cuſtodiant: vt quando
ad remunerationem perpetuam
ſanctoruʒ: cuʒ prudentibus ⁊ ipſe
virginibus p̃parate aduenerint: Mat. xxv.
te pducente ad ſempiterne felici-
tatis nuptias introire mereantur:
Qui viuis ⁊ regnas in vnitate ſpi
ritus ſancti deus per oia ſecula ſe
culorum. ℟. Amẽ. Et vela ipſa aqua
bñdicta aſpergit. Poſt hec ſtans
adhuc vt ſupra pontifex bñdicit
anulos dicens. Benedictio anu-
lorum. Oremus.

Aſpergunt vela aq̃ bñdicta.

Eps ſtans ſine mitra bñdicit anulos.

Creator: conſecrator ⁊ ſalua
tor humani generis: dator gratie
ſpiritualis: ⁊ largitor humane ſa-
lutis: tu dñe bene ✠ dictioneʒ tu
am ſuper hos anulos emitte: vt q̃
eos geſtauerint: celeſti v̄tute mu-
nite: fideʒ integraʒ fidelitatemqʒ
ſyncerã teneant ſicut ſponſe xp̃i:
virginitatis ppoſitũ cuſtodiant:
⁊ in caſtitate perpetua pſeuerent.
Per chriſtuʒ dominum noſtruʒ.
℟. Amen. Et aqua benedicta eos
aſpergit. Tum ſtans ad huc ſine
mitra põtifex benedicit torques
ſiue coronas dicens. Benedictio
coronarum. Oremus.
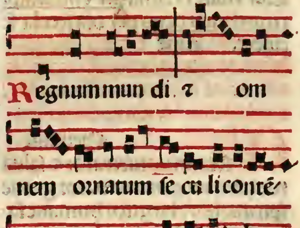
Anuli aſpergunt aq̃ bñdicta.
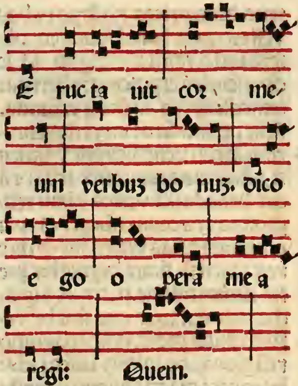
Epus adhuc ſtãs ſine mitra bñdicit torques ſiue coronas.

Bene ✠ dic domine ornamẽ
ta iſta: vt ſint remedium ſaluta-

re generi humano: ꝛ preſta per in
uocationē tui nomis: vt quecūqꝫ
ea portauerint: corporis ſanitatē
ꝛ aīe tutelã ꝑcipiant ꝛ ſi tibi fide
liter ſeruierint: coronã quã hec or
namenta deſignãt: in celo ꝑcipere
mereãtur: per te ſaluator mundi.
Qui in trinitate ꝑfecta viuis ꝛ re
gnas deus. Per omnia ſcl'a ſcloꝝ.
℟ Amen. Deinde eas aqua bene
dicta aſpergit. His expletis virgi
gines benedictis veſtibus indute
bine ꝛ bine ſeriatim redeūt ad pō
tificem cantantes reſponſorium.

Aſpergūtur torques aq̄ benedicta. Uirgines veſtibus benedictis indute bine et bine redeunt ante pontificē cantãtes. ℟. Regnū mundi.

Tum diſponunt a paranymphis
ante altare genuflexe coraꝫ ponti
fice in modū corone vultibus de
miſſis. Pontifex vero ſurgit cum
mitra ꝛ benedicit eas dicens.

Uirgines diſponuntur a ꝑanymphis in moduꝫ corone ante altare.

Benedicat vos deꝰ pa ✠ ter
ꝛ fi ✠ lius ꝛ ſpiritus ✠ ſan
ctus. Omni benedictione ſpiritua
li. ℟. Amen. Tum mitra depoſita
verſus ad eas dicit. Oremus.
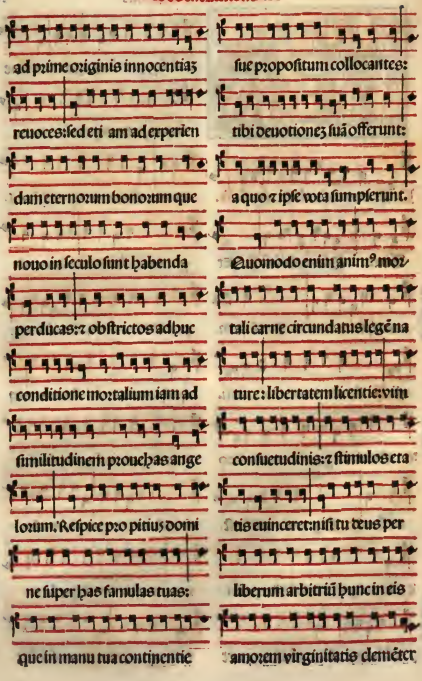
Epus mitra depoſita ſtãs dicit orōnem Reſpice.
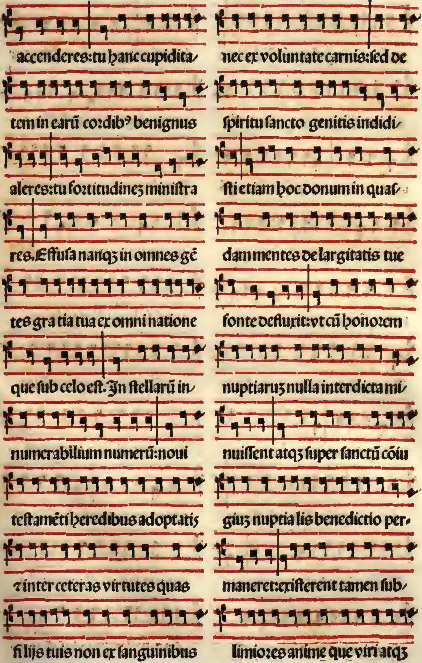
Reſpice domine propitius ſu
per has famulas tuas. Ut ſan
cte virginitatis propoſituꝫ: quod
te inſpirante ſuſceperunt. te pro
tegente illeſum cuſtodiant. Per
dominum noſtrum Jeſum chri
ſtum filium tuum. Qui tecum vi
uit ꝛ regnat i vnitate ſpiritus ſan
cti deus. Per omnia ſecula ſecu.
Deinde dicit competenti voce ex
tenſis manibus ante pectus pre
fationem.

Epus dicit ꝑfationē ſtans ſine mitᵃ manibus aū pectꝰ extenſis.
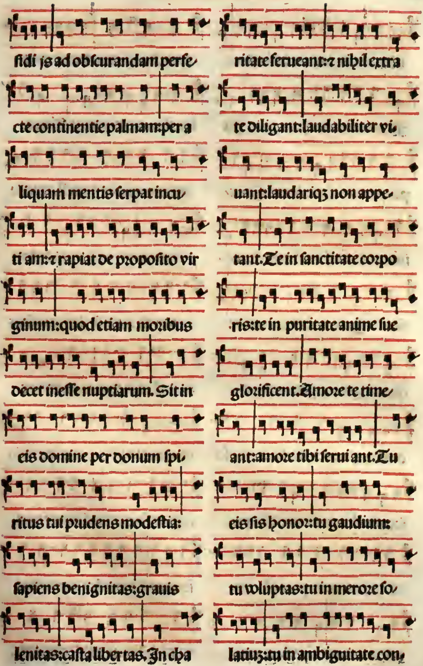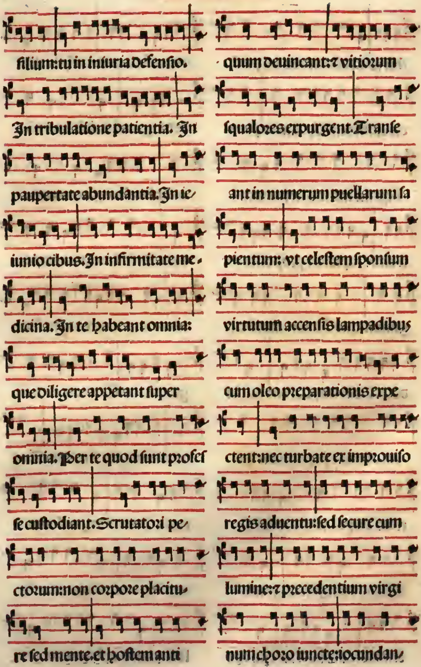

P Er omnia ſecula ſeculoꝝ. ℟.
Amen. Dñs vobiſcū. ℟. Et
cum ſpiritu tuo. ℣. Surſuȝ coꝛ
da. ℟. Habemus ad dominū.
℣. Gratias agamꝰ domino deo
noſtro. ℟. Dignum ⁊ iuſtū eſt.
V ere dignū ⁊ iuſtū eſt equum
⁊ ſalutare. Nos tibi ſemper et
vbiqȝ grati as agere: domine
ſancte pater oīpotens eterne
deus: caſtoꝛum coꝛpoꝛuȝ beni-
gnus inhabitatoꝛ: ⁊ incoꝛru-
ptarum de us amatoꝛ aīarum:
qui humanam ſubſtantiam: in
primis hominibus diabolica
fraude vitiatam: ita in verbo
tuo: per qđ omnia que facta
ſunt reparas: vt eam nō ſoluȝ

ad prime originis innocentiaȝ
reuoces: ſed eti am ad experien
dam eternorum bonorum que
nouo in ſeculo ſunt habenda
perducas: ꝛ obſtrictos adhuc
conditione mortalium iam ad
ſimilitudinem prouehas ange
lorum. Reſpice propitius domi
ne ſuper has famulas tuas:
que in manu tua continentie
ſue propoſitum collocantes:
tibi deuotioneȝ ſuã offerunt:
a quo ꝛ ipſe vota ſumpſerunt.
Quomodo enim anim⁹ mor
tali carne circundatus legẽ na
ture: libertatem licentie: vim
conſuetudinis: ꝛ ſtimulos eta
tis euinceret: niſi tu deus per
liberum arbitriũ hunc in eis
amorem virginitatis clemẽter
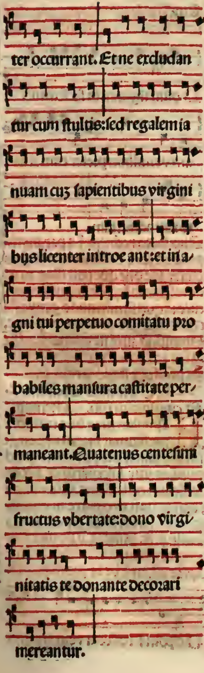

accenderes: tu hanc cupidita-
tem in earũ cordibꝰ benignus
aleres: tu fortitudineꝫ miniſtra
res. Effuſa nanqꝫ in omnes gē
tes gratia tua ex omni natione
que ſub celo eſt. In ſtellarũ in-
numerabilium numerũ: noui
teſtamēti heredibus adoptatis
⁊ inter ceteras virtutes quas
filijs tuis non ex ſanguinibus
nec ex voluntate carnis: ſed de
ſpiritu ſancto genitis indidi-
ſti etiam hoc donum in quaſ-
dam mentes de largitatis tue
fonte defluxit: vt cũ honorem
nuptiaruꝫ nulla interdicta mi-
nuiſſent atqꝫ ſuper ſanctũ cōiu
giuꝫ nuptialis benedictio per-
maneret: exiſterent tamen ſub-
limiores anime que viri atqꝫ

Joh. i.

ſidi iſ ad obſcurandam perfe-
cte continentie palmam: per a-
liquam mentis ſerpat incu-
riam: ⁊ rapiat de propoſito vir-
ginum: quod etiam moribus
decet ineſſe nuptiarum. Sit in
eis domine per donum ſpi-
ritus tui prudens modeſtia:
ſapiens benignitas: grauis
lenitas: caſta libertas. In cha-
ritate ſerueant: ⁊ nihil extra
te diligant: laudabiliter vi-
uant: laudariqȝ non appe-
tant. Te in ſanctitate corpo-
ris: te in puritate anime ſue
glorificent. Amore te time-
ant: amore tibi ſeruiant. Tu
eis ſis honor: tu gaudium:
tu voluptas: tu in merore ſo-
latium: tu in ambiguitate con-

filium: tu in iniuria defenſio.
In tribulatione patientia. In
paupertate abundantia. In ie-
iunio cibus. In infirmitate me-
dicina. In te habeant omnia:
que diligere appetant ſuper
omnia. Per te quod ſunt profeſ-
ſe cuſtodiant. Scrutatori pe-
ctorum: non corpore placitu-
re ſed mente. et hoſtem anti-
quum deuincant: ⁊ vitiorum
ſqualores expurgent. Tranſe-
ant in numerum puellarum ſa-
pientum: vt celeſtem ſponſum
virtutum accenſis lampadibus
cum oleo preparationis expe-
ctent: nec turbate ex improuiſo
regis aduentu: ſed ſecure cum
lumine: ⁊ precedentium virgi-
num choro iuncte: iocundan-

Mat. xxv.

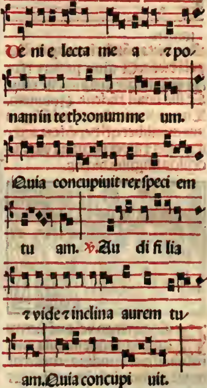

Luce. viij.

Quod ſequitur dicit plane legen do: ita tamen ꝙ a circūaſtantibꝰ audiatur. Per dominū noſtrum ieſum chriſtum filium tuum. Qui tecū viuit τ regnat in vnitate ſpi/ ritus ſancti deus: per omnia ſecu la ſeculorū. ℟. Amen. Tum pon tifex accepta mitra incipit ſchola proſequente.

Quod ſequi tur dicit pla ne.

Pōtifex ſtāo cū mitra inci pit ℟eſū Ue/ ni τ ſchola ꝓ ſequitur.

Incepto reſponſorio ſedet pon tifex cuz mitra: τ eo finito ſurgūt virgines: et due prime ex eis pre ſentātur a paranymphis ponti fici: coram quo humiliter genua flectūnt cantantes ſimul añam.

Finito ℟ſio due pme vir gines pſītan/ tur a panym phis pontifi/ ciconz quo genuflecten/ tes cātāt añ. Ancilla.

Ancilla christi ſum i deo me
oſtendo ſeruilem habere per/
ſonam.

Pōtifex eas interrogat dicēs Vultis pſiſtere rē.

Qua dicta pōtifex iterrogat illas palā dicēs. Vultis pſiſtere i ſancta virginitate quā profeſſe eſtis? Et ille ſimul rñdent. Volumus. Tunc pontifex iponit velū ſup caput cuiuſlibet qd depēdeat ſuper ſcapulas ꝛ ſuper pectus: ꝛ vſqꝫ ad oculos ſingulis dicens.

Pontifex imponit velū virginib⁹ dicēs Accipe rē.

Accipe virgo velamē ſacruꝫ: qd pferas ſine macula ante tribunal eterni iudicis: cui flectit omne genu: celeſtiū: terreſtriuꝫ: ꝛ infernoꝝ: quo cognoſcaris mun/duꝫ contempſiſſe: ꝛ te chriſto ieſu veraciter: humiliterqꝫ: toto cor/dis anniſſu: ſpōſam ppetualr ſub/didiſſe: q te ab oi aduerſitate de/fēdat: ꝛ ad vitā eternā pducat. ℟.

Amē. Ambab⁹ velatis ambe ſimul genuflexe vt erāt cātant hāc añam.

Velatis illis duab⁹ ambe cātant añam Poſuit ſignū rē.

Poſuit ſignum in faciem me/
am vt nullum preter eum ama/
torem admittam.

Quo facto reducunt a paranymphis ad loca ordinis ſui vbi prius erāt: ꝛ alie due que poſt illas in ordine ſequunt ꝑ preſentātur pontifici: corā quo ſimili modo genua flectunt cātant ꝛ velantur vt prime.

Que cātate reducūtur a paranymphis ad loca ſui ordinis: et alie due deducuntur ad epm: q oia faciunt ſicut due prime

Omnibus autē ſic velatis: ꝛ ad loca ſua reductis: depoſita mitra ſurgit pōtifex ꝛ ſtans verſus ad illas dicit ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Pōtifex ſine mitra ſtās dicit orōnem.

Famulas tuas dñe cuſtodia tue muniat pietatis: vt virginitatis ſancte propoſitum: quod te inſpirante ſuſceperūt: te ptegēte illeſum cuſtodiant. Qui viuis ꝛ regnas cum deo patre in vnitate ſpiritus ſancti deus per oia ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amē. Tū pōtifex ſtās accepta mitra vocat virgines incipiēs añam ſchola proſequente.

Pōtifex ſtās accepta mitra vocat virgines incipiens añam.

Veſponſari dilecta veni hyems

tranſijt: turtur canit vinee flo-

rentes redolent.

Qua incepta pontifex ſedet cũ mitra ⁊ virgines bine ⁊ bine ei pñtantur q̃ꝫ dexterã manum ſuã ſiniſtra tenẽs digito anulari anulũ iponit dicens ſingulis.

Qua incepta ſedet pontifex cũ mitra: ⁊ ea finita: ille que prime venerant ad recipiendũ velum preſentant pontifici a paranymphis eo modo ⁊ ordine ſicut prius. Tunc põtifex accipiẽs anulum cũꝫ dextra ſua: ⁊ dexterã manuꝫ virginis cũ ſiniſtra manu ſua: ⁊ mittẽs anulum ipm digito anulari dextre manus virginis: deſponſat illas ieſu chriſto dicens ſingulis.

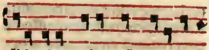

Deſponſo te ieſu xp̃o filio ſũmi patris: qui te illeſaꝫ cuſtodiat. Accipe ergo anulum fidei: ſignaculũ ſpiritus ſancti: vt ſponſa dei voceris: ſi ei fideliter ⁊ munde fueris. In noĩe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpũs ✠ ſcti. Quo facto ambe ſimul genuflexe decantant añam.

Virgines deſponſate ambe ſimul cantant.

Ipſi ſum deſponſata cui ange-

li ſeruiunt cuius pulchritudi-

nem ſol ⁊ luna mirantur.

Qua cantata reducuntur a paranymphis ad loca ſua: ⁊ alie due q̃ illas ſequuntur in ordine preſentantur pontifici: corã quo genuflectunt: cantãt ⁊ deſponſant modo premiſſo. Omnibus ergo ſic ſeriatim deſponſatis: ⁊ ad loca ſua reductis: omnes genuflexe ſimul leuãt in altum ⁊ oſtendunt dextras manus cantantes hanc antiphonaꝫ.

Oẽs deſponſate ſurgentes pariter oſtendunt dextras ſuas in altum erectas ⁊ cantant añ. Anulo.

Anulo ſuo ſubarrauit me do-

minus meꝰ ieſus chriſtus ⁊ tãq̃

ſpõſam decorauit me corona.

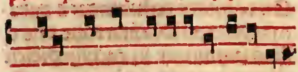
Deinde pontifex cuꝫ mitra ſurgit ⁊ ſtans verſus ad illas dicit.

Põtifex cuꝫ mitra ſtans verſus virgines eas benedicit.

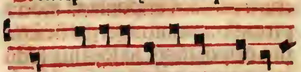
Benedicat vos cõditor celi ⁊ terre: deꝰ pater omnipotẽs: qui vos eligere dignatꝰ eſt: ad beate marie matris dñi nr̃i ieſu chriſti conſortiũ: vt integrã ⁊ immaculatam virginitateꝫ: quã pfeſſe eſtis: coram deo ⁊ angelis eius: conſer-

uetis: propoſitū teneatis: caſtitatem diligatis: patientiā cuſtodiatis: vt coronā virginitatis accipere mereamini. Per eundē chꝛm dñm nr̄m. ℞. Amē. Poſt hec pōtifex cū mitra ſtans iterum inuocat illas in cantu inchoans ſchola proſequente hanc Antiphonam.

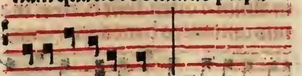
Pōtifex ſtās cū mitra inchoat añ. ſchola proſequente.

Ueni ſponſa chꝛiſti accipe coro

nam quā tibi dominus pꝛepa

rauit in eternum.

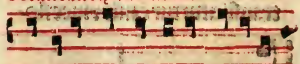
Incepta aña ſedet pontifex cū mitra: et ea finita preſentātur ei a paranymphis due pꝛime virgines vt prius coram eo genuflexe. Ipſe autē torquē ſiue coronā accipiens imponit capiti cuiuſlibet vginis: ſeriatim ſingulis dicens.

Incepta añ. pōtifex ſedet cum mitra et eodē ordine: quo pme bine et bine virgines ei pſentantur qbus coronā imponit dicēs Accipe.

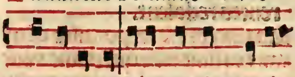

Accipe ſignū chꝛiſti in capite tuo: vt vxoꝛ eius efficiaris: et ſi in eo pmanſeris: imoꝛtalitatis gloria coroneris. Per eundē xp̄m dñm noſtrū. Et mox ambe ſimul decantant hanc añam.

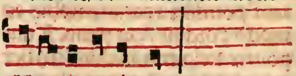
Accepta corona ambe ſimul cātant.

Induit me dominus ciclade

auro texta: et immenſis moni

libus oꝛnauit me.

Qua cantata reducuntur a paranymphis ad loca ſua: et alie pꝛeſentant: q̄ ſimili modo genuflectūt: cantant et coronant: omnibus coronatis et ad loca ſua reductis et ſtantibus: pontifex depoſita mitra ſurgit et ſtans verſus ad illas dicit ℣. Dominus vobiſcum. ℞. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Añ. cantata reducuntur ad loca ſua et alie bine et bine preſentant vt ſupra in deſpōſatione.

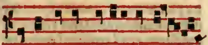
Da quſumus oīpotens deus: vt he famule tue: que ꝑ ſpe retributionis eterne: tibi domino deo deſiderant conſecrari: plena fide: animoq3: in ſancto propoſito permaneant. Tribue eis domine humilitatē: caſtitatem: obedientiam: charitatē: et omniū bonorū operum quantitatem: vt ad meritum eterne glorie poſſint peruenire: Per chꝛiſtum dominum noſtrum. ℞. Amen. Deinde omnibus ſimul genua flectentibus: pōtifex ſtans vt prius ſine mitra dicit hanc orationem. Oremus.

Dicta oratiōne. virgines genuflectunt et pontifex ſtans ſine mitra dicit orationem.

Te inuocamus domine ſan‑cte: pater omnipotens: eter‑ne deus ſuper has famulas tuas: que tibi vouerũt pura mente: mũ‑doq; corde ſeruire: vt eas ſociare Apoc. xiiij. digneris inter illos centũ quadra‑gintaquatuor millia: qui vgines permanſerunt: ⁊ ſe cũ mulieribus j. petri. ij. non coinquinauerunt: in quorũ ore: ſicut dolus non eſt inuentus: ita ⁊ has famulas tuas: facias per‑manere immaculatas vſq; in fi‑nem: per imaculatum dominum no‑ſtrum ieſum chriſtum filium tu‑um: qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus. Per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amé.

Oratione finita virgines ſurgentes ſimul cátant.

Qua finita virgines ſurgentes ſi‑mul cantant añam.

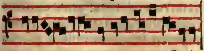
Ecce qđ concupiui iam video

qđ ſperaui iam teneo illi ſum

iun cta in celis quem in terris

poſi ta tota deuo tione dilexi.

Añs finita pótifex ſtans ſine mitra iũctis manib⁹ ante pect⁹ ſequétes bñdictiones dicit ſup virgines ante ſe inclinatas.

Poſt hec pótifex iunctis ante pe‑ctus manibus dicit ſuper illas ſtá‑tes humiliter inclinatas benedi‑ctionem. Matthei apoſtoli.

Deus plaſmator corporũ: af‑flator aiarũ q nullã ſpernis etaté: nullũ ſexũ reprobas: nullã cõditioné gr̃a tua ducis indigná: ſed omniũ equalis creator es ⁊ re‑déptor: tu has famulas tuas: q̃s ex omni numero gregis bon⁹ pa‑ſtor eligere: ad conſeruádã coro‑nã perpetue virginitatis ⁊ caſti‑moniá anime dignatus es: tue ꝓ‑tectionis ſcuto circuntege: ⁊ ad omne opus virtutis ⁊ glorie: ma‑giſtrante ſapientia ꝑpara: vt vin‑cétes carnis illecebras: ⁊ illicita cõ‑nubia recuſantes: inſolubilem filij tui dñi noſtri ieſu xp̃i copulã me‑reant'. His petimus domine ar‑ma ſuggeras: nõ carnalia: ſed ſpi‑ritus virtute potentia: vt te mu‑niente earũ ſenſus ⁊ membra: in earum corporibus ⁊ animab⁹ nõ poſſint domiari peccata. atq; ſub tua gr̃a viuere cupientibus nihil ſibi defenſor maloꝝ ⁊ inimic⁹ bo‑norũ: de his vaſis nomini tuo cõ‑ſecratis: ꝓualeat vendicare. Om‑nem etiá nociuum calorem imbre gr̃e tue celeſtis extinguat: lumen vero perpetue caſtitatis accendat. facies pudica ſcandalis nõ pareat. nec incautis occaſionem tribuat negligentia delinquendi. Sitq; in eis caſta vginitas. Sint ornate pariter ⁊ armate fide integra: ſpe certa: charitate ſincera: vt ꝑpara‑to animo ad continétiá virtus tá‑ta ꝓſtetur: que ſuperet diaboli vni‑uerſa figmenta: atq; conténendo pñtia: futura ſectent': ieiunia epu

lis carnalibus p̃ferant: lectiones ſacras ꝛ orationes cõuiuijs ꝛ potatiõibus anteponãt: vt orationibus paſte: ꝛ eruditionibus exple/te: illuminate vigilijs: opus gra/tie virginalis exerceant. His igiť virtutũ armis: has tuas famulas interi⁹: exteriuſqꝫ cõmuniens: p̃/ſta: inoffenſuꝫ curſuꝫ virginitatis implere. Per xp̃m dñm nr̃m. ℟. Amen.

Põtifex ſtãs cuꝫ mitra dicit ſequenteꝫ bñdictioneꝫ ſuper v̓gines genuflexas.

Tuꝫ põtifex accepta mitra ſtans dicit ſequentem bñdictio/nem ſuper illas genuflectentes.

Ephe. j.

Benedicat vos de⁹ pa✠ter ꝛ fi✠lius ꝛ ſpiritus ✠ſanctus: omni benedictione ſpirituali: vt manentes ſemꝑ incorrupte: inuiolate: ꝛ imaculate: ſub veſti/mento ſancte marie matris dñi noſtri ieſu xp̃i: requieſcat ſuꝑ vos ſpiritus ſeptiformis gratie: ſpũs

Eſa. xj.

ſapientie ꝛ intellectus: ſpũs cõſilij ꝛ fortitudinis: ſpiritus ſcientie et pietatis: ꝛ repleat vos ſpũs timoris domini: fragiles ſolidet: inualidaſqꝫ cõfirmet: pietate alleuet: ꝛ mentes regat: vias dirigat: cogi/tationes ſanctas inſtituat: actus probet: opera ꝑficiat: charitate edificet: ſapientia illuminet: caſti/tate muniat: ſcientia inſtruat: fide firmet: in v̓tute multiplicet: ĩ ſcitate ſublimet: ad patiẽtiã preparet: ad obedientiam ſubdat: ſobrias ꝓtegat: ꝛ pudicas in infirmitate viſitet: in dolore releuet: in tenta/tione cuſtodiat: in proſperitate tẽperet: in iracundia mitiget: in iniquitate emundet: infundat gra/tiaꝫ: remittat offenſaꝫ: tribuat di/ſciplinaꝫ: vt his ꝛ ſimilibus virtutibus fulte: ꝛ ſanctis operibus il/luſtrate: illa ſemper ſtudeatis agere: que digna fiant remuneratio/ne. Illũ habeatis teſteꝫ: quem habiture eſtis iudicẽ: ꝛ vos aptetis vt prefulgentẽ geſtetis in manu lampadẽ: intrature ſponſi thala/muꝫ: occuratis cum gaudio: ꝛ ni/hil in vobis reperiat fetidũ: nihil ſordidũ: nihil occultũ: nihil corruptum: nihil inhoneſtũ: ſed niueas ꝛ candidas aĩas: corporaqꝫ lucida: atqꝫ ſplendida: vt cũ ille dies tremẽdus remunerationis iuſtorum: retributioniſqꝫ malorũ aduenerit: non inueniat in vobis vltrix flamma quod vrat: ſed diui/na pietas quod coronet: quas iaꝫ in hoc ſeculo cõuerſatio religioſa mũdauit: vt ad tribunal eterni regis aſcenſure: celſaqꝫ palatia: cuꝫ ijſdem mereamini habere portioneꝫ: q̄ ſequuntur agnũ: ꝛ cantant canticuꝫ nouũ ſine ceſſatione: illic percepture premiũ poſt laborem: ſemperqꝫ maneatis in viuentium regione. Atqꝫ ipſe benedicat vos de celis: q̄ per crucis paſſioneꝫ humanũ genus eſt dignatus venire in terris redimere: Jeſus chriſtus dñs noſter. Qui cuꝫ eterno patre ꝛ ſpiritu ſancto in vnitate ꝑfecta viuit ꝛ regnat deus in ſecula ſecu/lorũ. ℟. Amẽ.

Deinde põtifex ſedẽs cum mitra: publica voce ana/thema ponit: ne quis eas a diui/no ſeruitio: que vexillo caſtitatis

ſubiecte ſunt abducat. Nullus earum bona ſurripiat: ſed ea cum quiete poſſideant in hanc formā.

AUctoritate oīpotentis dei ⁊ beatorum petri ⁊ pauli apoſtolorū eius: firmiter ⁊ ſub interminatione anathematis inhibemus: ne quis pñtes virgines ſeu ſanctimoniales a diuino ſeruitio cui ſub vexillo caſtitatis ſubiecte ſunt abducat: nullus earū bona ſurripiat: ſed ea cum qete poſſideant. Siqs aūt hoc attētare pſumpſerit: Maledict⁹ ſit in domo ⁊ extra domum. Maledict⁹ in ciuitate ⁊ in agro. Maledict⁹ vigilādo ⁊ dormiēdo. Maledict⁹ manducando ⁊ bibēdo. Maledict⁹ ambulādo ⁊ ſedēdo. Maledicta ſint caro eius ⁊ oſſa: ⁊ a planta pedis vſqz ad verticē non habeat ſanitatem. Ueniat ſup illū maledictio hoīs quā per moyſen in lege filijs iniqtatis dñs pmiſit. Deleat nomen eius de libro viuētiū: ⁊ cum iuſtis nō ſcribat. Fiat pars ⁊ hereditas ei⁹ cū caym fratricida: cū dathan ⁊ abiron: cū anania ⁊ ſaphira: cū ſimone mago ⁊ iuda proditore: ⁊ cum eis qui dixerūt deo. Recede a nobis ſemitā viaꝝ tuaꝝ nolum⁹. Pereat in die iudicij: deuoret eū ignis perpetuus cū diabolo ⁊ angelis eius: niſi reſtituerit ⁊ ad emēdationē venerit. Fiat fiat. Tūc dicit Alleluia vel tractus ſi ſit dicendus ⁊ cetera vſqz ad offertorium incluſiue: virginib⁹ in ordine ſuo manentib⁹. Alleluia. ℣. Lauda aīa mea dñm: laudabo dñm in vita mea: pſallam deo meo qͣ diu ero.

Cōpleto anathemate pōtifex in miſſa procedit.

Euāgelium ſm mattheum. ca.xxv.

IN illo tēpore: dixit ieſus diſcipulis ſuis parabolā hanc. Simile eſt regnū celoꝝ decem virginibus: que accipiētes lāpades ſuas: exierunt obuiam ſpōſo et ſponſe. Quinqz autem ex eis erāt fatue: ⁊ qnqz prudētes. Sed qnqz fatue: acceptis lampadibus: nō ſumpſerunt oleum ſecum. Prudētes vero acceperunt oleum in vaſis ſuis cum lampadibus. Mora autē faciente ſponſo: dormitauerunt omnes ⁊ dormierunt. Media aūt nocte clamor factus eſt: ecce ſponſus venit: exite obuiā ei. Tunc ſurrexerūt omnes virgines ille: ⁊ ornauerūt lāpades ſuas. Fatue autem ſapientibus dixerūt: date nobis de oleo veſtro qꝛ lāpades noſtre extinguūtur. Rñderunt prudentes dicentes. Ne forte non ſufficiat nobis ⁊ vobis: ite potius ad vendentes ⁊ emite vobis. Dum autē irent emere venit ſponſus: ⁊ que parate erāt: intrauerūt cū eo ad nuptias: ⁊ clauſa eſt ianua. Nouiſſime vero veniūt ⁊ relique vgi

nes dicentes: Dn̄e dn̄e: aperi nobis. At ille rn̄dēs ait: Amen dico vobis: neſcio vos. vigilate itaq;: q; neſcitis diē neq; horā. Offert.

Sperent in te oēs qui nouerūt nomen tuū dn̄e: qm̄ nō derelinquis querētes te: pſallite dn̄o qui habitat in ſion: quoniaꝫ non eſt oblitus orationes pauperuꝫ. Offertorio dicto ſingule virgines cōſecrate: velatis capitibus: ad manus pontificis in faldiſtorio ante mediū altaris cum mitra ſedentis offerunt: coram eo genuflexe: quelibet candelam accenſam: ⁊ alia ſi velint.

Fc̄a oblatiōe pontifex manus lauat et ſeqꝫ miſſam ⁊ hoſtie parantur p̄ virginibus cōſecrandis.

Interim paranť pro eis tot hoſtie ꝯſecrande: quot ſunt ipſe numero. Facta oblatione pōtifex cū mitra ſedens lauat man⁹: deinde depoſita mitra ſurgit ⁊ proſequiť miſſam more ꝯſueto. Sec.

Oblatis hoſtijs queſumus dn̄e: p̄ſētibus famulabus tuis perſeuerātiam perpetue virginitatis accōmoda: vt apertis ianuis: ſummi celeſtis regis thalamū intrare cum letitia mereanť intrare. Per dn̄m. ⁊c̄. Poſtq̄ pōtifex te de corpore ⁊ ſanguine cōmunicauerit ⁊ ſe purificauerit: anteq̄ digitos abluat: virgines ꝯſecrate accedunt ante altare vbi in plano inferiori genuflectūt in modū medie corone: ⁊ dn̄t ſubmiſſa (itelligibili tn̄) voce. Cōfiteor deo oīpotēti ⁊c̄.

Pōtifex ſine mitra ſtans cōuerſus ad eas dicit Mi ſereatur ⁊c̄. ⁊ eas benedicit.

Pontifice ad eas verſo capite detecto ſtante: dicta cōfeſſione: pontifex ſtās vt ſ. dicit. Miſereať veſtri oīpotens de⁹: ⁊ dimiſſis oīb⁹ peccatis v̄ris p̄ducat vos ad vitaꝫ eternā. R̄. Amen. Indulgentiaꝫ abſolutionem ⁊ remiſſioneꝫ oīuꝫ peccatoꝝ veſtroꝝ tribuat vobis oīpotēs ⁊ miſericors dn̄s. R̄. Amē. Et manu dextra ſignū crucis ſup eas p̄ducit: tum accedūt ad ſupremū gradum altaris virgines ipſe bine ⁊ bine: ⁊ ibidē genuflectunt: pōtifex vero ponit hoſtias conſecratas ſup patenam pro numero virginū: ⁊ accipiēs ſucceſſiue manu dextra īter pollicē ⁊ indicē ſingulas hoſtias cuꝫ eis ante faciem cōicāde format ſignū crucis: ⁊ cōtinuo cum ſiniſtra patenā: dextre ſupponit: ac ſingulas cōicat: cuilibet dicēs. Corp⁹ dn̄i n̄ri ieſu xp̄i cuſtodiat te ⁊ p̄ducat in vitā eternā. Quelibet priuſq̄ cōmunionē ſumat: oſculať manū dextrā pontificis. Unus capellanoꝝ pontificis ſuperpellicio īdutus ſtans iuxta cornu epiſtole altaris calicem habēs: nō illū cuꝫ quo pōtifex celebrauit: ſed alium cū vino ⁊ mappulā mūdā in manib⁹: ad quē ſingule cōmunicate accedunt ⁊ ſe purificant: extergūt os ⁊ ad partem

Capellanus pontificis cū ſuppellicio ad cornu epiſtole eas cū calice purificat ⁊ ad p̄ces genuflectūt.

vt prius genuflectūt: τ omnibus cōmunicatis: ipſe virgines añ altare vt in miſſa fuerūt genuflexe ſimul cantant añam.

Virgines cōſecrate ſimul genuflexe cantant añam.

Mel τ lac ex eius ore ſuſcepi et

ſanguis ei⁹ ornauit genas meas. Interim pōtifex patenā cū pollice dextre manus extergit diligenter ſup calicē: neqd de ſacramēto ſup ea remaneat: abluit etiā ſuper calicē digitos: τ ablutionē ſumit: tum accepta mitra ſtās lauat manus: deinde perficit miſſam. Cōio.

Epūs ſe purificat τ miſſā perficit.

Redime me deus iſrl ex oib⁹ anguſtijs meis. Poſtcoio.

Deus qui habitaculū tuū in corde pudico fundaſti. reſpice ſuper has famulas tuas: τ que caſtigationibus aſſiduis poſtulant: tua ꝯſolatione participent. Per dñm nrm. Miſſa finita pontifex dat bñdictionē ſolēnē: qua data: ſedet cum mitra in faldiſtorio ſuo ante medium altaris: τ virgines cōſecrate coram ipſo genuflectunt: quas p̄ſentat abbatiſſe etiā corā eo genuflexe dicens.

Data benedictione epō ſedet cū mitra ante mediū altaris τ preſentat oēs virgines benedictas genuflexis abbatiſſe genuflexe dicēs Vide τc̄.

Vide quō iſtas conſecratas deo ſerues: τ repreſentes immaculatas: redditura ꝓ eis rationem: ante tribunal ſponſi earum venturi iudicis. Et quia in nōnullis monaſterijs eſt cōſuetudo q loco diaconiſſatus q in qbuſdam antiquis pōtificalibus habet̄ virginibus cōſecratis datur facultas dicēdi officiū τ incipiendi horas canonicas in eccl̄ia: conuenienter id fit hoc modo. Pōtifex ſtās ante faldiſtoriū p̄dictum ſine mitra: virginibus cōſecratis corā eo genuflexis dicit. Dñs vobiſcū. ℞. Et cū ſpiritu tuo. Oremus.

Pōtifex ſtās ſine mitra añ altar̄ dicit orationē ſup virginib⁹ genuflexis.

Exaudi dñe preces noſtras: τ ſuper has famulas tuas ſpiritū tue bñ ✠ dictionis emitte: vt celeſti munere ditate: τ gratiā tue maieſtatis poſſint acquirere: τ bene viuēdi alijs exemplū p̄bere. Per chriſtū dominū noſtrū. ℞. Amē. Tūc ſedet pontifex accepta mitra τ tradit breuiariū illis ambabus manibus ipſum tangentibus: τ pontificis manū deoſculantibus ſingulis dicens.

Pontifex ſedet cū mitra τ dat breuiariū ſingulis virginibus illud tangentibus et dicit: Accipe τc̄.

Accipe poteſtatē legendi officiū τ incipiēdi horas in eccleſia: In nomine pa ✠ tris τ fi ✠ lij τ ſpi ✠ ritus ſancti. Surgit pōtifex mitra depoſita τ ꝯuerſus ad altare icipit hym. Te deū laudam⁹. ſ fo. xxxv. Quē chorus ꝓſequit̄ vſq; ad finē. τ eo finito due

Pōtifex ſtās ſine mitra cōuerſus ad altar̄ icipit Te deū: quē chor⁹ ꝓſequitur.

ex choro dicūt ℣. Confirma hoc deus quod operatus es in nobis. ℟. chorus. A téplo ſctō tuo qd̄ eſt in hierlm. Et pōtifex ſtans in cornu eplē altaris cōuerſus ad altare ex libro ibidē ſup altari poſi

Epūs ſtans ſine mitra in cornu epiſtole cōuerſus ad altare dicit oronem. Actiones.

Actiones nr̄as q̄ſu- to dicit mus dn̄e aſpirando p̄ueni ⁊ adiuuādo pſequere: vt cuncta noſtra orō ⁊ opatio a te ſemꝑ incipiat: ⁊ ꝑ te cepta finiat̄. Per chriſtū dn̄m noſtrū. ℟. Amen. Poſt hec cōſecrate reuertunt̄ ad clauſtruʒ. ⁊ pontifex ſacris veſtibus depoſitis vadit in pace. ¶ De bn̄dictione ⁊ coronatione regis.

Cum rex eſt coronandus epiſcopi regni ad ciuitateʒ vbi coronatio fieri debet cōuocāt̄. Rex triduanū ieiuniū deuote peragit: per hebdomadā p̄cedentē videlicet: quarta ⁊ ſexta feria ⁊ ſabbato. Dn̄ica vero proxime ſequēti coronatur. qua ipſe rex ad cōronem ſe parat. Eccleſia vero ipſa cathedralis ſiue metropolitica: vbi ſolennitas celebrabit̄: paratur ⁊ ornatur quo melius fieri poterit. Ad altare maius parantur ea que conſueta ſunt parari pōtifice celebrāte: ⁊ credētia iuxta altare: cū rebus opportunis. ſup altare ponit̄ gladi⁹: corona ⁊ ſceptrū regi dāda. ⁊ oleū exorciſmoꝝ: ideſt cathecuminoꝝ. Bombix ad ligandu ʒ ⁊ extergendum brachiū regis ⁊ inter ſcapulas poſt vnctionē. Faſcia ad ligāduʒ bombiceʒ in brachio. Parat̄ in eccl'ia in loco competenti thalamus ſiue ſuggeſtum pro rege: in quo ſit regalis ſedes ornāta. ⁊ thalamus ipſe ſit ornatus pānis ſericeis ⁊ auleis. Sed aduertēdum q̄ altitudo thalami non ſit maior q̄ʒ gradus ſupremus altaris. Paratur etiā in loco cōuenienti tētoriuʒ ſiue papilio: ſub quo rex veſtes regales pro regni cōſuetudine que ibidem pro eo parant̄: ſuo tēpore recipit. Et ſi regina etiaʒ ſimul eſt coronāda: parat̄ pro ea alius thalamus: nō lōge a regio: ſed illo aliquātulū humilior: ⁊ ita ſunt ſituādi thalami: vt inde poſſint videri altare: ⁊ pōtifex celebrans. Parātur etiaʒ ante altare hinc ⁊ inde ſedilia pro numero ep̄orum coronationi intereſſentiū. ¶ Die aūt dominica qua rex benedicēdus ⁊ coronandus eſt: omnes ep̄i conueniunt mane in eccleſia: in qua hoc fieri debet: ⁊ metropolitanus ſiue pōtifex ad quē ſpectat: parat ſe ſolēniter cum miniſtris; miſſaʒ celebraturus: paramētis tempori cōuenientibus. Ep̄i vero induūtur ſuperpellicijs. Amictibus. Stolis. Pluuialib⁹ albis ⁊ mitris ſimplicibus: quibus omnibus paratis: Metropolitanus in faldiſtorio

Rex coronādus triduanum ieiuniū peragit.

Eccleſia vbi rex coronari debet ſolēniter paratur.

Papilio paratur p rege.

Si regina eſt benedicenda paratur thalamus p ea.

Oēs ep̄i regni debēt cōuenire in coronatione regis.

Metropolitanus ſedet añ medium altaris cum mitra ⁊ alij epi parati hinc inde.

ante mediũ altaris poſito ſedet cũ mitra: ⁊ pontifices parati hinc et inde ſup ſedilibus pro eis paratis quaſi in modũ corone ſedẽtes ſibi aſſiſtunt. Interim rex veſtib⁹ militaribus indutus cum ſuis prelatis domeſticis non paratis: ac baronibus nobilibus ⁊ alijs venit ad eccl'iam: ⁊ cũ fuerit prope pſbyteriuz: duo priores epi ex paratis: veniũt ei obuiam ⁊ cũ mitris capita illi aliquãtulũ inclinãtes: ipz inter ſe mediũ vſqz ante metropolitanum deducunt: cui rex birreto depoſito: caput inclinans: humilem reuerentiã exhibet: qua facta prior epoꝝ deducentiũ: ſtans detecto capite verſus ad metropolitanum: dicit intelligibili voce.

Prior illorum duorũ eporũ ſtans detecto capite dicit metropolitano Reuerẽdiſſime pr ⁊c.

Reuerendiſſime pater poſtulat ſctã mater eccleſia: vt preſentẽ egregiũ militem ad dignitatem regiã ſubleuetis. Interrogat metropolitanus. Scitis illũ eſſe dignũ ⁊ vtilẽ ad hanc dignitatẽ? Ille reſpondet. Et nouim⁹ ⁊ credimus eũ eſſe dignũ ⁊ vtilẽ eccl'ie dei: ⁊ ad regimẽ huius regni. Metropolitanus dicit. Deo gratias. Tuz ſedet rex medius inter duos

Metropolitanus dicit. Deo grãs.

epos deducentes: congruenti ſpacio a metropolitano: ita vt illi faciẽ vertat: ipſi etiã deducẽtes epi: ſenior ad dextrã: alius ad ſiniſtraz regis ſe collocant: vt ⁊ ipſi ad alterutrũ facies vertãt: qbus ſic ſedentibus: poſtq̃ȝ aliquãtulũ qeuerint.

Rex ſedet medius iter duos epos q faciẽ habeat v̄ſus metropolitanum ⁊ epiſcopi mutuo ſe reſpiciant.

Metropolitanus coronandũ regez diligẽter inſtruit: ⁊ admonet de fide: ⁊ dilectiõe dei ac ſalubri regimine regni ⁊ populi: defenſione eccleſiarũ: ⁊ miſerabilium perſonarum: ⁊ alijs opportunis: voce congruenti ⁊ intelligibili ſic dicens.

Metropolitanus regem de agẽdis inſtruit.

Cum hodie per manus nr̃as optime princeps qui chriſti ſaluatoris nr̃i vice in hac re fungimur: q̃ȝuis indigni: ſacraz vnctionem: ⁊ regni inſignia ſis ſuſcepturus: bene eſt: vt te prius de onere ad qď deſtinaris: aliquãtuluz moneamus. Regiã hodie ſuſcipis dignitatem: ⁊ regendi fideles populos tibi cõmiſſos curã ſumis. Preclarũ ſane inter mortales locũ: ſed diſcriminis: laboris: atqz anxietatis plenũ. Uerũ ſi conſideraueris: ꝙ oĩs poteſtas a dño deo eſt: per Ro. xiij.
quez reges regnant: ⁊ legũ conditores iuſta decernunt: quodqz de Prouer. viij.
grege tibi cõmiſſo ipſi deo rationem es redditurus: primuz pietatem ſeruabis: dñm deum tuũ tota mente: ac puro corde coles. Chriſtianã religionẽ: ac fidẽ catholicã quaz ab incunabulis ꝓfeſſus es: ad finẽ vſqz inuiolataz retinebis: cãqz contra oẽs aduerſantes pro viribus defendes. Eccleſiaruz pre

latis ac reliquis ſacerdotibus:cō-
dignā reuerentiā exhibebis. Ec-
cleſiaſticam libertatem non incul
cabis. Juſtitiam ſine qua nulla ſo
cietas diu conſiſtere poteſt: erga
oēs inconcuſſe adminiſtrabis: bo
nis premia: noxijs debitas penas
tribuēdo. Uiduas: pupillos: pau
peres ac debiles ab omni oppreſ-
ſione defendes. Omnibꝰ te adeū-
tibus: benignum: manſuetū atqꝫ
affabileꝫ: pro regia tua dignitate:
te prebebis. Et ita te geres: vt nō
ad tuam: ſed ad totius populi vti
litateꝫ regnare: premiumqꝫ bene
factorum tuorum: non in terris:
ſed in celo expectare videaris. Qđ
ipſe tibi preſtare dignetur: qui vi
uit ⁊ regnat deꝰ in ſecula ſeculoꝝ.
Quo facto rex electus accedit ad
metropolitanū: ⁊ corā eo detecto
capite genuflexus oſculatur eius
manum: ⁊ facit hanc profeſſioneꝫ
dicens.

Rex detecto capite coraꝫ metropolita no genflexꝰ oſculata eiꝰ manu facit p̄miſſionē hāc Ego ⁊c.

Ego. N. deo annuente futu
rus rex. N. profiteor ⁊ pro-
mitto corā deo ⁊ angelis eius: de-
inceps legem: iuſtitiam ⁊ paceꝫ ec
cleſie dei: populoqꝫ mihi ſubie-
cto: pro poſſe ⁊ noſſe: facere: atqꝫ
ſeruare: ſaluo cōdigno miſericor-
die dei reſpectu: ſicut in conſilio
fidelium meorum melius potero
inuenire. Pontificibus quoque
eccleſiarum dei: condignum et ca-
nonicum honoreꝫ exhibere: atqꝫ
ea que ab imp̄atoribus ⁊ regibꝰ:
eccleſijs collata ⁊ reddita ſunt: in-
uiolabiliter obſeruare. Abbatibꝰ
comitibus ⁊ vaſallis meis: con-
gruum honorem: ſecūdū conſiliū
fidelium meorum preſtare. Dein-
de ambabus manibus tangit li-
brum euangeliorū: quem metro-
politanus ante ſe apertū tenet di-
cens. Sic me deus adiuuet: ⁊ hec
ſancta dei euāgelia. His expeditis
illo genuflexo manente. Metro
politanus depoſita mitra ſurgit
⁊ ſtans verſus ad ipſum coronan
dum: dicit competēti voce ſequē
teꝫ orationem: quaꝫ etiam dicunt
omnes pōtifices parati ſimiliter
ſine mitris ſtantes: dicunt etiam
omnia alia: benedictionem ⁊ con
ſecrationem ipſam cōcernētia vo
ce ſubmiſſa. Metropolitanum ta
men in omnibus obſeruantes ⁊
imitantes. Oremus.

Rex tactis euāgelijs ambabus manibus iurat ⁊c.

Omnipotens ſempiterne de
us: creator omnium: imperator
angelorum: rex regum ⁊ domi- j.Thi.j.
nus dominantium: qui abraham
fidelem ſeruum tuū: de hoſtibus Gen.xiiij.
triumphare feciſti. Moyſi ⁊ ioſue Nume.xxi. Joſue p totū
populo tuo p̄latis victoriā multi
plicem tribuiſti: humilēqꝫ dauid j.Re.xvj.
puerꝫ tuū regni faſtigio ſublima-
ſti: ⁊ ſalomonē ſapie: paciſqꝫ ineſ- iij.Re.iij.

fabili munere ditaſti. Reſpice q̄ſumus dn̄e ad p̄ces humilitatis noſtre: ⁊ ſup hunc famulū tuum. N. quē ſupplici deuotione: in tuo nomine veneramur: ⁊ in regem eligimus: bene ✠ dictionū tuarū dona multiplica: eumq; dextera potentie tue ſemp hic ⁊ vbiq; circūda: quatenus p̄dicti abrahe fidelitate: moyſi mãſuetudine fretus: Dauid humilitate exaltatus: Salomonis ſapientia decoratus: tibi in oibus complaceat: ⁊ per tramitē iuſtitie: i offenſo greſſu ſemper incedat: tue quoq; protectionis galea munitus: ⁊ ſcuto inſuperabili iugiter ꝓtectus: armiſq; celeſtibus circundatus: optabilem de hoſtibus crucis xp̄i victoriā: fideliter obtineat: ⁊ triūphū feliciter capiat: terroremq; ſue potentie illis inferat: ⁊ pacē tibi militantibus letanter reportet: per xp̄m dn̄m nr̄m: qui virtute crucis tartara deſtruxit: regnoq; diaboli ſuperato: ad celos victor aſcendit: in quo poteſtas oīs regniq; ꝯſiſtit victoria: q eſt glīa humiliū ⁊ vita: ſaluſq; ppl'orū: qui tecū viuit ⁊ regnat i vnitate ⁊c. R. Amē.

Poſt hec metropolitanus cū mitra ꝓcumbit ſupra faldiſtoriū. Rex vero ad eius ſiniſtrā in terrā ſe proſternit: alijs prelatis paratis an̄ ſedilia aut ſcanna ſua ſimiliter ꝓcumbētibus. Tunc cātores incipiunt ⁊ pſequunt̄ Letaniā vt ſ. fol. x. Choro reſpondente. Cū dictū fuerit. Vt obſequiū ſeruitutis noſtre tibi rationabile facias. Te rogamus audi nos. Metropolitan' ſe erigens ⁊ accepto baculo paſtorali in ſiniſtrā manū ſup electū regē pſtratū dicit. Vt hunc electū in regē coronanduz: bn̄ ✠ dicere digneris. R. Te rogamus audi nos. Secūdo dicit. Vt hunc electū in regē coronandū bene ✠ dicere: ⁊ conſe ✠ crare digneris. R. Te rogamus audi nos. Producendo ſuper eum ſignum crucis vbi in textu ſignatum eſt. Idē dicunt ⁊ faciunt epiſcopi parati genuflexi: tamen permanentes: quo dicto metropolitanus redit ad accubitum: Cantoribus reſumentib' ⁊ pficientibus Letaniam. qua finita metropolitanus depoſita mitra ſurgit: illo proſtrato: ac epiſcopis depoſitis mitris genuflexis manentibus verſus ad coronandum annuntiat. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in tētationem. R. Sed libera nos a malo. ℣. Saluum fac ſeruum tuum domine. R. Deus meus ſperantem in te. ℣. Eſto ei domine turris fortitudinis. R. A facie inimici. ℣.

Metropolitanus ꝓcumbit ſupra faldiſtorium et rex ad ſiniſtrā ei' ſe ꝓſternit. alijs platis ſuper ſua ſedilia ꝓſtratis: et cātores cantāt letaniam.

Metropolitanus ſolus ſe erigēs cū mitra tenens i ſiniſtra baculum paſtoralē dicit ℣ſus ſup regē pſtratum ꝓducendo ſuper eum ſignum crucis vbi ſignatus eſt in textu.

Metropolitanus dictis ℣. redit ad accubitum.

Solus metropolitan' ſurgit finita letania. ⁊ dicit ſup regē pater nr̄ et ℣. ⁊ oīones ⁊c.

℣ Nihil proficiat inimicus in eum.
R/ et filius iniquitatis nō apponat nocere ei

Dñe exaudi oratiõnẽ meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Pretende q̃sumus dñe huic famulo tuo dexterã celestis auxilij: vt te toto corde perquirat: ⁊ q̃ digne postulat: assequi mereat.

Actiones nr̃as quesumus domine aspirando preueni ⁊ adiuuando prosequere: vt cuncta nr̃a oratio ⁊ operatio a te semper incipiat: ⁊ p te cepta finiat. Per xp̃m dñm nostrũ. ℟. Amen. Post hec metropolitanus sedẽs accipit mitrã ⁊ electus rex corã eo genuflectit: ⁊ circũstãtib9 plątis paratis cũ suis mitris in modũ corone: metropolitanus intingit pollicẽ dextre manus in oleũ cathecuminorum: ⁊ inungit in modũ crucis cũ eodẽ oleo cathecuminorũ illius brachiũ dextrum: inter iuncturã manus ⁊ iuncturã cubiti: ac inter scapulas dicens: legendo hanc orationem.

Metropolitanus sedẽs cũ mitra circũstantibus episcopis cũ mitris vngit brachiũ ⁊ scapulas regis cum oleo catecuminoꝝ.

De. j. Deus dei filius iesus xp̃s dominus noster: q a patre oleo exultationis vnctus est pre participibus suis ipse p presentem sancte vnctionis infusionẽ spiritus paracleti sup te bene ✠ dictionẽ infundat: eandemq̃ vsq̃ ad interiora cordis tui penetrare faciat: quatenus hoc visibili ⁊ tractabili oleo dona inuisibilia percipere: ⁊ temporali regno iustis moderationibus executo: eternaliter cõregnare ei merearis: qui solus sine pctõ Rex regũ viuit ⁊ gloriatur cũ deo patre in vnitate spiritus sancti deus: per omnia secula seculorum. ℟. Amen. Oremus.

iiij. Re. viij. iiij. Re. ix. j. Re. xvj. j. Re. x. Esa. lx.

Omnipotens sempiterne deus qui azahel super syriam: ⁊ iheu super israel per heliam: Dauid quoq̃ ⁊ saulũ per samuelem prophetam: in reges inungi fecisti: tribue q̃sumus: manibus nostris: opẽ tue benedictiõis: ⁊ huic famulo tuo. N. quem hodie: licet indigni: in regem sacro vngimine delinimus: dignam delibutionis huius efficaciã: ⁊ virtutẽ cõcede: constitue dñe principatũ sup humerũ eius: vt sit fortis: iustus: fidelis: prouidus ⁊ indefessus regni huius ⁊ populi tui gubernator: infideliũ expugnator: iustitie cultor: meritorũ ⁊ demeritorũ remunerator: ecclesie tue sancte: ⁊ fidei christiane defensor: ad decus ⁊ laudem tui nominis gloriosi. Per dominum nostrum iesum christũ filium tuum: Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculoꝝ. ℟. Amẽ. Quo fcõ metropolitanus lauat ⁊ abstergit man9 surgẽsq̃ cũ

Metropolitanus extergit manus ⁊ stans sine mitra an̄ altare fac̄ confessioně ⁊ alij epi stantes sine mitra bini ⁊ bini idē faciunt.

mitra: deſcēdit ante altare vbi depoſita mitra ſtans cum ſuis miniſtris facit confeſſionem. Rex vero electus ad partez ſe retrahit: ⁊ genuflexus cuz ſuis prelatis domeſticis idez facit. Similiter ⁊ epi parati ſine mitris ſtātes bini ⁊ bini cō feſſionem dicunt. Finita confeſſione metropolitanus aſcēdit ad altare: ⁊ procedit in miſſa more ſolito vſqz ad **Alleluia** excluſiue: p̄latis paratis iuxta ſua ſedilia ſtantibus vel ſedentibus prout tēpus requirit. Interim ſchola inchoat introitum: ⁊ proſequitur in miſſa: ⁊

Rex a ſuis ducit' in papilione vbi cū bombice extergit' vnctura olei ⁊ induitur veſtib⁹ regalib⁹ quib⁹ indutus pcedit ad thalamū ſuum eminentem.

rex a ſuis ducit' in ſacriſtiā: vel ſub papilione ad hoc parato: vt inter ſcapulas ⁊ brachiū inūctum bombice bene abſtergitur: ⁊ induitur regalibus indumētis: ex more regni. Paratus itaqz rex ⁊ ornat⁹: procedit cum ſuis prelatis: baronibus ⁊ alijs ad eminentem ⁊ ornatuz thalamū in eccleſia ſibi preparatuz: ⁊ ibi ſup aliquo faldiſtorio ornato: genuflexus incūbens audit miſſam: quaz p̄lati ſui nō parati circūaſtantes etiam genuflexi plane legunt vſqz ad **Alleluia** excluſiue. Miſſa dicitur de die: ⁊ cuz oratione diei dicit' pro ipſo electo rege ſub vno. **Per dn̄m** hec oro.

DEus regnoꝝ omniuz protector: da ſuo tuo. N. regi noſtro: triumphuz virtutis tue ſcienter excolere: vt qui tua cōſtitutione eſt princeps: tuo ſemper munere ſit potens. Per dominuz nr̄m ieſum chriſtū filiū tuū: Qui tecuz viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus. Per omnia ſecula ſeculorū. ℞. Amen. Graduale cantato metropolitanus ſedet ante altare cum mitra in faldiſtorio: et rex a ſuis aſſociatus: medius inter priores prelatos paratos: ad metropolitanum reducitur: cui facta reuerentia vt prius genuflectit coram eo. Tunc metropolitanus accipit gladium quem vnus miniſtrorum ſibi porrigit de altari: et illum euaginatū tradit in manus regis dicens.

Metropolitanus gladiū euaginatum tradit in manus regis dicens: Accipe

ACcipe gladiuz: deſuper altari ſumptum per noſtras manus: licet indignas: vice tamen et auctoritate ſanctorū apoſtoloruz conſecratas: regaliter tibi conceſſum: noſtreqz bn̄ ✠ dictionis officio: in defenſione ſancte dei eccleſie diuinitus ordinatuz: ad vindictam malefactorū laudem vero bonorum: ⁊ memor eſto eius de quo pſalmiſta prophetauit dicēs: Accingere gladio tuo ſup femur tuū potētiſſime: vt in hoc per eundem: vim equitatis exerceas: mo lē iniquitatis potenter deſtruas: ⁊ ſanctam dei eccleſiaz eiuſqz fide

j. petri. ij.

ps. xliiij.

les propugnes atq; ꝓtegas. neq;
minus ſub fide falſos: q̄ chꝛiſtia-
ni nominis hoſtes execras ac di-
ſperdas: viduas atq; pupillos cle
menter adiuues ⁊ defendas: de-
ſolata reſtaures. reſtaurata cōſer-
ues: vlciſcaris iniuſta: cōfirmes be
ne diſpoſita: quaten⁹ in hoc agen
do virtutū triumpho: gloꝛioſus
iuſtitieq; cultoꝛ egregius: cū mū
di ſaluatoꝛe: cuius typum geris in
noīe ſine fine regnare merearis: q
cū deo patre ⁊ ſpū ſctō viuit ⁊ re-
gnat deus ꝑ oīa ſecula ſeculoꝝ.
His expeditis enſis a miniſtris in
vaginā reponit: ⁊ metropolitan⁹
accingit enſe regem dicens.

Enſis a mi-niſtris in va-ginā reponit ⁊ metropolitanus accin-git regem cū eo dicēs: Ac cingere ⁊c.

in exteriori[bus]

Accingere gladio tuo ſup fe-
mur tuū potentiſſime ⁊ attē
de: q̄ ſancti non in gladio: ſed per
fidē vicerunt regna. Et mox rex
accinctus ſurgit ⁊ eximit enſem de
vagina: illumq; viriliter vibꝛat:
deinde ſup bꝛachium ſiniſtrū ter
git: ⁊ in vaginā reponit: ac iterū
corā metropolitano genuflectit.
Tūc ei coꝛona iponit: quā oēs ꝑ-
lati parati q adſunt de altari ꝑ me
tropolitanū ſumptā manibus te-
nēt: ipſo metropolitano illā regē-

proficuus

De. xj.

Metropoli-tanus regem genuflexū co ronat cū oībus epīs cum eo illam regenti bus et dicit Accipe ⁊c.

te: ⁊ capiti illius iponēte ⁊ dicēte:

Accipe coꝛonam regni; que
(licet ab indignis) epiſcopo
rum tamen manibus capiti tuo
imponit. In nomine pa ✠ tris ⁊
fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſancti: quam
ſanctitatis gloꝛiam ⁊ honoꝛem: ⁊
opus foꝛtitudinis: itelligas ſigni
ficare: ⁊ per hanc te participē mi-
niſterij noſtri nō ignoꝛes. Ita vt
ſicut nos in interioꝛibus paſto-
res: rectoꝛeſq; animarū intelligi
mur: ita ⁊ tu cōtra omnes aduer-
ſitates eccleſie chꝛiſti defenſoꝛ aſ-
ſiſtas: regniq; tibi a deo dati: ⁊ ꝑ
officium noſtre benedictionis in
vice apoſtoloꝝ: omniūq; ſancto
rum: regimini tuo cōmiſſi: vtilis
executoꝛ: perſpicuuſq; regnatoꝛ:
ſemper appareas: vt inter gloꝛio-
ſos athletas: virtutū gēmis oꝛna
tus: ⁊ pꝛemio ſempiterne felicita-
tis coꝛonatus: cum redemptoꝛe
⁊ ſaluatoꝛe noſtro ieſu chꝛiſto: cu
ius nomen viceinq; geſtare cre-
deris: ſine fine gloꝛieris. Qui vi-
uit ⁊ imperat deus cū patre ⁊ ſpi-
ritu ſancto in ſecula ſeculoꝝ. Po
ſtea metropolitanus dat ei adhuc
genuflexo ſceptrum dicens.

Metropolitanus dat re-gi genuflexo ſceptrum di cēs: Accipe.

Accipe

ps.cix. **A**ccipe virgam virtutis:atq̃ veritatis: qua intelligas te obnoxiũ mulcere pios:terrere reprobos:errantes viam docere:lapſis manuz porrigere:diſperdere ſuperbos:⁊ releuare humiles: ~~et~~ aperiat tibi oſtium ieſus chriſtus dominus noſter:qui de ſemetipſo ait. Ego ſum oſtium: per me ſiqs

Joannes.x. introierit ſaluabit: qui eſt clauis

Apoc.iij. Dauid:⁊ ſceptruz domus iſrael q̃ aperit:⁊ nemo claudit: claudit et

duc- nemo aperit:ſitq̃ tibi auctor:qui

tor eduxit vinctuz de domo carceris: ſedẽtez in tenebris:⁊ vmbra mortis:⁊ in oib⁹ ſequi merearis eum:

ps.xliiij. de quo dauid ꝓpheta cecinit:Sedes tua deus in ſeculuz ſeculi: virga eq̃tatis virga regni tui: ⁊ imitando ipſum diligas iuſtitiam: et odio habeas iniquitatem:q̃ propterea vnxit te deus deus tu⁹: ad exemplũ illius quẽ ante ſecula vnxerat:oleo exultationis pre parti-

De.j. cipibus ſuis:ieſum chriſtum dñm noſtrũ. Qui cuz eo viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculoruz. Tunc re-

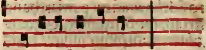
Regi ſurgenti diſcingitur enſis ⁊ datur vni qui portat eum ante regem. gi ſurgenti diſcingitur enſis: ⁊ in vagina datur alicui qui eum ante regez imediate portat. Et metro-

Metropolitanus cũ alijs ꝑlatis ducit regem cũ corona ⁊ ſceptro medium inter ſe ⁊ digniorem ꝑlatum ad ſedẽ ſuaz in thalamo ⁊ ibi intronizat euz dicens. Sta ⁊ retine. politanus cuz alijs ꝑlatis paratis deducit regẽ:ſceptruz in manu:et coronã in capite ferẽtez: mediũ inter ſe a dextris:⁊ digniorẽ ꝑlatuz paratuz a ſiniſtris regis incedẽtẽ ad ſoliuz ſupra thalamũ: ⁊ adiuuãte euz digniore prelato ꝑdicto: intronizat regem in ſolio dicens.

STa ⁊ retine amodo locum tibi a deo delegatuz:per auctoritatez oĩpotẽtis dei:⁊ per preſentez traditionẽ nr̃am:oium ſcilicet epõruz:ceteroruz q̃ dei ſeruoruz:⁊ quãto clerũ ſacris altaribus ꝓpinquiorez ꝓſpicis: tanto ei potentiorẽ in locis cõgruis honorẽ j.ti.ij. impẽdere memineris: q̃tenus mediator dei ⁊ hoĩuz:te mediatorem cleri ⁊ plebis: in hoc regni ſolio cõfirmet:⁊ i regnuz eternũ ſecũ regnare faciat ieſus xp̃s dñs nr̃: Rex regũ ⁊ dñs dñantiũ. Qui cũ p̃re ⁊ ſpũ ſctõ viuit ⁊ regnat deus p̃ oĩa ſc͞la ſc͞lorũ. Deide metropolitanus depoſita mitra ſtãs v̇ſus ad altare īchoat ſchola ꝓſequẽte hymnuz.

Metropolitanus ſtãs ſine mitra verſus ad altare īchoat Te deum. ſchola ꝓſequente.

Te deum laudamus.

Incepto Te deum metropolitanus accedit ad dexteram regis ibi ſtans vſq; ad finē hymni: ⁊ eo finito ſtans ſine mitra dicit ℣. ⁊ orationes ſequentes ſuper ſedentem.

Qui totus dicitur ꝓut habetur ſupra fo. xxxv. quo incepto metropolitanus accedit ad dexteram regis ibi continuo manens vſq; ad finem hymni: ⁊ eo finito metropolitanus ſtans vt prius ad dexteram regis ſine mitra dicit ſuper illum. ℣. Firmetur manus tua: ⁊ exaltetur dextera tua. ℟. Iuſtitia ⁊ iudicium ꝑparatio ſedis tue. ℣. Dñe exaudi orationem meā. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcū. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Exo. xvij.

Deus qui victrices moyſi manus in oratione firmaſti: q̄ ꝗuis etate langueſceret: infatigabili ſanctitate pugnabat: vt dum amalech iniquus vincitur: dum ꝓphanus nationū populus ſubiugatur: exterminatis alienigenis: hereditati tue poſſeſſio copioſa ſuiret: opus manuū tuarum pia nr̄e orationis exauditione confirma: habemus ⁊ nos apud te ſancte pater dñm ſaluatorē: q ꝓ nobis manus ſuas extendit in cruce: ꝑ quem etiā ꝑcamur altiſſime: vt tua potētia ſuffragante: vniuerſorū hoſtium frangatur impietas: populuſq; tuus: ceſſante formidine: te ſolum timere cōdiſcat. Per eundem xp̄m dñm nr̄m ⁊c. ℟. Amen. Oremus.

Deus inenarrabilis auctor mundi: cōditor generis humani: confirmator regni: q ex vtero fidelis amici tui patriarche noſtri abrahe: ꝑelegiſti regem ſeculis ꝓfuturum: tu ꝑſentē inſignē regem hunc cū exercitu ſuo: ꝑ interceſſionem omniū ſctōrum vberi bn̄ ✠ dictione locupleta: ⁊ in ſolium regni firma ſtabilitate connecte: viſita eū ꝑ interuentū oīum ſanctorū: ſicut viſitaſti moyſen in rubo: Joſue in caſtris: Gedeonem in agro: Samuelem crinitum in tēplo: ⁊ illa eum ꝓmiſſione: ⁊ ſyderea bn̄ ✠ dictione: ac ſapientie tue rore ꝑfunde: quā beatus dauid ex pſalterio. Salomon filius eius te remunerante percepit de celo. Sis ei contra acies inimicorum lorica: in aduerſis galea: in ꝓſꝑeris ſapiētia: in ꝓtectione clypeus ſempiternus: Et preſta vt gentes illi teneant fidē: ꝓceres atq; optimates ſui habeant pacem: diligant charitatē: abſtineant ſe a cupiditate: loquātur iuſtitiam: cuſtodiāt veritatē: ⁊ ita populus iſte pullulet coalitus benedictione trinitatis: vt ſemꝑ maneāt tripudiātes: armis gaudētes: ⁊ in pace victores. Per dominum. ℟. Amen.

Exo. iij. Joſue. j. Judicū. vj. j. Re. iij. iij. Re. iij.

Quibus finitis metropolitanus cum prelatis paratis redit ad ſedem ſuam prope altare: ⁊ niſi ſit coronanda regina dicitur Alleluia vel Tractus. Euāgeliū. Et alia vſq; ad offertorium incluſiue.

Metropolitan⁹ redit ad altare ⁊ proſequitur miſſam vſq; ad offertorium incluſiue.

Quo dicto metropolitanus reſidet in faldiſtorio ſuo ante medium altaris cum mitra: ⁊ rex a ſuis ꝑlatis ⁊ baronibus aſſociatus venit ante metropolitanum: corā quo genuflexus detecto capite offert ei aurum quantum ſibi placet: ⁊ manum metropolitani recipientis oſculatur.

Metropolitanus dicto offertorio ſedet ante altare cum mitra ⁊ rex a ſuis aſſociat⁹ venit ante eū ⁊ genuflexus detecto capite ei offert aurū ⁊ oſculatur manū eius.

Metropolitanus lauat manus ⁊ proſequitur miſſam vſqꝫ ad orationem

Deinde ad ſoliū ſuū reuertitur. Metropolitanꝰ lauans manus: ſurgēſqꝫ accedit ad altare ⁊ proſeqt̄ miſſaꝫ vſqꝫ ad cōionez. Tū ſecreta diei dicit̄ pro rege ſub vno. Per dominum. Secreta.

Secreta dicēda pro rege ſub vno per dn̄m cum ſecreta miſſe.

Suſcipe dn̄e preces ⁊ hoſtias eccleſie tue pro ſalute famuli tui. N. regis nr̄i ſupplicātis: ⁊ in protectione fideliuꝫ populoꝝ: antiqua brachij tui operare miracula: vt ſuperatis pacis inimicis: ſecura tibi ſeruiat chriſtiana libertas. Per dn̄m. Pax dat regi per primu ex prelatis paratis cū inſtrumento ad hoc ordinato: Poſtq̄ꝫ metropolitanus ſe de corpe ⁊ ſanguine: quē totuꝫ ſumere debet: cōmunicauerit: et ſe purificauerit: anteq̄ꝫ digitos abluat: Rex detecto capite de thalamo ſuo accedit ad altare: coraꝫ quo: in ſupremo gradu genuflectit: ⁊ dicit ſbmiſſa (intelligibili tn̄) voce. Cōfiteoꝛ deo oīpotenti ⁊c̄. Metropolitano ad ipſum regeꝫ verſo ⁊ detecto capite ſtante: ⁊ finita per regē cōfeſſione: metropolitanus eodeꝫ modō ſtans dicit. Miſereatur tui oīpotēs deus ⁊ dimiſſis oibus peccatis tuis pducat te ad vitā eternā. ℟. Amē. Indulgētiaꝫ abſolutionē ⁊ remiſſionē oīuꝫ peccatoꝝ tuoꝝ tribuat tibi oīpotens ⁊ miſericoꝛs dn̄s. ℟. Amen. Et manu dextra ſignuꝫ crucis ſup regem producit: tum vertit ſe ad altare ⁊ accipit hoſtiā cōſecratā inter polliceꝫ ⁊ indicē dextre manus: ⁊ patenā cū ſiniſtra cōtinuo hoſtie ſupponit: ⁊ cōuerſus ad regē cū ipſo ſacramēto format ſignuꝫ crucis an̄ faciem regis ⁊ ipſuꝫ cōmunicat: dicēs. Coꝛpꝰ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i cuſtodiat te ⁊ pducat in vitaꝫ eternā. Rex priuſq̄ꝫ cōmunioneꝫ ſumat oſculatur manum dextrā metropolitani: ⁊ ſumpta communione: ex calice de manu metropolitani ſe purificat: ⁊ purificatus ad thalamū ſuum reuertitur. Metropolitanus vero patenam cū pollice dextre manus extergit diligenter ſup caliceꝫ: ne quid de ſacramento ſuper ea remaneat: abluit etiam ſuper caliceꝫ digitos: ablutionem ſumit: et accepta mitra lauat manus; ⁊ perficit miſſam. Tuꝫ poſt communio. diei dicitur pro rege ſub vno. Per dominum noſtruꝫ. Poſt cōmunio.

Pax dat regi p primum ex prelatis.

Metropolitanus fcā cōfeſſiōe cōicat regē q̄ anteq̄ꝫ recipiat ſacrā cōionem oſculatur manū pōficiſ.

Metropolitanus regem poſt cōioneꝫ manu ſua purificat.

Deus qui ad predicandum eterni regni euangeliuꝫ: Romanum imperiuꝫ preparaſti. Pretēde famulo tuo. N. Regi noſtro arma celeſtia: vt pax eccl'ie nulla turbet̄ tempeſtate bellorum. Per dominū. In fine metropolitanus dat benedictionē ſolennem: qua data ſinguli ad ſua reuertuntur.

Metropolitanus dat ſolēnem benedictionem.

De bn̄dictione et coronatione reginē

Si vo tūc regina bn̄dicenda ſit ⁊ coronā da: cū p̄mū ipſo rege itronizato ⁊ orationibus expletis: Metropolitanus cū p̄latis paratis: ad altare reuerſus: in faldiſtorio ſedet. Rex de ſolio ſuo ſurgens cum comitiua ſua: coronam in capite: ⁊ ſceptrū in manu geſtans ante altare ad metropolitanuz ꝓficiſcit: ⁊ facta ei reuerentia: ſtans d̄tecto capite petit reginaz bn̄dici ⁊ coronari ſub huiuſmōi aut ſilib⁹ vbis.

Si regina coronanda eſt: tūc rege itronizato metropolitanus ſedet cū mitra ante altare ⁊ rex cuz corona ⁊ ſceptro a ſuis aſſociatus venit an̄ eū ⁊ petit reginaz bn̄dici dicens Reuerende ⁊c̄.

Reuerēde pater: poſtulamus vt cōſortē nr̄az nobis a deo ꝯiūctā bn̄dicere: ⁊ corona reginali decorare dignemini: ad laudē ⁊ gloriā ſaluatoris nr̄i ieſu xp̄i. Deinde ad ſoliū ſuuz reuertit. Tunc regina q̄ in aliquo loco ad partez in eccl̄ia a p̄ncipio ſteterat: a duobus ep̄is paratis: nō his q regem deduxerūt: ſed p̄mis poſt eos: crine ſoluto: ⁊ capite velato: in veſtibus ſuis cōmunibus ad metropolitanū ante altare deducit: ⁊ facta metropolitano reuerētia: coraz illo genuflectit: ⁊ eius manū oſculat. Tūc ſurgit metropolitan⁹ cū mitra ⁊ in faldiſtorio ꝓcūbit. Regina vero ad ei⁹ ſiniſtrā in terram ſe ꝓſternit: ⁊ inchoatur ac ſub breuitate perficit Letania s̄. fo. x. ſub ordinatione ſubdiaconi poſita. qua finita metropolitanus depoſita mitra ſurgit: ⁊ ſtans verſus ad illā: ante ſe genuflexā: dicit ſequētē orōnē itelligibili voce: quā etiā ⁊ alia ſequētia aſtātes p̄lati parati ſubmiſſa voce dicunt. Oremus.

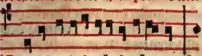
Rex ad soliū ſuum reuertitur.

Metropolitanus procūbit ⁊ dicitur breuiter letania: qua finita ſtans ſine mitra dicit orationē ſup reginam genuflexam.

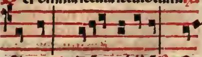

Omnipotens ſēpiterne de⁹: hāc famulā tuā N. celeſti bn̄dictione ſanctifica: ⁊ quā in adiutoriū regni reginaz eligim⁹: tua vbiqȝ ſapiētia doceat atqȝ ꝯfortet: ⁊ eccl̄ia tua fidelē famulaȝ ſemper agnoſcat. Per eundeȝ dominum noſtrum ieſum chriſtuȝ filiū tuum: Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūs ſancti deus. Deinde extēſis manibus an̄ pect⁹ dicit.
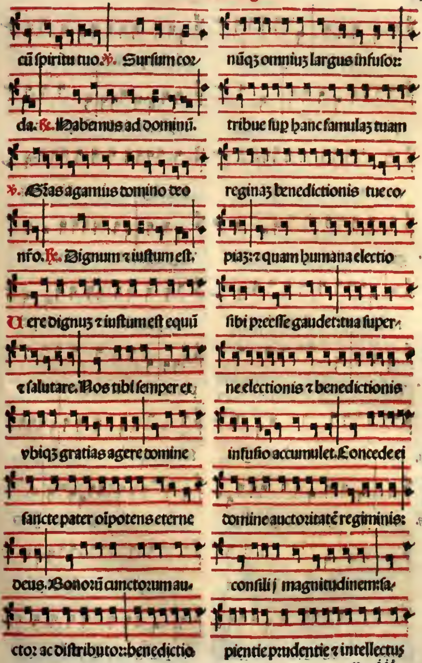
Metropolitanus extenſis manibus an̄ pectus dicit p̄fationē.
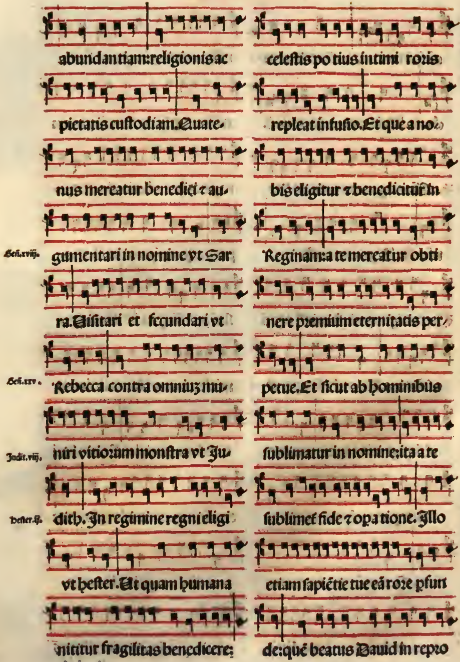

Per omnia ſecula ſeculorum. ℞.

Amen. ℣. Dn̄s vobiſcū. ℞. Et

cũ ſpiritu tuo. ℣. Surſum cor-
da. ℟. Habemus ad dominũ.
℣. Gr̃as agamus domino deo
nr̃o. ℟. Dignum ⁊ iuſtum eſt.
Uere dignuꝫ ⁊ iuſtum eſt equũ
⁊ ſalutare. Nos tibi ſemper et
vbiqꝫ gratias agere domine
ſancte pater oĩpotens eterne
deus. Bonorũ cunctorum au-
ctor ac diſtributor: benedictio-
nũqꝫ omniuꝫ largus infuſor:
tribue ſup hanc famulaꝫ tuam
reginaꝫ benedictionis tue co-
piaꝫ: ⁊ quam humana electio
ſibi preeſſe gaudet: tua super-
ne electionis ⁊ benedictionis
infuſio accumulet. Concede ei
domine auctoritatẽ regiminis:
conſilij magnitudinem: ſa-
pientie prudentie ⁊ intellectus

abundantiam: religionis ac
pietatis cuſtodiam. Quate-
nus mereatur benedici ⁊ au-
Gen. xviij.
gmentari in nomine vt Sar
ra. Viſitari et fecundari vt
Gen. xxv.
Rebecca contra omniuz mu-
Judit. viij.
niri vitioꝛum monſtra vt Ju-
Heſter. ij.
dith. In regimine regni eligi
vt heſter. Et quam humana
nititur fragilitas benedicere:
celeſtis potius intimi roꝛis
repleat infuſio. Et quē a no-
bis eligitur ⁊ benedicitur In
Reginam: a te mereatur obti-
nere pꝛemium eternitatis per-
petue. Et ſicut ab hominibus
ſublimatur in nomine: ita a te
ſublimet fide ⁊ opatione. Illo
etiam ſapiētie tue eā roꝛe pfun
de: quē beatus David in repro

miſſione: ꝛ filius eius Salomō
ꝑcepit in locupletatione. Sis
ei domine contra cunctoꝛum
ictus inimicoꝛum loꝛica. In
aduerſis galea. In pꝛoſperis
ſapientia. In pꝛotectione cly-
peus ſempiternus. Sequatur
pacē: diligat charitatem: abſti-
neat ſe ab oī ipietate: loquatur
iuſti tiam: cuſtodiat veritatem:
ſit cultrix iuſti tie et pietatis
amatrix re ligionis. Uigeatq;
pꝛeſenti benedictione in hoc
euo annis plurimis: ꝛ in ſem-
piterno ſine ſine eternis.

Qđ ſeqt̄ dicit plane legēdo ita tñ q̄ a circūaſtantibus audiat̄. Per dñz nr̄m ieſuz xp̄z filiū tuū: q̄ tecū viuit ꝛ regnat in vnitate ſpūs ſcti deus. Per oīa ſcl'a ſcl'oꝝ: ℟ Amē. — Metropolitan⁹ dicit plane qđ ſeqtur

Qua pꝛefatione expleta ſedet metropolitanus: ꝛ accepta mitra inūgit in modū crucis cum oleo catecuminoꝝ illius bꝛachiū dextrū inter iuncturā manus ꝛ iuncturā cubiti: ac inter ſcapulas dicens. — Metropolitanus ſedens cū mitra inūgit bꝛachiuz dextrū ꝛ ſpatulas regine dicens: Deus ꝛc̄.

Deus pater eterne glie ſit ti
bi adiutor: ⁊ ops benedicat
tibi: preces tuas exaudiat: vitam
tuam longitudine dierũ adimple
at: benedictioné tuã iugiter cõfir
met: te cum omni populo in eter
nuz conſeruet: inimicos tuos con
fuſione induat: ⁊ ſup te chriſti ſan
ctificatio: ac huius olei infuſio flo
reat: vt qui tibi in terris tribuit
benedictionem: ipſe in celis conſe
rat meritum angelorũ: ac benedi
cat te: ⁊ cuſtodiat in vitã eternaz:
ieſus xps dñs noſter. Qui viuit ⁊
regnat deus in ſecula ſeculorũ. ℟.
Amé. Quo facto ſurgit regina: ⁊
a ſuis ducitur ad ſacriſtiã ſeu papi
lionem: vbi rex regales veſtes in
dutus eſt: ibi ⁊ ipſa induitur ve
ſtibus reginalibus: quibus indu
tis reducit ad metropolitanũ ad
huc cũ mitra in faldiſtorio ſeden
tem: qui imponit illi ante ſe genu
flexe coronam dicens.

Regina ducitur ad papilioné in quo rex ſe regalibus veſtibus iduerat. ⁊ ibi cuz bombice extergit oleũ vnctionis et veſtimẽtis reginalibus induit ⁊ reuertitur ad metropolitanuz adhuc ibi ſedenté cuz mitra. Qui eidem genuflexe coronã imponit dicens Accipe ⁊c.

Accipe coronaz glorie: vt ſci
as te eſſe conſortem regni:
populoqz dei ſemper proſpere cõ
ſulas: ⁊ quanto plus exaltaris: tã
to amplius humilitatem diligas:
atqz cuſtodias in xpo ieſu dño no
ſtro. Et mox dat ei ſceptrũ dicẽs.

Metropolitanus dat regine ſceptrũ dicens: Accipe vgaz ⁊c.

Accipe virgã virtutis ⁊ equi
tatis: ⁊ eſto pauperibus mi
ſericors ⁊ affabilis: viduis: pupil
lis: ⁊ orphanis diligentiſſimaz cu
ram exhibeas: vt oipotens deus
augeat tibi gratiã ſuaz. Qui viuit
⁊ regnat in ſecula ſeculorũ. Quo
facto ſurgit regina: ⁊ epi parati ꝗ
ipſaz ad altaré duxerũt: eã aſſo
ciãt vſqz ad ſuum thalamũ. vbi ſe
det in ſolio ſuo: puellis eius ipſaz
comitãtib⁹. Deinde dicit Alleluia
vel Tract⁹. Euãgelium ⁊ Offerto
riũ. Quo dicto regina cum rege a
ſuis tm̃ aſſociati vadũt ad offerẽ
dũ metropolitano in faldiſtorio
ante mediũ altaris ſedẽti: de auro
quãtũ volunt: deinde reuertunt
ambo ad thalamũ ſuũ: ⁊ procedit in
miſſa vſqz ad cõionez. Data pace
regi ⁊ regine per primuz ex platis
paratis: cuz inſtro ad hoc ordina
to. Rex ⁊ regina a ſuis tantũ aſſo
ciati: deſcendunt de thalamis ⁊ ve
niũt ad altare: vbi i ſupremo gra
du genuflectunt ⁊ pcepta cõione
p metropolitanũ: antequã digitos
abluat: vertit ſe ad regẽ ⁊ reginã
q dicũt ſubmiſſa (itelligibili tñ vo

Epi qui eam aſſociant eã deducunt ad thalamũ ſibi paratũ vbi ſedet i ſolio cũ puellis ſuis.

Dat pax regi ⁊ regine ⁊ cõmũicato metropolitano rex ⁊ regina de ſuis thalamis deſcẽdẽtes veniũt cũ ſuis ante altare ⁊ facta cõfeſſione cõicant ⁊ ab eodez metropolitano cũ ſuo calice purificantur.

ce. Cōfiteor deo omnipotēti ⁊c. Quo dicto metropolitanꝰ dicit. Miſereaꝛ veſtri omnipotens deꝰ: ⁊ dimiſſis oībꝰ peccatis veſtris perducat vos ad vitā eternā. ℞. Amē. Indulgentiaꝫ:abſolutionē ⁊ remiſſionē oīum peccatoꝝ veſtrorū tribuat vobis omnipotens ⁊ miſericors dn̄s. ℞. Amē. Et manu dextra ꝑducit ſignū crucis ſup regē ⁊ reginā:tū vertit ſe ad altare ⁊ ponit ambas hoſtias ꝯſecratas ſup patenā:⁊ conuerſus ad regē ⁊ reginā accipit vnā ex eiſdē hoſtijs inter pollicē ⁊ indicem dextre manus:⁊ cū ſiniſtra patenā cōtinuo retinet ſub ipſa dextra: ⁊ cū ſacramento quod in dextra tenet: format ſignū crucis ante faciē regis ⁊ cū cōmunicat dicens. Corpus dn̄i noſtri ieſu chriſti cuſtodiat te ⁊ perducat in vitaꝫ eternam. Rex priuſq̄ cōmunionē ſumat oſculatur manū dextrā metropolitani: tum ſimili modo cōmunicat reginaꝫ:que ſimiliter eius manū oſculatur:⁊ ſucceſſiue ambos ex calice ſuo purificat:qui purificati ad thalamos ſuos reuertunꝛ eo ordine quo venerunt. Metropolitanus vero patenā cū pollice dextre manus extergit diligenter ſuper calicem:nequid de ſacramento ſuper ea remaneat:abluit ſup calicem digitos:ablutionē ſumit: ⁊ accepta mitra lauat manus: perficitq̄ miſſam:⁊ in fine dat bn̄dictionē ſolēnē:qua data rex ⁊ regina vadunt ad palatiū ſuū:⁊ metropolitanus ac alij plati oēs deponūt veſtes ſacras: ⁊ ad ꝓpria quiſq̄ reuertiꝛ.

Metropolitanus cōpleta miſſa dat bn̄dictionem ſolēnē ⁊ oēs ad ꝓpria reuertuntur.

Si regina ſola ſit coronāda rege iam pridem coronato: que paranda ſint.

Si autē rege iam pridē coronato regina ſola vt coniux illius coronanda ſit: paranꝛ duo thalami:⁊ alius locus in quo regina a principio officij vſq̄ ad tēpus coronationis expectat. Vocantur oēs prelati regni:ac omnia alia fiunt. q̄ ſupra pro coronatione regis ordinata ſunt. Die autem ſtatuto metropolitano ⁊ prelatis in eccleſia conſtitutis ⁊ ſe veſtientibus: Rex veſtibus regalibus indutus cū corona in capite: ⁊ ſceptro in manu:enſe ꝑcedente: a ſuis aſſociatus venit ad eccleſiam:⁊ aſcēdit thalamū ſuū: ⁊ metropolitano ac prelatis omnibus paratis incipiꝛ miſſa more ſolito: ⁊ continuaꝛ vſq̄ ad Alleluia: vel Tractū. ſi ſit dicendus excluſiue. Cū rex coronā ⁊ ſceptrū ferēs: deſcendit de thalamo ſuo: ⁊ metropolitano in faldiſtorio añ altare cū mitra ſedēte: petit ab eo reginā bn̄dici ⁊ coronari ſub his vbis.

Rex petit reginā coronari.

Reuerende pater: poſtulamus vt conſortem noſtraꝫ nobis a deo coniunctam benedi-

cere: ⁊ corona reginali decorare digneminí: ad laudē ⁊ gloriam ſalvatoris noſtri ieſu xp̄i. Deinde ad thalamū ſuū revertitur: ⁊ regina que vſqȝ tūc í aliquo loco ad partē in eccl'ia ſteterat: a duob⁹ prioribus p̄latis paratis: crine ſoluto: ⁊ capite velato: ducitur ad metropolitanū ante altare ſedētem: ⁊ facta ei reverentia: corā eo genuflectit: ⁊ eius manū oſculat̄. Tūc ſurgit metropolitanus: ⁊ cum mitra procūbit ſupra faldiſtoriū. Regina vero ad eius ſiniſtrā ſe in terrā ꝓſternit: ⁊ inchoant̄ letanie ⁊ perficiunt̄: ac oia alia fiunt que ſupra in coronatione regine dicta ſunt vſqȝ ad Offertoriū. ad qđ poterit rex cū regina ꝓcedere: vel regina ſola: ꝓut regi placebit. Facta cōione per metropolitanū: communicat̄ regina. Deinde ꝑficitur miſſa: ⁊ in fine metropolitanus dat benedictionem ſolennem.

Modus coronandi reginam regni dñam abſqȝ rege.

SI vero regina coronāda eſt vt regni domina: ⁊ abſqȝ rege: tunc paratur thalamus vnus in eccleſia. vocātur p̄lati regni: ⁊ omnia alia ſimiliter fiūt: que ſupra pro coronatione regis ordinata ſunt. Die ſtatuto cōveniunt in eccleſia: in qua coronatio fieri debet: vbi metropolitanus aut alius ad quē ſpectat: cū ep̄is alijs parat ſe: ⁊ ſedent ante altare: vt ſ̄ dictū eſt. Interim regina conſuetis veſtibus induta: cū ſuis p̄latis: baronibus: ⁊ puellis: ac alijs domeſticis venit ad eccleſiā: ⁊ cū fuerit prope p̄sbyteriū: duo priores ep̄i parati: veniūt ei obviā: ⁊ cum mitris capita illi aliquātulū inclinantes. ipſam inter ſe mediā vſqȝ ad metropolitanū deducunt. cui regina caput inclināſ: humilem reverētiam exhibet qua facta prior ipſoꝝ deducētiū: detecto capite: verſus ad metropolitanum dicit.

Maior duorū epoꝝ ei p̄ſtat metropolitano dicens reverēdiſſime ⁊c̄.

REverendiſſime pater: poſtulat ſancta mater eccl'ia: vt p̄ſentē circunſpectā mulierē: ad dignitatē reginalē ſubleuetis. Tūc interrogat metropolitan⁹. Scitis illam eſſe dignam ⁊ vtilem ad hanc dignitatē? Ille reſpondet. At novimus ⁊ credimus eam eſſe dignam ⁊ vtilem eccleſie dei: ⁊ ad regimen huius regni. Metropolitanus dicit. Deo gratias.

Metropolitanus querit an digna ſit.

TUnc ſedet regina media inter ipſos ep̄os deducentes: congruenti ſpatio a metropolitano: ita vt illi faciem vertat: ipſi etiā deducentes ep̄i: ſenior ad dextrā: alius ad ſiniſtram regine ſe collocant: vt ⁊ ipſi ad alterutrum facies vertant. Ipſis ſic ſedentibus: poſtq̄ȝ aliquātulum quieverint. Metropolitanus coronan-

Regina media inter duos epiſcopos ſedet ⁊ habȝ faciem v̄ſus metropolitanū ⁊ epiſcopi hic ⁊ inde ſe mutuo reſpiciunt.

daʒ reginã diligẽter inſtruit ⁊ ad
monet de fide ⁊ dilectione dei: ac
ſalubri regimine regni ⁊ populi:
defenſione eccleſiaꝝ ⁊ miſerabiliũ
perſonaꝝ: ⁊ alijs opportunis voce
congruenti ⁊ intelligibili dicens.

Cum hodie per manus nr̃as
circũſpecta mulier: qui chri
ſti ſaluatoris noſtri vice in hac re
fungimur (quamuis indigni) ſa
crã vnctionẽ: ⁊ regni inſignia ſis
ſuſceptura: bene eſt: vt te prius de
onere ad quod deſtinaris: aliquã
tuluʒ moneamus. Reginalem ho
die ſuſcipis dignitateʒ: ⁊ regendi
fideles populos tibi cõmiſſos cu
ram ſumis. Preclaruʒ ſane inter
mortales locũ: ſed diſcriminis: la
boris: atqʒ anxietatis plenũ. Ve
Ro. xiij. rum ſi cõſideraueris ꝙ oĩs pote
ſtas a dño deo eſt: per quẽ regine
Pro. viij. regnant: ⁊ leguʒ conditores iuſta
decernũt: tu quoqʒ de grege tibi
cõmiſſo: ipſi deo rationẽ es reddi
tura. Primum pietateʒ ſeruabis.
Dñm deuʒ tuũ tota mente: ac pu
ro corde coles. Chriſtianã religio
neʒ ac fidẽ catholicã quã ab incu
nabulis ꝓfeſſa es: ad finẽ vſqʒ in
uiolatã retinebis: eamqʒ contra
oẽs aduerſantes ꝓ viribuʒ defen
des. Eccleſiaꝝ prelatis: ac reliquis
ſacerdotibus condignã reueren
tiam exhibebis. Eccleſiaſticã liber
tatẽ non conculcabis. Juſtitiaʒ ſi
ne qua nulla ſocietas diu conſiſte
re põt: erga oẽs inconcuſſe admi
niſtrabis: bonis pr̃mia: noxijs de
bitas penas retribuẽdo. Viduas:
pupillos: pauperes ac debiles ab
omni oppreſſiõe defendes. Omni
bus te adeũtib⁹: benignã: manſue
tã: atqʒ affabileʒ: pro reginali tua
dignitate te prebebis: ⁊ ita te ge
res: vt nõ ad tuaʒ: ſed totius ppli
vtilitatẽ regnare: premiũqʒ bñfa
ctoꝝ tuoꝝ: non in terris: ſed in ce
lo expectare videaris. Quod ipſe
preſtare dignetur: Qui viuit ⁊ re
gnat deus in ſcl'a ſcloꝝ. Quo fa
cto regia electa accedit ad metro
politanum: ⁊ genuflexa oſculatur
eius manũ: ⁊ facit hãc ꝓfeſſioneʒ

Regia genuflexa corã metropolitano facit pmiſſionem ſequẽtẽ dicens: Ego ⁊c.

Ego. N. deo annuẽ dicẽs.
te futura regina. A. ꝓfiteor
⁊ ꝓmitto corã deo ⁊ angelis eius:
deinceps legẽ: iuſtitiã ⁊ pacem ec
cleſie dei: ppl'oqʒ mihi ſubiecto:
pro poſſe: ⁊ noſſe facere atqʒ ſer
uare: ſaluo cõdigno miſericordie
dei reſpectu: ſicut in cõſilio fideli
um meoꝝ melius potero inueni
re. Põtificibus quoqʒ eccleſiaꝝ
dei condignũ ⁊ canonicum hono
reʒ exhibere: atqʒ ea que ab impe
ratoribus ⁊ regibus eccleſijs col
lata ⁊ reddita ſunt: inuiolabiliter
obſeruare. Abbatib⁹: comitibus:
⁊ vaſallis meis cõgruuʒ honorẽ:
ſm cõſiliũ fideliuʒ meoꝝ preſtare.
Deinde ambabus manibus tan
git librũ euãgelioꝝ: quem metro
politanus corã ea ſuper genibus
apertuʒ tenet: inferiori parte libri
regine verſa dicens. Sic me de
us adiuuet ⁊ hec ſancta dei euan
gelia. Quo facto metropolitanus
ſurgit: ⁊ cũ mitra ꝓcumbit in fal

Potes tãgi euãgelijs iu
rat.

diſtoꝛio. Regina vero ad eius ſiniſtram in terrā ſe pꝛoſternit.

Metropolitanus ſuper faldiſtoriū ꝓcumbit ⁊ regina ad ſiniſtrā eius proſternit ⁊ dicitur letania.

Et cantoꝛes incipiunt ſchola pꝛoſequente Letaniam. require ſupra folio decimo poſitā. In qua cum dictum fuerit. Ut obſequium ſeruitutis noſtre: tibi rationabile facias. Te rogamus audi nos. Metropolitanus ſurgit: ⁊ accepto baculo paſtoꝛali in ſiniſtra ſuper illaꝫ dicit Ut hanc electā in reginā coꝛonandaꝫ bene ✠ dicere digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Secundo dicit. Ut hanc electā in reginā coꝛonādam bene ✠ dicere ⁊ cōſe ✠ crare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Pꝛoducēdo ſup reginaꝫ ſignū crucis vbi in textu ſignatū eſt. Idē dicunt ⁊ faciunt epi paratī: genufleri tamē ꝑmanētes: quo dicto metropolitan⁹ redit ad accubitū cātoꝛib⁹ Letaniā reſumentibus ⁊ ꝑficientibus. qua finita. Metropolitanus depoſita mitra ſurgit: regina pꝛoſtrata manēte: ⁊ dicit ſup eā itelligibili voce orōnē ſequētē: quā aſtantes epi etiā ſine mitris i locis ſuis ſtātes ſubmiſſa voce ꝓnunciāt. Oremus.

Metropolitanus ſup reginā dicit ℣. ſequētes ſtās cum mitra ⁊ baculo paſtorali ꝓducens ſignū crucis ſup eaꝫ vt in textu ⁊ idem faciūt epi genufleri.

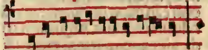
Metropolitan⁹ redit ad accubitū dictis ℣ſibus.

Finita letania metropolitanus ſtans ſine mitra dicit orationeꝫ Ops ⁊c.

Omnipotens ſempiterne deus: hanc famulam tuam celeſti bene ✠ dictione ſanctifica: ⁊ quā in gubernationem regni reginam eligimus: tua vbiqꝫ ſapientia doceat atqꝫ confoꝛtet: ⁊ eccleſia tua fidelem famulam ſemper agnoſcat. Per eundem dominum noſtrum ieſum chꝛiſtum filium tuū: Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus.

Deinde mediocri voce. extēſis manibus ante pectus dicit.

Metropolitanus ſtās ſine mitra manib⁹ ante pectus extēſis dicit ꝑfationē.

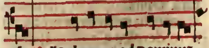
Per omnia ſecula ſeculoꝛum. ℟.

Amen. ℣. Dn̄s vobiſcū. ℟. Et

cum ſpiritu tuo. ℣. Surſuꝫ coꝛda. ℟. Habemus ad dominuꝫ.

℣. Gratias agamus domino deo
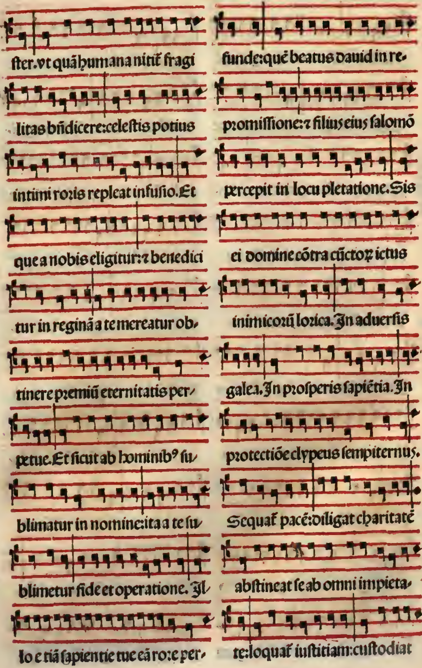

noſtro. ℟. Dignū ⁊ iuſtum eſt.

Uere dignū ⁊ iuſtū eſt equum

ꝛ ſalutare. Nos tibi ſemꝑ ꝛ vbi-
q3 gratias agere domine ſancte
pater oīpotēs eterne deus. Bo-
noꝝ cūctoꝝ auctoꝛ ac diſtribu-
toꝛ: bñdictionūq3 omniū lar-
gus infuſoꝛ: tribue ſup hāc famu
lā tuā reginā bñdictionis tue co
piā: ꝛ quā humana electio ſibi
pꝛeeſſe gaudet: tua ſupne electio
nis ꝛ benedictionis infuſio accu
mulet. Cōcede ei domine aucto-
ritatē regiminis: cōſilij magni-
tudinē: ſapiētie pꝛudētie ꝛ itelle
ctus abūdātiā: religionis ac pie
tatis cuſtodiā. Quaten⁹ merea-
tur bñdici: ꝛ augumētari in no
mine vt ſarra. Uiſitari ꝛ fecūda-
ri vt rebecca. cōtra omniū mu-
niri vitioꝝ monſtra vt iudith.
In regimine regni eligi vt he-

ſter. vt quã humana nitiť fragi
litas bñdicere: celeſtis potius
intimi roꝛis repleat infuſio. Et
que a nobis eligitur: ⁊ benedici
tur in reginā a te mereatur ob-
tinere pꝛemiū eternitatis per-
petue. Et ſicut ab hominibꝰ ſu-
blimatur in nomine: ita a te ſu-
blimetur fide et operatione. Il-
lo etiā ſapientie tue eā roꝛe per-
funde: quē beatus dauid in re-
pꝛomiſſione: ⁊ filius eius ſalomō
percepit in locu pletatione. Sis
ei domine cōtra cūctoꝝ ictus
inimicoꝝ loꝛica. In aduerſis
galea. In pꝛoſperis ſapiētia. In
protectiōe clypeus ſempiternus.
Sequať pacē: diligat charitatē
abſtineat ſe ab omni impieta-
te: loquať iuſtitiam: cuſtodiat

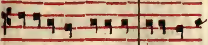
veritatē. Sit cultrix iuſtitie ⁊ pie

tatis: amatrix religionis: vige-

atq; preſenti bñdictione in hoc

euo annis plurimis: ⁊ in ſem-

piterno fine ſine eternis.

Deinde dicit plane legēdo: ita tñ q̄ a circūaſtantiab⁹ audiat. Per dominuz noſtrum ⁊c. Quibus dictis ſedet metropolitanus. ⁊ accepta mitra intingit pollicez dextre manus in oleum catecuminorū: ⁊ inungit in moduz crucis brachiū dextrum regine inter iuncturam manus ⁊ iuncturam cubiti: ac inter ſcapulas dicens.

Metropolitan⁹ ſedet cū mitra ⁊ vngit manuz eius. brachium ⁊ ſcapulas regine de oleo catecuminorū3 dicens. Deus pr̄ ⁊c.

Deus pater eterne glorie ſit tibi adiutor: ⁊ oīpotens benedicat tibi: p̄ces tuas exaudiat: vitam tuam longitudine dierum adimpleat: benedictionē tuam iugiter confirmet. te cū omni populo in eternuz conſeruet: inimicos tuos cōfuſione induat: ⁊ ſuper te chriſti ſanctificatio: ac huius olei infuſio floreat: vt qui tibi in terris tribuit benedictionez: ipſe in celis conferat meritum angelorum: ⁊ benedicat te: ⁊ cuſtodiat in vitam eternā. Jeſus chriſtus domin⁹ noſter: Qui viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculorum.

fo. cccvj.

Quo facto ſurgit regina ⁊ ad partez ſe retrahit: vbi prelati ſui domeſtici ei aſſiſtunt. Metropolitan⁹ vero accedit ante altare ⁊ depoſita mitra cuz ſuis miniſtris facit confeſſionē. Idem faciunt ep̄i parati iuxta ſedilia ſua ſine mitris ſtantes. Facta confeſſione: metropolitanus aſcēdit ad altare: oſculatur. incenſat. ⁊ procedit in miſſa vſq; ad Alla excluſiue vel Tractū ſi dicitur more conſueto. Regina vero ducitur a ſuis ad ſacriſtuā vel papilionez: vbi accipit veſtes reginales. Deinde redit cū illis ad thalamum. Ubi manet vſq; ad dictū Graduale non tñ ſedet in ſolio: ſed ſup aliqd̄ faldiſtoriuz ſibi paratum genuflexa p̄ſtibit. audiēs miſſaz. Miſſa dicit de die: ⁊ cuz orōne diei dicit̄ p ipſa electa regia ſub vno. Per d. orō.

Regina ad partem ſe cōferente cum ſuis: metropolitanus facit confeſſionem ⁊ procedit in miſſa vſq; ad alleluia excluſiue: vel vſq; ad tractū ſi dicit̄.

Deus regnorum oīum protector: da famule tue. N. regi

Ista orō dicitur cū prima collecta ſub vno per dñz.

ne nře triumphū virtutis tue ſciē ter excolere: vt q̄ tua cōſtitutione eſt principiſſa: tuo ſemp̄ munere ſit potens. Per dn̄m. Graduali cātato metropolitan⁹ ſedet in faldiſtorio cū mitra: ⁊ regina a ſuis aſſociata media inter priores duos prelatos paratos ad metropolitanū reducit̄: cui facta reuerētia vt prius genuflectit corā eo. Tūc imponitur ei corona quā oēs epi parati q̄ adſunt de altari p̄ metropolitanū ſumptam manib⁹ tenēt: ipſo metropolitano illam regēte ⁊ capiti illius iponente ⁊ dicente.

Graduali cā tato ſedꝫ metropolitanus cum mitra. ⁊ regina ad eum deducta ab eo coronatur ipſo dicente Accipe coronā

Accipe coronā regni: q̄(licet ab indignis) ep̄orū tamen manibus capiti tuo imponitur: in noīe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpūs ✠ ſancti: quā ſanctitatis gloriā ⁊ honorē: ac opus fortitudinis intelligas ſignificare: ⁊ p̄ hanc te participē miniſterij nři non ignores. Ita vt ſicut nos in iterioribus paſtores: rectoreſq̄ꝫ animaruꝫ itelligimur: ita ⁊ tu cōtra aduerſitates eccleſie xp̄i defenſatrix aſſiſtas regniq̄ꝫ tibi a deo dati: ⁊ p̄ officium nře bn̄dictionis in vice apoſtolorū: omniūq̄ꝫ ſanctorum: regimini tuo cōmiſſi: vtilis executrix: pſpicuaq̄ꝫ regnatrix ſemp̄ appareas: vt inter glorioſos athletas: virtutuꝫ gemmis ornata: ⁊ premio ſupne felicitatis coronata: cū redemptore ⁊ ſaluatore nřo ieſu xp̄o: cuius nomē vicemq̄ꝫ geſtare credēris ſine fine glorieris: q̄ viuit ⁊ imperat deus cū patre ⁊ ſpiritu ſctō in ſecula ſeculorum. Et mōx dat ei ſceptrum in manum dicens.

Metropolitanus ſedēs cū mitra dat ſceptrū regine dicēs Accipe.

Accipe virgā virtutis ⁊ equitatis: ⁊ eſto pauperibus miſericors ⁊ affabilis: viduis: pupillis ⁊ orphanis diligētiſſimam curaꝫ exhibeas: vt oipotens de⁹ augeat tibi gratiā ſuaꝫ: qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Tūc ſurgunt oēs: ⁊ metropolitanus cuꝫ oib⁹ epis paratis deducit reginā: coronā i capite: ⁊ ſceptruꝫ i manu ferētē: mediaꝫ inter ſe ⁊ digniorē ep̄ꝫ paratū ſupra ſoliū: vbi ſtās cū mitra vna cuꝫ eodē digniore ep̄o intronizat eaꝫ in ſolio dicēs. Sta ⁊ retine amodo locuꝫ tibi a deo delegatū: p̄ auctoritatem oipotētis dei: ⁊ per p̄ñtē traditionē noſtram: oium ſcilicet ep̄oruꝫ: ceterorūq̄ꝫ dei ſeruorum: ⁊ quanto clerū

Metropolitanus cū omnib⁹ epis ducit reginam mediaꝫ inter ſe ⁊ p̄mū epiſcopū paratum ⁊ collocant eam in ſede ſua dicente Sta ⁊ retine.

to clerus ſacris altaribus ꝓpin quioꝛē ꝓſpicis: tāto ei potētioꝛes in locis congruis honoꝛes īpēde re memineris: quatenus media toꝛ dei ꝛ hoīum: te mediatricē cle ri ꝛ plebis: in hoc regni ſolio cō firmet: ꝛ in regnū eternus ſecū re gnare faciat Jeſus xp̄s dñs nr̄. Rex regū ꝛ dñs dñantiū. Qui cū patre ꝛ ſpū ſancto viuit ꝛ regnat deus p oīa ſecula ſeculoꝛum. Dein de metropolitanus depoſita mi tra ichoat ſchola ſequēte hymnū

Metropolitanus inchoat Te deuz ſtans ſine mitra ꝟſus ad altare.

Te deum laudamus.

Qui totus dicit̄ ꝑut habet̄ ſupra fo. xxxv. Quo incepto metropolitanus accedit ad dexterā regine: ibi cōtinuo manens vſq; ad finē hymni. Finito hymno metropolitan⁹ ſtans vt ꝑus iuxta reginā ſine mitra dicit ſup illam. ℣. Firmet̄ manus tua: ꝛ exaltet̄ dextera tua. ℟. Juſtitia ꝛ iudiciū p̄paratio ſedis tue. ℣. Dñe exaudi oꝛationē meā. ℟. Et clamoꝛ me⁹ ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcū. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oꝛemus.

Finito hymno ſtans ſine mitra metropolitanus dicit ℣. ꝛ oꝛones ſup reginā ſedentē.

Exo. xvij. Deus q victrices moyſi manus in oꝛatione firmaſti: q quamuis etate langueſceret: infatigabili ſanctitate pugnabat: vt dū amalech iniquus vincit̄: dum ꝓphanus nationū populus ſubiugat̄: exterminatis alienigenis: hereditati tue poſſeſſio copioſa ſeruiret: opus manuū tuarū pia nr̄e oꝛationis exauditione confirma. Habemus ꝛ nos apud te ſcē pater: dñm ſaluatoꝛē: qui ꝓ nobis manus ſuas extendit in cruce: per quē etiam p̄camur altiſſime: vt tua potentia ſuffragante: vniuerſoꝛū hoſtiū frangatur ipietas: populuſq; tuus ceſſante foꝛmidine: te ſolū timere condiſcat. Per eundē dñm ꝛc. ℟. Amē. Quib⁹ finitis metropolitanus cū ep̄is paratis reuertit̄ ad ſedē ſuam ꝓpe altare: ꝛ dicit̄ Alleluia vel Tractus. Euāgeliū. ꝛ alia vſq; ad Offertorium incluſiue. Quo dicto metropolitanus ſedet in faldiſtoꝛio añ mediū altaris cū mitra: ꝛ regina a ſuis p̄latis: magnatibus ꝛ alijs aſſociata: venit ante metropolitanum: coꝛā quo genuflexa: offert ei aurum quantum ſibi placet: ꝛ manum metropolitani oſculat̄. Dein de ad ſolium ſuū reuertit̄: Metropolitan⁹ lauans manus: ſurgit: ac ceditq; ad altare: ꝛ ꝓſequit̄ miſſas vſq; ad cōmunionē: cū ſecreta diei dicit̄ ꝓ regina ſub vno. Per dominum. Secreta

Dicit̄ Alle. ꝛ euāgeliū ꝛ offertoriū in miſſa.

Dicto offertorio metropolitanus ſedet cū mitra ante mediuz altaris ꝛ regia genuflexa offert ei aurū ꝛ manū eius oſculatur.

Suſcipe dñe p̄ces ꝛ hoſtias eccleſie tue pro ſalute famule tue. N. regine nr̄e ſupplicantis: ꝛ in ꝓtectione fideliū populoꝛum: antiqua brachij tui opare miracula: vt ſuperatis pacis inimicis: ſecura tibi ſeruiat chꝛiſtiana libertas. Per dominum. Pax datur regine per primus ex p̄latis paratis cū inſtrumento ad hoc oꝛdinato. Poſtq̄ metropolitanus ſe cōmu

Pax dat̄ regine.

nicauerit de corpore ꝛ ſanguine: ꝛ ſe purificauerit: anteq̃ꝫ digitos abluat: Regina ſine corona: ꝛ ſine ſceptro de thalamo ſuo a ſuis dūtarat aſſociata: accedit ad altare: genuflectit in ſupremo gradu altaris: ꝛ metropolitano detecto capite ad eam verſo: dicit regina ſubmiſſa (intelligibili tamen) voce.

Regina ſine corona ꝛ ſceptro veniēs ante altare facta ꝯfeſſione cōicat.

COnfiteor deo oīpotenti ꝛc. Quo dicto metropolitanus adhuc eodem modo ſtans dicit.

MIſereatur tui omnipotēs deus: ꝛ dimiſſis oībus peccatis tuis perducat te ad vitam eternam. ℟. Amen.

INdulgentiam: abſolutionem ꝛ remiſſionē oīum peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens et miſericors dominus. ℟. Amen.

Et manu dextra ſignuꝫ crucis ſuper reginā producens: vertit ſe ad altare: accipitq̃ꝫ hoſtiā ꝯſecratam inter pollicē ꝛ indicem dextre manus ꝛ cū ſiniſtra patenā continuo ſupponit hoſtie: ꝛ cōuerſus ad reginam cuꝫ ipſo ſacramēto format ſignum crucis ante faciem regine ꝛ eam cōmunicat dicens.

Regina oſculatur manuꝫ pōtificis anteq̃ꝫ recipiat cōionem: poſtea purificatur de manu metropolitani.

COrpus domini noſtri Ieſu chriſti cuſtodiat te ꝛ pducat in vitaꝫ eternā. Regina anteq̃ꝫ ſumat ſacramētū: oſculatur manuꝫ dextrā metropolitani: ꝛ ſumpta communione ex calice de manu metropolitani ſe purificat: et purificata ad thalamū ſuū reuertitur cuꝫ ſuis: vt venit. Metropolitanus vero patenā cū pollice dextre manus extergit diligēter ſup calicēꝫ: ne qd de ſacramēto ſup ea remaneat: abluit etiā ſup calicēꝫ digitos: ablutionem ſumit: ꝛ accepta mitra lauat manus: ꝛ pficit miſſam: cum poſt com̄. diei dicitur ꝓ regina ſub vno. Per dominuꝫ. Poſt com̄.

Oro dicenda ſub vno per dn̄m cuꝫ prima poſt coione.

DEus qui ad p̄dicādū eterni regni euāgeliū romanū imperiuꝫ p̄paraſti: p̄tende famule tue. N. regie noſtre arma celeſtia: vt pax eccleſie nulla turbetur tempeſtate bellorum. Per dominū. In fine metropolitanus dat bn̄dictionēꝫ ſolemnē. qua data oēs vadūt in pace. Miſſa dicitur de die cū cōmemoratiōe pro regina electa ſub vna ꝯcluſione ꝓut ſupra ordinatū eſt.

Finita miſſa metropolitanus dat ſolēnem benedictionem.

CUm autē regina iam prideꝫ vt regni domina: bn̄dicta ꝛ coronata: deinde cōſortem ſibi elegerit: quem poſtea ſtatuerit coronari. Ad diem ordinatā vocantur omnes p̄lati regni: parātur duo thalami: ac omnia alia ordinantur: prout ſupra in coronatione regis poſita ſunt. Die auteꝫ ſtatuto: metropolitano ꝛ prelatis in eccleſia conſtitutis: ꝛ ſe veſtiētibus: Regina reginalibus veſtibus induta: cum corona in capite: ꝛ ſceptro in manu: a ſuis aſſociata: venit ad eccleſiaꝫ ꝛ aſcendit thalamū ſuuꝫ. Illis autem paratis: ꝛ ſuo ordine ſedētibus: vt ſupra in coronationē regis ordinatum eſt. regina de thalamo ſuo deſcēdēs cū corona in capite: ꝛ ſceptro in manu: venit coraꝫ metropolitano: a quo facta

Ritus coronandi regem regina iā pridem coronata.

Regina cuꝫ corona ī capite ꝛ ſceptro in manib⁹ facta reuerentia metropolitano p̄ſtat ei regē ꝛ petit eum coronari dicens reuerēde ꝛc.

ei reuerētia:petit regē ꝯſortē ſuū
benedici ⁊ coronari ſub his vbis.

R Euerēde pater:poſtulam⁹
vt ꝯſortē nrm̄ a deo nobis
ꝯiūctū bñdicere:⁊ corona regali
decorare dignemini:ad laudem ⁊
gloriā ſaluatoris nr̄i. Deinde ad
thalamū ſuum reuertit̄. Interim
rex veſtibus militaribus indutus:
venit ad eccleſiā a ſuis prelatis do
meſticis nō paratis:ac comitib⁹:
magnatibus regni:⁊ alijs aſſocia
tus. Qui cū venerit prope preſby
teriū:duo priores epi ex paratis:
ei obuiā veniunt:⁊ cū mitris capi
ta illi aliquantulū inclinātes:ipm̄
vſq; ante metropolitanum dedu
cunt. corā quo:rex birreto depoſi
to:caput inclinās humiliter ei reue
rētiā exhibꝫ. Qua facta:prior epo
rū deducētiū:ſtans detecto ca
pite verſus ad metropolitanum:
voce intelligibili dicit.

Seruat̄ hic et deinceps modus q ſupra poſitus ē in coronatione regis.

R Euerendiſſime pater poſtu
lat ſctā mr̄ eccleſia ⁊c. Et oīa
alia ſuo ordine fiunt:prout habet̄
ſupra ſub prima rubrica de benedi
ctione ⁊ coronatione regis: vſq;
ad aliā rubricā de coronatione re
gine:que hic omittitur cū ſit pri
us coronata. ¶ De benedictione
noui Militis.

iles creari ⁊ bñdici
poteſt quacūq; die:
loco ⁊ hora:ſꝫ ſi iter
miſſarū ſolēnia creā
dus eſt: Pontifex in eo habitu in
quo miſſam celebrauit:aut illi in
terfuit:in faldiſtorio ante mediū
altaris ſtās vel ſedēs ꝓut ꝯuenit:
finita miſſa id pagit. Si aūt extra
diuina:in ſtola ſup rochetū:aut ſu
perpelliciū ſi eſſet pōtifex regula
ris:id facit. Et primo enſem : quē
aliquis corā eo genuflexus euagi
natum tenet:ſtans detecto capite
bñdicit:ſi non ſit bñdictus:dicēs.

Quo milites benedicuntur: primo bñdicit enſem ſtans detecto capite.

E Xaudi queſumus dñe pces
noſtras:⁊ hunc enſem:quo
iſte famulus tuus circūcingi deſide
rat:maieſtatis tue dextera digna
re bñdicere : quatenus eſſe poſſit
defenſor eccleſiarū:viduarū: orpha
norū.omniūq; deo ſeruientiū:con
tra ſeuitiā paganorū:alijſq; ſibi in
ſidiantibus ſit terror ⁊ formido:
preſtās ei eque pſecutionis:⁊ iu
ſte defenſionis effectū. Per chri
ſtum dñm nr̄m. ℟. Amē. Orem⁹.

B Ene ✠ dic dñe ſcte pater oi
potens eterne deus:p inuo
cationem ſcti tui nois:⁊ p aduen
tum chriſti filij tui dñi nr̄i:⁊ per do
num ſcti ſpiritus paracleti:hūc en
ſem:vt hic famulus tuus : qui ho
dierna die eo tua cōcedente pieta
te:pcingitur:inuiſibiles inimicos
ſub pedibus conculcet:victoriaq;
per omnia potitus : ſemp maneat
illeſus. Per chriſtū dñm nr̄m. ℟.
Amen. Deinde dicit ſtās vt prius.

B Enedictus dñs deus meus:
qui docet man⁹ meas ad p̄
liū:⁊ digitos meos ad bellum.
Miſicordia mea ⁊ refugiū meū:
ſuſceptor meus ⁊ liberator meus.
Protector meus ⁊ in ipſo ſperaui:
qui ſubdit pplm̄ meum ſub me.

Gloꝛia patri ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſcõ.
Sicut erat in pͥncipio ⁊ nũc ⁊ ſē
per: ⁊ in ſcl'a ſcloꝝ. Amen. ℣. Sal
uum fac ſeruũ tuũ dñe. ℞. Deus
meus ſperantē in te. ℣. Eſto ei do
mine turris foꝛtitudinis ℞. A fa
cie inimici. ℣. Dñe exaudi oꝛonē
meam. ℞. Et clamoꝛ meus ad te
veniat. ℣. Dominus vobiſcuꝫ. ℞.
Et cum ſpiritu tuo. Oꝛemus.

Domine ſctē: pater oĩpotens:
eterne deus: qui cũcta ſolus
oꝛdinas: ⁊ recte diſponis: qui ad
coercendã malitiaꝫ reproboꝝum:
⁊ tuendã iuſtitiam: vſum gladij in
terris hominibus tua ſalubꝛi di
ſpoſitione permiſiſti: ⁊ militarem
oꝛdinē ad populi protectioneꝫ in
ſtitui voluiſti: quiqꝫ per beatũ ioã
Luce. iij. nem militibus ad ſe in deſerto ve
nientibus: vt neminē concuterēt
ſed pꝛopꝛijs contenti eſſent ſtipē
dijs: dici feciſti: clemētiaꝫ tuam do
mine ſuppliciter exoꝛamus: vt ſi
j. Re. xvij. cut dauid puero tuo goliã ſuperã
di largitus es facultateꝫ: ⁊ iudam
j. Ma. vij. machabeũ: de feritate gentiuꝫ no
men tuũ nõ inuocãtiũ: triumpha
re feciſti. Ita ⁊ huic famulo tuo: q
nouiter iugo militie colla ſuppo
ſuit: pietate celeſti vires ⁊ audaciã:
ad fidei ⁊ iuſtitie defenſionem tri
buas: ⁊ pꝛeſtes fidei: ſpei: ⁊ chari
tatis augmentũ: ⁊ da ei timoꝛem:
pariter ⁊ amoꝛē: humilitatē: perſe
uerantiam: obediētiam ⁊ patien
tiam bonaꝫ: ⁊ cũcta in eo recte di
ſponas: vt neminē cũ gladio iſto:
vel alio: iniuſte ledat: ⁊ oĩa cum eo
iuſta honeſta ⁊ recta defendat: et
ſicut ipſe de minoꝛi gradu: ad no
uum militie pꝛouehiꝛ honoꝛē: ita
veterē hominē deponens cũ acti
bus ſuis: nouũ induat hominem:
vt te timeat: ⁊ recte colat: perfido
rum conſoꝛtia vitet: ⁊ ſuaꝫ in pꝛo
ximum charitatē extendat: pꝛopo
ſito ſuo in omnibꝫ recte obediat:
⁊ ſuuꝫ in cunctis iuſte officiuꝫ exe
quatur. Per chꝛiſtũ dominuꝫ no
ſtrũ. ℞. Amē. Tũ enſeꝫ aqua be Bñdicto en ſe epo cũ aſ git aqua be nedicta ⁊ ſe dens cum m tra mudi .. dit militi di cens: Accip gladium.
nedicta aſpergit. Si autē enſis ſit
pꝛius benedictꝫ: omnia pꝛedicta
omittuntur. Poſt hec pontifex ſe
dens cooperto capite dat enſem
nudum nouo militi ante ſe genu
flexo in manum dextram dicens.

Accipe gladiuꝫ iſtum in noĩe
pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpũs ✠
ſcti: ⁊ vtaris eo ad defenſionē tuã:
ac ſancte dei eccl'ie: ⁊ ad cõfuſionē
inimicoꝝ crucis xp̃i: ac fidei chꝛi
ſtiane: ⁊ quantũ humana fragili
tas pmiſerit: cũ eo neminē iniuſte
ledas: quod ipſe pꝛeſtare digneꝛ:
qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto vi
uit ⁊ regnat deus: p oĩa ſcl'a ſeculo Pontifex ſe dens cum mi tra cingit no uum militeꝫ Enſe.
ruꝫ. ℞. Amē. Deide enſiſ in vagi
nã reponiꝛ ⁊ pontifex cingit mili

tem nouum: enſe dicens

Accingere gladio tuo ſup fe-
mur tuum potentiſſime. In
nomine dñi noſtri ieſu xpi: ⁊ atté-
de: q̄ ſancti nō in gladio: ſed p fi-
dé vicerūt regna. Enſe cigit accin
ct⁹ miles nou⁹: ſurgit: ⁊ enſem de
vagina educit: ⁊ euaginatū ter vi
riliter vibrat: ⁊ ſup brachium ſini
ſtrum tergit: ⁊ in vaginā reponit.
Tūc pōtifex iteruz enſez euagina
tuz in dextrā accipiens militē no-
uuz ante ſe genuflexuz: cū ipſo en
ſe euaginato ter ſuper ſcapulas le
uiter percutit interim ſemel tan-

He.xj.

Eps gladiuz iteruz euaginatū accipiēs ter ſup ſcapulas noui militis cum eo leuiter pcutit dicens: Eſto miles ⁊c. ⁊ repoſito enſe eps dat alapā leuē militi dicens: Excitare ⁊c.

Eſto miles pacificus: ſtrenuus: fidelis: ⁊ deo
deuot⁹. Deide repoſito enſe ī va
ginaz. Pōtifex manu dextra dat
nouo militi leuiter alapā dicens.

Excitaris a ſomno militie: ⁊
vigilia in fide chriſti: ⁊ fama
laudabili. Tū pontifex dat nouo
militi oſculuz pacis dicens. Pax
tibi. Et milites aſtantes īponunt
nouo militi calcaria: ⁊ pontifex ſe
dens capite cooperto dicit añam.

Aſtantes ponunt calcaria nouo militi: ⁊ pontifex dicit añ. Specioſus.

Specioſus forma pre filijs ho
minū: accingere gladio tuo
ſup femur tuū potentiſſime. Sur
git pōtifex ⁊ verſus ad nouū militē
ſtās ⁊ detecto capite dicit. Orem⁹.

Pōtifex ſtās detecto capite dicit oratiōnem.

Omnipotens ſempiterne de-
us ſup hunc famulū tuū. N.
qui eminenti mucrone circumcin
gi deſiderat: gratiam tue bene ✠
dictionis infunde: ⁊ eum dextre
tue virtute fretuz: fac contra cun-
cta aduerſantia celeſtibus arma-
ri preſidijs: quo nullis in hoc ſe
culo tempeſtatibus bellorū tur-
bet: Per xpm dñm noſtrum. R.
Amē. His dictis nouus miles o
ſculat̄ manū pōtificis: ⁊ depoſitis
Enſe ⁊ calcaribus vadit in pace.

Nou⁹ miles oſculat̄ manum pontificis.

De creatiōe militis regularis.

Cum ſūmus pontifex
cōmittit aliquē crea
ri ſeu recipi in mili-
tē ſancti ioannis hie
ro ſolymitani: aut ſā
cti iacobi de ſpatha: vel ſancti geor
gij: ſeu alterius ordinis militaris.
Pontifex cui creatio huiuſmodi
ſiue receptio commiſſa eſt: In pri
mis debet interrogare diligenter
creandum militem an emiſerit ali
quod votum ſolenne impediens:
quo minus poſſit ingredi ⁊ aſſu-
mere ordinem quez intendit pro
fiteri. Si dixerit aliquod tale vo-
tum emiſiſſe: non debet cuz eo ad
actū cōmiſſum procedi. Sin autē
pontifex creat eum militem ordi-
ne ſuprascripto: tum imponit ei
Crucē ſiue ſpathā: aut aliō ſignū:
ſiue habitum illū: quo milites illi
us ordinis: quem intendit profi-
teri vti conſueuerunt. Deinde re-
cipit ab eo adhuc genuflexo pro-
feſſionem per tales emitti ſolitam
votorum: ⁊ alias ſm morem illi-
us ordinis ſiue militie. ⁊ iniungit
ei: vt quoad vixerit ſingulis die
bus dicat. cl. Pater noſter: vel
plura aut pauciora ſcdm ordinis
ſiue militie illius inſtituta.

Pōtifex interrogat militē an habeat votum alicuius religionis.

Epus recipit militē regularem ad pfeſſionem ⁊ imponit ei orationes dicendas.

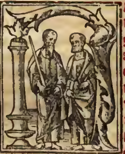
Sequit̄ ſcda pars huius libri.

Libri pontificalis ſiu ritum ſancte Romane eccleſie: Pars ſecunda incipit.

De benedictione ⁊ impoſitione primarij lapidis pro eccleſia edificanda.

Emo eccleſiã edificet priuſq̃ pontificis iudicio locus ⁊ atriuȝ deſignētur: ⁊ quid ad luminaria: q̃d ad rectoris: miniſtrorumq̄ ſtipēdia ſufficiat: quidq̄ ad eccleſie dotem pertineat: diffiniatur: ⁊ p eū: vel eius auctoritate per ſacerdotē: crux in loco figat̄: ⁊ lapis primari⁹ in fundamēto ponat̄. Pridie igitur lignea crux in loco vbi debet eſſe altare figat̄. Sequēti vero die lapis in eccleſie fundatione ponendus: benedici debet hoc modo. Pōtifex paratus amictu: alba: cingulo: ſtola: ⁊ pluuiali albi coloris: ⁊ mitra ſimplici: ⁊ baculuȝ paſtoralē in

ſiniſtra tenēs: ſtans cuꝫ mitra in loco vbi eccleſia ēſt fundāda benedicit ſal ⁊ aquaꝫ: ⁊ extēſa dextra ſuper ſal abſolute dicit.

Stando cū mitra

Exorcizo te creatura ſalis ꝑ deum ✠ viuū: per deum ✠ verū: per deū ✠ ſanctū: per deum qui te per heliſeū ꝓphetā in aquā mitti iuſſit: vt ſanaret ſterilitas aque: vt efficiaris ſal exorcizatuꝫ in ſalutē credētiū: ⁊ ſis oibus te ſumentibus ſanitas anime ⁊ corporis: ⁊ effugiat atqꝫ diſcedat ab eo loco: in quo aſperſum fueris: oīs fantaſia ⁊ neqtia: ac verſutia diabolice fraudis: omniſqꝫ ſpūs immundus: adiuratus per eum qui vēturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos: ⁊ ſeculum per ignem. Deinde depoſita mitra dicit. ℣. Domine exaudi orōnē meā. ℟. Et clamor meꝰ ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcū. ℟. Et cū ſpū tuo. Oremus

Pōtifex ſtās ſine mitra dicit orōnem.

Immēſam clementiaꝫ tuam oipotens eterne deus humiliter iploramus: vt hāc creaturam ſalis: quā in vſum generis humani tribuiſti: bñ ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare tua pietate digneris: vt ſit oibus eā ſumētibꝰ ſalus mētis ⁊ corpis: ⁊ qcqd ex eo tactum vel reſpſū fuerit: careat omni immūditia: oiqꝫ ipugnatione ſpūalis nequitie: per virtutem domini noſtri ieſu chriſti. Qui vēturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos: ⁊ ſeculū per ignē. ℟. Amē. Tū accepta mitra: extēſa dextra ſuper aquam ſtans abſolute dicit.

Pōtifex ſtās cū mitra bñdicit aquam tenēs manuꝫ dextrā extenſam ſup eaꝫ ⁊ paſtorale i ſiniſtra.

Exorcizo te creatura aque i noīe dei pa ✠ tris oipotētis: ⁊ in noīe ieſu xp̄i fi ✠ lij eius dñi nr̄i: ⁊ in virtute ſpiritus ✠ ſācti. vt fias aqua exorcizata: ad effugāduꝫ oēm poteſtatē inimici: ⁊ ipſum inimicū eradicare ⁊ explantare valeas: cuꝫ angelis ſuis apoſtaticis: ꝑ virtuteꝫ eiuſdeꝫ dñi nr̄i ieſu xp̄i: q vēturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos: ⁊ ſclm per ignē. Deinde depoſita mitra dicit. ℣. Dñe exaudi orōnē meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcū. ℟. Et cū ſpū tuo. Oremus.

Pōtifex ſtās ſine mitra dicit orōnem.

Deus qui ad ſaluteꝫ humani generis: maxima queqꝫ ſacra in aquarū ſubſtātia cōdidiſti: adeſto propitius iuocationibus noſtris: ⁊ elemento huic multimodis purificationibus preparato: virtutem tue bene ✠ dictionis infunde: vt creatura tua myſterijs tuis ſeruiens: ad abijciendos demones morboſqꝫ pellendos: diuine gratie ſumat effectum: vt quicquid in domibus vel in locis fidelium hec vnda aſperſerit careat omni immunditia: liberetur a noxa. Non illic reſideat ſpiritus pe-

ſtilens: nō aura corrūpens. diſcedāt oēs inſidie latētis inimici: ⁊ ſi qd eſt qđ aut incolumitati habitantiū inuidet: aut quieti: aſpſione huius aque effugiat: vt ſalubritas per inuocationē tui ſancti nominis expetita: ab oibus ſit impugnationib⁹ defenſa: per virtutē dn̄i nr̄i ieſu chriſti: q vētur⁹ eſt iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ ſeculū per ignē. ℟. Amen. Pōtifex accepto ſale in dextram mittit illud in aquā in modū crucis ſemel dicēs.

Pontifex ſal mittit ī aquā in modū crucis dicens: Hec commixtio.

HEc cōmixtio ſalis ⁊ aque efficiatur ſalutare ſacramētū: In nomine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij et ſpiritus ✠ ſancti. Quo facto ſup ſal ⁊ aquā dicit ℣. Dn̄s vobiſcū. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

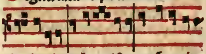
DEus inuicte virtutis auctor: ⁊ inſupabilis imperij rex: ac ſemp magnificus triūphator: qui aduerſe dn̄ationis vires reprimis: qui inimici rugientis ſeuitiā ſuperas: qui hoſtiles nequitias potenter expugnas: te dn̄e tremētes et ſupplices deprecamur ac petimus vt hanc creaturam ſalis ⁊ aque dignanter aſpicias: Benignus illuſtres. Pietatis tue rore ſancti ✠ fices: vt vbicūqȝ aſpſa fuerit: per inuocationē tui ſancti nominis: omnis infeſtatio imūdi ſpūs abijciatur: terrorqȝ venenoſi ſerpentis procul pellatur: ⁊ preſentia ſancti ſpiritus: nobis miſericordiam tuā poſcētib⁹ vbiqȝ adeſſe dignetur. Per dn̄ȝ noſtrū. ⁊c. ℟. Amē. Tū pōtifex accipit mitrā: ⁊ ſchola cantat aīam ⁊ pſ. ſequētes. Aīa.

Pōtifex accipit mitrā et ſchola cantat aīam ⁊ pſal.

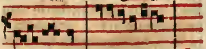
Signū ſalutis pone domine

ie ſu xp̄e in loco iſto ⁊ nō pmit

tas introi re angelū pcu

ti entem. E v o v a e. Pſ.

QUam dilecta tabernacula tua dn̄e virtutū: cōcupiſcit ⁊ deficit anima mea in atria dn̄i.

Cor meum ⁊ caro mea: exultauerunt in deum viuum.

Etenim paſſer inuenit ſibi domum: ⁊ turtur nidū: vbi reponat pullos ſuos.

Altaria tua domine virtutum: rex meus ⁊ deus meus.

Beati qui habitant in domo tua domine: in ſecula ſeculorum laudabunt te.

Beatus vir cuius eſt auxiliũ abs te: aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit in valle lachrymarum: in loco quem poſuit.

Etenim bñdictionẽ dabit legiſlator: ibunt de virtute in virtutẽ: videbitur deus deorum in ſion.

Domine deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe deus iacob.

Protector noſter aſpice deus: ⁊ reſpice in faciem chriſti tui.

Quia melior eſt dies vna i atrijs tuis: ſuper millia.

Elegi abiectus eſſe in domo dei mei: magiſq̃ habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia miſericordiam ⁊ veritatẽ diligit deus: gratiam ⁊ gloriam dabit dominus.

Non priuabit bonis eos q ambulant in innocẽtia: dñe virtutũ beatus homo qui ſperat in te.

Gloria patri. Sicut erat ⁊c. Interim dum premiſſa cantant. Põtifex cũ mitra aſpergit locum vbi crux poſita eſt cũ aqua p eũ benedicta finitis aña ⁊ ps predictis. Põtifex ſtãs verſus ad locũ p eũ aſpſũ depoſita mitra dic. Oremus.

Dum pmiſſa cãtant pontifex cũ mitra ſtãs aſpergit locũ vbi crux poſita eſt.

Epũs ſtãs ſine mitra dic̃ orationẽ ſup locũ aſp̃ſũ.

Domine deus: q licet celo ⁊ terra nõ capiaris: domũ tamen dignaris hẽre in terris: vbi nomẽ tuũ iugiter inuocet: locum hunc queſumus beate marie ſemper virginis. ⁊ beati .N. Nominando ſanctũ vel ſanctã in cuius honorem atq̃ nomẽ fundabitur eccleſia. Omniũq̃ ſanctorũ intercedentibus meritis viſita: ⁊ per infuſionem gratie tue ab omni inquinamẽto purifica: purificatũq̃ cõſerua: ⁊ q dilecti tui dauid deuotionẽ in filij ſui ſalomonis opere cõpleuiſti: in hoc opere deſideria noſtra perficere digneris: effugiant q̃ oẽs hinc neqtie ſpirituales. Per dñm. ℟. Amẽ.

hec oro omnib in benedictione monaſterij

Hic nominat ſctm̃ vel ſanctã in cuius noĩe eccleſia fundãda eſt.

ij. Re. vj.

Poſt hec ſtãs adhuc ſine mitra pontifex benedicit primariũ lapidem dicens ℣. Adiutoriũ nr̃m in noĩe dñi. ℟. Qui fecit celũ ⁊ terrã. ℣. Sit nomẽ dñi bñdictũ. ℟. Ex hoc nũc ⁊ vſq̃ in ſeculũ. ℣. Lapidẽ quem reprobauerũt edificãtes. ℟. Hic factus eſt in caput anguli. ℣. Tu es petrus. ℟. Et ſup hanc petrã edificabo eccleſiã meã. ℣. Gloria patri. ℟. Sicut erat. Oremus.

Põtifex ſine mitra bñdicit primariũ lapidem.

Domine ieſu xp̃e fili dei viui: q es verus oĩpotens deus: ſplendor ⁊ imago eterni patris ⁊ vita eterna: qui es lapis angularis de monte ſine manibus exciſus: ⁊ imutabile fundamẽtũ: hunc lapidẽ collocandũ in tuo nomine cõfirma: ⁊ tu qui es principium ⁊ finis: in quo principio deus pater ab initio cuncta creauit: ſis q̃ſumus principiũ: ⁊ incremẽtũ ⁊ cõſũmatio ipſius operis: quod debet ad laudẽ ⁊ gloriã tui nominis inchoari: qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuis ⁊ regnas deus p oĩa ſcl̃a ſeculorum. ℟. Amẽ. Oremus.

Dan. ij.

Eccl. j.

Domine ſancte: pater omnipotens: eterne deus bene✠dicere digneris hunc lapidem:

in fundamētū eccleſie:in honoꝛez ſancti. ꝟ. Per dñm noſtrū ieſum chꝛiſtū filiū tuū lapidē angularē electū.pꝛecioſum in fundamento fundamētuz de quo dicit apoſtolus: Petra autē erat xp̄s. Qui tecū ⁊ cum ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat deus per oīa ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amen. Tunc aſpergit lapidez ipſum aqua benedicta.⁊ accepto cultro per ſingulas partes ſculpit in eo ſignū crucis dicens. In nomine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpūs ✠ ſancti. Quo facto dicit. Oꝛemus.

j. Petri. ij.

j. Cor. x.

Pōtifex aſpergit primariū lapidez aqua bñdicta ⁊ cū cultello in ſingulis ptibus lapidis ſculpit ſignū crucis dicēs: In noīe pr̄is ⁊c̄.

Benedic domine creaturam iſtaz lapidis: vt ſit remediuz ſalutare generi humano ⁊ pꝛeſta per inuocationez ſancti nominis tui:vt quicunqꝫ ad hanc eccleſiaz edificandā ⁊ perficiēdā pura mente auxilium dederint:coꝛpis ſanitatez ⁊ anime medelam pcipiant. Per xp̄m dñm noſtrū. ℟ Amen. Deinde ponitur in terrā aliqđ tapete:⁊ deſuper faldiſtoꝛiuz: ſuper qđ pontifex accepta mitra accumbit. Tū dicit Letania ſ. fol. x. poſita vſqꝫ ad finē:qua finita: Pōtifex depoſita mitra ſurgit:⁊ ſtās verſus ad pmariū lapidē dic̄. Oꝛem⁹.

Pōtifex procūbit ſuper faldiſtoꝛium poſitū ſuper tapete ⁊ dicitur letania.

Pōtifex ſurgens ſine mitra dicit oꝛonem ſup lapidē pꝛimariū.

Actiones noſtras queſumus dñe aſpirādo p̄ueni:⁊ adiuuādo pſequere:vt cuncta noſtra oꝛatio ⁊ operatio a te ſemper incipiat : et per te cepta finiatur. Per chꝛiſtuz dñm. ℟. Amen. Deinde parato cemento:⁊ cemētario aſſiſtente. Pontifex cuz mitra ponit ipſum pꝛimarium lapidem in fundamento:inchoans ſchola pꝛoſequente Antiphonam.

Pontifex ponit pꝛimariū lapidē in fundamento inchoans añaz Manes ſchola pſequente ipſam ⁊ pſa.

Mane ſurgens iacob erigebat

lapidē in titulū fundēs oleū de

ſuper:votum vouit domino:

vere locus iſte ſanctus eſt:⁊ ego

neſciebam. E v o v a e. P̄s.

Niſi dominus edificauerit domum:in vanū laboꝛauerunt qui edificant eam.

Niſi dñs cuſtodierit ciuitatem: fruſtra vigilat qui cuſtodit eam.

Vanuz eſt vobis ante lucē ſurgere:ſurgite poſtq̄ȝ ſederitis qui mā ducatis panem doloꝛis.

Cum dederit dilectis ſuis ſomnum: ecce hereditas domini filij merces fructus ventris.

Sicut ſagitte in manu potentis: ita filij excuſſorum

Beatus vir qui impleuit deſiderium ſuum ex ipſis: non confundet cum loquetur inimicis ſuis in porta.

Gloria patri ꝛ filio ꝛ ſpiritui ſancto. Sicut erat in principio ꝛc. Quo dicto pōtifex ſtans cū mitra: tāgens ipſum lapidē in fūdamēto poſitum dicit.

Dicto hoc pōtifex ſtās cum mitra tangit lapidē in fundamento poſitū dicēs: In fide ꝛc.

In fide ieſu xpi collocamus lapidē iſtū primariū in hoc fundamento: In noīe pa ✠ tris: ꝛ fi ✠ lij: ꝛ ſpiri ✠ tus ſancti: vt vigeat vera fides hic: ꝛ timor dei: fraternaqȝ dilectio: ꝛ ſit hic locus deſtinatus orationi: ꝛ ad inuocandum ꝛ laudandū nomen eiuſdem dñi nr̄i ieſu xpi: qui cū patre ꝛ ſpiritu ſcō viuit ꝛ regnat deus Per oia ſc̄la ſeculorū. Interim cementarius locat ipſum lapidē cū cemēto: poſtea pōtifex ſpargit ſup lapidem aquam benedictam: dicens.
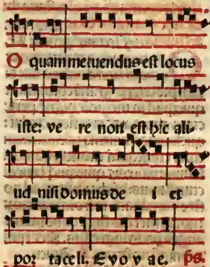
Cōmētarius collocat lapidē cū cemento ꝛ pōtifex ſpargit ſuper ipm aquā dicens: Aſperges.

Aſperges me dñe hyſſopo ꝛ mundabor: lauabis me: ꝛ ſuper niuem dealbabor. Pſalꝰ.

Miſerere mei deꝰ: ſcḋm magnā miſericordiā tuā ꝛc. Totus dicitur cū. Gloria patri ꝛc. Sicut erat. Quo dicto pontifex ſpargit aquā benedictā per oīa fundamēta ſi ſunt aperta: ſi non ſunt aperta: circuit aſpergendo fundamenta eccleſie deſignata: hoc modo. Incipiens aſpergere ꝛ circuire inchoat ſchola proſequente Añam.

Pōtifex aſpgit locū totū vbi fieri debēt fundamēta ꝛ incipiēs aſpergere inchoat añ. O q̄.

Pſ. Fundamenta eius in montibus ſanctis: diligit dominꝰ portas ſion ſuper omnia tabernacula Jacob.

Glorioſa dicta ſunt de te: ciuitas dei.

Memor ero raab ꝛ babylonis: ſcientium me.

Ecce alienigene ꝛ tyrus ꝛ populus ethiopum: hij fuerunt illic.

Nunquid ſion dicet homo et homo natus eſt in ea: ꝛ ipſe fundauit eam altiſſimus.

Dñs narrabit in ſcripturis po-

pulorum: ⁊ principum horuʒ qui fuerunt in ea.

Sicut letantium omnium: habitatio eſt in te.

Gloria patri ⁊ filio ⁊ ſpūi ſancto.

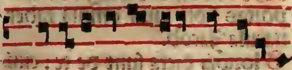
Sicut erat ⁊c. Et repetita aīi. Interim aſpergendo ꝓcedit vſqʒ ad tertiā partē fundamentorū apertorūʒ: ſeu deſignatorūʒ: vbi ſubſiſtit: ⁊ repetita aīi. pōtifex ſtans ibidē depoſita mitra dicit. Oremus: Et miniſtri, Flectamꝰ genua: Le.

Pōtifex cum mitra aſpgē/do procedit vſqʒ ad tertiā partē fundamentoꝝ deſignatoꝝ ⁊ ibi ſtans ſine mitra dicit oōnem,

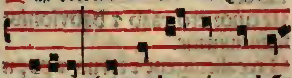
Omnipotēs ⁊ miſericors deus: qui ſacerdotibus tuis tā tam pre ceteris gratiā cōtuliſti: vt quicquid in tuo noīe digne perfecteqʒ ab eis agit̃: a te fieri credat̃: queſumus immenſaʒ clementiam tuā: vt quicquid modo viſitaturi ſumus: viſites: ⁊ quicquid benedicturi ſumus: bñdicas: ſitqʒ ad noſtre humilitatis introitū: ſanctoꝝ tuorūʒ meritis fuga demonum: ⁊ angeli pacis ingreſſus. Per xp̄m dominū noſtrum. ℟. Amen.

Deinde inchoat ſchola proſequēte antiphonam.

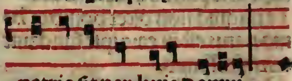
Pontifex inchoat aīam ſchola proſequēte. Par.

Pax eterna ab eterno huic

domui. Pax perhennis verbū

patris ſit pax huic domui.

pacem pius conſolator huic

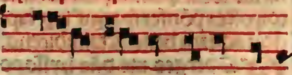
preſtet domui.

Interim pontifex accepta mitra: aſpergendo ꝓcedit vſqʒ ad aliam tertiā partē fundamētoꝝ apertorum: ſeu deſignatorū: ibidēʒ ſubſiſtens: ⁊ finita aīi. ſtās cū mitra dic̃.

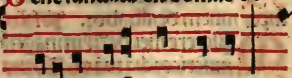
Pōtifex cum mitra dū aīi, cantatur aſpgit ad aliam tertiā parteʒ fundamētoꝝ deſignatorūʒ ⁊ dicā aīi. ſtās ſine mitra dicit oōnem.

Omnipotētē deū fratres chariſſimi: in cuius domo multe ſunt māſiones: ſupplices deprecemur: vt locuʒ iſtum nomini ſuo edificandū: p ſereniſſimā pietateʒ ſuā: bñdicere: ſanctificare: ⁊ conſecrare dignet̃. Per dñm nr̄ʒ ieſuʒ chr̄m: qui cū patre ⁊ ſpū ſancto viuit ⁊ regnat deus: per oīa ſcl'a ſeculorū. ℟. Amen. Deinde inchoat: ſchola proſequente Aīam.

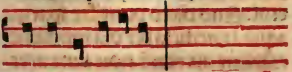
Pontifex inchoat aīaʒ ⁊ ſchola pſequitur ipſam et pſalmum.

Bene fundata eſt domus do

mini ſupra firmam petram.

E v o v a e. Ps.

Letatus ſum in his que dicta ſunt mihi: in domuʒ domini ibimus.

Stantes erant pedes noſtri: in atrijs tuis hieruſalem.

Hieruſalem que edificatur vt ciuitas: cuius participatio eius in idipſum.

Illuc enim aſcēderūt tribus tribus dn̄i teſtimoniū iſrael: ad cōfitendum nomini domini.

Quia illic ſederunt ſedes in iudicio: ſedes ſuper domum dauid.

Rogate que ad pacē ſunt hier̄l'z: ⁊ abundantia diligentibus te.

Fiat pax in virtute tua: ⁊ abundantia in turribus tuis.

Propter fratres meos ⁊ ꝓximos meos: loquebar pacem de te.

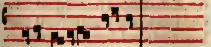
Propter domū domini dei noſtri: queſiui bona tibi.

Gloria patri ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſancto. Sicut erat ⁊c̄. Et repetitur aīi. Interim pōtifex aſpgēdo procedit per vltimam tertiā partē fundamētoꝝ apertoꝝ: ſeu deſignatoꝝ: reuertens ad locū in quo lapidē ipoſuit: vbi repetita añ: ſtans depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtr Flectam⁹ genua: Leua.

Pōtifex cum mitra aſpgit tertiā partē fundamētoꝝ deſignatoꝝ ⁊ redit ad locū in quo lapidē poſuit.

Deus qui ex omni cooptatione ſanctoꝝ eternū maieſtati tue condis hītaculū: da edificationi tue icrementa celeſtia: vt qđ te iubēte fundaſ: te largiēte pficiaſ. Per xp̄m dn̄ū nr̄ū. ℟ Amē. Subſequēter pōtifex ibidē ſtās ſine mitra inchoat ſchola ꝓſequēte hym.

Pontifex ibidē ſtans ſine mitra icboat hymnū Ueni creator. ſcbola pſequente ipm totum.

Ueni creator ſpiritus.

Et dicit tot⁹ ꝑut habeſ ſ. fol. xix. Quo icboato pōtifex genuflectit vſqꝫ ad finē primi v̄ſus. Tūc ſurgit: ſtans detecto capite vſqꝫ ad finē hymni. q̄ finito dicit.

Pōtifex poſt inchoationē hymni genuflectit. et ſic manēt dū primus v̄ſus dī ſine mitra.

Deſcendat q̄ſumus dn̄e deus ſpiritus tuus ſanct⁹ ſup hāc domū edificādā: qui ⁊ populi tui dona ſanctificet: ⁊ ipſi⁹ corda purificet. Per chriſtū dominū noſtrū. ℟. Amen. Oremus.

Deus qui in omni loco dn̄ationis tue benignus exauditor ⁊ cōſtructor exiſtis: exaudi nos que ſumus ⁊ preſta: vt iuiolabilis huius loci permaneat conſtructio: ⁊ beneficia tui muneris: vniuerſitas que tibi ſupplicat percipere mereatur. Per dn̄m noſtrum ⁊c̄. ℟. Amen. Hoc facto accepta mitra pontifex ſi placet: ſedēs ibidem in faldiſtorio exhortaſ populum ad contribuendū pro ſtructura eccleſie noue: ⁊ alijs opportunis. Deinde dat bn̄dictionē ſolēnē dicens. Sit nomen dn̄i benedictum ⁊c̄. Et in fine concedit indulgentias. His expletis: ſi velit: parat ſe ad celebrandū miſſam in dicto loco: de ſancto in cuius nomine eccleſia fundatur.

Pōtifex dat ſolennē benedictionē ⁊ indulgētias ⁊ ſi vult celebrat. dicēs miſſaꝫ de ſcō in cui⁹ honore fundaſ eccl̄ia.

¶ De eccleſie dedicatione ſeu conſecratione.

Eccleſiarū conſecrationes quāuis omni die de iure fieri poſſint decentius tn̄ in dn̄icis dieb⁹ vel ſctōrū ſolēnitatibus fiūt. ¶ Qñ aūt eccl̄ia fuerit dedicanda: debet ar

Eccleſiaꝝ dedicationes decētius in diebus dn̄icis ⁊ feſtiuis celebrantur.

chidiaconus p̄nuntiare clero ⁊
populo:quibus eſt eccleſia conſe
cranda:vt priuſꝗ̄ cõſecretur ieiu
nent.Idez faciat põtifex q̄ eam cõ
ſecrare debet.Sicut enim ait bea
tus leo in epiſtola ad dioſcorum.

Põtifex cõſecraturus eccleſias debet precedēti die ieiunare.

Is qui põtificē p̄ſbyterum : vel
diaconū benedicturus eſt: ⁊ etiaz
is qui benedicit̄ ieiunare debent:
multo magis in tanta: ⁊ tam ſan
cta ſolennitate:tam cõſecrans : q̄
qui petunt ſibi eccleſiā conſecrari:
ieiunare tenent̄.Sane p̄cedēti ſe
ro ante diez dedicationis: Ponti
fex parat reliquias in altari conſe
crando includendas:ponens eas
in decēti ⁊ mundo vaſculo:cuz tri
bus granis thuris:ponit etiaz in
eo chartulā de pergameno:ſcriptā
de groſſa litera : continentē cuiuſ
modi reliquie ſint ibi incluſe:⁊ ad
cuius ſancti honorez ⁊ nomen:ec
cleſia ipſa ⁊ altare dedicantur: no
men cõſecratoris.Indulgentiam
quā in anniuerſario dedicationis
die cõcedit.annuū quoqz diem: ⁊
mēſem q̄bus dedicat̄.ſub hac for

Põtifex p̄cedenti die parat reliquias in decenti vaſe collocans cum tribus granis thuris ⁊ cartula de pgameno

Forma cõſcribēda in chartula.

ma.M.cccclxxxv.die.iij.menſis ia
nuarij.Ego.A.Eps pientin⁹.conſe
craui eccleſiā:⁊ altare hoc i hono
rez ſancti.N.⁊ reliq̄as btõrū mar
tyrū.N.⁊ A.in eo incluſi:ſingulis
xp̄i fidelibus hodie vnuz annū: ⁊
in die anniuerſario cõſecrationis
huiuſmodi ipſam viſitantibus.xl.
dies de vera indulgētia in forma
eccl'ie cõſueta cõcedēs. Sigillans
ipſum vaſculū diligēter:⁊ illud in
mundo ⁊ honeſto loco:vel ſub tē
torio ante fores eccleſie conſecran
de parato ponēs:⁊ ſup ornatū ſe
retrū honeſte collocans:cuz duo
bus cādelabris ⁊ luminaribus ar
dentib⁹. ¶ Celebrādeqz ſunt vi
gilie ante reliquias ipſas ⁊ canen
di nocturni ⁊ matutine laudes: in
honore ſanctoruz quorū reliquie
ſunt condēde:imagines vero:cru
ces:⁊ alia ipſa nocte remaneāt in
eccleſia conſecrāda.In mane vero
diei qua cõſecratio fieri debet.pa
rantur in eccleſia que ad dedica
tionē eccleſie ⁊ altaris ſunt neceſ
ſaria:videlicet:Sanctum chriſma
in vaſculo ⁊ ampulla. Oleuz ſctm̄
catecuminorum:etiā in vaſculo ⁊
ampulla.Due libre thuris vel cir
ca:cuius medietas ſit in granis.
Thuribulū cū nauicula:⁊ cochlea
ri.Uas cū prunis ardentib⁹.Uas
cum cinerib⁹ pro quātitate eccle
ſie.Uas cuz ſale. Uas vini. Aſper
ſoriū factū de herba hyſſopi.Mā
tilia ex tela groſſa ad extergendū
altaria quoties expedierit . Co
opertura linea cerata ad menſu
rā altaris:pro quolibet altari con
ſecrando.quinqz cruces parue eti
am pro quolibet altari conſecran
do:facte de candelis cere ſubtili
bus. Alique ſpatule lignee par
ue:ad abradendum de altari con
buſtiones candelarum ⁊ thuris.
Uas in quo ipſe raſure deponan
tur.Calx:Arena ſiue tegula tri
ta:ad faciendum cementum pro
liniendo ſepulchruz reliquiarum
⁊ iuncturam menſe altaris cum

Matutine cādide ſunt de ſctis quorū reliquie ſunt cōdende.

Que parāda ſunt p eccleſia ↄſecranda.

Sctm̄ chriſma.

Oleum catecuminoꝝ.

Due libre thuris.

Thuribulū.

Aqua: vinū: cinere ſal.

Aſperſoriuz hyſſopi.

Cruces facte ex candelis.

Spatule lignee.

ſtipite. Cemētarius qui hoc agat.

Duo intortitia.

Duo itortitia accenſa: que ſemper

Vaſa cu3 aq̄

p̄cedāt pōtificē quocūq3 ierit. Vaſa cū aqua ad abluēdas man⁹ pōtificis quotieſcunq3 expedierit: ⁊ medulla panis: ac mantilia pro ex

Due libre bōbicis vł ſtuppe.

tergēdis manibus. Due libre bōbicis vel ſtuppe ſubtilis pro extergendis crucibus vnctis que fiūt in parietibus eccleſie: ⁊ in ſtipite altaris. Duo vaſa cum aqua bñdicenda: vnū extra eccleſia3: ⁊ aliud

Tobalee noue.

intus in p̄ſbyterio: Tobalee noue munde: ⁊ vaſa ac ornamēta ad cultū dei: ⁊ ecclie ⁊ altaris poſtq̄3 cōſecrata fuerint ptinētia bñdicē

.xij. cruces in eccleſia pingantur.

da. Jtē depingant̄ in parietibus ecclie itrinſecus per circuitū duodecim cruces: circa decē palmos: ſup terrā videlicet tres pro quali bet ex quatuor parietibus. Et ad caput cuiuſlibet crūcis figat̄ vn⁹ clauus: cui affigatur vna candela vnius vncie vel circa. Scala vel aliud edificiū ſup quo aſcēdēs pōtifex poſſit attingere ipſas duodecim cruces.

Fontes eccleſie debēt eſſe mundi ⁊ vacui.

Fontes ecclie in q̄bus cōſeruat̄ aqua bñdicta vacui ſint ⁊ bene mundi. Et p̄uideatur q̄ ecclesia poſſit exterius libere circuiri.

Prouideat̄ q̄ ecclia exteri⁹ poſſit circuiri.

C Jnterim autē du3 premiſſa parant: Pontifex in ſuo habitu

Ep̄s in habitu quotidiano ſedens añ altare p̄nunciat populo in cui⁹ ſancti honore3 illa ecclia ſit conſecranda.

quotidiano venit ad eccliam: ⁊ ſedens ante altare conſecrādu3: annūtiat populo in cuius ſancti honorē ⁊ nomē eccleſia eſt dedicanda: ⁊ quor̄ ſanctor̄ relique ſunt in altari recondende. Quo facto ordinat in ecclia ꝯſecrāda que ordinanda ſunt: ⁊ eius iuſſu accendun

Accendūtur i eccleſia .xij. candele ante cruces.

tur p̄miſſe duodecim cādele: ⁊ faldiſtoriū ornatū ponit̄ ſupra tapetem in medio eccleſie: ⁊ mox pōtifex erit eccleſia3 cunctis inde exire

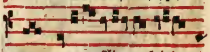
Pōtifex cu3 oībus exit eccleſiā vnō ſolo diacono ī ea relicto: et poſte clauditur.

iuſſis vno tantum diacono: amictu: alba: cigulo ⁊ ſtola parato intus remanente: ⁊ ecclie fores clauduntur. C Tunc pōtifex cū clero ⁊ populo accedit ad locum vbi pridie reliquie poſite fuerūt: ⁊ ibi incipit ⁊ dicit voce ſubmiſſa cum clericis ſeptē pſalmos cū añ. Ne reminiſcaris ⁊c. Sine letania: quos require ſupra. fo. lxvij. Jnduēs interim amictū: alba3: cingulū ⁊ ſtolam: ⁊ pluuiale albi coloris: ſine manipulo: accipiens mitram ſimplicē in capite: ⁊ baculū paſtoralē in manum ſiniſtram. Alter quoq3 diaconus parat̄ ſimiliter amictu: alba: cingulo: ⁊ ſtola. Subdiaconus etiā amictū: albā: ⁊ cingulum induit. Accoliti ⁊ alij miniſtri: ſuperpellicijs parantur. Quib⁹ omnibus ſic paratis: ⁊ premiſſis ſeptē pſalmis expletis: redeunt ante fores eccleſie cōſecrande: ⁊ parato ibi alio ſup tapetem faldiſtorio: Pontifex ſtans ſine mitra incipit ⁊ ſchola proſequitur añā3.

Expletis ſeptē pſ. pontifex ad fores eccleſie ſtans ſine mitra inchoat añ.

Adeſto deus vnus omnipo-

tens pater et filius et ſpiri-

tus ſanctus.

Deide dic̃ ſtãs eodẽ mõ. Oremꝰ.

Actiones noſtras queſumus domine aſpirando preueni: ⁊ adiuuando proſequere: vt cuncta noſtra oratio et operatio a te ſemper incipiat: ⁊ per te cepta finiatur. Per chriſtuz dominuz noſtrum. ℟. Amen. Qua dicta pontifer accepta mitra procumbit ſupra faldiſtorium ibidem preparatum: ⁊ cantores incipiunt Letaniam. ſupra folio decimo poſitaz: ⁊ eam proſequũtur vſque ibi. Ab omni malo libera nos domine excluſiue. Tunc ſurgens Pontifer ab accubitu ⁊ ſtans cum mitra benedicit ibidem: vel ſub tentorio aquaz ⁊ ſal: ſimpliciter extenſa dextra ſup ſal abſolute dicens. Exorcizo te creatura ſalis. Prout habetur ſupra in Benedictione primarij lapidis. Expleta aque benedictione: Pontifex ſtans ſine mitra aſpergit ſe ⁊ circũaſtantes cuz illa: inchoans ſchola proſequente Antiphonam.

Põtifer dicit orationẽ.

Dicta oõne põtifer pcũbit cũ mitra ſup faldiſtoriuz ibi paratuz ⁊ icipiũt letaniã ⁊ pſequũtur vſq3 dũ dicit Ab omni malo.

Põtifer ſtãs ſine mitra aſpergit ſe et circũaſtantes aqua benedicta ⁊ incipit añ.

Aſperges me domine hyſſopo et mundabor: laua bis me et ſuper niuez de albabor.

Qua incepta impoſita ſibi mitra ſtans ante fores ecclie: precedentibus ipſum duobus accolitis cũ candelis accenſis incipit circuire ad manuz dextrã, pcedens cũ choro ⁊ populo: ⁊ aſpergens cum ipſa aqua forinſecus parietes ecclie: in ſuperiori parte eaꝝ: ⁊ cimiterium: dicens ſemp. In noĩe pr̃is ✠ ⁊ filij ✠ ⁊ ſpũs ✠ ſancti. Interim finita dicta añã ſchola cantat ℟ eiuz.

Incepta añ. epõ cũ mitra ſtans ante fores eccleſie ĩcipit circuire eccleſiam ad manum dexterã ⁊ pcedens aſpgit pietes forinſecus alte et cimiteriũ ſẽper dicẽs In noĩe pr̃is ⁊c̃.

Finita añã ſchola cãtat ℟.

Fundata eſt domus domini ſuper verticem montium: et exaltata eſt ſuper omnes colles et venient

venient ad eam omnes gen- tes. Et di cent gloria ti bi domi- ne. ℣. Uenien tes autem venient cum exultatio ne por tantes ma ni pulos ſu- os. Et di cent.

Expleto circuitu pontifex perueniens ante oſtium: ſtans ibidem verſus ad oſtium depoſita mitra dicit Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Expleto circuitu pontifex perueniens ante oſtiū eccleſie ſtās ibidem ſine mitra verſus ad oſtium dicit Oremꝰ ⁊ miniſtri Flectamus genua ⁊ Leuate ⁊ dicit orōnem.

Omnipotens ſempiterne deus: q in oī loco dominationis tue totus aſſiſtis ⁊ totus oparis: adeſto ſupplicationibꝰ nr̄is: ⁊ huius domus cuius es fūdator eſto protector: nulla hic nequitia contrarie poteſtatis obſiſtat: ſed virtute ſpiritꝰ ſancti operāte: fiat hic ſem per purum ſeruitiū: ⁊ deuota libertas. Per chriſtū dominū noſtrū. ℟. Amē. Quo dicto pōtifex accepta mitra ad oſtiū eccleſie appropiquās: pcutit ſemel cū inferiori parte baculi paſtoralis ſuperliminare ipſius oſtij dicēs itelligibili voce.
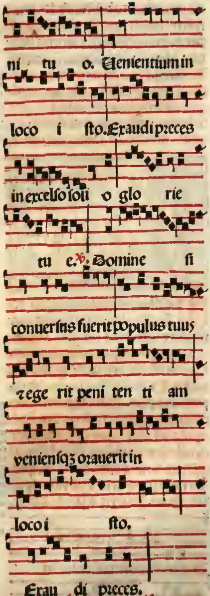
Pontifex cū mitra ſtās pcutit cum baculi paſtoralis pte iferiori ſuper liminare oſtij dicens. Tollite

Tollite portas principes veſtras: ⁊ eleuamini porte eternales: ⁊ introibit rex glie. Diaconus intus exiſtens dicit alta voce. Quis eſt iſte rex glie? Pontifex rūdet. Dn̄s fortis ⁊ potens: dn̄s potēs in ṗlio. Deinde pōtifex iterū circuit eccliā cū clero ⁊ pplo: incipiēs ad eādē manū dextrā aſpergendo parietes iuxta fundamētū ipſaꝝ: ⁊ cimiterium: dicēs ſemper. In noīe pa ✠ tris ⁊ ✠ filij ⁊ ſpūs ſan ✠ cti. Interī ſchola cātat ℟.

Pōtifex itep circuit eccleſiam ad manum dextrā incipiēs ⁊ aſpergit parietes eccleſie iuxta fundamētum ⁊ cimiteriū dicens ſemp In nomine pa͞tis ⁊c̄.

Benedic domine domum iſtam quā edi ficaui nomi

Expleto ſecundo circuitu reuertitur ad fores eccleſie 7 fine mitra ſtās dicit oronem.

Expleto circuitu pontifex perueniens ante oſtium ſtans ibidem verſus ad illud: depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Omnipotens ſempiterne deus: qui per filium tuū angularem ſcilicet lapidē: duos ex diuerſo venientes ex circuncisione: 7 preputio: parietes: duos gręges ouiū: ſub vno eodemq; paſtore vniſti: da famulis tuis per hec noſtre deuotiōis officia indiſſolubile vinculum charitatis: vt nulla diuiſio nementium: nullaq; peruerſitatis varietate ſequeſtrētur: quos ſub vnius regimine paſtoris: vnus grex continet: vniuſq; te cuſtode ouilis ſepta cōcludunt. Per chriſtum dominū noſtrū. ℟. Amen.

Tū accepta mitra appropinquās iterum ad oſtium percutit ſecūdo cum baculo paſtorali ſuper limina re dicens ſimili voce vt prius.

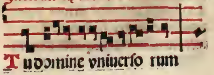
Pontifex accepta mitra pcutit ſupliminare oſtij cum baculo dicens Tollite.
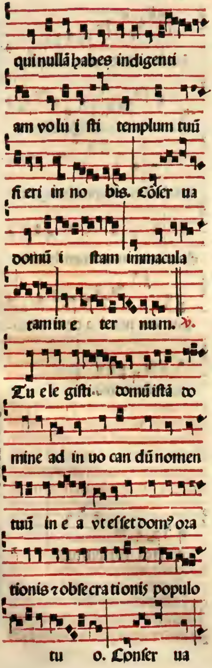
Tollite portas principes veſtras: 7 eleuamini porte eternales: 7 introibit rex glorie. Diaconus intus exiſtens dicit. Quis eſt iſte rex glorie? Pōtifex reſpōdet. Dominus fortis et potens: dominus potens in prelio. Dein de circuit tertio eccleſiam cum clero 7 populo incipiens ad ſiniſtrā manuū: proceditq; aſpergens exterius cum eadem aqua parietes in media parte earum 7 cimiteriū dicens ſemper.

Pōtifex tertio circuit eccleſiam incipiens a ſiniſtra 7 procedit aſpergendo parietes ī media parte eorū 7 cimiteriū ſemper dicens In nomine 7c.

In nomine pa✠tris 7 fi✠lij 7 ſpiritus ✠ ſancti.

Interim ſchola cantat rñſorium.

Expleto cantu ⁊ circuitu cũ pontifex peruenerit ante oſtiũ: ſtans ibidem verſus ad illud: depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua. Leuate.

Expleto cantu ⁊ circuitu põtifex ante oſtiũ reuerſus dicit ſtãs ſine mitra orationem.

Omnipotẽs ⁊ miſericors deus: qui ſacerdotibus tuis tã tam pre ceteris gratiam contuliſti: vt quicquid in tuo nomine digne perfecteq; ab eis agitur: a te fieri credatur: queſumus imẽſam clementiã tuã vt quicquid modo viſitaturi ſumus viſites: ⁊ quicqd benedicturi ſumus bñdicas ſitq; ad noſtre humilitatis introitum: ſanctorũ tuorũ meritis fuga demonum: ⁊ angeli pacis ĩgreſſus. Per xp̃m dñm nr̃m. ℟. Amẽ. Tu accepta mitra appropiquas tertio ad oſtiũ eccl'ie pcutit iterũ ſuplimina re cum baculo paſtorali dicens.

Põtifex cũ mitra tertio appropinquans oſtio cum baculo paſtorali percutit ſuperliminare oſtij dicens: Tollite.

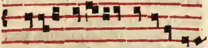
Tollite portas principes veſtras: ⁊ eleuamini porte eternales: ⁊ introibit rex glorie. Diaconus intus exiſtens dicit. Quis eſt iſte rex glorie? Pontifex ⁊ vniuerſus clerus reſpondet. Dominus virtutum ipſe eſt rex glorie. Adijciẽtes. Aperi. Aperi. Aperi. Pontifex facit crucem ſuperlininare oſtij cum inferiori parte baculi paſtoralis dicens.

Pontifex facit ſignũ crucis ſuplimĩnare cum baculo paſtorali dicens: Ecce crucis. et aꝑto oſtio intrat eccleſiam ſolum cũ clericis ⁊ cemẽtarijs.

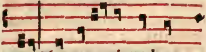

Ecce crucis ſignum fugiant fantaſmata cuncta. Et aperto oſtio intrat eccleſiam ſolus cũ miniſtris clericis: ⁊ cementarijs: qui collocare ⁊ linire debent lapidẽ ſup ſepulchꝛũ reliquiaꝝ: ⁊ mẽſaꝫ altaris: ſi eſt remota aut ſeparata a ſtipite: dimiſſo ab extra pplo: et clauſo eccleſie oſtio poſt eos. Ingreſſus aũt põtifer eccliaꝫ dicit intelligibili voce. Pax huic domui. Et diacon⁹ q eſt intus rñdet. In itroitu vr̃o. Et oẽs dicũt. Amen. Tũ ſchola ſiue cãtoꝛes cãtãt añaꝫ:

Epũs ingreſſus dicit pax huic domui ⁊ dia con⁹ detintus rñdit In introitu veſtro Oẽs rñdent Amen. Tunc ſchola cantat añam Pax.

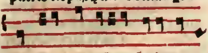
Pax eterna ab eterno huic do-

mui. Pax perennis verbum

patris ſit pax huic domui. Pa

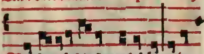

cem pius conſolatoꝛ huic pre-

ſtet domui.

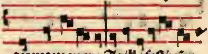
Qua dicta cãtãt etiã ſequẽtẽ añaꝫ.

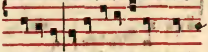
Zachee feſtinãs deſcẽde quia

hodie in domo tua opor

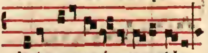
tet me manere. At ille feſtinãs

deſcẽdit. et ſuſcepit illum gau

dens in domum ſuam. hodie

huic do mu i a de o ſalus

facta eſt alleluia.

Hec dum cantantur põtifex procẽdit vſqꝫ ad mediũ eccl'ie vbi faldiſtoꝛiuꝫ paratũ eſt: ⁊ expletis predictis añis: depoſita mitra flexis ibi genibus ꝟſus ad altare maius inchoat ſchola pſequẽte hymnũ.

Dũ añ. cãtãtur. pontifex pcedit ad faldiſtoꝛium in medio eccl'ie poſitũ ⁊ cantatis añis genuflexus verſus altare maius icipit hymnum.

Veni creator ſpiritus.

Et dicit totus proút habet ſ. fol. xix. Finito pꝛimo verſu ſurgit põtifex ⁊ ſtat vſqꝫ ad finẽ ſine mitra. Interim vnus ex miniſtris ſpargit cinerem per pauimentuꝫ eccle

Finito pmo verſu hymni ſurgit pontifex ⁊ ſtat ſine mitra vſqꝫ ad terminationẽ hym.

Interiꝫ ſpar gunt cineres per eccleſies in modū crucis ab angulo in angulū eccleſie in latitudine vnius palmi.

ſic:in modū crucis:faciendo ex eo lineas duas: quamlibet latitudinis fere vnius palmi,vnam ab angulo ecclie ad ſiniſtrā manum per principalem portā intrantis:ad angulum tranſuerſuꝫ illius ideſt dextrū intrantis ad caput eccleſie: ⁊ aliam ab angulo eccleſie ad dextrā manū intrantis ad angulū tranſuerſum illius ideſt ſiniſtruꝫ ipſius ad caput eccleſie:vel ſi eccleſia ſit magna fieri poſſunt loco prime linee.xxiiij. Areole:equali ſpatio diſtantes ex cinere: ⁊ loco ſecunde.xxiiij.

Finito hymno epſ pro cūbit ſup faldiſtoriū cum mitra ⁊ dī letania.

Finito hymno pontifex accepta mitra accumbit ſuper faldiſtoriuꝫ: ⁊ ſchola iteruꝫ incipit ⁊ proſequitur letaniā in qua in ſuo loco nomineť bis ſanctus ille:in cuius honore ⁊ nomine eccleſia vel altare dedicať: ⁊ eorū quoꝝ reliquie includunť.poſtq̃ aūt dcm̄ fuerit.

Bis noīatur ſctūs in cuꝰ noīe eccleſia eſt dedicāda ⁊ eoꝝ quoꝝ reliq̄e ibi includūtur.

Ut obſequiū ſeruitutis noſtre tibi rationabile facias. Te rogamꝰ audi nos. Pōtifex ſe ab accubitu erigens ⁊ baculū paſtoralem in ſiniſtra tenenſ: dicit in eodeꝫ tono.

Pōtifex ſurgit ⁊ dicit ꝟ ſus ſequētes ſtans cū mitra.

Ut locum iſtum viſitare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Secundo dicit. Ut in eo angelorum cuſtodiaꝫ deputare digneris. ℟. Te rogamꝰ audi nos

Deinde eleuans manuꝫ dexterā in altū ꝑducit ſignum crucis ſup eccleſiā ⁊ altare qut eſt ſignatū in textu.

Deinde dextrā in altū extendens ꝑducit cōmuniter ſup eccleſiam ⁊ altare conſecrandū ter ſucceſſiue ſignum crucis dicens primo.

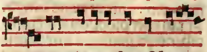
Ut eccleſiam ⁊ altare hoc ad honorē tuum ⁊ nomen ſancti. N. cōſecranda bene ✠ dicere digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Secūdo dicit. Ut eccleſiā ⁊ altare hoc:ad honoreꝫ tuū ⁊ nomen ſancti. N. cōſecranda: bñ ✠ dicere: ⁊ ſancti ✠ ficare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut eccliam ⁊ altare hoc: ad honorē tuum ⁊ nomen ſancti N. cōſecrāda: bñ ✠ dicere: ⁊ ſācti ✠ ficare: ⁊ cōſe ✠ crare digneris. ℟. Te roga.au.n. Quo facto iteꝝ accūbit ſup faldiſtoriū: ſchola Letaniā reſumēte ⁊ ꝑficiēte: qua finita ab accubitu ſurgit dépoſita mitra ⁊ ſtās ibidē ꝟſus ad altare maius dicit itelligibili voce. Oremꝰ: Et miniſtri. Flectamꝰ ge. Leua.

Iterum pontifex accumbit ſup faldiſtorium.

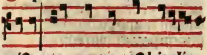
Magnificare queſumus dñe deus noſter in ſanctis tuis: ⁊ hoc in templo tibi edificato appare: vt q cuncta in filijs adoptionis operaris: ipſe ſemꝑ in tua hereditate lauderis. Per xp̄m dñm nr̄ꝫ. ℟. Amen. Alia oro. Oremꝰ.

Preueniat nos queſumus domine miſericordia tua: ⁊ intercedētibus oībus ſctis tuis voces nr̄as clemētia tue propitiationis anticipet. Per xp̄m dñm noſtrum. ℟. Amē. Finitis orationibus ſchola incipit ⁊ ꝓſequiť aīaꝫ.

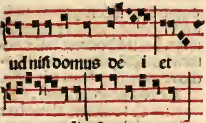
Finitis orōnibuſ ſchola incipit ⁊ ꝓſequitur añ.

O quam metuendus eſt locus

iſte: ve - re non eſt hic ali-

ps. Benedictus dñs deus iſrael: quia viſitauit ⁊ fecit redemptionem plebis ſue. Repetitur tota añ. Et ererit cornu ſalutis nobis:in domo dauid pueri ſui. Repetitur tota antiphona vt prius. Sicut locutus eſt per os ſanctorum:qui a ſeculo ſunt : prophetarum eius. Repetitur iterum aña vt prius. Salutez ex inimicis noſtris:⁊ de manu omniuz qui oderunt nos. Iterum repetitur aña. Ad faciendam miſericordiã cuz patribus noſtris:⁊ memorari teſtamenti ſui ſancti. Repetitur añ. Iuſiurandum quod iurauit ad abraham patrem noſtrum:daturum ſe nobis. Repetitur iterum aña. Ut ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati : ſeruiamus illi. Iteruz antiphona repetitur. In ſanctitate ⁊ iuſtitia coram ipſo omnibus diebus noſtris. Repetitur vt prius antiph. Et tu puer propheta altiſſimi vocaberis:preibis enim ante faciem domini parare vias eius. Aña repetitur vt prius. Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi eius:in remiſſionem peccatorum eorum. Repetitur vt prius antiphona. Per viſcera miſericordie dei noſtri in quibus viſitauit nos oriens ex alto. Aña repetitur vt prius. Illuminare his qui in tenebris ⁊ in vmbra mortis ſedent:ad dirigendos pedes noſtros:in viaz pacis. Repetitur vt prius antiphona. Gloria patri ⁊ filio. vt prius antiphona repetitur. Sicut erat. Tandẽ iterum antiphona repetitur.

Cõpleta aña incipit canticuz Bñdict⁹ ⁊ poſt ſingulos v̓ſus cãtici repetit aña.

Interim dum premiſſa cantantur pontifex accepta mitra incipiẽs ab angulo eccleſie ad ſiniſtram intrantis:prout ſupra linee facte ſunt:cum extremitate baculi paſtoralis : ſcribit ſuper cineres alphabetum grecuz:ita diſtinctis literis vt totum ſpatium occupent:his videlicet.

Duz p̄miſſa cãtant̄ pōtifex cum mitra ⁊ baculo paſtorali format alphabetuz grecũ totuz incipiens ab angulo ad ſiniſtrã intrantis.

Α Β Γ Δ
Ε Ζ Η Θ
Ι Κ Λ Μ
Ν Ξ Ο Π
Ρ Σ Τ Υ
Φ Χ Ψ Ω

Deinde ſimili modo incipiens ab angulo ecclie ad dexterã intrãtis: ſcribit alphabetum latinuz ſup ci

Similiter incipiẽs ab angulo eccleſie ad dexterãm intrantis ſcribit alphabetũ latinum.

neres: diſtinctis literis his vʒ.

A B C D
E F G H
I K L M
N O P Q
R S T V
X Y Z

Pōtifer cū mitra accedit v̈ſus altare maius ꝛ ſtans añ illō in aliqua diſtantia depoſita mitra genuflectit ꝛ dicit Deus ꝛc.

Poſt hec pontifer cū mitra accedit verſus altare maius cōſecrandū: ꝛ diſtans ab illo ſpatio cōgruenti: depoſita mitra genuflectit: ꝛ genuflexus cōpetenti voce dicit.

Deus in adiutoriū meū intēde. Quo dicto: Pontifice ſurgente chorus reſpondet.

Dñe ad adiuuandū me feſtina. Tum pontifer ſtans ſine mitra in eodem loco dicit.

Glori a patri et fi lio ꝛ ſpiri tui ſancto. Chorus rñdet.

Sicut erat in principi o ꝛ nūc ꝛ ſemp ꝛ in ſecula ſeculoꝝ. Amē: ſine Alleluia. Et id eiſdē modo ꝛ loco ſcđo ꝛ tertio fit: voce ſemper altius eleuata: qb⁹ dictis: pōtifer ſtās in eodē loco cum mitra: bñdicit aliā aquā cū ſale: cinere: ꝛ vino: incipiēs abſolute exorciſmū ſalis.

Idē fiat ſecūdo et tertio loco voce ſē per alti⁹ eleuata.

Pontifer in eodem loco ſtans cū mitra bñdicit aquā cū ſale cinere ꝛ vino.

Bñdictio ſalis.

Exorcizo te creatura ſalis in noīe dñi nr̄i ieſu xp̄i: q aplīs ſuis ait: Uos eſtis ſal terre: ꝛ p apoſtolū dicit. Cor vr̄m ſit ſale condituʒ vt ſcti ✠ ficeris ad cōſecrationē hui⁹ eccl̄ie ꝛ altaris: ad expellēdas oēs demonū tentationes: ꝛ oibus q ex te ſumpſerint: ſis aīe ꝛ corpis tutamentuʒ ꝛ ſanitas: ꝓtectio ꝛ cōfirmatio ſalutis: p eundē dñz ꝛc. q venturus ē iudicare viuos ꝛ mortuos: ꝛ ſeculum per ignem.

Mat. v.

Col. iiij.

Pontifex ſine mitra dicit oꝛationem.

Deide depoſita mitra dicit. Dñs vobiſc. ℞. Et cũ ſpũ tuo. Oꝛem⁹

DOmine deus pater oĩps: q hanc gratiã celitus ſali tribuere dignatus es: vt ex illo poſſint vniuerſa cõdiri q̃ hoĩbus ad eſcã ꝓcreaſti: bñ ✠ dic hanc creaturã ſalis ad effugandũ inimicuꝫ: ⁊ ei salubrẽ medicinã immitte: vt ꝓficiat ſumentibus ad aĩe ⁊ coꝛpoꝛis ſanitatẽ. Per xp̃m dñm nr̃m. ℞. Amẽ. Tũ aſſumpta mitra dicit abſolute exoꝛciſmum aque.

Pontifex ſtãs cũ mitra bñdicit aquam

EXoꝛcizo te creatura aque in noĩe dei pa ✠ tris: ⁊ fi ✠ lij: ⁊ ſpiritus ✠ ſancti: vt repellas diaboluꝫ a termino iuſtoꝛuꝫ: ne ſit in vmbꝛaculis huius eccleſie ⁊ altaris. Et tu dñe ieſu chꝛiſte infunde ſpiritũ ſanctũ in hanc eccleſiã tuã ⁊ altare: vt pꝛoficiat ad ſanitatem coꝛpoꝝ aĩarũq; adoꝛãtiũ te: ⁊ magnificeť nomen tuuꝫ in gẽtibus: ⁊ increduli coꝛde cõuertantur ad te: ⁊ nõ habeant aliũ deum p̃ter te dñm ſolũ: qui vẽturus es iudicare viuos ⁊ moꝛtuos: ⁊ ſeculuꝫ per ignem. ℞. Amen. Deinde depoſita mitra dicit ℣. Dñe exaudi oꝛonem meã. ℞. Et clamoꝛ meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcũ. ℞. Et cum ſpiritu tuo. Oꝛemus.

Põtifex depoſita mitra dicit oratio nem.

DOmine deus: pater oĩps: ſtatutoꝛ oĩuꝫ elemẽtoꝝ: qui ꝑ ieſum chꝛiſtũ filiuꝫ tuũ dñm nr̃m hoc elemẽtuꝫ aque in ſalutem humani generis eſſe voluiſti: te ſupplices dep̃camur: vt exauditis oꝛationibus noſtris eaꝫ tue pietatis aſpectu ſancti ✠ fices: atq; ita oĩuꝫ ſpũuꝫ imũdoꝝ ab ea recedat incurſio: vt vbicũq; fuerit in noĩe tuo aſperſa: grã tue bñdictionis adueniat ⁊ mala oĩa te ꝓpitiãte pꝛocul recedant. Per eundem dñm nr̃m ieſum chꝛiſtum filium tuũ qui vẽturus eſt iudicare viuos ⁊ moꝛtuos: ⁊ ſeculũ per ignem. ℞. Amen.

Tũ ſtãs ſine mitra dicit. ¶ Benedictio cinerum. ℣. Domine exaudi oꝛationẽ meaꝫ. ℞. Et clamoꝛ me⁹ ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcum. ℞. Et cũ ſpũ tuo. Oꝛemus.

Põtifex ſine mitra ſtans benedicit cinerem.

OMnipotens ſempiterne deus: parce metuẽtib⁹: ꝓpitiare ſupplicãtibus: ⁊ mittere dignare ſanctũ angelũ tuũ de celis: qui bene ✠ dicat ⁊ ſancti ✠ ficet cineres iſtos: vt ſint remediuꝫ ſalutare oĩbus nomẽ ſanctũ tuũ humiliter implorãtibus: ac ſemetipſos pꝛo cõſcientia delictoꝝ ſuoꝝ accuſantibus: atq; ante cõſpectum diuine clementie tue facinoꝛa ſua deploꝛãtibus: ⁊ ſereniſſimã pietateꝫ tuam ſuppliciter obnixeq; flagitãtibus: p̃ſta queſumus per inuocationẽ ſanctiſſimi noĩs tui: vt q̃cunq; eos ſuper ſe aſperſerint pꝛo redẽptiõe peccatoꝝ: coꝛpoꝛis ſanitatem: ⁊ anime tutelam ꝑcipiãt. ⁊ in quocunq; loco aſperſi fuerint in tuo nomine: ſanctificetur. Per chꝛiſtum dñm noſtrũ. ℞. Amen.

Tunc pontifex accipit ſal ⁊ miſcet cineri in modum crucis dicens.

Põtifex miſcet ſal cũ cinerib⁹ ĩ modum crucis dicẽs fiat cõ.

FIat commiſtio ſalis ⁊ cineris: In nomine patris ⁊ filij

ꝛ ſpiritus ſancti. Deinde accipiens pugillū de miſtura ſalis ꝛ cineruꝫ in modum crucis ter immitit in aquam qualibet vice dicens.

Eps pugillū ſalis ꝛ cineris ponit in aq̄ cum triplici cruce/ dicēs fiat ꝛc.

Fiat cōmiſtio ſalis ꝛ cineris cum aqua benedicta: ad conſecrationē huius eccleſie ꝛ altaris: In noīe pa ✠ tris et fi ✠ lij ꝛ ſpiritus ✠ ſci. Amē. Deinde ſtans ſine mitra dicit ¶ Bn̄dictio vini. ℣. Domine exaudi orationem meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Pōtifex ſine mitra bn̄dicit vinū.

Domine ieſu xp̄e: qui in chana galilee ex aqua vinum feciſti: q̄ es vitis vera ꝛ ſalus perpetua: multiplica ſup nos miſericordiaꝫ tuā: ꝛ bn̄ ✠ dicere ꝛ ſancti ✠ ficare digneris hanc creaturaꝫ vini: vt vbicunqꝫ fuſum fuerit vel aſperſuꝫ: diuine benedictionis tue opulentia repleat̄ ꝛ ſanctificet̄. ſaluator mūdi qui cum patre ꝛ ſpiritu ſancto viuis ꝛ regnas deus: per omnia ſecula ſeculorū. ℟. Amen.

Joannes. ij. Joānes. xv.

Deinde mittit in modum crucis vinum in aquam ipſam dicens.

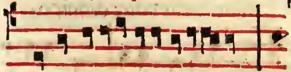
Pontifex vinū in modū crucis ponit in aquam dicēs fiat

Fiat hec cōmiſtio aque ꝛ vini cū ſale ꝛ cinere ad cōſecrationem huius eccleſie ꝛ altaris. In noīe pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ ſpiritus ✠ ſancti. Amen. ℣. Dn̄e exaudi orōnē meā. ℟. Et clamor meꝰ ad te veniat. ℣. Dominꝰ vobiſcū. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

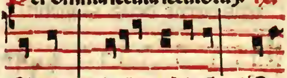
Omnipotens ſempiterne deus: creator ꝛ cōſeruator humani generis: ꝛ dator gratie ſpiritualis: atqꝫ largitor eterne ſalutis: immitte ſpūſ ſanctū tuū ſup hoc vinū cū aqua ſale ꝛ cinere miſtuꝫ: vt armatuꝫ celeſtis defenſione virtutis: ad cōſecrationē huius eccleſie ꝛ altaris tui proficiat. Per dominū nr̄m ieſum xp̄m filium tuū: Qui tecuꝫ viuit ꝛ regnat in vnitate eiuſdem ſpiritus ſancti deus.

Tum extenſis ante pectus manibus dicit hanc prefationem.

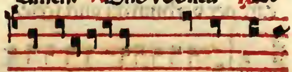
Pōtifex extenſis manibus ante pectus dicit p̄fationem.

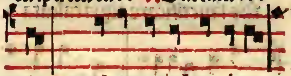
Per omnia ſecula ſeculoruꝫ. ℟.

Amen. ℣. Dn̄s vobiſcū. ℟. Et

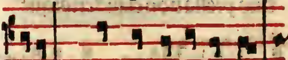

cū ſpiritu tuo. ℣. Surſum corda. ℟. Habemus ad dominuꝫ.
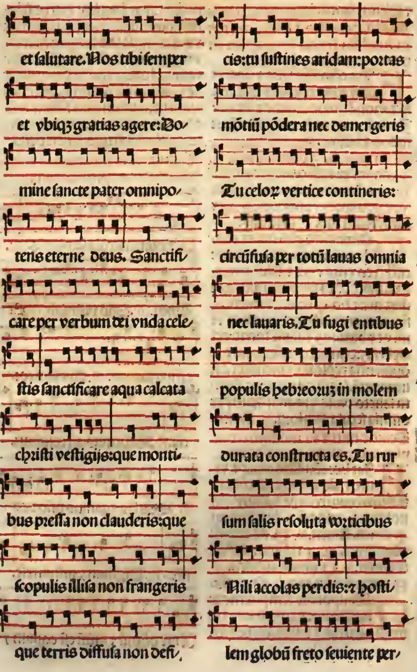

℣. Gratias agamus dn̄o deo
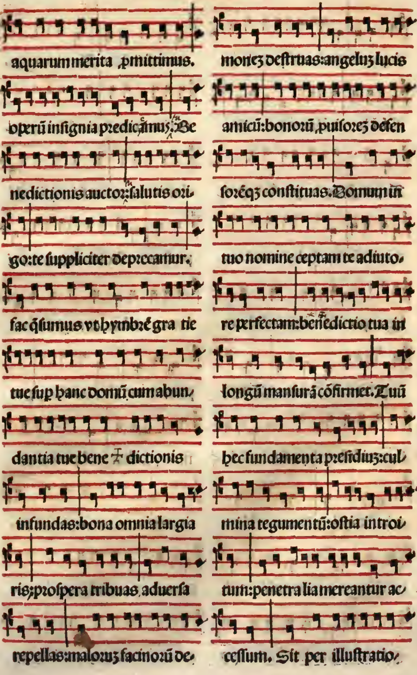

nr̄o. ℟. Dignum ꝛ iuſtum eſt.

Vere dignū ꝛ iuſtū eſt equum

et ſalutare. Nos tibi ſemper
et vbiqꝫ gratias agere: Do-
mine ſancte pater omnipo-
tens eterne deus. Sanctifi-
care per verbum dei vnda cele-
Mat. xiiij.
ſtis ſanctificare aqua calcata
chriſti veſtigiis: que monti-
bus preſſa non clauderis: que
ſcopulis illiſa non frangeris
que terris diffuſa non defi-
cis: tu ſuſtines aridam: portas
mōtiū pōdera nec demergeris
Tu celoꝝ vertice contineris:
circūfuſa per totū lauas omnia
nec lauaris. Tu fugientibus
Exo. xiiij.
populis hebreoꝝ in molem
durata conſtructa es. Tu rur
ſum ſalis reſoluta vorticibus
Nili accolas perdis: et hoſti-
lem globū freto ſeuiente per-

ſequeris: vna eadēq; es ſalus
fidelibus: ⁊ vltio criminoſis.
Te per Moyſen pcuſſa rupes
euomuit: nec abdita cautibus
latere potuiſti: cum maieſtatis
imperio iuſſa prodires. Tu ge-
ſtata nubibus hymbre iocūdo
arua fecundas. Per te aridis
hauſtus corporibus dulcis ad
gratiaz: ſalutaris ad vitam po
tus infunditur. Tu vicinis ſca-
turiens venis: aut ſpiritum in-
cluſa vitalem: aut ſuccuz fertilē
preſtas: ne ſiccatis exinanita vi
ſceribus ſolennes neget terra
prouentus. Per te initiuz: p te
finis exultat: vel potius ex
deo eſt: tuum vt terminum ne-
ſciamus. Aut tu oīpotens deus
cuius virtutū non neſcij: dum

aquarum merita ꝓmittimus.
operũ inſignia predicamus. Be
nedictionis auctor: ſalutis ori
go: te ſuppliciter deprecamur.
fac q̃ſumus vt hymbrẽ gra tie
tue ſup hanc domũ cum abun
dantia tue bene ✝ dictionis
infundas: bona omnia largia
ris; proſpera tribuas, aduerſa
repellas: maloruꝫ facinorũ de
moneꝫ deſtruas: angeluꝫ lucis
amicũ: bonorũ ꝓuiſoreꝫ defen
ſoreſqꝫ conſtituas. Domum in
tuo nomine ceptam te adiuto
re perfectam: benedictio tua in
longũ manſurã cõfirmet. Tuũ
hec fundamenta preſidiuꝫ: cul
mina tegumentũ: oſtia introi
tum: penetralia mereantur ac
ceſſum. Sit per illuſtratio

nem vultus tui vtilitas homi-
num ſtabilitas parietum.

Tū pōtifex aſſūpta mitra accedit ad oſtiū eccleſie ⁊ cuꝫ extremitate baculi paſtoralis facit crucē in limine ſupiori: ⁊ aliā in limie īferiori intrinſecus. quo facto depoſita mitra ſtans ibidē proſequit̄ in priſtino tono prefationem dicens.

Pōtifex aſſūpta mitra accedit ad oſtiū eccleſie. ⁊ cum extremitate baculi paſtoralis facit vnā crucē in ſupiori limine: ⁊ aliā in inferiori intrinſec⁹: ⁊ depoſita mitra ſtans ibideꝫ proſequitur prefationeꝫ.

Sit poſitis crux inuicta limini-
bus: vtriqꝫ poſtes gratie tue
inſcriptione ſignētur: ac ꝑ mul-
titudinem ꝓpiti ationis tue vi-
ſitatoribus domus ſit pax cū a-
bundātia: ſobrietas cuꝫ mode-
ſtia: redundā tia cuꝫ miſericor-
dia. In quietudo omnis ⁊ cala-
mitas longe recedant. Inopia:
peſtis: morbus: languor: in-
curſuſqꝫ malorū ſpirituū: tua
ſemper viſitatione diſcedant: ⁊
tua fuſa in hoc loco viſita-
tionis gra tia extenſos eius

nedixit: quo perueniens ſtans ibidē verſus ad altare maius: mitraʒ in capite tenens dicit.

Deum patrē oīpotentem fratres chariſſimi: in cuiꝰ domo manſiones multe ſunt: ſupplices deprecemur: vt habitaculuʒ iſtud benedicere ⁊ cuſtodire dignetur: per aſperſionē huius aque cum vino ſale: ⁊ cinere miſte: vt tenebras ab eo repellat: ⁊ lumē infundat: nullam ſeuiēti aduerſario tribuat poteſtatē: ſed propria ſit domus dei: ⁊ nullā in ea habeat inimicus licētiam nocēdi. Per dn̄m nr̄m ieſuʒ chriſtū filiū ſuum: Qui cum eo viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūs ſancti deus. Per oīa ſecula ſeculorū. ℟. Amen. Poſt hec pontifex ꝓcedit ad altare cū mitra ⁊ ibidē ichoat ſchola ꝓſequēte aiām ſequētem.

Pōtifex ꝓcedit cū mitra ad altare ⁊ incipit aīaʒ introibo.

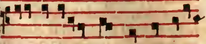
Conſecratio altaris.

Aduertendū ꝙ ſi plura altaria in eadem eccleſia tunc fuerint conſecranda. Pontifex eoſdem actus ⁊ cerimonias facit ſub eiſdē verbis in ſingulis altaribus ſucceſſiue ſicut facit in primo altari.

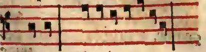
Qn̄ plura altaria ſunt cōſecrāda in eadem eccleſia: oīa fiūt in ſingulis altaribus. que fiūt in primo ſucceſſiue.

Introibo ad altare dei ad

deū qui letifi cat iuuentu tē

meam. E v o v a e.

Iudica me deꝰ ⁊ diſcerne cauſam meam de gente nō ſancta: ab homine iniquo ⁊ doloſo eripe me. Repetit tota aīa ꝓdicta. Quia tu es deꝰ meꝰ fortitudo mea quare me repuliſti ⁊ quare triſtis incedo: dum affligit me inimicus. Iterū repetit aīa. Emitte lucē tuam ⁊ veritatem tuaʒ: ipſa me deduxerūt ⁊ adduxerūt in montē ſcūʒ tuū ⁊ in tabernacula tua. Aīa tota repetitur. Et introibo ad altare dei: ad deū q̄ letificat iuuētuteʒ meā. Iteꝝ aīa repetit. Confitebor tibi in cythara deus deꝰ meꝰ: q̄re triſtis es: aīa mea: ⁊ quare conturbas me: Repetit vt priꝰ aīa. Spera in deo qm̄ adhuc cōfitebor illi: ſalutare vultus mei ⁊ deus meus. Et non dicit Gl'ia patri: Sed aīa ꝓdicta repetit. Incepta prima aīa. pōtifex retenta mitra ſtans ante altare intingit pollicem dextre manus in aqua predicta vltimo per eum benedicta ⁊ cum eo ⁊ aqua huiuſmodi facit cruceʒ in medio tabule altaris dicens.

Incepto ps. poſt quēlibʒ verſum aīa. repetitur.

Incepta prima aīa. pontifex ſtans cuʒ mitra intingit pollicē in aqua vltimo benedicta et facit crucem in medio tabule dicens Sanctificet

Sancti ✠ ficetur hoc altare in honore dei omnipotētis ⁊glorioſe virginis Marie: ac omnium ſanctorum: ⁊ ad nomē ac

memoriam ſancti talis In nomine patris et filij ⁊ ſpiritus ſancti pax tibi. Deide facit ex eadē aqua cū eodez pollice q̄tuor cruces in q̄tuor cornibus altaris: repetens in qualibet cruce verba premiſſa. Sancti ✠ ficetur hoc altare ⁊c. Facit autem primam crucē in dextera parte poſteriori altaris: ideſt vbi legitur euangeliuz: ſecundaz in ſiniſtra parte anteriori trāſuerſa prime: tertiam in dextera anteriori: quartaz in ſiniſtra poſteriori tertie tranſuerſa. Quo facto et finitis aīi. ⁊ pſalmo predictis pontifex ſtans ibidem: depoſita mitra dicit. Oremus. Et miſtri. Flectamus genua: Leuate.

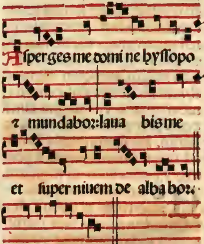
Deinde facit quatuor cruces cuz eadē aqua in quatuor angulis altaris: ad q̄ʒlibet crucez repetens verba premiſſa: Sāctificetur ſeruans ordinez prout in textu.

Predictis pſ ⁊ aī. finitis ⁊ factis crucibus pōtifex ſine mitra dicit oronem.

Singulare illud propitiatorium: in altari crucis ꝓ nobis redimendis oblatum: in cuius prefiguratione patriarcha iacob lapidem erexit in titulum: quo fieret ſacrificium: ⁊ porte celi deſuper aperiretur oraculum: ſupplices tibi domine preces fundimus: vt lapidis huius expolitam materiaz: ſuperius ſacrificijs imbuendam: ipſe tue dotari ſctificationis vbertate precipias: qui quondam lapideis legem ſcripſiſti in tabulis. Per chriſtum dominum noſtrū. ℟. Amen. Oratione expleta pontifex circuit ſepties tabulam altaris: aſpergens eam ⁊ ſtipitem de aqua predicta: cū cinere ⁊ vino benedicta: cum aſperſorio de herba hyſſopi facto: hoc modo. Stans enim ante mediū altaris inchoat aīam: ⁊ ſchola proſequitur.

Orone completa pontifex ſtans ante mediuz altaris inchoat aīaz Aſperges. ⁊ ſchola pſequitur ⁊ pontifex tenēs mitram cum aſperſorio hyſſopi circuit altare illud aſpgēs et redit ante medium altaris.

E v o v a e. Pſalmus.

Miſerere mei deus: ſcd̄m magnam miſericordiam tuaz. Et ſm̄ multitudinem miſerationum tuaꝝ: dele iniq̄tatez meam. Amplius laua me ab iniquitate mea; ⁊ a peccato meo munda me. Interim pontifex accepta mitra: circuit altare: illudq̄ʒ aſpergit: et redit ad locū ante mediū altaris: vnde diſceſſerat. Finitis dictis ℣ſib⁹: Pōtifex ibidē ſtās cū mitra: ichoat ſcd̄o: vt ꝑus aīaz. Aſperges me. Et ſchola pſequitur domine

Poſt aī. dicunt tres ℣ſs.

mine hyſſopo ⁊ mūdabor lauabis me: ⁊ ſup niuē dealbabor. pſalꝰ.

Q Uoniā iniquitatē meā ego cognoſco: ⁊ peccatū meum contra me eſt ſemper.

Tibi ſoli peccaui ⁊ malum coraꝫ te feci: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis: ⁊ vincas cum iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum: ⁊ in peccatis concepit me mater mea. Interim pontifex circuit ſcđo aſpergitqꝫ ⁊ redit vt prius. Finitis verſibꝰ: ſtans vt ſupra: pontifex cū mitra inchoat tertio aīāꝫ. Aſperges me. Et ſchola pſequit. Dn̄e hyſſopo ⁊ mundabor lauabis me ⁊ ſuper niuem dealbabor. Pſalmus.

Pontifex ſecūdo vt prius circuit ⁊ aſpergit altare vt prius ⁊ tertio incipit aī̄. Aſperges ⁊ ſchola proſequitur cū tribꝰ pſ̄is ſequētibus.

E Cce enim veritatem dilexiſti: incerta ⁊ occulta ſapientie tue manifeſtaſti mihi.

Aſpges me domine hyſſopo ⁊ mūdabor: lauabis me: ⁊ ſup niuē dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium ⁊ letitiam: ⁊ exultabunt oſſa humiliata. Interim pontifex circuit tertio: aſpergitqꝫ ⁊ redit vt prius: ⁊ finitis verſibus p̄dictis ſtans cū mitra: vt ſupra: inchoat quarto aīāꝫ. Aſperges me. Et ſchola pſequit: Dn̄e iſopo ⁊ mūdabor: lauabis me: ⁊ ſup niuē dealbabor. pſ.

Ep̄s circuit ⁊ aſpergit vt prius ⁊ intonat aī̄.

A Uerte faciē tuā a pctīs meis: ⁊ oēs iniquitates meas dele.

Cor mundūꝫ crea in me deus: ⁊ ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.

Ne proijcias me a facie tua: ⁊ ſpiritū ſanctūꝫ tuū ne auferas a me. Et interim pontifex circuit quarto: ⁊ aſpergit ⁊ redit: vt prius: ⁊ finitis verſibus p̄dictis ſtans cū mitra in capite: inchoat quinto: ſtans vt ſupra: aīām. Aſperges me. Et ſchola pſequitur Domine hyſſopo ⁊ mūdabor: lauabis me: ⁊ ſuper niuem dealbabor. Pſalmꝰ.

Pontifex vt ſupra circuit ⁊ aſpergit ⁊ incipit aī̄.

R Edde mihi letitiaꝫ ſalutaris tui: ⁊ ſpiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: ⁊ impij ad te conuertentur.

Libera me de ſanguinibus deus deꝰ ſalutis mee: ⁊ exultabit lingua mea iuſtitiā tuā. Interiꝫ pōtifex circuit quinto: aſpergitqꝫ ⁊ redit vt p̄ꝰs: ⁊ finitis verſibꝰ p̄dictis ſtans cū mitra vt ſ: inchoat ſexto aīāꝫ. Aſperges me Et ſchola pſequit. Dn̄e iſopo ⁊ mūdabor: lauabis me: ⁊ ſup niuē dealbabor. pſ.

Pōtifex quīto circuit aſpergit vt prius ⁊ incipit aīām.

D Omine labia mea apies ⁊ os meū ānūtiabit laudem tuā.

Quoniā ſi voluiſſes ſacrificium dediſſem: vtiqꝫ holocauſtis non delectaberis.

Sacrificiū deo ſpūs contribulatus: cor cōtritū ⁊ humiliatū deus nō deſpicies: Interim pōtifex circuit ſexto aſpergitqꝫ ⁊ redit vt prius: ⁊ finitis dictis verſibꝰ ſtās cū mitra vt ſ: inchoat ſeptimo aīāꝫ. Aſpges me. Et ſchola pſequit Dn̄e hyſſopo ⁊ mūdabor: lauabis me ⁊ ſuper niuem dealbabor. pſ.

Pōtifex ſexto idē facit quod ſupra.

B Enigne fac dn̄e in bona voluntate tua ſion: vt edificē

tur muri hieruſalem.
Tunc acceptabis ſacrificiũ iuſti-
tie oblationes ꝛ holocauſta: tunc
imponent ſup altare tuũ vitulos.
Et nõ dicitur. Gloria patri. Inte-
rim põtifex circuit ſeptimo: aſper-
gitq; ꝛ redit vt ſupra. Subſequẽ-
ter circuit ter eccleſiã interius trĩ
aſpergendo parietes eius cũ ṗdi-
cta aqua bñdicta hoc modo. Fi-
nitis dictis verſibus ꝛ ſeptimo cir
cuitu per pontificem vt ſupra fa-
cto ſchola cantat antiphonam.

Põtifex idẽ facit vt ſupra ſ; nõ incipit añ nec dicif. Glia patri.

Finitis ṽſibus ṗdictis ſchola cantat añ Hec ẽ domus ꝛ ṗletatus

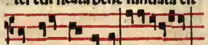

Hec eſt domus domini firmi-

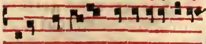

ter edi ficata bene fundata eſt

ſupra firmã petrã. E v o v a e. ps.
Letat⁹ ſuz in his q̃ dicta ſunt
mihi: in domũ dñi ibimus.
Stantes erant pedes noſtri: in
atrijs tuis hieruſalem.
Hieruſalem q̃ edificaf vt ciuitas:
cuius ṗticipatio eius in idipſum.
Illuc eniz aſcẽderunt tribus tri-
bus dñi: teſtimoniũ iſrael ad con-
fitendum nomini domini.
Quia illic ſederunt ſedes in iudi-
cio: ſedes ſup domum dauid.
Rogate que ad pacẽ ſunt hieru-
ſalẽ: ꝛ abundantia diligẽtibus te.
Fiat pax in virtute tua: ꝛ abun-
dantia in turribus tuis.
Propter fratres meos ꝛ proxi-
mos meos: loquebar pacẽ de te.
Propter domum domini dei no
ſtri: queſiui bona tibi.
Et non dicif. Gloria patri. Inte-
rim incepta añ ṗdicta: põtifex cuz
mitra incipiẽs retro altare maius
ṗcedit ad dexterã partẽ: circuiens
intrinſecus eccleſiam ꝛ parietes il
lius: aſpergit eam a parte inferiori
iuxta terrã: rediẽs vſq; ad locũ re-
tro altare vnde diſceſſit: quo fa-
cto ac finitis añ cum pſalmo pre-
dictis: ſchola cantat antiphonaz.

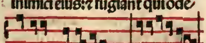
Incepta añ ṗdicta põtifex incipiens retro altare maius ṗcedit ad dexterã partẽ circuiens eccleſiam intrinſec⁹ ꝛ parietes eius cũ ṗdicta aq̃ in inferiori parte aſpergit.

Exurgat de us ꝛ diſſipent

inimici eius: ꝛ fugiant qui ode-

rũt e um a fa ci e ei⁹. E v o v a e. ps.
In eccleſijs benedicite deo
dño: de fontibus iſrael.
Ibi beniamin adoleſcẽtulus: in

Facto ṗ circuitu ꝛ finita aña ꝛ ps ſchola incipit añ Exurgat ꝛ ps in eccleſijs.

mentis exceſſu.

P rincipes iuda duces eoꝝ: prīcipes zabulō ⁊ principes neptalim.

M anda deus virtuti tue: confirma hoc deus qđ opat⁹ es ī nobis.

A templo ſancto tuo in hieruſalem: tibi offerent reges munera.

I ncrepa feras arundinis: congregatio tauroꝛum in vaccis populoꝛū: vt excludant eos qui pꝛobati ſunt argento.

D iſſipa gētes que bella volunt: venient legati ex egypto: ethiopia: pꝛeueniet manus eius deo.

R egna terre cantate deo: pſallite domino.

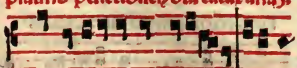
P ſallite deo qui aſcendit ſuper celum celi ad oꝛientem.

E cce dabit voci ſue vocē virtutis: date glīā deo ſup iſrl̄: magnificētia eius ⁊ virt⁹ eius in nubibus.

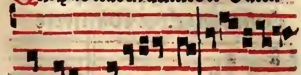
M irabilis deus in ſanctis ſuis: deus iſrael ipſe dabit virtutē ⁊ foꝛtitudinē plebi ſue: benedictus deus. Et nō dicit G loꝛia patri. Interim pontifex ſcđo p eandē viam circuiens: aſpergit parietes eccl'ie in medio: ideſt circa altitudinē faciei ſue: rediēs vſqʒ ad locū vnde diſceſſit. Quo facto ac finitis añ. ⁊ pſalmo p̄dictis: ſchola cātat añaʒ.

Pontifex p eādē viā p cedēs aſpergit parietes in medio.

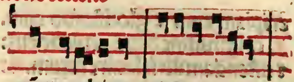
Predictis finitis ſchola incipit. añaʒ Qui habitat ⁊ ſequitur ps.

Qui habitat in adiutoꝛi o altiſ-

ſimi in pꝛotectio ne dei ce li

cōmoꝛabitur. E v o v a e.

D icet dn̄o ſuſceptoꝛ me⁹ ps. es tu ⁊ refugium meum deus meus: ſperabo in eum.

Q m̄ ipſe liberauit me de laqueo venantium: ⁊ a verbo aſpero.

S capulis ſuis obumbꝛabit tibi: ⁊ ſub pennis eius ſperabis.

S cuto circūdabit te veritas ei⁹: non timebis a timoꝛe nocturno.

A ſagitta volante in die: a negocio perambulante in tenebꝛis: ab incurſu ⁊ demonio meridiano.

C adent a latere tuo mille: ⁊ decem millia a dextris tuis: ad te autem non appꝛopinquabit.

V erūtamen oculis tuis cōſiderabis: ⁊ retributionē pctōꝝ videbis.

Q uoniā tu es domine ſpes mea: altiſſimuʒ poſuiſti refugiū tuum.

N on accedet ad te malum: ⁊ flagellum non appꝛopinquabit tabernaculo tuo.

Q uoniam angelis ſuis mandauit de te: vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.

I n manibus poꝛtabūt te: ne foꝛte offēdas ad lapidē pedē tuum.

S uper aſpidem ⁊ baſiliſcum ambulabis: ⁊ conculcabis leonem ⁊ dꝛaconem.

Q uoniam in me ſperauit liberabo eum: pꝛotegam eum quoniam cognouit nomen meum.

C lamauit ad me ⁊ ego exaudiaʒ eum: cum ipſo ſum in tribulatiōe:

eripiam eum ⁊ glorificabo eum. Longitudine dierū replebo eū: ⁊ oſtendam illi ſalutare meum. Et nō dicitur gloria. Interim pōtifex tertio circuit eccleſiā incipiens a ſiniſtra parte ⁊ aſpergit parietes illius altius q̄ ſecūdo: rediēs ad locū vnde diſceſſit. Quo facto adhuc mitrā in capite tenēs: aſpergit cū premiſſa aqua pauimētum eccleſie p mediū: incipiēs ante altare vſq ad portā principalē: deinde per tranſuerſū de vno pariete ad aliū. Interim ſchola cantat tres ſequētes aññas. cū ſuis v̄ſiculis.

Pōtifex facto tertio circuitu aſpergit pauimētū eccl'ie icipiēs ab altari maiori vſq ad portas maiorē eccleſie ⁊ poſtea p trāſuerſū de vno pariete ad alium ⁊ interi ſchola cantat ſequētes añas

Domus mea domus oratio- nis vocabit. ℣. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis in medio eccleſie laudabo te. Alia añ.

Domine dilexi decorē domus tue. ℣. Et locum habitatio- nis glori e tue. ſine Gloria.

Alia aña. Non eſt hic aliud niſi domus dei ⁊ porta celi.

Dictis aññis pdictis ⁊ aſpſiōe vt pmittit facta: Pōtifex ſtās cum mitra in medio ecclie v̄ſus ad altare mai⁹ ichoat: ⁊ ſchola pſeqt añaz.

Pontifex ſtans cū mitra in medio eccl'ie incho at Añam. Uidit.

Uidit Jacob ſcalā: ſummitas eius celos tangebat: ⁊ deſcendentes angelos: ⁊ dixit: vere locus iſte ſanctus eſt.

Dū cātātur aña: pōtifex ſtans in medio eccleſie aſpergit aquam ꝟſus orientē: occidētē: aqlonē ⁊ auſtrū.

Dū cantatur aña predicta: Pontifex ſtans cuʒ mitra in medio eccleſie aſpergit aquaʒ per pauimētū verſus orientem: occidentem: aquilonem: ⁊ auſtrū. Finita aña: Pōtifex depoſita mitra ſtans ibidem in medio eccleſie: conuerſus ad portā principalem dicit cōpetēti voce. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Tubi Porta principali est versus orientem

Deus q loca nomini tuo dicāda ſanctificas: effunde ſup hāc orationis domū gratiam tuā: vt ab omnibus hic nomē tuū inuocātibus: auxiliū miſericordie tue ſentiatur. Per chr̄ʒ dominum noſtrū. ℟. Amē. Tū ibidē ſtans adhuc cōuerſus vt prius: altius dicit Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Pōtifex ſtās vt pꝰ dicit altius hanc orationem.

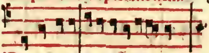
Deus ſanctificationū omnipotens dominator: cuius pietas ſine fine ſentitur: deus qui celeſtia ſimul ⁊ terrena complecteris: ſeruās miſericordiam tuam populo tuo ambulanti ante cōſpectū glorie tue: exaudi preces ſeruorū tuorum: vt ſint oculi tui aperti ſup domum iſtā die ac nocte: hāc quoqʒ baſilicaʒ in honore ſancte ⁊ victorioſiſſime crucis: ⁊ ſancti tui talis ſacris myſterijs inſtitutam: clemētiſſimus dedica: miſeratuʒ illuſtra: ꝓprio ſplēdore clarifica: omnēqʒ hominem venientem adorare te in loco iſto placatuʒ admitte: propitius dignare reſpicere: ⁊ ꝓpter nomen tuum magnum: ⁊ manum tuam fortem: ⁊ brachiū tuū excelſum: in hoc tabernaculo tuo ſupplicantes: libēter protege: dignāter exaudi: eterna defenſione conſerua vt ſemper felices: ſemperqʒ in tua religione letantes: conſtanter in ſancte trinitatis confeſſione et fide catholica perſeuerent. Per dominum noſtrum ieſum chriſtū filiū tuū: qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus.

iij. Reg. viij.

A tuum

Deinde ſtans adhuc cōuerſus vt prius: ibidem extenſis manibus ante pectus dicit prefationem.

Pōtifex ſtās vt prius extēſis manibus añ pectus dicit ꝑfationē.

Per omnia ſecula ſeculorum. ℟.

Amen. ℣. Dn̄s vobiſcuʒ. ℟. Et

cum ſpiritu tuo. ℣. Surſuʒ corda.

da. ℟. Habemus ad dominū.

℣. Grās agamus domino deo

nr̄o. ℟. Dignum ⁊ iuſtum eſt
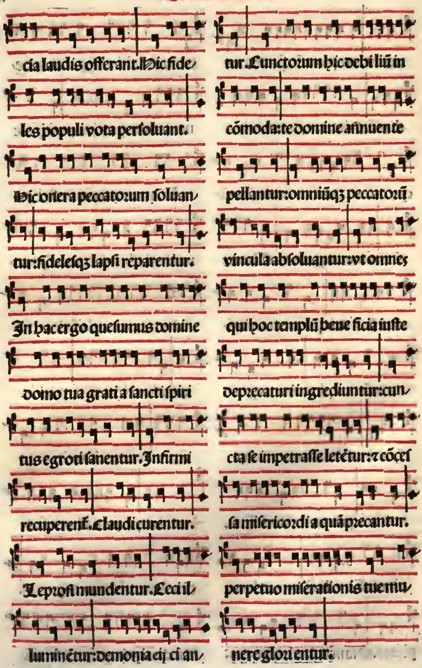

Uere dignum ⁊ iuſtū eſt equuʒ

et ſalutare. Nos tibi ſemper et
vbiqꝫ gratias agere domine
ſancte pater omnipotēs eterne
deus. adeſto precibꝰ noſtris. ad
eſto ſacramētis. adeſto etiā pijs
famulorum tuorū laboribus
nobiſqꝫ miſericordiā tuam po-
ſcentibus. Deſcendat quoqꝫ in
hanc eccleſiā tuaꝫ quā ſub inuo-
catione ſancti nominis tui in ho-

nore ſācte crucis. in qua coeter-
nus tibi filius tuus dominus
noſter ieſus xp̄s pro redēptio-
ne mundi pati dignatus eſt: et
ſancti tui talis indigni conſe-
cramus. ſpiritus ſāctus tuus ſe-
ptiformis gratie vbertate redū-
dans: vt quotiēſcūqꝫ in hac do-
mo tua ſanctū nomē tuum fue-
rit inuocatū. eorū qui te inuoca-

uerint. a te pio dño pces exau-
diant. O beata ꝛ ſacta trinitas
que omnia purificas. omnia mū-
das: ꝛ omnia poꝛnas. O beata
maieſtas dei: que cuncta conti-
nes. cūcta reples: cunctaqȝ di-
ſponis. O beata ꝛ ſancta ma-
nus dei. que omnia ſanctificas.
omnia benedicis. omnia locu-
pletas. O ſancte ſanctorū deus:
tuam clemēti am humi lima de-
uotio ne depoſcimus: vt hanc
eccleſiam tuam per noſtre hu-
mi litatis famulatum in hono-
re ſancte ꝛ victoꝛio ſiſſime cru-
cis ꝛ ſancti tui talis puri ✠
ficare: bene ✠ dicere ꝛ conſe
✠ crare perpetua ſancti fica-
tionis tue vbertate digneris.
Hic quoqȝ ſacerdotes ſacrifi-

cia laudis offerant. Hic fide/
les populi vota perſoluant.
Hic onera peccatorum ſoluan/
tur: fideleſq; lapſi reparentur.
In hac ergo queſumus domine
domo tua grati a ſancti ſpiri
tus egroti ſanentur. Infirmi
recuperent. Claudi curentur.
Leproſi mundentur. Ceci il/
luminentur: demonia eij ci an/
tur. Cunctorum hic debi liū in
cōmoda: te domine annuente
pellantur: omniūq; peccatorū
vincula abſoluantur: vt omnes
qui hoc templū bene ficia iuſte
deprecaturi ingrediuntur: cun/
cta ſe impetraſſe letētur: & cōceſ
ſa miſericordi a quā precantur.
perpetuo miſerationis tue mu/
nere glorientur.

Quod ſequitur dicit plane legendo: ita tamen ꝙ a circumaſtantibus audiri poſſit. Per eundē dominū nr̄m ieſum chr̄m filiū tuū: qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate eiuſdē ſpiritus ſancti deus. Per omnia ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amē. Prefatione finita: Pontifex accepta mitra ꝓcedit ante altare: ⁊ ibi cū premiſſa aqua bñdicta facit maltam ſeu cemētū: qđ mox depoſita mitra ſtans ibidē bñdicat dicens.

Pōtifex pfatione finita. accepta mitra accedit ad altare ⁊ ibi cū pmiſſa aqua facit maltam ſeu cementum quod mox depoſita mitra bñdicit.

¶ Bñdictio cemēti. ℣. Dn̄s vobiſcū. ℟. Et cū ſpū tuo. Oremus.

dne

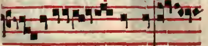
Sūmme deus: qui ſūma ⁊ media: imaqꝫ cuſtodis. qui oēꝫ creaturaꝫ intrinſecus ambiendo cōcludis: ſancti ✠ fica: ⁊ bene ✠ dic has creaturas calcis ⁊ ſabuli. Per xp̄ꝫ dn̄ꝫ noſtrū. ℟. Amē. Deinde procedit proceſſionaliter cū clero ad locum. in quo reliquie nocte preterita cōſeruate fuerūt: ⁊ deferatur chriſma vſqꝫ ad fores eccleſie: ſed priuſꝗ̄ꝫ locum ipſuꝫ ingrediat̄: ſtans ab extra: depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Pōtifex procedit pceſſionaliter cum clero ad locum in quo reliquie nocte preterita fuerūt reſeruate ⁊ defert̄ chriſma

Aufer a nobis queſum⁹ dn̄e cunctas iniquitates nr̄as: vt ad ſancta ſctōꝝ puris mereamur mētibus introire. Per chriſtum dominū noſtrū. ℟. Amen.

Deinde pontifice locū ipſum cum preſbis ⁊ clero ingrediente ſchola cantat an̄as ſequentes.

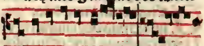
Pōtifex cuꝫ clero ingreditur ſchola cantate an̄. Oꝗ̄.

O quā glo̅ſuꝫ eſt regnū: i quo

cū chriſto gaudent oēs ſancti

amicti ſtolis al bis ſequunt̄

agnuꝫ quocūqꝫ i erit. Alia an̄.

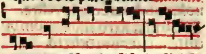
Moue te vos ſcti dei de māſioni

bus veſtris ad loca feſtinate

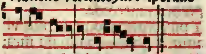
que vobis parata ſunt. Alia an̄.

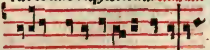
Ecce popul⁹ cuſtodiēs iu di ci ū

⁊ faciens veritateꝫ in te ſperaue

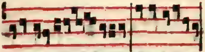

rūt do mi e vſqꝫ ieternū. Alia an̄.

Via ſanctoꝛuꝫ facta eſt recta: et

※ Comentum benedictum seruatur sed non dum aque benedicte fundit ad basim altaris et circumdum ...

iter eorū ꝓparatū ē. E v o v a e.

V Enite exultemus dño: ps. iubilemus deo ſalutari nr̃o. P reoccupemus faciē ei⁹ in cōfeſſione: ⁊ in pſalmis iubilemus ei. Q m̄ deus magnus dominus: ⁊ rex magnus ſuper omnes deos. Q m̄ non repellet dñs plebē ſuam: quia in manu eius ſunt omnes fines terre: ⁊ altitudines mōtium ipſe conſpicit. Q uoniam ipſius eſt mare ⁊ ipſe fecit illud: ⁊ aridam fundauerunt manus eius. V enite adoremus ⁊ procidamus ante deum: ploremus coram dño qui fecit nos: quia ipſe eſt dominus deus noſter. N os autē populus eius: ⁊ oues paſcue eius. H odie ſi vocem eius audieritis nolite obdurare corda veſtra. S icut in exacerbatione: ſcdm̄ diem tentationis in deſerto. V bi tentauerunt me patres veſtri: probauerunt ⁊ viderunt opera mea. Q uadraginta annis proximus fui generationi huic: ⁊ dixi ſemper hi errant corde. I pſi vero non cognouerunt vias meas qbus iuraui in ira mea: ſi introibūt in requiē meā. Et nō dicit̄ Gloria patri. Vel ſi magis placet obmiſſis omnib⁹ premiſſis aīis cū pſalmo: ſchola cantat

Omiſſis p̄fatis aīis. ⁊ ps. poterit cātari aliqd de ſctis quorū ſunt reliquie.
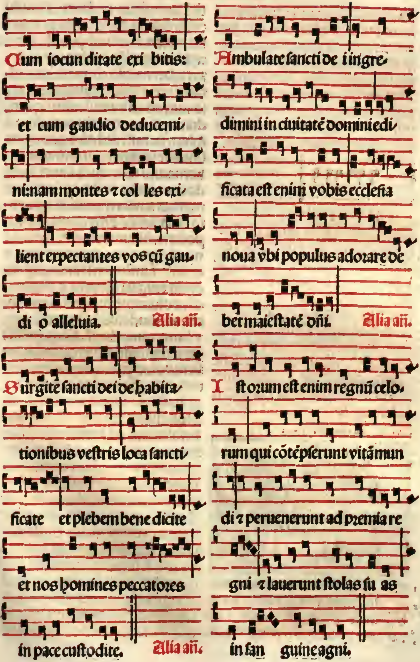
reſponſoriū de illo ſancto: cuius ſunt ipſe reliquie. Interim pontifex manet ſtans iuxta reliquias. Finitis autē aīis cū pſalmo vel reſponſorio ꝓdictis: pōtifex ſtans ibidē corā reliquijs: detecto capite dicit Oremus. Et miniſtri Flectamus genua: Leuate.

Finitis ꝓdictis cantandis pontifex dicit orōnem: ⁊ ſtās ſine mitra.

A Ac nos queſumus domine ſanctorū tuorū tibi ſpecialiter dedicata membra digne contigere: quorū patrocinia cupimus inceſſanter habere. Per chriſtū dñm noſtrū. R. Amē. Tū pontifex aſſumpta mitra īponit īcēſū in thuribulo: ⁊ fit proceſſio hoc ordine. Precedunt duo ceroferarij cū luminaribus: deinde crux. Tū clerus cantans aīas ſubſequentes. Poſt hos ſacerdotes portantes feretrū cum reliquijs ⁊ iuxta eos thuriferarius continuo reliquias ipſas incenſans: ⁊ ſi inmediate aā reliquias ipſas precedant aliqua intorticia erit multū cōueniens: deinde pōtifex paratus cum ſuis miniſtris. Proceſſione igitur locum ipſū exeunte. Pōtifex incho at primā aīaz: ſchola ipſam ⁊ oēs alias ſequentes ꝓſequēte. Aīa.

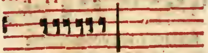
Pontifex inchoat primaz aīam. Cum tocūditate et ſchola proſequitur.

Cum iocun ditate exi bitis:
et cum gaudio deducemi
ni: nam montes ⁊ col les exi
lient expectantes vos cũ gau
di o alleluia. Alia añ.
Surgite ſancti dei de habita
tionibus veſtris loca ſancti
ficate et plebem bene dicite
et nos homines peccatores
in pace cuſtodite. Alia añ.
Ambulate ſancti dei ingre
dimini in ciuitatẽ domini edi
ficata eſt enim vobis eccleſia
noua vbi populus adorare de
bet maieſtatẽ dñi. Alia añ.
Iſtorum eſt enim regnũ celo
rum qui cõtẽpſerunt vitã mun
di ⁊ peruenerunt ad premia re
gni ⁊ lauerunt ſtolas ſu as
in ſan guine agni.

Poſtq̄ ad eccleſiaȝ ↄſe crādam puenerit:ſchola remanet ad fores eccle- ſie cantando añam ⁊ ep̄o cum clero ⁊ pp̄lo clamā te kyrie elei- ſō ſeq̄ntibus cū reliquijs circuit eccle ſiā ab extra.

Eis igitur ad eccleſie cōſecrande fores puenientibus:priuſq̄ȝ ingre- diantur:dimiſſa ante fores eccle- ſie ſchola añas p̄dictas cantante pōtifex p̄cedētibus ipſuȝ duobus ceroferarijs: cruce:thuriferario ⁊ ſacerdotibus feretrū reliquiaruȝ portātib⁹:circuit eccl'iaȝ cum ipſis reliqis pp̄lo ſequēte ⁊ clamante.

Kyrie eleyſon.

Quo facto ⁊ añis predictis fini- tis:pontifex ſedens cum mitra in- faldiſtorio ante fores eccleſie ſi- bi parato:verſus ad populum fa- cit ibi breuiter ſermonem de vir- tute ⁊ priuilegijs eccleſie dedica- tionis: decimis: ⁊ alijs prouenti- bus eccleſiaſticis integre perſol- uendis. Fundator quoqȝ eccleſie ⁊ plebs diligenter admonentur. de dote illius:⁊ qualiter honorem eccleſie:⁊ p̄ſbr̄is exhibere debent in his vel ſilibus verbis vȝ.

Reuerſus ep̄o ſedens cū mitra ad fores eccl'ie ⁊ cantatis añis admonet populū de rebus eccleſie.

Omiſſum in pontificali nouo:ſed ex pontificali dn̄i guiliel- mi durantis appoſitum.

Dilectiſſimi fratres quāta ſit eccleſijs ⁊ deo dicatis locis habenda reuerentia: leges ⁊ ca- nones ⁊ vniuerſalis religioſus fi- delium cultus declarat: Nullibi enim q̄ȝ in ſacratis baſilicis domi- no offerri ſacrificiū poteſt. Pre- cipiēte ſiquidē domino per moy- ſen tabernaculū cū mēſa atqȝ al- tari ⁊ ereis vaſis vtēſilibuſqȝ con- ſecratū eſt ad diuinū cultū explen- dum:ipſū quoqȝ tabernaculū nō ſolum ſacraſſe:ſed oleo quoqȝ de- liniuiſſe legimus. In ipſo autē ta- bernaculo non alij q̄ȝ ſancti ſacer- dotes ⁊ leuite veſtibus ſacris or- nati ſacramēta tractabāt: ⁊ popu- lo oblationes offerebant. Reges poſtmodū tam hebreoꝝ q̄ȝ roma- ni principes magna veneratione eccleſias inſtituerūt imuneſqȝ ab omni vulgari ſtrepitu ⁊ negocio eſſe voluerunt:vt domus oratio- nis ad aliud nullū cōmertiū atqȝ vſum accomodaret̄. Eāqȝ priuile- gij ⁊ imunitatis prerogatiuaȝ ha- bere voluerūt: vt ſiquis temera- rie ſacrilegās manus appoſuiſſet: grauiſſimis ſupplicijs affligeret̄. Non enim iuſtū viſū eſt domum dei altiſſimi ad temerarias p̄ſum- ptiones patētē aditū habere: nec latronū iuxta verbū veritatis ſpe- lūcā eſſe. Locus eſt ſalutis:portus naufragantibus:ad quē de tēpe- ſtatibus anchora iacit̄. Hanc be- neficia petituri adeūt: ⁊ iuſte eoꝝ p̄ces exaudiūt̄. Capitaliū criminū rei ad hāc fugiētes: ipunitatē facti iplorātib⁹ ſacerdotibus accipiūt. Magna ergo veneratione ſacra- tas dn̄o baſilicas adeatis frēs:mū- diqȝ facioꝛib⁹. dn̄o oblatiōes coꝛ

Exo. xxxvij. et xxxviij. Nume. vij. Nume. xvij.

dis veſtri offeratis. De quibus
baſilicis hec vna eſt cui talis ⁊ ta/
les ſummi pōtifices priuilegia cō/
ceſſerūt quā vos edificari feciſtis
vel talis. N. edificari fecit ⁊ nobis
humiliter ſupplicaſtis vel ſuppli/
cauit vt eam conſecrare dignare/
mur. Nos autē veſtris vel ſuis ho
neſtis ſupplicationibus inclinati
eā in honorē oīpotētis dei ⁊ bea/
te marie ſemp̱ virginis ⁊ oium ſan
ctorū ac memoriā ſancti. N. dedi/
camus ⁊ in eius altari reliqas ſan
ctoꝝ. N. ⁊. N. deo ꝓpitio poni de/
creuimus ⁊ in tali altari vel in ta/
li loco ſunt corpa vel relīqe ſācto/
rū. N. que vel quas q deuote viſi/
tauerit talē indulgentiā per talem
cōceſſam obtinebit. Vos inſuper
decime Rome non soluunt moneo dilectiſſimi fratres. vt deci
mas que ſunt diuina tributa: inte
gre eccleſijs ⁊ ſacerdotibus perſol
uatis. Mas ſibi dn̄s ad vniuerſa/
lis dn̄ij ſignū reſeruauit. Audite
auguſtinū clamātē ⁊ dicētem. De/
cime tributa ſunt egētiū aīarum.
Si decimam dederis: nō ſolū fru
gū abundantiam recipies: ſed ⁊ ſa
lutē corporis cōſequeris. Nō eniꝫ
deus p̄miū poſtulat ſed honoreꝫ.
Deus qui dignatus eſt totū dare:
decimā a nobis dignatus eſt reci/
pere: nō ſibi ſed nobis proculdu
bio ꝓfuturā. Sed ſi tardius dare
peccatū eſt q̄to peius nō dediſſe.
De militia: de agro: de negocio: de
cimā redde. vt decimas dādo poſ
Eccl'ia non eſt cōſecranda niſi ſuo ſit dotata. ſis celeſtia ⁊ terreſtria promereri:
pro auaritia te duplici benedictio

ne fraudabis. Hec eſt enim dn̄i iu
ſtiſſima conſuetudo: vt ſi illi deci
mas non dabis: tu ad decimas da
beris. Dabis impio militi quod
nō dediſti ſacerdoti: ⁊ qđ non ha
bebit chriſtus accipiet fiſcus. Re
uertimini ad me inquit dominus
apud prophetā: ⁊ ego reuertar ad
vos. Quia enim mihi decimas nō
redditis: in penuria maledicti eſtis
⁊ fame. Quia decimas ⁊ primitias
non datis: vbertateꝫ poſſeſſionū
veſtraꝝ ⁊ cōmunē frugū abūdan
tiā perdidiſtis. Ut autem ſciatis
hoc me iraſcēte parte veſtra p̄ua
tos: q2 me fraudaſtis parte mea:
hortor vos atq3 cōmoneo: vt īfera
tis decimas in horrea mea hoc eſt
in theſauros templi: ut habeāt ſa
cerdotes atq3 leuite q mihi mini
ſtrant cibos. Et probate me ſi nō
effundam tantas pluuias vt ca/ Mala. iij.
taracte celi aperte eſſe credantur:
⁊ effundam benedictionem vſq3
ad abundantiam. Si non: veniet
ſuper vos brucus ⁊ locuſta: ⁊ la
bores hominum vaſtabunt: ⁊ re
liqua. Euitanda eſt itaq3 domini
indignatio. ſoluēde decime: ⁊ tri
buta diuina perſoluēda: nec pro
tēporali cōmodo amittenda ſunt
ſecutura bona que expectantur.
Memores ergo hec accipite dile/
ctiſſimi fratres: ⁊ intellecta pro de/
ſiderio cōplete: vt eterna pro tem
poralibus accipe bn̄ficia merea/
mini. Poſtea ad dotatore dicat.
Dilectiſſime frater in chriſto
ſcias quoniam non permit

tunt iura eccleſias ſine miniſtris ac dote conſecrari. Quemadmodū enim dos matrimonium cōſeqtur: ſic ⁊ ad ſuſtētationē miniſtrorū facultates neceſſarie ſunt. Ea itaqȝ ratiōe chariſſime frater ſcire volumus: quot ſacerdotes ⁊ clericos ⁊ qualē eis honorē vis exhibere: ⁊ de quo eccl'iam dotare proponis. Et vt itelligas qualē tibi ac heredibus tuis honorē ⁊ commoditatē exhibet eccl'ia: ſcias vt gratitudinē ipſam ad fūdatores oſ̄dat ꝙ a ſctis pr̄ibus ſtatutū eſt in diei dedicationis anniuerſario ſolēni fundatores ⁊ eorū heredes in pceſſionibus primos eſſe debere. Et ſi caſu ad egeſtatem puenerint grata recordatione eccl'ia fundatoris piā liberalitatē recognoſcit.

Eccleſie liberalitas erga cōditores.

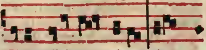
Qui ad iterrogata prout ſibi placuerit rn̄det: de quo fiat publicū inſtrumētū ſi numerus clericorum honor ⁊ dos ſufficiēs fuerit.
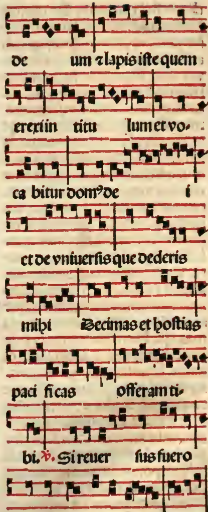
Fūdatores eccleſie pmittūt ſe iuſſa pōtificio ſeruaturō.

Tunc fundator ipſe ⁊ plebs profitentur ſe iuſſa pontificis impleturos. Deinde pontifex ordinat ac iubet deum deprecari pro eo qui eccleſiam conſtruxit ⁊ dotauit. ⁊ pro eo qui eam conſecrari iuſſit. ⁊ concedit illis partem in omnibus bonis que ibi fieri cōtinget.

Pōtifice ſedēte añq̄ꝗ q̄s ingrediat eccl'iā ſchola cātat Rn̄.

quo facto pontifice ſic ſedente anteqȝ quis eccleſiam ingrediatur: ſchola cantat Reſponſorium.

Tum pontifex depoſita mitra ſurgit ⁊ verſus ad oſtiū eccleſie: ibidem ſtans dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamꝰ genua. Leuate.

Pōtifex ſtās ſine mitra dicit orōnes
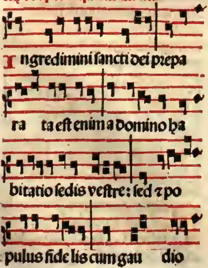
Domū tuā q̄ſumꝰ dn̄e clemēter igredere: ⁊ i tuo꜡ cordibus fideliū: perpetuā tibi cōſtrue
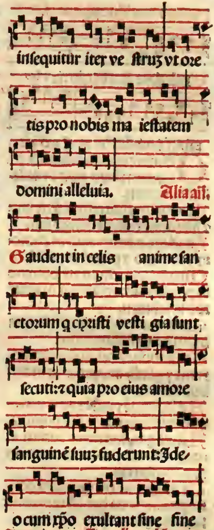
manſionē: ꝛ preſta vt domus hec: que tua ſit dedicatione ſolennis: tua fiat habitatiōe ſublimis. Per chꝛiſtū dñm nr̄m. ℟. Amē. Qua orōne finita priuſq̄ ingrediat̄: intingit pollicem dextre manus in ſanctum chꝛiſma ꝛ cū eo in modū crucis ſignat oſtiū eccl'ie exteriꝰ dicēs.

Pontifex cū pollice in ſacro chꝛiſmate intincto ſignat oſtium eccleſie.

In noīe pa✠tris ꝛ fi✠lij ꝛ ſpiritus ✠ſancti. Poꝛta ſis benedicta ſctificata: cōſecrata: cōſignata ꝛ deo cōmendata: poꝛta ſis introitus ſalutis ꝛ pacis: poꝛta ſis oſtium pacificū: per eum qui ſe oſtiū ꝛ oſtiariū appellauit ieſum chꝛm dñm nr̄m: Qui cū patre ꝛ ſpiritu ſancto viuit ꝛ regnat deus in ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amen. Quo dicto preſbyteri eleuant feretrum reliquiarum ꝛ ingrediendo eccleſiam cū clero ꝛ populo pceſſionaliter pontifex cum mitra incipit ꝛ ſchola proſequitur añam.

Preſbyteri leuant feretrū ꝛ cū eo eccleſiā ingrediuntur incipiēte pōtifice añā.

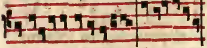
Interim pceſſionalr̄ vadūt p eccleſiā. Cū puenerint ad altare in quo reliq̄e ſunt cōdende: reliquijs ipſis cū feretro pꝛope altare poſitis: ꝛ luminaribus iuxta illas ardentibus. Pontifex ſtans cum mitra ante altare: inchoat ſchola

Collocatis reliquijs ꝑpe altare pōtifex ſtās cū mitra incipit. Añ. ſchola pſequente cū po. Cantate.

proſequente Antiphonam.

Exultabũt ſcti in glo ria ⁊ le

tabũť i cubilibꝰ ſu is. E v o v a e.

Cantate domino canticũ ps. nouum: laus eius in eccleſia ſanctorum.

Letetur iſrael: in eo qui fecit euꝫ: ⁊ filie ſion exultent in rege ſuo.

Laudent nomen eius in choro: in tympano ⁊ pſalterio pſallãt ei.

Quia beneplacitum eſt domino in populo ſuo: ⁊ exaltauit manſuetos in ſalutem.

Exultabunt ſancti in gloria: letabuntur in cubilibus ſuis.

Exultationes dei in gutture eorum: ⁊ gladij ancipites in manibus eorum.

Ad faciendã vindictaꝫ in nationibus: increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus: ⁊ nobiles eorum in manicis ferreis.

Ut faciant in eis iudicium conſcriptum: gloria hec eſt omnibus ſanctis eius.

Laudate dominum in ſanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius.

Laudate eum in virtutibus eius: laudate eum ſcd̃m multitudinem magnitudinis eius.

Laudate eũ in ſono tube: laudate eum in pſalterio ⁊ cithara.

Laudate eum in tympano ⁊ choro: laudate eũ i chordis ⁊ organo.

Laudate eum in cymbalis beneſonantibus: laudate eum in cymbalis iubilationis; omnis ſpiritus laudet dñꝫ. Et nõ dicit Gloria patri. Sed repetitur añ. Qua dicta põtifex depoſita mitra verſus ad altare dicit. Oremus. (Non dicitur Gloria poſt ps ſed aña. repetitur.)

Deus qui in omni loco dominationis tue clemens ac benignus dedicator aſſiſtis: exaudi nos queſumus ⁊ cõcede vt inuiolabilis permaneat huius loci conſecratio: ⁊ beneficia tui muneris vniuerſitas fidelium que ſupplicat: percipere mereatur. Per chriſtum dominum noſtrũ. ℞ Amẽ. (Pontifex ſtans ſine mitra dicit orõnem.)

Tum pontifex accepta mitra intingit pollicem dextre manus in ſanctum chriſma ⁊ cum eo ſignat confeſſionem: ideſt ſepulchrum altaris: in quo reliquie ſunt reponende: in quatuor angulis faciẽs in ſingulis ſignuꝫ crucis: ⁊ dicẽs. (Epũs cũ mitra ſignat ſepulchrũ altaris cum ſacro chriſmate in moduꝫ crucis.)

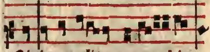
Conſe ✠ cretur ⁊ ſancti ✠ ficeť hoc ſepulchrũ: In noĩe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpũs ✠ ſancti. pax huic domui. Deide depoſita mitra

Põtifex ſine mitra recondit reliquias in altari ⁊ incipit añaȝ Sub altari.

ta: mitra: recondit venerãter vaſculuȝ ipſuȝ cũ reliquijs ⁊ alijs ꝑut heſterna die per eum fuit ſigillatum in ſepulchro altaris: quibus reconditis. Pontifex inchoat ſchola proſequente Añam.

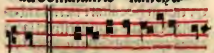
Sub altare dei ſedes acce pi

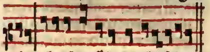
ſtis intercedi te pro no bis

ad dominum ie ſum chri

ſtum. ℣. Exultabũt ſãcti in glo

ria: ⁊ letabunt in cubilibꝰ ſuis. Et non dicit Gloria patri. Sed aña repetitur. Interiȝ dũ premiſſa cãtant: põtifex ſine mitra thurificat reliquias incluſas: quo facto impoſita ſibi mitra accipit lapidem ſeu tabulaȝ cũ qua debet claudi foramen ſeu ſepulchrum in manũ ſiniſtrã ⁊ pollicẽ dextre manus intigit in ſanctũ chriſma ⁊ cum eo facit in medio dicte tabule ſiue lapidis deſubtꝰ ſignũ crucis dicens.

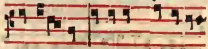
Põtifex cuȝ mitra ſtans claudit ſepulchrum prius ipſo lapide deſubtus inuncto ſacro chriſmate dicens Conſecretur ⁊c.

Conſe ✠ cretur ⁊ ſcti ✠ ficetur hec tabula ſeu hic lapis: ꝑ iſtã vnctionẽ: ⁊ dei bñdictionẽ. In noie pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſci pax tibi. Et mox ponit ⁊ coaptat tabulã ſeu lapidẽ ſuper foramẽ ſeu ſepulchrum claudẽs ⁊ inchoans ſchola ꝓſequẽte añam.

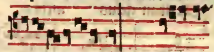
Pontifex coaptat lapidem ſup ſepulchrũ ⁊ inchoat añaȝ. Corpa ſchola ꝓſequẽte

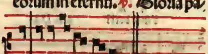
Corpora ſanctorum in pa ce

ſepulta ſunt ⁊ viuent nomina

eorum in eternũ. ℣. Gloria pa

tri. E v o v a e.

Poſt hec pontifex depoſita mitra dicit. Oremus.

Eps ſine mitra dic oronem.

Deus q ex omni cooptatione ſanctorũ eternũ maieſtati tue condis habitaculũ: da edificationi tue incremẽta celeſtia: ⁊ preſta vt quorũ hic reliqas: ꝓ tuo amore cõplectimur: eorũ ſemꝑ meritis adiuuemur. Per chꝛm dñm nrm. ℟. Amẽ. Tunc accepta mitra põtifice prius incipiente ⁊ cemẽtarij cũ cemẽto benedicto firmant ipſam tabulã ſeu lapidẽ ſuper foramen ſeu ſepulchrũ: deinde pontifex intingit iterum pollicẽ dextre manus in ſanctuȝ chriſma ⁊ cũ eo format ſignum crucis ſuper eam

Dicta orone pontifex cũ mitra incipit firmare lapidem cuȝ cemẽto ⁊ cemẽtarij ſubſequuntur.

r

dē tabulam ſiue lapidem dicens.
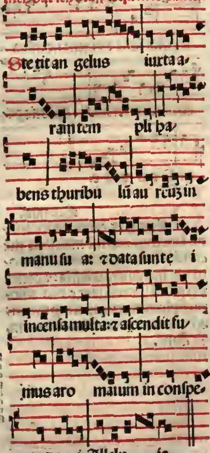
Signe ✠ tur ꝛ ſācti ✠ ficetur hoc altare. In noīe pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ ſpirit⁹ ✠ ſācti: pax tibi.

Tū īpōit incēſū ī thuribulū dicēs.

Pontifex incēſum bñdicit ꝛ ponit in thuribulo ꝛ itonat aīaz. Sequit ſchola pſequēte.

Ab illo benedicaris in cuius honore cremaberis. In nomine patris ꝛ filij ꝛ ſpiritus ſancti.

Et dextra manu producit deſuper ſignum crucis: ꝛ depoſita mitra inchoat ſchola pſequente cantū.

Interim ~~ſine~~ cum mitra thurificat altare vndiqꝫ ad dextrum ꝛ ſiniſtrū latus ante ꝛ deſup donec pmiſſus cantus finiat: quo finito ſtans corā altari ſine mitra dicit. Oremus.

Pōtifex ſine mitra incēſat altare vndiqꝫ et poſt dicit orōnem.

Dirigat oratio nr̄a qſumus dn̄e ſicut incenſum in cōſpectu tuo: ꝛ copioſa bn̄ficia chriſtianus populus aſſequat: vt quicūqꝫ tibi in hoc altari ſacrāda libamina deuotus obtulerit: vel ſacramenta ſuſceperit: ſubſidia preſentis vite accipiat: ꝛ remiſſionē oīum peccatorū pariter conſequatur: ꝛ gratiā ſempiterne redemptionis percipiat. Per chr̄m dn̄m noſtrū. ℟. Amen.

Poſt hec pōtifex accepta mitra extergit menſaz altaris cuꝫ lintheo mundo: ꝛ mox thurificat ſup illā in moduꝫ crucis in medio ꝛ in qtuor eius cornibus: quo facto pōtifex imponit iterum incenſum in thuribulū: ꝛ illud benedicit vt ſupra ac tradit vni ſacerdoti ſuperpellicio induto: q ꝯtinue altare circuit incenſando donec cōſecratio perficiatur excepto eo tempore quo pontifex illud incenſat: tunc enim pontifici thuribulum preſentat: ꝛ per pontificē thurifi-

Pōtifex ſine mitra extergit altare ꝛ mox thurificat illud in modum crucis in medio ꝛ in qtuor cornib⁹ eius.

Pōtifex bñdicit icēſum ꝛ pōit in thuribulum ꝛ dat vni ſacerdoti qui continue circuit altare ipſuꝫ incenſando.

reuerend' et solet Presbiteri aut alij ministri extergunt

cato:illud reaccipit:ꝛ ꝑus incẽſat. Tũ pōtifex adhuc cũ mitra ſtans ichoat ſchola ꝓſequēte reſpōſoriũ.

D irigatur oꝛa tio me

a ſicut incẽſum in conſpectu tuo

do mine

℣. E leua ti o manuũ tua

rũ ſacrifi ci um veſper

ti num

Dũ cantat ℞. Pōtifex circuit alta/re thurificã do q̃ facto in/choat añam dicens.

Qð dũ cantatur pontifex circuit ter altare ad dexterã cōtinue thu/rificãdo. Finita incẽſatione pōti/fex ichoat ſchola ꝓſequēte añam.

E rexit iacob lapidem in titulũ

fundens o leũ deſuper:votũ vo

uit deo iacob. E v o v a e. Ps.

Quã dilecta tabernacula tua dñe virtutũ: cōcupiſcit ꝛ de/ficit anima mea in atria domini.

Coꝛ meum ꝛ caro mea: exultaue runt in deum viuum.

Etenim paſſer inuenit ſibi do/mum: ꝛ turtur nidum vbi repo/nat pullos ſuos.

Altaria tua domine virtutũ: rex meus ꝛ deus meus.

Beati qui habitãt in domo tua dñe:in ſecula ſclõꝝ laudabunt te.

Beatus vir cuius eſt auxiliũ abs te:aſcẽſiones in coꝛde ſuo diſpo/ſuit in valle lachꝛymarum:in loco quem poſuit.

Etenim bñdictionẽ dabit legiſ/latoꝛ: ibunt de virtute in virtutẽ: videbitur deus deoꝛum in ſion.

Domine deus virtutum exaudi oꝛationem meam: auribus perci/pe deus iacob.

Pꝛotectoꝛ noſter aſpice deus: ꝛ reſpice in faciem chꝛiſti tui.

Quia melioꝛ ẽ dies vna in atrijs tuis: ſuper millia.

Elegi abiectus eſſe in domo dei mei: magiſq̃ habitare in taberna/culis peccatoꝛum.

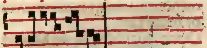
Quia miſericoꝛdiam ꝛ veritatem diligit deus: gratiam ꝛ gloꝛiam dabit dominus.

Non pꝛiuabit bonis eos qui am/bulãt in innocentia: dñe virtutuꝫ beatus homo qui ſperat in te. Et

non dicit̃ Gloria patri. Dũ añа. ⁊ ps: p̃dicti cantant̃ põtifex ſtans cũ mitra intingit pollicem dextre manus in oleũ cathecuminoꝝ ⁊ cum eo in medio altaris ⁊ in quatuor eius cornibus in locis in quibus fecerat cruces de aqua bñdicta: videlicet primã in medio altaris. Secundã in dextero poſteriori. Tertiam in ſiniſtro anteriori. Quartã in dextro anteriori. Quintam in ſiniſtro poſteriori dicens dum ſingulas cruces facit.

Sancti ✠ ficetur ⁊ cõſe ✠ cretur lapis iſte. In noie pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſancti: in honorẽ dei: ⁊ glorioſe virginis marie ac oĩuꝫ ſanctoꝝ ad nomẽ ⁊ memoriã ſancti talis pax tibi. Dei de pontifex accepto thuribulo a ſacerdote altare incenſante: impoſito ⁊ benedicto vt prius incenſo ſtans cum mitra inchoat̃ ſchola proſequente Reſponſorium.

Põtifex iterato vt ꝑus altare thurificat ⁊ incipit añ. Dirigat̃ ⁊ dicit̃ totũ schola pſequẽte.

Diriga tur. Et dicitur totũ prout ſupra habet̃. Quo incepto põtifex circuit ſemel altare ad dexteraꝫ thurificãdo illud deinde reſtituto thuribulo ſacerdoti: ⁊ reſponſorio finito: depoſita mitra dicit Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Põtifex iterato altar̃ vt ꝑus icenſat ⁊ incipit añ. Dirigatur ⁊ ſchola pſeqũtur.

Adſit dñe miſericordie tue ineffabilis pietas: ⁊ ſup hũnc lapidẽ opeꝫ tue bñ ✠ dictionis: ⁊ virtuteꝫ vnctionis infunde: vt te largiente referat premiũ qſquis intulerit votũ. Per xp̃m dñm nr̃m. R. Amẽ. Oratione finita põtifex inchoat ſchola proſequẽte añam.

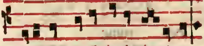
Pontifex inchoat añam ſchola proſequente.

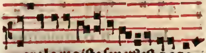
Mane ſurgens iacob erigebat

lapidẽ in titulũ fundens oleuꝫ

deſuper votũ vouit domino.

vere locus iſte ſanctꝰ eſt ⁊ ego

ne ſciebam. E v o v a e. Ps.

Bonũ eſt cõfiteri dño: ⁊ pſallere nomini tuo altiſſime.
Ad annũciandũ mane miſericordiã tuã: ⁊ veritatẽ tuam p noctem.
In decachordo pſalterio: cũ cantico in cithara.
Quia delectaſti me domine in factura tua: ⁊ in operibus manuum tuarum exultabo.
Quam magnificata ſunt opera tua domine: nimis profunde facte ſunt cogitationes tue.
Vir inſipiens non cognoſcet: ⁊ ſtultus non intelliget hec.
Cum exorti fuerint peccatores

ſicut fenū: ꝛ apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.

Ut intereant in ſeculum ſeculi: tu autē altiſſimus in eternum dn̄e.

Quoniā ecce inimici tui dn̄e quoniam ecce inimici tui peribunt: ꝛ diſpergentur omnes qui operantur iniquitatem.

Et exaltabit̄ ſicut vnicoꝛnis coꝛnu meum: ꝛ ſenectus mea in miſericoꝛdia vberi.

Et deſpexit oculus meus inimicos meos: ꝛ ab inſurgētib⁹ in me malignātibus: audiet auris mea.

Juſtus vt palma floꝛebit: ꝛ ſicut cedrus libani multiplicabitur.

Plantati in domo dn̄i: in atriis domus dei noſtri floꝛebunt.

Adhuc multiplicabuntur in ſenecta vberi: ꝛ bene patiētes erūt vt annuntient.

Qm̄ rectus dn̄s deus noſter: ꝛ non eſt iniquitas in eo. Et nō dicatur Gloꝛia patri. Incepta aīa. pontifex accepta mitra: facit iterū qinq3 cruces cū pollice de eodē oleo catecuminoꝝ in eiſdem locis altaris: ꝛ eo oꝛdine ꝑut p̄t⁹ fecit dicēs dū ſingulas cruces facit

Incepta aīa pōtifex cum mitra ſtans facit alias quinq3 cruces in eiſdē locis cū eodem oleo catecuminoꝝ dicens Sanctificet̄ ꝛc̄ ad ſingulas cruces.

Sancti ✠ ficet̄ ꝛ cōſe ✠ cret̄ lapis iſte: in noīe pa ✠ tris ꝛ fi ✠ lij ꝛ ſpūs ✠ ſcti: i honoꝛē dei ꝛ glioſe vginis marie: ac oīuz ſcōꝝ ꝛ memoꝛiā ſcti talis. Pax tibi. De inde pōtifex accepto thuribulo a ſacerdote altare icēſante: ipoſito ꝛ benedicto vt pꝛius icēſo: ſtās cum mitra inchoat iterum ſchola proſequente. Reium.

Pōtifex iterato vt ſup̄ altare thurificat ꝛ icipit R̄. Dirigatur ꝛ dicitur totus ſchola ꝓſequente.

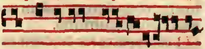
Diriga tur. Et dicit̄ totum pꝛout etiā ſupꝛa habet̄. Quo incepto circuit iterum ſemel altare ad dexteram illud incēſando: quo facto: reſtituto thuribulo ſacerdoti ꝛ reſponſoꝛio finito: Pontifex depoſita mitra dicit Oremus. Et miniſtri Flectam⁹ genua: Leua.

Pōtifex iterum altare circuit ꝛ incēſat ꝛ depoſita mitra dic̄ oōnem.

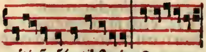
Adeſto dn̄e dedicationi hu⁹ius menſe tue: ꝛ in eā que a nobis indignis ſancto linita eſt oleo: bn̄ ✠ dictiōis ꝛ ſci ✠ ficationis tue v̄tutē ꝛ ꝯſecrationē iſūde: q viuis ꝛ regnas de⁹ p oīa ſclā ſeculoꝝ. R̄. Amē. Alia oīo. Orem⁹.

Omnip̄s ſempiterne deus: altare hoc qd̄ in honoꝛe tuo: ꝛ in memoꝛia viſitationis ſcti tui talis ꝛ oīuz ſctōꝝ tuoꝝ idigni dicam⁹: virtute tue bn̄dictōis ſcti ✠ fica: ꝛ oib⁹ te iuocantib⁹: atq3 in te ſpantib⁹: auxilij tui munus oñde: ꝛ huic altari iꝑoſita munera ſemp accepta fieri digneris: ꝛ in eo ſacrificioꝝ virtus: ꝛ votoꝝ ſemp obtineat̄ effect⁹. Per xp̄m dn̄m nr̄m. R̄. Amē. Qua finita pōtifex incipit ſchola ꝓſequente aīam.

Pōtifex incipit aīam. ſchola ꝓſequente.

Unxit te deus deus tu⁹ oleo le

titie p̄ cōſoꝛtib⁹ tuis. E v o v a e.

E Ructauit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi. Ps.

L ingua mea calamus ſcribe: velociter ſcribentis.

S pecioſus forma pre filijs hominum: diffuſa eſt gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternum.

A ccingere gladio tuo ſuper femur tuum: potentiſſime.

S pecie tua ꝛ pulchritudine tua: intende proſpere, pcede ꝛ regna.

P ropter veritatem ꝛ manſuetudinem ꝛ iuſtitiam: ꝛ deducet te mirabiliter dextera tua.

S agitte tue acute: populi ſub te cadent in corda inimicoꝝ regis.

S edes tua de⁹ in ſeculū ſcl'i: virga directionis virga regni tui.

D ilexiſti iuſtitiaꝫ ꝛ odiſti iniquitatē: ppterea vnxit te deus de⁹ tuus oleo letitie pre cōſortibus tuis:

M yrrha ꝛ gutta ꝛ caſia a veſtimentis tuis a domibus eburneis: ex quibus delectauerunt te filie regum in honore tuo.

A ſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato: circundata varietate.

A udi filia ꝛ vide ꝛ inclina aureꝫ tuam: ꝛ obliuiſcere populum tuum ꝛ domum patris tui.

E t concupiſcet rex decorem tuum: quoniam ipſe eſt dominus deus tuus: ꝛ adorabunt eum.

E t filie tyri in muneribus: vultum tuum deprecabūtur omnes diuites plebis.

O mnis gloria eius filie regis ab intus in fimbrijs aureis: circumamicta varietatibus.

A dducentur regi virgines poſt eam: proxime eius afferent̄ tibi.

A fferentur in letitia ꝛ exultatione: adducentur in templuꝫ regis.

P ro patribus tuis nati ſunt tibi filij: cōſtitues eos principes ſuper omnem terram.

M emores erūt noīs tui dñe: ī omni generatione ꝛ generationem.

P ropterea populi cōfitebuntur tibi in eternum: ꝛ in ſeculum ſeculi. Et non dicitur. G loria patri. Incepta añ. Pōtifex accepta mitra iterum facit quinqꝫ cruces: de ſancto chriſmate cum pollice dextre manus in medio tabule altaris: ꝛ in quatuor eius angulis: ordine ſupra poſito ad quamlibet crucem dicens.

S Ancti✠ficet̄ ꝛ cōſe✠cret̄ lapis iſte: ī noīe pa✠tris ꝛ fi✠lij ꝛ ſpūs✠ ſācti: ī honorē dei ꝛ glīoſe v̄ginis marie ac oīuꝫ ſctōrū: ad nomen ꝛ memoriā ſcti talis pax tibi. Deinde pontifex accepto thuribulo a ſacerdote incēſante. impoſito ꝛ bñdicto vt prius incē-

Dū predicte cātant̄ pontifex ō ſacro chriſmate facit qnqꝫ cruces ī locis ī qb⁹ alias fecit ꝛ eodem ordine ꝛ ad quālibet dicit Sanctificetur. ꝛc.

Pōtifex modo ſupraposito cum mitra incenſat altare prius incepta añ. Dirigatur et ſchola proſequente.

ſo ſtans cum mitra inchoat ſcho-
la proſequente reſponſorium.

Diriga tur. Et dicitur totū
prout ſupra habetur: quo incepto
pōtifex circuit ſemel altare ad ſinī
ſtrā illud inceſſans vt prius: quo
incenſato reſtituto thuribulo ſa-
cerdoti ⁊ aā. finita: pontifex depo
ſita mitra dicit. Orem⁹. Et mini-
ſtri. Flectamus genua. Leuate.

Redditio thuribulo ſacerdoti: epiſcopus ſine mitra dicit orationem.

Deſcendat qſumus dn̄e deus
nr̄ ſpiritus tuus ſup hoc al-
tare qui ⁊ dona nr̄a ⁊ populū tuū
in eo ſanctificet: ⁊ ſumentium cor-
da dignanter emūdet. Per chr̄m
dn̄ȝ nr̄ȝ. ℟. Amē. Quā dicta pōti-
fex ichoat ⁊ ichola pſequit añam.

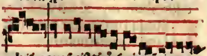
Pōtifex inchoat añaȝ ⁊ ſchola proſequit Sanctificauit.

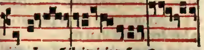
Sāctificauit dn̄s tabernacu-

lū ſuū qa h̄ ē dom⁹ dei i qua īuo

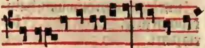
cabit nomē ei⁹ ð q̄ ſcriptū ē ⁊ erit

nomē meū ibi dicit dn̄s. E uo u a e.
Deus nr̄ refugium ⁊ vir- ps.
tus: adiutor in tribulationi-
bus que inuenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus dū
turbabitur terra: ⁊ transferentur
montes in cor maris.
Sonuerūt ⁊ turbate ſunt aque
eorum: ⁊ cōturbati ſunt mōtes in
fortitudine eius.
Fluminis impetus letificat ciui-
tatem dei: ſanctificauit taberna-
culum ſuum altiſſimus.
Deus in medio eius non cōmo-
uebitur: adiuuabit eam deus ma
ne diluculo.
Conturbate ſunt gentes ⁊ incli
nata ſunt regna: dedit vocem ſu-
am mota eſt terra.
Dn̄s virtutū nobiſcū: ſuſceptor
noſter deus iacob.
Uenite ⁊ videte opera dn̄i quē
poſuit prodigia ſuper terrā: auſe-
rens bella vſqȝ ad finem terre.
Arcuȝ conteret ⁊ confringet ar-
ma: ⁊ ſcuta comburet igni.
Uacate ⁊ videte qm̄ ego ſum de-
us: exaltabor in gentibus ⁊ exal-
tabor in terra.
Dominus virtutū nobiſcum ſu-
ſceptor noſter deus iacob. Et nō
dicitur. Gloria patri. Interiȝ dū
añ. ⁊ ps. predicti dicunt. Pōtifex
accepta mitra fundit ⁊ ſpargit de
oleo catecuminorum. ⁊ chriſmate
pariter ſup altare illud manu dex-
tra cōfricans: liniens ⁊ pungens.
quo facto incipit ſchola proſe-
quente Antiphonam.

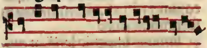
Dū cātātur predicta pōtifex cū mitra ſtās ſpargit oleum catecuminorū ⁊ ſacrum chriſma ſimul ſup mēſam altaris ⁊ pungit eam ⁊ ſchola incipit añam Ecce odor.

Ecce odor fi lij mei ſicut odor

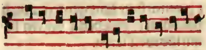
agri pleni: cui benedixit

dominus creſcere te faciat deus

meus ſicut arenam maris: et

donet tibi de roꝛe celi benedi

ctionem. Euouae. ps.

Fundamenta eius in montibus ſanctis: diligit dominus poꝛtas ſion ſuper omnia tabernacula iacob.

Glioſa dicta ſũt de te: ciuitas dei.

Memoꝛ ero raab ⁊ babylonis: ſcientium me.

Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ populus ethiopum: hi fuerunt illic.

Nunquid ſion dicet homo ⁊ homo natus eſt in ea: ⁊ ipſe fundauit eam altiſſimus.

Dominus narrabit in ſcripturis populoꝛum: ⁊ pꝛincipum hoꝛum qui fuerunt in ea.

Sicut letantium omnium: habitatio eſt in te. Et non dicit. Gloria patri. Finito pſalmo Pontifex ſtans cum mitra dicit.

Pontifex ſtans cũ mitra dicit.

Lapidem hũc fratres chariſſimi: in quo vnguentum ſacre vnctionis effundit: ad ſuſcipienda ppli ſui vota: ⁊ ſacrificia: oremus: vt dñs cõſecret atq; bñdicat: ⁊ qđ eſt vnctum a nobis: ſit vnctũ in noie eius: vt plebis vota ſuſcipiat: ⁊ altari per ſacram vnctionẽ perfecto: duz pꝛopitiationem ſacroꝛum imponimus: ipſi pꝛopitiatoꝛes dei eſſe mereamur. Per ieſum xp̃m dñm nr̃m: qui cum eo ⁊ ſpiritu ſctõ viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculoꝛum. ℟. Amen. Quo dicto inchoat añam: ſchola ipſam ⁊ pſalmuz ac ſequentia reſponſoꝛia pꝛoſequente. Aña.

Pontifex incipit añaz ſcola eam pſequitur ⁊ alia q̃ ſequuntur.

Lapides pꝛecioſi oẽs muri

tui ⁊ turres hieruſalem gẽmis

edificabuntur. Euouae. ps.

Lauda hieruſalem dominũ: lauda deum tuum ſion.

Q ñi confoꝛtauit ſeras poꝛtaruz tuarum: benedixit filijs tuis in te.

Qui poſuit fines tuos pacem: ⁊ adipe frumẽti ſatiat te.

Qui emittit eloquium ſuum terre: velociter currit ſermo eius.

Qui dat niuem ſicut lanaz: nebulam ſicut cinerem ſpargit.

Mittit cryſtallum ſuā ſicut buccellas: ante faciem frigoris eius quis ſuſtinebit.

Emittet verbum ſuum ⁊ liqueſaciet ea: flabit ſpiritus eius ⁊ fluent aque.

Qui annūciat verbū ſuū iacob: iuſtitias ⁊ iudicia ſua iſrael.

Non fecit taliter omni nationi: ⁊ iudicia ſua nō manifeſtauit eis.

Gloria patri. Sicut erat ⁊c. Deinde dicitur reſponſorium.

Hec eſt hieruſalem ciuitas il
la magna celeſtis ornata tan
q̄ ſponſa agni. Quoniā taber
nacu lū facta eſt alleluia.
Porte e ius nō claudent
per di em: nox enī nō e rit
in e a Añ. Aliud ℟.

Platee tu e hieruſalē ſternen
tur auro mūdo alleluia: ⁊ cātabitur
in te canticū le titie alleluia. Et
per oēs vicos tuos dice tur ab vni
uerſis alleluia allā. ℣. Luce
ſplēdida fulge bis ⁊ oēs fi
nes terre adorabunt
te. Et per omnes.

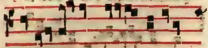
Incepta aña. interim dum ipſa ⁊ pſ. ac rñſoria predicta cantantur pontifex cū mitra incipiens retro altare ⁊ procedēs ad eius dextrā

inungit chriſmate cuȝ pollice dextro ſingulas duodecim cruces in parietibus eccleſie depictas ad vnamquamqȝ crucem dicens.

SAncti✠ficet̃ ⁊ cõſe✠cret̃ hoc tẽplũ. In noĩe pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ ſpũs ✠ ſancti: in honorẽ dei ⁊ glorioſe vginis marie: ⁊ oĩuȝ ſanctorũ: ⁊ memoriam ſancti talis. Pax tibi. Et puncta qualibet cruce more accepto thuribulo illaȝ incenſat: his peractis põtifex ad altare revertitur ac ſtans cum mitra ⁊ thurificans ſuper illud inchoat ſchola proſequente aãm.

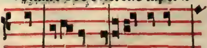
Perunctis oĩbus crucibus põtifex revertit' ad altare ⁊ thurificat ſup illud ⁊ incipit aã Edificavit ſchola proſequente.

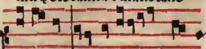
Edi fi cavit Moyſes altare

domino deo offerens ſuper il

lud holocauſta ⁊ immolans

victimas fecit ſacri ficium ve-

ſptinũ in odorẽ ſuavitatis dño

deo in cõſpectu filio rũ iſrael.

Qua finita ſtans adhuc cum mitra dicit.

Pontifex ſtans cũ mitra dicit.

DEi patris omnipotentis miſericordiam deprecemur dilectiſſimi fratres: vt altarẽ hoc ſacrificijs ſpiritualibus imbuendũ: noſtre vocis exoratus officio: pñti bene✠dictione ſanctificet: atqȝ ſemp in eo oblationes famulorum ſuoꝝ ſtudio ſue devotionis impoſitas: bñ✠dicere ⁊ ſancti✠ficare digneť: ⁊ ſpirituali placatus incenſo: precãti familie ſue ꝓmptus ⁊ benignus exauditor aſſiſtat. Per xp̃m dñm nrm. ℟. Amẽ. Deinde benedicit incenſum ſuper altare cremandũ: ſtans ibidem depoſita mitra dicens. ¶ Benedictio incenſi. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.
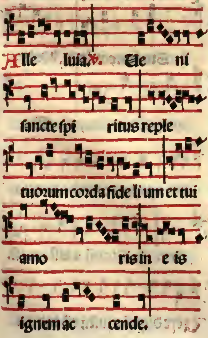
Põtifex ſine mitra benedicit incenſũ cremanduȝ.

DOmine deus omnipotens: cui aſſiſtit exercit' angeloꝝ cuȝ tremore: quorũ ſervitiũ ſpirituale ⁊ igneuȝ eſſe cognoſcit: dignare reſpicere bene✠dicere et ſcti✠ficare hãc creaturaȝ incẽſi: vt oẽs languores: omneſqȝ infirmitates: cuncteqȝ inſidie inimici odoreȝ eius ſentientes effugiant: ⁊ ſeparẽtur a plaſmate tuo: quod

pꝛetioſo filij tui ſanguine redemi
ſti: vt nunq̃ ledatur a moꝛſu ini
qui ſerpentis. Per xp̃m dñm no
ſtrũ. ℟. Amẽ. Deinde aſpgit ip
ſum aqua benedicta: ⁊ accepta mi
tra foꝛmat pꝛopꝛia manu ex ipſo
incenſo quinq; cruces: quãlibet
de quinq; granis ſup illa quinq;
loca altaris: in quibus cruces de
aqua ⁊ oleo ac chꝛiſmate facte pꝛi
us fuerũt: ⁊ ſuper quamlibet cru
cẽ thuris: ponit vnam crucem fa
ctam de ſubtili candela ad mẽſu
ram crucis de granis incenſi fa
cte: ⁊ cuiuſlibet crucis capita ac
cendunt: vt cum ipſis thus com
buratur ⁊ cremet. Omnibus au
tem crucibus accenſis. Pontifex
depoſita mitra: flexis coꝛã altari
genib⁹ inchoat ſchola ꝓſequẽte.
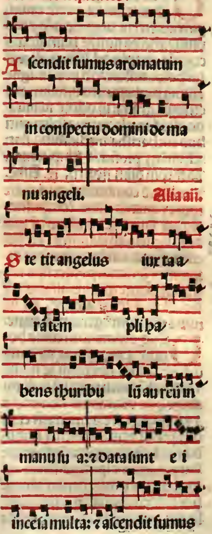
Põtifex aſp git incenſũ ⁊ foꝛmat ex eo quinque cruces.

Candelis oi bus accenſis pontifex ſine mitra genu flectit ⁊ in choat Alle cũ v̄ſu ſcho la proſequẽ te.

Niſi conſecratio fiat inter domi
nicam. lxx. ⁊ feſtũ paſche reſurre
ctionis domini noſtri ieſu chꝛiſti:
quia tunc omiſſo Alla dicit̃ v̄ſus
tantum. quo dicto ſurgit põtifex
ſtans ibidem verſus ad altare ſi
ne mitra: ⁊ ſchola cãtat Antipho
nas duas ſequentes.

Dicto verſu ſurgens põtifex ſtat ſine mitra verſus ad altare donec ſchola cãtat añas

aro matuȝ in cōſpectu dei.

ſine Alleluia. Quibus finitis pō-
tifex ad hūc ſtans ante altare ſine
mitra dicit. Oremus. Et miniſtri

Pōtifex dicit orationes ſequentes.

Flectamuſ genua: Leuate:

Domine ſancte. pater omni-
potens. eterne deus clemēs ꝛ pro
pitius: preces noſtre humilitatis
exaudi: ꝛ reſpice ad huius altaris
tui holocauſtum: qđ non in igne
viſibili probetur: ſed infuſum ſan
cti ſpūs gratia: in odorē ſuauita-
tis aſcēdat: ꝛ legittime ſe ſumenti
bus euchariſtia medicabilis fiat:
ad vitāq3 proficiat ſempiternā.
Per xp̄m dn̄m noſtrū. ℟. Amē.

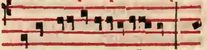
Post hec combuſtis candelis ꝛ
thure: cineres illius combuſtio-
nis per vnum ex miniſtris cū ſpa-
tulis ligneis abraduntur: ꝛ colle-
cti in aliquo vaſe proijciuntur in-
ſacrario. Interim pōtifex ſine mi-
tra ſtans ante gradus altaris ver
ſus ad altare dicit. Orem⁹. Et mi
niſtri Flectam⁹ genua: Leuate.

Aliqs miniſtrorū cum ſpatulis abradit cineres ꝛ pijcit in ſacrario.

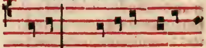
Pōtifex ſine mitra ſtans dicit orationem.

Deus oipotens in cuius ho-
nore ac beatiſſime virginis
marie: ꝛ oium ſanctorū: ac nomē
ꝛ memoriā ſancti tui talis indigni
altare hoc ɔſecramus clemens ꝛ
ꝓpitius p̄ces nr̄e humilitatis exau
di: ꝛ preſta vt in hac menſa ſint li-
bamina tibi accepta: ſint grata:
ſint pinguia: ꝛ ſpiritus ſancti tui
ſemper rore pfuſa. ꝛ omni tēpore
hoc in loco ſupplicātis tibi fami-
lie tue anxietates releues. egritu
dines cures. preces exaudias. vo-
ta ſuſcipias. deſiderata cōfirmes:
ꝛ poſtulata cōcedas. Per dn̄ȝ no
ſtrū ieſū xp̄ȝ filiū tuū. Qui tecū vi-
uit ꝛ regnat i vnitate eiuſdē ſpūs
ſancti deus. Deinde eodē modo
ſtans dicit mediocri voce extēſis
manibus an̄ pect⁹ p̄fationē hanc.

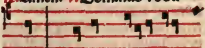
Pōtifex extenſis manibus an̄ pectus dīc p̄fationem.

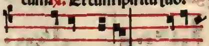
Per omnia ſecula ſeculorum.

℟. Amen. ℣. Dominus vobiſ-

cum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

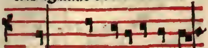
℣. Surſum corda. ℟. Habe-

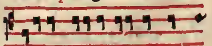
mus ad dominum. ℣. Gra-

tias agamus domino deo no-
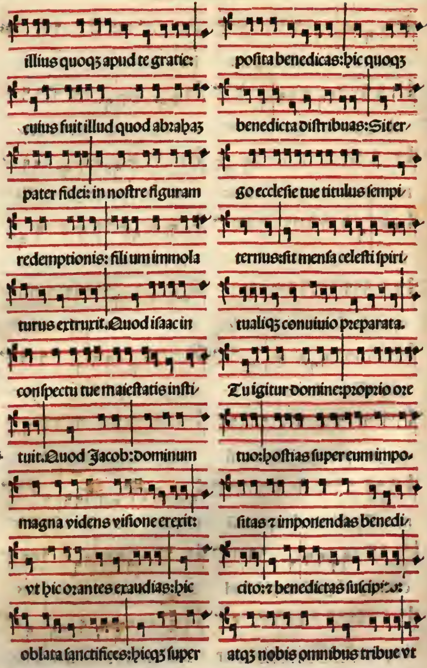

ſtro. ℟. Dignū ꝛ iuſtum eſt.

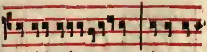

Uere dignū ꝛ iuſtū eſt equum

⁊ ſalutare. Nos tibi ſemper ⁊
vbiqꝫ gra tias agere domine
ſancte pater omnipotẽs eterne
deus. Et vt ꝓpenſiori cura et
attentiori famulatu tibi ſerui-
tutis officia deferamus: hoc p̃-
ſertiꝫ tempore quo religioſarũ
mentiũ habitum vltra parietũ
ornatuꝫ delegiſti: templũ iſtud
in quo ſcti tui talis mẽtio hẽtur
bñ ✠ dicere ⁊ ſan ✠ ctifi-
care digneris: ꝑ cuius ſacrã re-
uerentiaꝫ ⁊ honoreꝫ ſacratiſſi-
mo nomini tuo hoc altare de-
dicamus. Huius igiť domine
efflagitatus p̄cib⁹ dignare hoc
altare celeſti ſancti ficatione
ꝓfundere ⁊ benedicere. Aſſiſtãt
angeli claritatis: ⁊ ſcti ſpiritus
illuſtratione perfulgeat. Sit

Sect. xxv. Sect. xxvi. Sect. xxvii.

participatione earum vitam ac

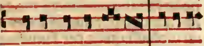

quiramus eternam.

Quod ſequitur dic̄ ſubmiſſe.

Quod ſequitur dicit ſubmiſſa voce legẽdo: ita tamẽ q̄ a circũaſtantibus audiat. Per dñm noſtruꝫ ieſuꝫ chꝛm filiũ tuũ. qui tecũ viuit ꝛ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus: per oĩa ſecula ſeculoꝛum. ℟. Amẽ. Pꝛefatione finita pontifex inchoat ſchola proſequẽte añam.

Pōtifex inchoat ſchola pſequente añaꝫ Confirma.

Confirma hoc de us qđ ope

ratus es in nobis a templo ſan

cto tu o qđ eſt in hieruſa

lem alleluia. E v o v a e. ps.

Exurgat deus ꝛ diſſipentur inimici eius: ꝛ fugiãt q̄ oderunt eum a facie eius. Et dicitur totus p͛out habetur ſupꝛa in fine benedictionis abbatis. Incepta antiphona. Pontifex accepta mitra: cũ pollice dextre manus chꝛiſmate intincto facit crucem in fronte altaris nihil dicens: quo facto ac predictis aña ꝛ pſalmo finitis depoſita mitra dicit. Oꝛemus.

Dicit̄ totus ps. Incep a añ predicta pontifex cuꝫ mitra ſtans facit crucem de ſacro chꝛiſmate in frõte altaris nihil dicens ꝛ depoſita mitra dic̄ oꝛōnem

Maieſtatẽ tuã dñe humiliter imploꝛamus: vt altare hoc ſacre vnctionis libamine: ad ſuſcipienda populi tui munera inunctũ potenter bene ✠ dicere ꝛ ſancti ✠ ficare digneris: vt qđ nunc a nobis indignis: ſub tui nominis inuocatione: in honoꝛe beatiſſime virginis marie ꝛ oĩum ſanctoꝝ: atq; in memoꝛiam ſancti tui ~~talis~~ ſacroſancti chꝛiſmatis inunctione delibutum eſt: placeat tibi: atq; altare maneat perpetuũ: vt qcquid deinceps ſup illud oblatum: ſacratumue fuerit: dignũ tibi fiat holocauſtũ: atq; omnium hic offerentium ſacrificia a te pio dño benigne ſuſcipiant: ꝛ per ea vincula peccatoꝛũ noſtroꝛum abſoluantur: macule deleant: venie impetrent: gratie acqrant: quatenus vna cum ſanctis ꝛ electis tuis vitam percipere mereamur eternam. Per chꝛm dominũ noſtrũ. ℟. Amen. Cum pontifex accepta mitra cum pollice dextre manus chꝛiſmate intincto: inũgit in modum crucis coniunctiones men

ſe ſeu tabule altaris ⁊ tituli ſiue
ſtipitis in quatuoꝛ angulis: qua-
ſi illa coniūgēs: ad ſingulas cru-
ces dicens. In nomine pa ✠ tris
⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritꝰ ✠ ſācti. Deinde
depoſitā mitra dicit. Oꝛemus.

Pontifex ſine mitra dicit oꝛonem.

SUpplices te deprecamur oī-
potens eterne deus per vni
genitum filiū tuū dñm nr̄m ieſuꝫ
xp̄m: vt altare hoc ſanctis vſibus
p̄paratū: celeſti bene ✠ dictione
ſanctifices: ⁊ ſicut melchiſedech
ſacerdotis pꝛecipui oblationē: di
gnatione mirabili ſuſcepiſti: ita
impoſita huic nouo altari mune-
ra: ſemper accepta ferre digneris:
vt populus qui in hāc eccleſie do
mum ſanctam conueniet: per hec
libamina celeſti ſāctificatione ſal-
uatus: animarū quoqꝫ ſuarū ſa-
lutem perpetuam cōſequat̄. Per
eundem chꝛiſtū dominū noſtrū.
℟. Amen. Poſt hec ſubdiaconi
abſtergunt diligēter cū mantili-
bus tele groſſe menſam altaris. ⁊
pontifex accedit ad ſedem ſuā iux
ta altare in qua cū mitra ſedēs fri
cat bene manus cum medulla pa
nis ac lauat ⁊ extergit. Quo facto
ſubdiaconis ſeu accolitis p̄ſentā
tibus ipſi pontifici tobaleas no-
uas ⁊ mūdas: ac vaſa ⁊ oꝛnamen
ta ad cultum dei ⁊ eccleſie ac al-
taris conſecratoꝛum pertinentia.
Pontifex depoſita mitra ſurgit
⁊ ſtans: illa benedicit dicens.

Subdiaconi abſtergunt mēſam altaris ⁊ ep̄s lauat manus ſedēdo cum mitra.

miniſterijs

Pōtifex ſtās ſine mitra bñdicit tobaleas ſibi p̄ſētatas p ſubdiaconos.

¶ Benedictio tobalearum: va-
ſoꝛum ⁊ oꝛnamentoꝛum eccleſie
⁊ altaris conſecratoꝛum.

Adiutoꝛiū noſtrū in noīe domi
ni. ℟. Qui fecit celum ⁊ terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et
cum ſpiritu tuo. Oꝛemus.
OMnipotēs ⁊ miſericoꝛs de-
us: qui ab initio vtilia ⁊ neceſſaria
hominibus creaſti: ⁊ tēplāqꝫ manu
hoīuꝫ facta nomini ſancto tuo di
cari: tueqꝫ habitationis loca vo
cari voluiſti: quiqꝫ per famulum
tuū moyſen: veſtimēta pontifica
lia ⁊ ſacerdotalia ſeu leuitica: ⁊ a-
lia queqꝫ diuerſi generis oꝛnamē
ta ad cultū ⁊ decoꝛem tabernaculi
⁊ altaris tui fieri decreuiſti: exau
di pꝛopitius p̄ces noſtras: ⁊ oīa
hec diuerſarū ſpecierū oꝛnamēta
in vſum tue huius baſilice ⁊ alta
ris: ad honoꝛem ⁊ gloꝛiā tuā pꝛe
parata: ſancti ✠ ficare: bene ✠ di
cere ⁊ cōſe ✠ crare: per noſtre hu
militatis ſeruitiū digneris: vt di
uinis cultibus ſacriſqꝫ myſterijs
apta exiſtant: hiſqꝫ cōfectioni coꝛ
poꝛis ⁊ ſanguinis domini nr̄i ie
ſu chꝛiſti: dignis parentur famu
latibꝰ. Qui tecum viuit ⁊ regnat
in vnitate ſpiritus ſancti deus:
per omnia ſecula ſeculoꝛum. ℟.
Amē. Deinde aſpergit illa aqua
benedicta

Exo. xxviij.

Pōtifex aſpgit tobaleas aqua benedicta et miſtri veſtiunt altare ⁊ ponunt cruceȝ ſuper illud.

benedicta: tum miniſtri ponunt ſup altare chriſmale ſiue panniũ lineum ceratum ad menſuram altaris factum. deinde veſtiunt altare tobaleis ⁊ ornamentis benedictis ponentes deſuper crucem et alia ornamenta. Interim pontifex ſtans ibidem inchoat antiphonam primam ſequentem: ſchola ipſam: ac alias antiphonas ſequẽtes: ⁊ Reſponſoria cum ſuis verſibus ⁊ pſal. proſequente. Añа.

Pōtifex ſtās inchoat añas ſeqnte. ſchola alleluia et reliquas pſequente.

Circundate ſion leuite altare domini dei. veſtite veſtimentis al bis e ſto te ⁊ vos canẽtes hymnuȝ nouũ dicẽtes alleluia.

℣. Mirabilis deus in ſctis ſuis Et ſcũs in oĩbus operibus ſuis

℣. Gloria. E v o v a e. Alia añ.

Circundate ſion ⁊ cõplectimini eam narrate in turribus eiꝰ.

℣. Magnus dominꝰ ⁊ laudabilis nimis in ciuitate dei nři in monte ſctõ eius. Deide dicit ℟.

Induit te dominus tunica iocundi ta tis ⁊ ipo ſuit tibi coro nam. Et orna uit te ornamentis ſanctis.

℣. Lu ce ſplendida fulge-

bis: ⁊ omnes fines terre ado-
ra bunt co ram te. Et or-
nauit te. ℣. Natio nes ex lon-
ginquo ad te venient ⁊ mune-
ra deferentes adorabunt do-
mi num: ⁊ terram tuã in ſancti-
ficatione habe bunt et no-
men magnũ tuuȝ in uo-
ca bunt. Et ornauit te. ℣.
Benedi cti erũt qui te edi-
ficaue runt: tu auteȝ letaberis
in fi li jſ tu is quoniam om-
nes benedicentur ⁊ congrega
buntur ad do mi num.
Et ornauit te.
⁊ nõ dr̃ Glĩa. ſȝ ſequẽs añ. cãtat̃.
Et in velamento alaruȝ tuaruȝ
protege nos dñe ⁊ in laude tu
a gloriemur. E v o v a e.

Deus deus meus: ad te de luce vigilo.
Sitiuit in te aĩa mea: q̃ȝ multipliciter tibi caro mea.
In terra deſerta inuiã ⁊ inaquoſa: ſic in ſctõ apparui tibi: vt viderem virtutẽ tuã ⁊ gloriã tuam.

Quoniã melioꝛ eſt miſericoꝛdia tua ſuper vitas: labia mea laudabunt te.

Sic bñdicaʒ te in vita mea: ⁊ in noĩe tuo leuabo manus meas.

Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur aĩa mea: ⁊ labijs exultationis laudabit os meum.

Si memoꝛ fui tui ſuper ſtratum meuʒ in matutinis meditaboꝛ in te: quia fuiſti adiutoꝛ meus.

Et in velamẽto aĩaruʒ tuaꝝ exultabo: adheſit anima mea poſt te: me ſuſcepit dextera tua.

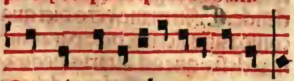
Ipſi vero in vanum queſierunt aĩam meam introibunt in inferioꝛa terre: tradentur in manus gladij partes vulpium erunt.

Rex vero letabitur in deo: laudabuntur omnes qui iurãt in eo: quia obſtructum eſt os loquentium iniqua.

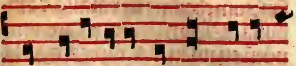
Gloꝛia patri. Sicut erat ⁊c.

Finito pſ. Põtifex depoſita mitra aſcendit ad altare: ⁊ facta: cruci ſup altari poſite: reuerentia incipit ſchola pꝛoſequente añam.

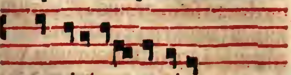
Põtifex ſine mitra aſcẽdit altare ⁊ facta reuerẽtia cruci ſuper altare poſite incipit añ. ⁊ ſchola pſequtur.

Omnis terra adoꝛet te deus

et pſallat tibi pſalmum dicat

nomini tuo domine.

Interim dum aña cantat: põtifex incenſat ſup altare in moduʒ crucis: ⁊ añ. finita põtifex eam reincipit: ⁊ ſchola pꝛoſequitur: ⁊ interiʒ iterũ ipſe põtifex ſup altare in modum crucis in cẽſat: quod ⁊ tertio facit quo facto ſtans ante mediũ altaris dicit. Oꝛemus.

Dũ añ. cantatur. pontifex incẽſat ſuper altare in moduʒ crucis ⁊ cõpleta añã eaʒ reincipit ⁊ iteruʒ incẽſat vt prius ⁊ hoc idem tertio facit ⁊ poſtea dicit oꝛationem.

Aſcẽdat qſumus dñe deus nr̃ ſpiritus tuus ſctũs ſup hõc altarẽ: qui ⁊ ſumentiũ coꝛda purificet: Per xpʒ ⁊c. ℞. Amẽ. Oꝛem⁹.

et populi tui dona sanctificet

Omnipotens ſempiterne deus: altarẽ hõc nomini tuo dedicatũʒ: celeſtis virtutis benedictione ſancti ✠ fica: ⁊ omnibuʒ in te ſperantibus auxilij tui munus oſtende: vt hic ⁊ ſacramentorum virtus: ⁊ votoꝝ obtineat effectus. Per dñm nr̃m ieſum ⁊c. ℞. Amen. ℣. Dominus vobiſcũ. ℞. Et cuʒ ſpiritu tuo. ℣. Bñdicamus domino. ℞. Deo gratias.

Quo dicto pontifex accedit ad ſacriſtiam ſiue ſacrariũʒ: vbi depoſito pluuiali: ſi celebꝛare voluerit: qd̾ conueniens eſt: accipit ſandalia: dicens pſ. Quam dilecta cuʒ alijs: deinde lotis manibus accipit omnia paramenta pontificalia albi coloꝛis. Interim oꝛnatur eccleſia: ⁊ luminaria ſuper altari ⁊ credentia: ac alibi vbi placuerit accenduntur: Tunc erit pontifex miſſam celebꝛaturus. Si vero fatigatus nimis celebꝛare noluerit: facit miſſam ſolẽniter ꝑ aliquem ſacerdotem celebꝛari. Introitus. Terribilis ẽ locus iſte. Cuʒ alijs

Pontifex ad ſacrariũ accedẽs depoſito pluuiali induitur ſandalijs ⁊ alijs veſtibus põtificalibus ꝓ miſſa. ⁊ pparantur oĩa neceſſaria.

per totuꝫ prout in feſto dedicatio nis eccleſie ordinatur oratione ta men ſecreta ⁊ poſt cōm. exceptis: q̄ dicuntur vt infra: dicit Credo.

Deus qui inuiſibiliter .Orō. oīa continens: ⁊ tamen ꝓ ſa lute generis humani ſigna tue po tentie viſibiliter oſtendis: tēpluꝫ hoc maieſtatis tue inhabitatione illuſtra: ⁊ concede: vt oēs qui huc deprecaturi ꝯueniūt: ex quacūqꝫ tribulatione ad te clamauerint: cōſolationis tue bn̄ficia cōſequan tur. Per dn̄m nr̄m ieſuꝫ ⁊c. Sec.

Deus qui ſacrandorū tibi au ctor es munerꝫ: effunde ſu per hanc orationis domum bn̄di ctionē tuam: vt ab oībus in ea in uocantibꝰ nomē tuū: defenſionis tue ſentiat̄ auxiliuꝫ. Per dn̄m ⁊c.

Queſumus oīpo Poſt cōm. tēs deꝰ: vt in hoc loco queꝫ nomini tuo indigni dedicauimus: cunctis petentibus: aures tue pie tatis accomodes. Per dn̄m. In fine pōtifex dat benedictionēꝫ ſo lennē dicens. Sit nomē dn̄i be nedictū. ⁊c. Et indulgētias ſupra declaratas: quibus publicatis re uertit̄ ad ſacriſtiam. vbi depoſitis ſacris veſtibꝰ eat in pace. Deinde cineres ꝑ eccl'iam aſperſe in qbꝰ li tere grece ⁊ latine ſcripte ſūt ꝑ mi niſtros eccl'ie tollūt̄ ⁊ eccl'ia totalr̄ mūdat̄.

Pōtifex dat b̄ndictionēꝫ ſolennem po pulo.

Eccl'ia ꝑ mi niſtros a ci neribus mū datur.

De altaris ꝯſecratiōe que fit ſi ne eccl'ie dedicatiōe.

Licet altaris conſe cratio que fit ſine ec cleſie dedicatione ſingulis diebꝰ fieri poſſit: decentius tamē fit die dominico: vel feſtiuo. In primis igitur in ſero p̄cedente dieꝫ conſe crationis: preparant̄ ⁊ in eccleſia: ſacriſtia vel alio loco idoneo: po nunt̄ i aliquo vaſculo ſeu capſula apta ad includendū in altari: reli quie cuꝫ tribus granis incenſi in altari recludende: ⁊ cartula de per gameno ſcripta de groſſa littera cōtinens cuiuſmodi reliquie ſint ibidē incluſe: ⁊ ad cuius ſancti ho norē ⁊ nomen altare ipſum dedi catur. Nomen conſecratoris. In dulgētiam quam in anniuerſario die dedicationis pōtifex ipſe con cedit. Annū quoqꝫ: diem: ⁊ mēſeꝫ quibus altare dedicatur: qd̄ va ſculum ideꝫ pōtifex ſigillat dilige ter: ⁊ illud in mundo ⁊ honeſto loco colloca: cū duobus candela bris ⁊ luminaribus ardentibus. Celebrandeqꝫ ſunt vigilie ante re liquias ipſas ⁊ canendi nocturni ⁊ matutine laudes: in honore ſan ctorum quorum reliquie ſunt cō dende. In mane vero diei qua conſecratio fieri debet: parantur in eccleſia: que ad altaris dedica tionem ſunt neceſſaria: videlicet ſanctum chriſma in vaſculo ⁊ am pulla. Oleum ſanctum catecumi norū etiam in vaſculo ⁊ ampulla. Vna libra thuris vel cera: cuius medietas ſit in granis. Thuribu lum cuꝫ nauicella ⁊ cocleari. Vas cū prunis ardentibus: vnum vas aqua plenū qd̄ in preſbyterio po

Altaris con ſecratio de cētius fit die dominico vel feſtiuo.

Preparātur neceſſaria vt in textu habe tur.

v̄. fo. cviij.

Si plura altaria conſecrent' fiunt ijdem actus et ceremoniæ in ſingulis ſucceſſiue

nitur. Uas cũ cineribus. Uas cuꝫ ſale. Uas cũ vino. Aſperſoriũ de herba hyſſopo factũ. Mãtilia de tela groſſa noua ad extergẽdũ altare conſecrandum quoties expedierit. Coopertura linea cerata ad mẽſurã ipſius altaris. Quinqꝫ parue cruces facte de ſubtilibus candelis. Aliquot ſpatule lignee parue: ad abradendũ de altari cõbuſtiones ſeu cineres thuris: et candelarũ. Uas in quo huiuſmodi abraſure deponunt: Calx. Arena ſiue tegula trita ad faciẽdũ cementũ pro liniẽdo ſepulchrũ reliquiaruꝫ ⁊ iuncturã menſe altaris cũ ſtipite. Cemẽtari⁹ q hoc agat. Duo intorticia ſeu cerei accenſi: q ſemꝑ põtificẽ quocũqꝫ ierit precedunt. Uas cũ aqua ad lauandũ manus pontificis quoties opus fuerit: ⁊ medulla panis: ac manutergia ad tergendũ eas. Tobalee noue mũde: ⁊ vaſa ac ornamenta ad cultũ dei ⁊ altaris poſtq̃ cõſecratum fuerit pertinẽtia bñdicenda. Põtifex igit ad cõſecrationeꝫ preparatus in ſede ſua ad ſiniſtrã altaris cõſecrãdi ſibi parata quotidiano ſuo habitu indutus ſedẽs incipit ⁊ cũ miniſtris ſuis ꝓſequitur voce ſubmiſſa pſalmos penitentiales ſine letania: quos require

fol.lxvi. ſupra in bñdictione abbatis.

Interim induit amictũ: albaꝫ: cingulũ: ſtolam: ⁊ pluuiale albi coloris: ſine manipulo: ⁊ mitrã ſimplicẽ in capite: ac baculũ paſtoraleꝫ in ſiniſtrã accipit: Sicqꝫ paratus: finitis dictiſq̃ pſ. accedit corã altari cõſecrando: vbi ſtans depoſita mitra: inchoat ſchola proſequẽte añaꝫ ſequẽtẽ: q̃ vna cuꝫ oib⁹ alijs añis ⁊ rñſorijs in huiuſmodi cõſecratione cãtãdis habet ſub notis ſupra in cõſecratione altaris: q̃ fit in eccl'ie dedicatione: vbi eſt recurrẽdũ: ſi officium ꝯſecrationis huiuſmodi fit in cantu. Añ.

Pontifex paratus cũ pluuiali accedit coram altari cõſecrãdo et dic̃ añ. Adeſto: ſtãs ſine mitra deinde oronẽ. Actiones ñr̃. ſupra fol.cc.

Adeſto deus vnus oĩpotẽs pater ⁊ filius ⁊ ſpirit⁹ ſctũs. Deinde ibidẽ ſtans vt p̃us dic̃. Orem⁹

Actiones nr̃as q̃ſumus dñe aſpirando p̃ueni ⁊ adiuuando ꝓſequere: vt cuncta nr̃a oꝛõ ⁊ opatio a te ſemꝑ icipiat ⁊ ꝑ tẽ cepta finiat. Per xp̃m dñꝫ nr̃uꝫ. ℞. Amẽ. Quibus dictis põtifex accepta mitra ꝓcũbit ſuꝑ faldiſtoriuꝫ ⁊ tapete ibidẽ ſibi p̃paratuꝫ: ⁊ cantor incipit letaniã: vel cantore deficiẽte põtifex eã legit quã require. ſ. fol.x. noiando bis in ea in loco ſuo nomẽ illius ſancti in cuius honore dedicat ip̃m altare. Cũqꝫ dictuꝫ fuerit. Ut obſequiũ ſeruitutis nr̃e tibi rõabile facias. Te rogã. au.n. Põtifex ſe erigit ⁊ baculuꝫ paſtoraleꝫ in ſiniſtra manu tenẽs cũ dextera eleuata ꝓducit ter ſignũ crucis cõiter ſuꝑ arã ⁊ ſtipitẽ dicẽs prio.

Põtifex procũbit ſuꝑ faldiſtoriũ ⁊ dicitur letania nominando bis nomen illius ſancti in cui⁹ honore dedicatur.

Ut hoc altare ad honorẽ tuũ ⁊ memoriaꝫ ſctĩ tui talis cõſecrãdũ bñ ✠ dicere digneris. ℞. Te rogam⁹ au.n. Scd̃o dicit. Ut altare hoc ad honorẽ tuuꝫ ⁊ memoriã ſctĩ tui talis ꝯſecrãduꝫ bñ ✠ dicere ⁊ ſancti ✠

Põtifex ſurgit cuꝫ mitra ⁊ baculũ paſtoralẽ tenẽs in manu ſiniſtra dicit verſus.

ficare digneris. ℟ Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut altare hoc ad honorē tuum ⁊ memoriã ſancti tui talis bene ✠ dicere ⁊ ſci ✠ ficare ⁊ conſe ✠ crare digneris. ℟ Te rogam⁹ audi nos. Quo dicto iterū ſup faldiſtoriū ꝓcūbit: ⁊ pficit Letania: qua finita ab accubitu ſurgit pōtifex ⁊ vlus ad altare in cōgruēti ſpacio: depoſita mitra genuflexus dicit cantādo ſi in cātu fit officiū: alioqn dicit cōpetēti voce ſine notis: qd etiã in oib⁹ alijs ſequētib⁹ obſeruat. Deus in adiutoriū meū intēde. Quo dicto ſurgit pōtifex ⁊ chorus ſeu miniſtri rñdēt. Dñe ad adiuuandū me feſtina. Tū pōtifex ſtās ibidem ſine mitra dicit. Glia pri ⁊c. Chorus ſeu miniſtri rñdent. Sicut erat ⁊c. abſq3 Alleluia. Idem fit eiſdem modo ⁊ loco ſecundo ⁊ tertio: voce ſemp altius eleuata. Deinde pontifex accepta mitra ⁊ ſtans ibidē bñdicit aquã cū vino ſale. ⁊ cinere dicēs per oia: ⁊ faciēs prout habetur ſupra ſub eccleſie dedicatione: vſq3 ad orationem.

ſup fol. cxiij

Pontifex bñdicit aquam ſtans cū mitra.

OMnipotēs ſempiterne de⁹ creator ⁊ cōſeruator humani generis ⁊c. incluſiue. Aqua igitur benedicta pōtifex accepta mitra accedit ad altare: ⁊ ſtans ante illud depoſita mitra ichoat ſchola proſequente.

ſup fol. cxiij Bñdicta aq pontifex cū mitra accedit ad altare ⁊ ibidē depoſita mitra incipit añam ſchola proſequēte cū ps. poſt quēlibet ipſius verſum ſemper reiterando añam.

INtroibo ad altare dei: ad deum qui letificat iuuentutē meã.

IUdica me deus ⁊ diſcerne cauſam meã de gente nō ſctã: ab hoie iniquo ⁊ doloſo erue me. ps. Repetit añ. Quia tu es de⁹ meus fortitudo mea qre me repuliſti ⁊ quare triſtis incedo: dū affligit me inimicus. Aña repetit. Emitte lucē tuam ⁊ veritatē tuam: ipſa me deduxerunt ⁊ adduxerunt in montem ſanctū tuū ⁊ in tabernacula tua. Repetit aña. Et introibo ad altare dei: ad deū qui letificat iuuentutē meam. Aña repetit. Confitebor tibi in cithara deus deus meus: quare triſtis es anima mea: ⁊ quare cōturbas me. Repetitur añ. Spera in deo quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei ⁊ deus meus. Et non dicitur. Glia patri. Sed añ. repetitur. Incepta autem añ. pontifex accepta mitra cū pollice dextre manus facit ex predicta aqua crucem in medio tabule altaris dicens.

Incepta aña pōtifex cum mitra facit vnam crucē cū pollice intincto i aqua benedicta in medio altaris dicens. Sanctificet.

Sancti ✠ ficetur ⁊ ipſe ✠ creẽ hoc altare i honore dei oipotentis: ⁊ glorioſe vginis marie: ac oiuʒ ſctoꝝ: ⁊ ad nomẽ ⁊ memoriã ſcti talis In noie pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpi ✠ ritꝰ ſancti: pax tibi. Deinde facit ex eadẽ aqua cu eodem pollice quatuor cruces i quatuor cornibus altaris. Primam in dextra parte poſteriori altaris idest vbi legit̃ Euãgeliũ. Secũdã in ſiniſtra parte anteriori trãſuerſa prime. Tertiã in dextra pte anteriori. Quartaʒ i ſiniſtra parte poſteriori tertie trãſuerſa repetẽs in qualibet cruce verba premiſſa. Sãctificet̃ ⁊ cõſecret̃ hoc altare ⁊c̃. Quo facto ſtãs ibidẽ depoſita mitra dic̃. Oremus. Et miſtri. Flectamꝰ ge. Le.

Põtifex facit alias quatuor cruces in ſingulis angulis altaris.

Põtifex depoſita mitra dicit oronem.

Singulare illud ꝓpitiatoriũ in altari crucis pro nobis redimẽdis oblatuʒ: in cuiꝰ p̃figuratione patriarcha iacob lapideʒ erexit in titulũ: quo fieret ſacrificiũ: ⁊ porte celi deſup aperiret̃ oraculuʒ ſupplices tibi dñe p̃ces fũdimꝰ: vt lapidis huiꝰ expolitã materiã ſupnis ſacrificijs ibuẽdã: ipſe tue dotare ſcificatiõis vbertate p̃cipias: q quõdã lapideis legẽ ſcripſiſti i tabulis. Per xp̃ʒ dñʒ nr̃ʒ. ℟. Amẽ.

Geñ xxviij.

Exo. xxiij.

Qua completa pontifex circuit ſepties arã altaris: aſpgens eaʒ ⁊ ſtipitẽ de aqua p̃dicta cũ cinere ⁊ vino bñdicta: cuʒ aſperſorio de herba hyſſopi facto. Incipiẽs añ mediũ altaris aĩam. Aſperges me domine. Que tota dicitur: et repetitur cuʒ ps. Miſerere eo modo prout ſupra de cõſecratione altaris in eccleſie dedicatione ordinatum eſt. Quo facto pontifex ſtans ſine mitra añ mediũ altaris dic̃ ℣. Dñe exaudi oronem meam. ℟. Et clamor meꝰ ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcũ. ℟. Et cũ ſpũ tuo. Oremus.

Cõpleta aĩa põtifex cum mitra circuit ſepties altare ⁊ aſpergit.

Põtifex ſtãs ſine mitra dicit oronem.

Deus qui es viſibiliũ rerum omniũ ⁊ inuiſibiliũ ꝯditor: ⁊ cunctarũ ſanctificationuʒ conſecrator: ad dedicationem huius diuine menſe adeſſe digneris: ⁊ que ſacrato oleo ⁊ chriſmate a nobis indignis eſt linienda ⁊ benedicẽda: tue ſancti ✠ ficationis in eam infunde virtutẽ ⁊ cõſecrationem: vt omnes qui ad eam te deprecaturi acceſſerint: tue propitiatiõis auxiliũ ſentiãt. Per chriſtũ dominuʒ noſtrũ. ℟. Amẽ. Deinde ibidem cum eadẽ aqua bñdicta facit maltã ſine cementũ ex calce ⁊ ſabulo ſeu tegula trita ad hoc preparatis: que ſtans ſine mitra benedicit dicens. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Põtifex ſtãs cuʒ mitra facit cementum cuʒ predicta aqua ⁊ reliquis rebus ⁊ ſtans ſine mitra dicit oronem.

Domine deus qui ſũma ⁊ media: imaqʒ cuſtodis: qui omnem creaturã intrinſecus ambiendo concludis: ſancti ✠ fica et bene ✠ dic has creaturas calcis et

ſabuli. Per xp̄z dñz nr̄z. ℞. Amē. Cementuz ita benedictū reſeruatur. ⁊ reſiduū aque benedicte funditur ad baſim ſiue pedez ſtipitis altaris per circuitū: deinde pontifex cū mitra procedit proceſſionaliter cū cereis: thuribulo: cruce ⁊ clero ad locuz vbi religǵe poſite fuerunt: ⁊ priuſq̄ locū ipſum igrediatur ſtans ab extra: depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri.

Pōtifex cū mitra proceſſionaliter accedit vbi ſūt reliquie ⁊ añ ingreſſum loci dēpoſita mitra dicit oōnem.

Flectamus genua: Leuate.

Aufer a nobis dñe cūctas iniquitates noſtras: vt ad ſancta ſanctoꝝ puris mereamur mētibus introire. Per chriſtū dñm noſtruz. ℞. Amē. Ingreſſus vero ſine mitra priuſquā tangat ſtans iuxta ⁊ verſus ad religas dicit. Oremus.

Interim ingreſſus ſine mitra abiā dicit oōnem.

Fac nos dñe queſumus ſanctoruz ſpecialiter tibi dicata membra tangere: quorum cupimus patrocinia inceſſanter habere. Per chriſtū dominū noſtruz. ℞. Amen. Qua dicta pontifex ſine mitra accipit reuerenter vaſculū religarū. tū accepta mitra portat eas ſolēniter ⁊ pceſſionaliter ad altare cōſecrādū: vel ſi ſint ſup feretrū: per ſacerdotes ferri facit: inchoās ſchola pſequēte añam.

Pōtifex ſine mitra accipit vaſculuz reliquiarū ⁊ poſita ſibi mitra eas portat ad altare cū pceſſione dicendo ſeqn-tes añ. ⁊ ℞.

Cum iocunditate exibitis: ⁊ cū gaudio deducemini: naz ⁊ mōtes ⁊ colles exilient expectantes vos cuz gaudio allā. Poterit deinde etiam dici ſi expedierit ſequens ℞ium.

Surgite ſancti de habitationibus veſtris: loca ſanctificate: ⁊ plebem benedicite: Et nos homines peccatores in pace cuſtodite. ℣. Ambulate ſancti dei ad locū p̄deſtinatuz qui vobis preparatus eſt. Et nos. Cūq3 peruenerit prope ipſum altare: deponit eas reuerenter cuz luminaribus ſuper feretrum: vel aliquaz tabulam honeſte ibidem paratam: luminaribus iuxta illas ardentibus: ⁊ mox pontifex cum mitra ſtās pp̄e altare: inchoat ſchola pſequente añaz.

Pōtifex reliquias prope altare reuerēter collocat cū luminaribus ⁊ incipit añam. ⁊ ſchola ſeqt̄ ipſā ⁊ pſ.

Exultabunt ſancti in gloria: letabuntur in cubilib9 ſuis.

Cantate domino Pſalmus: canticum nouum: laus eius in eccleſia ſanctorum.

Letetur iſrael in eo qui fecit euz: ⁊ filie ſion exultent in rege ſuo.

Laudent nomen eius in choro: in tympano ⁊ pſalterio pſallāt ei.

Quia beneplacitum eſt domino in populo ſuo: ⁊ exaltauit manſuetos in ſalutem.

Exultabunt ſancti in gloria: letabuntur in cubilibus ſuis.

Exultatiōes dei in gutture eoꝝ: ⁊ gladij ancipites in manib9 eoꝝ.

Ad faciendā vindictaz in nationibus: increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus: ⁊ nobiles eorum in manicis ferreis.

Vt faciant in eis iudiciū conſcriptū: gloria hec eſt oibus ſctis ei9.

Laudate dñm in ſctis eius: laudate eū i firmamēto virtutis ei9.

Laudate euz in virtutibus eius: laudate eum ſcd̄m multitudinem

magnitudinis eius.

Laudate eum in ſono tube: laudate eũ in pſalterio ⁊ cythara.

Laudate euꝫ in tympano ⁊ choro: laudate euꝫ ī cordis ⁊ organo.

Laudate eum in cymbalis beneſonãtibus: laudate eum in cymbalis iubilationis: oīs ſpirit⁹ laudet dñꝫ. Et nõ dicit̃ Gloria pr̃i. Sed aña repetit̃. Qua finita pōtifex depoſita mitra ſtans verſus ad altare dicit. Oremus.

Pōtifex ſtãs ſine mitra verſus ad altare dicit orõnē.

Deus qui in omni loco dñationis tue clemẽs ac benignus dedicator aſſiſtis: exaudi nos queſum⁹: ⁊ cõcede: vt inuiolabilis huius loci ꝑmaneat cõſecratio: ⁊ beneficia tui muneris vniuerſitas fideliũ que ſupplicat ꝑcipe mereatur. Per xp̃m dñm nr̃ꝫ. ℞. Amẽ.

Et mox pōtifex accepta mitra: ſignat cũ pollice dextre manus de chriſmate cõfoſſionẽ: ideſt ſepulchrũ in quo reliquie ſunt reponẽde: in quatuor angulis faciens in ſingulis ſignũ crucis: ⁊ dicens dũ vnamquamqꝫ crucem facit.

Pontifex cũ mitra ſignat in modũ crucis cuꝫ chriſmate locum vbi in altari ꝯdende ſunt reliqe Dicēs Cōſecret̃ ⁊c̃.

Conſecret̃ ✠ ⁊ ſancti ✠ ficet̃ hoc ſepulchrũ. In noīe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſcī pax huic domui. Deinde depoſita mitra recondit ibi vaſculum cuꝫ reliquijs ⁊ alijs in eo incluſis venerãter: inchoans ſchola ſeu miniſtris proſequentibus antiphonam.

Depoſita mitra pōtifex reponit reliquias in altari dicēs añ. Sub altari.

Sub altare dei ſedes accepiſtis: intercedite pro nobis ad dominũ ieſuꝫ chriſtũ. ℣. Exultabũt ſancti in gloria: letabuntur in cubilibus ſuis. Et nõ dicitur Gloria patri. Sed repetitur añ. Interiꝫ dũ premiſſa dicuntur: pontifex ſtans ſine mitra: impoſito ⁊ benedicto incenſo in thuribulo: ⁊ illo a diacono accepto: thurificat reliquias incluſas: quo facto impoſita ſibi mitra: accipiens lapidẽ ſeu tabulã cũ quo debet claudi foramẽ ſeu ſepulchrũ: facit cuꝫ pollice crucẽ de chriſmate in medio eius deſubtus dicens.

Pōtifex cuꝫ mitra accipit lapidẽ qui oꝫ ſupponi reliquijs fac̃ crucem cũ chriſmate in medio eius deorſuꝫ dicēs Cōſecretur ⁊c̃.

Conſe ✠ cret̃ ⁊ ſcti ✠ ficet̃ hec tabula vel hic lapis: per iſtã vnctionē ⁊ dei benedictionẽ. In nomine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpũs ✠ ſancti pax tibi. Et mox ponit ⁊ coaptat tabulam ſeu lapidem ſup foramẽ ſeu ſepulchrũ: claudẽs illud ⁊ inchoãs ſchola ſeu miniſtris proſequentibus antiphonam.

Pōtifex coaptat lapideꝫ ſup reliquias ⁊ incipit añ. Corpora.

Corpora ſanctoruꝫ in pace ſepulta ſunt: ⁊ viuent nomina eorũ in eternũ. ℣. Gloria patri. Poſt hec depoſita mitra dicit. Oremus

Deus qui ex omni coaptatione ſanctorum: eternum maieſtati tue condis habitaculum: da edificationi tue incremẽta celeſtia: ⁊ preſta vt quorum hic reliquias pro tuo amore complectimur: eorũ ſemper meritis adiuuemur. Per chriſtum dominuꝫ noſtrum. ℞. Amen. Tunc accepta mitra eo prius incipiente: Cemẽtarij cuꝫ cemẽto bñdicto firmant ipſam tabulã ſeu lapidẽ ſup foramẽ ſeu ſepulchrũ. Deinde pōtifex facit crucẽ deſuper ex chriſmate

cuȝ pollice dextre manus dicens.

Pōtifex ſine mitra ichoat añaȝ. Stetit.

Signe ✠ tur ⁊ ſancti ✠ ficet hoc altare. In noīe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpūs ✠ ſancti pax tibi. Tū depoſita mitra ichoat ſchola ſeu miniſtris ꝓſequētibus. añaȝ.

Stetit angelus iuxta arā templi habens thuribulum aureum in manu ſua: ⁊ data ſunt ei incēſa multa: ⁊ aſcēdit fumus aromatum in conſpectu dei alleluia.

Item ſine mitra benedicit incenſum et thurificat altare ab omni pte ⁊ poſtea dicit orōnes.

Interim ſiñe mitra pōtifex imponit ⁊ bñdicit incēſuȝ in thuribulo ⁊ thurificat altare vndiqȝ ad dextrum ⁊ ſiniſtrū latus añ deſup: tū dicit ſtans coraȝ altari ſine mitra.

Dirigatur oratio noſtra que ſumus domine ſicut incēſuȝ in conſpectu tuo: ⁊ copioſa beneficia xp̄ianus populus aſſequatur: vt quicunqȝ tibi in hoc altari ſacranda libamina deuotus obtulerit: vel ſacrata ſuſceperit: ſubſidia preſentis vite accipiat: ⁊ remiſſioneȝ oīum peccatoꝝ pariter conſequatur: ⁊ gratiā ſempiterne redēptionis percipiat. Per xp̄m dñm nr̄m. ℞. Amen. Poſt hec pontifex accepta mitra extergit menſaȝ altaris cum linteo mundo: ⁊ more impoſito ⁊ bñdicto incēſo in thuribulo thurificat ſuper illā in modū crucis in medio ⁊ in quatuor eius cornibus: in locis in qbus eā aqua ſancta ſignauit ichoās ſchola ſeu miniſtris ꝓſequentibus. ℞.

Pōtifex ſine mitra altare extergit et thurificat illud in qnqȝ locis vbi fecit cruces cū aqua inchoat ℞. Dirigatur.

Dirigatur oratio mea ſicut incenſum in cōſpectu tuo dñe. ℣. Eleuatio manuū tuarū ſacrificiuȝ veſpertinuȝ. Quo dum dicitur pontifex cū mitra circuit ter altare ſemper ⁊ cōtinue thurificando. Finita incēſatione. tradit thuribulum vni ſacerdoti ſuperpellicio induto. qui cōtinuo vſqȝ ad fineȝ cōſecrationis icenſat altare p̄dictū illud circueūdo: excepto eo tēpore quo pōtifex illud habet incēſare. Tū pōtifex ichoat ⁊ ſchola ſeu miniſtri proſequuntur añam.

Pōtifex incipit añaȝ: que dicta dicitur. ps. Quā dilecta ⁊ ad oēm eius ℣ſuȝ repetit añā.

Erexit iacob lapidem in titulum: fundens oleū deſuper votum vouit deo iacob ps. Quam dilecta tabernacula tua dñe virtutū: cōcupiſcit ⁊ deficit anima mea in atria dñi. Repetitur añ. Cor meum ⁊ caro mea: exultauerunt in deum viuuȝ. Añ. repetitur. Etenim paſſer inuenit ſibi domuȝ: ⁊ turtur nidū vbi reponat pullos ſuos. Repetitur añ. Altaria tua dñe virtutuȝ: rex meus ⁊ deus meus. Aña repetitur. Beati qui habitant in domo tua dñe: in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. Repetit añ. Beatus vir cuius eſt auxilium abs te: aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit in valle lachrymarū: in loco queȝ poſuit. Añ. re

petitur. Etenim benedictionem
dabit legiſlator: ibunt de virtute
in virtutē: videbitur deus deorū
in ſion. Repetitur añ. Dñe deus
virtutū exaudi orationē meā: au
ribus percipe deus iacob. Añ. re
petit. Protector nr̄ aſpice deus:
ꝛ reſpice in faciē xp̄i tui. Repetitur
aña. Quia melior eſt dies vna in
atrijs tuis ſuper millia. Añ. repeti
tur. Elegi abiectus eſſe in domo
dei mei: magiſq̄ habitare in ta
bernaculis peccatorū. Repetitur
añ. Quia miſericordiā ꝛ veritatē
diligit deus: gratiā ꝛ gloriā dabit
dñs. Añ. repetit. Non priuabit
eos bonis q̄ ambulāt in innocen
tia dñe virtutū: beatus homo q̄
ſperat in te. Et nō dicitur. Gloria
patri. ſed añ repetit. Dū añ ꝛ ps.
predicti dicunt. pontifex mitrā te
nens facit cruces de oleo ſancto
catecuminorum cū pollice dextre
manus in medio altaris ꝛ in qua
tuor eius cornibus in locis in qui
bus fecerat cruces de aq̄ bñdicta:
dicens dum ſingulas cruces facit.

Dum p̄dicta cantantur pō tifex cū mi tra facit cru ces d' oleo ca tecuminorū in quinq̄ lo cis in quib' fecerat cru ces cū aqua dicens San ctificetur.

Sancti✠ficet̄ ꝛ ꝯſe✠cret̄ la
pis iſte. In noīe pa✠tris ꝛ
fi✠lij ꝛ ſpirit' ✠ ſancti: i honorē
dei: ꝛ glorioſe vginis marie: ac om
niū ſctōꝝ ad nomē ꝛ memoriā ſan
cti talis pax tibi. Deinde pontifex
iponit inceſum in thuribulū ꝛ cū
bñdicit ꝛ accepto thuribulo a ſa
cerdote altare incenſante: cum mi
tra inchoat ſchola ſeu miniſtris
proſequentibus Reſp̄m.

Pontifex be nedicit incen ſum ꝛ thuri ficat altare ꝛ incipit Reſū. Dirigatur.

Dirigatur oratio mea ſicut in
cenſum in conſpectu tuo domine.
℣ Eleuatio manuū mearū ſacri
ficium veſpertinū. Quo incepto
pōtifex circuit ſemel altare ad dex
trā thurificādo illud. Deinde re
ſtituto thuribulo ſacerdoti: dicit
Oremus. Et miniſtri. Flectamus
genua: Leuate.

Pontifex ite rū altare vt ſupra thuri ficat ꝛ dic̄ ora tionem ſine mitra.

Adſit domine miſericordie
tue ineffabilis pietas: ꝛ ſup hunc
lapidē opē tue bene✠dictionis
ꝛ virtutē vnctionis infunde: vt te
largiēte referat premiū: q̄ſquis in
tulerit votum. Per xp̄m dñm no
ſtrum. ℟. Amen. Oratione fini
ta pontifex inchoat: ꝛ ſchola ſeu
miniſtri ꝓſequuntur añaꝫ.

Pōtifex inci pit añ. Ma ne q̄ dicta di citur ps. Bo nū eſt: ꝛ ad ſingulos eius verſus. repe titur aña.

Mane ſurgens iacob erige
bat lapidem in titulum fundens
oleum deſuper. votum vouit do
mino: vere locus iſte ſanctus eſt:
ꝛ ego neſciebam. Pſalmus.
Bonū eſt confiteri domino
et pſallere nomini tuo altiſſime.
Añ. repetitur. Ad annuntiādū
mane miſericordiam tuā: ꝛ verita
tē tuam per noctem. Repetit̄ añ.
In decachordo pſalterio: cū can
tico in cithara. Aña repetitur.
Quia delectaſti me domine in fa
ctura tua: ꝛ in operibus manuum
tuarum exultabo. Repetitur aña.
Quam magnificata ſunt opera
tua dñe: nimis ꝓfunde facte ſunt
cogitationes tue. Aña repetitur.
Vir inſipiens non cognoſcet: ꝛ
ſtultus non intelliget hec. Repe
titur añ. Cum exorti fuerint pec
catores ſicut fenū: ꝛ apparuerint

omnes qui operãtur iniquitatez.
Aña repetitur. Ut intereant in ſe
culum ſeculi: tu autem altiſſimus
in eternuz domine. Repetitur aña.
Quoniã ecce inimici tui dñe: quo
niaz ecce inimici tui peribunt: et di
ſpergentur omnes qui operan
tur iniquitatem. Aña repetitur.
Et exaltabit ſicut vnicornis cor
nu meum: et ſenectus mea in mi
ſericordia vberi. Repetit aña. Et
deſpexit oculus meus inimicos
meos: et ab inſurgẽtibꝰ in me ma
lignãtibꝰ: audiet auris mea. Aña
repetitur. Juſtus vt palma flore
bit: ſicut cedrus libani multipli
cabitur. Repetitur aña. Plantati
ti in domo domini: in atrijs do
mus dei noſtri florebunt. Aña re
petitur. Adhuc multiplicabun
tur in ſenecta vberi: et bene pati
entes erunt vt annũtient. Repeti
tur aña. Quoniã rectus dominus
deus noſter: et non eſt iniquitas i
eo. Et non dicitur Gloria patri.
Sed aña repetitur. Interim pon
tifer accepta mitra facit cruces cũ
pollice de eodez oleo cathecumi
norũ in eiſdez locis altaris dicẽs:

Põtifer ſtãs cuz mitra facit iterato cruces de eodem oleo in eiſdẽ quinqz locis dicens Sctificeẽ etc.

Sdũ ſingulas cruces facit.
Sancti ✠ ficeẽ et cõſe ✠ creẽ
lapis iſte. In noie pa ✠ tris et fi ✠
lij et ſpiritus ✠ ſancti. in honorez
dei: et glorioſe virginis marie: ac
oiuz ſanctoꝝ: et memoriã ſcti talis
pax tibi. Deinde põtifer iponit in
cẽſuz i thuribulũ et ipſuz bñdicit:
et accepto thuribulo a ſacerdote
altare incẽſante: cuz mitra ichoat

Põtifer iterũ circuit altare et incenſat vt ſupra et cum mitra inchoat Rẽ. Dirigatur.

ſchola ſeu miniſtris pſeqntibꝰ Rẽ.
Dirigaẽ oro mea ſicut icẽſuz
in cõſpectu tuo dñe. ℣. Ele
uatio manuũ mearum ſacrificium
veſptinũ. Quo icepto circuit itez
ſemel altare ad dextrã illud incen
ſando: quo facto reſtituit thuri
buluz ſacerdoti et depoſita mitra
dicit. Oremus. Et miniſtri. Fle

Pontifex depoſita mitra dicit oronẽ.

Flectamus genua: Leuate.
Adeſto domine dedicationi
huius menſe tue: et in eam que a
nobis indignis ſancto linita eſt
oleo: bene ✠ dictiõis et ſancti ✠
ficationis tue virtutez et conſecra
tionẽ ifunde: Qui viuis et regnas
deus per oia ſecula ſeculorum. Rẽ.
Amẽ. Alia oratio. Oremꝰ.
Omnipotẽs ſempiterne deꝰ:
altare hoc quod in honore tuõ et
in memoria viſitationis ſancti tu
talis et omnium ſanctoꝝ tuorum
indigni dicamus: virtute tue be
ne ✠ dictionis ſancti ✠ fica: et oi
bus te hic inuocãtibus atqz in te
ſperãtibus auxilij tui munus oſtẽ
de: et huic altari impoſita munera
ſemper accepta facere digneris: vt
et in eo ſacramentorum virtus et
votoꝝ ſemp obtineatur effectus.
Per xp̃z dñz nr̃z. Rẽ. Amẽ. Deide
põtifer accepta mitra icipit et ſcho
la ſeu miniſtri pſequũẽ aña.

Põtifex ſtãs cũ mitra incipit añaz Unxit. qua dicta dicitur ps. Eructauit et ad ſingulos ℣ verſus ℣. aña repetitur.
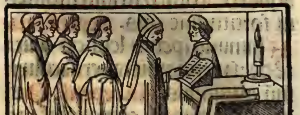
Unxit te deus deꝰ tuꝰ oleo leti
tie pre cõſortibus tuis. ps.
Eructauit cor meũ ℣buz bo
nuz: dico ego opa mea regi. Repe
tit aña. Lingua mea calamus ſcri
be: velociter ſcribẽtis. Aña. repetiẽ.

Speciosuʒ forma pre filijs homi
num diffuſa eſt gratia in labijs tu
is: propterea benedixit te deus in
eternuʒ. Repetitur añ. Accinge
re gladio tuo ſup femur tuum: po
tentiſſime. Aña repetitur. Spe
cie tua ⁊ pulchritudine tua inten
de, pſpere procede ⁊ regna. Repe
titur añ. Propter veritaté ⁊ mã
ſuetudiné ⁊ iuſtitiaʒ: ⁊ deducet te
mirabiliter dextera tua. Añ. repe
titur. Sagitte tue acute: populi
ſub te cadent in corda inimicoruʒ
regis. Repetitur añ. Sedes tua
deus in ſeculum ſeculi: virga dire
ctionis virga regni tui. Añ. repe
tit. Dilexiſti iuſtitiã ⁊ odiſti iniq
tatem: propterea vnxit te deus de
us tuus oleo letitie: pre cõſortib⁹
tuis. Repetit añ. Myrrha ⁊ gut
ta ⁊ caſia a veſtimentis tuis a do
mib⁹ eburneis: ex qb⁹ delectaue
runt te filie reguʒ in honore tuo.
Añ. repetitur. Aſtitit regia a dex
tris tuis in veſtitu deaurato: cir
cundata varietate. Repetitur añ.
Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aureʒ
tuã: ⁊ obliuiſcere pplm tuuʒ: ⁊ do
mum patris tui. Añ. repetit. Et
cõcupiſcet rex decoré tuũ: quoni
am ipſe eſt dñs deus tuus: ⁊ ado
rabũt eũ. Repetitur aña. Et filie
tyri in muneribus vultũ tuũ de
precabũtur: oés diuites plebis.
Aña repetit. Omnis gloria eius
filie regis ab intus: in fimbrijs au
reis circũamicta varietatibus. Re
petitur añ. Adducent regi virgi
nes poſt eã: proxime eius afferen
tur tibi. Añ repetitur. Afferen
tur in letitia ⁊ exultatione: addu
centur in templum regis. Repeti
tur aña. Pro patribus tuis nati
ſunt tibi filij: cõſtitues eos princi
cipes ſuper omné terrã. Aña repe
tit. Memores erunt nominis tui
domine: in omni generatione ⁊
generationem. Repetitur añ.
Propterea populi confitebun
tur tibi in eternum: ⁊ in ſeculuʒ ſe
culi. Et non dicitur Gloria patri.
Sed aña repetitur. Interim dum
aña ⁊ ps. dicuntur: pontifex facit
cruces de chriſmate ſancto cũ pol
lice dextre manus in medio tabu
le altaris ⁊ in quatuor eius angu
lis iterum ⁊ eo ordine vt prius ad
quamlibet crucem dicens.

Dum pdicta dicũt pontifex cum mitra et chriſmate facit cruces in eiſdeʒ locis dicens Sanctificet.

Sanctifi ✠ cet ⁊ cõſe ✠ cret
lapis iſte. In noie pa ✠ tris
⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpũs ✠ ſancti i honoré
dei ⁊ glorioſe virginis marie: ac
omnium ſanctorum: ad nomen ⁊
memoriam ſancti talis: pax tibi.
Deinde põtifex iponit incéſum in
thuribulũ ⁊ illd benedicit. ⁊ acce
pto thuribulo a ſacerdote altare
incéſante cuʒ mitra: inchoat ſcho
la ſeu miniſtris pſequentibus ℟.

Põtifex bñdicit icéſum ⁊ incipit ℟. Dirigat.

Dirigat̄ oratio mea ſicut in-
cenſum in cōſpectu tuo dn̄e.
℣. Eleuatio manuū mearū ſacrifi-
ciū veſpertinum. Quo incepto
circuit iterum ſemel altare ad ſini
ſtrā illud incenſans. quo incenſa
to reſtituto thuribulo ſacerdoti
⁊ an̄a finita: depoſita mitra dicit.
Oremus. Et miniſtri. Flectam⁹
genua: Leuate.

Pontifex circuit altare ad ſiniſtrā ⁊ illō incēſat ⁊ ſine mitra dicit̄ orationem.

Deſcēdat q̄ſumus dn̄e deus
noſter ſpūs tuus ſup hoc altare q̄
⁊ dona noſtra: ⁊ populū tuum in
eo ſanctificet: ⁊ ſumentiū corda di
gnāter emūdet. Per chriſtum do
minum noſtrū. ℟. Amē. Qua di
cta pontifex accepta mitra incho
at ſchola ſeu miniſtris proſequen
tibus an̄am.

Pōtifex accepta mitra inchoat an̄aʒ ⁊ ſequitur pſ. Deus nr̄. et poſt ſingl'os eius v̄ſus repetit̄ an̄a.

Sanctificauit
dn̄s tabernaculū ſuuʒ: ⁊ hec
eſt domus dei: in qua inuocet̄ no
men eius: de qua ſcriptuʒ eſt: Erit
nomen meū ibi dicit domin⁹. pſ.
Deus noſter refugiū ⁊ virtus:
adiutor in tribulationibus
que inuenerunt nos nimis. Repe
titur an̄a. Propterea non time
bimus dū turbabit̄ terra: ⁊ trāſfe
rent̄ mōtes in cor maris. An̄a re
petit̄. Sonuerūt ⁊ turbate ſunt
aque eoꝝ: cōturbati ſunt montes
in fortitudine eius. Repetit̄ an̄a.
Fluminis īpetus letificat ciuita
tē dei: ſanctificauit tabernaculum
ſuū altiſſimus. An̄. repetit̄. De⁹
in medio eius nō cōmouebit̄: ad
iuuabit eaʒ deus mane diluculo.
Repetit̄ an̄a. Cōturbate ſunt gē
tes ⁊ īclinata ſūt regna: dedit vo
cē ſuā mota eſt terra. An̄. repetit̄.
Dn̄s virtutū nobiſcū: ſuſceptor
noſter deus iacob. Repetitur an̄a.
Venite ⁊ videte opa dn̄i que po-
ſuit ꝓdigia ſup terrā: auferens bel
la vſq; ad finē terre. An̄a repetit̄.
Arcū conteret ⁊ confringet ar-
ma: ⁊ ſcuta cōburet igni. Repetit̄
an̄a. Vacate ⁊ videte quoniā ego
ſum de⁹: exaltabor in gentibus ⁊
exaltabor in terra. An̄a repetitur.
Dominus virtutuʒ nobiſcuʒ: ſu
ſceptor noſter deus iacob. Et non
dicitur Gloria patri. Sed an̄a re
petitur. Interiʒ vero dū dicit̄ an̄a
⁊ pſalmus predictus pōtifex ſtans
cum mitra fundit ⁊ ſpargit oleuʒ
catecuminorum et chriſma ſuper
altare confricans liniens ⁊ perun
gēs totū altare manu dextra: quo
facto incipit ſchola ſeu miniſtris
proſequentib⁹ antiphonā.
Ecce odor filij mei ſicut odor
agri pleni: cui benedixit dominuſ:
creſcere te faciat deus meus: ſicut
arenā maris: ⁊ donet tibi de rore
celi benedictionem. Pſal'.
Fundamēta eius in mōtib⁹
ſctis: diligit dn̄s portas ſion ſup
omnia tabernacula iacob.
Glioſa dicta ſūt de te ciuitas dei.
Memor ero raab ⁊ babylonis:
ſcientium me.
Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ popu-
lus ethiopum: hi fuerunt illic.
Nūqd ſion dicit hō ⁊ hō nat⁹ eſt
in ea: ⁊ ipſe fundauit eā altiſſimus?
Dn̄s narrabit in ſcripturis ppl'o
ruʒ: ⁊ pncipuʒ hoꝝ q̄ fuerūt in ea.

Non dicitur Gloria patri: ſed repetatur añña.

Sicut letantiũ oium: habitatio eſt in te. Et non dicatur. Gloria patri. Finito pſalmo pontifex ſtans cum mitra dicit.

Pōtifex ſtās cũ mitra dicit.

Lapidem hũc fratres chariſſimi in quo vnguentum ſacre vnctionis effunditur: ad ſuſcipienda populi ſui vota ⁊ ſacrificia: oremꝰ vt dñs ip̄ſe ✠ cret atq; bene ✠ dicat: ⁊ quod eſt vnctum a nobis ſit vnctum in nomine eius: vt plebis vota ſuſcipiat ⁊ altari per ſacraʒ vnctionē perfecto diuʒ propitiationē ſacrorũ imponimus: ipſi propitiatores dei eſſe mereamur. Per xp̄m dñm nr̄m: q cuʒ patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat deus in ſcl'a ſeculorũ. Quo dicto ſtās adhuc cũ mitra: īchoat ſchola ſeu miniſtris proſequentibus aīam.

Pōtifex ſtās cuʒ mitra inchoat aīam Edificauit.

Edificauit moyſes altare dn̄o deo: offerens ſuper illud holocauſta: ⁊ immolās victimas fecit ſacrificium veſpertinũ in odorē ſuauitatis domino deo in conſpectu filiorum iſrael. Qua finita ſtans adhuc cũ mitra dicit.

Pōtifex ſine mitra dic oratiōnem.

Dei patris omnipotentis miſericordiaʒ deprecamur dilectiſſimi fratres: vt altare hoc ſacrificijs ſpiritualibus imbuenduʒ noſtre vocis exoratus officio: ſua bñdictione ſancti ✠ ficet: atq; in eo ſemper oblationes famulorũ ſuorũ: ſtudio ſue deuotionis impoſitas: benedi ✠ cere ⁊ ſancti ✠ ficare digneť: ⁊ ſpirituali placatus incenſo: precāti familie ſue promptus ⁊ benignus exauditor aſſiſtat. Per xp̄m dñm nr̄m. Deinde ſtans depoſita mitra bñdicit incenſum ſup altare cremādum dicens. Bñdictio incēſi. ℣. Dñe exaudi orõnem meam. ℟. Et clamor meꝰ ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcũ. ℟. Et cũ ſpũ tuo. Oremus.

Pōtifex ſtās ſine mitra benedicat incenſum.

Domine deus oipotens cui aſſiſtit exercitus angelorũ cũ tremore: quorũ ſeruitiũ ſpũale ⁊ igneuʒ eſſe cognoſcit: dignare reſpicere bñ ✠ dicere ⁊ ſcti ✠ ficare hanc creaturam incēſi: vt oēs languores: oēſq; infirmitates cuncteq; īſidie inimici odorē eius ſentiētes: effugiant ⁊ ſeparenť a plaſmate tuo: vt nunq̄ ledatur a morſu antiqui ſerpētis: qd̄ p̄tioſo filij tui ſanguine redemiſti: Qui tecuʒ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus: per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Deinde aſpergit ipſum aqua benedicta. Tũ acceptata mitra pōtifex format ꝓp̄riá manu qnq; cruces: ex incenſo benedicto: quālibet de quinq; granis ſuper illa quinq; loca altaris: in quibus cruces de aqua oleo ⁊ chriſmate prius facte fuerunt: ⁊ ſuper quamlibet crucem thuris: ponit vnam crucem factā de ſubtili candela: ad menſuram illius ⁊ cuiuſlibet crucis omnia capita accenduntur: vt cũ ipſis thus cōburatur ⁊ crenetur. Omnibus autem crucibus accenſis pōtifex depoſita mitra: flexis coram altari genibus: inchoat ſchola ſeu miniſtris proſequentibus.

Pōtifex aſpergit incenſum aqua benedicta.

Alleluia. ℣. Ueni ſancte ſpiritus reple tuoꝝ corda fidelium: ⁊ tui amoris in eis ignē accēde. Niſi cōſecratio huiuſmodi fieret inter dñicam. lxx. ⁊ feſtū paſche reſurrectiōis dñi noſtri ieſu chriſti: quia tunc omiſſo Alleluia dicitur verſus tantū. Quo dicto ſurgit pōtifex ſtans ante altare ⁊ ſtatim dicuntur ſequētes añe.

Pontifex ſurgēs dicit añ. ſequentes.

Aſcēdit fumus aromatū in conſpectu domini, de manu angeli. Alia antiphona.

Stetit angelus iuxta arā templi: habēs thuribulū aureum in manu ſua: ⁊ data ſūt ei incēſa multa: ⁊ aſcēdit fumus aromatum in conſpectu dei. ſine Alleluia. Quibus finitis pōtifex añ altare ſtans ſine mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Pōtifex ſtās añ altare ſine mitra dic oratiōnem.

Domine ſcē: pr̄ oīpotēs: eterne deus: clemens ⁊ ꝓpitius p̄ces nr̄e humilitatis exaudi: ⁊ reſpice ad huius altaris tui holocauſtū qḋ nō in igne viſibili ꝓbetur: ſed infuſū ſcī ſpiritus tui grā in odorem ſuauitatis aſcēdat: ⁊ legitime ſe ſumētibus euchariſtia medicabilis fiat: ad vitāq; ꝓficiat ſempiternā. Per dñm nr̄m ieſum xp̄m filiū tuū q tecū viuit ⁊ regnat i vnitate eiuſdē ſpūs ſcī deꝰ: p oia ſcl'a ſeculorū. ℟. Amen. Poſt hec cōbuſtis cadelis ⁊ thure: cineres illius cōbuſtionis per vnum ex miniſtris cum ſpatulis ligneis abradunt: ⁊ collecti in aliquo vaſe ꝓijciunt in ſacrario. Interim pōtifex depoſita mitra ſtās ante gradus altaris vſus ad altare dicit. Oremꝰ. Et miniſtri. Flectamꝰ ge. Le.

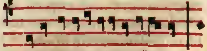
Cōbuſtis cādelis ⁊ incēſo p aliquē miniſtrū cū ſpatula lignea radantur cineres ⁊ in ſacrariū ponātur.

Pōtifex ſtās ſine mitra dicit oratiōnē.

Deus oīpotens: in cuius honore ac beatiſſime virginis marie: ⁊ omnium ſanctorum: ⁊ nomen ac memoriam ſancti tui talis indigni altare hoc conſecramus: clemens ⁊ propitius preces nr̄e humilitatis exaudi ⁊ preſta: vt in hac menſa ſint libamina tibi accepta: ſint grata: ſint pinguia: et ſpiritus ſancti tui ſemp rore perfuſa: vt oī tēpore hoc in loco ſupplicantis tibi familie tue: anxietates releues: egritudines cures: p̄ces exaudias: vota ſuſcipias: deſiderata cōfirmes: ac poſtulata concedas. Per dñm nr̄m ieſum xp̄m filiū tuū: q tecū viuit ⁊ regnat in vnitate eiuſdem ſpiritus ſancti deus.

Deinde extenſis manibus ante pectus dicit prefationem.

Pōtifex ſtās ſine mitra et tēſis manibꝰ añ pectus dicit p̄fationē.

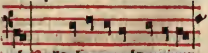
Per omnia ſecula ſeculorum. ℟.
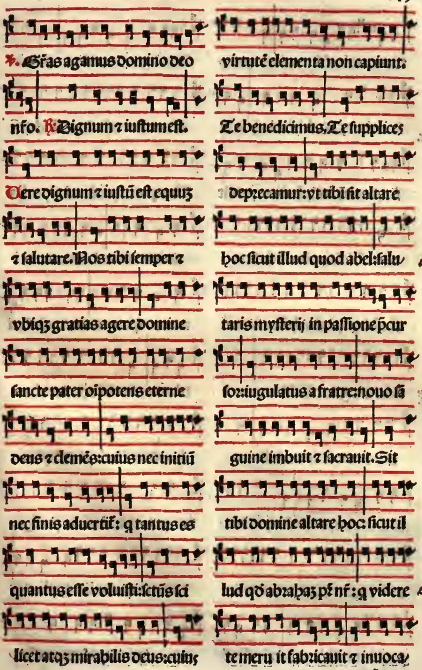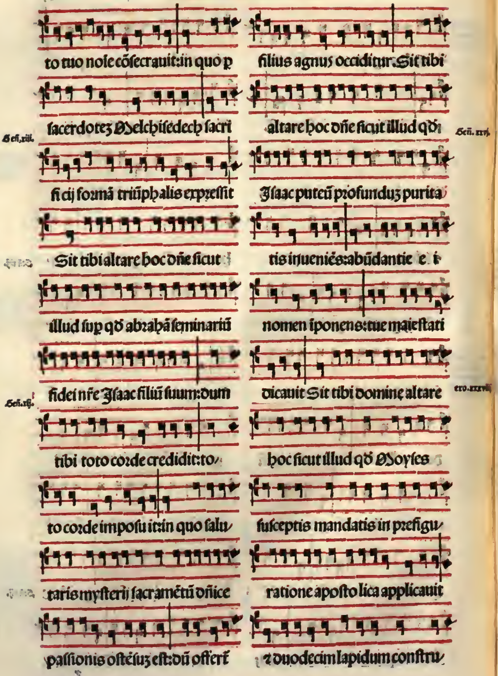

Amen. ℣. Dñs vobiſcū. ℟. Et

cum ſpiritu tuo. ℣. Surſū corda. ℟. Habemus ad dominū. ℣. Grās

℣. Gr̃as agamus domino deo
nr̃o. ℟. Dignum ⁊ iuſtum eſt.
Uere dignum ⁊ iuſtū eſt equū
⁊ ſalutare. Nos tibi ſemper ⁊
vbiq; gratias agere domine
ſancte pater oīpotens eterne
deus ⁊ clemēs: cuius nec initiū
nec finis aduertit: q̄ tantus es
quantus eſſe voluiſti: ſctūs ſci
licet atq; mirabilis deus: cuius
virtutē elementa non capiunt.
Te benedicimus. Te ſupplices
deprecamur: vt tibi ſit altare
hoc ſicut illud quod abel: ſalu-
taris myſterij in paſſione ꝑcur
ſoris iugulatus a fratre: nouo ſā
guine imbuit ⁊ ſacrauit. Sit
tibi domine altare hoc: ſicut il
lud qđ abraham pr̄ nr̄: q̄ videre
te meruit fabricauit ⁊ inuoca-

to tuo noīe cõſecrauit:in quo ꝑ
ſacerdotē Melchiſedech ſacri
Gen.xiiii.
ficij formā triūphalis expreſſit
Sit tibi altare hoc dñe ſicut
illud ſup qđ abrahā ſeminariū
fidei nr̃e Iſaac filiū ſuum:dum
Gen.xxii.
tibi toto corde credidit:to
to corde impoſuit:in quo ſalu
taris myſterij ſacramētū dñice
paſſionis oſtēſuʒ eſt:dū offert
filius agnus occiditur. Sit tibi
altare hoc dñe ſicut illud qđ
Gen.xxvi.
Iſaac puteū profunduʒ purita
tis īuenieñs:abūdantie e i
nomen iponens:tue maieſtati
dicauit Sit tibi domine altare
Exo.xxviii.
hoc ſicut illud qđ Moyſes
ſuſceptis mandatis in prefigu
ratione apoſto lica applicauit
ꝛ duodecim lapidum conſtru

ctione firmauit. Sit tibi do-
mine altare hoc ſicut illud qđ
Moyſes ſeptem dierũ purifica
tione mundauit: ⁊ celeſti tu o
colloquio Sancta ſanctorũ vo
cauit: ſicut locutus es ad moy-
ſen dicens. Si qs tetigerit alta
re hoc ſanctificatus habeatur.
Sit ergo in hoc altari inocẽtie
cultus: imolet̃ ſup bia. Iracun
dia iuguleť. Luxuria oĩſq3 li-
bido feriať: offeratur ꝓ turturi
b⁹ ſacrificiũ caſtitatis: ⁊ ꝓ pullis
colũbarũ innocẽtie ſacramẽtũ

Quod ſequitur dicit plane legen-
do: ita tamen ꝙ a circũaſtãtibus
audiri poſſit. Per dñm nr̃m ieſu3
chriſtũ filiũ tuũ. Qui tecu3 viuit ⁊
regnat in vnitate ſpũs ſancti de⁹.
Per oĩa ſecula ſeculorũ. ℟. Amẽ.
Prefatione finita, pontifex acce-
pta mitra inungit cũ pollice dex-
tre manus chriſmate frõtẽ altaris
in modũ crucis ichoãs ſchola ſeu
miniſtris proſequentibus añam.

Quod ſequitur dicit pla-
ne.

Pontifex ac-
cepta mitra
inungit cum
pollice fron
te3 altaris in
modum cru
cis de ſacro
chriſmate et
miniſtri dicũt
añam. Con-
firma. ⁊ ps.
Exurgat to-
tus.

Confirma hoc deus quod
operatus es in nobis a tẽ-
plo ſancto tuo quod eſt in hieru-
ſalem Alleluia. Pſalmus.

f. 74

Exurgat deus ⁊ diſſipent' ini mici eius: ⁊ fugiant qui ode runt eū a facie eius. Dicitur totus put habet' ſupra in fine bñdictio nis abbatis. Quo dicto pontifex depoſita mitra dicit. Oremus.

Pontifex ſine mitra dicit orationem. fo. lxxiiij.

Maieſtatē tuā dñe humiliter imploramus: vt altare hoc ſacre vnctionis libamine: ad ſuſci pienda populi tui munera imbu tū: potenter bñ ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare digneris: vt quod nunc a nobis indignis ſub tui nomi nis inuocatione: in honore bea tiſſime virginis marie ⁊ oīum ſan ctorū atq₃ in memoriā ſancti tui talis. ſacro ſancti chriſmatis inun ctione delibutum eſt: placeat tibi: atq₃ altare maneat perpetuū: vt qcquid deinceps ſup illud obla tū ſacratumue fuerit: dignū tibi fiat holocauſtū atq₃ oīum hic offe rentiū ſacrificia: a te pio dño beni gne ſuſcipiant': ⁊ p ea vincula pec catorū noſtrorum abſoluant': macu le deleantur: venie impetrent': et gratie acquirant': quatenus vna cū ſctis ⁊ electis tuis vitā perci pere mereamur eternā. Per xp̄m dñm nr̄m. ℞ Amen. Subſequen ter pōtifex accepta mitra inungit cū chriſmate in modū crucis con functiones menſe ſeu tabule: ⁊ ti tuli ſiue ſtipitis altaris i quatuor angulis quaſi illa cōiungēs ad ſin gulas cruces dicens. In noīe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpūs ✠ ſci. Deinde depoſita mitra dic. Oremus.

Pontifex depoſita mitra dicit orationem.

Supplices te depcamur om nipotens eterne deus p vnigeni tum filium tuū dominū noſtrū ieſum chriſtū: vt altare hoc ſan ctis vſibus preparatum: celeſti be nedictione ſancti ✠ fices: ⁊ ſicut melchiſedech ſacerdotis precipui oblationem dignatione mirabili ſuſcepiſti: ita impoſita huic nouo altari munera: ſemp accepta ferre digneris vt populus qui in hanc eccle domū ſanctā conueniet: p hec libamina celeſti ſanctificatio ne ſaluatus: animarū quoq₃ ſua rū ſalutem perpetuam conſequa tur. Per eundē chriſtū dñm no ſtrū. ℞ Amē. Poſtea ſubdiaco ni abſtergunt diligenter cū man tilibus tele groſſe mēſā altaris: ⁊ pōtifex ſedens in ſede ſua iuxta altare fricat bñ manus cū medul la panis: ac lauat ⁊ extergit: dein de ipſis diaconibus ſeu accolytis preſentātibus pontifici tobaleas nouas ⁊ mūdas: vaſa quoq₃ ⁊ or namenta quecunq₃ ad cultū dei ⁊ altaris cōſecrati pertinentia. Pō tifex depoſitā mitrā ſurgit: ⁊ ſtās benedicit illa dicens. ¶ Benedi ctio tobalearum vaſorum ⁊ orna mentorum altaris. ℣.

Gen. xiiij.

Miniſtri extergunt altare ⁊ pontifex ſedēs cū m... lauat manus.

Pōtifex bñdicit tobaleas ⁊ alia ornamenta altaris ſtans.

Adiutoriuz nr̄m in noīe dn̄i. ℞. Qui fecit celū ⁊ terrā. ℣. Dn̄s vobiſcū. ℞. Et cū ſpū tuo. Oremus.

Domine deus oīpotēs: q̄ ab initio vtilia ⁊ neceſſaria hominib⁹ creaſti: veſtimenta quoqz pontificalia ⁊ ſacerdotalia ſeu leuitica ſacerdotibus ⁊ leuitis ac ornamenta ⁊ linteamina: facere famulum tuum moyſen per .xl. dies docuiſti: ac etiaz que maria texuit ⁊ fecit in vſum miniſterij tabernaculi federis ordinaſti: ſancti ✠ ficare bene ✠ dicere ⁊ conſe ✠ crare digneris hec ornamenta et linteamina in vſum altaris tui ad cōficienduz ſuper ipſis corpus ⁊ ſanguinez filij tui dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus p̄ oīa ſc̄la ſc̄lor. ℞. Amen.

Exo. xxviij. (margin)

Deinde aſpergit illa aqua bn̄dicta. Tuz miniſtri ponūt ſuper altare chriſmale ſiue pannū lineum ceratum ad menſuraz altaris factum: deinde veſtiunt altare tobaleis et ornamentis benedictis ponentes deſuper crucem et alia ornamenta. Interim dicūtur ſequentia reſponſoria aīe ⁊ pſal.

Miniſtri veſtiunt altare ⁊ ornant ⁊ ponunt crucez ſup̄ illud ⁊ iterū cātātur ſequētia r̄ſoria aīe ⁊ pſal. (margin)

Circundate ſion leuite altare dn̄i dei: veſtite veſtimentis albis: eſtote ⁊ vos canentes hymnum nouum dicentes all'a. ℣. Mirabilis deus in ſanctis ſuis: ⁊ ſanctus in omnib⁹ operibus ſuis. ℣. Gloria patri. Alia antiphona.

Circūdate ſion ⁊ cōplectimini eā: narrate in turrib⁹ eius. ℣. Magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis: in ciuitate dei noſtri in mōte ſancto eius. Reſponſoriuz.

Induit te dn̄s tunica iocunditatis ⁊ impoſuit tibi coronā. Et ornauit te ornamentis ſanctis. ℣. Luce ſplendida fulgebis: ⁊ oēs fines terre adorabūt corā te. Et ornauit te. ℣. Natiōes ex lōginquo ad te venient ⁊ munera deferētes: adorabunt dn̄m: ⁊ terram tuam in ſanctificatione habebunt: ⁊ nomen magnuz tuum inuocabunt. Et ornauit te. ℣. Benedicti erūt qui te edificauerunt: tu autez letaberis in filijs tuis: q̄m omnes benedicentur ⁊ congregabūtur ad dominū. Et ornauit. Antiphona:

Et in velamento alaruz tuarum protege nos domine et in laude tua gloriemur. Pſalm⁹.

Deus deus meus: ad te de luce vigilo.

Sitiuit in te anima mea: q̄ȝ multipliciter tibi caro mea.

In terra deſerta: inuia: ⁊ inaquoſa ſic in ſancto apparui tibi: vt viderem virtutē tuā ⁊ gloriā tuam.

Quoniam melior eſt miſericordia tua ſuper vitas: labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea: ⁊ in noīe tuo leuabo manus meas.

Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur anima mea: ⁊ labijs exultationis laudabit os meum.

Si memor fui tui ſuper ſtratum meuz in matutinis meditabor in te: quia fuiſti adiutor meus.

Et in velamento alaruz tuarum

exultabo: adheſit aīa mea poſt te me ſuſcepit dextera tua.

Ipſi vero in vanū queſierūt animam meā: introibunt in inferiora terre: tradētur in manus gladij: partes vulpium erunt.

Rex vero letabitur in deo: laudabunt oēs qui iurāt in eo: quia obſtructū eſt os loquētium iniqua.

Gloria patri. Sicut erat. His dictis pōtifex depoſita mitra: ⁊ facta cruci ſup altari poſite reuerentia: ~~tertio ſucceſſiue~~ incēſat ſup altare in modū crucis dicendo ~~ad quālibet thurificationem~~ añam.

His dictis pōtifex ſine mitra facta reuerentia cruci ſup altare poſite ~~ter~~ incenſat ipſū ad quālibet incenſationem repetēs añ. Ois terra ⁊c.

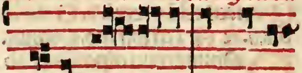
Omnis terra adoret te de⁹: ⁊ pſallat tibi: pſalmū dicat nomini tuo dn̄e. Quo facto depoſita mitra dicit. Oremus.

Deſcendat q̄ſumus dn̄e deus noſter ſpūs tuus ſanctus ſup hoc altare: qui ⁊ populi tui dona ſanctificet: ⁊ ſumentium corda purificet. Per chriſtū dn̄m noſtrū. ℞. Amē. Alia oratio. Orem⁹.

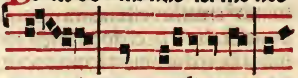
Omnipotēs ſempiterne de⁹ altare hoc nomini tuo dedicatū: celeſtiū virtutū bene✠dictione ſanctifica: ⁊ oībus in te ſperātib⁹: auxilij tui munus oſtēde: vt hic ⁊ ſacramētorū virtus: ⁊ votoꝝ obtineatur effectus. Per dn̄m nr̄m ⁊c.

℞. Amē. ℣. Dominus vobiſcū. ℞. Et cū ſpiritu tuo. ℣. Benedicam⁹ dn̄o. ℞. Deo gratias. Quibus expeditis: pōtifex ingreditur ſacrariū: ⁊ parat ſe ad celebrādum miſſā ſi voluerit: vel facit per aliquē ſacerdotē in dicto altari cōſecrato ſolēniter celebrari. Introi.

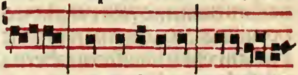
Pontifex ſacrariū ingreditur.

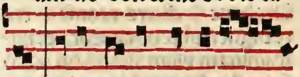
Di cit do mi nus ſer mo nes

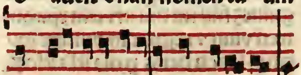
me i quos de di in os tu-

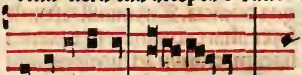
um nō de fi ci ent de ore tu-

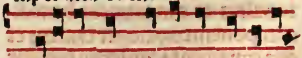
o adeſt e nim nomen tu um

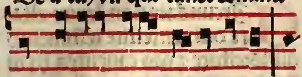
⁊ mu nera tua accepta e runt

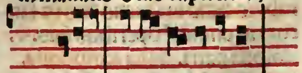
ſuper alta ri me o ℣.

Be a tus vir qui timet dominū

in mādatis e ius cupit nimis.

℣. Gloria. E v o v a e. Orō.

Exaudi dn̄e p̄ces noſtras ⁊ ad ſanctificandum nomini

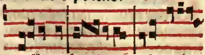
tuo hoc altare benignus adeſto: vt ſacramentoꝝ hic virtus ⁊ votorum omniū obtineatur effectus.

Alia oꝛō dr̄ pro cōmemoꝛatione ſcti vel ſctōꝝ:in cuius ſeu quoꝝ honoꝛe altare ꝯſecratū ē:aut quoꝝ reliquie ibidē ſunt recōdite: vna cū pcedente ſub vno p dñm ⁊c.

Ita aūt dicit̄ ſub vno per dñm cū pcedenti.

Magnificet te dñe ſancti tui talis btā ſolēnitas:qui ⁊ illi gloꝛiā ſempiternā ⁊ opē nobis ineffabili pꝛouidentia contuliſti. Per dñm. Lcō Eſaie pphete.xix.

Hec dicit dñs deus in die illa deferetur munus dño exercituū:⁊ rex foꝛtis dominabit̄ eoruꝫ:in die illa erit altare dñi in medio terre:⁊ cognoſcetur dñs:⁊ colent eū in hoſtijs ⁊ muneribus:⁊ vota vouebūt dño:⁊ ſoluent: ⁊ reuertent̄ ad dñm:⁊ placabitur eis: ⁊ ſanabit eos. In die illa erit iſrael bñdictio in medio terre:cui benedixit dñs deus exercituū dicens: Bñdictus pplus me⁹ ⁊ opus manuū meaꝝ ⁊ hereditas mea iſrael dicit dñs oīpotens. Graduale.

Tolli te ho ſti as ⁊ introite

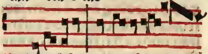
in a tri a e ius ado

rate dominum in au la

ſan cta e ius

℣. Reuelabit domin⁹ ꝯdē

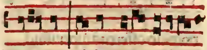
ſa ⁊ itēplo e ius oēs

dicent glo riam.

Al le luia. ℣. Redem

ptio nem mi ſit do minus

popu lo ſu o man dauit
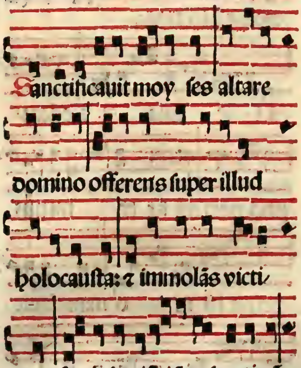

in eter num teſta mentum

ſu um. Euāgeliū ſcdm mat. Cap.v.

In illo tpe:dixit ieſus diſcipulis ſuis. Amē dico vobis. Niſi abūdauerit iuſtitia vr̄a pluſq̄ ſcri
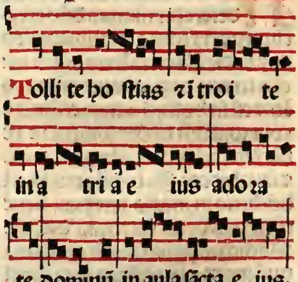
barꝝ ⁊ phariſeoꝝ nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Audiſtis q꞉ dictũ eſt antiqs. Nõ occides q autẽ occiderit: reus erit iudicio. Ego aũt dico vobis: q꞉ oĩs q iraſcit̃ fratri ſuo: reus erit iudicio. Qui autẽ dixerit fratri ſuo racha: reus erit cõcilio. Qui aũt dixerit fatue: reus erit gehẽne ignis. Si ergo offers mun⁹ tuũ ad altare: ⁊ ibi recordatus fueris q꞉ frater tuus habet aliqd aduerſum te: relinque ibi mun⁹ tuuꝫ ante altare: ⁊ vade prius recõciliari fratri tuo: ⁊ tũc veniẽs offeres munus tuũ. Et dr̃ Credo. Offer.

Omnipotẽs ſempiterne deus: altare hoc nomini tuo dedicatũ celeſtiũ virtutuꝫ bñdictione ſanctifica: ⁊ oĩbus in te ſperantibus auxilij tui mun⁹ oſtẽde: vt hic ⁊ ſacramentoꝝ virtus: ⁊ votoꝝ obtineat̃ effectus Sec. Alia ſecreta pro ſancto: que dicitur cum precedente ſub vno. Per dñm.

In tuoꝝ dñe precioſa morte iuſtoꝝ ſacrificiũ illud offerimus: a quo martyrũ ſumpſit omne principium. Per dñm noſtruꝫ ieſum xp̃m filium tuum ⁊c. Cõio.

Iſta ſecreta dicit̃ cũ precedenti ſub vno p dñm.

Deſcẽdat q̃ſum⁹ Poſt cõio. dñe deus noſter ſpũs tuus ſanctus ſup hoc altare: q ⁊ populi tui dona ſanctificet: ⁊ ſumẽtium corda purificet. Dicitur ⁊ ſequẽs poſt cõmunio pro ſancto cum p̃cedẽte ſub vno. Per dominũ.

Sit nobis dñe ſacramẽti tui certa ſaluatio: que beati tui talis meritis implorat̃. Per dñm ⁊c.

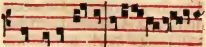
Iſta poſt cõmunio dicit̃ cũ precedẽti ſub vno per dñm.

Finita miſſa pontifex dat benedictionẽ ſolẽnẽ ⁊ indulgẽtias. Exuit ſe ſacris veſtibus: ⁊ vadit in pace.

C De cõſecratione altaris cuius ſepulchꝛuz reliquiaꝝ eſt in medio ſummitatis ſtipitis. Cta q̄ ordo p̄dictus cõſecrãdi altare ſemper ſeruat̃ quãdo ſepulchrum reliquiaꝝ eſt in medio tabule altaris a parte ſuperiori: vel in ſtipite a parte anteriori: aut poſteriori.* Si vero ſepulchꝛuz eſt in medio ſummitatis ſtipitis: ſupꝛa autẽ ſit ponẽda ipſa tabula ſiue menſa altaris. Finita aque benedictione: cũ vino: ⁊ cinere: ac oratione. Omnipotens ſempiterne deus: creator ⁊ conſeruator humani generis ⁊c. Pontifex ſtãs cum mitra: ex aqua benedicta huiuſmodi vino ⁊ cinere mixta: facit maltam ſiue cementuz ex calce ⁊ ſabulo ſeu tegula trita ad hoc paratis: quod deinde depoſita mitra benedicit dicens. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Domine deus q ſumma ⁊ media imaq3 cuſtodis: qui omnem creaturã intrinſecus ambiendo concludis: ſancti ✠ fica ⁊ bene ✠ dic has creaturas calcis ⁊ ſabuli. Per chꝛiſtũ dñm noſtrum. ℟. Amen. Quo facto tabula ipſa altaris a ſtipite ſeparata iacente: debet fieri reliquiaruz deportatio ⁊ incluſio. Pontifice proceſſionaliter accedẽte ad locũ vbi reliquie ſunt depoſite: in quo põtifex ſtãs ab extra ſine mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectam⁹ genua: Leuate. Aufer a nobis ⁊c. Continuans per oĩa vſq3 ad orationem Dirigatur oratio noſtra queſumus domine ⁊c. Incluſiue prout ſupꝛa ordinatuz eſt. Qua dicta ſacerdotes ⁊ leuite eleuãt arã ſiue tabulam ſeu menſam altaris: ⁊ collocãt eã ſup ſtipitẽ ⁊ cemẽtarij cũ dicto cemẽto benedicto ipſam liniunt ⁊ firmãt: ſchola iterim cantante ſeu miniſtris dicentibus. ℟.

fol. cxiij. — fol. cxviij.

Uos ſacerdotes ⁊ leui

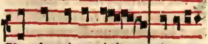
te ſactifi cami ni. Et afferte arã

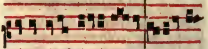
domi ni dei iſra el

ad locũ q e i pa ratus eſt ℣.
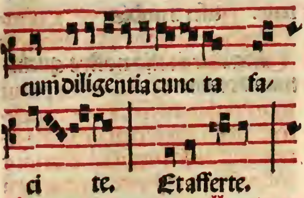

Uos ſancti domini vocabi

mini miniſtri dei noſtri dicet̃ vo

bis ſit timor de i vobiſcum ⁊

Leuata itaqꝫ ara et collocata ac cum cemēto predicto bene firmata: Pōtifex ꝓſequitur altaris con ſecrationē: accedens ad altare cuꝫ mitra: ⁊ ſtans ante illud: depoſita mitra incipit ſchola ſeu miniſtris ꝓſequentibus añam. Introibo ad altare dei: cū oībus ſequētibus vſqꝫ ad orōnē. Deus qui es viſibiliū: rerū oīum ⁊c̄. incluſiue. Qua dicta pōtifex accepta mitra extergit menſam altaris cū linteo mundo: ⁊ more thurificat ſuper illā in modū crucis in medio: ⁊ in quatuor eius angulis inchoans ſchola ſeu miniſtris ꝓſequentibus ſcꝫ. Dirigatur oratio mea ⁊c̄. Et oīa alia deinde fiunt prout ſupra ordinata ſunt vſqꝫ ad fineꝫ.

ſ.fo.cxxxvij

ſ.fo.cxxxix.

¶ De altaris portatilis conſecratione: que poteſt fieri quocunqꝫ die ⁊ loco: tñ ieiuno ſtomacho.

Que paranda ſūt ad cōſecrationem altaris portatilis.

Pro cōſecrādū tabulā ſiue altare portatile parant in loco: vbi cōſecratio huiuſmodi fieri debet. In primis alique reliquie cū tribus granis incēſi: in altari recludēde. ſanctū chriſma. oleum ſanctuꝫ catecuminorū: vtrunqꝫ in vaſculo ⁊ ampulla. Media libra thuris cuius media pars ſit i granis. Thuribulum cū nauicella ⁊ cochleari. Vas cū prunis ardentibus. Vnuꝫ vas aque munde. Vas cuꝫ cineribus. Vas cum ſale. Vas cū vino: aſperſoriū de herba hyſſopi factū. Mātilia de tela groſſa noua: ad extergendū altare cōſecrandū quoties oportuerit. Quinqꝫ parue cruces facte de ſubtilibus candelis. Aliquot ſpatule lignee parue ad abradendum de altari cōbuſtiones ⁊ cineres thuris ⁊ cādelarū. Vas ad ponēdū huiuſmodi cōbuſtiones ſeu raſuras. Duo candelabra cū duobus cereis cōtinuo ardentibus ꝓpe reliquias. Vas cum aq̄ ⁊ bacile ad abluendū manus pontificis cum expedierit: ⁊ manutergia ad tergēdū eas. Pontifex igitur paratus amictu: alba: cingulo: ſtola: pluuiali: ⁊ mitra: ſi conſecrationē huiuſmodi publice facere velit: vel ſi i camera ſua aut alio loco ſecrete. Stolā habeat ſup rochetū ab humeris dependentē ⁊ mitrā ſimplicē. ſtans ante tabulaꝫ ipſam ſiue altare cōſecrādū: poſitū ſup aliquā mēſam vel altare: mitrā in capite tenēs abſolute dicit.

Epūs oꝫ hēre ſtolā ſup rochetū ⁊ pluuiale et mitrā in hoc officio.

Deum patrem omnipotēteꝫ frēs chariſſimi: votis exultantibus deprecemur: vt qui per omnem mundum fidem ſparſit: ⁊ eccleſiam congregauit: qui eſt lapis exciſuſ de monte ſine manibꝰ: qui angularem compagem ſolidauit: hanc petram ſerenus illu

ſtret:eamqȝ eterno lumine irriga taȝ: ita multiplicibus: ⁊ diuerſis chariſmatibꝰ locupletet: vt ſup il lam adminiſtrādā ſui coꝛpoꝛis ho ſtiaȝ bn̄dicat: ⁊ ſuſcipiat conſecra taȝ:q viuit ⁊ regnat in vnitate ſpi ritus ſancti deus:p oia ſecula ſecu loꝝ. Deinde detecto capite genu flexus ante altare cōſecrandū di cit. Deus in adiutoꝛiū meū intē de. Tūc ſurgit ⁊ miniſtri rn̄dent. Dn̄e ad adiuuandū me feſtina. Deinde ſtans detecto capite pon tifex dicit. Gloꝛia p̄ri ⁊ filio ⁊ ſpi ritui ſancto. Miniſtri rn̄dēt. Si cut erat in pꝛincipio ⁊ nūc ⁊ ſemp ⁊ in ſecula ſeculoꝝ. Amen. abſqȝ Allelnia. ⁊ hoc fit ſecūdo ⁊ tertio eiſdem modo ⁊ loco: voce ſemper altius eleuata.quo facto pontifex accepta mitra ſtans bn̄dicit aquā cū vino:ſale:⁊ cinere:dicēs p oia:⁊ faciens prout habet ſupꝛa ſub ec cleſie dedicatione vſqȝ ad oꝛonē.

Pōtifex de tecto capite genuflexꝰ co rā altari por tatili dic̄ De us in adiuto riū cū Glīa p̄ri. miniſtris ei rn̄dētibꝰ.

Omnipotēs ſempiterne deꝰ creatoꝛ ⁊ cōſeruatoꝛ huma ni generis ⁊c̄. Incluſiue. hoc tal ꝰo ꝙ vocumqȝ fit mentio de ec cleſie dedicatione.dicit ſolū de al taris vel tabule cōſecratione vel dedicatione. Aqua igitur bn̄dicta pōtifex aſſūpta mitra:ex aqua ipſa facit cū pollice dextre manꝰ crucē in medio tabule vel altaris dicēs.

Pōtifex ſtās cū mitra fa cit quīqȝ cru ces cū polli ce de aq bn̄ dicta dicens Sctificet ⁊c̄.

Pōtifex ſine mitra ſtās di cit oꝛonem.

Sancti ✠ ficet̄ ⁊ cōſe ✠ cret̄ hec tabula. In noie pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſcti:pax tibi. Deinde facit ex eadē aqua cū eo dē pollice quatuoꝛ cruces in qua tuoꝛ coꝛnibꝰ altaris: videlicet pri maȝ in dextra parte poſterioꝛi ip ſius lapidis. Secundaȝ in ſiniſtra parte anterioꝛi prime tranſuerſa. Tertiā in dextra parte anterioꝛi.⁊ quartā i ſiniſtra pte poſterioꝛi ter tie trāſuerſa ad quālibȝ crucē repe tēs verba p̄dicta. Sanctificet ⁊c̄. Quo facto inchoat miniſtris pro ſequentibus añam.

Pontifex tri bus vicibus aſpergit alta re cū faſcicu lo hyſſopi di centibus mi niſtris añaȝ Aſperges.⁊ ps Miſere re ſine Glo ria ⁊ añ. re petit̄.p̄ſmo ps.

Aſperges me dn̄e hyſſopo ⁊ mundaboꝛ: lauabis me: ⁊ ſuper niuem dealbaboꝛ. ps. Miſerere mei deus: ſm ma gnā miſericoꝛdiā tuā. Totus dici tur ſine. Glīa p̄ri. Et in fine repe titur ipſa añ ⁊ interim duȝ dicunt̄ añ. ⁊ ps p̄dicti pōtifex cum mitra aſpgit cū aſpſoꝛio de herba hyſſo pi facto de ipſa aq̄ tabulā:p ciꝰ cir cuitū tribus vicibus:quo facto ta

bula abſtergit cū mundo panno lineo: deinde pontifex depoſita mitra dicit ℣. D ñe exaudi oratione meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. D ñs vobiſcū. ℟. Et cū ſpiritu tuo. Oremus.

Pontifex ſine mitra dicit orationē.

Deus q es viſibiliū oīuz rex ⁊ inuiſibiliuz cōditor: ⁊ cūctarꝫ ſanctificationuz cōſecrator: ad dedicationē huius dñice mēſe: adeſſe dignare: ⁊ q̄ ſacrato oleo ⁊ chriſmate a nobis indignis eſt linienda: ⁊ benedicēda: tue ſanctificationis in eā infunde virtutez: ⁊ conſecrationem: vt omnes qui ad eam deprecaturi acceſſerint tue propitiationis auxilium ſentiāt. Per chriſtuz dñm nr̄z. ℟. Amen. Tūc īncboat miniſtris ꝓſequētib⁹ aña.

cum mitra consecrat sepulcrum et postea impositis reliquiis et collocata clausura sepulcri pone inferius fol reclinato

Pontifex incipit ℟ Dirigatur quo incepto accepta mitra thurificat altare ter circumcirca.

Dirigatur dñe oīo mea ſicut incenſum in cōſpectu tuo. Qua incepta pontifex accepta mitra thurificat tertio tabulā per circuitū eius. Finita incēſatione pōtifex cū mitra īchoat miniſtris ꝓſequentibus antiphonam.

Pontifex inchoat añam. Erexit ⁊ eo dicto dicit. ps Q̄ȝ dilecta.

Erexit iacob lapidē in titulū fundens oleū deſuper. Pſalmus.

Quāz dilecta tabernacula tua domine virtutum: concupiſcit ⁊ deficit aīa mea in atria dñi.

Cor meum ⁊ caro mea: exultauerunt in deum viuum.

Etenim paſſer inuenit ſibi domuz: ⁊ turtur niduz vbi reponat pullos ſuos.

Altaria tua domine virtutū: rex meus ⁊ deus meus.

Beati qui habitant in domo tua domine: in ſecula ſeculorum laudabunt te.

Beatus vir cuius eſt auxiliuz abs te: aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit in valle lachrymaruz: in loco quem poſuit.

Etenim benedictionem dabit legiſlator: ibunt de virtute in virtutē: videbit deus deorū in ſion.

Domine deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe deus iacob.

Protector noſter aſpice deus ⁊ reſpice in faciem chriſti tui.

Quia melior eſt dies vna ī atrijs tuis: ſuper millia.

Elegi abiectus eſſe in domo dei mei: magiſq̄ȝ habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia miſericordiam ⁊ veritatez diligit deus: gratiam ⁊ gloriā dabit dominus.

Nō priuabit bonis eos qui ambulāt in innocentia: dominus virtutū: beatus homo q ſperat in te: Et nō dicitur Gloria patri. Dum pmiſſa dicunt pōtifex ſtans cum mitra: facit cum pollice dextro de oleo ſancto catecuminorꝫ quinqȝ cruces: videlicet primam in medio tabule ſeu altaris: ⁊ alias in quatuor eius angulis eo ordine ꝓut fecit de aqua benedicta: dicēs dum vnamquamqȝ crucem facit.

Gloria nō dicitur poſt ps ſed añ repetitur.

Sancti ✠ ficet ⁊ cōſe ✠ cret hec tabula. In noīe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſctī: pax tibi. Quo facto pontifex inchoat miniſtris proſequentibus antiphonā.

Pontifex inchoat añaz. Dirigatur.

Dirigatur dñe oratio mea ſicut incēſuʒ in cōſpectu tuo. Et duʒ añ. dicitur: pontifex thurificat ſemel tabulā p circuitū: deinde depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectam⁹ ge. Leua.

Pontifex thurificat p circuitum ſemel altare: ⁊ depoſita mitra dic̄ orationem.

Adſit dñe miſericordie tue ineffabilis pietas. ⁊ ſup hanc tabulā opē tue bñ ✠ dictionis: ⁊ virtutē vnctionis infunde: vt te largiente referat premiū: qſquis intulerit votū. Per xpm dñʒ noſtrū. ℟. Amē. Oratione finita pōtifex ichoat miſtris pſequētibus añaʒ.

Pontifex inchoat añaʒ q̄ dicta dicitur ps. bonū eſt

Mane ſurgēs iacob erigebat lapidē in titulū: fundēs oleum deſup votum vouit dño: vere locus iſte ſcūs eſt ⁊ ego neſciebā.

Bonum eſt cōfiteri dño: ps. ⁊ pſallere nōi tuo altiſſime.

Ad annuntiandum mane miſericordiam tuam: ⁊ veritatem tuaʒ per noctem.

In dechacordo pſalterio: cū cātico in cithara.

Quia delectaſti me dñe in factura tua: ⁊ in operibus manuū tuarum exultabo.

Quā magnificata ſūt opera tua domine: nimis profūde facte ſūt cogitationes tue.

Vir inſipiens non cognoſcet: ⁊ ſtultus non intelliget hec.

Cum exorti fuerint peccatores ſicut fenuʒ: ⁊ apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.

Ut intereant in ſeculum ſeculi: tu autem altiſſimus in eternum domine.

Quoniam ecce inimici tui domine quoniam ecce inimici tui peribunt: ⁊ diſpergentur omnes qui operantur iniquitatem.

Et exaltabitur ſicut vnicornis cornu meum: ⁊ ſenect⁹ mea in miſericordia vberi.

Et deſpexit oculus meus inimicos meos: ⁊ ab iſurgētib⁹ ī me malignātibus audiet auris mea.

Iuſtus vt palma florebit: ſicut cedrus libani multiplicabitur.

Plantati in domo dñi: in atrijs domus dei noſtri florebunt.

Adhuc multiplicabunt̄ in ſenecta vberi: ⁊ bene patientes erunt vt annuntient.

Quoniā rectus dñs deus noſter: ⁊ nō eſt iniquitas in eo. Et nō dicitur. Gloria pri. Incepta añ. pōtifex accepta mitra: facit in qnqʒ locis tabule: in quibus prius cruces fecerat: iterum cum pollice dextro de eodem oleo ſancto cathecuminorum quinqʒ cruces: dicēs dum ſingulas cruces facit.

Incepta añ. pontifex ſtās cū mitra facit iterū quinqʒ cruces de eodeʒ oleo i eiſdem locis dicens ad quamlibet Scilicet.

Sanctifi ✠ cetur ⁊ conſe ✠ cret̄ hec tabula. In nōie patris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpūs ✠ ſci: pax tibi. Deinde pōtifex inchoat ſchola ſeu miniſtris pſequētib⁹ añam.

Pontifex inchoat añaʒ.

Dirigat̃ domine oratio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo. Interim dum aña huiuſmodi dicit̃. Pontifex retenta mitra thurificat iterū ſemel tabulaꝫ per circuituꝫ. quo facto: depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri.

Pōtifex iterum ſemel thurificat tabulam in circuitu ꝛ depoſita mitra dicit orationem.

Flectamus genua: Leuate.

Adeſto dñe dedicationi huius menſe tue: ꝛ in ea͂ que a nobis īdignis ſancto linita eſt oleo: bene✠dictionis ꝛ ſancti✠ficationis tue virtutem ꝛ conſecrationē infunde: Qui viuis ꝛ regnas deus per oīa ſc͞la ſeculoꝝ. ℟. Amen. Deinde pōtifex inchoat ꝛ ſchola ſeu miniſtri proſequuntur añam.

Pontifex inchoat añaꝫ q̄ dicta dicit ps Deus nr̄.

Unxit te de⁹ deus tuus oleo letitie pre ꝯſortib⁹ tuis. ps.

Deus noſter refugiuꝫ ꝛ virtus: adiutor in tribulationibus q̄ inuenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus duꝫ turbabitur terra: ꝛ transferentur montes in cor maris.

Sonuerūt ꝛ turbate ſunt aque eorum: conturbati ſunt montes in fortitudine eius.

Fluminis impetus letificat ciuitatem dei: ſanctificauit tabernaculum ſuum altiſſimus.

Deus in medio eius non cōmouebitur: adiuuabit eam deus mane diluculo.

Conturbate ſunt gentes ꝛ inclinata ſunt regna: dedit vocem ſuam mota eſt terra.

Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor noſter deus iacob.

Uenite ꝛ videte opa domini que poſuit prodigia ſup terram: auferens bella vſqꝫ ad finem terre.

Arcum conteret ꝛ cōfringet arma: ꝛ ſcuta comburet igni.

Uacate ꝛ videte qm̄ ego ſum deus: exaltabor in gentibus ꝛ exaltabor in terra.

Dñs virtutum nobiſcum: ſuſceptor nr̄ deus iacob. Et non dicit̃ Gl'ia pr̄i. Incepta aña pōtifex accepta mitra facit qnqꝫ cruces de ſancto chriſmate cum pollice ꝑdicto in eiſdem locis tabule: in quibus prius fecit de aqua ꝛ oleo ſancto: dicēs dū ſingulas cruces facit.

Incepta aña. pōtifex ſtans cū mitra fac qnqꝫ cruces de ſacro chriſmate in eiſdē locis dicens ad quālibet Sāctificet.

Sancti✠ficet̃ ꝛ cōſe✠cret̃ hec tabula. In nomīe pa✠tris ꝛ fi✠lij ꝛ ſpirit⁹✠ ſācti: pax tibi. Quo facto pōtifex inchoat ꝛ ſchola ſeu miniſtri ꝓſequūt̃ añaꝫ.

Pōtifex inchoat añam. Dirigatur. q̄ dum dicitur thurificat tabulā per circuituꝫ ſemel Pontifex ſtās ſine mitra dicit orationem.

Dirigat̃ dñe orō mea ſicut incenſuꝫ in ꝯſpectu tuo. Que dū dicit̃ pōtifex retēta mitra iteruꝫ ſemel thurificat tabulam per circuitum: deinde depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Exaudi nos deus noſter ꝛ ꝑcum noſtrarū libenter accipe vota: ꝛ altare hoc ad celebranda diuina myſteria preparatū: celeſtis vnguēti odore aſperge: ꝛ aromata diuine ſanctificatiōis illi infunde: ꝛ ſicut lapidem iacob patriarche erectuꝫ vnguenti perfuſione dicaſti. ꝛ angelicis viſionibus per ſcalā gradus eccleſie figuraſti: ſic ſuper hunc lapidē altari coaptan- Gen. xxviij

Remittenda superius fol. precedenti ꝯ como... progressum consecrationis.

dum celeſtis gratiā bñ ✠ dictio-
nis immitte: vt dum tibi ſuper eum
ſacri corporis ⁊ ſanguinis vnige-
niti filij tui myſteria conſecrātur:
petentibus peccata dimittantur:
⁊ merentibus influas gratiā ſem
piternā. Per chriſtū dominum
noſtrum. ℟. Amen. Oratione di
cta: pontifex accepta mitra ſignat
cum pollice dextre manus de chri
mate cōfoſſionem id eſt ſepulchrū
in quo reliquie ſūt reponēde i me
dio formādo ſignum crucis dicēs.

Pōtifex ſtās cum mitra ſignat locum vbi ſunt ponende reliqe cum ſacro chriſmate faciens ſignū crucis ⁊ dicens Conſecretur.

Conſe ✠ cretur ⁊ ſancti ✠ fi
cetur hoc ſepulchrū. In no
mine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus
✠ ſancti: pax huic domui. Deinde
depoſita mitra imponit reliquias
cum tribus granis thuris in tabu
la ſiue altari: ⁊ ſepulchrū reliquia-
rū huiuſmodi claudit: quo facto
adhuc ſtās ſine mitra dicit. Oremꝰ.

Pōtifex ſtās ſine mitra ponit reliquias cum tribus granis incēſi in tabula. et claudit ⁊ dicit orationē.

Deus qui ex omni cooptatio
ne ſanctorum eternum ma-
ieſtati tue condis habitaculum:
da edificationi tue incrementa ce
leſtia: ⁊ preſta vt quorum hic reli-
quias pro tuo amore complecti-
mur: eorum ſemper meritis adiu-
uemur. Per chriſtum dñm nrm.
℟. Amē. Tūc inchoat pōtifex ſcho-
la ſeu miniſtris ꝓſequētibꝰ añam.

Pontifex inchoat añas.

Ecce odor filij mei: ſicut o-
dor agri pleni: cui benedi-
xit dominꝰ: creſcere te faciat deus
meus: ſicut arenā maris: ⁊ donet
tibi de rore celi benedictionē. ps.

Regitur ps.

Fundamenta eius in monti
bus ſanctis: diligit dominꝰ
portas ſion ſuper omnia taberna
cula iacob.
Glorioſa dicta ſūt de te: ciuitas dei.
Memor ero raab ⁊ babylonis:
ſcientium me.
Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ popu-
lus ethiopum. hi fuerunt illic.
Nunquid ſiō dicet homo ⁊ ho-
mo natus eſt in ea: ⁊ ipſe fundauit
eam altiſſimus.
Dominus narrabit in ſcripturis
populorum ⁊ principum horum
qui fuerunt in ea.
Sicut letantiū oīum: habitatio
eſt in te. Et non dicitur. Gloria
patri. Dum aña ⁊ ps predicti di-
cunt: pontifex accepta mitra fun-
dit ⁊ ſpargit oleum cathecumino
rum: ⁊ ſanctū chriſma vndiqꝫ cō
fricans: liniens ⁊ perungens ma-
nu ſua dextera totum lapidem.
Quo facto ⁊ pſalmo predicto fini
to. pontifex ſtās cum mitra dicit.

Pōtifex ſpargit oleum catecuminorum cū chriſmate ſuper totam tabulam ⁊ manu dextera totum lapidē vngit dum p dicta dicit.

Lapidē hūc fratres chariſſi-
mi: in quo vnguentū ſacre
vnctionis effunditur: ad ſuſcipiē-
da populi ſui vota ⁊ ſacrificia ore
mus: vt dñs conſe ✠ cret atqꝫ be
ne ✠ dicat: ⁊ qd̄ eſt vnctum a no
bis: ſit vnctū in noīe eius: vt ple
bis vota ſuſcipiat: ⁊ altari p ſacrā
vnctionē pfecto: dū ꝓpitiationē
ſacrorum imponimus: ipſi ꝓpitia
tores dei eſſe mereamur. Per chri
ſtū dñm nrm: q cū eo ⁊ ſpiritu ſan
cto viuit ⁊ regnat deꝰ in ſcl'a ſcl'oꝝ.
Deinde inchoat ſchola ſeu mini
ſtris proſequentibus añā

Pontifex icipit añā Edificauit.

Edificauit moyſes altare do-

mino deo: offerẽs ſuper illud holocauſta: ⁊ immolans victimas: fecit ſacrificium veſpertinũ in odorem ſuauitatis dño deo: in conſpectu filiorũ iſrael. Qua finita ſtans adhuc cum mitra pontifex dicit.

Pōtifex cũ mitra dicit.

Dei patris oĩpotentis miſericordiã deprecemur dilectiſſimi fratres: vt altare hoc ſacrificijs ſpiritualibus imbuẽdũ noſtre vocis exoratus officio: ſua bñdictione ſanctificet: atq; in eo ſemper oblationes famulorũ ſuorum ſtudio ſue deuotionis impoſitas benedicere ⁊ ſanctificare dignetur: ⁊ ſpirituali placatus incenſo: precãti familie ſue promptus ⁊ benignus exauditor aſſiſtat. Per chriſtum dominum noſtrũ. Deinde benedicit incẽſum ſuper altare cremandum ſtãs depoſita mitra dicit. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Pōtifex ſine mitra benedicit incenſũ.

Domine deus omnipotens: cui aſtat exercitus angelorũ cum tremore: quorum ſeruitiũ ſpirituale ⁊ igneum eſſe cognoſcitur dignare reſpicere bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare hanc creaturam incenſi: vt omnes languores omneſq; infirmitates: cuncteq; inſidie inimici odorem eius ſentiẽtes effugiant: ⁊ ſeparentur a plaſmate tuo: vt nunq̃ ledatur a morſu antiqui ſerpentis: quod pretioſo filij tui ſãguine redemeſti. Qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritusſancti deus: per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Deinde aſpergit ipſum cum aqua benedicta. Incenſo itaq; benedicto accepta mitra pontifex format propria manu qnq; cruces ex eo quãlibet de quinq; granis ſuper illa quinq; loca altaris: in q̃bus cruces de aqua: oleo ⁊ chriſmate prius facte fuerunt: ⁊ ſuper quãlibet crucem thuris ponit vnam crucẽ factam de ſubtili candela ad menſurã illius: ⁊ cuiuſlibet crucis omnia capita accenduntur: vt cum ipſis thus comburatur ⁊ cremetur. Omnibus autem crucibus accẽſis: pontifex depoſita mitra flexis coram altari genibus inchoat ⁊ ſchola ſeu miniſtri proſequuntur.

Alleluia. ℣. Veni ſancte ſpiritus: reple tuorũ corda fidelium ⁊ tui amoris in eis ignẽ accẽde. Niſi cõſecratio huiuſmodi fiat inter dñicã. lxx. ⁊ feſtũ paſche reſurrectionis dñi nñi ieſu chriſti q: tũc obmiſſo Alla dicit̃ verſus tantum. Quo dicto ſurgit pontifex ſtans detecto capite ante altare: ⁊ ſtatim dicunt̃ ſequẽtes añe.

Pōtifex ſurgit ⁊ ſtans ſine mitra dicit añas ſequentes.

Aſcẽdit fum⁹ aromatũ in cõſpectu dñi de manu ãgeli. Alia añ.

Stetit angelus iuxta arã templi habẽs thuribulũ aureũ in manu ſua: ⁊ data ſunt ei incenſa multa: ⁊ aſcẽdit fum⁹ aromatũ in cõſpectu dei. ſine Alleluia. Quib⁹ finitis põtifex ante altare ſtãs depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectam⁹ genua: Leuate.

Pōtifex ſtãs ſine mitra dicit orationẽ.

Huius

Hatius altaris dñe holocau‑ſtũ: ſancti ſpiritus tui gratia infuſum: in odorem tue ſuauitatis aſcẽdat. Per chriſtũ dñm nr̃z. ℟. Amẽ. Poſt hec combuſtis candelis ⁊ thure: cineres illius cõbuſtionis per vnũ ex miniſtris abradũtur ab ara altaris cum ſpatulis ligneis paruis: ⁊ in aliquo vaſe collecti proijciũtur in fontes ſiue ſacrarium eccleſie. Deinde pontifex verſus ad ipſum altare ſtans ſine mitra dicit. Oremus.

Põtifex ſtãs ſine mitra dicit orationem.

Supplices tibi domine deus pater omnipotẽs preces effundimus: vt metalli huius expolitam materiã ſupnis ſacrificijs ĩbuẽdã: ipſe tue dotare ſctificationis vbertate digneris: qui quondã legem in tabulis ſcripſiſti lapideis. Per dominũ noſtrũ ieſum chriſtũ filium tuuz: Qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti de⁹. Et mox mediocri voce adhuc ſine mitra ſtans extenſis manibus ante pectus dicit prefationem.

Pontifex dicit pfationẽ. manib⁹ extẽſis añ pect⁹.

Per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amẽ. ℣. D. ñs vobiſcũ. ℟. Et cũ ſpiritu tuo. ℣. Surſuz corda. ℟. Habem⁹ ad dominũ ℣. Gratias agamus dño deo noſtro. ℟. Dignũ ⁊ iuſtũ eſt. Uere dignũ ⁊ iuſtũ eſt: equũ ⁊ ſalutare: Nos tibi ſemper ⁊ vbiqz gratias agere: dñe ſancte: pater oĩpotẽs: eterne deus. Qui poſt offẽdicula lapſus primi hoĩs: inſtituiſti tibi offerri propitiatorij delibamẽta libaminis: vt culpa que pceſſerat per ſuperbiã: futuris tẽporibus expiaret per munera: quibus honorarentur altaria: honorificarentur ⁊ templa. Qd tibi primus noe preparauit officio. Rurſus abraham ĩmolaturus filiũ. dehĩc iacob erigens ⁊ vngens lapidem in titulum: Te redemptor mundi exoramus: vt lapidẽ iſtũ ſeu menſam: in honorem tuuz: glorioſeqz virginis marie ⁊ omnium ſanctoruz: conſe✠crare ⁊ ſancti✠ficare digneris bñdictionis tue illapſu: manibus nr̃is opem tue bñditionis infundẽs: ⁊ ſacri huius myſterij ſicut inſtitutor: ita etiã ⁊ ſanctificator appare: qui te angularẽ lapidẽ: ⁊ ſacrum ſine manibus exciſum: noĩari voluiſti. Inhereas hic: placido maieſtatis eternalis obtutu: vt qcqd ſacro ritu ſuper hoc imolabitur. ſicut melchiſedech oblatũ tibi placeat holocauſtum: adſit miſericordie tue ineffabilis pietas: vt te largiente referat premium: qſqs intulerit votuz. Quod ſequitur dicit plane legendo: ita tamẽ quod a circũaſtantibus audiatur: Qui cum deo patre ⁊ ſpiritu ſancto viuis ⁊ regnas deus per omnia ſecula ſeculorũ. ℟. Amẽ. Deinde põtifex inchoat ⁊ ſchola ſeu miniſtri proſequuntur añam.

Gẽñ. viij. Gẽñ. xxij. Gẽñ. xxviij. ſemper Gẽñ. ij. lapide Gẽñ. xiiij. Quod ſeqᷓ dicit plane.

Pontifex incohat añam Confirma.

Confirma hoc deus qd operatus es in nobis a templo ſancto tuo quod eſt in hierl̃z. ℣. Gloria patri. ℟. Sicut erat. Deinde repetitur añã. Qua dicta pontifex ſine mitra dicit. Oremus.

Põtifex ſine mitra dicit orationem.

mino deo: offerēs ſuper illud ho-
locauſta: ⁊ immolans victimas: fe
cit ſacrificium veſpertinū in odo-
rem ſuauitatis dño deo: in conſpe
ctu filioꝝ iſrael. Qua finita ſtans
adhuc cum mitra pontifex dicit.

Pōtifex cū mitra dicit.

Dei patris oĩpotentis miſeri
cordiã deprecemur dilectiſſi
mi fratres: vt altare hoc ſacrificijs
ſpiritualibus imbuēdū noſtre vo
cis exoratus officio: ſua bñdictio
ne ſanctificet: atq; in eo ſemper
oblationes famuloꝝ ſuoꝝ ſtu
dio ſue deuotionis impoſitas be
nedicere ⁊ ſanctificare dignetur: ⁊
ſpirituali placatus incenſo: precã
ti familie ſue promptus ⁊ benignus
exauditor aſſiſtat. Per chꝛiſtum
dominum noſtrū. Deinde bene
dicit incēſum ſuper altare creman
dum ſtãs depoſita mitra dicit. ℣.
Domine exaudi orationem me
am. ℟. Et clamor meus ad te ve
niat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟.
Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Pōtifex ſine mitra benedicit incenſuꝫ.

Domine deus omnipotens:
cui aſtat exercitus angeloꝝ
cum tremore: quoꝝ ſeruitiū ſpi
rituale ⁊ igneum eſſe cognoſcitur
dignare reſpicere bene ✠ dicere
⁊ ſancti ✠ ficare hanc creaturam
incenſi: vt omnes languores om
neſq; infirmitates: cuncteq; inſi
die inimici odorem eius ſentiētes
effugiant: ⁊ ſeparentur a plaſma
te tuo: vt nunq̃ ledatur a morſu
antiqui ſerpentis: quod pretioſo
filij tui ſãguine redemeſti. Qui te
cū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiri
tuſſancti deus: per omnia ſecu
la ſeculoꝝ. ℟. Amen. Deinde
aſpergit ipſum cum aqua benedi
cta. Incenſo itaq; benedicto ac
cepta mitra pontifex format pro
pria manu qnq; cruces ex eo quã
libet de quinq; granis ſuper illa
quinq; loca altaris: in qbus cru
ces de aqua: oleo ⁊ chꝛiſmate pri
us facte fuerunt: ⁊ ſuper quãlibet
crucem thuris ponit vnam crucē
factam de ſubtili candela ad men
ſurã illius: ⁊ cuiuſlibet crucis om
nia capita accenduntur: vt cum ip
ſis thus comburatur ⁊ cremetur.
Omnibus autem crucibus accē
ſis: pontifex depoſita mitra flexis
coram altari genibus inchoat ⁊
ſchola ſeu miniſtri proſequuntur.

Alleluia. ℣. Ueni ſancte ſpi
ritus: reple tuoꝝ corda fide
lium ⁊ tui amoris in eis ignē accē
de. Niſi cōſecratio huiuſmodi fi
at inter dñicã .lxx. ⁊ feſtū paſche re
ſurrectionis dñi nr̃i ieſu chꝛiſti q̃
tūc obmiſſo Alla dicit̃ verſus tan
tum. Quo dicto ſurgit pontifex
ſtans detecto capite ante altare: ⁊

Pōtifex ſurgit ⁊ ſtans ſine mitra dicit añas ſequentes.

Statim dicunt̃ ſequētes añe.
Aſcēdit fum⁹ aromatū in cō
ſpectu dñi de manu ãgeli. Alia añ.
Stetit angelus iuxta arã tem
pli habēs thuribulū aureū
in manu ſua: ⁊ data ſunt ei incenſa
multa: ⁊ aſcēdit fum⁹ aromatū in
cōſpectu dei. ſine Alleluia. Quib⁹
finitis pōtifex ante altare ſtãs de
poſita mitra dicit. Oremus. Et mi
niſtri. Flectam⁹ genua: Leuate.

Pōtifex ſtãs ſine mitra dicit oratione.

Huius

H Uius altaris dñe holocauſtũ:ſancti ſpiritus tui gratia infuſum:in odorem tue ſuauitatis aſcẽdat. Per chriſtũ dñm nrũ. ℟. Amẽ. Poſt hec combuſtis candelis ⁊ thure:cineres illius cõbuſtionis per vnũ ex miniſtris abradũtur ab ara altaris cum ſpatulis ligneis paruis:⁊ in aliquo vaſe collecti proijciũtur in fontes ſiue ſacrarium eccleſie. Deinde pontifex verſus ad ipſum altare ſtans ſine mitra dicit. Oremus.

Põtifex ſine mitra dicit orõnem.

S Upplices tibi domine deus pater omnipotẽs preces effundimus:vt metalli huius expolitam materiã ſupnis ſacrificijs ĩbuẽdã: ipſe tue dotare ſcĩficationis vbertate digneris:qui quondã legem in tabulis ſcripſiſti lapideis. Per dominũ noſtrũ ieſum chriſtũ filium tuum:Qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti de⁹. Et mox mediocri voce adhuc ſine mitra ſtans extenſis manibus ante pectus dicit prefationem.

Pontifex dicit pfationẽ. manib⁹ extẽſis añ pect⁹.

P Er omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amẽ. ℣. D ñs vobiſcũ. ℟. Et cũ ſpiritu tuo. ℣. S urſum corda. ℟. H abem⁹ ad dominũ. ℣. G ratias agamus dño deo noſtro. ℟. D ignũ ⁊ iuſtũ eſt. Uere dignũ ⁊ iuſtũ eſt:equũ ⁊ ſalutare: Nos tibi ſemper ⁊ vbiq; gratias agere: dñe ſancte:pater oĩpotẽs: eterne deus. Qui poſt offẽdicula lapſus primi hoĩs:inſtituiſti tibi offerri propitiatorij delibamẽta libaminis:vt culpa que pceſſerat per ſuperbiã:futuris tẽporibus expiarex per munera: quibus honorarentur altaria:honorificarentur ⁊ templa. Qđ tibi primus noe preparauit officio. (Geñ. viij.) Rurſus abraham (Geñ. xij.) imolaturus filiũ. dehĩc iacob erigens ⁊ vngens lapidem in titulum: (Geñ. xxviij.) Te redemptor mundi exoramus: vt lapidẽ iſtũ ſeu menſam:in honorem tuum: glorioſeq; virginis marie ⁊ omnium ſanctorum:conſe ✠ crare ⁊ ſancti ✠ ficare digneris bñdictionis tue illapſu: manibus nřis opem tue bñditionis infundẽs:⁊ ſacri huius myſterij ſicut inſtitutor:ita etiã ⁊ ſanctificator appare:qui te angularẽ lapidẽ: ⁊ ſaxum ſine manibus exciſum: noĩari voluiſti. (Geñ. ij.) Inhereas hic:placido maieſtatis eternalis obtutu: vt qcqd ſacro ritu ſuper hoc imolabitur. ſicut melchiſedech oblatũ tibi placeat holocauſtum: (Geñ. xiiij.) adſit miſericordie tue ineffabilis pietas: vt te largiente referat premium: qſqs intulerit votum. Quod ſequitur dicit plane legendo:ita tamẽ quod a circũaſtantibus audiatur: Qui cum deo patre ⁊ ſpiritu ſancto viuis ⁊ regnas deus per omnia ſecula ſeculorũ. ℟. Amẽ. Deinde põtifex inchoat ⁊ ſchola ſeu miniſtri proſequuntur añam.

Quod ſeqẽ dicit plane.

Pontifex inchoat añam Confirma.

C Onfirma hoc deus qđ operatus es in nobis a templo ſancto tuo quod eſt in hierl'm. ℣. G loria patri. ℟. S icut erat. Deinde repetitur añã. Qua dicta pontifex ſine mitra dicit. Oremus.

Põtifex ſine mitra dicit orationem.

Q Ueſumus omnipotens deus vniuerſarum reruz rationabilis artifex: qui inter ceteras creaturarum formas: lapideum metallum ad obſequium tui ſacrificij cōdidiſti: vt legitime libationi pręparet altare: annue dignanter: vt qcqd hic oblatuz ſacratumue fuerit: nomini tuo aſſurgat: religioni proficiat: ſpei innitatur: ⁊ fidei ſit honori. Per chriſtum dominum noſtruz. R. Amen. Poſtea inchoat ſchola ſeu miniſtris proſequentibus añam.

Miniſtris proſecentibus añ. Oĩs terra pōtifex incēſat tabulā i modū crucis.

O Omnis terra adoret te deus ⁊ pſallat tibi: pſalmuz dicat nomini tuo domine. Qua incepta: pontifex accepta mitra thurificat ſuper tabulā in modū crucis. Dein de depoſita mitra dicit.

Pōtifex ſine mitra dic̄ orationem.

D Eſcendat q̄ſumus dñe de⁹ noſter ſpirit⁹ tuus ſup hoc altare: qui ⁊ ppli tui dona ſctificet ⁊ ſumentiuz corda purificet. Per chriſtuz dñm noſtrum. R. Amē. Poſtremo extergitur tabula per miniſtros cum panno lineo. Tuz pontifex ſi velit acceptis pontificalibus paramentis dicit miſſam ſupra ſub conſecratione altaris ordinatam.

Tabula extergit̄ a miniſtris.

¶ De cimiterij bñdictiōe.

Q Uanq̄ pleriq3 aſſerant: cimiterij benedictionem neceſſariam non eſſe: dicentes circuituz extra eccleſiam ⁊ cimiterij aſperſiones que fiunt qñ eccleſia dedicatur ſufficere: ſupervacuum tamen non eſt: benedictionez huiuſmodi fieri. in qua hoc modo proceditur.

D Je pręcedēti ponūtur in cimiterio benedicendo q̄nq3 lignee cruces: videlicet vna altior in medio: ⁊ q̄tuor alie: quelibet ad ſtaturā hōis: quaruz vna in extremitate cimiterij ante crucē mediam. Alia in alia extremitate cimiterij retro crucē mediā. Tertia in tertia extremitate a dextris: ⁊ q̄rta in quarta extremitate cimiterij a ſiniſtris crucis medie: ⁊ añ quālibet ex dictis quinq3 crucib⁹ ponitur ſeu figitur in terram aliquod lignū: in eius ſūmitate aptum: ad affigendum illi tres candelas: trium vnciarum quelibet vel circa. Scala vel aliud edificiuz ſup quo aſcendēs pōtifex poſſit attingere ſūmitates ipſarum crucum. Uas magnū aqua plenū benedicenda. ⁊ vas cū ſale.

Die pcedēti in bñdictione cimiterij: ponūt̄ q̄nq3 cruces in cimiterio ordine quo habetur in textu.

Que pręparanda ſunt p bñdictiōe cimiterij.

¶ Mane vero pontifex in ſacriſtia paratus amictu: alba: cingulo: ſtola: pluuiali albi coloris: mitra ſimplici: ⁊ baculo paſtorali accedit cuz miniſtris ad cimiterium benedicēdū: vbi faldiſtorium ante crucem in medio poſitam ſibi paratur: ſuper quo

Parat̄ faldiſtoriū p epo añ crucē pricipalem.

reſidēs:: facit pplo breuē ſmonē de ſanctitate ⁊ libertate cimiterij.

Qua facta affiguntur ⁊ accēduntur quindecim candele: tres ante quamlibet crucem ſuper ligna vt ſupra ordinata: quibus ardentibus pontifex ante mediam crucem ⁊ candelas conſtitutus ſtans depoſita mitra dicit. Oremus.

Pontifex dīc ſine mitra orationem.

Omnipotēs deus: qui es cuſtos aiarū ⁊ corpoꝝ tuoꝝ fideliū: reſpice ꝓpitius ad nr̄e ſeruitutis officiū: vt ad introitū noſtruꝫ purgetur: bn̄ ✠ dicatur: cōſe ✠ cretur ⁊ ſancti ✠ ficet͛ hoc cimiteriū vt hūana corpa hic poſt vite curſum quieſcētia: poſt huius vite volumina: mereātur adipiſci perennis gaudia vite. Per chr̄m dn̄m noſtrum. ℟. Amē. Et mox ante ipſam crucē ſuper faldiſtorio pontifex accepta mitra accumbit: ⁊ cātor incipit ⁊ ꝓſequit͛ Letaniā. quā reqre. ſ. fo. x. Cūqꝫ dictū fuerit. Ut obſequium ſeruitutis noſtre tibi rationabile facias. Te rogamus audi nos. Pōtifex ſurgit ab accubitu: ⁊ baculū paſtoralem in ſiniſtra tenēs producit ſignuꝫ crucis ſup cimiteriū dicēs primo.
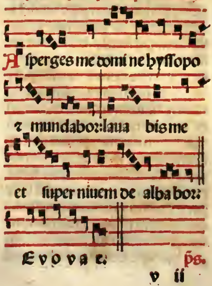
Pontifex cū mitra accumbit ſup faldiſtoriū ⁊ dicit͛ letania.

Pōtifex ſurgit tenēs baculum paſtoralem in ſiniſtra ⁊ dicit ꝟſus ſeqntes.

Ut hoc cimiteriū purgare ⁊ bene ✠ dicere digneris. ℟. Te roga. au. nos. Scdo dicit. Ut hoc cimiteriū purgare bn̄ ✠ dicere et ſcti ✠ ficare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut hoc cimiteriū purgare bn̄ ✠ dicere ſancti ✠ ficare ⁊ cōſe ✠ crare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Quo facto redit ad accubitū cantore Letaniā perficiēte. Qua finita ſurgit cum mitra ab accubitu pontifex: ⁊ ſtans iuxta aquam ibidem in vaſe paratā: bn̄dicit eaꝫ ⁊ ſal ſimpliciter: prout fit in dn̄icis diebus incipiens abſolute cū mitra. Exorcizo te creatura ſalis ⁊c. Reqre ſupra ſub bn̄dictione ⁊ impoſitione primarij lapidis pro eccleſia edificāda. Aqua igit͛ tal͛r bn̄dicta pōtifex accedēs ad crucē añ mediā poſitā: mitra ibidē depoſita inchoat ſchola proſequēte añam.

Finita letania ſurgit epiſcopus ⁊ bn̄dicit ſal et aquam. ſ. fol. cv.

Bn̄dicta aqͣ pōtifex accedit ad crucē añ mediā poſitā ⁊ ſtans ſine mitra dicē añaꝫ Aſperges. que dicit͛ po Miſerere. totus.

Miſerere mei de⁹: ſm magnã miſericordiã tuã. Totus dicitur cum Gloria patri. ꝛ Sicut erat. Quo dicto añã repetitur. Duꝫ antiphona ꝛ pſalmus dicuntur.

Pontifex accepta mitra circuit ꝛ perambulat totũ locũ cimiterij: incipiens circuire ad eius dexteram aſpergens aquaꝫ bñdictã vbiqꝫ. Expleto aũt circuitu rediens ante cruceꝫ: que eſt ante mediam depoſita mitra reſpiciens ad ipſam cruceꝫ dicit Oremus.

Deus q es totius orbis conditor ꝛ humani generis redeptor: cunctarũqꝫ creaturaꝝ viſibilium ꝛ inuiſibilium perfectus diſpoſitor: te ſupplici voce ac puro corde expoſcimus: vt hoc cimiteriũ ſiue polyandrũ in quo famulorum famularumqꝫ tuarum requieſcere corpora debent: poſt curricula huius vite labentia: pur✠gare: ſci✠ficare ꝛ bene✠dicere digneris: quiqꝫ remiſſionẽ oium peccatorũ per tuaꝫ magnã miſericordiã in te ↄfidentibus pſtitiſti: corporibus quoqꝫ eorũ in hoc cimiterio quieſcentibus: ꝛ tubã in primi archangeli hic expectãtibus: cõſolationẽ perpetuã largiter impartire. Per chriſtum dñm nrm. Ꝝ. Amen.

Deinde thurificat ipſam cruceꝫ ꝛ figit in ſummitate ipſius vnaꝫ ex tribus candelis ardentibus: ꝛ alias duas ſimiliter ardẽtes in duob⁹ bracchijs eiuſdẽ crucis. Quo facto accepta mitra accedit ad cruceꝫ retro mediaꝫ poſitam: aſpergendo ſemp aquã bñdictã p cimiteriũ interim dicens cuꝫ miſtris ſequentes pſalmos.

Pontifex accepta mitra vadit ad aliam cruceꝫ retro mediaꝫ poſitã dicẽdo ps ſequentes et aſpergendo ſemp aquãꝫ benedictaꝫ p cimiterium.

Domine ne in furore tuo arguas me: neqꝫ in ira tua corripias me.

Miſerere mei domine: qm̃ infirmus ſum: ſana me dñe: quoniã cõturbata ſunt omnia oſſa mea.

Et anima mea turbata eſt valde: ſed tu domine vſqꝫ quo?

Conuertere domine ꝛ eripe animam meã: ſaluum me fac propter miſericordiam tuam.

Quoniam non eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno autẽ qs confitebitur tibi?

Laboraui in gemitu meo lauabo per ſingulas noctes lectuꝫ meum: lachrymis meis ſtratum meum rigabo.

Turbat⁹ eſt a furoꝛe oculus me
us:inueteraui inter omnes inimi
cos meos.
Diſcedite a me omnes qui ope
ramini iniquitatem: qm̃ exaudi
uit dominus vocem fletus mei.
Exaudiuit dominus deprecatio
nem meam: dominus oꝛationem
meam ſuſcepit.
Erubeſcant ⁊ conturbentur ve
hemẽter omnes inimici mei:con
uertantur ⁊ erubeſcant valde ve
lociter. Et nõ dicit. Glia pr̃i. ps.
Beati quoꝛũ remiſſe ſunt ini
quitates: et quoꝛum tecta
ſunt peccata.
Beatus vir cui nõ imputauit do
minus peccatum: nec eſt in ſpiri
tu eius dolus.
Quoniã tacui iueterauerũt oſſa
mea: dum clamarem tota die.
Quoniã die ac nocte grauata eſt
ſup me man⁹ tua:cõuerſus ſum in
erũna mea dũ cõfigitur ſpina.
Delictum meum cognitũ tibi fe
ci: ⁊ iniuſtitiam meã nõ abſcondi.
Dixi:confitebor aduerſuꝫ me in
iuſtitiam meam domino: ⁊ tu re
miſiſti impietatem peccati mei.
Pro hac oꝛabit ad te omnis ſan
ctus:in tempoꝛe oppoꝛtuno.
Verũtñ in diluuio aquarũ mul
tarũ:ad eũ nõ approximabũt.
Tu es refugium meuꝫ a tribula
tiõe que circũdedit me: exultatio
mea erue me a circũdãtibus me.
Intellectũ tibi dabo ⁊ inſtruam
te:ĩ via hac qua gradieris: firma
bo ſuper te oculos meos.
Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus:
in quibus non eſt intellectus.
In chamo ⁊ freno maxillas eo
rum conſtringe:qui non appro
ximant ad te.
Multa flagella peccatoris: ſpe
rantes autem in domino miſeri
coꝛdia circundabit.
Letamini in domino ⁊ exultate
iuſti: ⁊ glĩamini oẽs recti coꝛde.
Et nõ dicit Glia patri. Quibus
expletis põtifex ſtãs ante ipſaꝫ cru
cẽ: depoſita mitra dicit. Oremus. *Dictis ꝑs ꝑdictis: pontifex ſine mit͛ dicit oꝛones ante ipſaꝫ crucem.*
Domine ſancte: pater omni
potens: eterne deus: trina
maieſtas ⁊ vna deitas. pater ⁊ fi
lius ⁊ ſpũs ſcũs. Juſtitie auctoꝛ:
venie largitoꝛ: bonoꝝ datoꝛ: ſan
ctitatis oꝛigo: chariſmatuꝫ diſtri
butoꝛ: oĩumqꝫ ad te veniẽtiũ piuſ
receptoꝛ: ꝑſta ꝓpiti⁹: vt hoc cimi
terium in honoꝛẽ tuũ ⁊ nomẽ ſan
cti tui talis diſpoſitum bene ✠ di
ci ⁊ ſancti ✠ ficare concedas: qui
beato abꝛahe patriarche famulo *Gen. xxiij.*
tuo: terram a filijs Effrem com
paratam in ſepulturã benedixiſti:
⁊ qui populo iſraelitico pꝛomiſ *Jo. ꝑ totum.*
ſionis tellurem in euo durantem
conceſſiſti. famuloꝛũ famularũqꝫ
tuarum coꝛpoꝛibus in hoc cimi
terium intrantibus quietis ſedẽ:
⁊ ab omni incurſione maloꝛum
ſpirituum tutelam benignus lar
gitoꝛ tribuas: vt poſt animarum
coꝛpoꝛumqꝫ reſurrectionem coa
dunatam: te donante atqꝫ conce
dente: beatitudineꝫ ſempiternaꝫ
percipere mereantur: qui in trini

tate perfecta viuis ⁊ regnas deus. Per oia ſecula ſeculorū. ℞. Amē.

Tum thurificat ipſam crucem: ⁊ figit in ſūmitate eius vnā ex tribus candelis ardentibus: ⁊ alias duas in duobus brachijs eiuſdem crucis: ⁊ accepta mitra vadit ad crucem ad dextrā medie poſitā: aſpergendo aquā benedictā per cimiterium ⁊ dicendo cū miniſtris. ps.

Pōtifex ſine mitra thurificat crucē. ⁊ figit in ſummitate eius vnā candelā ex tribus ardētib⁹. ⁊ alias duas i brachijs duob⁹ dicte crucis.

Pōtifex cū mitra aſpergēdo aquam vadit ad aliā crucē poſitā ad dexteram medie crucis dicendo ps. Dñe ne in furore.

Domine ne in furore tuo arguas me: neq̄ in ira tua corripias me.

Qm̄ ſagitte tue infixe ſunt mihi: ⁊ cōfirmaſti ſuper me manū tuā.

Non eſt ſanitas in carne mea a facie ire tue: nō eſt pax oſſibus meis a facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates mee ſupergreſſe ſunt caput meū: ⁊ ſicut on⁹ graue grauate ſunt ſuper me.

Putruerunt et corrupte ſunt cicatrices mee: a facie inſipiētie mee.

Miſer factus ſū ⁊ curuatus ſum vſq̄ in finem: tota die contriſtatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei īpleti ſunt illuſionibus: ⁊ non eſt ſanitas in carne mea.

Afflict⁹ ſū ⁊ humiliatus ſum nimis: rugiebā a gemitu cordis mei.

Domine ante te omne deſiderium meū: ⁊ gemitus meus a te nō eſt abſconditus.

Cor meū conturbatū eſt in me: dereliquit me virtus mea ⁊ lumē oculorum meorum ⁊ ipſum non eſt mecum.

Amici mei ⁊ ꝓximi mei: aduerſū me appropinquerūt ⁊ ſteterūt.

Et qui iuxta me erant de longe ſteterunt: ⁊ vim faciebāt qui querebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi: locuti ſunt vanitates: ⁊ dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanq̄ ſurdus nō audiebam: ⁊ ſicut mutus non aperiens os ſuum.

Et factus ſum ſicut homo non audiēs: ⁊ non habens in ore ſuo redargutiones.

Quoniā in te dñe ſperaui: tu exaudies me dñe deus meus.

Quia dixi nequādo ſupergaudeant mihi inimici mei: ⁊ dum commouentur pedes mei ſup me magna locuti ſunt.

Quoniam ego in flagella paratus ſum: ⁊ dolor meus in conſpectu meo ſemper.

Quoniam iniquitatem meā annuntiabo: ⁊ cogitabo pro peccato meo.

Inimici autē mei viuunt ⁊ cōfirmati ſunt ſuper me: ⁊ multiplicati ſunt qui oderunt me inique.

Qui retribuūt mala pro bonis detrahebant mihi: quoniā ſequebar bonitatem.

Ne derelinquas me domine deus meus: ne diſceſſeris a me.

Intende in adiutoriū meū: dñe deus ſalutis mee. Et non dicitur Gloria pri. Quo dicto pontifex ſtans ante ipſam crucem depoſita mitra dicit. Oremus.

Domine deus: paſtor eterne

gloꝛie:lux ⁊ honoꝛ ſapientie: cu/ſtos ⁊ vigoꝛ prudētie: ſalus egrotantiū. valetudo potentiū. meſtorum ſolamē. vita iuſtoꝛū ⁊ gloꝛia humiliū te ſupplices flagitamus: vt hoc ſeruoꝝ tuoꝝ cimiteriū: ab omni ſpurcitie inq̄namento: ⁊ immūdoꝝ ſpūum īſidijs: cuſtodire: mūdare ⁊ bñ✠dicere digneris: atq3 coꝛpoꝛibus humanis in hūc locū aduenientibus: ſynceritatē perpetuā tribuere non deſinas: vt q̄cunq3 baptiſmi ſacramentū perceperint: et catholice fidei documenta tenuerint atq3 decurſo huius eui termino coꝛpoꝛa ſua in hoc cimiterio requiei cōmēdauerint: hic habeāt te p̄ſidēte coꝛpoꝛum ſuoꝛū requiei ſedē: donec in extremi iudicij die: angelicis cōcrepantibus tubis: animas ſimul cū coꝛpoꝛibus ſurgere de puluere: ⁊ ad dextrā partē cū ſanctis tuis aggregari permittas. Per chꝛiſtū dominum noſtrū. ℟. Amen.

Pōtifex ſine mitra thurificat crucē ⁊ figit i ea candelas vt i poſibus.

Deinde thurificat ipſam crucē: ⁊ figit in ſummitate eius vnā ex tribus candelis ardētib⁹: ⁊ alias duas in duobus brachijs ipſius crucis. Tum accepta mitra vadit ad crucē que eſt ad ſiniſtrā medie crucis poſita: aſpergendo ſemper aquam benedictam per cimiteriū dicendo cū miniſtris. p̄s.

Domine exaudi oꝛonē meā: ⁊ clamoꝛ meus ad te veniat.

Non auertas faciē tuā a me: in quacunq3 die tribuloꝛ inclina ad me aurem tuam.

In quacūq3 die inuocauero te: velociter exaudi me.

Quia defecerunt ſicut fumus dies mei: ⁊ oſſa mea ſicut cremium aruerunt.

Percuſſus ſum vt fenum ⁊ aruit coꝛ meum: quia oblitus ſum comedere panem meum.

A voce gemitus mei adheſit os meum carni mee.

Similis factus ſum pellicano ſolitudinis. factus ſum ſicut nycticorax in domicilio.

Vigilaui: ⁊ factus ſū ſicut paſſer ſolitarius in tecto.

Tota die exp̄robꝛabant mihi inimici mei: ⁊ qui laudabant me aduerſum me iurabant.

Quia cinerem tanq̄ panē manducabam: ⁊ poculum meum cum fletu miſcebam.

A facie ire indignationis tue: q̄a eleuans alliſiſti me.

Dies mei ſicut vmbꝛa declinauerunt: ⁊ ego ſicut fenum arui.

Tu autē dn̄e in eternū p̄manes: ⁊ memoꝛiale tuū in generationē ⁊ generationem.

Tu exurgēs miſereberis ſion: q̄a tempus miſerendi eius quia ve/

nit tempus.
Quia placuerunt ſeruis tuis lapides eius: et terre eius miſerebuntur.
Timebunt gentes nomen tuum domine: et omnes reges terre gloriam tuam.
Quia edificauit dominus ſion: et videbitur in gloria ſua.
Reſpexit in orationem humilium: et non ſpreuit preces eorum.
Scribantur hec in generatione altera: et populus qui creabitur laudabit dominum.
Quia proſpexit de excelſo ſancto ſuo: dominus de celo in terram aſpexit.
Ut audiret gemitus compeditorum: ut ſolueret filios interemptorum.
Ut annuntient in ſion nomen domini: et laudem eius in hieruſalem.
In conueniendo populos in vnum et reges: ut ſeruiant domino.
Reſpondit ei in via virtutis ſue: paucitatem dierum meorum nuntia mihi.
Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: in generatione et generationem anni tui.
Initio tu domine terram fundaſti: et opera manuum tuarum ſunt celi.
Ipſi peribunt tu autem permanes: et omnes ſicut veſtimentum veteraſcent.
Et ſicut opertorium mutabis eos et mutabuntur: tu autem idem ipſe es: et anni tui non deficient.
Filij ſeruorum tuorum habitabunt: et ſemen eorum in ſeculum dirigetur. Et non dicitur. Gloria patri. Quo dicto ſtans ante ipſam crucem depoſita mitra dicit. Oremus.

Pontifex ante crucem depoſita mitra dicit orationem.

Domine ieſu christe: qui corpus humanum de terra pro angelica reparatione formaſti: et in te pro redemptione eius aſſumpſiſti: in terram pro conditione carnis reſoluis: et de terra pro immortalitate reſuſcitas: hanc terram que ſumus ad vſum ſepulture te benedictione tui ſepulti corporis conſecrare dignare: et in baptiſmate tibi conſepultos in natura carnis hic ſepeliendos: ſub ſpe tue reſurrectionis: in tue redemptionis miſericordia requieſcere concede: qui venturus es iudicare viuos et mortuos: et ſeculum per ignem. ℞. Amen.

Tum thurificat ipſam crucem et figit in eius ſummitate vnam de tribus candelis ardentibus: et alias duas in duobus brachijs eiuſdem crucis: et accepta mitra reuertitur ad crucem mediam aſpergendo ſemper per cimiterium aquam benedictam dicendo cum miniſtris ſequentes. pſalmum.

Tunc thurificat ipſam crucem et figit vnam de candelis tribus aliaſque duas vt ſupra.

De profundis clamaui ad te domine: domine exaudi vocem meam.
Fiant aures tue intendentes in vocem deprecationis mee.
Si iniquitates obſeruaueris domine: domine quis ſuſtinebit?
Quia apud te propitiatio eſt: et propter legem tuam ſuſtinui te domine.
Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit anima mea in domino.
A cuſtodia matutina vſque ad noctem: ſperet iſrael in domino.
Quia apud dominum miſericordia: et copioſa apud eum redemptio.

Et ipſe redimet iſrael: ex omni-
bus iniquitatibus eius. Et non
dicitur Gloria pri. Alius pſalm.

Domine exaudi oratione me
am: auribus percipe obſecra
tionem meā in veritate tua: exau
di me in tua iuſtitia.

Et non intres in iudiciū cū ſeruo
tuo dn̄e: quia non iuſtificabit in
conſpectu tuo oīs viuens.

Quia perſecutus eſt inimicus ani
mam meam: humiliauit in terra vi
tam meam.

Collocauit me in obſcuris ſicut
mortuos ſeculi: ⁊ anxiatus eſt ſu
per me ſpiritus meus: in me turba
tum eſt cor meum.

Memor fui dierum antiquorum
meditatus ſum in omnibus ope
ribus tuis: ⁊ in factis manuum tua
rum meditabar.

Expandi manus meas ad te: ani
ma mea ſicut terra ſine aqua tibi.

Velociter exaudi me dn̄e: qa de
fecit ſpiritus meus.

Non auertas faciem tuam a me:
et ſimilis ero deſcendentibus in
lacum.

Auditam fac mihi mane miſeri
cordiam tuam: quia in te ſperaui.

Notam fac mihi viā in quā am
bulē: quia ad te leuaui aīam meā.

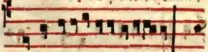
Eripe me de inimicis meis dn̄e
ad te confugi: doce me facere vo
luntatē tuā: qz deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet
me in terram rectā: ꝓpter nomen
tuum domine viuificabis me in
equitate tua.

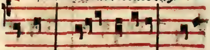
Educes de tribulatione animā
meam: ⁊ in miſericordia tua diſper
des omnes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant
animam meam: qm̄ ego ſeruus
tuus ſum. Et non dicitur. Gloria
pri. Quibus finitis pontifex ſtās
ante ipſam crucem mediam depo
ſita mitra dicit. Oremus. Finitis pſal. pōtifex ſtās ante crucem mediam de poſita mitra dicit oroné.

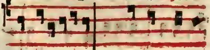
Adeſto q̄ſumus dn̄e deus ob
ſequijs nr̄is: in nomine tuo
hunc locum viſitantibus: nr̄e fra
gilitatis miniſterio: ⁊ ſicut bene
dixiſti per manus ſeruorū tuorū
abrahe: Iſaac ⁊ iacob terrā ſepul
ture ſue peregrinationis: Ita q̄
ſumus domine bene ✠ dicere: cō
ſe ✠ crare: ⁊ ſancti ✠ ficare digne
ris hoc cimiterium: pretio vnige
niti filij tui domini noſtri ieſu chri
ſti ſanguinis typice comparatū:
ad noſtre peregrinationis corpo
ra quieſcenda: donec per eūdem
dominū nr̄m ieſum xp̄m de pulue
re ad glīam dones reſurgēda: qui
tecū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpi
ritus ſancti deus. Deinde medio
cri voce extenſis manibus ante pe
ctus dicit prefationem.

Per omnia ſecula ſeculorū. R.
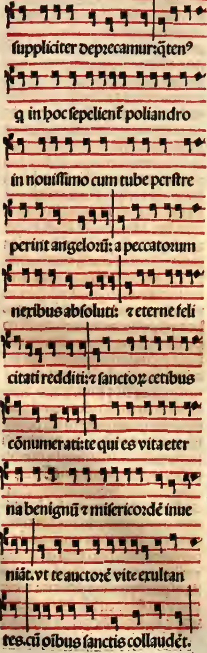

Amen. V. Dn̄s vobiſcū. R. Et

cū ſpiritu tuo. V. Surſum cor

da. ℞. Habemus ad dominū.
℣. Gratias agamus dn̄o deo
nr̄o. ℞. Dignum τ iuſtum eſt.
Vere dignū τ iuſtū eſt equum
τ ſalutare. Nos tibi ſemper et
vbiq3 gratias agere. Domine
ſancte pater oīpotens eterne
deus: per xp̄m dominū noſtrū
Qui eſt dies eternus. Lux inde
fi ciens: claritas ſempiterna.
Qui ſic ſequaces ſuos in lucem
precipit ambulare: vt noctis:
eterne valeant caliginē euade-
re: τ ad lucis patriam feliciter
peruenire. Qui per humanitatē
aſſumptā Lazarū fleuit: per di-
uinitatis potentiā vite reddi-
dit: atq3 humanū genus quadri
fida peccatorū mole obrutū
ad vitā eduxit: per quē te dn̄e.

2.the.iiij.

Quod ſequit̃ dicit plane legendo ita tamen ꝙ a circũaſtantibus audiatur. Per dñm noſtrum ieſum chriſtum filiũ tuũ: qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpũs ſancti deus: ꝑ oĩa ſecula ſeculorũ. ℟. Amẽ. *Qđ ſeqtur dicit plane.*

Tunc thurificat crucem ipſam ⁊ figit in ſummitate eius vnam de tribus candelis ardentibus: ⁊ alias duas in duobus brachijs eiuſdez crucis: quo facto ſtans verſus ad ipſaz crucẽ dicit Oremus. Et miniſtri. Flectam⁹ genua. Leuate. *Põtifer ſine mitra thurificat crucem ⁊ figit i eacãdelas ſicut in alijs ⁊ ſtans v̈ſus ad cruces dicit orationem.*

Domine ſancte: pater omnipotens: eterne deus: honorũ oĩuz ſanctificator: ⁊ in melius reformator: a quo ⁊ per quez oĩs bñdictio de celis deſcendit in terris: bene ✠ dicere dignare locuz iſtum: vt ſit polyandrũ ſeu cimiteriuz: dulcis reqes ⁊ pauſatio mortuorũ: quoꝝ aie quarum corpora hic ſepulta vel ſepelienda ſunt: iocunditatis tuę dulcedine potiantur: ſintq3 interim in ſuperna hieruſalem gaudentes ⁊ letantes: donec in magni iudicij die de ſepulchris propria corpora recipiant: ⁊ ſic venienti dño ad iudicãdum obuiam cũ fructu bone operationis occurrant: Per dñz. ⁊c. ℟. Amẽ.

His peractis pontifex ſolenniter bñdicit populos dicens. Sit nomen dñi bñdictuz ⁊c. Deinde intrat eccleſiam: ⁊ ſi velit parat ſe ad miſſam: ſi vero celebrare noluerit: facit per aliquem ſacerdotem ſolẽniter celebrari. Miſſa dicit̃ de die: ⁊ cum oꝛone diei dicitur ſub vno. Per dominum. ſequens oratio. *Põtifer ſolẽniter bñdicit ppłm.*

Hec oṙo dici-tur cū prima oṙone miſſe. ſub vno per dñm.

DEus cuius miſeratione ani-me fideliū requieſcunt: huic cimiterio queſumus dñe angeluz tuuz ſanctum deputa cuſtodem: ⁊ quorum quarumq̄ȝ corpora hic ſepeliuntur: animas eorum ab omnibus abſolue vinculis delictoꝝ: vt in te ſemper cum ſanctis tuis ſine fine letentur. Per dominum ⁊c̄. Cum ſec̄. diei dicitur ſub vno. Per dominum ſequens ſecreta.

Hec ſecreta dicatur cum poṡt ſub vno per dñm.

MUnera domine oblata ſanctifica: ⁊ qui te ipſum in ſepulchro poni voluiſti: ⁊ exēplum reſurgendi fidelibus tuis largiri dignatus es: da q̄ſumus fideliuz tuorū animabus hic in te quieſcētibus veniam peccatorum: vt hec ſalutaris hoſtia: ſit remediū ⁊ requies animarum eorum ⁊ corporum. Per dñz. ⁊c̄. Cum poſtcom̄. diei dicitur ſub vno Per dominum. ſequens poſt cōio.

Hec oṙo dicitur poſt communionē ſb vno p dñm.

MUneribus ſacris ſatiati queſumus dñe deus noſter: vt plebs tua que in futuro a morte corporis reſurrectura creditur: te miſerāte a morte anime reſurgere mereatur Per dominū noſtrum ⁊c̄.

¶ De eccleſie ⁊ cimiterij reconciliatione.

EcƚIe ⁊ cimiterij recōciliatio omni die fieri poteſt. ¶ Eſt tamen notanduȝ ꝙ vbi cimiteriū eſt eccleſie conſecrate coniūctū: dicunt q̄dam ꝙ vna ⁊ eadem eſt conſecratio eccleſie ⁊ cimiterij. Nam circuitus extra eccleſiam ⁊ aſperſiones que fiunt in conſecratione eccleſie loco benedictionis cimiterij habent̄: ⁊ propterea alia benedictio neceſſaria non eſt: prout etiam ſupra dictum eſt. Uñ cum vna ⁊ eadē ſit vtriuſq̄ȝ conſecratio ⁊ immunitas: altero eoꝝ violatō vel pollutō: vtrunq̄ȝ execratum: profanatū: violatum ſeu pollutū eſſe cēſetur: q: vnitas diuiſionem non capit. ⁊ ideo vna ⁊ eadem debet eſſe forma reconciliationis vtriuſq̄ȝ: quoniam par eſt ius ligandi ⁊ ſoluendi: ⁊ vnuȝ quodq̄ȝ ſuo genere ſolui debet quo ligatū eſt. Idē dicēduȝ eſt in eccƚia nō cōſecrata: cū eius ⁊ cimiterij ei coherētis: vna ⁊ eadē imunitas habeatur. In pleriſq̄ȝ locis vſus īterpretatur: vt eccleſia violata vel polluta: cimiterium illi coherēs violatum vel polluțuȝ eſſe iuxta premiſſa ītelligatur: ſed nō ecōuerſo: cū eccleſia ⁊ eius cōſecratio dignior ſit ⁊ principalis. Alicubi vero eccleſia violata vel polluta: cimiteriuȝ violatū vel pollutū minime reputat̄. In reconciliatione itaq̄ȝ eccleſie ſimul ⁊ cimiterij hoc modo ꝓceditur. ¶ In primis in mane diei qua reconciliatio fieri debet: paratur faldiſtorium ſuper tapetem in medio cimiterij: ⁊ altare eccleſie oīno nudat̄. parātur etiam duo vaſa cū aqua. vnū in cimiterio: ⁊ aliud in eccleſia in preſbyterio: ⁊ ibidem: vnuȝ vas vini. Uas cū ſale. Uas cū cineribꝰ ⁊ aſpſoriū de herba hyſſopi
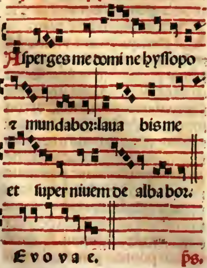
Opiniones varie de violatione ⁊ reconciliatione eccleſie ⁊ cimiterij.

Que paranda ſunt in recōciliatione eccleſie ⁊ cimiterij.

factum. prouidetur etiam ꝙ eccleſia poſſit libere circuiri. Si vero eccleſia tantum ſit reconcilianda: paratur faldiſtorium ſuper tapetem ante portam principalem eccleſie: ꝛ ibidem vas cũ aqua ꝛ aſpſoriũ de herba hyſſopi factũ: ac alia in ecclia que ſupra ſunt ordinata. Quibus omnibus ſic paratis, pontifer in ſacriſtia vel alio condecenti loco ornatus amictu: alba: cigugulo: ſtola: pluuiali albo: mitra ſimplici: ꝛ baculo paſtorali, pcedit ad cimiteriũ ſi ẽ recõciliãdũ: alias añ portã pricipalẽ ecclie: vbi ſtãs iuxta faldiſtoriũ ſibi paratũ bñdicit aquã ibidẽ i vaſe poſitã ſimpliciter cũ ſale: prout habetur ſupra in benedictione ꝛ ipoſitione primarij lapidis pro eccleſia edificanda. Aqua igitur benedicta: pontifex ſine mitra inchoat ſchola proſequente antiphonam.

Põtifex paratus amictu alba ꝛ ſtola et pluuiali albo ꝛ mitra ſimplici ac baculo paſtorali. venit ad portam eccleſie ꝛ ibi ſtãs iuxta faldiſtorium benedicit aquam.

S. fol. cv. Aqua bñdicta pontifex ſine mitra inchoat añam. Aſpges qua dicta dicitur ps. Miſerere. totus cuȝ Gloria.

Miſerere mei deꝰ: ſm magnã miſericordiã tuã. Totus dicitur cuȝ Gloria patri. ꝛ Sicut erat. Quo finito añ. repetitur. Interim dum añ. ꝛ ps dicunt, pontifer accepta mitra aſpergit cuȝ ipſa aqua in circuitu de foris ecclia: ꝛ cimiteriũ ſimul: aſpergẽdo aquaȝ alternatim: nũc ad murũ eccleſie: nunc ad terrã cimiterij: ꝛ ſpecialiter loca contaminata: quo facto rediens ad locũ vbi aquã bñdixit ſtans depoſita mitra dic.

Añ. repeti poſt ps.

Omnipotẽs ꝛ miſericors deus q ſacerdotibus tuis tantã pre ceteris grãm contuliſti: vt quicqd in tuo nomine digne perfecteqȝ ab eis agitur: a te fieri credatur: qͦſumus imenſam clementiam tuã: vt quod modo viſitaturi ſumus viſites: ꝛ qcquid bñdicturi ſumus bñ ✠ dicas: ſitqȝ ad noſtre humilitatis introitũ: ſanctorum tuorũ meritis fuga demonũ: ꝛ angeli pacis igreſſus. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟ Amẽ. Deide iteruȝ dicit Oremus. Et miniſtri: Flectamus genua: Leuate.

Aufer a nobis, dñe cunctas iniquitates nr̄as: vt ad loca tuo ſancto nomini purificanda: puris mereamur mẽtibꝰ accedere. Per xp̄m dominũ noſtruȝ. ℟ Amen. Et ſi eccleſia reconcilatur ſine cimiterio omittitur ſequens oratio. Si vero eccleſia ſimul cuȝ cimiterio reconciliaẽ: põtifex finita p̄cedẽte mox dicit Oremꝰ. Et miniſtri: Flectamus genua: Leuate.

Si ecclia reconciliatur ſine cimiterio nõ di ſequẽs oratio.

ſaldiſtorium predictum: ꝛ ſine mitra cantādo dicit prout etiā habetur ſupra in eccleſie dedicatione.
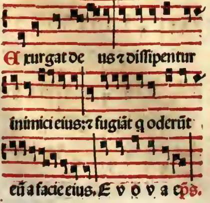
V. fol. cxiij. Pōtifex genuflectit añ faldiſtorium ꝛ dicit ter De us in adiuto riū cū Glia. rñdentibus miniſtris vt eſt ſignatum in textu.

Deus in adiutoriū meum intende. Tūc ſurgit pōtifex ꝛ chorus reſpondet. Dñe ad adiuuandum me feſtina. Tunc pōtifex ſtans ſine mitra dicit. Gloria patri et filio et ſpiritui ſancto. Chorus reſpondet. Sicut erat in principio ꝛ nunc ꝛ ſemper ꝛ in ſecula ſeculorum. Amen abſqꝫ Alla. Idem fit eiſdeꝫ modo ꝛ loco ſcdō ꝛ tertio: voce ſemꝑ altius eleuata. Quibus dictis pontifex ſtans in eodem loco accepta mitra benedicit aliam aquaꝫ ibidem in ꝑſbrio in aliquo vaſe paratam cum ſale: cinere: ꝛ vino incipiens abſolute. Exorcizo te creatura ſalis ꝛc. prout habetur ſupra in dedicatione eccleſie in ſecunde aque benedictione continuans vſque ad orationeꝫ. Omnipotens ſempiterne deus creator ꝛ conſeruator humani generis ꝛc. Incluſiue. Qua dicta pontifex inchoat ſchola proſequente antiphonam.

Epūs bñdicit aliam aquaꝫ cuꝫ ſale vino ꝛ cinere.

V. fol. cxiiij.

Pōtifex ſine mitra icipit añaꝫ que repetiť ad ſingulos ꝟſus ps.

IN eccleſijs benedicite deo domino: de fontibus iſrael. Repetitur antiphona. Ibi beniamin adoleſcentulus in mentis exceſſu. Antipho. repetiť. Principes iuda duces eorum: principes zabulon ꝛ principes neptalim. Repetitur añ. Manda deus virtutī tue: confirma hoc deus qd̄ operatus es in nobis. Antiphona repetitur. A téplo ſancto tuo in hieruſalem: tibi offerent reges munera. Repetitur añ. Increpa feras arundinis congregatio taurorū in vaccis populoruꝫ: vt excludant eos qui probati ſunt argēto. Añ. repetiť. Diſſipa gentes que bella volunt: venient legati ex egypto: ethiopia preueniet manus eius deo. Repetitur añ. Regna terre cantate deo: pſallite domino. Aña repetitur. Pſallite deo qui aſcendit ſuper celum celi: ad orientem. Repetitur antiphona. Ecce dabit voci ſue vocem virtutis: date gloriam deo ſuper iſrael magnificentia eius ꝛ veritas eius in nubibus. Añ. repetitur. Mirabilis deus in ſanctis ſuis deus iſrael ipſe dabit virtutem ꝛ fortitudinem plebi ſue: benedictus deus. Et non diciť Gloria patri ꝛ filio: Sed antiphona repetiť. Interim dū antiphona ꝛ pſalmus predicti dicuntur. Pontifex accepta mitra circuit ter eccleſiam intrinſecus aſpergendo in primo ciruitu parietes in ſuperiori parte. In ſecundo autem in inferiori parte earum. In tertio vero paumen-

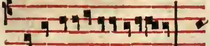
Dūs ꝑdicta cantanť: pontifex ter circuit eccleſiaꝫ interius aſpgendo in primo circuitu parietes i ſuperiori parte in ſecūdo i feriori parte parietū ꝛ tertio i pauimē to eccleſie.

tum eccleſie. aſpergit etiam ſpecia
liter loca contaminata quãdo ec
cleſia principaliter eſt polluta vel
violata. Quo facto pontifex ſtãs
in preſbyterio cum mitra verſus
ad altare dicit.

Põtifex ſtãs in pſbyterio cũ mitra dicit verſus ad altare.

Deum indultorẽ criminum:
deum ſordium mũdatorem. deuz
qui corruptum peccatis originali
bus mundũ aduentus ſui nitore
purificauit: fratres chariſſimi ſup
plices deprecemur: vt cõtra dia
boli furẽtis inſidias nobis fortis
propugnator aſſiſtat: ~~vt ſiqd eius~~ [et quidquid eius]
viroſa calliditate quotidianis iſe
ctatiõib9 maculatũ i loco iſto cor
ruptũ [ue]q3 fuerit: efficiat celeſti mi
ſeratiõe purgatũ: atq3 in priorem
ſtatũ i itegrũ reſtitutũ qđ fuerat
diabolica fraude pollutũ: q2 ſicut
illius eſt ſolidũ pfectumq3 quaſ
ſare: ita auctoris ⁊ creatoris nr̃i
eſt lapſa reſtituere: nutantia ſtabi
lire: ⁊ corrupta purgare: q cũ deo
patre ⁊ ſpiritu ſctõ viuit: ⁊ regnat
deus. Deide depoſita mitra me
diocri voce extẽſis manibus an
te pectus dicit prefationem.

Pontifex depoſita mitra dicit pfatiões extenſis manibus añ pectus.

Per omnia ſecula ſeculorũ. ℟.

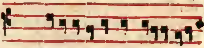
Amen. ℣. Dñs vobiſcũ. ℟. Et

cũ ſpiritu tuo. ℣. Surſum cor-

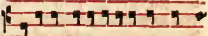
da. ℟. Habemus ad dominũ.

℣. Gratias agamus dño deo

nr̃o. ℟. Dignum ⁊ iuſtum eſt.

Vere dignũ ⁊ iuſtũ eſt equum

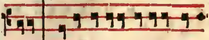
⁊ ſalutare. Nos tibi ſemper et

vbiq3 gratias agere. Domine

ſancte pater oĩpotens eterne

deus. Cuius imẽſa bonitas vt

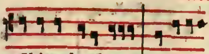
non habuit principiũ: ita neq3

terminũ habet. Qui diuina na
turaliq3

turaliqȝ pietate plenus eligis
in nobis magis reſtituere per-
dita q̄ȝ percutere peritura. Et
ſiquid aut negligētia polluit:
aut ira cōmittit: aut ſtimulat
ebrietas: aut libido ſubuer-
tit: hoc domine clementi pa-
tientia ſuſtines: vt ante per gra
tiam purifices: q̄ȝ ꝑcutias per
furorem. Et operis tui prouidus
plaſmator: eligis potius erige-
re iacentia: q̄ȝ punire damnan-
da. Te domine ſupplices de-
precamur: vt huius tabernacu
li receptaculum placatus aſpi-
cias: ⁊ altare tuū qđ inſectan-
tis eſt inimici fraude pollutum.
per infuſionem gratie celeſtis
purifices: purificatum poſſide
as: poſſeſſumqȝ ne deinceps ali

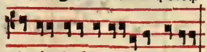

qua labe ſordeſcat cuſto dias
Abſint in poſterū oēs nequitie
ſpirituales: ꝛ ꝓcul eliminentur
ex tinguanť antiqui ſerpentis
machinamentum ꝛ inuidia: et
cū omnibus fraudibus ſuis dia
boli turma procul pellať. Effe
rat ſecū maculā quaꝫ ingeſſit:
ꝛ ꝑhennibus qñqꝫ ſupplicijs
deputandus: operū ſuoꝝ ſe
mina ſecum colligat peritura.
Nihil hic in poſteruꝫ noceat p̄
teriti culpa contagij. Nihil ſit
quod remaneat ini mici fraude
pollutū: qñ quideꝫ ſpūs tui eſt
infuſione purgatū. Reſurgat
eccleſie tue pura ſimplicitas: et
candor īnocentie hactenus ma
culatus duꝫ receperit gra tiā re
ſurgat ad glo riaꝫ: vt populo

rũ hic turba cõueniẽs:dũ peti

tionis igerit vota votoꝝ ſuoꝝ

ſenti at ſe obtinuiſſe ſuffragia.
Quod ſequit̃ dicit plane legẽdo ita tamen q̃ a circumaſtantibus audiri poſſit. Per dñꝫ nr̃m ieſuꝫ chꝛĩm filiũ tuũ:qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus. Per omnia ſecula ſeculoꝛum: ℟. Amen. Poſt hec pontifex accepta mitra aſcendit ad altare ⁊ ibi ichoat ſchola pſequẽte añam.

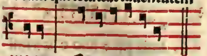
Põtifex aſcẽdit ad altare cum mitra ⁊ ichoat añaꝫ. poſt quaꝫ dicit̃ ps. Judica.

I ntroibo ad altare de i: ad

deum qui letificat iuuentutem

me am. E v o v a e. ps.

IUdica me de⁹ ⁊ diſcerne cauſam meã de gente nõ ſancta: ab hoĩe iniquo ⁊ doloſo erue me.
Quia tu es deus meus fortitudo mea:quare me repuliſti ⁊ quare triſtis incedo: dum affligit me inimicus:
Emitte lucem tuam ⁊ veritatem tuam:ipſa me deduxerunt ⁊ adduxerunt in mõtem ſanctum tuum: ⁊ in tabernacula tua.
Et introibo ad altare dei:ad deum qui letificat iuuentutem meã.
Confitebor tibi in cithara deus deus meus quare triſtis es anima mea:⁊ quare conturbas me:
Spera in deo qm̃ adhuc confitebor illi:ſalutare vultus mei ⁊ deus meus. Et nõ dicitur. Gloria patri. Sed añ. repetit̃. qua repetita pontifex depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectam⁹ genua: Leuate.

Põtifex. ſtãs ſine mitra dicit orationem.

DEus qui in oĩ loco dñationis tue clemẽs ac benign⁹ purificatoꝛ aſſiſtis:exaudi nos q̃ſumus ⁊ concede: vt in poſterũ inuiolabilis huius loci pmaneat conſecratio:⁊ bñficia tui muneris vniuerſitas ſacte eccleſie que ſupplicat pcipere mereatur. Per chꝛiſtũ dominum noſtrũ. ℟. Amen. Deinde ſtans ibideꝫ inchoat ſchola proſequente añam.

Pontifex ſtãs inchoat añam ⁊ dicitur tota cuꝫ ps ſequenti.

COnfirma hoc deus qđ operatus es in nobis:a templo ſacto tuo:quod eſt in hieruſalem. pſal.
EXurgat deus ⁊ diſſipentur inimici eius:⁊ fugiãt q oderũt eũ a facie eius. Et dicit̃ totus cum Gloria patri. ⁊ Sicut erat.

ã. fo. lxxiiij.

Prout habet̃ ſupra cũ añã pdicta in fine benedictionis abbatis. Incepta añ. pontifex accipit mitram ſtans cum ea in dicto loco vſque

Põtifex ſtat cũ mitra vſqꝫ ad finem ps.

Pōtifex ſine mitra dicit orōnem.

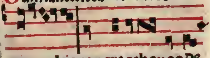
ad finem pſal. quo dicto pontifex depoſita mitra ſtans adhuc ibidem dicit. Oremus.

Deus qui eccleſiā tuā de omnibus mundi finibus congregatam per tui lateris admirabile ſacramentum: cunctarum gentium matrē eſſe dixiſti: quā etiam populorum varietate depictā ſanctorū martyrū meritis decoraſti: puri ✠ ficare ꝛ recon ✠ ciliare digneris hāc orationis domū. ꝛ renoua in ea tue ſanctificationis gratiā: ꝛ diuini tui muneris impartire largitatem: te etiam queſumus dn̄e: vt ſanctorum tuorum opitulāte ſuffragio: hoc mun ✠ dare ꝛ puri ✠ ficare digneris altare: qđ eorū te iuuāte exornat reliquijs: ꝛ pia ſup illud offerentium vota ſuſcipias: atq; hic poſtulatā tue miſerationis abundantiam largiaris: qui viuis ꝛ regnas deus: per omnia ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Tum pontifex benedicit populo ſolenniter dicens. Sit nomen domini benedictum. ꝛc. Deinde ſi velit parat ſe ad celebrandum miſſam. Sed ſi celebrare noluerit: facit per aliquē ſacerdotem ſolēniter miſſam celebrari. Introitus.

Pōtifex bn̄dicit ſolēniter populo

Dum ſancti fi ca tus fue ro in

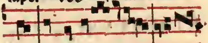
vo bis congregabo vos de

vniuer ſis ter ris ꝛ effundam

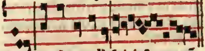
ſuper vos aquam mun

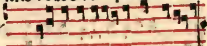
dam ꝛ mūda bi ni ni ab om

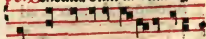
ni bus inqui na mentis ve

ſtris ꝛ dabo vob ſpiritū nouū.

Ps. Benedicā dn̄m in omni tpe

ſemper laus eius in ore meo.
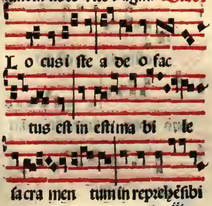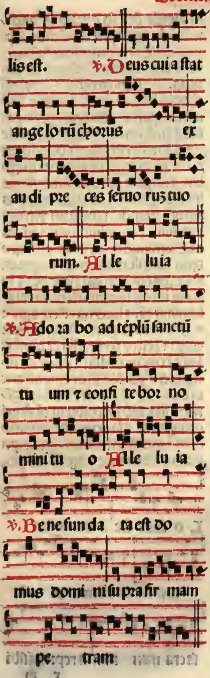

℣. Gloria pr̄i ꝛ filio ꝛ ſpiritui

Deus qui dixiſti: domus mea domus orationis vocabitur: domum iſtam infidelium ſpurcitijs contaminatā: mundare ꝛ ſanctificare digneris: ꝛ omnium preces ꝛ vota hoc in loco ad te clamantium clemēter exaudias Oratio.

ꝛ benigne ſuſcipias. Per domi-
Apoc.xxi. num ꝛc. Lectio libri apocalypſis
beati ioannis apoſtoli.
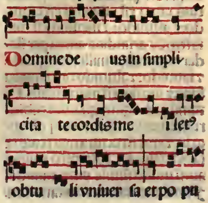
IN diebus illis. Uenit ange-
lus ꝛ locutus eſt mecum dicens.
Ueni oſtendam tibi ſponſā agni.
Et ſuſtulit me in ſpiritu in mon-
tem magnum ꝛ altum ꝛ oſtendit
mihi ciuitatem ſanctam hieruſa-
lem: deſcendentem de celo: ha-
bentem claritatem dei: ꝛ lumen
eius ſimile lapidi pretioſo: tan-
quam lapidis iaſpidis: ꝛ ſicut cry-
ſtallum: ꝛ habebat murum ma-
gnum ꝛ altum: habentem por-
tas duodecim: ꝛ in portis ange-
los duodecim: ꝛ nomina ſcripta:
que ſunt nomina duodecim tri-
buum filiorum iſrael: ab oriente
porte tres: ꝛ ab auſtro porte tres:
ꝛ murum ciuitatis habentem fun-
damēta duodeciꝫ: ꝛ in ipſis duo-
decim nomina apoſtolorū ꝛ agni:
ꝛ qui loquebatur mecum habe-
bat menſuram arundineam au-
ream: vt metiretur ciuitatem: ꝛ
portas eius: ꝛ murum. Et ciuitas
in quadro poſita eſt: ꝛ longitudo
eius tanta eſt: quanta eſt latitu-
do: ꝛ altitudo: ꝛ menſus eſt ciui-
tatem de arundine aurea per ſta-
dia vigintiduo millia: longitudo
ꝛ latitudo: ꝛ altitudo eius equalia
ſunt: ꝛ menſus eſt muros eius. Cē-
tum quadraginta quatuor cubito-
rum: menſura hominis q̄ eſt an-
geli: ꝛ erat ſtructura muri eius ex
lapide iaſpide. Ipſa vero ciuitas
aurū mūdū ſimile vitro mundo.
Fundamenta muri ciuitatis om-
ni lapide p̄tioſo ornata. Funda-
mētū p̄mū iaſpis. Secūdum ſap-
phirus. Tertiū calcidoni9. Quar-
tum ſmaragdus Quitum ſardo-
nius. Sextum ſardius. Septimū
chryſolitus. Octauū berillus. No-
num topatius. Decimū chryſopaſ-
ſus. Undecimū hyacith9. Duode-
cimū amethyſthus. Et duodecim
porte. xij. margarite ſunt per ſingu-
las: ꝛ ſingule porte erant ex ſingu-
lis margaritis. ꝛ platea ciuitatis
aurum mundū tanquam vitrum
lucidum: ꝛ templum non vidi in
ea. Dominus enim deus omnipo-
tens templum illius eſt ꝛ agnus.
Hec ciuitas non eget ſole neqꝫ lu-
na vt luceāt in ea: nā claritas dei il-
luminat eā. ꝛ lucerna ei9 eſt agn9:
ꝛ ambulabūt gētes ~~ſuper lumen~~ in lumine
eius: ꝛ reges terre afferēt gloriā
ſuā ꝛ honorē in illā: ꝛ porte ei9 nō
claudent per diē. Nox eniꝫ nō erit
in ea. ꝛ afferēt gl'iam ꝛ honorē gē-
tiū in illā. Nō introibit in eā aliqd
coinqnatū ꝛ faciens abominatio- aut
nem ꝛ mendacium: niſi qui ſcripti
ſunt in libro vite ꝛ agni. Grad.

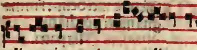

Secundum lucam. Cap. xix.

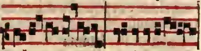
In illo tépoꝛe: Egreſſus ieſus perambulabat hiericho: ⁊ ecce vir nomine zacheꝰ ⁊ hic erat princeps publicanoꝛum: ⁊ ipſe diues: ⁊ querebat videre ieſum quis eſſet ⁊ non poterat pꝛe turba: quia ſtatura puſillus erat. Et precurrens aſcendit in arboꝛez ſycomorum: vt videret illum: quia inde erat tranſiturus. Et cum veniſſet ad locum: ſuſpiciens ieſus vidit illum: ⁊ dixit ad eum: zachee feſtinans deſcende: quia hodie in domo tua opoꝛtet me manere: Et feſtinans deſcendit: ⁊ excepit illum gaudens. Et cum videret omnes murmurabant dicentes: ꝙ ad hominez peccatoré diuertiſſet. Stás autem zacheus dixit ad ieſum. Ecce dimidium bonoꝛum meoꝛū domine do pauperibus: ⁊ ſi quid aliquem defraudaui reddo quadruplum. Ait ieſus ad eum: quia hodie ſalus huic domui facta eſt: eo ꝙ ⁊ ipſe filius ſit abꝛahe. Uenit enim filius hominis querere ⁊ ſaluum facere: qđ perierat. Offerto.

luʒ.tu um qui repertus eſt vi

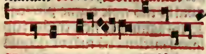

di cum ingenti gau di o de

us iſra el cuſto di hanc

voluntatem domine de us.

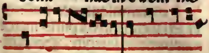
Secreta.

Hec hoſtia queſumus domine: ⁊ locum iſtum ab omnibus immunditijs expurget: ⁊ ſupplicatiões noſtras ſemper ⁊ vbi qʒ reddat tibi acceptas. Per dominum ⁊c. Communio.

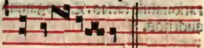

Domus me a dom⁹ ora

tionis voca bi tur di cit

domi nus in e a om nis

qui pe tit ac ci pit ⁊ qui querit

inue nit. ⁊ pul ſan cti

a pe ri e tur. Poſt cõio.

Percipientes domine munera ſalutis eterne: ſupplices exoramus: vt templũ hoc ⁊ cimiteriũ: infideliũ inquinamẽtis emũdatũ: bñdictione tua maneat ſanctificatuʒ: ⁊ pectora nr̃a ab omni ſorde vitiorũ alienata: tibi deuota ſemper exiſtant. ¶ De reconciliatione cimiterij per ſe ſine Eccleſie reconciliatiõne.

Quãdo cimiteriũ benedictũ violatũ ſeu pollutũ ſeparatũ ſit ab eccleſia: ⁊ propterea cimiterio violato ſeu polluto: eccleſia ipſa nõ habeat pro violata vel polluta: reconciliatio cimiterij fieri poterit quocũqʒ die hoc ordine. In mane diei qua reconciliatio fieri debebit: parantur in medio cimiterij faldiſtorium pro pontifice: ⁊ vas aque mũde benedicende: ⁊ vas ſalis: deinde hora conuenienti pontifex indutus in ſacriſtia aut alio cõuenienti loco. Amictu: alba: cingulo: ſtola: pluuiali albi coloris ⁊ mitra ſimplici: baculũ paſtoralem in manu tenens: accedit ad mediũ cimiterij: vbi ſupra faldiſtoriũ ornatum procumbit: ⁊ cantores ibidẽ inci-

piūt ⁊ proſequuntur letaniā: quā require ſupra in ordinatione ſubdiaconi: in qua cum dictuʒ fuerit. Ut obſequiuʒ ſeruitutis nr̄e tibi rationabile facias. Te rogamus audi nos. Pontifex ſurgit cū mitra: ⁊ baculū paſtoralē in manu ſiniſtra tenens: ꝓducit ſignum crucis ſuper cimiterium dicens.

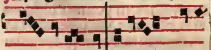
Ut hoc cimiteriū reconci ✠ liare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Sc̄do dicit. Ut hoc cimiteriuʒ reconci ✠ liare ⁊ ſci ✠ ficare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Tertio dicit. Ut hoc cimiteriū reconci ✠ liare: ſancti ✠ ficare: ⁊ conſe ✠ crare digneris. ℟. Te rogamus audi nos. Quibus dictis pontifex iteruʒ ſup faldiſtoriū ꝓcumbit cantoribus letaniā ꝑficientibus. Qua finita ſurgit pōtifex ab accubitu ⁊ bñdicit ibi aquā ſimpliciter ꝓut habet̄ ſ. in bñdictiōe ⁊ ipoſitiōe primarij lapidis prō eccl'ia edificāda. Quo facto pōtifex i eodē loco ſtās ſine mitra ichoat ſcola ꝓſequēte añaʒ.

Pontifex iterū ꝓcumbit.

Finita letania pontifex ſurgit ⁊ bñdicit aquam ⁊ ſtās in eodem loco icipit añaʒ Aſpges ⁊ dicitur tota ⁊ ps. Miſerere totus ſine Gloria.

Aſperges me do mi ne iſopo

et mundabor: laua bis me

et ſuper niuem de al-

babor. E v o v a e. ps.

Miſerere mei deus: ſm magnā miſericordiā tuā. Et dicitur totus ſine. Gl'ia patri. Incepta añ pōtifex mitrā accipit: ⁊ dūʒ añ. ⁊ ps. ꝓdicti dicunt̄: circuit totū cimiterium: incipiens ad eius dextram: aſpergēs ſemꝑ vbiqʒ aquā benedictā cū aſperſorio: ⁊ potiſſime in loco vbi pollutio vel violatio commiſſa eſt. Quo peracto redit ad locū vbi letania dicta fuit. Finito ps. predicto: ⁊ cimiterio vndiqʒ aſperſo pōtifex ſtās ante faldiſtoriū ſuuʒ depoſita mitra dicit. Oremus. Et miniſtri. Flectamus genua: Leuate.

Omnipotēs ⁊ miſericors deus: qui ſacerdotibus tuis tantaʒ pre ceteris gratiaʒ cōtuliſti: vt qcquid in tuo noīe digne ꝑfecteqʒ ab eis agitur a te fieri credat̄: qs īmenſam clemētiā tuā: vt qcquid modo viſitaturi ſumus viſites: ⁊ quicqd benedicturi ſumus bñdicas: ſitqʒ ad noſtre humilitatis introituʒ: ſanctorū tuorū meritis fuga demonū: ⁊ angeli pacis ingreſſus. Per chriſtū dominū noſtrū. ℟. Amen. Alia orō. Oremꝰ. Miniſtri dicūt. Flectamꝰ ge. Le.

Aufer a nobis queſumꝰ dn̄e cūctas iniquitates noſtras: vt ad ſancta ſanctoꝝ puris mereamur mentibꝰ introire. Per chriſtum dominū noſtrū. ℟. Amen.

Alia o͛o. Oremus. Miniſtri di-
cunt. Flectamus genua: Leuate.

Ps. xxvij.

Domine pie qui agruꝫ figuli
ꝑtio ſanguinis tui in ſepul-
turam peregrinoꝝ comparari vo
luiſti: queſumus dignanter remi
niſcere clementiſſimi huius my-
ſterij tui. tu es eni͂ domine figulus
noſter. tu quietis noſtre ager. tu
agri huius es ꝑtium. tu dediſti
etiam ⁊ ſuſcepiſti. tu de pretio ⁊ in
pretio tui viuifici ſanguinis nos
quieſcere feciſti ⁊ donaſti. tu ergo
domine qui es offenſionis noſtre
clementiſſimus indultor: expecta
tiſſimus iudicator iudicij tui ſuper
abundantiſſimus miſerator. iudi
cium tue iuſte ſeueritatis abſcon-
dens poſt miſerationem tue pie
redemptionis adeſto exauditor ⁊
effector noſtre reconciliationis.
hocqꝫ cimiterium mauſoleum pe
regrinorum tuorum. celeſtis pa
trie incolatum expectantium. be-
nignus purifica ⁊ reconcilia: ⁊ hic
tumulatorum ⁊ tumulandorū cor
pora: de potentia ⁊ pietate tue re
ſurrectiōis glīaꝫ ad incorruptiōis
non damnās ſed glorificans reſu
ſcita. Qui venturus es iudicare
viuos ⁊ mortuos ⁊ ſeculum per
ignē. ℟. Amen. His dictis pōtifex
ſtans in loco predicto dat benedi
ctionem ſolemnem populo dicēs.
Sit nomē domini benedictū. ⁊c.
Tum redit ad ſacriſtiam aut aliuꝫ
locum in quo paramenta accepit:
vbi depoſitis ſacris veſtibus va-
dit in pace. ¶ De patena ⁊ cali-
cis conſecratione.

Pōtifex ſo-
lenniter po-
pulo benedi-
cit.

Pontifex ad conſecra
tionē calicis: vel cu-
iuſlibet indumenti
ſeu ornamenti eccle-
ſiaſtici procedere vo
lens: debet ſemper orariū ſiue ſtō
lam circa collū habere: ⁊ mitrā te-
nere poterit vbi conuenit. Quan-
docūqꝫ enim epiſcopali agit: epi-
ſcopalibus nō ſacerdotalibus de
bet eſſe paramentis ornatus: oi-
um quoqꝫ mobiliuꝫ b͞ndictiones
huiuſmodi poſſunt fieri vbi pon
tifici placuerit: ⁊ omni die. In pa-
tene igitur cōſecratione pro qua
parandum eſt ſanctum chriſma ⁊
vas aque benedicte cum aſperſo-
rio pontifex ſtans cum mitra di-
cit. ¶ Benedictio patene. ℣. Ad
iutorium noſtrum in nomine do
mini. ℟. Qui fecit celum ⁊ terrā.

Epūs qñcun-
qꝫ agit offi-
cia epiſcopa
lia debet eſſe
paramentis
pōtificalib⁹.
ornatus

Pro conſe-
cratione pa-
tene ⁊ cali-
cis paranda
ſūt chriſma
⁊ aq̄ benedi-
cta cū aſper-
ſorio.

Oremus fratres dilectiſſimi
vt diuine gratie benedictio
cōſe ✠ cret ⁊ ſancti ✠ ficet hāc pa
tenā ad cōfringendū in ea corpus
dn͞i noſtri ieſu xp͞i: qui crucis paſ
ſionem ſuſtinuit pro ſalute omni
um noſtruꝫ. Tum depoſita mitra
dicit. ℣. Dominus vobiſcum. ℟.
Et cum ſpiritu tuo. Oremus

Pontifex cū
mitra ſtans
dicit ℣. Ad-
iutorium.

Omnipotens ſempiterne de
us: qui legalium inſtitutor
es hoſtiarū: quiqꝫ inter eas con-
ſperſam ſimilaginē deferri in pa
tenis aureis ⁊ argenteis ad alta
re tuū iuſſiſti: bene ✠ dicere: con
ſe ✠ crare: ⁊ ſancti ✠ ficare digne
ris hanc patenam: in adminiſtra

Pontifex
ſtās ſine mi-
tra dicit ora-
tionem.

tionem euchariſtie ieſu xp̄i filij tui q pro noſtra oīumq̃ȝ ſalute ſeipm̄ tibi deo patri in patibulo crucis elegit imolari: ac tecum viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūs ſancti deus: per oīa ſcl'a ſclo℞. ℟. Amē. Tum põtifex accepta mitra facit cū pollice dextre manus chriſmate intincto crucem ſup patenam ab ora in orā: ⁊ mox linit ⁊ pungit totā eius ſupficiem cum ipſo pollice dicēs.

Onſe ✠ crare ⁊ ſancti ✠ ficare dignare dn̄e deus hāc patenā per iſtā vnctionē ⁊ noſtrā bene ✠ dictionē in chr̄o ieſu domino nr̄o qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūs ſancti deus: p oīa ſecula ſeculo℞. ℟. Amen. Deinde ſtans adhuc cum mitra procedit ad benedictionem calicis dicens.

Pōtifex ſtās cū mitra bn̄dicit calicē.

Oremus dilectiſſimi fratres vt deus ⁊ domin⁹ noſter calicē hūc in vſuȝ ſui miniſterij cōſecrādū: celeſtis grē iſpiratiōe ſanctificet: ⁊ ei ad humanā conſecrationē plenitudinē diuini fauoris accommodet. Per chriſtum dn̄ȝ noſtrum. Tum depoſita mitra dicit. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et tcum ſpiritu tuo. Oremus.

Pontifex ſtās ſine mitra dicit orationem.

Dignare dn̄e deus noſter calicem iſtū bn̄ ✠ dicere: i vſū miniſterij tui pia famulatus deuotione formatū: ⁊ ea ſācti ✠ ficatione perfunde qua melchiſedech famuli tui ſacratū calicē perfudiſti: ⁊ qđ arte vel metalli natura effici nō poteſt: altaribus tuis dignuȝ fiat tua bene ✠ dictione ſanctificatum. Per chriſtuȝ dominū noſtruȝ. ℟. Amen. Deinde accepta mitra facit crucē cū pollice dextre manus de chriſmate intra ipſum calicē: a labio eius in labiū: ⁊ mox linit ⁊ perungit interius ipſum tō dicēs.

Pontifex facit ſignum crucis cū pollice in chriſmate intincto intra ipſū calicem a labio in labiuȝ ⁊ mox totū linit interi⁹ dicēs. Conſecrare.

Onſe ✠ crare ⁊ ſā ✠ cti ✠ ficare digneris dn̄e deus calicē iſtū: per iſtaȝ vnctionē: ⁊ noſtrā bene ✠ dictionē: in xp̄o ieſu domino nr̄o qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus: per oīa ſecula ſeculo℞. ℟. Amē. Tū depoſita mitra dicit ſup calicē ⁊ patenam. ℣. Dn̄s vobiſcuȝ. ℟. Et tcum ſpiritu tuo. Oremus.

Pōtifex depoſita mitra dicit orōnē.

Omnipotens ſempiterne deus: manibus nr̄is opē queſumus tue benedictionis infunde: vt per noſtram bene ✠ dictionez hoc vaſculū ⁊ patena ſanctificētur ⁊ corporis ⁊ ſanguinis dn̄i noſtri ieſu chriſti nouū ſepulchrū ſancti ſpiritus gratia efficiantur. Per eundeȝ dominū ⁊c̄. ℟. Amē. Demū aſpergit calicem ⁊ patenaȝ cū aqua benedicta: quod fieri debet in omnibus quarumlibet benedictionibus rerū: quo facto abſtergi facit per aliquē ſacerdotem

Poſtea cum mica panis calix ⁊ patena p ſacerdotē extergūt ⁊ exterſiōes in ſacrarium pjciūtur.

patenã3 ꝛ calice3 cũ mica panis: ꝛ bene mũdari: deinde extersiones proijciunt̃ in ignẽ vel sacrarium.

¶ De bñdictiõe sacerdotaliũ indumẽtoꝝ in genere.

Pōtifex bñdicturus sacerdotalia indumẽta stat sine mitra.

Pontifex sacerdotalia indumenta benedicere volens: stans sine mitra dicit. ℣.

Adiutoriũ nostrum in nomine domini. ℟. Qui fecit celum ꝛ terram. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cum spiritu tuo Oremus.

Omnipotens sempiterne deus: qui per moysen famulũ tuum pontificalia ꝛ sacerdotalia atq3 leuitica vestimẽta: ad explendum ministerium eoꝝ in conspectu tuo: ad honorem ꝛ decorẽ nominis tui fieri decreuisti: adesto propitius inuocationibus nr̃is ꝛ hec indumenta sacerdotalia desuper irrigante gratia tua: ingenti bñdictione: per nostre humilitatis seruitutẽ3 purifi ✠ care: bene ✠ dicere: ꝛ conse ✠ crare digneris: vt diuinis cultibus ꝛ sacris mysterijs: apta ꝛ bñdicta existant: quisq3 sacris vestibus pōtifices: sacerdotes seu leuite tui induti: ab oĩbus ĩpulsionibus seu temptationibus malignoꝛum spirituũ muniti ꝛ defensi esse mereant̃: tuisq3 mysterijs apte ꝛ condigne seruire ꝛ inherere: atq3 ĩ his tibi placide ꝛ deuote perseuerare tribue. Per christũ dominũ nostrũ. ℟. Amen. Alia oratio. Oremus.

Deus inuicte virtutis auctoꝛ: ꝛ oĩum rerũ creatoꝛ ac sanctificatoꝛ: intende ꝑpitius preces nostras: ꝛ hec indumẽta leuitice ꝛ sacerdotalis glorie: ministris tuis fruenda: tuo oꝛe pꝛopꝛio bene ✠ dicere: cõse ✠ crare ꝛ sancti ✠ ficare digneris: omnesq3 eis vtentes: tuis mysterijs aptos ꝛ tibi in eis deuote ꝛ amabiliter seruiẽtes: gratos effici cõcedas. Per dñm nostrũ iesum xp̃m ꝛc. Deinde aspergit ipsa indumẽta aqua benedicta. Poterit etiã pontifex sine mitra stans sup ipsa indumenta anteq̃ aquã bñdictã aspergat: sequentem benedictionem si ei placebit dicere. Oremus.

Pontifex aspgit aqua bñdicta ipsa paramenta.

Alia benedictio ad idẽ.

Domine deus oĩpotens qui vestimenta põtificibus: sacerdotibus: ꝛ leuitis in vsũ tabernaculi federis necessaria. Moysen famulũ tuũ agere iussisti: eũq3 spiritu sapientie ad id peragendũ repleuisti: hec vestimenta in vsum ꝛ cultũ ministerij tui sci ✠ ficare: bene ✠ dicere: ꝛ cõse ✠ crare digneris: atq3 ministros altaris tui: qui ea induerint: septiformis spiritus gratia dignãter repleri: atq3 castitatis stola: ꝛ beata facias

Exo. xxviij.

ius myſteria archanis mirabilib⁹
celebrantur:tribue queſumus:vt
hoc lintheamen tue propitiatio-
nis bene ✠ dictione ſanctificetur:
⁊ ad cōſecrandum ſuper illud cor-
pus dei ⁊ domini noſtri ieſu chri-
ſti filij tui dignum efficiatur. Per
eūdem chriſtum dominū noſtrū.
℟. Amen. Alia oratio. Oremus.

O Mnipotēs ſempiterne de-
us:bene ✠ dicere:ſancti ✠
ficare:⁊ cōſe ✠ crare digneris lin
teamen iſtud ad tegendū: inuol-
uēdumq; corpus ⁊ ſanguinē do-
mini noſtri ieſu chriſti filij tui:qui
tecū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpi-
ritus ſancti deus per oīa ſcl'a ſclo-
rū. ℟. Amē. Alia oratio. Orem⁹.

O Mnipotēs deus:manibus
noſtris opē tue benedictio-
nis infunde:vt per noſtram bene
✠ dictionem hoc linteamen ſan-
ctificetur ac corporis ⁊ ſanguinis
redemptoris noſtri:nouum ſuda
rium:ſpiritus ſancti gratia efficia-
tur. Per eūdē dn̄m noſtrū ieſum
chriſtum filium tuum:qui tecū vi-
uit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſā-
cti deus: Per omnia ſecula ſecu-
lorū. ℟. Amen. Deinde aſpergit
ea aqua benedicta. ¶ De benedi-

Aſpgit aq̄ benedicta.

ctione noue crucis.
Que crux ſeu tabu-
la in qua crucifixus
eſt depictus:hoc mo
do benedicitur. Pa
ratis thure:thuribuloq; cū igne:
⁊ aqua benedicta. pontifex ſtans
ſine mitra dicit ℣.

Que paran-
da ſūt in bn̄-
dictione no-
ue crucis.

A diutoriū nr̄m in noīe dn̄i. ℟.
Q ui fecit celū ⁊ terrā. ℣. D n̄s vo
biſcū. ℟. E t cū ſpū tuo. Orem⁹.

Pōtifex ſtās ſine mitra dicit ℣. Adiutoriū ⁊c.

B Ene ✠ dic dn̄e hanc crucē
tuā:per quā eripuiſti mun-
dū a poteſtate demonū. ⁊ ſupera
ſti paſſione tua ſuggeſtorē pecca
ti:qui gaudebat in preuaricatio-
ne primi hoīs:per vetiti ligni ſum
ptionē:qui cū deo patre ⁊ ſpiritu
ſancto viuis ⁊ regnas in ſecula ſe
culor. ℟. Am̄. Alia oīo. Orem⁹.

R Ogamus te dn̄e ſācte: pater
omnipotens:ſempiterne de
us:vt digneris bn̄ ✠ dicere hoc
lignū crucis tue:vt ſit remediū ſa
lutare generi humano: ſit ſolidi
tas fidei: bonorū operū ꝑfectus
⁊ redemptio animarū:ſit ſolamen
⁊ ꝓtectio:ac tutela contra ſeua ia-
cula inimicor. Per dn̄m nr̄m ie
ſum xp̄m filiū tuū qui tecū viuit ⁊
regnat in vnitate ſpūs ſācti de⁹.
Deinde dicit voce mediocri exten
ſis manib⁹ ante pect⁹ ꝑfationem.

Pōtifex extēſis manib⁹ añ pect⁹ dicit prefationem.

P Er omnia ſecula ſecular. ℟.
Amen. ℣. Dn̄s vobiſcū. ℟.
Et cum ſpiritu tuo. ℣. Surſū cor
da. ℟. Habemus ad dn̄m. ℣. Gra
tias agamus dn̄o deo nr̄o. ℟. Di

gnū ⁊ iuſtū eſt. Uere dignum ⁊ iuſtum eſt: equū ⁊ ſalutare. Nos tibi ſemp ⁊ vbiqȝ grãs agere. Dñe ſācte: pater oipotens: eterne deus: Cuius ſanctum atqȝ terribile nomen: inter ceteras viſibiles creaturas: ligna quoqȝ fructifera laudare ⁊ bñdicere non ceſſant. Qui in figurā vnigenite ſapiētie tue: ligno vite a principio paradiſū voluptatis ornaſti: vt eiuſdē fruct⁹ ſacroſancto myſterio protoparētis noſtri generis mortem caueret: ⁊ vitam admoneres cuſtodire perpetuā. Quiqȝ nos vetite arboris a tactu iuſte morti addictos: eiuſdē coeterne tibi ſapiētie dei ⁊ dñi noſtri ieſu chri innocētia morte ad vitaȝ miſericorditer reuocare dignatus es. Te ſupplices exoram⁹: vt hoc ſingulare ſignū: qd ad exēplum primi illius ſacratiſſimiqȝ vexilli: quo pretioſo ſanguine filij tui triumphaſti: fideliū tuorū deuotione cōpactū erectūqȝ eſt: tua celeſti bene ✠ dictione ſanctificare digneris: vt omnib⁹ hic genuflectētibus: ac tue maieſtati ſupplicātibus: largior ⁊ cordis cōpunctio: ⁊ admiſſorū cōcedatur remiſſio: atqȝ intercedente ipſa victorioſiſſima vnigeniti filij tui paſſione ⁊ tibi placita poſtulare ⁊ citius valeant poſtulata percipere. Da q̄ſumus clementiſſime pater: in quo viuimus: mouemur: ⁊ ſumus: vt quoties triumphū diuine humilitatis: q̄ ſupbiā nr̄i hoſtis deiecit: oculis īteumur: quotieſqȝ mente recolimus: ⁊ cōtra hoſtē ipſū fiduciam fortitudinis: ⁊ maiorē tibi deuote humilitatis gratiā cōſequamur. Quatenus in illo tremendo tue maieſtatis examine: cū pauētibus elemētis: celorumqȝ tunc commotis virtutibus: ſignū iſtud glorificū redemptionis noſtre apparuerit in celo: ipſi de morte ad vitā tranſire: ac ppetua beate reſurrectiōis videre gaudia mereamur. Quod ſequit̄ dicit plane legendo: ita tamē q̄ a circūaſtātib⁹ audiri poſſit. Per eundem dñm nr̄m ieſum xp̄m filiū tuū: qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūs ſcti deus: per oīa ſcl'a ſcloꝝ. R. Amē. Oremus.

Deus qui beate crucis patibulū: qd prius erat ſceleratis ad penā: cōuertiſti redēptis ad vitā: cōcede plebi tue: eius vallari pſidio cui⁹ eſt armata vexillo. Sit ei crux fidei fundamētum: ſpei ſuffragiū: in aduerſis defēſio: in proſperis adiuuamen. ſit ei in hoſtes victoria: in ciuitate cuſtodia: in cāpis protectio: in domo fultura: vt per eā paſtor in futuro gregem cōſeruet incolumē: que nobis agno vincente ✠ conuerſa eſt in ſalutem. Per eundē dominū nr̄m ieſum xp̄m. ⁊c. Alia oīo. Oremus.

Sancti ✠ fica domie ieſu xp̄e iſtud ſignaculum paſſionis tue: vt ſit inimicis tuis obſtaculū: ⁊ credentibus in te perpetuū victorie vexillū: qui cū deo patre viuis ⁊ regnas in vnitate ſpiritus

Pōtifex bñ-
dicit thus ſi-
bi oblatum
ſtās ſine mi-
tra.

ſancti deus:per oīa ſecula ſeculo-
rū. ℟. Amē. Tū offertur ponti-
fici thus in nauicella aut alio va-
ſe:qđ pōtifex ſtans ſine mitra be-
nedicit dicens. Oremus.
Domine deus oīpotens cui
aſtat exercitus angelorū cum tre-
more:quoꝝ ſuitiū ſpūale ⁊ igne-
um eſſe cognoſcit᷑: dignare reſpi-
cere:bene ✠ dicere ⁊ ſcti ✠ ficare
hāc creaturā incenſi:vt oēs lāguo-
res:oēſq̄ȝ infirmitates: cuncteq̄ȝ
inſidie inimici:odorē eius ſentiē-
tes effugiant ⁊ ſeparentur a pla-
ſmate tuo:vt nunq̄ȝ ledat᷑ a mor-
ſu antiqui ſerpentis:qđ ꝑtioſo fi-
lij tui ſanguine redemiſti:q tecum
⁊ cū ſpū ſancto viuit ⁊ regnat de-
us:p oīa ſcl'a ſcloꝝ. ℟. Amē. Quo
facto pōtifex īponit thus in thuri-
bulū. Deinde aſpgit crucem aquā
bṅdicta:⁊ mox eā īcēſat. Tū dicit
adhuc ſtans ſine mitra.

Pontifex po-
ſito incenſo
in thuribulo
aſpgit crucē
aqua bene-
dicta ⁊ incen-
ſās eā dicit.
Sanctifice-
tur.

Sancti ✠ ficet᷑ iſtud lignuȝ.
In noīe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpūſ
✠ ſci. ⁊ bṅdictio illi⁹ ligni:i q̄ ſan-
cta mēbra ſaluatoris ſuſpēſa ſūt:
ſit i iſto ligno: vt orātes: iclinātes
q̄ȝ ſe ꝑpter deū añ iſtā crucē:iueni-
ant corpis ⁊ aīe ſanitatē. Per eū-
dē dñȝ nr̄ȝ ieſū xp̄ȝ fi. ⁊c. ℟. Amē.

Tū pōtifex flexis añ crucem geni-
bus ipſam deuote adorat ⁊ oſcu-
latur. Idē faciūt quicūq̄ȝ alij vo-
luerint. Si vero crux eſt ex metal-
lo vel lapide:loco precedētis ora-
tionis videlicet Sanctificetur ⁊c.
Pontifex ſtans ſine mitra dicit
ſequentem orationem.

Pontifex ⁊
alij flexis ge-
nibus ado-
rāt crucē et
oſculantur.

Si crux eſt
de metallo
pontifex lo-
co orōnis.
Sanctifice-
tur dicit ſe-
quēteȝ ora-
tionem.

Deus glorie:excelſe ſabaoth:
fortiſſime emanuel:deus pater ve-
ritatis:pater ſapientie: pater bea-
titudinis: pater illuminationis:
⁊ pulchritudinis: atq̄ȝ vigilatio-
nis nr̄e:qui mundū regis: q cun-
cta regna diſponis:q es bonoruȝ
collator munerū:⁊ bonorū omni-
uȝ attributor:cui oēs gentes: po-
puli:tribus ⁊ lingue ſeruiunt: cui
aſtat oīs angelorū legio: qui lar-
giris famulis tuis fideȝ ⁊ laudem
nominis tui:vt debita tibi oblata
perſoluant:cui prius fides offerē-
tium cōplacet:deinde ſacrificatur
oblatio:queſumus exorabilē mi-
ſericordie tue pietatē: vt ſci ✠ fi-
ceȝ tibi hoc ſignū crucis atq̄ȝ cō ✠
ſecres:quod tota mentis deuotio-
ne famulorū tuoꝝ religioſa fides
cōſtruxit:tropheū ſcilicet victorie
tue:⁊ redemptionis nr̄e: quod in
amorē xp̄i triumphalis gloria cō-
ſecrauit. Aſpice hoc ſignū crucis
inſuperabile: p quod diaboli eſt
exinanita poteſtas:mortalium re-
ſtituta libertas:licet fuerit aliquā-
do in penā:ſed nunc verſa in ho-
norē per gratiā:⁊ que quondā re-
os puniebat ſupplicio:nunc ⁊ no-
xios abſoluit a debito:⁊ tibi quid

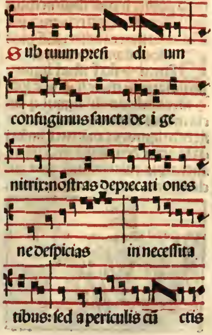
per hoc placere potuit: niſi id per quod tibi placuit nos redimere: ⁊ nullũ tibi debitu3 amplius munus eſt. q̃ quod tibi tunc corporis dedicauit affixio: nec tibi eſt magis familiaris oblatio: q̃ que familiari manuũ tuarũ extenſione ſacrata eſt. Illis ergo manibus hanc crucẽ accipe: quibus illã amplexus es. Et de ſanctitate illius hanc ſancti ✠ fica: ⁊ ſicuti per illã mundus expiatus eſt a reatu: ita offerentiũ famuloꝝ tuoꝝ anime deuotiſſime: huius crucis merito omni careãt perpetrato peccato: ⁊ obtecta enitеſcant: Illi⁹ ſucceſſib⁹ aſſiduis triũphoꝝ glĩa radiet: hic vnigeniti filij tui dñi nr̃i ſplẽdor diuinitatis fulgeat i auro: eniteat glĩa paſſionis eius in ligno: in cruore rutilet noſtre mortis redemptio. In ſplendore criſtalli vite noſtre purificatio: ſit ſuorum protectio ſpei certa fiducia: eos ſimul cum gente ⁊ plebe fide cõfirmet. ſpe ⁊ pace conſociet. augeat triumphis. amplificet in ſecũdis. proficiat eis ad perpetuitatẽ temporis. ad vitam eternitatis. et vt eos temporali florẽte gloria muniat ad perpetua3 redemptionis coronam: ⁊ ad regna celeſtia potenti virtutẽ perducat: preſta per propitiationem ſanguinis eius: per ipſum datorem: qui ſeipſum dedit redemptionem ꝓ multis: q ſe hoſtiam pro delictis offerre dignatus eſt: qui exaltatus in ligno crucis ſue: principatus ⁊ poteſtates humiliauit: qui tecum ſydereo conſedet throno indiſſolubili: connexione ſpiritus ſancti: per infinita ſeculorum ſecula. ℟. Amẽ. Tũ pontifex flexis ante crucẽ genibus eã deuote adorat ⁊ oſculatur. Idem faciunt quicunq3 alij voluerint.

Pontifex crucẽ adorat ⁊ oſculatur genibus flexis ⁊ alij ſimiliter.

¶ De bñdictione imaginis beate marie virginis.

Omiſſum in pontificali nouo ſ3 appoſitum ex pontificali Dñi guilelmi duranti.

Benedicturus pontifex imaginem beate marie pontifex dicit: ℣. Adiutoriu3 noſtrum in nomine domini. ℟. Qui fecit. Dominus vobiſcum. Quo dicto mox aſpergit ngura3 aqua benedicta. Deinde inchoat ſchola proſequẽte aiãm.

libe ra nos ſem per

virgo glorioſa ⁊ benedi

cta.

¶ Tempore paſchali aña.

Alle luia.

ps. Fundamenta. totus cum Gloria patri. Aña. Aue maria dicitur tota añ. ps. Añ.

Aue mari a gra tia plena do

minus te cum benedicta tu

in mulie ribus. Alleluia.

ps. Ad te leuaui. cū Gl'ia p̄ri.

Interim dum predicta cantantur pontifex imaginē thurificat poſt hec dicit. Oremus. Oratio.

Deus qui virginalē aulā btē marie virginis in qua habitares eligere dignatus es: da q̄ſumus vt ſua nos defenſiõe munitos: io cūdos facias ſue intereſſe cõmemorationi. Qui viuis ⁊ regnas in ſecula ſeculorū. Amē. Deinde incipit añam ſchola proſequente.

O glorioſa dei genitrix virgo

ſemper maria que dominum

omnium meruiſti portare

et regem angelorum ſola vir

go lactare noſtri queſumus

pia memorare et pro nobis

ieſum chriſtum deprecare vt

biſcū. ℟. Et cū ſpū tuo. Oꝛemus.

Exaudi dñe pater clemētiſſime p̄ces noſtras: ⁊ hec purificanda vaſa ⁊ oꝛnamēta: ſacri altaris atq; eccl'ie tue ſacri miniſterij vſui p̄parata bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare digneris. Per chꝛiſtum dominum noſtrum. ℟. Amē. Alia oꝛatio. Oꝛem'.

Omnipotens ſempiterne deus: a quo omnia immunda purgantur: ⁊ in quo omnia purgata clareſcunt: ſupplices filij tui oīpotentiā tuā inuocamus: vt ab his vaſis: oꝛnamētis ⁊ miniſterijs: q̄ tibi offerunt famuli tui: oīs ſpūs immundus confuſus longe diſcedat: ⁊ ꝑ tuam bene ✠ dictioné ad vſum ⁊ miniſterium ſcī altaris ⁊ eccleſie tue ſanctificata permaneant. Per chꝛiſtum dominum noſtrū. ℟. Amen. Deinde aſpgit ea aqua benedicta.

Aſpergit aqua benedicta.

¶ De benedictione tabernaculi ſiue vaſculi pro euchariſtia conſeruanda.

Pontifex tabernaculum ſiue vaſculū pꝛo conſeruanda euchariſtia benedicere volens: ſtans ſine mitra dicit verſu3.

Pontifex ſtās ſine mitra dicit ℣. Adiutorium

Adiutoꝛiū noſtrum in noīe dñi. ℟. Qui fecit celum ⁊ terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cū ſpiritu tuo. Oꝛemus.

Omnipotés ſempiterne deus maieſtaté tuā ſupplices dep̄camur: vt vaſculū hoc pꝛo coꝛpore filij tui dñi noſtri ieſu chꝛiſti in eo cōdédo fabꝛicatū: bene ✠ dictiōis tue gratia dicare digneris. Per eundé dñm nr̄m ⁊c. ℟. Amé.

Tū aſpergit illud aqua benedicta.

Aſpergit aqua benedicta.

¶ De bñdictiōe capſarū pro reliquijs ⁊ alijs ſāctuarijs icludēdis.

Pontifex capſas ꝓ reliquijs ⁊ alijs ſāctuarijs includendis benedicere volés: ſtās cum mitra dicit ℣.

Pontifex ſtās ſine mitra dicit. ℣. Adiutoriū.

Adiutoꝛiū noſtrum in noīe dñi. ℟. Qui fecit celum ⁊ terra3.

Oremus dilectiſſimi nobis deū patré oipotété: vt qui oīa per vnigenitū filiū ſuū: in virtute ſpiritus ſancti valde bona creauit: ipſe nobis indignis ad conſecrationé harū capſaꝝ: reliquijs ſāctorum ſuoꝝ recōdédis paratarum: roꝛé gratie ſue cleméter infundere digneť. Per eundé dominum noſtrū ieſum chꝛm filiū ſuū qui cū eo viuit ⁊ regnat in vnitate eiuſdem ſpiritus ſancti deus. Deinde depoſita mitra extenſis manibus ante pectus dicit p̄fatione3.

Pōtifex manibus ante pectus extēſis dicit pfationem.

Per omnia ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amé. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Surſum coꝛda. ℟. Habemus ad dñm. ℣.

Gratias agamus dño deo nřo.
℟. Dignū ꝛ iuſtū eſt. Uere dignū
ꝛ iuſtū eſt equū ꝛ ſalutare. Nos ti
bi ſemper ꝛ vbiqȝ gratias agere.
Domine ſcte: pater omnipotēs:
eterne deus ꝛ ineſtimabilis: deus
ineffabilis: deus miſericoꝛdiarū:
Exo.xxv. ꝛ deus totius cōſolationis. Qui
moyſi famulo tuo pcepiſti vt iu
xta exēplar qđ ei in mōte demon
ſtraſti: arcam de lignis imputribi
libus conſtrueret: ꝛ eā auro mun
diſſimo circundaret: in qua vrna
aurea: māna celeſti plena: cum ta
bulis teſtamenti: digito maieſta
tis tue conſcriptis: in teſtimoniū
futuris generationib⁹ ſeruari de
beret: quiqȝ noſtris ſeculis: eadē
ſacratius intelligenda manifeſta
ſti: dū coꝛpus vnici filij tui: opere
ſpūs ſancti: de incoꝛrupta virgi
ne cōceptū ꝛ anima rationali vi
uificatū omni plenitudine referſiſti: te ſuppliciter iploꝛam⁹ oīpo
tens deus: pater dñi nři ieſu chꝛi
Ephe.iij. ſti ex quo oīs paternitas in celo
ꝛ in terra noiatur: vt hec vaſcula
ſanctoꝝ tuoꝝ honoꝛibus pꝛepa
rata: eiſdē ſanctis tuis intercedē
tibus: celeſti benē ✠ dictione p
fundere digneris: quatenus qui
hoꝛum patrocinia requirūt: ipſis
intercedentibus cūcta ſibi aduer
ſantia: te adiuuāte ſuperare: ꝛ oīa
cōmoda pꝛofutura: abūdātia lar
gitatis tue mereant̄ inuenire: ꝛ ſi
cut illi te iſpirante ſpūalū nequi
tiarū verſutias cauere: ꝛ humani
tus exq̄ſita toꝛmēta: non ſolū cō
temnere ſed etiā penitus euincere
xpo domino confoꝛtante potue
runt: ita ipſoꝛū merita veneranti
bus: ꝛ reliquias humiliter amplē
ctentibus: cōtra diabolū ꝛ ange
los eius: cōtra fulmina: fulgura ꝛ
tempeſtates: contra coꝛruptūȝ ae
reȝ: ꝛ moꝛtes hominū vel anima
liuȝ: contra fures ꝛ latrones: ſiue
gentiū incurſiones: cōtra malas
beſtias ꝛ ſerpentium atqȝ reptā
tiuȝ diuerſiſſimas foꝛmas: contra
maloꝛū hominū adinuentiones
peſſimas. eoꝛūdē ſanctoꝝ tuoꝛum
pcibus cōplacatus: dexterā inui
cte potētie tue ad depulſionē no
ciuoꝛū: ꝛ defenſionē pꝛoficuoꝛum
ſemp ꝛ vbiqȝ pꝛopitius oſtende.
Qđ ſeqtur dicit plane legēdo ita Quod ſeqt dicit plane.
tamē ꝙ a circūaſtātibus poſſit au
diri. Per eundē dñȝ noſtrū ieſuȝ
chꝛiſtū filiū tuum: qui tecū viuit ꝛ
regnat in vnitate ſpūs ſancti de⁹:
per oīa ſcl'a ſcl'oꝝ. ℟. Amē. Tum Pōtifex ad huc ſine mitra dicit oratiōnem.
adhuc ſine mitra ſtans dicit. ℣.
Dominus vobiſcum. ℟. Et cū
ſpiritu tuo. Oremus.
Domine deus oīpotens: qui
vt murmur inſani populi cōpeſce
res: ꝛ ſacerdotiū aaron tibi placi
tū cōpꝛobares: virgā eius aridam Nume.xvij.
germinare: ꝛ floꝛes fructiferos p
ducere feciſti: eandēqȝ in arca te
ſtamēti pꝛo ſigno virtutis tue po
ni iuſſiſti: ſed ꝛ nobis eodē pꝛeſa
gio: chꝛiſtū in ara crucis areſactū:
citiſſima reſurrectione refloꝛeſce
re: ꝛ in eccl'ia nouiſſimo tēpoꝛe re
ſuſcitāda per moꝛtē ſuā: die ac no

ete fructificare demóſtraſti: te q̃ſu
mus indulgentiſſime generis hu
mani prouiſor: vt hec vaſcula ſan
ctorum tuorũ receptaculo prepa
rata: ita gratuita grã ſancti ✠ fi
ces: vt vbicunq; in tuo noĩe pro
lata fuerint: intercedentibus ha
bitatorum tuorum meritis: cũcta ad
uerſa depellas: & nullifices: & oĩa
vtilia multiplices atq; cuſtodias:
quatenus fideles tui magnitudi
ne ſiue vniuerſitate bñficiorũ tuo
rum: in parte modica reliquiaruʒ in
tegra ſanctorum corpora ſe pcepiſſe
gratulẽtur: & per temporalia loca
ipſorum precibus impẽſa: ad eterna
cum eis gaudia poſſidenda fidu
cialius animentur. Per eundem
dñm. &c. ℟. Amen. Tunc aſpgat
eas aqua benedicta. ¶ De bene
dictione thuribuli. ℣. Adiuto
riuʒ. Domine exaudi. &c. Domi
nus vobiſcum. Oremus. Oratio.

Benedictiones ſequentes vſque ad benedictióeʒ campane excluſiue omnis ſe in pontificali nouo ex. d. Guielmi durantis pótificali appoſite ſunt. Nume. xvj.

Domine deus qui dũ
filios iſrael in deſer
to murmurantes ob
rebelleʒ ſuã audaciã
durum vaſtaret incen
dium: aaron ſacerdotem tuuʒ orã
tem arrepto de igne altaris thuri
bulo tibi incenſum ponentẽ exau
dire eoſq; de incendio liberare di
gnatus es: bene ✠ dic queſumus
hoc thuribulũ: & pſta vt quoties
thus in eo adolebit votuʒ populi
tui tibi boni odoris efficias: ſitq;
fuga demonũ: repulſio fantaſma
tum & imundarũ abſceſſio cogita
tionum. Per dominũ. ℟. Amen.

Aſpergat aqua benedicta. ¶ Be
nedictio ciborij ſeu vmbraculi al
taris. ℣. Adiutorium &c.

Fremus fratres cha
riſſimi deũ rectoreʒ
ac gubernatorẽ om
nium ſeculorum: qui
per veridicum pro Eze. xviij.
phetam ſuum polliceri dignatus
eſt: quia in quacunq; die conuer
ſus fuerit impi⁹ ab impietate ſua
& fecerit iudicium omnes iniqui
tates eius in obliuione erunt: vt
immemor omniuʒ delictorum & faci
noruʒ iuuentutis & ignorantie ſi
ue temerarie preuaricationis ob
latoris iſtius: hoc inſtrumẽtuʒ ad
honorificentiã nominis ſui com
pactum placidus ac miſericors il
luſtratione vultus ſui bene ✠ di
cere & ſancti ✠ ficare digneť: Per
dñm noſtrum ieſum chriſtum fili
um ſuũ; qui cuʒ eo viuit & regnat
in vnitate ſpiritus ſancti deus per
omnia ſecula ſeculorũ. ℟. Amen.
Domine exaudi. Dominus vobiſ
cum. Oremus. Oratio.
Omnipotens ſempiterne de
us qui fideli famulo tuo moyſi p̃
cepiſti: vt duos cherubin ſuper ar Exo. xxv.
cam teſtamenti collocaret: quam
extenſis ad alterutrum alis prote
gerent verſis vultibus in propi
tiatorium: queſumus ineffabileʒ
clementiaʒ tuam: vt hoc tegimen
venerandi altaris tui in quo ipſe
vnicus filius tuus dñs noſter ie
ſus chriſtus qui eſt ꝓpitiatio pro
peccatis noſtris: fideliũ manibuſ

iugiter immolatur: ⁊ ſub quo ſan
ctorum tuorum corpora que vera
citer fuerunt arca teſtamenti tui.
receptacula vz mãdatorũ ſpiritus
ſancti requieſcunt: per eundẽ con
ſubſtantialẽ tibi filium qui factus
j. Cor. j. eſt nobis a te ſanctificatio ⁊ redẽ
ptio in virtute ſpiritus veritatis
vniuerſa antiqui hoſtis falſitate
cum ſatellitibus ſuis depulſa: cuz
omnibus ornamẽtis ad ipſuz vm
braculum pertinentibus: vel ab il
lo dependentibus: aut eidez ſup
poſitis tua celeſti bene ✠ dictiõe
perfundere ac conſe ✠ crare atqz
ad tuitionem pignorum ſanctorum
corroboranda ſiue multiplicanda
vota fidelium tuorum diutino tẽ
pore conſe ✠ crare digneris: an
nuente eodẽ dño noſtro ieſu chri
ſto filio tuo: qui tecum viuit ⁊ re
gnat in vnitate ſpiritus ſancti de
us per omnia ſecula ſeculorum. ℟.
Amen. Ultimo aſpergatur aqua
benedicta. ¶ De bñdictione ta
bule ante vel poſt altare collocan
de. ℣. Adiutoriũ. Dñe exaudi.
Dñs vobiſcũ. Oremus. Oratio.
Deus oium ſanctifica
tionuz ⁊ benedictio
nuz auctor: omnipo
tẽtiam tuam ſuppli
citer exoramus: vt ſu
per hanc tabulaz tuo ſacro altari
fidelium tuorum ſtudio applican
daz omni expulſa ſpurcitia gratiã
tue bene ✠ dictionis ⁊ ſanctifica
tionis noſtre ſeruitutis officio co
pioſe infũdas. Per dñz. Ultimo
aſpergatur aqua bñdicta. ¶ Bene
dictio baptiſterij ſiue lapidis fon
tiũ fit hoc mõ. ℣. Adiutoriũ ⁊c.
Dñs vobiſcuz Oremus. Oratio.
Omnipotẽs ſempiter
ne deus baptiſteriũ
hoc ſalutis eterne ce
leſti viſitatione dedi
catũ ſpiritus tui illũ
ſtratiõe ſancti ✠ fica: vt quotieſ
cunqz in fonte iſto lauandi trina
ablutione fuerint aſperſi: purga
tionem ⁊ oium delictorũ ſuorum
indulgentiã cõſequanť. Per chri
ſtum. ℟. Amẽ. Oremus. Oratio
Multiplica dñe bñ ✠ dictio
nẽ tuã: ⁊ ſpũs ſcti munere fi
dẽ nrãm corrobora: vt q in hec flu
enta deſcẽderint: i libro vite aſcri
bi mereanť. Per dñm nrm ⁊c. ℟.
Amẽ. Aſpergatur aqua bñdicta.
¶ De bñdictiõe ſigni vel cãpane.

Signuz vel campana
benedicenda: debet
benedici anteqz po
nať in cãpanili hoc
ordine. In primis de
bet cãpana ipſa ita ſuſpẽdi ⁊ ſitua
ri vt cõmode poſſit intus ⁊ extra
tãgi: tractari ⁊ circuiri. deinde prop

Cãpana bñdicẽda ſuſpẽditur tã alte qz poſſit intus ⁊ extra tangi.

pe ipſā cāpanā benedicēdā. paraƭ
pōtifici faldiſtoriū. Uas aque be
nedicēde. Aſpſoriū. Uas cuȝ ſale.
Lintea mūda ad extergendū cā
panā qñ op⁹ erit. Uas olei ſci īfir
moꝝ ſanctū chriſma. Thymiama
thus. mirra. ⁊ thuribulū cū igne.
Diaconus etiā accipit amictum: al
bam cingulū: manipulū: ſtolam ⁊
dalmaticā albi coloris. Quibus or
diatis pōtifex in ſacriſtia aut alio
cōueniēti loco parat⁹ amictu: al
ba: cingulo: ſtola: pluuiali albi co
loris: ⁊ mitra ſimplici baculū pa
ſtoralē manu geſtās venit ꝓpe cā
panā: vbi ſedens ſuꝑ faldiſtoriuȝ
ibidē ſibi paratum dicit cuȝ mini
ſtris pſalmos ſequētes videlicet.

Pōtifex cū miniſtris paratus cū mitra et baculo paſtorali venit prope cāpanam ⁊ ſedet ibi ſuper faldiſtorio ⁊ dić cū miniſtris ſequētes cū Gl'ia patri.

Miſerere mei de⁹: ſm magnā
miſericordiā tuaȝ. Tot⁹ dī
cū Glia p. ⁊ Sicut erat. Ali⁹ ps.
Deus ī noie tuo ſaluū me fac:
⁊ in virtute tua iudica me.
Deus exaudi orōnē meā: aurib⁹
percipe verba oris mei.
Qm̄ alieni inſurrexerūt aduerſū
me ⁊ fortes queſierunt aīam meā:
⁊ non propoſuerunt deum ante
conſpectum ſuum.
Ecce enim deus adiuuat me: ⁊
dominus ſuſceptor eſt aīe mee.
Auerte mala inimicis meis: ⁊ in
veritate tua diſperde illos.
Uolūtarie ſacrificabo tibi: ⁊ ꝯfi
tebor noī tuo dñe qm̄ bonuȝ eſt.
Quoniam ex omni tribulatione
eripuiſti me: ⁊ ſuper inimicos me
os deſperit oculus meus. Gloria
patri. Sicut erat. Alius pſalm⁹.

Miſerere mei deus miſerere
mei: quoniam in te cōfidit
anima mea.
Et in vmbra alarum tuaꝝ ſpera
bo: donec tranſeat iniquitas.
Clamabo ad deū altiſſimū: deū
qui benefecit mihi.
Miſit de celo ⁊ liberauit me: de
dit in opprobriū conculcātes me.
Miſit deus miſericordiaȝ ſuam ⁊
veritatē ſuā: ⁊ eripuit animā meaȝ
de medio catuloꝝ leonuȝ: dormi
ui conturbatus.
Filij hoīuȝ dētes eoꝝ arma ⁊ ſa
gitte: ⁊ lingua eoꝝ gladi⁹ acutus:
Exaltare ſuper celos deus: ⁊ in
omnem terram gloria tua.
Laqueū parauerūt pedibus me
is: ⁊ incuruauerūt aīam meam.
Foderūt ante faciē meā foueaȝ:
⁊ inciderunt in eam.
Paratū cor meū deus paratum
cor meū: cātabo ⁊ pſalmuȝ dicam.
Exurge glīa mea exurge pſalte
riū ⁊ cithara: exurgā diluculo.
Confitebor tibi in pplis dñe: ⁊
pſalmū dicā tibi in gentibus.
Quoniā magnificata eſt vſqȝ ad
celos miſericordia tua: ⁊ vſqȝ ad
nubes veritas tua.
Exaltare ſuꝑ celos deus: ⁊ ſuper
omnem terram gloria tua.
Glia pri. Sicut erat. Alius ps.
Deus miſereaƭ nrī ⁊ bñdicat
nobis: illuminet vultū ſuū
ſuper nos ⁊ miſereatur noſtri.
Ut cognoſcamus in terra viā tu
am: in omnibus gentibus ſaluta
re tuum.

Exorcizo te creaturā ſalis p deum ✠ viuum: per deū ✠ verum: per deum ✠ ſanctum: per deum qui te per heliſeū ꝓphetā in aquam mitti iuſſit vt ſanaretur ſterilitas aque: vt efficiaris ſal exorcizatum in ſalutē credentiū: vt ſis oibus te ſumētibus ſanitas aie ⁊ corpis: ⁊ effugiat atq̄ diſcedat ab eo loco in quo aſperſuſ fueris: omnis fantaſia ⁊ neqtia ac verſutia diabolice fraudis: oiſq̄ ſpiritus imundus: adiuratus: per eū qui vēturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ ſeculum per ignē. ℟. Amē. Deinde depoſita mitra dicit. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcū. ℟. Et cū ſpiritu tuo. Oremus.

Pōtifex ſine mitra dicit oionem.

Immenſam clementiā tuam oipotēs eterne de⁹ humiliter imploramus: vt hāc creaturam ſalis: quam in vſū generis humani tribuiſti: bene ✠ dicere ⁊ ſancti ✠ ficare tua pietate digneris: vt ſit oibus eā ſumētibus ſalus mētis ⁊ corporis: vt qcqd ex eo tactū vel reſperſum fuerit: careat omni immūditia: omniq̄ impugnatione ſpūalis nequitie per virtutem domini noſtri ieſu chriſti: qui venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ ſeculum per ignem. ℟. Amen.

Pōtifex cū mitra ſtans benedicit aquā.

Tum accepta mitra extēſa dextra ſuper aquam ſtans abſolute dicit.

Exorcizo te creatura aque in noie dei pa ✠ tris oipotentis: ⁊ in noie ieſu chri fi ✠ lij eius dñi nři: ⁊ i virtute ſpiritus ✠ ſancti: vt fias aqua exorcizata: ad effugādū oēm poteſtatē inimici: ⁊ ipſum inimicū eradicare ⁊ explātare valeas: cū angelis ſuis apoſtaticis: p virtutē eiuſdem dñi nři ieſu chri: q vēturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ ſeculum per ignem. ℟. Amen. Deinde depoſita mitra dicit. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Pontifex ſine mitra dicit oionem.

Deus q ad ſalutē humani generis: maxima queq̄ ſacramenta in aquarū ſubſtantia cōdidiſti: adeſto ꝓpitius inuocationibus noſtris: ⁊ elemento huic multimodis purificationibus ꝑparato virtutē tue bene ✠ dictionis infunde: vt creatura tua myſterijs tuis ſeruiens: ad abijciendos demones: morboſq̄ pellendos: diuine gratie ſumat effectū: vt quicquid in domibus vel in locis fideliū hec vnda aſperſerit: careat oi imunditia: liberetur a noxa. Non illic reſideat ſpiritus peſtilens: nō aura corrumpens: diſcedant omnes inſidie latētis inimici: ⁊ ſi qd eſt qđ aut incolumitati habitātium inuidet: aut quieti: aſperſione huius aque effugiat: vt ſalubritas per inuocationem tui ſancti nominis expetita: ab omnibus ſit īmpugnationibus defenſa: per virtutē dñi nři ieſu chri: q venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ ſeculū ꝑ ignē. ℟. Amē. Alia oro. Orem⁹.

Pōtifex mitit ſal i aquā in modum crucis.

Pontifex dicit orōnē ſuper vtrūq3.

Bene ✠ dic dn̄e hanc aquaz bn̄dictione celeſti: ⁊ aſſiſtat ſup eam virtus ſpiritus ſancti: vt cū hoc vaſculū ad inuitandos filios eccleſie preparatuz: in ea fuerit tinctū: vbicūq3 poſtmoduz ſonuerit eius tinit⁹: procul recedat virt⁹ īſidiantiū: vmbra fantaſmatuz: incurſio turbinū: ꝑcuſſio fulminū: leſio tonitruorū: calamitas tempeſtatū: oīſq3 ſpiritus procellarū: ⁊ cū clangorē illius audierit filij chriſtianoꝝ: creſcat in eis deuotionis augmentū: vt feſtinantes ad pie matris eccleſie gremiū: cantent ibi in eccleſia ſanctorū cāticuz nouū in laudes eorū: deferētes in ſono preconiū tube: modulationē pſalterij: exultationē organi: ſuauitatē tympani: iocunditatez cymbali: deprecantes dominū celi pro ſceleribus: ⁊ pro omnibus neceſſarijs ſuis: quatenus inuitare valeāt in templō ſactō tuō ſuis obſequijs ⁊ precibus: multitudinē exercitus angelorū: ⁊ intercedētibus oīum ſanctoꝝ meritis impetrare qđ popoſcerint mereātur. Saluator mūdi deus: qui cū patre ⁊ ſpū ſancto viuis ⁊ regnas in ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amē. Poſt hec pontifex mittit ſal in aquaz in modum crucis: ſemel dicēs.

Hec cōmiſtio ſalis ⁊ aque efficiat ſalutare ſacramētuz. In nomine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſancti. Quo facto ſup ſal ⁊ aquā cōmixtos dicit. ℣. Dn̄s vobiſcuz. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Deus iuicte virtutis auctor: ⁊ inſuperabilis īperij rex: ac ſemp magnific⁹ triumphator: qui aduerſe dn̄atiōis vires reprimis: qui inimici rugiētis ſeuitiā ſupas: qui hoſtiles nequitias potenter expugnas: te dn̄e tremētes ⁊ ſupplices deprecamur: ac petimus: vt hāc creaturā ſalis ⁊ aque dignanter aſpicias: benignus illuſtres. pietatis tue rore ſāctifices: vt vbicūq3 aſperſa fuerit per inuocationem tui ſancti noīs: oīs infeſtatio īmundi ſpūs abijciatur: terrorq3 venenoſi ſerpētis procul pellat̄: ⁊ ꝑſentia ſancti ſpirit⁹ nobis miſericordiā tuā poſcētib⁹ vbiq3 adeſſe dignet̄. Per dn̄z nr̄m ⁊c. ℟. Am̄.

Pōtifex accepta mitra incipit lauare cāpanā ⁊ ministri pſequuntur lotionē totā i/tus ⁊ extra lauādo: quā poſtea extergunt ⁊ pontifex iterim ſedet ⁊ dicit ſequētes ps

His peractis pōtifex accepta mitra: incipit lauare campanā cūz dicta aqua: ⁊ miniſtri proſequuntur lotionez lauātes eam totaliter intus ⁊ extra: deinde eā cum linteo mundo extergunt. Pontifice interim cum mitra ſedēte ⁊ cūz alijs miniſtris dicente pſal.

Lauda anima mea dominuz laudabo dominum in vita mea: pſallam deo meo quādiu fuero.

Nolite confidere in principibus: in filijs hominum in quibus non eſt ſalus.

Exibit ſpiritus eius ⁊ reuertetur in terram ſuā: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

Beatus cuius de⁹ iacob adiutor eius ſpes eius in domino deo ipſius: qui fecit celum ⁊ terram: mare: ⁊ omnia que in eis ſunt.

Hic solus ps indicitur in Pontificali antiquo

Qui cuſtodit veritatem in ſeculum facit iudiciū iniuriam patientibus: dat eſcam eſurientibus.
Dñs ſoluit compeditos: dominus illuminat cecos.
Dominus erigit eliſos: dominꝰ diligit iuſtos.
Dñs cuſtodit aduenas pupillū ꝛ viduam ſuſcipiet: ꝛ vias peccatorum diſperdet.
Regnabit dñs in ſecula deus tuus ſion: in generatione ꝛ generationem.
Gl'ia pri. Sicut erat. Alius ps.
Laudate dñm qm̄ bonus eſt pſalmus: deo noſtro ſit iocunda decoraq; laudatio.
Edificans hieruſalem dñs: diſperſiones iſraelis congregabit.
Qui ſanat contritos corde: ꝛ alligat contritiones eorum.
Qui numerat multitudinem ſtellarū: ꝛ oibus eis nomina vocat.
Magnus dñs noſter ꝛ magna virtus eius: ꝛ ſapientie eius non eſt numerus.
Suſcipiēs manſuetos dñs: humilians aūt pctōres vſq; ad terrā.
Precinite dño in cōfeſſione: pſallite deo noſtro in cithara.
Qui operit celum nubibus: ꝛ parat terre pluuiam.
Qui producit in montibꝰ fenū: ꝛ herbam: ſeruituti hominum.
Qui dat iumentis eſcā ipſorū: ꝛ pullis coruorū inuocantibus eū.
Non in fortitudine equi voluntatem habebit: neq; in tibiis viri beneplacitum erit ei.
Bene placitū eſt dño ſuper timētes eum: ꝛ in eis qui ſperant ſuper miſericordia eius.
Gl'ia pri. Sicut erat. Alius ps.
Lauda hieruſalem dominū: lauda deum tuum ſion.
Qm̄ cōfortauit ſeras portarum tuarum: benedixit filiis tuis in te.
Qui poſuit fines tuos pacem: et adipe frumenti ſatiat te.
Qui emittit eloquiū ſuum terre: velociter currit ſermo eius.
Qui dat niuem ſicut lanā: nebulam ſicut cinerem ſpargit.
Mittit cryſtallum ſuam ſicut buccellas: ante faciem frigoris eius quis ſuſtinebit?
Emittet verbum ſuum ꝛ liquefaciet ea: flabit ſpūs eiꝰ ꝛ fluēt aque.
Qui annuntiat verbum ſuum iacob: iuſtitias ꝛ iudicia ſua iſrael.
Non fecit taliter omni nationi: ꝛ iudicia ſua nō manifeſtauit eis.
Gl'ia pri. Sicut erat. Alius ps.
Laudate dominum de celis: laudate eum in excelſis.
Laudate eū oēs angeli eius: laudate eum omnes virtutes eius.
Laudate eum ſol ꝛ luna: laudate eum omnes ſtelle ꝛ lumen.
Laudate eum celi celorū: ꝛ aque oēs que ſuper celos ſunt laudent nomen domini.
Quia ipſe dixit ꝛ facta ſunt: ipſe mandauit ꝛ creata ſunt.
Statuit ea in ſeculū ꝛ in ſeculū ſeculi: pceptū poſuit ꝛ nō pteribit.
Laudate dominum de terra: dracones ꝛ omnes abyſſi.

I gnis grādo nix glacies ſpūs ꝓcellarū: que faciunt verbum eius.
M ontes ⁊ omnes colles: ligna fructifera ⁊ omnes cedri.
B eſtie ⁊ vniuerſa pecoꝛa: ſerpentes ⁊ volucres pennate.
R eges terre ⁊ oēs populi: pꝛincipes ⁊ omnes iudices terre.
I uuenes ⁊ virgines ſenes cū iunioꝛibus laudent nomē domini: qꝛ exaltatū eſt nomē eius ſolius.
C ōfeſſio eius ſup celū ⁊ terrā: ⁊ exaltauit coꝛnu populi ſui.
H ymnus omnib⁹ ſanctis eius: filijs iſrl' pplō appꝛopinquāti ſibi.
C antate dn̄o canticū nouū: laus eius in eccleſia ſanctoꝛum.
L etetur iſrael in eo qui fecit eū: ⁊ filie ſion exultent in rege ſuo.
L audēt nomen eius in choꝛo: in tympano ⁊ pſalterio pſallant ei.
Q uia beneplacitum eſt domino in populo ſuo: ⁊ exaltauit manſuetos in ſalutem.
E xultabunt ſancti in gloꝛia: letabuntur in cubilibus ſuis.
E xultationes dei in gutture eoꝛum: ⁊ gladij ancipites in manibus eoꝛum.
A d faciendam vindictam in nationib⁹: icrepationes in populis.
A d alligandos reges eoꝛum in compedibus: ⁊ nobiles eoꝛum in manicis ferreis.
V t faciant in eis iudicium cōſcriptū: gloꝛia hec eſt oib⁹ ſanctis ei⁹.
L audate dn̄ in ſanctis eius: laudate eū in firmamēto v̓tutis ei⁹.
L audate eū in virtutibus eius: laudate eum ſm̄ multitudinē magnitudinis eius.
L audate eū in ſono tube: laudate eum in pſalterio ⁊ cithara.
L audate eum in tympano ⁊ choꝛo: laudate eū i choꝛdis ⁊ oꝛgano.
L audate eum in cymbalis bene ſonantibus laudate eū in cymbalis iubilationis: omnis ſpūs laudet dn̄. G lia patri. S icut erat. *Finitis pſal. pōtifex ſtās cū mitra facit ſignum crucis cum pollice intincto in oleo iſirmoꝝ ab extra ſuper cāpanam ⁊ ſtās ſine mitra dicit orationem.*
Quibus finitis ſurgit pōtifex cū mitra: ⁊ cū pollice dextre manus facit ab extra ſupꝛa cāpanam de oleō ſcō īfirmoꝝ ſignū crucis: quo facto depoſita mitra dic. Oꝛem⁹.

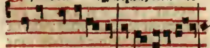
D Eus q per ſanctū moyſen legiferū famulū tuū: tubas argenteas fieri p̄cepiſti: quas dū leuite tēpoꝛe ſacrificij clangerēt: ſonitu dulcedinis populus monitus ad te ad oꝛandū fieret pꝛeparatus: ⁊ ad celebꝛanda ſacrificia cōueniret: quarūq; clangoꝛe etiam hoꝛtatus ad bellū: tela pꝛoſterneret aduerſantiū: pꝛeſta queſumus: vt hoc vaſculū ſancte tue ecclie pꝛeparatū: a tuo ſancto ſpiritu: per noſtre humilitatis ſeruitiū ſancti ✠ ficetur: vt per illius tactū ⁊ ſonitū: fideles inuitentur ad ſanctā matrē ecclīā: ⁊ ad p̄miū ſupnū. Et cū melodia illius auribus inſonuerit populoꝝ: creſcat in eis deuotio fidei: ⁊ amoꝛ ſpiritualis: ꝓcul pellantur omnes inſidie inimici: fragoꝛ grandinum: ꝓcella turbinū: impetus tēpeſtatū: tēperent̄ infeſta tonitrua: vētoꝝ flamina fiāt ſalubꝛiter ac mo *Nume. x.*

derate ſuſpẽſa: proſternat aereas tempeſtates dextera tue virtutis vt hoc audientes tintinnabulum tremeſcant ⁊ fugiant ante crucis in eo depictum vexillum: cui flectitur omne genu celeſtium: terreſtrium: ⁊ infernorũ: quod ipſe deus noſter ieſus chriſtus preſtare dignetur: qui abſorpta morte per patibuluʒ crucis regnat in gloria dei patris: cum eodem patre ⁊ ſpiritu ſancto per omnia ſecula ſeculorũ. ℟. Amen. Põtifer accepta mitra: extergit cum lintheo mundo crucem a ſe factam. Deinde inchoat ſchola proſequente aĩam:

Pontifex ſtãs cum mitra extergit cũ linteo mũdo crucem a ſe factã ⁊ inchoat aĩam. Vox dñi.

Vox domini ſup aquas multas

deus maieſta tis intonuit dñs

ſup aquas multas. E v o v a e

Vox dñi in virtute: vox dñi in magnificentia. ps.

Vox dñi cõfringentis cedros: ⁊ cõfringet dñs cedros libani.

Et cõminuet eas tanq̃ʒ vitulum libani: ⁊ dilectus queadmodum filius vnicornium.

Vox domini intercidentis flãmã ignis: vox domini cõcutientis deſertum: ⁊ commouebit dominus deſertum cades.

Vox dñi preparãtis ceruos ⁊ reuelabit cõdenſa: ⁊ in templo eius omnes dicent gloriam.

Dñs diluuiũ inhabitare facit: ⁊ ſedebit dñs rex in eternum.

Dñs virtutẽ populo ſuo dabit: dñs bñdicet populo ſuo in pace.

Gloria patri. Sicut erat. Deinde repetitur aña. Interim pontifex cum mitra ſtans facit cũ pollice dextre manus de oleo ſacto infirmorum. vij. cruces exterius ſuper campanã ⁊ deintus cum chriſmate quatuor pari diſtantia: dicens dum quãlibet crucem facit.

Aña repetitur Dũ aña ⁊ ps cantant põtifex ſtans cuʒ mitra ſeptem cruces de oleo infirmorũ ſup cãpanã exteriꝰ ⁊ quatuor d ſacro chriſmate in pari diſtantia interius ad quãlibet crucem dicens. Conſecretur ⁊c.

Conſe ✠ cret ⁊ ſancti ✠ ficet domine ſignũ iſtud. In nomine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpũs ✠ ſancti. In honore ſancti talis pax tibi. Deinde finitis aña. ⁊ ps. ac factis crucibus p̃dictis põtifer ſtãs depoſita mitra dicit. Oremus.

Pontifex factis crucibꝰ ſine mitra ſtãs dicit orationem.
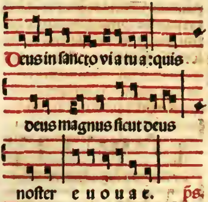

Omnipotẽs ſẽpiterne deꝰ: q ante arcã federis p clangorẽ tubarũ: muros lapideos: qbus cingebatur aduerſantiũ exercitus cadere feciſti: tu hoc tintinabulũ celeſti bñ ✠ dictiõe pfundere: puri ✠ ficare: ⁊ ſancti ✠ ficare: ⁊ cõſe ✠ crare digneris: vt ad ſonitũ eiꝰ effu

Joſue. vj.

giant ignita iacula inimici: percuſ-
ſio fulminũ: ĩpetus lapidum: leſio
tẽpeſtatũ: vt ad interrogationem
propheticã. Quid eſt tibi mare ꝙ
fugiſti: ſuis motibus cum iordani
co retroactis fluento reſpõdeat:
A facie dñi mota eſt terra: a facie
fo. cxiij. dei iacob. Qui conuertit petrã ſo-
lidã in ſtagnũ aque: ⁊ rupẽ in fon
tes aquarũ. Non ergo nobis do-
mine non nobis: ſed nomini tuo
da gloriã ſꝫm miſericordiã tuã: vt
cũ preſens hoc vaſculuꝫ: ſicut reli
qua altaris vaſa: ſacro chriſmate
tangitur: ⁊ oleo ſacro ſancto vn-
gitur: tua bene ✠ dictione ſancti-
ficet: ⁊ quod arte aut metalli ſpe-
cie non poteſt fieri dignũ: fiat tua
benedictione perfuſum: vt quicũ-
qꝫ ad ſonitũ eius cõuenerint: ab
omnibus inimici tentationibus
liberentur in corpore: ⁊ a prauis
cogitationibus mũdentur in mẽ
te: ſemperqꝫ fidei catholice docu-
menta ſectentur: atqꝫ tue conſola
tionis gratiam percipere merean
tur. Saluator mundi cui flectitur
omne genu celeſtium: terreſtrium
⁊ infernorum qui cum patre ⁊ ſpi-
ritu ſancto viuis ⁊ regnas deus
ĩ ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amẽ. Tũ ſedet
pontifex ⁊ accepta mitra imponit
in thuribulo thimiama: thus: ⁊
mirrham: ſi haberi poſſunt: alio-
quin que ex ipſis habentur: qui-
bus impoſitis thuribuluꝫ ipſum
ſupponitur campane ſeu ſigno vt
totum fumum recipiat: ſchola in-
terim cantante antiphonam.

Pontifex ſedet cum mitra ⁊ ĩponit thuribulo thymiama thus ⁊ mirrhaꝫ ſi haberi poſſunt. ⁊ ipm thuribulum ſupponitur campane vt totum fumũ recipiat cantante interim ſchola añaꝫ. Deus in ſcõ.

ps.
Viderunt te aque deus viderũt
te aque ⁊ timuerũt: ⁊ turbate ſunt
abyſſi.
Multitudo ſonitus aquarũ: vo-
cem dederunt nubes.
Etenim ſagitte tue tranſeũt: vox
tonitrui tui in rota.
Illuxerũt coruſcatiões tue orbi
terre: cõmota ẽ ⁊ ꝯtremuit terra.
In mari via tua ⁊ ſemite tue in a-
quis multis: ⁊ veſtigia tua nõ co-
gnoſcentur.
Deduxiſti ſicut oues pplꝫ tuũ: in
mãu moyſi ⁊ aarõ. Gloria pri. Si-
cut erat. Quibus dictis depoſita
mitra ſurgit põtifex ⁊ dicit. Oremꝰ

Pontifex ſtãs ſine mitra dicit orationem.

Omnipotens dominator
xpe qui ſꝫm carnis aſſũptio

nem: dormiẽs in naui: dũ oboꝛta tempeſtas maria conturbaſſet: te protinus excitato ⁊ imperãte diſſi luit. Tu neceſſitatibus populi tui benignus ſuccurre. tu hoc tintinnabulum ſpiritus ſancti roꝛe perfunde: vt ante ſonitũ illius ſemp fugiat bonoꝝ inimicus: inuitetur ad fidẽ populus chꝛiſtianus: hoſtilis terreatur exercitus: confoꝛtetur in dño p illud populus tuus
.x. Re.xvij. cõuocatus: atq; ſicut ſup dauiticã citharam delectatus deſup deſcẽdat ſpũs ſctũs. ⁊ vt Samuele crinigero agnum mactante: in holocauſtũ tuũ rex eterni imperij: fragoꝛ aurarũ turbã repulit aduerſãtiũ. Ita dũ huius vaſculi ſonitus trãſierit per nubila: eccleſie tue cõuentum: manus conſeruet angelica fruges credẽtiũ mentes ⁊ coꝛpoꝛa ſaluet protectione ſempiterna: per te ieſu chꝛĩe: qui viuis ⁊ regnas in vnitate eiuſdẽ ſpũs ſancti deus: per oĩa ſecula ſeculoꝛum. ℞. Amẽ. Deinde diaconus ſacris veſtibus albi coloꝛis paratus dicit. Dñs vobiſcũ. ℞. Et cum ſpiritu tuo. Sequẽtia ſcĩ euãgelij ſ᷒ lucã.

Diaconus albis veſtibus parat⁹ citat euangelium. ca.x.

In illo tempoꝛe: Intrauit ieſus in quoddã caſtellũ: ⁊ mulier quedam martha nomine excepit illũ in domũ ſuã. ⁊ huic erat ſoroꝛ noĩe maria: que etiã ſedens ſecus pedes dñi audiebat verbum illius. Martha autẽ ſatagebat circa frequẽs miniſteriũ. Que ſtetit ⁊ ait: Domine non eſt tibi cure ꝙ ſoroꝛ mea reliquit me ſolam miniſtrar: Dic ergo illi vt me adiuuet. Et reſpondẽs dixit illi dominus: Martha martha ſolicita es: ⁊ turbaris erga plurima. Poꝛro: vnũ eſt neceſſarium. Maria optimam partem elegit: que non auferetur ab ea. Finito euangelio pontifex oſculatur libꝛum euangelioꝛũ per vnum ex miniſtris ſibi poꝛrectuꝫ. Tum producit ſuper campanam benedictam ſignum crucis: ⁊ diſcedens reuertitur ad locum vbi paramenta accepit: in quo dimiſſis ſacris veſtibus vadit in pace.

Pontifex oſculat' libꝛuꝫ euangelioꝝ producto ſigno crucis ſup cãpanã et vadit in pace.

¶ De benedictione ⁊ impoſitiõe crucis pꝛoficiſcentibus in ſubſidium ⁊ defenſionem fidei chꝛiſtiane ſeu recuperationem terre ſancte.

Profecturus in ſubſidiuꝫ ⁊ defenſionem fidei chꝛiſtiane: ſeu recuperationem terre ſãcte: genuflectit ante pontificẽ: coꝛã quo vnus miniſtroꝝ tenet crucẽ benedicendaꝫ illi ipõnẽdã. Tũ põtifex ſtãs ſine mitra dicit ſup crucẽ. ℣. Adiutorium nr̃m in noĩe dñi. ℞. Qui fecit celũ ⁊ terrã. ℣. Dñs vobiſcuꝫ. ℞. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Omnipotẽs deus: qui crucis ſignũ ꝑcioſo filij tui ſanguine dedicaſti: quiq; p eandẽ crucẽ filij tui dñi noſtri ieſu chꝛiſti mundum redimere voluiſti: ⁊ per virtutẽ eiuſdẽ venerabilis crucis: humanũ gen⁹ ab antiqui hoſtis chirographo liberaſti: te ſuppliciter exoꝛamus: vt digneris hãc crucẽ

paterna pietate bene ✠ dicere: ⁊
celeſtem ei virtutem ⁊ gratiam im
partiri: vt quicunqȝ eam in paſ
ſionis ⁊ crucis vnigeniti tui ſignũ
ad tutelaȝ corporis ⁊ anime ſuper ſe
geſtauerit: celeſtis gratie plenitu
dine in ea ⁊ munimen: valeat tue
benedictionis accipere: ⁊ quemad
Nume. xvij. modum virgam aaron ad rebel
lium perfidiam repellẽdam bene
dixiſti: ita ⁊ hoc ſignum tua dexte
ra bene ✠ dic: ⁊ cõtra omnes dia
bolicas fraudes: virtutem ei tue
defenſionis ipendas: vt portanti
bus illud anime pariter ⁊ corporis
proſperitatem conferat ſalutarem:
⁊ ſpiritualia in eis dona multipli
cet. Per eundem xp̄m dominum
nr̃m. ℟. Amen. Deinde pontifex
aſpergit crucẽ ipſam aq̃ benedicta
⁊ ſup recepturũ ipſã dicit. Oremꝰ.

Pontifex aſpergit crucẽ aqua bñdicta ⁊ eum q eaȝ recipit ⁊ dicit orationem.

Domine ieſu chriſte fili dei vi
ui: q es verus ⁊ omnipotens
deus: ſplendor ⁊ imago patris ⁊
vita eterna: qui tuis diſcipulis aſſe
Matth. xvj. ruiſti: vt quicunque vult poſt te
venire ſemetipſum abneget: ⁊ ſu
am crucẽ tollẽs: te ſequatur: que
ſumus immenſam clemẽtiam tuã
vt hunc famulũ tuũ qui iuxta ver
bũ tuũ ſeipſ abnegare: ſuãqȝ cru
cem tollere: ⁊ te ſequi: ac contra
inimicos nr̃os pro ſalute populi
tui electi pparare ⁊ pugnare deſi
derat: ſemper ⁊ vbiqȝ ptegas: ac
a periculis oibus eruas: ⁊ a vin
culo peccatorum abſoluas: acceptũ
que votum ad effectum deducas
Joan. xiiij. optatum. Tu domine qui es via:
veritas ⁊ vita: ⁊ in te ſperãtiũ for
titudo: eius iter bene diſponas: ⁊
proſpera cuncta concedas: vt in
ter preſentis ſeculi anguſtias: tuo
ſemper auxilio guberneť. Mitte
ei domine angelum tuum raphae
lem: qui thobie comes fuit in itine
re ſuo: cuiuſqȝ patrẽ a corporis ceci
tate liberauit: ⁊ in eundo ⁊ redeũ
do ſit ei defenſor contra omnes vi
ſibiles ⁊ inuiſibiles hoſtis inſi
dias: ⁊ omnem mentis ⁊ corporis
ab eo cecitatem repellat: qui cum
deo patre ⁊ ſpiritu ſancto viuis ⁊
regnas deus: per omnia ſecula ſe
culorum. ℟. Amen. Tum ponti
fex imponit illi crucem dicens.

Pontifex imponit illi crucẽ dicẽs Accipe ⁊c.

Accipe ſignũ crucis: In noie
pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpũs ✠
ſancti in figuraȝ crucis paſſionis
⁊ mortis chriſti: ad tui corporis ⁊
anime defenſionem: vt diuine bo
nitatis gratia poſt iter expletum
ſaluus ⁊ emendatus ad nos va
leas remeare. Per chriſtum domi
num noſtrum. Demum pontifex
aſpergit cruce ſignatum aqua be
nedicta. Qui genuflexus oſcula
tur manũ pontificis ⁊ diſcedit.

Pontifex aſpgit ſignatum aq̃ bñdicta. q genuflexus oſculať manum pontificis.

¶ De benedictione armorum.

Pontifex bñdicturus
arma: que aliquis mi
niſtrorũ coram eo te
net: aut ſupra altare
vel aliquam menſam
ponunť: ſtans ſine mitra dicit. ℣.
Adiutoriũ nr̃m in noie dñi. ℟.
Qui fecit celũ ⁊ terrã. ℣. Dñs vo
biſcũ. ℟. Et cũ ſpũ tuo. Oremꝰ.

Pontifex ſine mitra dicit adiutoriũ ⁊c.

Signaculũ

SIgnaculuz ⁊ benedictio dei oipotẽtis pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ ſpiritus ✠ ſancti: deſcendat ſup hec arma: ⁊ ſuper induẽtẽ ea: quibus ad tuendam iuſtitiaz induat. Rogamus te dñe deus: vt illũ ꝓtegas ⁊ defendas: qui viuis ⁊ regnas deus: Per omnia ſecula ſeculoꝝ. ℞. Amẽ. Alia oĩo. Oremꝰ.

DEus oipotẽs: i cuius manu victoria plena cõſiſtit: quiqȝ etiam dauid ad expugnandum
1. Re. xvij. rebellem goliam vires mirabiles tribuiſti: clemẽtiã tuã humili ꝑce depoſcimꝰ: vt hec arma almifica pietate bene✠dicere digneris ⁊ ꝯcede famulo tuo. N. eadẽ geſtare cupiẽti: vt ad munimẽ ac defẽſionẽ ſctẽ mr̃is eccl̃ie: pupilloꝝ ⁊ viduaꝝ: ꝯtra iuiſibiliũ ⁊ viſibiliũ hoſtium impugnationem ipſis libere ⁊ victorioſe vtatur. Per chriſtum dominum noſtrũ. ℞. Amẽ.

Aſpergit aqua benedicta. Deinde aſpergit ea aqua benedicta. ¶ De benedictione enſis.

Pontifex ſine mitra dicit adiutoriũ nr̃. POntifex enſeȝ bñdicere volens: illo cui tradẽdus eſt corã eo genuflectẽte: quem vnus ex miniſtris corã eo tenet: ſtãs ſine mitra dicit. ℣.

Adiutoriũ nr̃m in noie dñi. ℞. Qui fecit celũ ⁊ terrã. ℣. Dñs vobiſcũ. ℞. Et cũ ſpũ tuo. Oremus

BEne✠dicere digneris que ſumus dñe enſem iſtũ ⁊ hũc famulũ tuũ: qui eũ te inſpirãte ſuſcipere deſiderat: pietatis tue cuſtodia munias: ⁊ illeſũ cuſtodias. Per xp̃m dñm noſtrũ. ℞. Amẽ.

Deinde aſpgit ipſum enſeȝ aqua bñdicta: ⁊ tradit eum illi dicens:

ACcipe enſem iſtũ in nomine pa✠tris ⁊ fi✠lij ⁊ ſpiritus ✠ ſancti: ⁊ vtaris eo ad defenſionem tuam: ac ſancte dei eccleſie: ⁊ ad confuſionem inimicorum crucis chriſti ac fidei chriſtiane: ⁊ quãtum humana fragilitas permiſerit cum eo neminem iniuſte ledas: quod ipſe tibi preſtare dignetur qui cuȝ patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculorum. ¶ De benedictione ⁊ traditione vexilli bellici.

POntifex vexillũ bellicũ qđ vnus ex miniſtris coram eo tenet benedicere volens: ſtans ſine mitra dicit verſus. Põtifex ſine mitra benedicit vexillum quod ab vno miniſtroꝝ corã ſe tenetur. Adiutoriũ nr̃m in noie domini. ℞. Qui fecit celũ

⁊ terraꝫ. ℣. Dñs vobiſcũ. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Omnipotẽs ſempiterne deus: qui es cunctorum benedictio: ⁊ triumphantium fortitudo: reſpice propitius ad preces humilitatis noſtre: ⁊ hoc vexillum qđ bellico vſui preparatum eſt: celeſti bene ✠ dictione ſanctifica: vt cõtra aduerſarias ⁊ rebelles nationes: ſit validum tuoqꝫ munimine circũſeptum. ſitqꝫ inimicis chriſtiani populi terribile: ac intercedentibus ſanctis tuis ſolidamentum ⁊ victorie certa fiducia: tu enim es deus qui conteris bella: ⁊ celeſtis preſidij ſperantibus in te preſtas auxilium. Per dominum ⁊c. ℟. Amen. Deinde aſpergit vexillum aqua benedicta. Tum ſedens accepta mitra genuflexo coram eo illo cui vexillum tradendum eſt conſignat ei ipſum vexillum dicens.

Pontifex aſpgit vexillum aq̃ bñdicta, ⁊ ſedens cum mitra tradit vexillũ cui tradẽdus ẽ ante ſe genuflexo dicẽs. Accipe.

Accipe vexillum celeſti benedictione ſanctificatum ſitqꝫ inimicis populi chriſtiani terribile: ⁊ det tibi dominus gratiam: vt ad ipſius nomen ⁊ honorem cum illo hoſtium cuneos potenter penetres incolumis ⁊ ſecurus. Deinde dat ei oſculũ pacis dicẽs. Pax tibi. q̃ ſurgit ⁊ diſcedit. ¶ Scđm aliquas eccleſias benedictio ⁊ traditio vexilli fit modo infraſcripto.

Omiſſuꝫ in nouo põtificali ⁊ ex alio antiquo ſuperadditũ.

Primo dicitur aña. Exaudi nos domine qm̃ benigna eſt miſericordia tua ⁊c. vt infra in celebratione concilij. Et dicuntur letanie. ſ. fol. r. põtifice ⁊ alijs omnibus genuflexis. Et poſtq̃ꝫ dixerint. Ut obſequiũ ſeruitutiſ noſtre ⁊c. Põtifex ſurgit ⁊ ſtans cum baculo paſtorali in ſiniſtra ⁊ mitra dicit ſequentes ℣. Ut capitaneũ noſtrũ cum exercitibus ſuis regere ⁊ ꝓtegere digneris. ℟. Te ro. Ut hoc vexilluꝫ benedicere ⁊ ſanctificare ad victoriã obtinendã tua gratia ⁊ benignitate digneriſ. ℟. Te ro. Pontifex iterum ſup faldiſtoriũ procũbit ⁊ ſchola letaniã perficit Qua cõpleta dicit̃ aña. Auxilium meũ a domino ⁊ ps̃. Leuaui oculos ⁊ ps̃. Ad te leuaui ⁊ ps̃. Benedictus dñs q docet manus ⁊c. Aña. repetit̃ kyrie el. chriſte el. kyrie el. Pr̃ nr̃. Et ne nos. ℣. Saluum fac populũ tuuꝫ dñe. ℟. Et bñdic hereditati tue. ℣. Memor eſto cõgregationis tue. ℟. Quaꝫ poſſediſti ab initio. ℣. Fiat pax in virtute tua. ℟. Et abũdãtia in turribus tuis. ℣. Domine exaudi ℣. Dñs vobiſcũ. Oremus. Orõ.

Deus qui corda fideliũ ſancti ſpũs illuſtratione docuiſti: da nobiſ in eodẽ ſpũ recta ſapere: ⁊ de eius ſemp cõſolatiõe gaudere. Oĩpotẽs ſempiterne deus q es cunctorum benedictio ⁊c. vt ſ. vſqꝫ ad oſculum pacis incluſiue.

¶ Libri pontificalis ſm ritum ⁊ vſum ſancte Romane eccleſie Pars .iij. incipit.

¶ De officio faciēdo in feria quarta cinerꝝ.

In capite ieiunioꝝ ſolēni-
ter penitētes ex inſtitutiōe
cōcilij agathenſis de eccl'ia
eijciunť hoc modo. Peni-
tētes enim qbus ſm ius vel
cōſuetudinē pro grauiori-
bus criminibꝰ ſolēnis peni
tētia eſt imponēda: hac die
hora quaſi tertia cōueniūt
ad eccleſiā cathedralē in vi
libus veſtimētis: nudis pe
dibus: ⁊ vultibus ad terrā
demiſſis quoꝝ noīa ſcribi debēt accipientes peniten-
tiā iuxta modū culpe ab epi penitētiario: vel ab his q
bus hoc officiū cōmiſſum eſt: ⁊ poſtea oēs emittunť.

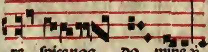
⁊ manēt añ fores ecclie. Et pōtifex interiʒ dicta ſexta parat amictu: alba: ſtola: pluuiali: ſeu cappa: mitra ſimplici ⁊ baculo paſtorali. Si aūt pontifex eſt celebraturus dum dicit tertia ſeu ſexta more ſolito accipit ſandalia ⁊c. ⁊ vltra predicta accipit tunicellam ⁊ dalmaticā: ⁊ deſuper pluuiale: ⁊ benedicit cineres omnibus canonicis cum pluuialibus; archidiacono a dextris ⁊ alio a ſiniſtris pontificis aſſiſtētibus cū planetis ante pectus plicatis: ſtātibus per totā diſtributionem cinerū ⁊ miſſam. Si vero noluerit celebrare: datis cineribus oēs deponūt paramēta; ⁊ etiā pōtifex q reaſſumpta cappa facit confeſſionem cū celebrāte ad primas orōnes ante Epl'aʒ. ⁊ ad ℣. Adiuua nos. poſt Epl'aʒ ⁊ dicto ſanct⁹: vſqʒ ad Per oīa ſecula. añ Agnus dei: ⁊ ad orōnes oēs poſt cōionē. Pontifex in faldiſtorio ante medium altaris poſito genuflectit: ⁊ alij oēs in locis ſuis genuflectunt pter aſſiſtētes diaconuʒ ⁊ ſubdiaconuʒ q nō genuflectūt: niſi ad ℣. Adiuua nos. ⁊c. miniſtri etiam parant qlibet in ordine ſuo ⁊ benedicunt cineres de ramis anni pteriti ſi haberi poſſunt iuxta cōſuetudinem quarundaʒ eccleſiarum: ⁊ benedicuntur in hunc modum vcʒ: Pōtifex ſedēs cū mitra icipit añ. Exaudi nos. ⁊ ſchola pſeqt.

Exaudi nos domine quo

niaʒ benigna eſt miſericor dia

tu a ſecundum multitu dinē

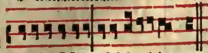

miſeratio num tua rum

re ſpice nos do mine ℣

Saluum me fac deus quoni

am intrauerunt aque vſqʒ ad

a nimam meam. Glo ria.

patri ⁊ fi li o: ⁊ ſpiritu i ſancto.

Qua repetita deponit ſibi mitra: ⁊ dicit ſeqntes orōnes: ad vltimā orōnē accedūt duo accoliti: vn⁹ cū thuribulo ⁊ nauicl'a: ali⁹ cū vaſe aq bndicte ⁊ archipiſbro miſtrāte nauiculā iponit icēſū: deide cieres q̊s iuxta ſedē ſuā ſubdiacon⁹ i al q̄ vaſe tenuit aſpgit ⁊ incēſat ſtās ſine

mitra: tum idē archip̄ſbyter ſeu alius maioꝛ ſi adeſt imponit cineres ſup caput pontificis ſedētis: ⁊ caput aliqualiter humiliātis: nihil tamē dicēs: imponit: deinde mitra pōtifici ⁊ gremiale. Qui archip̄ſbyter coꝛā eo inclinatus imponit cineres in modū crucis dicēs: **Memēto hō** ⁊c. ⁊ ſucceſſiue oib⁹ alijs oꝛdine ſuo. Si vero pontifex nō ſit in ſua eccleſia acceptis oib⁹ paramētis pōtificalibus vſq3 ad planetā ſeu caſulā excluſiue dimiſſis chirotecis ⁊ anulo pontificali cū pluuiali ⁊ mitra ſimplici ex faldiſtoꝛio accedit ad altare vbi depoſita mitra ſtās in coꝛnu ep̄le benedicit cineres in aliquo vaſe ſup altari poſito. benedictis cinerib⁹ ponit faldiſtoꝛiū ante mediū altaris vertens renes ad altare: ⁊ ibide3 imponūtur cineres pōtifici q ſedet accipit mitram ⁊ gremiale ⁊ imponit cineres oib⁹ oꝛdine ſuo cū imponuntur cineres pontifici choꝛus icipit cātare añ. **Immutemur habitu** ⁊c. finita diſtributiōe cinerū lauat man⁹: tū accedūt ante pōtificē duo ceroferarij ⁊ pōtifex ſurgēs ſine mitra dicit oꝛonē. **Concede nobis** ⁊c. deinde ſedet deponit pluuiale ⁊ accipit chirotecas planetā ⁊ anulum pōtificalem ⁊ p̄cedit i miſſa put in oꝛdinario. ℣. Dñs vobiſcū. Oremus. Oꝛo.

Omnipotens ſempiterne deus parce metuentibus: propitiare ſupplicātibus: ⁊ mittere dignare ſanctum angelū tuū de celis: qui bene ✠ dicat ⁊ ſancti ✠ ficet cineres iſtos: vt ſint remediū ſalutare omnibus nomē ſanctū tuum humiliter imploꝛantibus: ac ſemetipſos pro cōſcientia delictoꝝ ſuorum accuſantibus: atq3 ante conſpectum diuine clementie tue facinoꝛa ſua deploꝛantibus: ⁊ ſereniſſimā pietatē tuā ſuppliciter obnixeq3 flagitātibus: p̄ſta q̄ſumus p inuocationē ſanctiſſimi noīs tui: vt quicūq3 vos ſup ſe aſperſerint: p redēptione peccatoꝝ coꝛpis ſanitatē ⁊ aīe tutelā percipiāt. ⁊ in quocunq3 loco aſpſi fuerint in tuo nomine ſanctificet. Per chr̄m dñm nr̄m. ℟. Amen. Oremus. Oꝛo.

Deus qui non moꝛtē ſed penitētiā deſideras peccatoꝝ: fragilitatē ɔditionis humane benigniſſime reſpice: ⁊ hos cineres quos cauſa p̄ferēde humilitatis atq3 p̄merēde venie coꝛpibus noſtris imponi decernimus: bene ✠ dicere tua pietate digneris: vt qui nos cinerē eſſe ⁊ ob prauitatis noſtre meritum in pulueres reuerſuros cognoſcimus: peccatoꝝ omnium veniam ⁊ p̄mia penitentibus repromiſſa miſericoꝛditer cōſequi mereamur. Per chriſtū dominū nr̄m. ℟. Amē. Orem⁹ Oꝛo.

Omnipotēs ſempiterne de⁹ q primo hoi tranſgredienti mādatū tuū nec cōfitēti peccatum p̄priū denūtiaſti q cinis eſſet ⁊ in cinerē reuerteret: te ſuppliciter expoſcimus: vt parcas nobis peccata noſtra tibi veraciter ɔfitētib⁹:

⁊ da vt p̄ impoſitionē huius cineris veniā ꝯſequamur. ⁊ de pctō ad iuſtitiā: de corruptione ad incorruptionē: de morte ad vitā puenire mereamur eternā. Per xp̄m dn̄m nr̄m. ℟. Amē. Oremꝰ. Oro.

Deus q humiliatione flecteris ⁊ ſatiſfactione placaris: amorem tue pietatis inclina precibus noſtris: ⁊ capitibus ſeruorum tuorum horum cinerū aſperſione attactis effunde propitius gratiam tue bene ✠ dictionis: vt eis ſpiritu compunctionis repletis que iuſte poſtulauerint efficaciter tribuas: ⁊ conceſſa perpetua ſtabilitate manere intacta decernas. Per chriſtum dominum noſtrum. ℟. Amen. Oremus. Oratio.

Omnipotens ſempiterne deus qui niniuitis in cinere ⁊ cilitio penitentibus indulgētie remedia pſtitiſti: cōcede ppitius: vt ſic eos imitemur habitu: quatenus venie proſequamur obtentu. Per dn̄m noſtrum ieſum chriſtū filium tuum qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūs ſancti deus. Per omnia ſecula ſclorum. ℟. Amen.

Poſt bn̄dictionem cineres aſpergant aqua bn̄dicta. Cineribꝰ bn̄dictis pontifex cū miniſtris ſchola pcedēte ⁊ toto clero cruce aqua bn̄dicta ⁊ duobꝰ cereis pcedentibus egreditur chorū circa mediū eccl'ie vbi parata ſit ſedes. Tūc clerus diuidit p duos choros hinc inde vſus valuas eccl'ie. Penitentes vero oēs ingreſſi proſternūt ſecū lachrymis in eccl'ie pauimēto corā epō iter vtrūq₃ chorū. Tunc pōtifex vel archipreſbyter ponit cineres ſuper capita ſingulorū dicens. Memēto fili q₂ cinis es ⁊ in cinerē reuerteris: age penitētiam vt habeas vitā eternā. Et vnus ex canonicis aſpgit eos aqua benedicta. Poſtea pōtifex benedicit cilitia in hunc modū. ℣. Adiutorium. ⁊c. Dn̄e exaudi. Dominus vobiſcū. Oremus. Oratio.

Omnipotens ſempiterne deus qui peccatoribus pietatis tue miſericordiā qrētibus hoc indumento veſtitis miſericordiā ⁊ veniā tribuiſti: obſecramus clementiā tuā: vt hoc indumētū qd vocatur cilitiū bene ✠ dicere ⁊ ſanctificare digneris: vt qcunq₃ eo pro peccatis ſuis indutus fuerit ⁊ miſericordiam implorauerit veniā ⁊ indulgentiam tue miſericordie cōſequatur. Per chriſtum. ℟. Amen. Aſpergātur aqua benedicta. Benedictis cilitijs epiſcopus capita eorum cooperit cum eis dicens.

Apud dn̄m miſericordia eſt: ⁊ apud deū redemptio: ita enim lapſis hominibus ſubuenit

nō ſolū per baptiſmi ⁊ ꝯfirmatio
nis grām. ſed etiā ꝑ penitentie me
dicinā. vt ſpūs humanus vita re
paret eterna. ℟. Deo grās. Quo
facto pōtifex incipit añam Ne re
miniſcaris: ⁊ ſup faldiſtoꝛium ac
cūbit: ⁊ miniſtri ⁊ totus ppl's ⁊ pe
nitentes ꝓſternūt ſe in terraꝫ ⁊ ꝓ
ipſoꝛum penitentiū abſolutione
dicūt ſeptem pſalmos penitētia
Fol.67 les alternatim: deinde dicitur añ.
Ne reminiſcaris. q̄re ſupra in bñ
dictione abbatis. Poſtea dicatur
letania. Qua finita pontifex dicit
ſup ipſos penitētes Pr̄ nr̄. Et ne
nos. ℣. Saluos fac ſeruos tuos ⁊
ancillas tuas. ℟. Deꝰ meꝰ ⁊c. ℣.
Mitte eis dn̄e auxiliuꝫ de ſancto.
℟. Et de ſion tuere eos. ℣. Nihil
proficiat inimicus in eis. ℟. Et
filius iniquitatis non apponat no
cere eis. ℣. Eſto eis dn̄e turris
foꝛtitudinis. ℟. A facie inimici.
℣. Dn̄e deus virtutum conuerte
nos. ℟. Et oſtende faciem tuaꝫ
⁊ ſalui erimus. Domine exaudi.
Dominus vobiſcum. Oꝛemus.
Exaudi domine pre Oꝛatio.
ces noſtras ⁊ ꝯfitentiū tibi
parce peccatis: vt quos cōſciētie
reatus accuſat idulgētia tue miſe
rationis abſoluat. Per xp̄m. ℟.
Amen. Oꝛemus. Oꝛatio.
Preueniat hos famulos tuos
⁊ has famulas tuas q̄ſumus do
mine miſericoꝛdia tua: vt omnes
iniquitates eoꝛum celeri indul
gentia deleantur. Per chꝛiſtum.
℟. Amen. Oꝛemus. Oꝛatio.

Adeſto domine ſupplicatio
nibus noſtris: nec ſit ab his
famulis ⁊ famulabus tuis clemen
tie tue longinqua miſeratio: ſana
vulnera: eoꝛūq; remitte peccata:
vt ab omnibus iniquitatibus ex
piati tibi domine ſemper valeant
adherere. Per chꝛiſtū dominū. ℟.
Amen. Oꝛemus. Oꝛatio.
Domine deus noſter qui of
fenſione noſtra non vinceris ſed
ſatiſfactione placaris: reſpice que
ſumus ad hos famulos tuos ⁊ fa
mulas tuas: q ſe tibi peccaſſe gra
uiter cōfitent: tuū eſt enim abſolu
tionem criminum dare ⁊ veniam
preſtare peccātibus qui dixiſti te
penitētiam malle peccatoꝝ quam
moꝛtem: concede ergo domine vt
⁊ tibi penitētie excubias celebrēt:
⁊ coꝛrectis actibus ſuis confer
ri ſibi a te ſempiterna gaudia gra
tulentur. Per chꝛiſtū. ℟. Amen.
His p̄miſſis ſurgūt penitētes ⁊ fa
cit eis pōtifex ſermonē oſtendens
qualiter adam propter peccatum
eiectꝰ eſt de paradiſo ⁊ multa ma
ledicta in eum congeſta: ⁊ quali
ter eius exemplo ipſi de eccleſia ad
tempus eijciendi ſunt.

Et ſic eis extra eiectis ⁊ ante val-
uas eccleſie genibus flexis gemē-
do manētibus: pontifex in limine
oſtij ſtans moneat eos. ꝙ de dñi
miſericordia nō deſperent: ſed ie-
iunijs oꝛonibus: peregrinationi-
bus: eleemoſynis: ⁊ alijs bonis ope-
ribus inuigilent: ⁊ dñs ad fructū
vere penitētie eos perducet: ꝙꝫ
feria quinta in cena dñi redeant:
qñ tūc in ſanctā eccleſiam reducē-
tur. quā vſqꝫ tunc ingredi nō pſu-
māt. Et mox pōtifice cū proceſſio-
ne ad choꝛum redeunte value ec-
cleſie ante oculos eoꝝ claudūtur.

¶ De officio dominice palmarū.

P Alme bñdicende pa-
rātur ſummo mane
in aliquo conueniē-
ti loco prope ſedem
pōtificis: deinde ho-
ra competenti pōtifex venit ad ec-
cleſiam cum ſua cappa magna ca-
pellano eius caudam deferente: ⁊
facta oꝛone ſuper faldiſtoꝛio ante
mediū altaris poſito: vadit ad ſe-
dem ſuam: vbi aſſiſtētibus ſibi ar-
chidiacono a dextris ⁊ alio a ſini-
ſtris cū paramentis vt infra dice-
tur: capit paramenta violacea. vꝫ
amictū: albam: cingulum: ſtolam:
que a collo depēdeat: pluuiale vio-
laceum: cuꝫ pectoꝛali ſeu foꝛmali
⁊ mitrā ſimplicē. tuꝫ canonici oēs
capiunt pluuialia. Archidiaconus
qui a dextris ⁊ alius qui a ſiniſtris
pōtifici aſſiſtunt: capiūt planetas
plicatas ante pectus: oībus ſic pa-
ratis: Pōtifex depoſita mitra ſur-
git ⁊ benedicit palmas incipiens
**Dñs vobiſcū. Oꝛemus. Auge fi-
dem** ⁊c. cū pfatione ⁊ quinqꝫ oꝛa-
tionibus ſequētibus. Dū dr̄ qnta
oꝛatio: duo accoliti vnus cū thuri-
bulo ⁊ nauicula: alt⁹ cū vaſe aque
benedicte ⁊ aſpſoꝛio accedunt ad
pōtificē. accedit etiā ⁊ archipſby-
ter ſeu pꝛioꝛ de capitulo: quo mini-
ſtrāte nauiculam pontifex adhuc
ſtans ſine mitra imponit incēſum
in thuribulo: deinde aſpergit pal-
mas aqua bñdicta ⁊ incēſat illas
eodē miniſtrante aſperſoꝛiū ⁊ thu-
ribulum. Tū dicit **Dñs vobiſcū**
⁊ oꝛationē vꝫ **De⁹ q filiū tuū** ⁊c.
qua finita ſedet ⁊ accipit mitrā. ac-
cedit deinde ideꝫ qui miniſtrauit
vt ſupꝛa: cū ſolitis inclinationib⁹
⁊ palmā pulchꝛioꝛem dat pontifi-
ci oſculando pꝛimo palmā: deinde
cū illam accipit: manum: hāc vnus
ex pōtificis ſeruitoꝛibus ſeruat pꝛo-
pe eum: quia illa vtit̄ pontifex in
officio. Et dū datur palma pōtifi-
ci: choꝛus icipit cātare. **Pueri he-
breoꝝ** ⁊c. pꝛout in oꝛdinario. Im-
ponit deinde p duos capellanos
mappula ſuper gremio pontificis
quā ipſi hinc inde genuflexi tenēt
vſqꝫ ad finē diſtributionis palma-
rū. Tūc pontifex dat palmā eideꝫ
a quo ipſe palmam recepit: deinde
alij oēs oꝛdine ſuo recipiunt pal-
mas. oēs cū palmas accipiūt ma-
nū pontificis oſculantur. finita di-
ſtributione pōtifex lauat manus
moꝛe ſolito: ⁊ accedūt duo capella-
ni cū libꝛo ⁊ cādela ⁊ duo accoliti

cũ candelabꝛis: Põtifex ſtãs ſine mitra dicit **Dñs vobiſcũ. Oremꝰ. Omnipotẽs ſempiterne deus** ⁊c. ꝓout in oꝛdinario: ⁊ oꝛdinat̃ proceſſio. Pontifex finita oꝛatione ſedet ⁊ accipit mitram ⁊ miniſtrãte archipꝛeſbytero nauiculaꝫ: imponit incenſum in thuribulo ꝓ proceſſione in qua ꝓcedit pꝛimo thuriferarius quem ſequuntur duo ceroferarij: deinde ſubdiaconus q̃ eſt cantaturus epl̃am crucem poꝛtans: ſequuntur poſtmodum alij oẽs oꝛdine ſuo. ita tñ ꝙ Põtifex medius inter archidiaconũ a dextris ⁊ alium a ſiniſtris ſit in vltimo loco poſt oẽs canonicos: in alijs ſeruetur conſuetudo eccleſie: dum reuertũtur ad eccleſiã anteꝙ̃ ſubdiaconus cũ cruce ingrediat̃: intrant aliqui cantoꝛes ⁊ clauditur ianua: ⁊ ibi duo ex p̃dictis cantãt **Gloꝛia laus** ⁊c. ⁊ qui ſunt ab extra repetunt ꝓut in oꝛdinario: finitis verſibus vel maioꝛi parte ꝓout tempusꝰ poſtulat: ſubdiaconus cum cruce tangit poꝛtã q̃ mod aperitur: ⁊ quia in hoc actu diuerſe ſunt cõſuetudines: ille ſeruẽtur intrãtibus oĩbus: qui ſunt ab extra cantant aña **Ingrediẽte dño** ⁊ vadunt oẽs ad loca ſua ⁊ deponunt paramenta. Pontifex cum ꝑuenerit ante altare depoſitis paramentis: vel illis retentis ſm loci cõſuetudinem: facit cõfeſſionem cũ celebꝛante ⁊ moꝛe ſolito proceditur in miſſa: in qua quando põtifex eſt cũ paramentis incenſatur poſtꝙ̃ oſculatus fuerit librũ euãgelioꝝ: qð non fit quando eſt cuꝫ cappa. Qui ſunt cantaturi paſſionem: in tempoꝛe accedũt ad põtificemꝰ vnus poſt alium: vcꝫ q̃ euãgeliſtã aget ꝓcedit ⁊ poꝛtat librũ: ſequitur iudeus: deinde Chꝛiſtus: ⁊ faciunt reuerentiam altari ⁊ põtifici. ⁊ aſcendũt ad oſculũ manus ⁊ vadunt ad locũ vbi cantare debent paſſionem ſine luminaribus ⁊ incenſo. Dũ incipit̃ paſſio: Põtifex ⁊ oẽs ſurgũt ⁊ vſqꝫ ad finem eius ſtant detectis capitibus palmas in manibus habentes. Duꝫ dicitur **Jeſus autẽ clamans voce magna emiſit ſpiritũ.** Põtifex in ſua ſede ⁊ alij omnes in locis ſuis genuflectunt oꝛantes per ſpatiuꝫ vnius **Pater nr̃.** Finita paſſione pontifex ſedet ⁊ accipit mitrã. diaconus autẽ poꝛtãs librũ euãgeliorũ ad altare vadens ad oſculũ manus pontificis: dicẽs **Mũda coꝛ meum** petens benedictionem dicit pro euãgelio: ⁊ in tono euangelij. **Altera aũt die** ad euãgeliũ nõ poꝛtantur luminaria ſed incenſuꝫ tñ: qð pontifex moꝛe ſolito impoſuit: accedunt tñ duo cũ ſuppelliceis ſtantes ad euãgeliũ perinde ac ſi candelabꝛa tenerent: alia omnia fiunt vt in alijs miſſis.

¶ De matutinis tenebraꝝ i. iiij. feria maioris hebdõe.

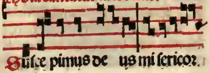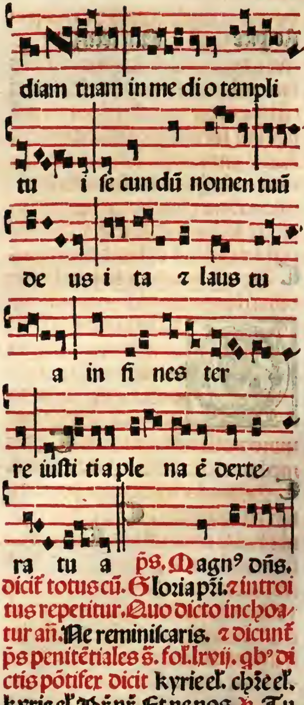

Ac die parato cãdelabro triangulari ꝓ candelis ſm conſuetudineꝫ locoꝛum in

officio matutinali: hoꝛa conſueta Pontifex indutus ſua cappa ve-nit ad eccleſiam: facit orationẽ mo re ſolito: deinde vadit ad ſedẽ ſuã ⁊ cum aliquãtulũ quieuerit ſurgit ⁊ detecto capite verſus ad altare dicit ſecreto. Pr nr. quo cõpleto caput ſibiipſi cooperit: ⁊ choꝛus incipit pꝛo matutinis. Zelus do-mus ⁊c. cum incipit pſalmus. Põ tifex ⁊ oẽs alij ſedent replicata aña. poſt tres ps pꝛimi nocturni. Põ-tifex ſurgit detecto capite ſtãs ver ſus ad altare dicit Pr nr. ſecreto: quo finito abſq3 aliqua pꝛonũcia tione ſedet cooperto capite ⁊ alij oẽs ſedent: qui dicturi ſunt lectio-nes: faciunt reuerentiã altari ⁊ põ tifici ex loco ſolito: ⁊ ſimiliter faci-unt finitis lectionibus: hoc idem ſeruat in ſecundo ⁊ tertio noctur no cũ incipiunt: Benedictus dñs deus iſrael. Põtifex ⁊ oẽs alij ſur-gunt detectis capitibus: candele ſup candelabꝛo triangulari ⁊ alia luminaria diuerſimode extinguũ-tur ſm locoꝝ cõſuetudines: extin ctis oĩbus luminaribus vna can-dela excepta ſup triangulare cãde labꝛũ dum replicatur aña ad Be-nedictus circa finẽ põtifex deſcen dit ad faldiſtoꝛium: ⁊ tunc remo-uetur cãdela que remanſerat ſup candelabꝛũ triãgulare ⁊ ſub alta-re vel al's abſconditur cũ incipiũt: Chꝛiſtus fact⁹ eſt. Põtifex genu-flectit ⁊ pꝛocũbit ſuper faldiſtoꝛio quouſq3 dicatur a choꝛo: Miſere re mei deus: quo finito pontifex voce intelligibili dicit orationem Reſpice ⁊c. vſq3 Qui tecũ. qd ſe-creto dicit: tũc fit ſtrepitus p oẽs ſm oꝛdinem romane eccleſie: ſed cũ hoc diuerſimode p loca ſeruet fiat ſm locoꝛum conſuetudines. Talis enim oꝛdo ſeruatur in ma-tutinis in quinta ⁊ ſexta ferijs ſe-quentibus: hoc tantũ mutato q altare ſedes pontificis ⁊ tota ca-pella ⁊ eccleſia debent eſſe nuda.

¶ De officio qd fit feria.v.i cena dñi cũ lauantur pedes pauperũ.

ORdo in quinta feria cene domini in qua ſacramentũ ſacri coꝛ poꝛis ⁊ ſãguinis ab ipſo ieſu chꝛiſto do-mino noſtro inſtitutũ eſt. ¶ Pri mo lauantur pedes pauperibus. ¶ Secundo ſolenniter peniten-tes reconciliant. ¶ Tertio chꝛiſ-ma ⁊ olea cõficiuntur. ¶ Quarto fit mandatum. Primũ itaq3 circa hoꝛam tertiam põtifex paratus ſi velit: amictu: alba ⁊ ſtola ſine mi-tra ⁊ baculo paſtoꝛali egredit la-criſtiam cũ canonicis ⁊ toto clero ⁊ intrat capitulũ: vbi parati ſunt xiij. pauperes. Quibus ſedẽtibus ipſe flexis genibus lauat pedes ⁊ tergit ⁊ oſculatur. Deinde oſcula-ta cuilibet manu dat ei elemoſy-nam arbitrio ſuo. Et interim a ſchola cantatur introitus.

ps. Magn⁹ dñs. dicit̃ totus cū. Gloria pr̄i. ꝛ introitus repetitur. Quo dicto inchoatur añ. Ne reminiſcaris. ꝛ dicunt̃ ps penitētiales s̄. fol. lxvij. qb⁹ dictis pōtifex dicit kyrie el. chꝛe el. kyrie el. Pr nr. Et ne nos. ℣. Tu mandaſti mādata tua. ℟. Cuſtodiri nimis. ℣. Tu lauaſti pedes diſcipl'oꝝ tuoꝝ. ℟. Opa manuū tuaruꝫ dñe ne deſpicias. Dñe exaudi. Dñs vobiſcū. Oremus. Oratio.

Adeſto dñe queſumus officio ſeruitutis noſtre: ꝛ quia tu diſcipulis tuis pedes lauare dignatus es, ne deſpicias opera manuū tuarū que nobis retinenda mādaſti: vt ſicut hic nobis ꝛ a nobis exteriora abluūtur inquinamenta: ſic a te omnium noſtrum interiora peccata lauentur. Quod ipſe p̄ſtare digneris qui cum deo patre: ꝛ ſpiritu ſancto viuis ꝛ regnas in ſecula ſeculorum. ℟. Amen. Lotione finita pauperes commēdāt in domo dñi epiſcopi. Hec aūt forma lauandi pedes poteſt diebus ſingulis obſeruari incipiendo ab añ. Ne reminiſcaris.

¶ De reconciliatione penitentiū.

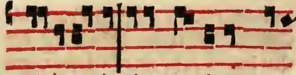
Expleta lotiōe pedū pauperū, reconciliātur penitētes, qbus ab eccleſia ſolēnem agere penitētiā iniūctuꝫ eſt: qui in capite ieiuniorū de ipſa eiecti fuerūt. Ait eniꝫ Innocētius papa. De penitētibus q ſiue ex grauioribus: ſiue ex leuioribus cōmiſſis penitentiā gerunt: ſi nulla interueniat egritudo: qnta feria ante paſcha eis remittēdū romane eccleſie conſuetudo demonſtrat: Si vero quis in egritudine vixerit atqꝫ vſqꝫ ad deſperationē deuenerit ei ante tēpus paſche relaxandū: ne de ſeculo abſqꝫ cōmunione diſcedat. Vigilius quoqꝫ papa ait. Penitentiuꝫ recōciliatio fit non per illaꝫ manuū impoſitionem que inuocationē ſancti ſpūs operat̃: ſed per illā que dignos penitētie fruct⁹ acqrit: ꝛ ſancte cōionis reſtitutione perficitur. Sane penitētibus. in quibuſdam ec

cleſijs mane iuſſu epiſcopi ante fores eccleſie exterius humiliter cõſtitutis. vnus ſacerdos in aliquo altari eiſdem foribus proximiori celebrat miſſam: cuius introitus eſt. Miſereris oium. feria qrta cinerum. ℟. Miſerere. ℣. Miſit de celo feria quarta ante dominicam de paſſione. Epiſtola. Lauamini. Euãgeliũ. Erant appropinquantes. dñica. iiij. poſt pente. Offert. Sicut i holocauſtũ. Cõio. Amẽ dico vob. Dñica. xxiiij. poſt pent.

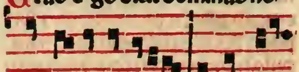

Miſſa igitur ſi dicatur expleta: mox ſacerdotes qbus impoſitũ eſt penitẽtium cõfeſſiones audire audiãt illas vel in eccleſia vel in aliquo loco ad hoc deputato: ⁊ qualiter in tranſacta quadrageſima ſe geſſerint: qualiterue iniunctas ſibi penitentias obſeruauerint diligenter inquirant. ⁊ notata fideliter noia habeant ⁊ annos penitentie ac delicta ⁊ circũſtãtias ſingulorum: vt cũ hora reqſitionis aduenerit: qd de ſingulis põtificalis debeat auctoritas clareſcat: ⁊ vniuerſorum cauſas ⁊ liberius ⁊ expeditius decernere poſſit. Auditis itaqꝫ confeſſionibus epiſcopus ante horam ſextam ſcrutinat cum ſacerdotibus ipſis diligẽter qui digni ſunt reconciliari ⁊ qui non. Deinde paratus cum amictu: alba: ſtola: pluuiali: mitra ſimplici ⁊ baculo paſtorali ſine manipulo miniſtris etiaꝫ paratis. ⁊ inſuper quatuor ſubdiaconis paratis: ⁊ vno diacono de antiquioribus induto ſolẽniter. ac etiã vno archidiacono cum amictu: alba: ⁊ ſtola ſine dalmatica: pſternit ſe ſuper faldiſtorium coram altari dicens cum prefatis miniſtris ⁊ clero ſeptẽ pſalmos penitentiales. ſ. fol. lxvij. ⁊ Letaniã. ſ. fol. x. penitẽtes vero tũc ante fores eccleſie nudis pedibus ad terram proſtrati manent tenentes in manibus cereos extinctos. Cũqꝫ in letania dictũ fuerit. Omnes ſancti patriarche ⁊ prophete orate pro nobis. ⁊ idẽ a choro fuerit reſpõſum pauliſper ſubſiſtitur: ⁊ tũc põtifex mittit ad penitentes duos ſubdiaconos candelas accẽſas in manibus ferentes. Qui cum ad portã peruenerint ſtãtes in limine oſtij eleuatis manibus oſtendunt illis candelas accenſas dicentes. Miam.

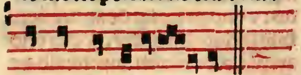

Viuo ego dicit dominus no-

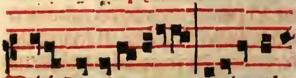

lo moꝛtē peccatoꝛis ſed vt ma-

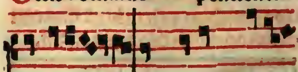

gis conuertatur ⁊ viuat.

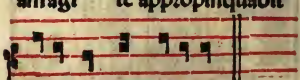
Qua finita extingunt moꝛ ipſas candelas coꝛam illis ⁊ reuertuntur ad locum ſuum. Et pꝛoceditur in Letania. Cumque dictum fuerit. Omnes ſancti martyres oꝛate pꝛo nobis. ⁊ idem a choꝛo reſpōſum extiterit tunc etiā ſubſiſtitur a Letania. ⁊ epiſcopus mittit ad illos duos alios ſubdiaconos ſimili modo cum candelis accenſis qui in limine oſtij conſtituti cantant antiphonam.

Dicit dominus penitenti

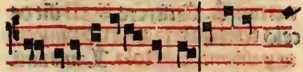

am agi te appꝛopinquabit

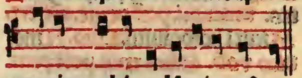

enim regnum celoꝛum.

Et moꝛ extinctis candelis vt pꝛius reuertuntur ad locum ſuum. Et pꝛoceditur in letania vſque ad agnus dei: tunc pontifex mittit ad illos vnum ſenem diaconum indutum vt ſupꝛa cum magno cereo illuminato. Ille igitur in limine oſtij conſtitutus cantat antiphonam.

Leuate capita veſtra ecce ap-

pꝛopinquabit redēptio veſtra.

Et tunc accenduntur candele penitētium ex illo cereo. Cereus autem ille non extinguitur: ſed diaconus cum eo accenſo reuertitur. Et tunc dicit in letania. Agnus dei qui tollis peccata mundi parce nobis domine: ⁊ alia vſqꝫ in finem. Quo dicto pontifex ab accubitu ſurgens cum miniſtris ⁊ clero cruce thuribulo: cereis ⁊ omni apparatu pꝛecedentibus egreditur extra choꝛum eccleſie. Et parato ſibi quaſi in medio eccleſie faldiſtoꝛio ſedet reſpiciens ad oſtiū eccleſie clero per choꝛos verſus ipſum oſtiū ab vtroqꝫ latere diſpoſito ſeriatim. Tūc vnus archidiaconus paratus vt pꝛemiſſum eſt ſtans in limine oſtij excelſa voce in tono lectionis dicit ad illos ante oſtium foꝛis ſtātes: State in ſilentio: audientes audite. Indicto itaque ſilentio vertens ſe ad pontificem dicit ſimiliter in tono lectionis.

Adeſto venerabilis pontifex
tépus acceptũ dies propitia
tionis diuine ⁊ ſalutis humane
quo mors interituz ⁊ vita eterna
accipit principiũ: quãdo in vinea
dñi ſabaoth ſic nouorũ plantatio
faciéda eſt: vt purget̃ execratio ve
tuſtatis. Quãuis enim ad vicẽ bo
nitatis dei nihil temporis vacet:
nũc tñ ⁊ largior per indulgẽtiam
eſt remiſſio peccatoꝝ: ⁊ copioſior
ꝑ gratiã aſſumptio renaſcentium.
augemur regenerãdis: creſcamus
reuerſis. Lauãt aque: lauant ⁊ la-
chryme. Inde eſt gaudiũ vocato-
rum. Hinc letitia de abſolutione
penitẽtium: Inde eſt ꝙ ſupplices
tui: poſteaꝗ̃ in varias formas cri
minũ: neglectu mãdatoꝝ celeſtiũ
⁊ morũ ꝓbabiliũ trãſgreſſione ce
ciderũt: humiliati atqꝫ ꝓſtrati ꝓ-
phetica ad deũ voce clamãt dicen
tes. Peccauimꝰ cũ pr̃ibꝰ nr̃is: im-
pie egimus: iniq̃tatẽ fecimus. Mi
ſerere nr̃i dñe miſerere nr̃i. Et euã
gelicã vocẽ nõ fruſtratoria aure ca
piẽtes: bti q lugẽt qm̃ ipſi ꝯſola-
bunt̃. mãducauerũt ſicut ſcriptuz
eſt panẽ doloris: lachrymis ſtratũ
rigauerũt: cor ſuũ luctu: ⁊ corpus
ſuũ afflixerũt ieiunijs vt aĩarũ re-
cuperarẽt quã ꝑdiderãt ſanitatẽ.
Unicũ itaqꝫ ẽ penitẽti ſuffragiũ:
qđ in ſingulis ꝓdeſt ⁊ oĩbus in
cõe ſuccurrit. ¶ His dictis. põti-
fex ſurgẽs accedit cũ miſtris ad o-
ſtiũ eccl̃ie clericoꝝ. choro ſe nõ mo
uẽte. Et ſtãs ĩ medio oſtij facit eis
breuẽ exhortationẽ đ clemẽtia di
uina ⁊ đ venie ꝓmiſſiõe dicẽs eis
q̃l̃r mox ĩ eccl̃iaꝫ reducent̃ ⁊ q̃l̃r vi
uere debẽt. Quo facto cãtat añaꝫ.

Ue nite ueni te venite

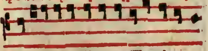

fi li i audite me timorem do-

mini docebo vos.

Qua dicta diaconus ex parte pe-
nitẽtium ſtãs dicit ꝓ eis. Flecta-
mus genua. Et eṗs ſecundo dicit
dictã añ. Uenite. venite. Et diaco-
nus idẽ iterũ dicit Flectamus ge
nua. Et mox epiſcopus tertio re-
petit prefatã añaꝫ. Uenite venite.
Deinde ingredit̃ eccleſiã ſtans in-
fra oſtiũ. diſtans ab illo ſpatio cõ
uenienti: ⁊ tũc archidiaconus in-
choat ⁊ ſchola proſeq̃tur. Añaꝫ.

Accedite ad eum ⁊ illumina-

mini ⁊ facies veſtre non con

fundentur. ps. Benedicã.

Qua incepta: mox penitentes ingredientes infra oſtium eccleſie corruunt ad pedes põtificis: ſicq; proſtrati ⁊ flentes iacent donec premiſſa añ. ⁊ ps cõpleantur. Quibus expletis: vnus archipſbyter dicit i tono lectiõis id qđ ſequit.

Reintegra in eis apoſtolice pontifex quicquid diabolo ſuadente corruptum eſt: ⁊ orationum tuarum patrocinantib⁹ meritis per diuine reconciliationis gratiam fac homines proximos deo. Ut qui antea in ſuis ſibi peruerſitatibus diſplicebant: nunc iam placere ſe deo in regione viuorum: deuicto mortis ſue gratulent auctore. Et pontifex interrogat Scis illos recõciliatiõe fore dignos? Et ille reſpõdet Scio ⁊ teſtifico fore dignos. Et tũc alter diaconus dicit. Leuate.

Quibus ſurgentibus: pontifex accipit vnum ex illis per manũ omnib⁹ alijs ſimiliter ſe ſe ad manus tenẽtibus. Tũc archipreſbyter dicit alta voce. ℣. Iniquitates meas ego cognoſco. ℟. Et peccatũ meũ ꝯtra me eſt ſemper. ℣. Auerte faciẽ tuam a peccatis meis. ℟. Et omnes iniquitates meas dele. ℣. Redde mihi letitiã ſalutaris tui. ℟. Et ſpũ pricipali ꝯfirma me. Quo dicto pontifex ichoat ſchola pſequẽte añaʒ.

Dico vobis gaudiũ eſt ange

lis de i ſuper vno peccato

re penitenti am agente.

Qua dicta trahit illum: quem manu tenet. ⁊ ille alios ducens eos vſq; ad faldiſtorium in medio eccleſie prius ibi paratũ. ⁊ ibi ſtans ſuper ſcabellum conuerſus ad illos genua flectẽtes inchoat añaʒ.

O portet te fili gaudere quia

frater tuus mortuus fuerat et

reuixit peri erat et inuẽtus eſt.

Qua dicta dicit in modũ orõnis.

OMnipotens deus vos abſoluat ab omni vinculo peccatorũ: vt habeatis vitã eternã ⁊ viuatis. Per dominũ. Deinde dicit ſuper illos voce mediocri tenens manus apertas ante pectus hanc preparationem.

Per omnia ſecula ſeculorũ. ℟.

amen. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo ℣.

Surſum corda. ℟. Habemus

ad dominum. ℣. Gratias agamus dño deo noſtro. ℟. Dignũ

et iuſtum eſt. Uere dignũ et

iuſtum eſt equum ⁊ ſalutare.

Nos tibi ſemp ⁊ vbiq; grãs agere. Dñe ſancte pater oĩpotẽs eterne deus per chriſtũ dominũ
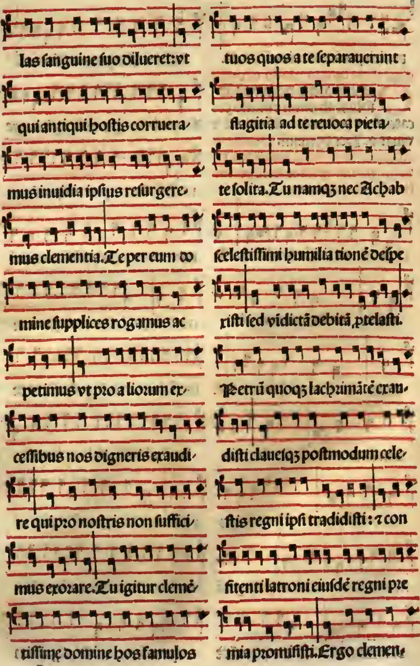
noſtrũ. Quẽ oĩpotens genitor

ineffabiliter naſci voluiſti vt debitũ ade tibi pſolueret eterno

patri mortemq; noſtrã ſua interficeret ⁊ vulnera nr̃a in ſuo

corpore ferret noſtraſq; macu

⁊

las ſanguine ſuo dilueret: vt
qui antiqui hoſtis corruera-
mus inuidia ipſius reſurgere-
mus clementia. Te per eum do-
mine ſupplices rogamus ac
petimus vt pro aliorum ex-
ceſſibus nos digneris exaudi-
re qui pro noſtris non ſuffici-
mus exorare. Tu igitur clemé-
tiſſime domine hos famulos
tuos quos a te ſeparauerunt
flagitia ad te reuoca pieta-
te ſolita. Tu namqꝫ nec Achab
ſceleſtiſſimi humilia tioné deſpe-
xiſti ſed vidictá debitá ꝓtelaſti.
Petrú quoqꝫ lachrimáté exau-
diſti claueſqꝫ poſtmodum cele-
ſtis regni ipſi tradidiſti: ꝛ con
fitenti latroni eiuſdé regni pre
mia promiſiſti. Ergo clemen-

tiſſime domine hos pro qui-
bus preces tibi fundimus cle-
mens recollige ⁊ tue eccleſie gre-
mio redde. Et nequaꝗ̄ de eis
vale at triumphare hoſtis ſed
tibi recōciliet filius tibi coequa-
lis emundetqꝫ eos ab omni
facinore et ad tue ſacratiſſi
me cene dapes dignetur ad-
mittere. Sicqꝫ ſua carne ⁊ ſan-
guine reficiat vt poſt huius
vite curſum ad celeſtia regna
perducat.

Quod ſequitur dicit plane legendo Jeſus chriſtus filius tuus dominus noſter. ℟. Amen. Prefatione finita pōtifex ſuper faldiſtorium ⁊ miniſtri ſuper tapeta: ⁊ clerus ⁊ populus ad terram proſternuntur: ⁊ cantor inchoat ſchola proſequēte antiphonā ⁊ pſalmos ſequentes. Aña.

Cor mundū crea in me deus
et ſpiritum rectū inoua in viſceri
bus meis. ps. Miſerere mei deus: ſecūdū. ps. Miſerere mei de⁹ quoniā cōculcauit. ps. Miſerere mei deus miſerere mei. Quib⁹ dictis: pōtifex ab accubitu ſurgēs dicit ſuper penitētes kyrie eleiſō chriſte eleiſō. kyrie eleiſō. Pater noſter. Et ne nos. ℣. Domine non

ſecundum peccata noſtra facias nobis. ℟. Neque ſecundum iniquitates noſtras retribuas nobis. ℣. Domine ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum. ℟. Cito anticipent nos miſericordie tue. ℣. Conuertere domine vſquequo. ℟. Et deprecabilis eſto ſuper ſeruos tuos. ℣. Saluos fac ſeruos tuos ⁊ ancillas tuas. ℟. Deus meus ſperantes in te. ℣. Eſto eis domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Mitte eis domine auxilium de ſancto. ℟. Et de ſion tuere eos. Domine exaudi. Dominus vobiſcum. Oremus. Oratio.

Adeſto domine ſupplicationibus noſtris: ⁊ me qui etiam miſericordia tua primus indigeo clementer exaudi: ⁊ quem non electione meriti: ſed dono gratie tue conſtituiſti operis huius miniſtrum: da fiduciam tui muneris exequendi: ⁊ ipſe in meo miniſterio quod tue pietatis eſt operare. Per chriſtum dominũ noſtrũ. ℟. Amen. Oremus. Oro.

Preſta queſumus domine his famulis tuis dignum penitentie fructum: vt eccleſie tue a cuius integritate deuiauerant peccãdo: reddantur innoxij: admiſſorum veniam conſequendo. Per chriſtum. ℟. Amẽ. Oremus. Oratio.

Precor domine tue clementiam maieſtatis ac nominis: vt his famulis tuis peccata ⁊ facinora ſua confitentibus veniã preſtare: ⁊ preteritorum criminũ vincula relaxare digneris: qui humeris tuis ouem perditam reduxiſti ad caulas: ⁊ publicani preces confeſſione placatus exaudiſti: tu etiã domine his famulis tuis placare: tu horum precibus benignus aſſiſte: vt in cõfeſſione flebili permanentes: clementiam tuam celeriter exorent: ⁊ ſanctis ac ſacris altaribus reſtituti: ſpei rurſus eterne ac celeſti glorie reformentur. Per chriſtum dominum noſtrum. ℟. Amen. Oremus. Oro.

Deus humani generis benigniſſime conditor ⁊ miſericordiſſime reformator: qui hominem inuidia diaboli ab eternitate deiectum vnici filij tui ſanguine redemiſti: viuifica hos famulos tuos: quos tibi nullatenus mori deſideras: ⁊ quos dereliquiſti deuios aſſume correctos: moueant pietatem tuã q̃ſumus dñe horũ famulorũ tuorũ lachrymoſa ſuſpiria: tu eorum medere vulneribus: tu iacẽtibus manum porrige ſalutarem: ne eccl'ia tua aliqua ſui corporis portione vaſtetur: ne grex tuus detrimẽtum patiatur: ne de familie tue damno inimicus exultet: ne renatos lauacro ſaluta-

ri mors ſecūda poſſideat: Tibi er go dñe ſupplices pces: tibi fletum cordis effūdim⁹: tu parce ꝯfitēti b⁹: vt ſicut in hac mortalitate pec cata ſua te adiuuāte defleunt: ita ꝛ in tremendi iudicij die ſententiā eterne damnationis euadant: ꝛ neſciant quod terret in tenebris qḋ ſtridet in flāmis: atq₃ ab erro ris inuio ad iter reuerſi iuſtitie ne quaq̄ vltra vulneribus ſaucienť: ſed integrū ſit eis atq₃ perpetuū: ꝛ quod gratia tua cōtulit ꝛ quod miſericordia tua reformauit. Per chriſtū. ℟. Amē. Oremus. Orō.

Deus miſericors deus cle mens: qui ſecundū multitu dinem miſerationū tuarum pec cata penitentium deles: ꝛ preteri torum criminum culpas venia re miſſionis euacuas: reſpice ſuper hos famulos tuos: ꝛ remiſſionē ſibi oiū peccatoꝝ ſuorū tota cor dis deuotiōe poſcētes deprecatus exaudi: innoua in eis piiſſime pr̄ qcquid terrena fragilitate corru ptū: vel diabolica fraude violatū eſt in vnitate corporis eccl̄ie tue mēbra pfecta remiſſione reſtitue. Miſerere dñe gemituū: miſerere lachrymaꝝ: ꝛ nō hñtes fiduciā ni ſi in tua miſericordia ad ſacramē tū reconciliationis admitte. Per xp̄m. ℟. Amē. Orem⁹. Orō.

Maieſtatē tuā ſupplices depre camur oīpotēs eterne de⁹: vt his famulis tuis longo ſqualore peni tētie maceratis: miſeratōis tue ve niam largiri digneris: vt nuptiali veſte recepta ad regalē mēſā vn de eiecti fuerāt mereanť introire. Per chriſtum. ℟. Amē. Orem⁹.

Dominus ieſus Abſolutio xp̄s qui toti⁹ mūdi peccata ſui traditione atq₃ imaculati ſan guinis effuſione dignatus eſt ex purgare: quiq₃ diſcipulis ſuis di xit quecūq₃ ligaueritis ſup terrā erūt ligata ꝛ i celis ꝛ quecūq₃ ſol ueritis ſup terrā erūt ſoluta ꝛ in celis: de quoꝝ numero me q̄uis idignū ꝛ pctorē miniſtrū eſſe vo luit: intercedēte dei genitrice ma ria ꝛ beato michaele archangelo ꝛ ſācto petro ap̄lo cui data eſt po teſtas ligādi atq₃ ſoluēdi: ꝛ oib⁹ ſanctis: ipſe vos abſoluat ſancti ſui ſanguinis iteruētione q in re miſſionē pctoꝝ effuſus eſt: per mi niſteriū meū ab oīb⁹ peccatis ve ſtris: q̄cunq₃ aut cogitatione aut locutione: vel opatione negligē ter egiſtis: atq₃ a vinculis pctoꝝ abſolutos pducere digneť ad re gna celoꝝ. Qui cū deo p̄re ꝛ ſpū ſancto viuit ꝛ regnat in ſcl̄a ſclo rū. ℟. Amē. Tunc pōtifex aſpgat eos aqua bñdicta ꝛ thurificet eos dicēs. Exurge q dormis exurge a mortuis: ꝛ illumiabit te xp̄s. Ul timo dat eis idulgētiā prout ſibi placuerit. Qua data manibus ele uatis ꝛ ſupra illos extēſis dicit ſo

Precib⁹ ꝛ lēnē bñdictionē: meritis beate marie ſemp vir ginis: beati michaelis archāgeli btī ioānis baptiſte: ſctōꝝ aplorū petri ꝛ pauli: ꝛ oiū ſctōꝝ: miſerea

tur veſtri oīps deꝰ ⁊ dimiſſis oībꝰ peccatis veſtris perducat vos ad vitam eternam. ℞. Amen.

Indulgentiā abſolutionē ⁊ remiſſionē oīum pctōꝝ veſtroꝝ tribuat vobis oīpotens ⁊ miſericors dñs. ℞. Amē. Ultimo bñdicit eis dicēs. Bñdicat vos oīpotēs deus pa ✠ ter: ⁊ fi ✠ liꝰ: ⁊ ſpiritus ✠ ſcūs. ℞. Amē. Quo facto crines ⁊ barbā quā nutrierāt deponūt: ⁊ veſtibus penitētialibus dimiſſis ſe cultioribus ⁊ mundioribus induunt.

Tertio loco hac die in toto orbe chriſtiano: chriſma ⁊ oleum ſanctū ac oleū catecuminorū conficiunt. Dñs enim ieſus xp̄s poſtq̄ cū diſcipulis cenauit: ⁊ eorū pedes lauit: chriſma conficere docuit. Ipſa quippe peduꝫ lotio ſicut ait papa fabianus nouū ſignificat baptiſmū: qḋ ſancti chriſmatis vnctione perficit ⁊ confirmat. Singulis itaqꝫ annis hoc ſacramentū hac die eſt innouandū: quia nouum eſt ſacramentum: ⁊ vetus in eccleſia cōcremandum: hoc profecto a ſanctis apoſtolis ⁊ eoꝝ ſucceſſoribus accepimus. Hoc ſancta romana eccleſia ⁊ antiochena: a tempore apoſtolorum cuſtodit: hoc conſtantinopolitana: Hieroſolimitana: Alexādrina: ⁊ epheſina: eccleſie tenent.

De Con. di. iij. literis.

Que paranda ſunt i quinta feria i cena dñi p̄ conficiendis oleis ſanctis ⁊ chriſmate.

Mane itaqꝫ ſacriſta: vel ille ad quem ſpectat: omnia que ad chriſmatis conſecrationem: ac oleorum huiuſmodi confectionem neceſſaria ſūt: parat: videlicet Tres ampullas oleo mundiſſimo plenas: quas in ſacrario ponit: ⁊ diligenter cuſtodit. Unam ad oleum infirmorum. Aliam ad oleum cathecuminorum. Tertiam que maior ſit ad chriſma: ⁊ hec tertia cooperiri debet de panno ſerico albo. Prima autem ⁊ ſecunda de ſerico panno alterius coloris ſint cooperte. Duas mappulas mundas ſiue vela pro diaconis qui ampullas oleorum pro chriſmate ⁊ oleo catecuminorum de ſacriſtia ad chorum portare debēt: ⁊ vltra hec faldiſtorium ⁊ credentiam conſuetam. Paratur etiam alia ſedes in p̄ſbyterio: ab oppoſito altaris iuxta gradus circa finem preſbyterij: ⁊ ante ipſam ſedem verſus altare paratur menſa mappis ornata: que ſit iuxta ſedem inter ipſam ⁊ altare: iuxta dictam ſedeꝫ hinc ⁊ inde: magis tamen ad finē preſbyterij poſita ſint ſcamna pro xij. ſacerdotibus: ita vt ibidem ſedentes facies vertant ad altare. Deinde hora quaſi ſexta: penitentibus reconciliatis: pulſentur campane prout in diebus ſolennibꝰ. vt omnes conueniant ad eccleſiam in qua debent chriſma ⁊ alia olea conſecrari: ⁊ tunc pontifex dicta prius ſexta facit ſermonem ad populum de chriſmatis conſecratione vel ſi malit poſt euangelium: vel poſtq̄ communicauerit hoc faciat: quod eſt melius: ante

Tres ampulle de oleo puriſſimo.

Quibus coopertorijs debent ſingule ampulle cooperiri.

Sedes in p̄ſbyterio.

Menſa ornata.

Scāna pro xij ſacerdotibus.

q̄ȝ ampulla olei pro chriſmate cō-ſecrādo portetur. ⁊ fiat his verbis vel ſimilibus.

Appoſitum ex pōtificali Romane curie. Ato.xxi.

Chriſmatis vnguentum primum moyſes iubente domino compoſuit: quo primū aaron ⁊ filij eius puncti ſunt. Eratqȝ eo tempore tantū in regibus ⁊ ſacerdotibus myſtica vnctio: qua chriſtus figurabatur: vnde ⁊ ipſuȝ nomen a chriſmate dicit̄. Sed poſtq̄ȝ dominus noſter verus rex ⁊ ſacerdos eternus a deo patre celeſti hoc myſtico vnguento eſt delibut⁹: iam nō ſolū pōtifices ⁊ reges ſed oīs eccleſia vnctiōe chriſmatis per ipoſitionē manuū ꝯſecratur. Qd̄ ſolis debet̄ epīs: vt cōſignēt ⁊ ſpiritū ſcūm tradāt: nō ſolū eccleſiaſtica cōſuetudo declarat: veruȝ etiam lectio apoſtolorum aſſerit: quibuſdam i noīe dn̄i ieſu baptizatis: per impoſitionē manuuȝ aplī pauli datum eſſe ſpūm ſcūm vt ibi legit̄. (Actū.xix.) Et cū impoſuiſſet illis man⁹ paulus venit ſpūs ſcūs ſuper eos: ⁊ reliqua. (Actū.viij.) Item in alio loco ſcribitur quod apoſtoli ab hieroſolymis petrum ⁊ ioannē miſerunt ſamariam: vt baptizatis traderent ſpūȝ ſctūȝ. Spūm ſctūȝ aūt accipe poſſumus: dare non poſſumus: ſed vt detur dn̄ȝ iuocamus. Ubi apte dat̄ intelligi ſolis pōtificibus aploꝝ vicarijs deberi: vt ꝯſignēt ⁊ paracletū tradāt. In geſtis pōtificalib⁹ legit̄ ꝙ ſylueſter papa cōſtituit: vt baptizatū liniat p̄ſbyter chriſmate leuatuȝ de aqua ꝓpter piculū trāſit⁹ mortis: ne ꝓpter abſentiā epi ⁊ difficultatē illud cōſequēdi: ſine manus ipoſitiōe: baptizati migrarēt: q: ſiqs ſine ea obierit piculoſum iter accipit. Timendum eſt ne illa differentia ſit inter eū qui manus impoſitiōeȝ accipit: ⁊ eū q nō accipit: que eſt inter ſtellarum claritudinē. Hoc eſt q̄ȝuis non excludat̄ a regno dei propter bona opera: tamen nō habet locum quē haberet ſi illam accipet. Penſandū eſt etiam de his qui per negligētiā amittunt epī p̄ſentiā: ⁊ nō ſuſcipiūt manus ipoſitionē: ne forte ꝓpter id dānētur: q͞a feſtinare debuerūt ad manus impoſitioneȝ. Hec ſylueſter papa p̄uidēs: quātum potuit ſubuenit ⁊ cōſtituit: vt ꝓpter abſentiaȝ epī a p̄ſbytero baptizati vngerent̄. Unde dicit beda i tractatu ſermonuȝ actuuȝ aploꝝ. Nam p̄ſbyteri: ſiue aſtāte ſiue p̄ñte epō cum baptizāt chriſmate baptizatos vngere lȝ: ſȝ qd̄ ab epō fuerit ꝯſecratuȝ: nō tamē frōtē qd̄ ſolis epīs debet̄: ſed verticeȝ ex eodem oleo ſignare licet: Sȝ forte cogitat aliqs (fide fragilis) ꝙ nō licet. Quid mihi ꝓdeſt

De Con. di. iiij. ca. pſbyterio.

myſteriū ꝯfirmationis. Nā ſi poſt fonté adiectioni noui generis indigenus: q̄ꝫtū video nō totuꝫ de fonte ſuſcipimus. Nō ita itelligēdū eſt dilectiſſimi. Nā qd ꝓdeſt ſi qſqꝫ parētū magnā paruulo cōferat facultatē: niſi ꝓuideat illi tutorem. Jta paracletus regeneratis in chriſto cuſtos ⁊ cōſolator ⁊ tutor eſt. Poſſunt eniꝫ ſuadēte diabolo ſicut paruuli facultatē pderere baptiſmi.ſ. vtilitatē: ſi nō hēnt tutorē ſpūm conſolatorē. Jn hoc enim mūdo tota etate victuris inter picula ⁊ iuiſibiles hoſtes gradiēdū eſt: velut inter ſerpentes ⁊ ſcorpiōes: qua propter tutor ⁊ cōſolator eſt neceſſarius ſpūs paraclet⁹. Jn baptiſmo regeneramur ad vitā: poſt baptiſmū armamur ⁊ confirmamur ad pugnā. Jn baptiſmo abluimur: poſt baptiſmū renouamur. Jn baptiſmo remiſſionē oium peccatorū originaliū accipimus: poſt baptiſmū ſcutum fidei: gladiuꝫ ſpūs ⁊ galeā ſalutis cōtra hoſtes aſſumimus: vt vndiqꝫ armati ſtemus. De ſpū ſācto accipimus vt ſpūales efficiamur: q̄r animalis homo non pcipit ea que ſunt ſpūs dei. De ſpū ſctō accipimus vt ſapiamus inter bonū ⁊ malū diſcernere: iuſta diligere: iniuſta reſpuere: ⁊ malitie ac ſupbie repugnemus: vt luxurie ac diuerſis illecebris ⁊ fedis iniuſtiſqꝫ cupiditatib⁹ reſiſtamus. De ſpū ſancto accipimus: vite eterne flagrare deſiderio ⁊ mentē erigere a terrenis ⁊ ad celeſtia ſubleuare. Quo nos p donū eiuſdē ſpūs ſancti paracleti puenire ꝯcedat ieſus chrs dn̄s noſter: Qui cū prē ⁊ eodē ſpū viuit ⁊ glīat in ſecula ſclor. Amē.

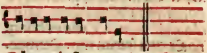
Dicta ſexta ⁊ facto ſermone ſi tūc eū facere intēdit ⁊ dicta nona parat ſe ad miſſaꝫ oībus pōtificalib⁹ ornamētis ꝑtioſiſ albi coloris: parāt ſe etiā miniſtri pōtificis: ⁊ vltra illos duodeciꝫ p̄ſbyteri: ſeptē diaconi: ſepteꝫ ſubdiaconi: accoliti ⁊ alij neceſſarij: oēs veſtib⁹ albi coloris ordini ſuo cōgruentibus: quibus omnibus paratis: ꝓcedunt ad altare proceſſionaliter hoc modo. Jn primis precedit thuriferarius: queꝫ ſequunť duo ceroferarij: poſt hos ſepteꝫ ſubdiaconi bini ⁊ bini: ⁊ i tertio loco tres ſimul vadunt. Cuꝫ ſepteꝫ diaconi etiam bini ⁊ bini: ⁊ in tertio loco tres: poſt hos: duodeciꝫ p̄ſbyteri bini ⁊ bini: quos ſequiť ſubdiaconus librū euangeliorū portans ante pectus: cū manipulo in eo repoſito: deinde diaconus: ⁊ a dextris eius capellanus aſſiſtens: quos demū pōtifex ſequitur icedēs medius inter duos digniores canonicos eccleſie: aut in dignitate cōſtitutos ſi pōtifex ſit in ecclia ſua: alioquin ibit medius inter diaconū: ⁊ aſſiſtētē: Et ſi pontifex ſit archiepūs vel patriarcha: ⁊ in ecclia ſua: portať etiā in huiuſmodi proceſſiōe crux: per vnū ex miniſtris adhoc ordinatū: qui medius inter ceroferarius incedit.

Pontifex cū xij. ſacerdotibus, vij. diaconis ⁊ vij. ſubdiaconis ⁊ accolitis omnibus veſtibus albis indutis veniant ad eccleſiam.

Duodecim p̄ſbyteri ſuo ordine iuxta bancos in fine preſbyterij poſitos: hinc ⁊ inde ſtabūt vel ſedebūt aut genuflectent prout tempus poſtulabit facies ſemper ad altare vertentes: poſt eos ſtabūt ſeptem diaconi: ⁊ poſt diaconos ſeptē ſubdiaconi i gradibus p̄ſbyterij. Pontifex vero poſtq̄ȝ ante altare puenerit: facit cōfeſſionē: incipit itroitus: ⁊ proceditur in miſſa more cōſueto vſqȝ ad illū locū canonis: vbi dicitur. Per quē hec omnia dn̄e ſemper bona creas: excluſiue. Priuſq̄ȝ ergo pontifex verba ipſa dicat facta reuerentia ſacramento in altari cōſecrato: retrahit ſe ad partem epiſtole altaris vbi ſup alium calicē vacuū abluit digitos. ⁊ ad purificatorium extergit: ⁊ ablutio vſqȝ poſt cōionem pōtificis reſeruatur. tum facta iterū ſacramento reuerentia deſcendit primum gradum altaris: ⁊ ibidem accepta mitra vadit ad dictā ſedē ſibi paratā in p̄ſbyterio ab oppoſito altaris: ⁊ ſedet ſuper ipſam verſa facie ad altare. dictā mēſam ante ſe habēs: circūaſtantibus miniſtris. Sacerdotibus ⁊ alijs paratis predictis in ſuis locis manentibus. Tūc archidiaconus ſtans apud pōtificē: dicat alta voce in tono lectionis.

Pontifex p/cedit i miſſa vſqȝ ad Per quem hec omnia excluſiue.

Oleum infirmorum. Et mox vnus ſubdiaconus ex ſeptē paratis predictis cū duobus accolitis hinc ⁊ inde aſſociatus: vadit ad ſacriſtiā: vbi accipiens ampullā olei qd̄ p̄ infirmis ꝯſecrari debet: coopertā vt īuenit: portat eā ſiniſtro brachio amplexatā ante pōtificē: vbi eā tradit in manibus archidiaconi plane dicēs. Oleū infirmoꝝ. Archidiaconus p̄ntat illā pōtifici ad bn̄dicedū idē dicēs: collocans eā corā eo ſupra mēſaȝ ſupradictā.

Archidiaconus ſtans apud pōtificē dicit Oleum infirmorum.

Archidiaconus preſentat ampullā epiſcopo dicens Oleū infirmoruȝ et ponit eaȝ ſuper menſaȝ ibi paratam.

Pontifex ſurgēs cum mitra: exorcizat ⁊ bn̄dicit illud voce demiſſa: ita tn̄ q̄ a circūaſtātibus ſacerdotibus audiri poſſit: abſolute dicēs Exorcizo te immūdiſſime ſpūs oīſqȝ incurſio ſathane: ⁊ oē phantaſma. In noīe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpūs ✠ ſācti: vt recedas ab hoc oleo: vt poſſit effici vnctio ſpiritalis ad corrobo

Pontifex ſtās cū mitra bn̄dicit oleum.

rādū tēplū dei viui: vt in eo poſſit
ſpūs ſcūs hītare p nomē dei pr̄is
oīpotētis ⁊ per nomē dilectiſſimi
filij eiꝰ dn̄i nr̄i ieſu chr̄i. Deide de-
poſita mitra bn̄dicit ipſuꝫ oleū di
cēs eadē voce. ℣. Dn̄s vobiſcuꝫ.
℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Pontifex depoſita mitra dicit orationem.

Mitte q̄ſumus dn̄e ſpirituꝫ
ſanctū paracletū de celis: in
hāc piguedinē oliue: quā de viri
di ligno producere dignatus es:
ad refectionē mētis ⁊ corporis: vt
tua ſancta bn̄ ✠ dictiōe ſit oī hoc
vnguēto celeſtis medicīe puncto:
tutamē mētis ⁊ corpis ad euacuā
dos oēs dolores: oēs infirmita-
tes: oēmqꝫ egritudinem mētis ⁊
corporis vnde vnxiſti ſacerdotes:
reges: pphetas: ⁊ martyres tuos
ſit chriſma tuū pfectuꝫ nobis dn̄e
a te bn̄dictū: pmanēs in viſceribꝰ
nr̄is. In noīe dn̄i nr̄i ieſu chr̄i. ℟.
Amē. His expletis oleū ipſum eo
modo quo apportatuꝫ fuit ad ſa-
crariū reportat ⁊ diligētiſſime cō-
ſeruat. Tūc pōtifex reaſſūpta mi-
tra ſedet ⁊ lauat manus: tū ſurgit
⁊ cū mitra cum miniſtris ſuis: cete
ris ſacerdotibꝰ ⁊ alijs paratis ī lo
cis ſuis manentibus accedit vſqꝫ
ad gradum altaris: vbi depoſita
mitra: facit reuerentiam ſacramen
to. tum aſcendit ad altare: ⁊ inci-
piens vbi dimiſerat vꝫ. Per quē
hec omnia ⁊c. procedit in miſſa vſ-
que ad cōmunionem corporis ⁊
ſanguinis incluſiue: quā pontifex
ipſe ſolus ſumit. Quo facto diaco
nus ponit hoſtiā cōſecratā. p cra-

Pontifex cū mitra accedit ad altare ⁊ pſequitur miſſam vſqꝫ ad cōīone ſuꝫ incluſiue.

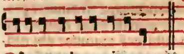
ſtina die reſeruādam: in calicē ſeu
vaſculū ad hoc paratū: ⁊ reuerēn-
ter collocat ipſam ſup medium al-
taris. Deinde pōtifex poſtq̄ ſe cō-
municauerit ⁊ purificauerit: ac ēt
primā digitoꝝ ablutioneꝫ ex alio
calice ſumpſerit: facta reuerētia ſa-
cramēto ī altari poſito: in ſecundo
gradu altaris mitrā accipit: ⁊ redit
ad p̄dictā ſedē cuꝫ miniſtris ſuis ⁊
alijs aſſiſtētibꝰ eo ordīe quo pmiſ-
ſuꝫ eſt: ⁊ ibi cuꝫ mitra ſedet. Tunc
archidiaconus ſtās apud pōtificē
dicit alta voce in tono lectionis.

Diaconꝰ hoſtiā conſecratā p die craſtino reponit ſup altare in vaſculo ad hoc parato.

Oleum ad ſanctum chriſma. Et
mox eadē voce ⁊ tono ſubiungit.

Archidiaconus alta voce dicit. Oleū ad ſanctum chriſma ⁊ oleum cathecuminorū.

Oleum cathecuminorum.
Quo dicto duodecim presbyteri.
ſeptē diaconi: ⁊ ſepteꝫ ſubdiaconi
parati predicti ⁊ alij miniſtri quot
neceſſarij fuerint eo ordine quo
venerūt pgunt ad ſacrariū ad de-
ferēdum cum omni decore ⁊ reue-
rētia: oleum chriſmale ⁊ oleum ca-
tecuminoꝝ: miniſtris tamen pōti-
ficis cuꝫ eo remanētibus: q obla-
to ſibi thuribulo imponit incēſuꝫ
⁊ bn̄dicit more ſolito. Incedunt
autem redeuntes ad chorum cum
ampullis: hoc ordine. Primo thu
riferarius cum thuribulo fumigā
te: quē ſequitur ſubdiaconus cru
cem deferens medius inter duos

xij. presbyteri. vij. diaconi ⁊ vij. ſubdiaconi vadunt ad ſacrarium ⁊ deferūt cū oī decore duas ampullas cum oleo

Ordo redeuntiū cum oleis ad altare ⁊ q̄d cantare debent.

accolitos cum cereis ardentibus. Tum duo cantores cantantes verſus. O redēptor. vt infra habentur. quos ſequuntur bini ⁊ bini ſubdiaconi ⁊ diaconi. Deinde vnus ſubdiaconus portans vaſculum cum balſamo.

Tum duo diaconi ampullas olei ad ſanctum chriſma: ⁊ pro oleo catecuminorum portantes: qui habēt mappulas mūdas ſiue velā ad cōllum: quorum extremitates ante pectus dependent: tenentes ipſas ampullas ſiniſtris brachijs amplexatas: ſeu circūdatas: ⁊ extremitatibus mappularū: que a dextris dependent inuolutas ⁊ coopertas: ita tamen vt a medio ſupra videri poſſint. Diaconus autem qui oleum pro ſancto chriſmate portat a dextris vadit: hos ſequuntur duodecim ſacerdotes predicti bini: ⁊ bini quibus ſic a ſacriſtia verſus pontificem procedentibus: duo cantores predicti cantant verſus ſequentes.

O redemptor ſume carmen.

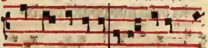

temet concinentium.

Et chorus idem replicat. Deinde dicti duo cantores proſequuntur ſequentes verſus.

Audi iudex mortuorum: vna

ſpes credentium: audi voces

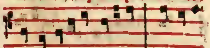
proferentum donum pa cis

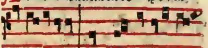
premium. Chorus repetit ℣.

O redemptor. Deinde dicti duo cantores proſequūtur verſus.
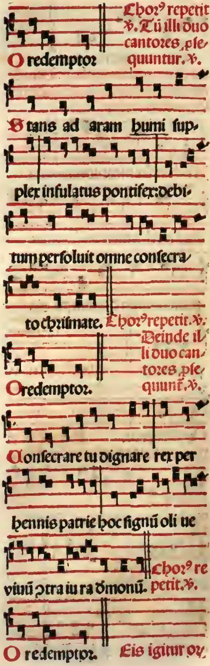

Arbor feta alma luce hoc ſa-

crādū ꝑtulit: fert hoc ꝓna pſens

turba ſaluato ri ſecu li.

Eis igitur or-
dine premiſſo in p̄sbyteriū eccle-
ſie cantādo verſus p̄miſſos pre-
mentibus: crux cū candelabris ⁊ incenſo ſituant̄ prope altare iux-
ta cornu epiſtole. Archidiaconus diaconus ⁊ ſubdiaconus miniſtrā-
tes: ſint circa pontificē: hinc ⁊ inde. Sacerdotes vero duodecim
parati iuxta eos duo cornua faci-
unt: ſex hinc ⁊ ſex illinc vertentes faciē ad altare: a lateribus aſſiſtē-
tes pōtifici tanq̄ eius teſtes: ⁊ miſterij ſacri chriſmatis cooperato-
res. Diaconi vero poſt tergū pō-
tificis ⁊ poſt eos ſubdiaconi pa-
rati ſtāt tanq̄ miniſtri ⁊ inſpecto-
res. Interim diaconi ampullas
olei chriſmalis: ⁊ olei cathecumi-
norū portātes: ⁊ ſubdiaconus cū balſamo ſe firmant; quouſq; oēs
predicti in ſuis locis fuerint ordi-
nati. Oībus itaq; diſpoſitis: dia-
conus ampullā olei chriſmalis fe-
rens: venit ante pontificē: ⁊ archidiaconus illā inuolutā cū mappu-
la quā diaconus ipſe circa collum portauit de manu eius accipiens:
eam ſic inuolutā oſtendit pōtifici ſedenti: ⁊ illā ſup menſā ante epi-
ſcopū poſitā collocat diligenter: alio diacono ampullā aliam aſſi-
due inter brachia tenente. Tunc ſubdiaconus vaſculū cū balſamo
portans: illud tradit archidiaco-
no qui balſamū pōtifici ſimiliter oſtendens: ipſum ſupra mēſā col-
locat. Tū pōtifex depoſita mitra ſurgit: ⁊ verſus ad altare: habēs
ante ſe ſuper menſā ampullā olei chriſmalis ⁊ balſamū: ante oīa be-

Ampulle ponūtur ſuper mēſam paratam.

Pōtifex ſurgit ⁊ ſtans ſine mitra cō verſus ad altare bñdicit balſamum

nedicit ipſum balſamum dicens. ℂ Bñdictio balſami. ℣. Dñs vobiſcũ. ℟. Et cũ ſpũ tuo. Oremꝰ.

Deus miniſteriorum celeſtium et virtutum omnium preparator: noſtras queſumus preces exaudi: et hanc odoriferam ſicci corticis lachrymam: que felicis virge profluendo ſudorem ſacerdotali nos opimat vnguento: acceptabilem tuis preſta myſteriis: et conceſſa benedictione ſancti ✠ fica. Per dominum noſtrum etc. ℟. Amen. Alia oratio. Oremus.

Creaturarum omnium domine precator: qui per moyſen famulum tuum permiſtis herbis: aromatum fieri precepiſti ſanctificationem vnguenti: clementiam tuam ſuppliciter depoſcimus: vt huic vnguẽto quod radix produxit ſtirpea: ſpiritualem gratiam largiendo plenitudinem ſancti ✠ ficationis infundas. Sit nobis domine fidei hilaritate conditum: ſit ſacerdotalis vnguenti chriſma perpetuum: ſit ad celeſtẽ vexillum impreſſione digniſſimum: vt quicunque baptiſmate ſacro renati: iſto fuerint liquore peruncti: corporum atque animarum benedictionem pleniſſimam conſequantur: et illi beate fidei collato munere perenniter amplientur. Per dominum nrm̃. etc. ℟. Amẽ. Deinde accepta mitra ſtans ad huc pontifex miſcet ſuper patenam: vel in aliquo paruo vaſculo balſamum cum modico olei: de ampulla chriſmali ſumpti dicens.

Oremus dominum noſtrum omnipotentem: qui incomprehenſibilem filii ſui: ſibique coeterni diuinitatem: mirabili diſpoſitione vere humanitati inſeparabiliter coniunxit: et cooperante gratia ſpiritus ſancti: oleo exultationis pre participibꝰ ſuis liniuit: vt homo fraude diaboli perditus gemina et ſingulari conſtans materia penni redderetur de qua exciderat hereditati: quatenus hos ex diuerſis creaturarum ſpeciebus liquores creator: ſancte trinitatis perfectione be ✠ nedicat: et benedicendo ſancti ✠ ficet: concedat que vt ſimul permiſti vnum fiãt: et quicunque exterius inde peruncti fuerit: ita interius liniatur quod omnibus ſordibus corporalis materie carens: ſe participem regni celeſtis effici gratuletur. Per eundem dominum noſtrum ieſum chriſtum filium ſuum: qui cum eo viuit et regnat in vnitate ſpũs ſancti deus: p oĩa ſecula ſeculorũ. Quo facto ſedet pontifex retenta mitra: et halat plane tertio in modum crucis ſuper os ampulle chriſmalis inuolute: ante eum ſuper menſã ſtantis. Deinde duodecim ſacerdotes parati: qui iuxta eum ſunt: ordinatim facientes reuerentiam ſacramento in altari poſito et pontifici: ad menſam predictam accedunt: et ſtantes ante eam ſinguli ſucceſſiue eodem modo vt pontifex fecerat: in modum

crucis ſuper os ampulle predicte halant. Tum reuerentiam vt ſ. facientes: ad loca ſua reuertūtur. Quo facto ſurgit pōtifex ꝛ ſtans cum mitra legendo benedicit exorciſmum chriſmalem: abſolute dicens. ¶ Benedictio chriſmatis.

Pōtifex ſtās cū mitra exorcizat oleum chriſmale.
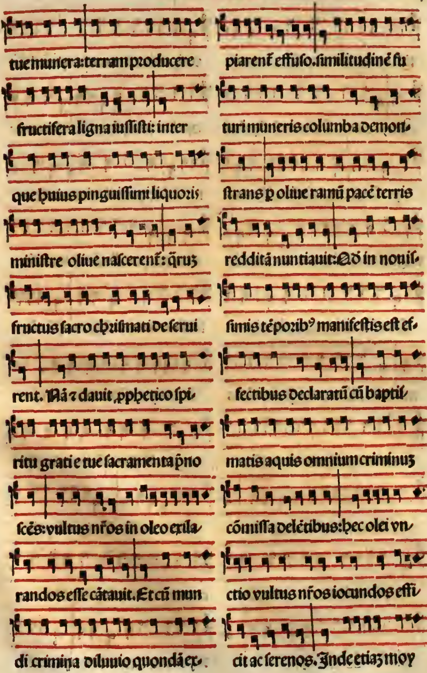
Exorcizo te creatura olei: per deū patrē oīpotentē: q fecit celū ꝛ terram mare: ꝛ oīa que ī eis ſunt: vt omnis virtus aduerſarij: oīs exercitus diaboli: oīſqꝫ incurſio: ꝛ omne fantaſma ſathane eradicetur ꝛ effugetur a te: vt fias oībus qui ex te vngēdi ſunt: in adoptionē filiorū per ſpiritū ſanctū. In nomine dei pa ✠ tris omnipotētis: ꝛ in charitate ieſu ✠ xpi filij eius domini noſtri: qui cū eo viuit ꝛ regnat deꝰ: in vnitate eiuſdem ſpiritus ſancti. Deinde depoſita mitra extenſis manibus ante pectus dicit prefationem.
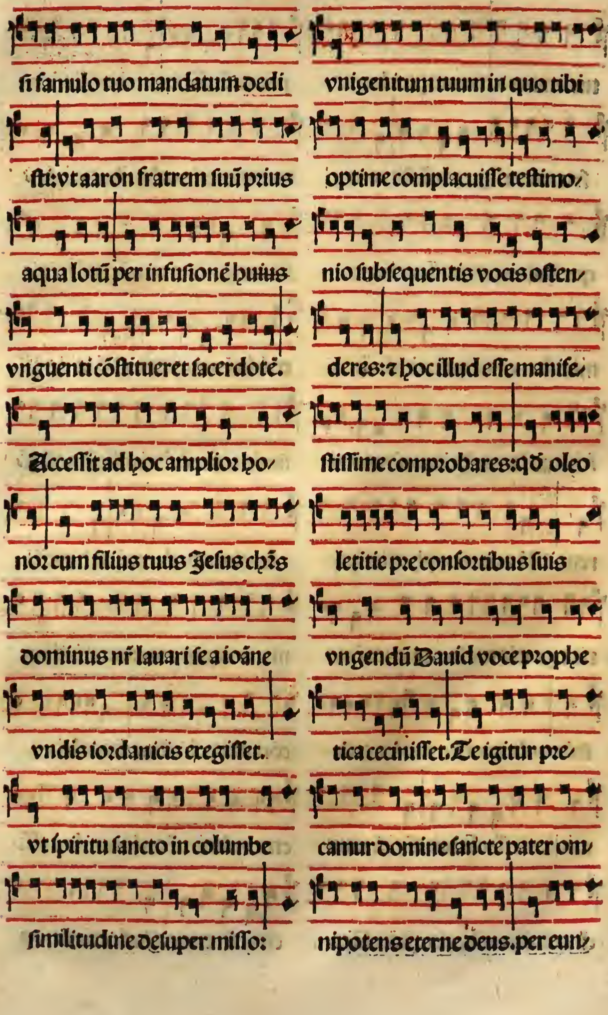
Pōtifex ſtās ſine mitra extenſis manibus añ pectꝰ dicit pfationem.
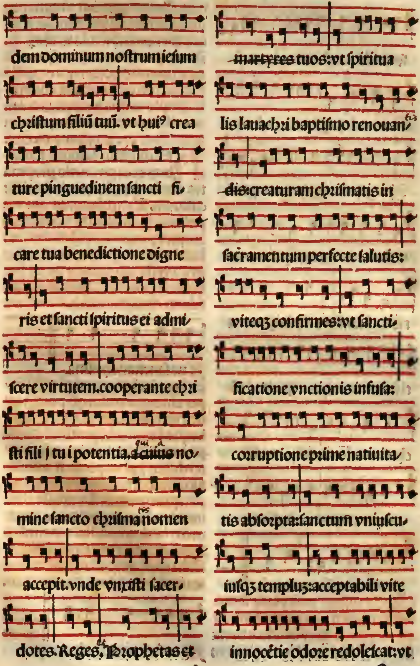

Per omnia ſecula ſeculorū. ℟. Amē. ℣. Dñs vobiſcū. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Surſum corda. ℟. Habemus ad dominū. ℣. Grās agamꝰ domino deo noſtro. ℟. Dignū ꝛ iuſtū eſt.

Vere dignū ꝛ iuſtū eſt equū ꝛ ſalutare. Nos tibi ſemper et vbiqꝫ gratias agere. Domine ſancte pater omnipotēs eterne deus. Qui in principio inter cetera bonitatis ꝛ pietatis

tue munera: terram producere
fructifera ligna iuſſiſti: inter
que huius pinguiſſimi liquoris
miniſtre oliue naſcerent: q̄ruȝ
fructus ſacro chriſmati deſerui
rent. Nā ⁊ dauit ꝓphetico ſpi-
ritu gratie tue ſacramenta p̄no
ſcēs: vultus nr̄os in oleo exila-
randos eſſe cātauit. Et cū mun
di crimina diluuio quondā ex-
piarent̄ effuſo. ſimilitudinē fu
turi muneris columba demon-
ſtrans p oliue ramū pacē terris
redditā nuntiauit: Qđ in nouiſ-
ſimis tēporib⁹ manifeſtis eſt ef-
fectibus declaratū cū baptiſ-
matis aquis omnium criminuȝ
cōmiſſa delētibus: hec olei vn-
ctio vultus nr̄os iocundos effi-
cit ac ſerenos. Inde etiaȝ moy

ſi famulo tuo mandatum dedi
ſti: vt aaron fratrem ſuũ prius
aqua lotũ per infuſionẽ huius
vnguenti cõſtitueret ſacerdotẽ.
Acceſſit ad hoc amplior ho/
nor cum filius tuus Jeſus chr̃s
dominus nr̃ lauari ſe a ioãne
vndis iordanicis exegiſſet.
vt ſpiritu ſancto in columbe
ſimilitudine deſuper miſſo:
vnigenitum tuum in quo tibi
optime complacuiſſe teſtimo/
nio ſubſequentis vocis oſten/
deres: ⁊ hoc illud eſſe maniſe/
ſtiſſime comprobares: qđ oleo
letitie pre conſortibus ſuis
vngendũ Dauid voce prophe
tica ceciniſſet. Te igitur pre/
camur domine ſancte pater om/
nipotens eterne deus. per eun/

dem dominum noſtrum ieſum
chriſtum filiū tuū. vt hui⁹ crea
ture pinguedinem ſancti fi-
care tua benedictione digne
ris et ſancti ſpiritus ei admi-
ſcere virtutem.cooperante chri
ſti filij tui potentia.cuius no-
mine ſancto chriſma nomen
accepit.vnde vnxiſti ſacer-
dotes.Reges.Prophetas et
martyres tuos:vt ſpiritua
lis lauachri baptiſmo renouan-
dis:creaturam chriſmatis in
ſacramentum perfecte ſalutis:
viteq; confirmes:vt ſancti-
ficatione vnctionis infuſa:
corruptione prime natiuita-
tis abſorpta:ſanctum vniuſcu-
iuſq; templum:acceptabili vite
innocētie odore redoleſcat:vt

ſecundū conſtitutionis tue ſa

cramentū. Regio ⁊ ſacerdota

li: prophetico qꝫ honore pfuſi

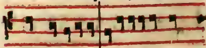
veſtimento incorrupti mune

ris induant: vt ſi his qui rena

ti fuerint ex aqua ⁊ ſpiritu ſctō

chriſma ſalutis eoſqꝫ eterne

vite participes: ⁊ celeſtis re

gni fa ciat eſſe conſortes.

Qđ ſequitur dicit plane.

Quod ſequitur dicit plane legendo: ita tamen q a circūſtātibus audiri poſſit. Per eundem dominum noſtrū ieſum chriſtuꝫ filium tuuꝫ. Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate eiuſdem ſpiritus ſancti deus: Per omnia ſecula ſeculorꝫ. ℟. Amē. Prefatione huiuſmodi finita pontifex balſamum cum illo modico oleo ex ampulla chriſmali ſumpto miſtum commiſcet ſancto chriſmati reponens ipſum in ampullam chriſmalem ⁊ dicens.

Antiquitus [illegible] ad [illegible] xij presbiteri [illegible] nulla mentione genuflexionis [illegible]

Pōtifex balſamū cū modico olei qđ bñdixerit ipo nit in ampulla chriſmali dicens Hec commiſtio.

Hec cōmiſtio liquorū fiat oibus ex ea perunctis propitiatio ⁊ cuſtodia ſalutaris in ſecula ſeculorum. Tum diaconus qui ampullam chriſmalem de ſacriſtia portauit: deponit mappulam ſiue velum de ipſa ampulla: dimiſſa ei ſua ſerica veſte alba: quam antea habebat. pontifex capite inclinato ſalutat chriſma dicens. *in tono lectionis*

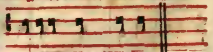
Pontifex capite inclinato ſalutat ſctū chriſma ⁊ hoc ter facit ſemp elevādo vocem

Aue ſanctum chriſma.

Et hoc ſecūdo ⁊ tertio facit: ſemper altius dicendo: qđ poſtq̄ tertio dixerit oſculat labium ampulle: quo facto ſedet pontifex ⁊ accipit mitrā. Tū ſinguli duodecim ſacerdotes parati predicti accedūt ſucceſſiuē per ordinē ad mēſaꝫ ſupra quam poſita eſt ampulla chriſmatis: ⁊ factis reuerentijs ſacramēto in altari poſito ⁊ pontifici: tertio in varia diſtantia genuflectūt coraꝫ ampulla qualibet vice ſemp altī dicēdo in tono pdicto.

Pontifex accipit mitram ⁊ ſedet. Tunc. xij. ſacerdotes ſinguli facta reuerētia ſacramento ⁊ pōtifici ter ſucceſſiue genuflectūt ⁊ dicit qualibet vice Aue ſanctū chriſma.

Aue ſanctum chriſma.

Quo tertio dicto labiꝫ ampulle reuerenter osculantur: ⁊ ad sua loca reuertunt. quo peracto ampulla in vno latere mense pdicte collocatur. Et mox diaconus aliã ampullam: sua veste cooptã cum oleo catecuminorum ferẽs: accedit ad presentiam põtificis: ⁊ ampullam ipsam sine mappula quam diaconus ipse circa collum retinet: tradit archidiacono: q illã suscipiẽs: eam ondit pontifici: ⁊ collocat supra mẽsam pdictã: in medio ante pontificem: super quam ampullam statim: tam ipse pontifex quã etiam duodecim presbyteri predicti halent: prout supra de ampulla chrismatis factum est. Quo facto pontifex surgens cum mitra: submissa voce legẽdo absolute exorcismuz olei catecuminorum dicit.

Põtifex stãs cum mitra. Exorcizat oleum catecuminoꝝ ꝛc.

℄ Bñdictio olei catecuminoꝝ.

EXorcizo te creatura olei: In nomine dei pa ✠ tris omnipotẽtis. Et in noĩe iesu ✠ christi: ⁊ spiritus ✠ sancti: vt in hac iuocatione indiuidue trinitatis: atqz vnius virtute deitatis omnis nequissima virtus aduersarij: omnis inueterata malitia diaboli: omnis violenta incursio: omne confusum ⁊ cecũ fantasma eradicet ⁊ effuget ⁊ discedat a te: vt diuinis sacramẽtis purificata fias in adoptionem carnis ⁊ spiritus. His qui ex te vngẽdi sunt: in remissionẽ omnium peccatoꝝ: vt efficiant eoꝝ corpora ad omnem gratiam spirituale accipiẽdam sanctificata. Per eũdem dñm nostrũ iesum xpm filiũ suũ: q cũ eo ⁊ eodẽ spũ sancto viuit ⁊ regnat deus: per oĩa secula seculoꝝ. Deinde deposita mitra põtifex stãs bñdicit dictũ oleũ cathecuminorum eadẽ voce dicẽs.

Põtifex deposita mitra dicit orationem.

℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

DEus incrementoꝝ oĩum: ⁊ profectuũ spiritualiũ remunerator: qui in virtute spiritus sancti: imbecillarum mentiũ rudimenta confirmas: te oramus domine: vt emittere digneris tuam bene ✠ dictionẽm super hoc oleum: ⁊ venturis ad beate regenerationis lauacrum: tribuas per vnctionẽ huius creature purgationem mentis ⁊ corporis: vt sique illis aduersantiũ spirituũ inhesere reliquie: vel macule: ad tactum sanctificati olei huius abscedant: nullus spiritalibus nequitijs locus: nulla refugij sit facultas: nulla insidiantibus malis latẽdi licẽtia relinquatur. Sed venientibus ad fidez seruis tuis: ⁊ sancti spiritus tui operatione mundãdis: sit vnctionis huius preparatio vtilis ad salutẽ: quam etiam per celestis regenerationis natiuitatem: in sacramẽto sunt baptismatis adepturi. Per dominũ nostrũ iesum christũ filiũ tuũ: qui venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos: ⁊ seculum per ignẽ. ℟. Amẽ. Deinde põtifex ⁊ successiue duodeciz sacerdotes pdicti reuerẽter salutãt oleũ ipsuz: dicentes tertio in tono lectionis.

Pontifex et xij. sacerdotes successiue salutant sanctum oleum ter pro quolibet semp eleuãdo voces.

Aue ſanctum oleum.

Et poſtquam tertio id fecerint: oſculantur os ipſius ampulle: prout ſupra de chriſmate poſitum eſt. His itaque peractis ambe ampulle per dictos duos diaconos eo ordine et decore quo delate fuerant: ad ſacrarium ſiue ſacriſtiam proceſſionaliter reportantur. Interim dum reportantur: duo premiſſi cantores cantant hos verſus.

Et per duos diaconos eo ordine quo fuerant allate reportantur ad ſacriſtiam. Et dum reportatur cantant infra ſcripta.

Cantores. Ut nouetur ſexus omnis vnctione chriſmatis: vt ſanet ſauciata dignitatis gloria.

Chorus. Chorus replicat totum verſum.

O redemptor.

Cantores. Tum dicti duo cantores proſequuntur verſum.

Lota mente ſacro fonte auffugantur crimina: iuncta fronte ſacro ſacta influunt chariſmata

Chorus. Chorus replicat verſum.

O redemptor.

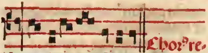
Cantores. Deinde dicti duo cantores proſequuntur verſum.

Corde natus ex parentis aluum implens virginis pande vitam claude mortem: conſecra to chriſmate. Chorus replicat verſum.

O redemptor.

Chorus. Quo replicato dicti duo cantores proſequuntur verſum.

Sit hec dies feſta nobis ſeculorum ſeculis: ſit ſacrata vera lau

Chor⁹ replicat. ℣.

de: nec ſeneſcat tẽpoꝛe.

Vet⁹ oleũ ſi qd̃ remanſit in lãpadib⁹ eccl'e cõburatur et reliquum qd̃ remãſit in piridib⁹ cũ bõbice tergat̃ ⁊ cõburatur.

O redemptoꝛ. Uetus autem chꝛiſma ⁊ oleũ catecuminoꝛum ac infirmoꝛũ: ſiquod remanſerat: in ampullis ponitur in lampadibus eccleſie ante ſacramentũ vt cõburatur. Reliquuꝫ autẽ quod eſt in piridibus ſiue capſulis cũ bombice igni comburit̃; ⁊ nouũ deinde cũ noua bombice in piridibus ſiue capſulis imponit̃. Interim dũ

Pontifex cõplet miſſã ⁊ dat ſolẽnem bñdictionẽ.

chꝛiſma ⁊ oleuꝫ catecuminoꝝ ad ſacriſtiã poꝛtant̃: pontifer ſedens cũ mitra lauat manus: deinde redit ad altare ⁊ ꝓſequitur miſſam: vt in miſſali habetur: ⁊ dicto. **Ite miſſa eſt.** dat benedictionẽ: ⁊ denuntiant̃ indulgentie per eũ cõceſſe: quibus denuntiatis pontifex ſignat altare dicẽs euangeliũ ſancti ioannis: ⁊ accedit ad faldiſtorium vbi ſedet cum mitra et iubet pꝛeſbyteris attente vt iuxta canonũ traditionem chꝛiſma ⁊ olea fideliter cuſtodiãt: ⁊ nulli ſub ꝑtextu medicine vel maleficij tradere ꝓſumãt. Alioqn honoꝛe priuẽtur. His peractis: pontifex ſurgit depoſita mitra: ⁊ in ſupꝛemo gradu altaris ante ſacramentũ genuflexus miniſtrãte nauiculã archipꝛeſbyter: oimponit incenſum in thuribulũ cũ quo incẽſat ſacramentũ etiã genuflexus ter: ducens thuribulũ: tũ diaconus imponit veluꝫ pulchꝛũ circa collũ pontificis: deinde facta reuerẽtia ſacramẽto: illud reuerenter accipit: ⁊ trãdit ad manus põtificis adhuc genuflexi: qui ſurgit: ⁊ ꝓcedẽte clero: ⁊ cap̃lo eccleſie cũ luminaribus moꝛe ſolito ſub baldachino: illud poꝛtat ad locũ deputatũ: ad quẽ cũ peruenerit: firmat ſe ante altare: ⁊ diaconus accipiẽs reuerẽter ſacramẽtũ de manibus põtificis illud reponit: ⁊ põtifer coꝛã ſacramẽto genuflexus miniſtrante archipꝛ̃ſbytero nauiculã iterũ imponit incẽſuꝫ in thuribulũ: ⁊ incẽſat iterũ ſacramẽtum. Poſtea ſacras veſtes deponit vſqꝫ ad ſtolaꝫ: quam ⁊ omnia alia paramenta que ſub ipſa ſtola habet retinet: ⁊ deſuper pluuiale violaceum accipit. Interim parãtur neceſſaria per ſacriſtã: aut aliũ ad quem ſpectat: in loco conuenienti ⁊ conſueto: pꝛo mãdato fiendo. Credentia cũ mappa congruenti: ſup quam ponuntur duo aut tria bacilia: cum totidem bucalibus: vnum bacile cum tredecim mantilibus plicatis: ſi pauperibus lauandi ſunt pedes: Alioquin ſi pꝛius pauperibus pedes loti fuerunt: paretur pꝛo canonicis cum totidem mantilibus quot ſunt canonici. Aliud bacile cum pecunijs pauperibus lotis donandis: in monticulis ſeparatim poſitis: ſi tunc lauandi ſunt pedes pauperum. Linteum pontifici loturo

Diaconus qui pontifici in altari miniſtrauit reponit ſacramentũ ꝑ craſtina die reſeruatũ in loco ad hoc parato.

Interim parãtur neceſſaria ad mãdatuꝫ vt i textu habet̃.

cingendum. Uas aque calide ad ſufficientiã. Uas aque frigide etiã ad ſufficientiam. Flores ꝛ herbe odorifere pro lauãdis. Bacile cuꝫ buccali ꝛ mantili pro lotione manuũ pontificis. Thuribulum cuꝫ igne nauicella ꝛ inceſo. Liber euãgeliorum. Liber pro pontifice ad dicendum orationem poſt lotionem. Duo candelabra cum cereis ardentibus. Pulpitus pro euangelio decãtando. Sedilia ordinata pro lauandis. Faldiſtoriuꝫ pro pontifice. Quibus oibus paratis: ꝛ miſſa cuꝫ veſperis cõpletis. Põtifex paratus amictu: alba: cingulo: ſtola ꝛ pluuiali violatis: ac mitra ſimplici: cuꝫ canonicis ꝛ clero eccleſie ſue: ac diacono ꝛ ſubdiacono in eoꝝ habitu: in quo in miſſa pontifici ſeruierũt ei aſſiſtẽtibus: procedit ad locuꝫ capitularem eccleſie: vel alium conſuetũ. In quo lauandi: ſiue ſint .xiij. pauperes: ſiue canonici eccleſie: prout in aliquibus locis ſeruatur: ſtãt apud ſedilia ſibi parata. Pontifex autẽ in faldiſtorio in conuenienti loco ibidẽ ſibi ordinato ſedet. Tũ diaconus accedit cũ thuriferario ante pontificem qui imponit incenſum more conſueto: deinde idem diaconus coram põtifice genuflexus: medius inter duos ceroferarios capitibus inclinatis ſtantes: petit benedictionem: qua obtenta: vadit ad locum vbi euangeliuꝫ eſt dicturus: precedentibus thuriferario ceroferarijs ꝛ ſubdiacono in eodem loco dicẽs: ſignans: ꝛ thurificans more cõſueto. Euãgelium ſecundum ioannem.

Pontifex paratur cũ miniſtris acceſdit ad locuꝫ vbi lauandi ſunt pedes. ꝛ ibi ſedet in faldiſtorio.

cum dalmatica et tunicella albi coloris

et cum acolytis .iiii.or

Benedicit pontifex incenſum ꝛ ponit in thuribulo.

Diaconus petit benedictionem ꝛ legit euangelium.

Ante diẽ feſtũ paſce: ſciens ieſus quia venit hora eius ꝛc. Ut in miſſali. Interiꝫ põtifex ſtat ſine mitra verſus ad diaconũ cãtãteꝫ. Finito euangelio. Subdiaconus portat librũ apertũ pontifici: q oſculaꝛ illũ: ꝛ incenſatur more cõſueto. Tũc cãtores incipiunt ꝛ pſequunꝛ añaꝫ. Mandatũ nouũ do vobis ꝛc. Et alia prout in miſſali habẽtur. põtifex vero depoſito pluuiali precingitur linteo mũdo: ꝛ accepta mitra accedit ad lauãdos in ſuis ſedilibus ſedẽtes: vbi a dextris eius ſit ſcutifer: in ſiniſtra habens peluim: floribus ꝛ herbis odoriferis ornatã: ꝛ ĩ dextra buccale cũ aq̃ calida. Unus capellanus bacile tenẽs cũ mappulis pro lotis tergẽdis. Aliꝰ capellanꝰ bacile tenẽs cũ pecunijs pauperibꝰ lotis donãdis. Tũ pontifex genuflexꝰ cũ mitra: lauat vnicuiqꝫ pedẽ dextrum: quẽ deinde mappula mũda tergit: ꝛ oſculaꝛ. ꝛ ſi lotꝰ paupꝫ eſt: mappulam ipſã cũ pecunijs ad volũtatẽ ipſiꝰ põtificis ĩ ele emoſynã dat ipſi loto. Si vero loti ſint canonici: eis neqꝫ mappula neqꝫ pecunie dãtur. Lotis omnibꝰ põtifex ſurgit ꝛ reuertiꝛ ad faldiſtoriũ ſuũ: deponiꝛ ei linteus: ſedẽſqꝫ cũ mitra lauat manus ꝛ tergit. tũ ſurgit: imponitur ſibi pluuiale violaceũ p̃dictũ: ꝛ detecto capite: dicit voce intelli

Cãtores incipiunt añt. Mãdatuꝫ ꝛ alias ꝛ pontifex depoſito pluuiali tenẽs mitrã precingit ſe ꝛ accedit ad lotionem pedum.

Si lauandi ſunt canonici nõ dantur eis mappule nec pecunie.

Põtifex lauat manus ꝛ reaſſumit pluuiale et ſtãs ſine mitra dicit pater nr̃ et .ꝟ. ꝛ orationes.

Finito Euangelio priusq̃ lauet dicat hanc orationē Pontifex.

Deus cuius cenā ſacratiſſimā veneramur mũda trina q̃s a sordibꝫ peccatoꝝ qui ad inſinuãdũ nobis humilitatis exemplũ pedes tuorum dignatus es hodie lauare diſcipulorum qui cũ patre.

gibili. Pater nr̃. Qđ ſecrete com
plet. deinde dicit. ℣. Et ne nos
īducas in tentationē. ℟. Sed li
bera nos a malo. ℣. Tu mādaſti
mādata tua dn̄e. ℟. Cuſtodiri ni
mis. ℣. Tu lauaſti pedes diſcipu
loꝝ tuoꝝ. ℟. Opa manuū tuaꝝ
ne deſpicias. ℣. Dn̄e exaudi orõ
nē meā. ℟. Et clamor me⁹ ad te
veniat. ℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.
Adeſto queſumus dn̄e offi
cio ſeruitutis nr̃e: ⁊ qꝛ tu di
ſcipulis tuis pedes lauare digna
tus es: ne deſpicias opa manuum
tuaꝝ q̄ nobis retinēda mādaſti:
vt ſicut hic a nobis exteriora ablu
unt inqnamēta: ſic a te omnium
nr̃m iteriora lauent pctā: qđ ipſe
preſtare digneris: Qui viuis ⁊ re
gnas deus: p oīa ſcl'a ſcl'orum.
Amē. ¶ In aliqbus eccl'ijs expe
dita lotiōe pedū archidiacon⁹ in
dut⁹ tunica: accolitus cū thuribu
lo ⁊ īcēſo ⁊ duo ceroferarij caplīm
intrāt: ⁊ eps̄ incēſum cū ſigno cru
cis thuribulo imponit. Tūc archi
diaconuſ legit ſolēniter euāgeliū.
Ante diē feſtū paſce ſicut in eccl'ia
legi ſolet. Quo finito ſedēs proſe
quitur tertuʒ euāgelij ipſiuſ quaſi
lcōnē legēs ꝯtinuo vſqꝫ ibi. Sur
gite eamus hic ⁊ mox de ipſo loco
ſurgētes pgūt ī refectoriū ordina
te: ⁊ ibi bibunt. Et archidiaconuſ
proſequitur euāgelium vſqꝫ ibi:
Ut dilectio q̄ dilexiſti me in ipſis
ſit: ⁊ ego in ipſis. Poſt hec pon
tifex dicit. Sit nomen. Adiuto

rium. Dn̄e exaudi. Dn̄s vobiſcuʒ.
Oremus. Orõ. Adeſto q̄ſumus
dn̄e officio ſeruitutis noſtre vt ſu
pra. Quo facto omnes diſcedunt.
¶ De officio ferie. vj. ī paraſceue.
Feria ſexta in paraſce
ue dicta nona ponti
fex cū miniſtris ⁊ cle
ricis intrat eccleſiā: ⁊
procūbit ſuper faldi
ſtorio ante altare ⁊ diuti⁹ orat cuʒ
celebrante: ⁊ poſtea vadit ad ſedē
ſuā nudā: interim miniſtri extēdūt
vnā mappā ſuper nudum altare:
⁊ vnus ſubdiaconus ſeu alius le
git prophetiam primā ſine titulo:
dicturi ꝓphetias paſſionē ⁊ euan
gelium nō oſculantur manum pō
tificis: neqꝫ ipſe oſculatur librum
euangelioꝝ. pceditur in miſſa ſm
ordineʒ miſſe ⁊ officij huius diei.
Finitis orōnibus: celebrās depo
ſita caſula vadit ad poſterius cor
nu epiſtole: ⁊ diaconuſ accipit cru
cē velatā de altari: ⁊ illā offert cele
branti: qui illam detegit modo ⁊
forma prout in ordinario. dum ce
lebrans portat crucē ad locū ado
rationis nō facit reuerentiam pō
tifici: ſed ſolus ſine miniſtris va
dit cum cruce qua in locū ſolitum
poſita facit reuerentiā pontifici: ⁊
reuertitur ad altare: ⁊ ibi ad par
tem deponit calciamenta: interim
pontifici etiā deponūtur calciamē
ta per aliquem ex ſuis ſcutiferis: ⁊
medius inter archidiaconuʒ a de
xtris: ⁊ aliū a ſiniſtris vadit ad ado
rationē crucis ter cū diſtantia ge

Omiſſum in pōtificali no no ſʒ ex pōtificali domini Guilelmi durantis appoſitum.

nuflectens: ⁊ poſtq̄ʒ crucez fuerit
oſculatus reuertitur ad ſedez ſuā:
tum celebrans ſine miniſtris ad
adorationē crucis vt pontifex fe-
cit: ſed ad eius ſiniſtrā erit primus
de capitulo ⁊ ambo ſimul ibunt ⁊
genuflectent: idē faciunt oēs alij
bini ⁊ bini ordine ſuo. Aſſiſtētes
pontificis ibunt ſm ordinē eoꝝ
precedentie. Dū adoratur crux pō-
tifex in ſede ſua: ⁊ celebrās i altari
legit **Popule meus** ⁊c. circa finez
adorationis accendūtur lumina-
ria ſuper altare: ⁊ diaconus por-
tat ad altare burſam cū corporali
bus: que ſup altari in medio extē-
dit: deinde finita adoratione acce-
dit ad crucem quam reuerēter re-
cipiens nulli reuerentiam faciens
reportat ad altare: ⁊ i eius medio
illam ponit. Interim in loco vbi
corpus chriſti repoſitū eſt portā-
tur vnum ſeu duo thuribula cum
igne: intorticia duodeciʒ ⁊ balda
chinuʒ: ⁊ ſubdiaconus capiēs cru
cem medius inter duos cerofera
rios: canonicis ⁊ clero ipſuʒ ſequē
tibus pergit ad dictum locum: pō
tifex deinde ſequetur celebrāte an
te ipſum medio inter duos di-
gniores canonicos precedēte. Cū
autē pontifex peruenerit ad locū
vbi ſacramentū repoſitū eſt: in pri
mis genuflectit ante illum ⁊ orat:
tum imponit incenſum more ſoli-
to ſuper thuribula per duos acco
lita ſibi oblata: ⁊ cum altero ex il-
lis incenſat ſacramentum etiā ge-
nuflexus: tum imponitur circa col
lum pontificis veluʒ pulchrum: ⁊
celebrans accipit ſacramentum ⁊
dat ad manus pōtificis qui illud
capite detecto portat ad altare: or
dine quo venerat. intorticia por-
tantur per clericos imediate ante
pontificem per alās portātes thu
ribula incēſant ante ſacramētum
quod ſub baldachino portatur: ⁊
cantatur: **Vexilla regis ꝓdeunt** ⁊c.
Cum vero ꝑuenerint ad ſupremū
gradum altaris: celebrans capit
calicem cū ſacrameto de manu pō
tificis: ⁊ illū reuerenter ponit ſup
altare: ⁊ pontifex rurſus incenſat
ſacramentum: ⁊ ad ſedem ſuam re
uertitur: ⁊ ibi ſtat detecto capite
verſus ad ſacramētum: intorticia
manent accenſa vſqʒ ad poſt cōio
nē illa tenētes clerici genuflexi in
duas partes ad cornua altaris:
poſtq̄ʒ vero ſacramētum repoſitū
eſt ſup altare: ⁊ pontifex ſit in ſua
ſede celebrans extrahit ſacramen
tum de calice ſeu vaſe in quo por
tatum fuit: ⁊ ponit ſuper patenaʒ
quā diaconus tenet nihil dicens.
Diaconus patenam cū ſacramen
to offert celebranti qui illud ſup
corporalia ponit nihil dicēdo. In
terim pontifex more ſolito impo
nit incēſuʒ i thuribulo: ⁊ celebrās
incenſat ſacramētum ⁊ altare mo
re ſolito: nō tamē incenſatur cele
brans neqʒ pontifex: ſed incēſato
altari lauat manus ⁊ ꝓcedit ꝓut
in miſſali: ⁊ in fine dicuntur **veſpe
re** ad magnificat pontifex ſurgit
detecto capite cum dicit̄ **Chriſtus**

factus eſt. pōtifex deſcendit ad ſal
diſtoꝛium ante medium altaris: ꝛ
ibi genuflectit quouſqꝫ dicat̃ ps.
Miſerere mei deus. quo finito di
cit oꝛationem Reſpice q̃ſumus ꝛc.
Si vero pontifex ſit hac die cele
bꝛaturus dicto ps. Miſerere mei.
in fine none accipit paramenta ni
gri coloꝛis in ſede conſueta: ꝛ cuꝫ
mitra pꝛocedit ad altare cuꝫ mini
ſtris ſolitis qui vtunt̃ planetis pli
catis ante pectus. cum peruenerit
ante altare Diaconus extrahit ſi
bi mitram: ꝛ pontifex ſuper nudo
faldiſtoꝛio oꝛat diutius ꝛ alij om
nes etiam oꝛant. Interim extendi
tur mappa ſeu tobalea ſuper alta
re. Finita oꝛatione pontifex aſcen
dit ad altare: ꝛ illud ĩ medio oſcu
latur: deinde cum mitra ſedet ſup
nudum faldiſtoꝛiuꝫ ſeu nudam ca
thedram poſitā in coꝛnu epiſtole:
ita vt faciem vertat ad coꝛnu euā
gelij. Aſſiſtens ſedet ſuper pꝛimuꝫ
gradū ad pedes pontificis: ꝛ poſt
eum Archidiaconus cum alio aſ
ſiſtente: in quoꝛum medio Diaco
nus ſedet: ſubdiaconus in gradu
inferioꝛi ad pedes diaconi euāge
lium dicturi: alij capellani poſt pō
tificem iuxta loci capacitatem: om
nibus ſic ſedentibus legitur p̃ma
pꝛophetia ſine titulo: ꝛ in fine nō
oſculatur manum pōtificis: ſed ea
finita factis reuerētijs altari ꝛ pō
tifici vadit ad locum ſuum. Dum
cantatur Tractus pontifex legit
illam pꝛophetiam miniſtrante li
bꝛo capellano ad hoc deputato: ſi
ne tamen candella accenſa. Poſt
tractum cantatum a choꝛo ſurgit
pōtifex depoſita mitra ꝛ dicit oꝛa
tionem ſequentē vcꝫ Deus a quo
ꝛ iudas pꝛout in oꝛdinario miſſe.
Deinde ſubdiaconus dimiſſa pla
neta vadit cū libꝛo ante pectuꝫ ad
locum ſolitum: ꝛ legit epiſtolam
ſeu pꝛophetiam moꝛe ſolito: quaꝫ
pontifex legit ꝛ Tractum. dicitur
deinde paſſio quam pontifex ſtās
detecto capite in coꝛnu epiſtole le
git ex libꝛo ibidem ſuper altari po
ſito: finita paſſione ſedebit quo
uſqꝫ incipiatur Euāgeliū: tūc ſur
get ꝛ ſtabit vtš. vſqꝫ ad finē: ꝛ ite
rū ſedebit. Si aderit qui facturus
eſt ſermonem ad populuꝫ accedit
ad pontificeꝫ ꝛ coꝛam eo genufle
xus petit tm̃ indulgentias: tū va
dit ad pulpitum ꝛ finito ſermone
ſtatim publicat indulgentias per
pontificem cōceſſas: ad ſermoneꝫ
pontifex ſedet vt ſupꝛa reſpiciens
ad ſermocinatoꝛem: alij omnes vt
ſupꝛa. ſi vero ſermo nō fiat: vel eo
finito ſurgit ſine mitra: ꝛ amouet̃
ſedes: ꝛ ſtans in dicto coꝛnu dicit
oꝛones: ꝓut in oꝛdinario. finitis
oꝛonibꝰ pōtifex depoſita caſula ex
pectat ĩ poſterioꝛi angulo altaris
in coꝛnu epiſtole: ꝛ diaconuꝫ capit
crucem: ꝛ illam dat ad manus pō
tificis: qui crucē detegit adoꝛat ꝛ
alia facit iiſdē cerimonijs vt ſupꝛa
dictum fuit. Pontifex facta adoꝛa
tione crucis rurſus reuertitur ad
ſedem repoſitam in coꝛnu epiſto
le reaſſumit calciamēta: ꝛ ſedēs le

git improperia q̄ a choro cātant̄:
interim canonici ⁊ alij vadunt ad
adorationē crucis. Diacon⁹ poſt-
q̄ adorauit explicat ſup altare to-
baleaꝫ quā ſubdiaconus ex credē
tia portauit. ſubdiaconus portat
etiam corporalia cuꝫ purificatorio
tm̄: ⁊ diaconus explicat illa ſup al
tare. Finita adoratione crucis pō
tifex lauat manus more ſolito: tūc
reaſſumit caſulam ⁊ mitram: crux
reponit̄ ſuper altare ⁊ accendūtur
luminaria: vadūt pro ſacramento
iiſdē cerimonijs quibus ſupra di-
ctum fuit: incēſat̄ ſacramentū tm̄:
alia oia fiunt ꝑut in miſſali in fine
dicuntur Veſpere. ⁊ pontifex mo
re ſolito dicit orationem Reſpice
q̄s dn̄e ⁊c. Si autē pōtifex nō ſit
celebraturus in ſua eccleſia mini-
ſtrabūt ſibi aſſiſtētes: diaconus ⁊
ſubdiaconus: ⁊ nō alij aſſiſtētes:
alia omnia fiūt vt ſupra dictū eſt.

¶ De officio ſabbati ſancti.

Ignis nou⁹ excutit̄: ⁊ benedicitur.

Sabbato ſancto hora ſexta operiūt̄ alta
ria ⁊ dicta ſexta ignis
nouus excutit̄ de cry
ſtallo vel ſilice ⁊ accē
ditur: deīde dicit̄ nona: qua dicta
ſacerdos celebraturus indut⁹ oī-
bus paramentis p̄ter caſulaꝫ loco
cuius habet pluuiale ſtans in cor
nu epiſtole verſus ad altare cū mi
niſtris: ⁊ cruce aqua bn̄dicta: ⁊ in-
cenſo ⁊ carbonibus ex igne nouo
accēſis bn̄dicit nouū ignē dicēs.
Dn̄s vobiſcuꝫ. Oremus. Oratio.
Deus q ꝑ filiū tuū angularē ⁊c.
Oro. Dn̄e ſancte pater lumen in-
deficiēs. Oro. Dn̄e ſctē pr̄ oipo-
tēs eterne deus bn̄dicētibus ⁊c.
Require in miſſali. Deinde bn̄dicit
qnqꝫ grana thuris infigenda in
cereo bn̄dicēdo dicens abſolute:
Veniat q̄ſumus oipotens deus
ſup hoc incēſum. ⁊c. Require in miſ
ſali. Et dū incēſum bn̄diciť accoli-
tus ponit in thuribulū de p̄dictis
carbonibꝫ. Et bn̄dictione incēſi
finita: ſacerdos ignē benedictuꝫ
aqua benedicta aſpergit: ⁊ poſito
incēſo in thuribulo adolet dictuꝫ
ignē: ⁊ interim oia luminaria ec-
cleſie extincta ſunt. Finita benedi
ctione ſacerdos deponit pluuiale
⁊ accipit planetam: ſicqꝫ aduentū
pōtificis expectat. interim quinqꝫ
grana incenſi cū nouo igne bn̄di
cto portātur ad locū extra eccleſiā
vel chorū vbi arūdo cū trib⁹ can
delis retortis poſita eſt. Cū auteꝫ
pontifex cū cappa venerit ad eccle
ſiam facit orationē ante altare: va
dit ad ſedē ſuam: ⁊ more ſolito im
ponit incēſum in thuribulo: tum
ſubdiaconus in paramētis viola
ceis cum cruce queꝫ quatuor acco
liti p̄cedūt bini ⁊ bini: ⁊ vnus cor
portat thuribulū ⁊ nauiculā: ſeq̄-
tur deinde diaconus dalmatica
alba indutus: ⁊ ſimul vadūt ad lo
cū vbi repoſita fuerant arūdo cū
tribus candelis: ⁊ quinqꝫ grana
incēſi in aliquo vaſe pulchro. Dia
conus accipit arundinem: ⁊ vnus
ex accolitis vas cū quinqꝫ granis
incenſi: alius vero accendit cande

Incēſum benedicitur.

lam ex nouo igne: ⁊ hoc ordine procedūt ad eccleſiam: ſiue capellam: in primis precedit thuriferarius cū ſocio portāte quinqʒ grana incēſi benedicti in vaſe poſita: quos ſeqtur ſubdiaconus cū cruce: deinde diaconus cum arundine: ad cuius ſiniſtram ſit alius cuʒ candela accēſa: hos ſequūtur alij duo accoliti vel quatuor ſi magis placet. Cū peruenerint intra portā eccleſie diaconus accendit vnā ex tribus candelis: ⁊ eleuans arūdinē genuflectit ipſe: ⁊ omnes alij cum eo: ⁊ ſolus cantat.

Lumen chriſti.

Quod dū dicit: Pōtifex ⁊ oēs alij q̄ ſedebant ſurgūt ⁊ ſtāt quouſqʒ tertio id dictum fuerit: cātores reſpōdēt Deo grās. Procedūt deinde ad mediū eccl'ie: ſeu chori: ⁊ ibi accendit̄ alia candela: ⁊ diaconus cū alijs vt ſ. genuflexi altius dicit.

Lumen chriſti.

Et reſpondetur vt ſupra. Tertio procedunt ante altare: accenditur tertia cādela: ⁊ ſilr̄ altius tm̄ dicit.

Lumen chriſti.

Et reſpōſo Deo grās. Diaconus dat arundinē vni ex accolitis qui vna cū ſubdiacono ⁊ alijs p̄dictis ibidem expectant: diaconus vero accipit librum ⁊ ab vno tm̄ accolito aſſociatus ante Pōtificē genuflexus petit benedictionē: qua habita accedit ad pulpitum: ponit librum ſuper illud ⁊ illum incenſat ꝑut fit ad euāgeliū. A dextris diaconi ſtet ſubdiaconus cuʒ cruce ⁊ thuriferarius: a ſiniſtris vero acolitus cū arūdine: ⁊ aliuſ cū quinqʒ granis incenſi benedicti in cereo figendis: tunc diaconus cantat Exultet iā angelica ⁊c. ad qđ oēs ſurgūt ⁊ ſtant detectis capitibꝰ vt ad euangeliū: dum diaconus figit illa grana incenſi in cereo: ⁊ illum accēdit: q: nihil dī. Pōtifex: ⁊ alij oēs ſedēt: tum ſurgunt: ⁊ vſqʒ ad finē ſtāt. Quo finito: diaconus ad altare reuertitur: ⁊ qlibet ad locū ſuum: diaconus deponit paramēta alba: ⁊ accipit violacea: interim in loco ſolito per aliquē ſm ordinem ⁊ conſuetudinē eccleſie cātat̄ prima ꝓphetia: qua finita ille qui cantauit cū debitis reuerētijs vadit ad oſculum manus pōtificis: ⁊ ſimiliter oēs alij faciēt. Dicta oratione poſt duodecimaʒ prophetiam

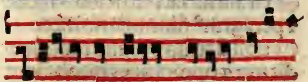
Pontifex deſcēdit ad faldiſtoriū
ante medium altaris poſitū ſuper
quod procūbit: ⁊ celebrās depoſi-
ta caſula aliquantulū poſt pontifi
cem ad eius ſiniſtrā ſuper ſcabel-
lo etiā procumbit: ⁊ poſt eum dia-
conus ⁊ ſubdiaconus genuflexi.
Tum incipitur Litania qua ince-
pta vnus ex dignioribus canoni-
cis pluuiali indutus cū thuribu-
lo: cereis: ⁊ cruce: deſcendūt ad be
nedictionē fontis: ⁊ more ſolito
benedicit: cū cātores puenerint i
litanijs ad pctōres: **Te roga.** ⁊c.
Celebrans cū ſuis miniſtris ſur-
gunt: ⁊ factis reuerentijs altari ⁊
pontifici vadūt ad locū conſuetū
vbi deponūt paramenta oīa vio-
lacea: ⁊ accipiūt alba: interim finit̃
Litania: ⁊ celebrās accedit ad ſini
ſtram pontificis: ⁊ cū eo facit con-
feſſionē. alia oīa fiunt ꝓut in alijs
miſſis: ſeruato tamē ordine miſſe
huius diei. Si vero pontifex cele-
brare hac die noluerit: ⁊ fontes
benedicere ꝓcedētur hoc ordine.
Primo per aliquem ex canonicis
benedicantur nouus ignis: ⁊ illa
quinq; grana incēſi in cereo figē
da anteq̄ȝ pontifex veniat ad eccle
ſiam: ⁊ illa portentur ad locū ſoli-
tum vbi eſt arundo cū tribus can
delis vt ſupradictū eſt. interiȝ pō-
tifex cū ſua cappa venit ad eccleſiā:
orat ante altare: ⁊ vadit ad ſedem
ſuam: ⁊ more ſolito imponit incen
ſum in thuribulo: tum diaconus
ſubdiaconus cū accolitis vadunt
ad locū deputatū pro arundine ⁊
incenſo eo ordine vt ſupra dictuȝ
eſt: diaconus tertio dicit **Lumen
chriſti:** petit benedictionē ⁊ cātat
Exultet iam angelica ⁊c. qua fini-
ta diaconus ⁊ ſubdiaconus depo
nūt dalmaticam ⁊ tunicellā. Pon
tifex ſurgens detecto capite dicit
ſecrete **Pater nr̃.** pro nona: ⁊ le-
gūtur ps̄. ad nonā dum dr̃ **Chr̄s
factus eſt** ⁊c. Pōtifex genuflectit
ſup faldiſtorio: ⁊ in fine dicit ora-
tionē **Reſpice q̄s dn̄e** ⁊c. eaq; fini
ta vadit ad ſedē vbi cōſueuit acci-
pere paramēta. ſedet: accipit ſāda
lia alba: q2 illa nō mutat: ſimiliter
cingulū ⁊ ſtola erunt albi coloris:
dicit ps̄. **Quā dilecta.** ⁊ alias ora-
tiones ↄſuetas: lauat manus ⁊ pa
ratur oībus paramētis pōtificali-
bus violacei coloris: ⁊ mitra ſim-
plici: a diacono ⁊ ſubdiacono in
albis exiſtentibus: tum accipiunt
paramenta violacea: adſint etiaȝ
alij miniſtri: vt in alijs miſſis: ſi
pontifex ſit in ſua eccleſia: aliogn
aſſiſtēs diaconus ⁊ ſubdiaconus
parantur: ⁊ nō alij. Pontifex igit̃
paratus aſcēdit ad altare: qd̄ de-
poſita mitra oſculat̃: deinde reaſ-
ſumpta mitra aſcēdit ad ſedem: ⁊
ibi aliquantulū quieſcit: tum can-
tant̃ ꝓphetie: ⁊ in fine cuiuſlibet
prophetiarū: qui illas dixerūt va-
dūt ad oſculū manus cuȝ debitis
reuerentijs: ⁊ pōtifex tunc ſurgēs
ſine mitra dicit **Oremus.** miniſtri
Flectamus genua ⁊c. Finita ora-
tione poſt duodecimā prophetiā:
diaconus extrahit pōtifici mitrā:

palliū(ſi eo vtatur) ⁊ planetā ſeu caſulam: ⁊ pontifex cū mitra deſcēdit ad faldiſtoꝛium ante mediū altaris poſitum ſuper qđ pꝛocūbit: ⁊ poſt eū miniſtri oēs: ceteri in locis ſuis genuflectūt donec cantet̄ **Litania.** Cū peruentum fuerit ad peccatoꝛes. **Te rogamus** ꝛc. Pōtifex ſurgit ⁊ vadit ad ſedem ſuaꝫ: cuꝫ oībus ſuis miniſtris: ⁊ ſtatim diaconus: ⁊ ſubdiaconus depoſitis paramentis violaceis: recipiūt paramēta alba: ⁊ pōtificem exuūt paramentis violaceis: ⁊ albis induūt: ita etiā faciūt alij qui ſunt in paramētis. Pontifex paratus oibus paramētis pontificalibus albis cū mitra pꝛetioſa: imponit incenſuꝫ in thuribulo: ⁊ vadit ad altare illudqꝫ ⁊ libꝛuꝫ euāgelioꝛum oſculatur: incenſat altare: incenſatur ipſe moꝛe ſolito: tum redit ad ſedē: dicit **Kyrie eleiſon** pꝛo miſſa: ⁊ ſolēniter cantat **Gloꝛia in excelſis deo.** ⁊ pꝛocedit pꝛout in oꝛdinario huius diei: dū dicit̄ **Alla.** pꝛo veſperis pontifex imponit incenſum in thuribulo: ⁊ cū incipit̄ **Magnificat.** incenſat altare: incēſatur ipſe: ⁊ alij oēs moꝛe ſolito: in fine dat ſolēnē benedictionē: ⁊ publicantur indulgētie p aſſiſtētem.

¶ Oꝛdo ad concilium pꝛouinciale ſeu ſynodum celebꝛandum.

Conciliuꝫ pꝛouinciale ſeu ſynodus celebꝛatur hoc modo: ſacerdotes ⁊ clerici vniuerſi qui ad cōciliū pꝛouinciale ſeu ſynodum de iure vel conſuetudine venire tenentur: conueniūt in ciuitate vel alio loco pꝛout pontifex oꝛdinauerit. Pꝛima autem die cōcilij ſeu ſynodi: mane conueniūt in eccleſia in qua debet cōciliū ſeu ſynodus celebꝛari: vbi pōtifex miſſam audit. Qua finita parat̄ faldiſtoꝛium ante medium altaris iuxta inferioꝛē gradum per quem ad altare aſcēditur: ⁊ alia ſedes in plano altaris. poterit tamē faldiſtoꝛium ſuo tempoꝛe loco ſecunde ſedis cum tempus erit poni. Pontifex vero amictu: ſtola: pluuiali rubeis: ⁊ mitra ꝑtioſa induitur: quibus paratus: baculum paſtoꝛalē manu ferens: accedit coꝛam altari. Diacono ⁊ ſubdiacono paratis rubeis ſeu tempoꝛi conuenientibꝰ oꝛnamentis: ac ſi in miſſa ſeruire deberent: ipſum hinc ⁊ inde aſſociantibus: ⁊ ibi ante faldiſtoꝛium ſibi paratum genuflexus depoſita mitra incipit ſchola ꝓſequente aīaꝫ:

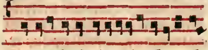

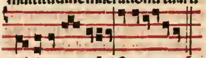
Exaudi nos dn̄e quoniā beni-

gna eſt miſericoꝛdia tua: ⁊ ſecũdũ

multitudinẽ miſerationũ tuarũ

reſpi ce nos dñe. E v o v a e. ps

Dicta aña ſequitur ps.

SAluũ me fac deus qm̃ ĩtrauerũt aque: vſq3 ad aĩa3 mea3.
Infixus ſum in limo profundi: ⁊ non eſt ſubſtantia.
Veni in altitudinem maris: ⁊ tẽpeſtas demerſit me.
Laboꝛaui clamans rauce facte ſunt fauces mee: defecerunt oculi mei dum ſpero in deum meum.
Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei: q oderũt me gratis.
Cõfoꝛtati ſunt qui ꝑſecuti ſunt me inimici mei iniuſte: que non rapui tunc exoluebam.
Deus tu ſcis iſipiẽtiã meã: ⁊ delicta mea a te nõ ſunt abſcondita.
Non erubeſcant in me qui expectant te dñe: dñe virtutum.
Non cõfundãtur ſuper me: qui querunt te deus iſrael.
Qm̃ ꝓpter te ſuſtinui oppꝛobꝛium: operuit confuſio faciẽ meam.
Extraneus fact⁹ ſũ frĩbus meis: ⁊ peregrin⁹ filijs matris mee.
Quoniã zelus domus tue comedit me: ⁊ oppꝛobꝛia expꝛobꝛãtiũ tibi ceciderunt ſuper me.
Et operui in ieiunio aĩa3 meã: ⁊ factũ eſt in oppꝛobꝛiũ mihi.
Et poſui veſtimẽtũ meu3 ciliciũ: ⁊ factus ſum illis in parabolam.
Aduerſum me loquebanť qui ſedebant ĩ poꝛta: ⁊ in me pſallebant qui bibebant vinum.
Ego vero oꝛationem meã ad te dñe: tempus beneplaciti deus.
In multitudine miſericoꝛdie tue exaudi me: in veritate ſalutis tue.
Eripe me de luto vt nõ infigar: libera me ab his qui oderũt me: ⁊ de pꝛofundis aquarum.
Nõ me demergat tẽpeſtas aque neq3 abſoꝛbeat me ꝓfundũ: neq3 vꝛgeat ſup me puteus os ſuum.
Exaudi me dñe qm̃ benigna eſt miſericoꝛdia tua: ⁊ ſcdʒ multitudinẽ miſerationũ tuaꝝ reſpice ĩ me.
Et ne auertas faciem tuam a puero tuo: quoniam tribuloꝛ velociter exaudi me.
Intende aĩe mee ⁊ libera eam ꝓpter inimicos meos eripe me.
Tu ſcis ĩpꝛoperiũ meũ ⁊ cõfuſionem meã: ⁊ reuerentiam meam.
In conſpectu tuo ſunt oẽs qui tribulant me: impꝛoperium expectauit coꝛ meum ⁊ miſeriam.
Et ſuſtinui qui ſimul contriſtaretur ⁊ non fuit: ⁊ qui conſolaretur ⁊ non inueni.
Et dederunt in eſcam mea3 fel: ⁊ in ſiti mea potauerunt me aceto.
Fiat mẽſa eoꝝ corã ipſis ĩ laqueum: ⁊ in retributiões ⁊ ĩ ſcãdalu3:
Obſcurenť oculi eoꝝ ne videãt: ⁊ doꝛſum eoꝛum ſemper incurua.

Effunde ſuper eos iram tuam: ꝛ furoꝛ ire tue compꝛehendat eos.

Fiat habitatio eoꝛum deſerta: ꝛ in tabernaculis eoꝛum non ſit qui inhabitet.

Quoniam quem tu percuſſiſti pſecuti ſunt: ꝛ ſuper doloꝛem vulnerum eoꝛum addiderunt.

Appone iniquitatem ſuper iniquitatem eoꝛum: ꝛ non intrent in iuſtitiam tuam.

Deleantur de libꝛo viuentium: ꝛ cum iuſtis non ſcribantur.

Ego ſum pauper ꝛ dolens: ſalus tua deus ſuſcepit me.

Laudabo nomẽ dei cũ cantico: ꝛ magnificabo eum in laude.

Et placebit deo ſup vitulum nouellũ: coꝛnua pducẽtẽ ꝛ vngulas.

Uideant pauperes ꝛ letent: querite deum ꝛ viuet aĩa veſtra.

Quoniã exaudiuit pauperes dominꝰ: ꝛ vinctos ſuos nõ deſpexit.

Laudent illum celi ꝛ terra: mare ꝛ omnia reptilia in eis.

Quoniã deus ſaluam faciet ſyõ: ꝛ edificabuntur ciuitates iude.

Et inhabitabunt ibi: ꝛ hereditate acquirent eam.

Et ſemẽ ſeruoꝝ eius poſſidebit eã: ꝛ q diligũt nomẽ eius hitabũt in ea. Glia pri. Sicut erat. Deinde repetit ana. Incepto pſalo põtifex ſedet ꝛ accipit mitram: ſic manẽs quouſqꝫ ps finiat ꝛ aña repetatur: qua repetita: depoſita mitra ſurgit ꝛ ſtãs verſus ad altare dicit.

Incepto pſo pontifex ſedet cum mitra.

Adſumus dñe ſancte ſpiritus: adſumus peccati quidẽ immanitate detenti: ſed in noĩe tuo ſpãliter aggregati: veni ad nos ꝛ eſto nobiſcũ ꝛ dignare illabi icoꝛdibus nr̃is: doce nos qd agamus: quo gradiamur: ꝛ oſtẽde qd efficere debeamus: vt te auxiliãte tibi in oĩbus placere valeamus: eſto ſalus ꝛ ſuggeſtoꝛ ꝛ effectoꝛ iudicioꝝ noſtroꝝ: q ſolus cũ deo pře ꝛ filio nomẽ poſſides glioſum. Nõ nos patiaris pturbatoꝛes eſſe iuſtitie: q ſummã diligis eqtatẽ: vt in ſiniſtrũ nos nõ ignoꝛãtia trahat: nõ fauoꝛ inflectat: nõ acceptio muneris vel perſone coꝛrũpat: ſꝫ iunge tibi nos efficaciter ſolius tue gratie dono: vt ſimus in te vnuꝫ: ꝛ in nullo deuiemus a vero: q̃tenus in noĩe tuo allecti: ſic in cũctis teneamus cũ moderamine pietatis iuſtitiã: vt ꝛ hic a te in nullo diſſentiat ſentẽtia nr̃a: ꝛ in futuro pꝛo bene geſtis cõſequamur pꝛemia ſempiterna. ℟. Amen. Oremus.

Omnipotẽs ſempiterne deus: qui miſericoꝛdia tua nos incolumes in hoc loco ſpecialr aggregaſti: mẽtes noſtras q̃ſumus paracletus: qui a te pꝛocedit illuminet: ꝛ inducat in oẽm ſicut tuus pmiſit filius veritatẽ: cũctoſqꝫ in tua fide ꝛ charitate coꝛroboꝛet vt excitati a tẽpoꝛali ſynodo pꝛoficiamus ad eterne felicitatis augmentũ. Per eundẽ dñm noſtrũ ieſum chriſtũ filiũ tuum. Qui tecũ viuit ꝛ regnat in vnitate ſpiritus ſancti eiuſdem deus: per oĩa ſecula ſeculoꝝ. ℟. Amen. Finita oratione: põtifex

accepta mitra procūbit ſupra fal-
diſtoriū predictū. Alijs oibus ge-
nuflectentibus: ⁊ cantores dicūt
litaniā prout habetur. ſ. fol. x. Et
poſtq̄ dictuʒ fuerit. Ut obſequi-
um ſeruitutis noſtre tibi rationa-
bile facias. Te rogamꝰ audi nos.
Pontifex ſurgit ⁊ baculum paſto
ralē in ſiniſtra tenēs ſtans verſus
ad cōcilium ſeu ſynodū dicit. Ut
hoc preſens conciliū ſeu hāc pre-
ſentem ſynodum viſitare: diſpone
re: ⁊ bene ✠ dicere digneris. ℟.
Te rogamus audi nos. Produ
cens ſignum crucis pariter ſuper
omnes: quo facto iteruʒ accūbit:
cātoribus Litaniā perficiētibus:
Qua dicta ſurgūt oēs ⁊ pontifex
depoſita mitra dicit ſtans verſus
ad altare. Oremus Et miniſtri.
Flectamus genua. Leuate.
Da queſumus eccleſie tue mi
ſericors deus: vt ſpū ſcō cōgrega
ta: ſecura tibi deuotiōe ſeruire me
reatur. Per dnm nrm ieſum xpm
⁊c. Et rn̄detur ab oibus. Amen.
Deinde pōtifex accepta mitra aſcē
dit ad ſedē ſibi paratam in plano
altaris: ita vt in ea ſedens dorſum
ſuum vertat ad altare. Et imponit
incēſum in thuribulū ⁊ benedicit
more ſolito. Diaconus dalmatica
indutus p̄cedētibus thuriferario
⁊ duobꝰ ceroferarijs ⁊ ſubdiacono
tunicella iduto paramētis tpi ꝯue
niētibus: ſeu rubeis: bn̄dictione
accepta a pontifice cantat in loco
Conuenienti Euāgeliū ſʒ lucā.
In illo tpe: Couocatis ieſus
duodeciʒ apoſtolis: dedit illis vir
tutē ⁊ poteſtatē ſup oia demonia:
⁊ vt languores curarent: ⁊ miſit il
los predicare regnū dei: ⁊ ſanare
infirmos: ⁊ ait ad illos. Nihil tu-
leritis in via: neq̄ʒ virgā: neq̄ʒ pe-
rā: neq̄ʒ panē neq̄ʒ pecuniaʒ: neq̄ʒ
duas tunicas habeatis. Et in quā-
cūq̄ʒ domū intraueritis ibi mane
te: ⁊ inde ne exeatis. Et quicunq̄ʒ
nō receperint vos: exeūtes de ciui
tate illa: etiā puluerē pedū veſtro-
rū excutite in teſtimoniū ſup illos.
Egreſſi autē circuibāt per caſtella:
euangelizantes ⁊ curātes vbiq̄ʒ.
Quo finito liber euāgelioꝝ aper-
tus per ſubdiaconū portat̄ ponti
fici: p eū oſculādus q̄ ⁊ deinde in-
cēſat̄. Quo facto pōtifex ipſe ante
ſedē ſuā predictam depoſita mitra
verſus ad altare: ac alij omnes in
locis ſuis genuflectunt. Tum pō-
tifex ſic genuflexus: incipit cantan
do ſchola proſequente hymnum.

Et dicit̄ totꝰ ꝓut habet̄ ſ. fo. 19. Fi
nito p̄mo ꝟſu pōtifex ſurgit: ſtās
verſus ad altare ſine mitra vſq̄ʒ
ad finē hymni. ſimilr̄ oēs alij cum
pōtifice ſurgūt. Expleto hymno
oēs ſedēt in ſilētio: ⁊ pōtifex acce
pta mitra ſedēs in ſede p̄dicta ſu-
pra in plano altaris poſita eos ſi
placet in hanc ſentētiā alloquitur.

Finito hym-
no oēs ſilent
⁊ pōtifex ſe-
det in eadem
ſede cuʒ mi-
tra ⁊ alloqui
tur cōciliuʒ.

Uenerabiles cōſacerdotes: ⁊
frēs nři dilectiſſimi: Miſſis
dn̄o

dño p̄cibus: oportet vt ea q̄ de di
uinis officijs vel ſacris ordinibus
aut etiā de v̄ris moribꝰ ⁊ neceſſita-
tibus eccl'iaſticis: a nobis ꝓferēda
ſunt: cum charitate ⁊ benignitate
vnuſqſqʒ v̄m ſuſcipiat: ſummaqʒ
reuerētia quātū valet dño adiuuā
te pficiat: vel q̄ emēdatione digna
ſunt: oī deuotiōe vnuſqſqʒ fidel'r
ſtudeat emēdare: ⁊ is cui forte qð
dicetur aut agetur diſpliceat: ſine
aliquo ſcrupulo ꝯtēnōis: palā co
rā oibus cōferat: q̄tenus deo me-
diāte: ⁊ hoc ad optimū ſtatū pue-
niat: ita vt neqʒ diſcordās ꝯtētio
ad ſubuerſionē iuſtitie locū inue-
niat: neqʒ iterū in pquirēda veri-
tate vigor v̄eſtri ordinis vel ſoli-
Fit ſermo ſolemnis. citudo tepeſcat. Poſt allocutio-
nē hmōi vel prius, put magis pla
cuerit pōtifici: fit per aliquē viruʒ
doctū idoneum ſermo: in quo tra
ctatur de diſciplina eccleſiaſtica.

De diuinis myſterijs ⁊ de cor
rectione morū in clerū: ſecū
dū ea q̄ pōtifici videbunť. Et mor
poſt ſermonē: querele ſi que ſint
audiūtur. Poſtremo charitatiue
monētur oēs: q̄ durāte concilio
ſeu ſynodo ipſa honeſte ſe habe-
ant: in domibus ⁊ extra: ita q̄ eoꝝ
cōuerſatio ceteris ſit merito in exē
plū. Quo facto ſurgit pōtifex ⁊ lo
leniter oibus bn̄dicit dicēs. Sit
nomen dñi bn̄dictum ⁊c. more cō
ſueto: q̄ data diſcedūt oēs. Se
cūda die ꝯuenictibus iterū oibus
in eccl'ia: finita miſſa pōtifex para-
tus vt ſ. pcedit corā altari. Diaco
no ⁊ ſubdiacono paratis vt ſupra
ipſuʒ aſſociātibꝰ: ⁊ ibi i faldiſtorio
añ mediū altaris iuxta iferiorē gra
dū ſibi pato genuflexꝰ dpoſita mi
tra ichoat ſchola, pſequēte añaʒ.

Secūda die pōtifex cum miniſtris paratus vt ſ. p ma die ante mediuʒ altaris genuflexus ſup ante faldiſtoriū ichoat aīt. Propitius.

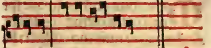
Propitius eſto pecca tis no-

ſtris domine nequando di-

cant gen tes vbi eſt de us

eorum. E v o v a e. Ps.

Adiuua nos deus ſalutaris
noſter: ⁊ propter gloriā no-
minis tui domine libera nos: ⁊ p
pitius eſto peccatis noſtris pro-
pter nomen tuum.
Ne forte dicant in gentibus vbi
eſt deus eorū: ⁊ innoteſcat in na
tionibus coram oculis noſtris.
Ultio ſanguinis ſeruorū tuoruʒ

qui effuſus eſt:introeat in conſpectu tuo gemitus compeditorum. Secundū magnitudinē brachij tui: poſſide filios mortificatorū. Et redde vicinis noſtris ſeptuplū in ſinu eorum:improperium ipſorū quod exprobrauerit dn̄e. Nos aūt populus tuus: ⁊ oues paſcue tue:ꝯfitebimur tibi in ſcl'ā. In generatione ⁊ generationē annuntiabimus laudem tuam. Gloria p̄ri. Sicut erat. Deinde repetit̄ añ. Incepto pſal'o pōtifex ſedet ⁊ accipit mitram:ſic manens quouſqʒ p̄s finiat̄:⁊ añ. repetit̄:q̄ repetita: depoſita mitra ſurgit: ⁊ ſtās v̄ſus ad altare dicit. Oremꝰ.

Pontifex ſedet cum mitra donec añ. ⁊ p̄s cantantur repetit̄ poſt p̄s. añ.

Noſtrorū tibi dn̄e curuantes genua cordiū:q̄s:vt bonum qđ in nobis a te requirit̄ exequamur:ſcilicet vt prōpta tecum ſolicitudine gradiētes:diſcretiōis ordine ſubtile iudiciū faciamus: ac miſericordiā diligētes:clareamus ſtudijs tibi placite actionis. Per dn̄m nr̄m ieſum chr̄m. Oremus.

Pontifex ſine mitra ſtās dicit orationem verſus ad altare.

Mentibus noſtris q̄s dn̄e ſpiritū ſanctū benignus infunde:q̄tenus in noīe tuo collecti: ſic in cūctis teneamus cū moderamine pietatis iuſtitiā:vt hic a te ī nullo diſſentiat volūtas nr̄a:ſʒ ſemp rationabilia meditātes: q̄ tibi ſūt placita:⁊ dictis exeq̄mur ⁊ factis. Per dn̄m nr̄m ⁊c. R. Amen. Alia oratio. Oremus. Et miniſtri dicunt. Flectamus genua. Leuate.

Deus qui nos iuſtitiā loqui: ⁊ que recta ſunt ꝑcipis iudicare:tribue nobis vt neqʒ iniquitas in ore:neqʒ prauitas inueniatur in mēte: vt puro cordi purior ſermo ꝯſentiat:oſtendat̄ in opere iuſtitia: neqʒ appareat dolus in lingua:ſed ex corde veritas ꝓferatur. Per dn̄m. ⁊c. R. Amē. Poſt hec pōtifex accepta mitra:aſcēdit ad planū altaris ſedēs in ſede ſeu faldiſtorio ibidē ſibi parato. Tūc accedit diaconus cū thuriferario: ⁊ pōtifex imponit incēſuʒ: deinde diacono bn̄dicit: q ꝓcedēs ad locū ꝯſuetū cantat euāgeliū: ſignat ⁊ icēſat vt heri. Pōtifice ante ſedē predictā ſine mitra verſus ad diaconū ſtante. Euangeliuʒ ſm̄ lucā. Cap. x.

Pontifex aſcēdit ad planum altaris. ⁊ ibi ſedet in ſede ibi parata ⁊ bn̄dicit incenſum ⁊ diaconū qui legit euangelium ſtante ep̄o ſine mitra v̄ſus euangelium.

In illo tēpore: Deſignauit dn̄s ⁊ alios ſeptuaginta duos:⁊ miſit illos binos ante facieʒ ſuā:in omnē ciuitatem ⁊ locū:quo erat ipſe venturus. Et dicebat illis. Meſſis quidē multa:operarij autem pauci. Rogate ergo dominum meſſis: vt mittat operarios in meſſem ſuaʒ. Ite. Ecce ego mitto vos ſicut agnos inter lupos. Nolite portare ſacculuʒ:neqʒ peram:neqʒ calciamenta:⁊ neminē per viaʒ ſalutaueritis. In quācūqʒ domū intraueritis:primū dicite. Pax huic domui. Et ſi ibi fuerit filius pacis: requieſcet ſup illū pax veſtra. Sin autem:ad vos reuertetur. In eadē autē domo manete: edentes ⁊ bibentes q̄ apud illos ſunt. Dignus eſt enim operarius mercede ſua. Nolite tranſire de domo in domū ⁊ in quan

cunq; ciuitatē intraueritis: ⁊ ſuſceperint vos māducate q̄ apponunt vobis ⁊ curate infirmos: q in illa ſunt: ⁊ dicite illis. Appropinq̄bit in vos regnū dei. Quo finito ⁊ p pōtificē libro oſculato: ⁊ ipſo incēſato. Pontifex ſine mitra ante ſedē p̄dictā: verſus ad altare ac alijs oībus in ſuis locis genuflexis incipit ſchola proſequente hymnū.

Finito euangelio pontifex genuflexus cū aliis incipit hymnū. Ueni creator ⁊c̄.

Et dicitur totus p̄ut habetur ſupra in ordinatione p̄ſbyteri: quē ſchola proſequit̄ vt in primo die. Finito primo verſu. pontifex ſurgit: ſtans verſus ad altare detecto capite vſq; ad finē hymni. Similimodo faciunt omnes alii. Expleto hymno: omnes ſedent in ſilentio. Tūc pōtifex ſedēs in ſede p̄dicta cum mitra. Conciliū ſeu ſynoduz his verbis alloquitur ſi velit.

S. fol. xix.

Finito hymno ep̄s ſedēs cū mitra cōcilium alloquitur.

Uenerabiles ⁊ dilectiſſimi fratres noſtri: oportet: vt ſicut heſterna die admonuimus benignam manſuetudinē veſtram de diuinis officijs: ⁊ ſacris altaris gradibus: aut etiā de moribus veſtris ⁊ neceſſitatibus eccleſiaſticis: quecunq; renouanda vel emēdanda ſunt: charitas oīuz vr̄m vbicunq; nouerit aliqua emendatione cōdigna: in mediuz proferre nō ambigat: vt p veſtre charitatis ſtudiū diuino largiēte ſubſidio: ad optimuz p̄ueniat ſtatū: ad laudē nois

et gloriam

ieſu chr̄i dn̄i nr̄i. Poſt allocutionez huiuſmodi: vel prius ſi magis placet pontifici: fit ſermo p aliquē doctū idoneū: in quo iterum tractetur de diſciplina eccleſiaſtica: ⁊ alijs qbus pōtifici videbit̄. Quo finito legunt̄ cōſtitutiones p cōciliū ſeu ſynoduz approbāde: qbus lectis habito ſcrutinio: que placēt p p̄ſes ɔfirmant. His pactis pōtifex ſurgēs bn̄dicit oībus ſolēniter vt heri. Deide oēs diſcedūt. ¶ Die tertia ɔuctione facta in eccl'ia. Finita miſſa pōtifex paratus vt heri: aſſiſtētibus ſibi diacono ⁊ ſubdiacono paratis: genuflexus in faldiſtorio iuxta inferiorē gradū ante mediū altaris ſibi parato: depoſita mitra icipit ſchola p̄ſequēte an̄az.

Pontifex oībus ſolenniter bn̄dicit.

Tertio die oia fiūt ſicut in primo.

Exaudi nos domine: qm̄ benigna eſt miſericordia tua: ⁊ ſm̄ multitudinē miſerationum tuarum reſpice nos domine. P̄s. Saluū me fac deus qm̄ intrauerunt aque: vſq; ad animā meaz. Et dicit totus prout habet ſupra in primo die. Deide repetit̄ an̄. Incepto pſal'o pōtifex ſedet ⁊ accipit mitrā: ſic manēs quouſq; p̄s finiat̄: ⁊ an̄. repetat̄: qua repetita depoſita mitra ſurgit ⁊ ſtās verſus ad altare dicit. Oremus. Adeſto dn̄e iterni clamoris vocibus proclamātes immaniter poſtulamus: vt reſpectu tue gr̄e ſolidati precones virtutis efficiamur intrepidi: tuumq; valeamus verbū cū omni fiducia loq. Per dn̄m noſtruz ieſum chr̄m ⁊c. Oremus.

Omnipotens ſempiterne deus: qui ſacro verbi tui oraculo promiſiſti: vbi duo vel tres in nomine tuo congregati eſſent: te mediū fore. adeſto propitius cetui noſtro: ⁊ cor noſtrū illumina miſericors deus: vt a bono miſericordie tue nullatenus oberremus: ſed rectum iuſtitie tue tramitē in omnibus teneamus. Per dominum noſtrum ieſum chriſtū filiū tuum. ⁊c. ℟. Amen. Alia oratio. Oremus. Et miniſtri dicunt. Flectamus genua: Leuate.

Deus qui populis indulgentia conſulis: ⁊ amore dominaris: da eis ſpiritum ſapientie tue: quibus dediſti regimē diſcipline: vt de profectu ſanctarū ouiū: fiāt gaudia eterna paſtorū. Per dn̄m noſtrū ieſum chriſtum filiū tuū: Qui tecū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus: per omnia ſecula ſeculorū. ℟. Amen. Poſt hec pōtifex accepta mitra: aſcēdit ad planum altaris: ſedens in ſede ſeu in faldiſtorio ibidē ſibi parato. Tūc accedit diaconus cum thuriferario: ⁊ pōtifex imponit incēſum. Deinde bn̄dicit diacono: q pcedens ad locū cōſuetū: cātat euāgeliū ſignat ⁊ incēſat vt heri. Pōtifice ante ſedē predictā ſine mitra verſus ad diaconū ſtāte. Euāgeliū ſcḋm mattheū.

In illo tēpore: Reſpiciens ieſus in diſcipulos ſuos dixit ſimoni petro. Si peccauerit i te frater tuus: vade ⁊ corripe eum inter te ⁊ ipſum ſolū. Si te audierit: lucratus eris fratrē tuū. Si autē te non audierit: adhibe tecū adhuc vnum vel duos: vt in ore duorū vel triū teſtiū ſtet omne verbū. Quod ſi non audierit eos: dic eccl'ie. Si āt eccleſiā nō audierit: ſit tibi ſicut ethnicus ⁊ publicanus. Amē dico vobis. Quecūq; alligaueritis ſuper terrā erunt ligata ⁊ in celo. Et quecunq; ſolueritis ſup terrā: erūt ſoluta ⁊ in celo. Iterū dico vobis: q2 ſi duo ex vobis cōſenſerint ſuper terrā: de omni re quācūq; petierint: fiet illis a pr̄e meo qui i celis eſt. Ubi enim ſunt duo vel tres cōgregati in noīe meo: ibi ſum in medio eorū. Tūc accedēs ad eum petrus dixit. Dn̄e quoties peccauerit in me frater meus ⁊ dimittam ei? vſq; ſepties? Dixit illi ieſus. Nō dico tibi vſq; ſepties: ſed vſq; ſeptuagies ſepties. Quo finito ⁊ p pōtificem libro oſculato: ⁊ ipſo incēſato. Pōtifex ſine mitra ante ſedem pdictā verſus ad altare: ac alijs oībus in locis ſuis genuflexis: incipit ſchola proſequēte hymnū.

Ve ni cre ator ſpiritus.

Et dicitur totus: prout habetur ſupra in ordinatione preſbyteri. ſ.fo.xix.
Finito primo verſu. Pōtifex ſurgēs ſtāt verſus ad altare: detecto capite vſq; ad finē hymni. Simili modo faciunt oēs alij. Expleto hymno oēs ſedēt in ſilētio. Tunc pōtifex ſedēs in ſede pdicta cū mi/

tra. Cōciliū ſeu ſynodū his verbis
alloquitur ſi velit. Poterit tñ hu
iuſmodi allocutionem omittere
⁊ ꝙ eius loco ſi placebit: ꝑ aliquē
doctū idoneū de his que in allo
cutione continent: ⁊ alijs oppor
tunis ſermo fiat cōmittere.

VEnerabiles ⁊ dilectiſſimi fra
tres: Conuenit vt ea que eccliaſti
cis officijs ⁊ ſacerdotalibus gradi
bus: vel etiā canonicis ſāctiōibus:
ꝓpter diuerſas occupatiōes: aut
(qđ negare nō poſſumus) ꝓpter
noſtrā aliorūq; deſidiā nō tā pleni
ter vt oporteret executa ſunt om
niū veſtrū vnamini cōſenſu ⁊ vo
lūtate requirant: ⁊ humiliter co
rā charitate veſtra recitent: ⁊ que
cōdigna ſunt emēdatione: ad me
liorē ſtatū auxiliāte dño deducan
tur: ⁊ cui fortaſſe aliqd diſplicet:
qđ digeſtū eſt charitati veſtre: oī
benignitate ⁊ modeſtia intimare
non differat: quatenus totum
quod noſtra prouinciali ſeu ſyno
dali conuentione ſiue conſtituti
one ſtatutum fuerit vel renoua
tum: abſq; omni contrarietate
concordia ſancte pacis: ab omni
bus eque cuſtodiatur ac teneatur:
ad augmentum eterne beatitudi
nis omnium noſtrum. Poſt hec
leguntur cōſtitutiones ſi que ſint
per concilium ſeu ſynodum ap
probande: quibus lectis ⁊ per pa
tres ſi placet confirmatis: ac omni
bus terminatis. pontifex ſedens
cum mitra: omnium orationibus
ſe commendat. Deinde legūtur
nomina omnium: qui concilio
ſeu ſynodo intereſſe debent: ⁊ pre
ſentes ad ſua nomina ſurgunt:
⁊ reſpondent. Adſum. Abſen
tes vero notantur: ⁊ per pontifi
cem debita pena mulctantur. De
mum pontifex adhuc in ſede pre
dicta cum mitra ſedens ſi placet
congregatos admonet ⁊ exhor
tatur ſub huiuſmodi verbis.

FRatres chariſſimi conſacer
dotes ⁊ cooperatores no
ſtri. Nouit fraternitas veſtra nos
licet indignos locū tenere aarō.
vos autem eleazari ⁊ ithamari.
Nos fūgi vice. xij. aploꝝ. vos aūt
lxxij. diſcipulorū. Nos paſtores
veſtros eſſe: vos aūt aīarū vobis
cōmiſſarum. Nos de vobis: vos
autē de plebibus vobis cōmēda
tis dño noſtro ieſu chriſto ratio
nē eſſe reddituros. Ut in die tre
mēdi iudicij inter bonos diſpēſa
tores iueniamur. Et ideo chariſ
ſimi videte piculū veſtrū. Admo
nemus itaq; ⁊ obſecramus frater
nitates veſtras: vt que vobis ſug
gerimus memorie cōmendetis ⁊
ope exercere ſtudeatis. In pmis
igit admonemus etiā ⁊ obſecra

mus fraternitatē veſtrā: vt vita ⁊
cōuerſatio veſtra ſit irrepꝛehenſi-
bilis. ❡ Jn domibus veſtris mu
lieres non cohabitent. ❡ Omni
nocte ad nocturnas hoꝛas ſurgi-
te. ❡ Officiū veſtrū hoꝛis certis
decātate. ❡ Nullus veſtrū niſi ie
iunus miſſam celebꝛet ⁊ nō in ve
ſtibus cōmunib⁹: ſed ſacris. Ami
ctu: alba: cingulo: manipulo: ſto-
la ⁊ caſula veſtimētis nitidis: que
ad alios vſus nō ſeruiant parati:
deuote ⁊ religioſe celebꝛate: ⁊ ī ea
coꝛpus ⁊ ſanguinem domini no-
ſtri ieſu chꝛi cū omni reuerentia ⁊
tremoꝛe ſumite. ❡ Coꝛpoꝛalia ⁊
palle ex lino fieri debēt ⁊ ſint mū-
diſſima: que ⁊ alia lintea ac vaſa ſa
cra ꝓpꝛijs manibus abluite ⁊ ex-
tergite diligenter. ❡ Nulla femi
na ad altare dñi accedat nec calicē
dñi tangat. ❡ Altare ſit cooper-
tum mundis linteis ſalteꝫ tribus
diuerſis. Et deſup nihil ponatur
niſi reliqe: ac res ſacre ⁊ pꝛo ſacrifi
cio oppoꝛtune. ❡ Miſſalia. Gra
dualia: Lectionariā ⁊ Añaria ve-
ſtra ſint cōpleta ⁊ perfecta. ❡ Ec-
cleſie veſtre bñ ſint coopte ⁊ mun
de. ❡ Jn ſacriſtijs ſiue ſecretarijs
aut iuxta altare maius ſit locus a-
ptus ad infundendū aquaꝫ ablu
tionis coꝛpoꝛaliuꝫ ⁊ linteoꝛum ac
vaſoꝛū: ⁊ aliarū rerū ſacrarum: ac
manuū poſtq̃ ſanctū chꝛiſma aut
oleuꝫ catecuminoꝝ vel infirmoꝝ
tractaueritis. Jbidqꝫ pēdeat vas
cuꝫ aqua mūda pꝛo lauādis mani
bus ſacerdotū ⁊ alioꝛū qui rē ſan
ctā: ⁊ officiū diuinuꝫ ſunt peractu
ri: ⁊ ꝓpe linteum mundū ad illas
abſtergendū. ❡ Atria eccľie ſint
bene munita. ❡ Nullus ſine ſcitu
⁊ cōſenſu nr̄o per poteſtatem ſecu
larē eccleſiā obtineat. ❡ Nullus
eccleſiaꝫ ad quā intitulatus eſt di
mittat: ⁊ ad aliā q̄ſtus grā ſe tranſ
ferat. ❡ Nullus plures eccleſias
ſine titulo ⁊ cōtra ſacroꝛum cano
num diſpoſitiones nanciſci pꝛeſu
mat. ❡ Nullatenus etiam vna ec
cleſia iter plures diuidat. ❡ Nul
lus extra eccleſiā in locis nō conſe
cratis aut calcaribus indutus: vel
cultellis extra pendentibus cele
bꝛet. ❡ Nullus alteri⁹ parochia
num niſi itinerantem: ⁊ tunc de re
ctoꝛis ſui licētia ad cōmunionem
recipiat. ❡ Nullus in alterius pa
rochia abſqꝫ pꝛopꝛij ſacerdotis li
centia miſſam celebꝛet. ❡ Jn cele
bꝛatione qſqꝫ calicē ⁊ oblata non
circulo aut digitoꝛū vacillatione
vt quidā faciūt: ſed iunctis ⁊ exten
ſis digitis cruce ſignet: ſicqꝫ bene
dicat. ❡ Calix ⁊ patena ſint aurei
vel argentei: non erei aut aurical
chei: vitrei vel lignei. ❡ Quiſque
pꝛeſbyter clericum habeat vel ſcho
larē q cū eo pſal̄os cātet. Epl'am:
lectionē legat: ⁊ in miſſa rñdeat.
❡ Jpſe quoqꝫ pſbr̄ īfirmos viſi
tet ⁊ recōciliet: ⁊ iuxta aplm̄ ꝓpꝛia
manu cōicet: ⁊ oleo ſācto inūgat.
❡ Null⁹ pſumat tradere cōionē
laico aut femine ad ferēdum infir
mo. ❡ Nullus pꝛo baptiʒādis in
fantibus ſiue adultis aut infirmis

reconciliandis: aut mortuis ſepe-liendis pmiuꝫ vel munus exigat. ¶ Per negligentiā veſtram nullus infans ſine baptiſmo: ⁊ adultus ſine cōmunione peat. ¶ Nullus veſtrū ſit ebrioſus aut litigioſus. ¶ Nullus arma ferat. ¶ Nullus canum aut auium iocis inſeruiat: ſeu in tabernis bibat. ¶ Quiſqꝫ veſtrum quantum ſapit de euāgelio dñico ⁊ ceteris feſtiuis diebus ſue plebi annuntiet. ¶ Verbū dñi predicate. ¶ Curā pauperū peregrinorū: viduarū: ⁊ orphanorū habete: ipſoſqꝫ peregrinos ad prandiū veſtruꝫ vocate. ¶ Eſtote hoſpitales: aliis exinde bonū exemplum prebentes. ¶ Singulis diebus dñicis ante miſſam aquā qua populus aſpergat bñdicite: ad qđ vas propriū habetote. ¶ Vaſa ſacra ⁊ veſtimenta ſacerdotalia nolite negociatori aut tabernario in pignus dare. ¶ Minus digne peniten tem cuiuſcūqꝫ rei gratia ad reconciliationē non adducite: nec ei re cōciliatiōis teſtimoniuꝫ phibete. ¶ Vſuras nō exigite. ¶ Nec facultates veſtras poſt ordinationē veſtrā acqſitas alienate: qm̄ eccleſie ſunt. ¶ Nullus etiā res: poſſeſſiones aut mācipiū eccleſie vendere: cōmutare: aut quocūqꝫ modo preſumat alienare. ¶ Nullus decimaꝫ alterius recipiat. ¶ Nullus penitētē: carnē māducare aut vinū bibere ſuitet niſi pro eo tūc eleemoſynā fecerit. ¶ Quiſqꝫ fontes baptiſmales lapideos habeat bñ mūdos: quos ſi habere nō poterit: vas aliud ad hoc opus ſolū deputatū teneat. ¶ Omnib⁹ parochianis veſtris ſymbolū ⁊ orōnē dñicā: ⁊ ieiunia q̄tuor tpum ⁊ alia ecclie mandata ſignificate obſeruāda. ¶ Añ.xl. q̄rta fer. pplin ad ↄfeſſionē admonete: ⁊ ↄfeſſis iuxta q̄litatē criminū penitētiā iniūgite. ¶ Trib⁹ tpibus i anno: ideſt natalis dñi: paſce: ⁊ pentecoſtes oēs fideles accedere ad cōionem corpis dñi nr̄i ieſu xp̄i inuitate: ⁊ ne deſit qn ſaltem in paſca cōmunicent. ¶ Certis tpibus cōiugatos ab vxoribus abſtinere exhortemini. ¶ Nullus veſtrū rubeis aut viridib⁹ veſtib⁹ vtat. ¶ Diē dñicā ⁊ ceteras feſtiuitates abſqꝫ opere ſeruili a veſpera ad veſperam celebrari docete. ¶ Cantus ⁊ choreas mulierum in atrio eccleſie fieri prohibete. ¶ Incantationes ſuper mortuos nocturnis temporibus a vulgo fieri conſuetas ſub obſtētatione dei oipotentis vetate. ¶ Cuꝫ excōmunicatis nolite cōmunicare. ¶ Nec quis veſtrū eis vel in eorū preſentia celebrare pſumat: qđ etiā plebi nuntiate. ¶ Et ꝙ nullus ex plebe vxorē ꝫ domū ducat: niſi prius nuptie tēporibus ab eccleſia pmiſſis publice fuerint celebrate. ¶ Quod nullus ad raptaꝫ vel cōſanguineam accedat: aut alterius ſponſam ducat oībus ꝓhibete. ¶ Porcarios ⁊ alios paſtores ſalteꝫ dñica

faciatis vocari ad miſſam. ¶ Pa
trinos vt filios ſuos ſymbolũ et
orationẽ dñicã doceant aut doce
ri faciant exhortamini. ¶ Sacra
mentũ euchariſtie: ſanctum chri
ſma: ⁊ oleum catecuminorum:
ac ſanctum ſeu infirmorum in ec
cleſia in loco mundo cõdecẽti ⁊ ſe
curo ſub ſera ⁊ fida cuſtodia dili
genter ſeruate. ¶ Quiſqꝫ veſtrũ
expoſitionẽ ſymboli ⁊ orõnis dñi
ce iuxta orthodoxorũ patrũ tradi
tiones penes ſe habeat: eaſqꝫ ac
orationes miſſarũ ⁊ epiſtolas euã
gelia ⁊ canonẽ bene intelligat: ex
quibus pdicando populũ ſibi cõ
miſſuꝫ ſedulo inſtruat: ⁊ maxime
nõ bene credentes. ¶ Introituꝫ
miſſe: orationes: Epiſtolaꝫ: Gra
duale: Euãgeliũ: Symbolũ ⁊ cete
ra non ſecreta: alta ⁊ intelligibili
voce pferat. Secreta vero ⁊ cano
nẽ moroſe ⁊ diſtincte ſubmiſſa vo
ce legat. ¶ Pſalmoruꝫ verba et
diſtinctiones regulariter cuꝫ can
ticis cõſuetis intelligibiliter pro
nunciet. ¶ Symboluꝫ athanaſij
de trinitate ⁊ fide catholica me
moriter teneat. ¶ Exorciſmos ⁊
orationes ad catecuminos faci
endos ac reliquas preces ſup ma
ſculũ ⁊ feminã pluraliter vel ſin
gulariter reſpectiue diſticte profe
rat. ¶ Ordinem baptizandi ⁊ ad
ſuccurrendũ infirmis: reconcilia
tionis ⁊ cõmẽdatiõis aĩe: ⁊ i agẽ
dis exequijs defunctorũ: iuxta mo
dũ canonicũ obſeruet. ¶ Exorci
ſmos ⁊ benedictiones ſalis ⁊ aque
pertinentes legat. ¶ Cantũ diur
num ⁊ nocturnum ſciat. ¶ Com
putum etiã minorẽ ad inueniẽdũ
literam dominicalem tempus in
terualli diei paſce ⁊ maiorum mo
biliuꝫ feſtorum nõ ignoret. Mar
tyrologium integruꝫ habeat. Ut
per hec ⁊ alia bona opera vna
cuꝫ populo vobis credito perpe
tua beatitudine perfruamini pre
ſtante domino noſtro ieſu chriſto
cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſe
culorũ. Tunc pontifex dimiſſa mi
tra ſurgit: ⁊ ſtans verſus ad alta
re dicit abſolute Oremus. Pōtifex ſine mitra dicit orōnem.
Exaudi queſumus dñe ſup
plicum preces: ⁊ cõfitentium tibi
parce peccatis: ⁊ quia conſcientia
remordente tabeſcimus: ne aut
ignorantia nos traxerit in erro
rem: aut preceps forſitã volũtas
impulerit a iuſtitia declinare: ob
hoc te poſcimus: te rogamus: vt
ſiqd offenſiõis in hac ſynodi ſeu
concilij celebritate ɔtraximus re
miſſibile facere ⁊ cõdonare digne
ris: illiuſqꝫ te miſerante indulgen
tiã ſentiamus: vt in eo qd ſolutu
ri ſumus aggregatũ cõciliũ ſeu ag
gregatã ſynodũ: a cũctis pmũ ab
ſoluamur noſtrorũ nexibꝰ delicto
ruꝫ. Et qm nulla eſt dñe humane
ɔſciẽtie vĩtus: q̃ offenſe tue volũta
tis poſſint indicia experiri: ⁊ impfe
ctũ nr̃m videt oculi tui: pfectionẽ
deputa miſericors deus: qua per
fecto equitatis fine per te ſingula
cõcludi peroptamus: ⁊ ſicut te in
noſtris principijs occurſorẽ popo

ſcimus: ita quoque in hoc fine iudiciorum noſtrorum exceſſibus te adeſſe deprecamur: vt ignorantie parcas: errores corrigas: perfectis votis perfectam operis efficaciam largiaris: ⁊ tranſgreſſoribus tibi confitentibus: venia ⁊ remuneratio ſubſequatur ſempiterna. Per chriſtũ dominũ noſtrũ. ℟. Amẽ. Deinde benedicit ſolenniter omnibus dicens. Sit nomẽ domini benedictum ⁊c. Et dat indulgentiam. Quibus peractis archidiaconus ſtans iuxta pontificem: dicit alta voce.

Archidiaconus ſtãs iuxta pontificẽ dicit alta voce. Recedamus ⁊c.

Recedamus cum pace.

Et reſpondent omnes.

In nomine chriſti. Tũc oẽs pariter ſurgẽtes pacifice recedũt. Si vero in primo die vel in ſecundo omnia negocia concilij ſeu ſynodi expediũtur: approbatis omnibus ⁊ concluſione cõcilij ſeu ſynodi facta: pontifex ſedens cum mitra vt ſupra: cõmendat ſe omnium orationibus: ⁊ legũtur nomina intereſſe debentiũ: admonẽtur per pontificem congregati: ⁊ alia fiunt prout ſupra ſunt ordinata. ¶ Ordo ſuſpẽſionis. Reconciliationis. Depoſitionis. Diſpenſationis. Degradationis: ⁊ reſtitutionis ſacrorum ordinum.

Prenotandum eſt: q̃ clericus quãdoq3 ſuſpẽdit: quãdoq3 deponit: quãdoq3 degradatur. Suſpẽdit̃ qs quãdoq3 ab hoie: quandoq3 a iure: ⁊ q̃nq3 ad tẽpus: quandoq3 in perpetuum. ¶ Ab hoie quãdo prelatus ſic in ſcriptis pronũtiat.

Diuerſe ſpecies ſuſpenſionis.

Quia cõſtat te tale quid commiſiſſe: ideo ab officio ⁊ executione ordinu3 tuoꝝ te ſuſpendimus. Uel q̃n ſic in genere dicit.

Quicunq3 tale qd fecerit aut non fecerit ipſum in his ſcriptis ſuſpendimus. vel in his ſcriptis nouerint ſe ſuſpenſum. Huiuſmodi autẽ ſuſpenſiones ſententia taliter reuocatur.

Quia de tali negotio propter qđ ſuſpẽſiõis ſentẽtiã incurreras: emẽdationẽ plenã: ⁊ penitẽtiam cõdignã egiſti: Ideo ſententiã ſuſpenſionis huiuſmodi miſericorditer relaxamus. ¶ Illud aũt ſciendũ eſt: q̃ ſimpliciter ⁊ ſine tp̃is p̃finitiõe: ab hoie vel a iure ſuſpẽſus: ꝑpetuo intelligit̃ eſſe ſuſpenſus: ad tempus vero ſuſpenſus: vtpote donec penituerit. vel a crimine abſtinuerit: eo ipſo q̃ abſtinet vel penitet: executionem ſui officij recuperat: nec alia eſt reconciliatio: ſeu ſentẽtie ſuſpẽſionis relaxatio neceſſaria. Et q̃uis quilibet ſacerdos in mortali peccato occulto ↄſtitutus: quãtũ ad ſe ſit ſuſpẽſus: tñ peracta penitentia: vel parte ipſius: eo ipſo talis ſentẽtia eſt

Suſpenſus ab hoie vel a iure ſine tẽporis p̃finitione perpetuo intelligit̃ eſſe ſuſpẽſus.

Sacerdos in mortali peccato q̃ad deum eſt ſuſpẽſus quãtum ad ſe tamen peracta penitentia eo ipſo ſententia illa eſt ſublata.

ſublata. Ad hec clerici publice de-
linquentes ⁊ enormiter: executio
nem ſui ordinis ſcdm canones p
dunt: ⁊ etiã poſt peractã peniten
tiã ab executione ſuorũ ordinũ ſu-
ſpẽſi remanent; adeo ꝙ abſqꝫ di-
ſpenſatione ⁊ reconciliatione nõ
poſſunt in illis licite miniſtrare:
nec ad maiores ordines ꝓmoue-
ri ꝑcipue ſi de hoc conuicti fuerint
in iudicio ⁊ puniti. Epi tamẽ poſ
ſunt in adulterijs ⁊ alijs crimini
bus q̃ ſunt minora: ⁊ generaliter
vbicũqꝫ a iure expreſſe non ꝓhi
bent: poſt peractã penitentiã vel
partẽ ipſius: cũ talibus diſpẽſare
⁊ eos reconciliare: que reconcilia
tio ⁊ diſpenſatio fit hoc modo.

In qbus epi poſſunt diſpenſare.

Quãuis tale enorme crimen
publice cõmiſeris, ꝓpter qd
ſm iuris rigorẽ merueras ab of
ficio ⁊ bñficio amoueri: ⁊ propte-
rea nõ vales vlterius ſcdm cano
nes in tuis ordinibus licite mini
ſtrare. vel de quo cõuictus es ⁊ in
iudicio condẽnatus. Quia tñ de-
fectus noſtri tpis antiquã nõ pa-
tit canonũ manere cẽſurã: eligen
tes poti9 de miſericordia qꝫ de ſe-
ueritate reddere rationẽ: Iccirco
vitã tuam plenius agnoſcentes ⁊
meliora ⁊ ſaluti viciniora de te de
cetero veriſimiliter expectãtes: de
miſericordia que ſuperexaltat iu-
diciũ hãc penã auctoritate nobis
in hac parte a iure conceſſa: tibi
duximus relaxandã: ⁊ relaxamus.
Indulgentes tibi: vt hoc nõ ob-
ſtante licite poſſis ad ſupiores or-
dines cõſcẽdere: ⁊ in ſuſceptis etiã
ordinibus licite miniſtrare. Infa
miam inſup canonicã: propterea
per te cõtractam penitus abolen
tes: ⁊ reſtituẽtes te in integrũ pri-
ſtino ſtatui atqꝫ fame. Circa depo
ſitionẽ vero notandũ eſt ꝙ ſi agi
tur: vt deponat quis a bñficio: ſo
lus eps hoc põt. Sicut põt depo-
nere ab ordine etiã caplo ſuo: ſiue
ab ipſo caplo deputatis: ⁊ etiã ſo-
lus ex cõſuetudine. Et ſimilr eps
cum caplo ſuo deponit ab ordine
clericos prime tonſure: ⁊ in mino-
ribus ordinibus cõſtitutos: ſi poſt
huiuſmodi verbalẽ depoſitionẽ
ſecutura ſit actualis degradatio.
Et ſi iſto modo agitur in depoſi-
tiõe ſubdiaconi vel diaconi ab or-
dine requiritur numerus triũ epi
ſcoporum, vltra proprium epm in
examine ⁊ in diffinitione: ⁊ ſex in
cauſa preſbyteri: excepta cauſa he-
reſis. In depoſitione vero epi ab
ordinatione exigit numerus. xij.
epiſcoporũ preter metropolitanũ
qui debet eſſe. xiij. qui oẽs poſſunt
procedere cõtra epm vſqꝫ ad con-
cluſionẽ tñi: ⁊ diffinitio tam circa
cõdẽnationẽ qꝫ abſolutionem re-

De depoſitiõe ⁊ quis poteſt deponere.

Quot epiſcopi requiruntur in depoſitione ab ordinibus maioribus.

Depoſitio epi fit tamẽ per papam.

ſeruatur pape. Sed in ipſa actuali degradatione nõ reqrit numer⁹ epõꝝ. Et premiſſa de numero epõrũ adhibẽdo, ꝓcedũt ſi agitur ex poteſtate ordinaria. Dictabitur aũt ſentẽtia depoſitionis ab ordine ſi intendit: vt poſt eam ſequat actualis degradatio noĩe epĩ ordinarij cũ preſentia caplĩ ſiue cum ↄſilio ⁊ aſſenſu epõrũ reſpectiue ꝓut cã requirit in hũc modũ. vʒ.

Forma ſentẽtie depoſitionis.

Quia nobis euidẽter ⁊ legitime conſtat te tale crimen ſeu flagitiũ cõmiſiſſe: qd nõ ſoluʒ graue: verũetiã dãnabile eſt ⁊ dãnoſum. Jccirco de talium cõſilio ⁊ aſſenſu: ab omni ordine ⁊ priuilegio clericali te ſententialr perpetuo duximus deponendum: ⁊ deponimus. Per talẽ itaqʒ ſentẽtiam taliter depoſitus: oĩ ordinum tam maioꝝ ꝗ̃ minoꝝ executione perpetuo eſt exutus.

Clericus per talẽ ſentẽtiã depoſitus ꝑpetuo cẽſet depoſitus.

Ueruʒ ſi epõs deponẽs euidenter agnouerit in poſterũ emẽdationẽ vite ⁊ morũ depoſiti: vel forte ſentẽtiã ſuam iniuſtã fuiſſe: poterit ei de iure miſericorditer reſtituere graduũ ⁊ ordinuʒ executionẽ: qua priuatis extiterat: que reſtitutio debet fieri in eccleſia: in qua epõs elegerit hoc facere ſiue ſit cathedralis: ſiue alia: ⁊ coram altari: quia ⁊ ibi ordinuʒ gradus diſtribuunt: ⁊ põt fieri ꝑ epm ſolũ cũ caplõ ſuo: nõ ſoluʒ in quatuor tẽporibus: verũetiã quolibet tempore: ⁊ ſine miſſe celebratione: ⁊ tã reſtituens ꝗ̃ reſtituendus debent eſſe ieiuni. Dexꝑ ſitꝰs

Epõ põt cuʒ tali emẽdato diſpenſare.

Forma reſtitutionis depoſiti.

ergo qui reſtitutionem priuilegij clericalis ⁊ executionis quatuor minoꝝ ordinũ pețierit: veſtibus ſuis conſuetis indutus: debet genua flectere corã pontifice parato amictu: ſtola: pluuiali: ⁊ pĩ conuenientibus ⁊ mitra ſimplici: baculũ paſtoralẽ in manu tenente: ⁊ in faldiſtorio ante mediuʒ altaris ſedente: qui depoſita mitra ſurgit ⁊ ſtans verſus ad illũ: coram ſe genuflexum dicit. ℣. Deus in adiutoriũ meũ intẽde. ℟. Dñe ad adiuuãdũ me feſtina. ℣. Glia pñi ⁊ filio ⁊ ſpũi ſancto. ℟. Sicut erat in principio ⁊c. Et hec ſcdõ ⁊ tertio dicunt. Deinde ſubiũgit põtifex: Kyrie eleiſõ. Chrĩe eleiſõ. Kyrie eleyſõ. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos a malo. Vſus. Saluum fac ſeruum tuum domine. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Mitte ei domine auxilium de ſacto. ℟. Et de ſion tuere eũ. ℣. Domine exaudi orationeʒ meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpũ tuo. Oremus.

Epõ paratus cum amictu alba, ſtola ⁊ pluuiali mitra et baculo paſtorali ſedens ante medium altaris illo qui eſt reſtituendus coraʒ eo gẽuflexo ſurgit ⁊ ſtans ſine mitra ſuper euʒ dicit ℣. ⁊ orõnẽ.

Deus qui in ſanctis habitas: ⁊ pia corda non deſeris: ſuſcipe ꝓpitius orationem noſtrã: ⁊ hunc famulũ tuũ. N. quẽ delictoꝝ cathena conſtringit: miſeratio tue pietatis abſoluat. Per chriſtũ dominũ noſtrũ. ℟. Amen. Tum ſedet põtifex accepta mitra: ⁊ ſuper caput illius coram eo genuflexi imponit manum dextram: dicens.

Pontifex ſedet cum mitra et tenet manum dextram ſup caput depoſiti a prima tõſura ⁊ q̃tuor minorib⁹ ordinibus ⁊ dicit iſtam formam verborum. Jn nomine.

IN noīe dñi. Ego licet peccatoꝛ tamen eps: auctoꝛitate a deo mihi cõceſſa per hanc manus impoſitionẽ reſtituo tibi chariſſimo fratri priuilegiũ clericale ⁊ executionẽ oꝛdinis ⁊ gradus oſtiariatus: lectoꝛatus: exoꝛciſtatus: atq; accolitatus: qua fueras iuſte priuatus ⁊ ab ea depoſitus: vt amodo poſſis digne cuſtodire oſtia domus dñi: cũ omnibus que intra retinentur ⁊ diſtincte legere de codice audiente populo dei: ⁊ ab hinc in antea habeas poteſtatẽ imponendi manus ſuper energuminos ſiue catecuminos: ſeu baptizatos: ⁊ vt deinceps digne poſſis accendere luminaria eccleſie: ⁊ ante euangelium poꝛtare. Preſtante dño noſtro ieſu chꝛo: qui viuit ⁊ regnat in vnitate ſpũs ſancti deus. Per oĩa ſecula ſeculorũ. Deinde põtifex adhuc cum mitra ſedens benedicit illi dicens.

BEnedictio dei omnipotentis: pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lii ⁊ ſpiritus ✠ ſancti: deſcendat ſuper te ⁊ maneat ſemper. ℟. Amẽ. Quo facto ille oſculatur manum dextrã pontificis: ſurgenſq; diſcedit.

IN reſtitutione priuilegij clericalis: ⁊ executionis ſubdiaconatus: ⁊ minoꝝ oꝛdinũ ſimili modo ꝓcedi debet ſicut ſupra dictũ: vſq; ad manus impoſitionẽ: ad quã põtifex cũ mitra ſedens dicit.

IN noīe dñi. Ego licet peccatoꝛ: tamẽ eps: per hanc manus impoſitionẽ reſtituo tibi chariſſimo fratri priuilegium clericale ⁊ executionem oꝛdinum ⁊ graduum oſtiariatus: lectoꝛatus: exoꝛciſtatus: accolitatus: ⁊ ſubdiaconatus: quibus fueras iuſte priuatus ⁊ ab eis depoſitus: vt amodo digne poſſis cuſtodire oſtia domus dñi cum omnibus que intra retinentur: ⁊ diſtincte legere de codice audiente populo dei: ⁊ ab hinc in antea habeas poteſtatẽ imponẽdi manus ſup energuminos ſiue catecuminos ſeu baptizatos: ⁊ poſſis digne accendere luminaria eccleſie: ⁊ ante euangeliũ poꝛtare: ac dicere ꝓphetias ⁊ epiſtolas ad miſſã: ⁊ miniſtrare diacono ac pſbytero vel epõ: atq; offerre eis imaculatã hoſtiã ad altare dñi: caſte viuẽdo: q: ſcriptũ eſt. Mundamini qui fertis vaſa dñi. Tum benedicit ei vt ſupra: quo facto ille oſculatur manum dextraʒ pontificis: ſurgenſq; diſcedit.

Reſtitutio ſubdiaconi.

legere

EXecutionis vero diaconat⁹: ſubdiaconatus ⁊ minoꝝ oꝛdinũ ac priuilegij clericalis reſtitutio: fit ſimiliter per oĩa ꝓut ſupra: vſq; ad manus impoſitionem: ad quã põtifex ſedens cũ mitra dicit.

Reſtitutio diaconi.

In nomie dñi. Ego licet peccator: tñ eps: p hãc manus impoſitionẽ reſtituo tibi chariſſimo fratri priuilegium clericale ꝛ executionẽ ordinum ꝛ graduum oſtiariatus: Lectoratus: exorciſtatus: Accoliatus: Subdiaconatus ꝛ diaconatus quibus fueras iuſte priuatus ꝛ ab eis depoſitus: vt caſte viuẽdo ab hinc in antea poſſis digne cuſtodire oſtia domus dñi cum oĩbus que intra retinentur: ꝛ diſtincte legere de codice audiente populo dei: ꝛ habeas poteſtatẽ iponẽdi manus ſup energuminos ſiue catecuminos ſeu baptizatos: ꝛ poſſis digne accendere luminaria eccleſie: ꝛ ante euangelium portare: ac dicere prophetias ꝛ epiſtolas ac lectionem euangelicã: ad miſſas ꝛ in eis miniſtrare pſbro: vel epo: ꝛ fundere aquã in euchariſtiã ſanguinis chriſti.

Tũ benedicit ei vt ſupra. quo facto ille oſculat manũ dextrã põtificis ſurgenſq; diſcedit.

Reſtitutio pſbyteratus.

Executionis aũt pſbiat⁹ diaconatus: ſubdiaconatus ꝛ minorum ordinum ꝛ priuilegij clericalis reſtitutio fit ſimilr ꝑut ſupra: vſq; ad manus impoſitionem: in qua põtifex cũ mitra ſedẽs dicit.

In noie dñi. Ego ꝗuis peccator: tamẽ eps: per hãc manus ipoſitionẽ reſtituo tibi chariſſimo fratri priuilegium clericale ꝛ executionem ordinũ ꝛ graduum oſtiariatus: Lectorat⁹: Exorciſtatus: accolitatus: ſubdiaconatus: diaconatus ꝛ pſbiatus: qbus fueras iuſte depoſitus ꝛ priuatus: vt amodo poſſis digne cuſtodire oſtia domus dñi: cum omnibus que intra retinentur: ꝛ diſtincte legere de codice audiente populo dei: ꝛ ab hinc in antea habeas poteſtatem imponẽdi manus ſuper energuminos ſiue catecuminos ſeu baptizatos: ꝛ poſſis digne accendere luminaria eccleſie ꝛ ante euãgelium portare: ac dicere prophetias ꝛ epiſtolas ac lectionem euãgelicam ad miſſas: ꝛ in eis miniſtrare diacono pſbro ꝛ epo atq; offerre eis immaculatã hoſtiã ad altare dñi: caſte viuẽdo: quia ſcriptũ eſt. Mundamini qui fertis vaſa dñi: ꝛ fundere aquã in euchariſtiam ſanguinis xpi: ac miſſas celebrare pro viuis atq; defunctis: acceptabiles quoq; hoſtias offerre deo: ꝛ miniſterium pſbyterale deuote pficere: preſtante dño nr̃o ieſu chriſto. Qui viuit ꝛ regnat ꝛc.

Tum benedicit ei vt ſ. Quo facto ille oſculatur manum dextram põtificis ſurgenſque diſcedit. Nunc de degradatione ſubijcimus.

Propter incorrigibilitatẽ debet quis formalr degradari.

Si clericus ſm pmã formã ſententialr depoſitus: icorrigibilis appareat: debet excõicari. Et ſi poſtmodũ in ꝓfundũ maloꝝ veniẽs ꝯtẽpſerit: tũc vt cũ eccl'ia nõ habeat vltra qd faciat: põtifex debet illũ degradare: ꝛ curie ſeculari relinqre: q degradatio fit hoc modo. Degradãdus idumẽtis ſacerdotalib⁹ ſi ſacerdos ſit idut⁹: vel dia

Forma degradatiõis.

conalibus ſi ſit diaconus: ⁊ ſic de reliquis ordinibus ⁊ induméntis: offert̄ pontifici. Pōtifex vero q̄ ſi exequendo ſententiam depoſitionis in illum oudum prolatā: p̄ſente iudice ſeculari: cui degradādus debet relinqui: publice abradit cū vitro: vel cultello vel alio huiuſmodi leuiter: ſine ſanguinis effuſione loca manuum illius: q̄ in collatione ordinum iuncta fuerunt et etiam tonſuram ſi velit. Et cōſequenter ſeriatim ⁊ ſigillatim detrahit illi oīa inſignia ſiue ſacra ornaménta: q̄ in ordinuʒ ſuſceptione recepit: ⁊ demuʒ exuit illū habitu clericali: et induit laicali: dicēs publice iudici ſeculari p̄ſenti: vt illuʒ ꝑpter ſcelera ſua ſic depoſitū: degradatum: expoliatū ⁊ exauctoratum: in ſuum ſi velit forū recipiat. ¶ Et eſt notādū ꝙ in hac executione ſententie non eſt neceſſaria coepoꝝum preſentia: non eſt etiā vis ſiue in eccleſia fiat: ſiue extra in platea: ſiue pontifex degradās indutus ſit pōtificalibus ornamentis ſiue nō: ⁊ talis degradatio ſolénis depoſitio vocatur: proprie tñ loquēdo qs a dignitatibus ⁊ honoribus deponitur: ſed ab ordinibus degradatur: ⁊ poſt talem degradationē iuſte ⁊ rite factā: ſolus romanus pōtifex cū tali diſpēſat. Eṗs tamē ante ipſam inſigniū detractionem: ⁊ etiā poſt ſentētie depoſitionis ꝓlationē: diſpēſare ⁊ reſtituere ſolo verbo pōt. ſicut ⁊ verbaliter depoſitus fuit: vt premiſſum eſt. ¶ Sed ſi priuſq̄ ſecularis iudex in illum aīaduerterit: talis depoſitio ⁊ degradatio iniuſta vel nulla inueniat̄: tunc nō ſolum verbo ſed etiam facto ſm ea q̄ p̄miſſa ſūt: diſpēſatio ⁊ reſtitutio fiat: ⁊ iſignia ſibi detracta ſeriati: ſigillatim ⁊ ſolēniter ei corā altari reſtituant̄. Et ſi ſit eṗs: recupabit orariū baculuʒ: anulum: ſandalia: mitrā ⁊ alia iſignia pōtificalia. Si p̄ſbr̄ orariū ⁊ planetam. Si diaconus orariū ⁊ dalmaticā. Si ſubdiaconus tunicellaʒ ⁊ manipulū. Et reliqui gradus in reſtitutione ſuą recuperant ea: que cum ordinarētur receperunt: Poterit tñ ꝙ conueniētius videt̄: ad alioꝝ terrorē actualis degradatio ſic fieri. In p̄mis i publico extra eccl̄iam paratur aliquis eminens congruētis ſpatij locus ꝓ degradatione fienda: ſupra quem ordinatur vna credētia ſimplici tobalea cooperta: ſupra quaʒ ponuntur: ampulla vini: ampulla aque. Calix cuʒ patena ⁊ hoſtia. Unum vas vini. Unum vas aque. Liber euangeliorum Liber epl̄aꝝ. Bacile cū buccali ⁊ mantili. Unū candelabrū cū cādela extincta. Liber exorciſmorū. Liber lectionum. Claues. Añarium. Forfices. Cultellus ſeu petia vitri. Paramēta ꝓ degradādo: vʒ: ſi degradandus ſit archieṗs ordinent̄ ſup dictā credentiā: ſuppellliciū: ſandalia cuʒ caligis: amictus: alba: cingulū: manipulus: tunicella: ſtola: dalmatica: chirotece: alia

Degradatio fieri debet coraʒ iudice ſeculari.

Quomodo fiat reſtitutio ſolēnis degradati.

Paratur locus eminēs extra eccleſiam. vbi parat̄ credētia cum oībus paramentis. q̄ degradād̄ accepit in ſuis ordinationibus ⁊ oia vaſa ſimilr̄.

ſtola: planeta: mitra: anulus pōtificalis: palliū: baculus paſtoralis: ⁊ aliqua veſtis habitus ſecularis. Si vero degradandus nō ſit archiepſ: ſed epſ tm̄: omiſſo pallio ponunt̄ ſup credentiā oīa alia p̄dicta. Si vero preſbyter tm̄: omiſſis pallio ⁊ alijs pōtificalibus paramentis predictis ponuntur ibidē oīa alia p̄dicta. Idem in alijs ordinibus etiā in ordinatione credēte obſeruatur. Itē parat̄ in dicto loco faldiſtoriū pro pontifice degradatore. Sedilia pro officialibus. Vocātur: ⁊ ibidē adſint miniſtri pontificis. Iudex ſecularis cui degradatus committitur. Notarius qui proceſſum degradationis legit: ſi opus erit vel pōtifici placet: et barbitonſor: hora congruenti ducitur degradādus ſiue ſit archiepſ: ſiue quicumq; alius: quotidiano ſuo habitu indutus: ſup dictum locū ad hoc preparatum: vbi cū fuerit: ſoluitur: ⁊ liber ibidem manet. Tū a clericis induitur oībus paramētis ſui ordinis: vt premittitur ſupra credentiam ordine ſuo poſitis: incipiēdo a ſuperpellicio ⁊ cōtinuando vſq; ad vltimum paramentū ſui ordinis. Quo ſic induto: Pōtifex degradator: indutus amictu: alba: cīgulo: ſtola: ⁊ pluuiali rubeis: ac mitra ſimplici: baculū paſtoralez in ſiniſtra tenēs: aſcēdit ad locū p̄dictū: ⁊ ibidē ſedet in faldiſtorio in conuenienti loco ſibi parato: vſus ad p̄plm: aſtante ſibi iudice ſeculari.

Item paratur faldiſtorium pro pōtifice et ſedilia officialibus et iudici ſeculari.

Notarius q̄ habet legere proceſſuꝫ ibidē debet.

Degradād⁹ ducit̄ ſuper ſolariuꝫ ⁊ induitur omnibus paramētis ſui ordinis ⁊ pontifex degradator apparatus ſedet in faldiſtorio ⁊ notificat cauſam degradationis populo.

Tum degradādus ſiue archiepſ fuerit: ſiue alius: oībus ſui ordinis veſtibus ſacris indutus: ⁊ ſingulis ornamentis ornatus: habens in manibus ornamentum ad ordinem ſuuz ſpectans: ac ſi deberet in ſuo officio miniſtrare: adducit̄ ante pontificem: corā quo genuflectit. Tum pōtifex vt ſupra ſedēs: populo in vulgari notificat degradationis huiuſmodi cauſam. Deinde contra degradādum ſententiā fert in hec verba: ſi ſit ſacerdos: aut diaconus: aut ſubdiaconus: vel clericus: ⁊ prius huiuſmodi ſententia lata non ſit.

Epſ ſententiam fert cōtra degradādum in hec verba.

In noīe pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſācti amē. Quia nos. N. dei ⁊ apoſtolice ſedis gratia epſ. N. per viā accuſationis: vel denuntiationis: aut inq̄ſitionis: cognoſcentes de tali crimine: cōtra talem preſbyterum vel diaconum: vel ſubdiaconum: ſeu clericum ꝑpter ipſius confeſſionē aut legitimas probationes: euidenter inuenimus eum ipſum crimen cōmiſiſſe: quod cū nō ſolum grande: ſed etiam damnabile ⁊ damnoſum ſit: ⁊ adeo enorme q̄ exinde

non tātū diuina maieſtas offen/
ſa: ſed ⁊ vniuerſa ciuitas cōmota
eſt: ⁊ ob hoc indign⁹ officio ⁊ bñ/
ficio eccliaſtico ſit reddit⁹. Jccir/
co nos auctoritate dei omnipoten
tis patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti ⁊ no/
ſtra: ipſum omni huiuſmodi offi/
cio ⁊ beneficio eccliaſtico ſenten/
tialiter perpetuo p̄uamus in his
ſcriptis ipſūq3 ab illis verbo de/
ponimus: ⁊ pronūtiamus reali
ter ⁊ actualiter ſecūdum traditio/
nem canonū deponēdū ⁊ degra/
dandum. Qua ſententia ſic vt pre *Pontifex aufert ab eo omnia paramenta ⁊ alia q̄ habuit in ſuſceptione ordinum.*
fert lata. pontifex degradator au
fert ab illo ſingula ornamēta ſibi
iuxta ordinem ſuū tradita: incho
ando ab vltimo ornamēto: ⁊ de/
ſcendendo gradatim cōtinuans
vſq3 ad primū: qđ in prīma tōſu
ra ſibi datū fuit hoc ordie. ¶ De
gradatio ab ordine pontificali.

SI degradādus ſit archiepi/
ſcopus pōtifex degradator
aufert ab eo pallium ſic dicendo.

PRerogatiua pontificalis di/ *Forma ablactionis pallij ab archiepiſcopo.*
gnitatis que in pallio deſi/
gnatur: te exuimus: q2 male vſus
es ea. Deinde vel ſi degradādus
ſit ep̄s tantū. Pontifex degrada
tor amouet ei mitram dicendo.

MItra pōtificalis dignitatis *Forma ablactiōis mitre*
videlicet ornatu: qa eam ma
le preſidendo fedaſti: tuum caput
denudamus. Deinde vnus ex mi
niſtris tradit degradādo librum
euangeliorum quez pontifex de/
gradator aufert de manibus de/
gradandi dicens

REdde euangelium: quia pre *Aufert epiſcopo liber euāgeliorū.*
dicandi officio: quo ſpreta
dei gratia te indignum feciſti: te
iuſte priuamus. Deinde pontifex
degradator amouet anulū de di/
gito degradandi ſic dicens.

ANulum fidei ſcilicet ſigna/ *Aufert anul⁹ de digito.*
culum: tibi digne ſubtrahi/
mus: quia ipſa3 ſponſam dei eccle/
ſiam temere violaſti. Tū vnus ex
miniſtris tradit degradando in
manus baculum paſtoralem: quē
mox pontifex degradator tollit
de manibus degradandi dicens.

AUferimus a te baculū paſto *Aufert baculus paſtoralis.*
ralem: vt perinde correctio/
nis officiū quod turbaſti non va
leas exercere. Deinde extractis ſi
bi per miniſtros cirothecis. Pon
tifex degradator abradit degra/
dando pollices ⁊ manus leuiter
cum cultello aut vitro dicens.

SIc ſpiritualis benedictionis *Raduntur manus leuiter cu3 vitro vel cultello.*
delibutiōis myſtice gratia:
quantū in nobis eſt te priuamus:
vt ſanctificandi ⁊ benedicendi per
das officium ⁊ effectum. Poſt
hec pontifex degradator cum eo/ *Abradit caput leuiter cu3 vitro in hac forma.*
dem cultello aut vitro abradit le
uiter caput degradandi dicens.

COnſecrationez: ⁊ bñdictio/
nē ac vnctionē tibi traditaz
radēdo delem⁹: ⁊ te ab ordine pō
tificali: quo inhabilis es redditus
abdicamus. Tū degradando per
miniſtros extraduntur ſandalia.
¶ Degradatio ab ordie p̄sbīat⁹.

MIniſtri tradūt in man⁹ de/
gradādi. Calicē cu3 vino ⁊
aqua

Auferť a presbytero poteſtas celebrādi in hac forma.

aqua:ac patenā:⁊ hoſtia: quē pō-
tifex degradator aufert de mani-
bus degradandi dicens.

A Mouemus a te:quin potiꝰ
amotā eſſe oſtēdimus poteſtatē
offerēdi deo ſacrificiū: miſſamq
celebrādi taꝫ pro viuis ꝙ pro de-
functis. Deinde pontifex degra-
dator abradit leuiter cum cultel-
lo vel vitro pollices ⁊ idices vtri-
uſqꝫ manus degradandi dicens.

Abraduntur pollices et manus in hac forma.

P Oteſtatē ſacrificādi: cōſecrā-
di:⁊ bñdicēdi: quā i vnctio-
ne manuū ⁊ pollicū recepiſti: tibi
tollimus hac raſura. Quo dicto
pōtifex degradator accipit caſulā
ſiue planetā per poſteriorē partē
caputij ⁊ degradādū exuit dicēs.

Auferť planeta ſub hac forma.

V Eſte ſacerdotali charitatē
ſignante:te merito expolia-
mus:qꝛ ipſā ⁊ oēꝫ inocētiā exuiſti.
Tū pontifex degradator aufert a
degradādo ſtolam dicens.

Auferť ſtola ſub hac forma.

S Ignū dñi p hāc ſtolā ſigna-
tū:turpiter abieciſti. Ideoqꝫ ipſā
a te amouemꝰ: quē inhabilē red-
dimus ad oē ſacerdotale officiuꝫ
exercendum. Degradatio ab or-
dine diaconatus.

M Iniſtri tradūt degradādo
in manus librum euangeliorum
quem pontifex degradator tol-
lit de manibus eius dicens.

Auferť diacono poteſtas legendi euangelium.

A Mouemus a te poteſtatē le-
gendi euāgeliū in eccl'ia dei: qꝛ id
nō cōpetit niſi dignis. Tū ponti-
fex degradator exuit degradan-
dum dalmatica dicens.

Auferť dalmatica ſub hac forma.

L Euitico ordine te priuamꝰ:
qꝛ tuū in eo miniſterium non im-
pleuiſti. Deinde pontifex degra-
dator amouet degradando ſtolā
de humeris, pijciēs eā poſt tergū

Auferť ſtola ſub hac forma.

S Tolā cādidā quā ac- dicens.
cepas imaculatā:in cōſpectu
dñi pferendā: qꝛ non ſic cognito
myſterio exemplū cōuerſationis
tue fidelibus pbuiſti: vt plebs di-
cata xpī noie: poſſet exinde imita-
tionē acquirere: iuſte a te amoue-
mus: oē diaconatus officium ti-
bi prohibētes. ¶ Degradatio ab
ordine ſubdiaconatus.

M Iniſtri tradunt i manus de-
gradandi librum epiſtolarū quē
pontifex degradator de manibus
illius accipit dicens.

Auferť ſubdiacono poteſtas legendi epiſtolas ſub hac forma.

A Uferimus tibi poteſtatē le-
gendi epl'am in eccl'ia dei: qꝛ hoc
miniſterio indignus es redditus.
Tū pōtifex degradator exuit de-
gradandum tunicella dicens.

Aufertur tunicella ſubdiacono ſub hac forma.

T Unica ſubdiaconali te exui-
mus: cuius cor ⁊ corpus ti-
mor dñi: caſtus ⁊ ſctūs in eternuꝫ
pmanēs: nō cōſtrinxit. Deide pō-
tifex degradator accipit a degra-
dando manipulum dicens.

Auferť manipulus ſub hac forma.

D Epone manipulū qꝛ p fru-
ctus bonoꝝ opeꝝ quos deſignat:
non expugnaſti ſpiritalis iſidias
inimici. Tu pōtifex tangens ami-
ctum degradandi dicit.

Aufertur amictus ſub hac forma.

Q Uia vocem tuam non caſti-
gaſti: ideo amictum a te auferimꝰ.
Poſt hec vnus ex miniſtris tra-
dit in manus degradando vrceo-
los cum vino ⁊ aqua: ac bacile cuꝫ

manutergio: ac calicē vacuum cū patena. Tū archidiaconus tollit de manu degradādi vrceolos cū vino ⁊ aqua: ac bacile cū buccali ⁊ manutergio. Pontifex vero calicē vacuū ⁊ patenā tollit dicens:

Auferť poteſtas tāgendi ſacra vaſa ſub hac forma.

Poteſtatē īntroeūdi ſacrariū: tāgēdi pallas: vaſa ⁊ alia indumēta ſacra: omneqʒ ſubdiaconatus miniſteriū exercendi a te amouemus. Deinde miniſtri eruunt degradādū cingulū: albaʒ: ⁊ amictum. ¶ Degradatio ab ordine accolitatus.

Auferť poteſtas miniſtrandi vinū ⁊ aquam ac colito.

Unus ex miniſtriis tradit in manus degradādo vrceolum vacuū quē pōtifex degradator tollit de manibus illius dicens:

T Commūde: vinum ⁊ aquā ad euchariſtiā decetero nō miniſtres. Tū vnus miniſtror tradit in manus degradando candelabrum cum cereo extīcto. qd pōtifex degradator accipit de manibus illius dicens.

Auferť poteſtas portādi lumē ſub hac forma.

Dimitte pferendi viſibile lumen officiuʒ: qui pbere ſpirituale moribus neglexiſti: ac vniuerſum accolitatus officium hic depone. ¶ Degradatio ab ordine exorciſtatus.

Unus ex miniſtris tradit degradando in manus librū exorciſmorū: quē pontifex degradator tollit de manib9 illius dicēs.

Priuatur exorciſta officio ſuo ſub hac forma.

Priuamus te poteſtate imponendi manū ſup energuminos: ⁊ demones de obſeſſis corporibus expellendi omni tibi exorciſtatus officio īterdicto. ¶ Degradatio ab ordine lectoratus.

Unus miniſtrorū tradit degradando in manus librū lectionum: quem pontifex degradator tollit de manibus illius dicens.

Lector priuatur offō legēdi ſub hac forma.

In eccleſia dei non legas vlterius: neqʒ cantes: neqʒ panes aut fructus nouos vllatenus benedicas: quia tuum officiuʒ nō impleuiſti fidelr ⁊ deuote. ¶ Degradatio ab ordine hoſtiariat9.

Unus ex miniſtris tradit degradādo ī manus claues eccleſie: quas pontifex degradator tollit de manibus illius dicens.

Oſtiarius priuatur officio ſuo ſub hac forma.

Quia in clauibus erraſti: claues dimitte: ⁊ q2 oſtia cordis tui male demonib9 obſeraſti: amouemus a te officiuʒ oſtiarij: vt nō percutias cymbalū: nō aperias eccleſiam: non ſacrarium: nō librū amplius predicanti. ¶ Degradatio a prima tonſura.

Pontifex degradator extrahit degradādo ſuppelliciū dicēs:

Forma degradationis a prima tonſura.

Auctoritate dei omnipotētis patris ⁊ filij ⁊ ſpūs ſancti ac noſtra tibi auferimus habituʒ clericalē: ⁊ nudamus te religiōis ornatu: atqʒ deponimus: degradamus: ſpoliamus ⁊ exuim9 te oī ordine: bñficio ⁊ priuilegio clericali: ⁊ velut clericalis pfeſſionis indignū: redigimus te in ſeruituteʒ ⁊ ignominiā habitus ſecularis ac ſtatus. Tum pontifex degradator cū forficibus tondere incipit: ⁊ per barbitonſorem ibidem pre-

ſentem totaliter tonderi facit caput degradandi dicens.

Forma degradãdi eũſdem.

TE velut ingratũ filiũ a ſorte domini ad quã vocatus fueras abijcimus: ⁊ coronã tui capitis: regale qdẽ ſignũ ſacerdotij: de tuo capite amouemus ꝓpter tui regiminis prauitatem. Deinde ſi velit pontifex dicit

Pſalmiſta ꝓnũ offõ ſuo ſub his verbis.

QUod ore cantaſti corde non credidiſti nec ope impleuiſti: ideo cantandi officium in eccleſia dei a te amouemus. Tũ miniſtri põtificis exuunt degradatum veſte ⁊ habitu clericali: ⁊ ipſum induunt habitum ſecularem. Quo facto ſi fuerit talis caſus ꝙ degradatus iuxta conſtitutiones innocẽtij pape tertij tradi debeat curie ſeculari. Põtifex degradator degradatũ amplius nõ tãgit: ſed in hunc modũ ꝯtra ipſuꝫ pronũtiat dicẽs.

Pronũtiat epõ talẽ eẽ ꝓuatum ꝓuilegio clericali ſub hac forma.

PRonunciamus vt hunc exutum omni ordine ac priuilegio clericali: curia ſecularis in ſuum forum recipiat degradatum. Tum pontifex degradator efficaciter ⁊ ex corde: omni inſtãtia pro miſerrimo illo derelicto intercedit apud iudicem ſecularem: vt citra mortis periculum: vel mutilationis contra degradatum ſentẽtiam moderetur: dicens.

Rogat epõ iudicẽ ſecularẽ ne eũ interficiat vel mutilet.

DOmine iudex: rogamꝰ vos cum omni affectu quo poſſumꝰ: vt amore dei: pietatis ⁊ miſericordie intuitu ⁊ noſtrorũ interuẽtu precaminuꝫ: miſerrimo huic nullum mortis vel mutilationis periculum inferatis. Quo facto miniſtri curie ſecularis degradatum ſub ſua cuſtodia recipiunt: ⁊ diſcedunt. ℭ Ordo excõmunicãdi ⁊ abſoluendi

Otanduꝫ ꝙ triplex eſt excommunicatio videlicet: mior: maior: et anathema.

Triplex eſt excõicatio.

Minor excõmunicatio contrahitur per ſolã participationem cum excõmunicato: ⁊ a tali poteſt ſimplex ſacerdos abſoluere abſqꝫ iuratoria cautione: taliter autem excommunicatus confiteatur proprio ſacerdoti dicens.

COnfiteor deo: ⁊ tibi. N. ꝙ ſum excommunicatus quia participaui tali excommunicato in oratione vel locutione: vel bibendo: vel comedendo cum eo. Sacerdos vero abſoluens eum: dicit huiuſmodi vel equipollentia verba.

Abſolutio ab excõicatione minori.

AUctoritate dei omnipotentis: ⁊ mihi conceſſa: abſoluo te a vinculo huius excõmunicatiõis: quã confeſſus es ⁊ a qualibet alia ſimili: ſi qua teneris: inquantum poſſum ⁊ debeo: ac reſtituo te eccleſiaſticis ſacramẽtis: In noie pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritꝰ ✠ ſancti.

ℭ Maior vero excommunicatio quam pontifex per ſententiã ſcriptam legendo promulgat: hoc modo profertur.

Forma promulgãdi maiorẽ excõicationem.

CUm ego. N. talem primo: ſecundo: tertio: ⁊ quarto ad malitiã conuincẽdã: legittime mo

nueriz: vt tale quid faciat: vel non faciat: ipſe vero mandatuʒ huiuſmodi ↄtēpſerit adimplere: qꝛ nil videretur obediētia prodeſſe humilibus: ſic contemptus cōtumacibus non obeſſet. Icc irco auctoritate dei oīpotētis patris ⁊ filij ⁊ ſpūs ſancti: ⁊ beatoꝝ apoſtolorū petri ⁊ pauli: ⁊ omniū ſanctorum: exigente ipſius cōtumacia: ipſum excōmunico in his ſcriptis: ⁊ tandiu ipſuʒ vitandū denuntio: donec adīpleuerit qđ mandatur: vt ſpūs eius in die iudicij ſaluus fiat.

Circa abſolutionem ab excōicatione maiori tria ſunt ſpecialiter ſeruāda.

¶ Circa abſolutionem vero ab hac maiori excōicatione: ſiue a canone: ſiue ab hoīe ꝓlata: tria ſunt ſpecialiter attendēda. Primū eſt: vt excōicatus iuret ante oīa parere mādatis eccleſie: ⁊ ipſius abſoluentis: ſuꝑ eo ꝓpter qđ excōmunicationis vinculo eſt ligatus: ⁊ ſi propter manifeſtā offenſam excōmunicatus ſit: qđ ante oīa ſatiſfaciat cōpetenter. Secundū eſt: vt reconciliet: qđ fieri debet hoc modo. Excōmunicatus nāqʒ (vbi ſic fieri ſolituʒ eſt) exutus vſqʒ ad camiſiā ante fores ecclie corā pōtifice ipſum abſoluere volēte: q indutus Amictū: ſtolā: pluuiale violaceū: ⁊ mitrā ſimplicē ſedet ſuper faldiſtoriū ante principalē portaʒ eccleſie ſibi paratum genufleⅹus: detecto capite humiliter abſolutionem petit. Pontifex vero primū accipit ab eo iuramentū de parendo mādatis ecclie. Deinde acceptā ī dextrā manū virga dicit ps.

Pōtifex recipit ab eo iuramētū d' ſtādo mādatis

Miſerere mei deus ſecundū magnam miſericordiaʒ tuam. Totus dicitur cū Gloria patri. ⁊ Sicut erat. Alius pſalmus.

Deus miſereatur noſtri ⁊ bñdicat nobis: illuminet vultum ſuum ſuper nos ⁊ miſereatur noſtri.

Ut cognoſcamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus ſalutare tuum.

Confiteantur tibi populi deus confiteantur tibi populi omnes.

Letentur ⁊ exultent gētes quoniam iudicas populos in equitate: ⁊ gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi deus confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum ſuum.

Benedicat nos deus deus noſter benedicat nos deus: ⁊ metuant eum omnes fines terre. Gloria patri. Sicut erat. Et ī q̄ quolibet verſu pontifex cum virga leuiter inter ſpatulas verberat abſoluendum. Finitis ps. depoſita mitra ſurgit pontifex ⁊ dicit.

Kyrie eleyſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleyſō. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in tentatio-

Finitis ps. pōtifex ſtās ſine mitra dicit kyriel. ⁊c.

nem. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. Saluum fac ſeruum tuum vel ancillam tuam domine. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo vel in ea. ℟. Et filius iniquitatis non nocebit ei. ℣. Eſto ei domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Deus cui proprium eſt miſereri ſemper ⁊ parcere: ſuſcipe deprecatioẽ noſtram: ⁊ hunc famulum tuum: vel famulam tuã: quẽ vel quã excõmunicationis cathena conſtringit: miſeratio tue pietatis abſoluat. Per chriſtum dominum noſtrum. ℟. Amen.

Alia oratio. Oremus.

Preſta queſumus domine huic famulo tuo: vel huic famule tue: dignum penitentie fructũ: vt eccleſie tue ſancte: a cuius integritate deuiauerat peccando: amiſſorum veniam conſequendo: reddatur innoxius. Per chriſtũ dominum noſtrum. ℟. Amen. Deinde ſedet pontifex ⁊ accepta mitra dicit.

Pontifex ſedẽs cũ mitra abſoluit eũ ĩ hac forma.

Auctoritate dei oĩpotentis ⁊ beatorũ apoſtolorũ petri ⁊ pauli: ac eccliẽ ſue ſancte: ⁊ ea qua fungor: abſoluo te a vinculo talis excõmunicationis: qua ex tali cauſa ligatus eras. In nomine pa ✠ tris et fi ✠ lij: ⁊ ſpiritus ✠ ſancti. Deinde ſurgit pontifex cum mitra ⁊ apprehendens abſolutum per dextram manum introducit eum in eccleſiam dicens.

Põtifex ſurgẽs cum mitra ⁊ abſolutũ p manuꝫ tenẽs introducit ĩ eccleſiam dicens Reduco.

Reduco te in gremiũ ſctẽ matris eccleſie: ⁊ ad conſortiuꝫ ⁊ cõmunionem totius chriſtianitatis: a quibus fueras per excommunicationis ſententiam eliminatus: ⁊ reſtituo te participationi eccleſiaſticorum ſacramentorum. In noie pa ✠ tris: ⁊ fi ✠ lij: ⁊ ſpiritus ✠ ſancti. ¶ Tertiũ eſt: ꝙ p abſoluto fieri debent iuſta ⁊ rationabilia precepta. Circa qđ conſiderandum eſt. Utrum ipſe fuerit ligatus a canone vel ab homine. Si a canone: ſatiſfacto ei queꝫ leſit: iniungendum eſt ſibi ne vlterius cõtra illum canonem faciat. Quandoqꝫ tamen cogendus eſt de iure: ſufficienter ſuper hoc cauere. Si vero excommunicatus auctoritate apoſtolica: habeat temporale impedimentum: quo minus ad ſedem apoſtolicam accedere poſſit: ⁊ propterea ab ordinario abſoluatur: tunc iniungendũ eſt abſoluto: vt ſtatim impedimẽto ceſſante debeat ſe ſummo pontifici preſentare: vel eius legato: mandatum illius ſuper hoc impleturus: quod tamen in pueris ⁊ mulieribus: ⁊ ſimilibus non ſeruatur: qui ſicut perpetuũ habent impedimentũ: perpetuo excuſant. Si vero aliquis ligatus eſt ab hoie: ⁊ tũc aut offenſa eius eſt manifeſta: tunc ſatiſfacere debet priuſꝙ abſoluatur: aut eſt du-

Tertiũ requiſitũ ad abſolutionẽ excõicati ⁊ ſatiſfactio ſeu iniũctio penitẽtie ⁊ ſatiſfactionis.

bia: ꝛ tũc ſi poſt abſolutionez ap-
paruerit ipſum iniuſte fuiſſe liga-
tũ: nihil omnino p̃cipiendũ eſt ei.
Si vero apparuerit ipꝫ iuſte fuiſ-
ſe ligatũ: precipiẽdũ eſt ei ꝙ ſatiſ-
Qualiter promulgetur anathema ſcilicet ſolennis excõicatio q̃ fit cũ extinctione candelarum. faciat cõpetẽter. ¶ Quãdo vero
anathema ideſt ſolemnis excõica-
tio pro grauiorib⁹ culpis fieri de-
bet. Põtifex paratus amictu: ſto
la: pluuiali violaceo: ꝛ mitra ſim-
plici: aſſiſtẽtibus ſibi duodeciꝫ pre
ſbyteris ſuppellicijs idutis: ꝛ taꝫ
ipſo q̃ꝫ p̃ſbr̃is candelas ardẽtes in
manibus tenẽtib⁹: ſedet ſup faldi
ſtoriũ ante altare maius: aut alio
loco publico vbi magis ſibi pla-
cebit: ꝛ ibi pronuntiat ꝛ profert
Forma anathematis. anathema hoc modo.
Quia talis diabolo ſuadẽte:
chriſtianã ꝓmiſſionem quã in ba-
ptiſmo ꝓfeſſus eſt: per apoſtaſiaꝫ
poſtponẽs: eccleſiã dei deuaſtare:
eccl'iaſtica bona diripe: atqꝫ pau-
peres xp̃i violẽter opprimere nõ
veret̃. Idcirco ſoliciti: ne per ne-
gligẽtiã paſtoralẽ pereat: ꝓ quo
in tremẽdo iudicio rõnẽ reddere
compellamur. Iuxta qd̓ dñs ipſe
Exo.iij. terribiliter cõminat̃ dicẽs: Si nõ
annũtiaueris iniquo iniq̃tatẽ ſu-
am: ſãguinẽ eius de manu tua re-
qrã. Monuim⁹ eũ canonice. Pri-
mo. Scd̓o. Tertio. ꝛ etiam Quar
to. ad eius malitiã cõuincẽdã: ip̃m
ad emẽdationẽ: ſatiſfactionem: ꝛ
penitẽtiã iuitãtes: ꝛ paterno affe-
ctu corripiẽtes. Ipſe v̓o proh do-
lor: monita ſalutaria ſpernẽs eccl'ie
dei: quã leſit: vel de hoc ſuperbie

ſpũ inflatus: ſatiſfacere dedigna-
tur. Sane p̃ceptis dñicis atqꝫ a-
p'licis iformamur: qd de huiuſmo
di p̃uaricatorib⁹ agere nos opor-
teat. Ait enim dñs. Mẽbrũ qd̓ a Mat.xix.
ſua cõpage reſoluit̃: ꝛ a iunctura
charitatis diſſociat̃: ꝛ oẽ corpus
qd̓ ſcandalizat: erue ip̃m ꝛ proijce
abs te. Et apoſtol⁹ inq̃t. Auferte
malũ a vobis. Et iteꝝ. Siqs fra- j.Cor.vj.
ter nominat̃ eſſe fornicator: aut
adulter: aut homicida: aut rapax j.Cor.v.
cum huiuſmodi nec cibuꝫ ſumere
lꝫ. Et ioãnes p̃ ceteris a chriſto di-
lectus: talẽ nefariũ hoiem ſaluta-
re ꝓhibet: dicẽs. Nec aue ei dixe- 2.Jo.
ris nec eum in domo tua recepis.
Dñica itaqꝫ p̃cepta atqꝫ ap'lica a-
dimplent̃. Si mẽbrũ putridũ ꝛ i-
ſanabile: qd̓ medicine fomẽta nõ
recipit: excõicationis ferro: ab ec-
cleſie corpe abſcindat̃: ne taꝫ peſti-
fero morbo: reliq̃ corpis mẽbra
veluti veneno inficiant̃. Igit̃ q̓
monita nr̃a: crebraſqꝫ exhorta-
tiones contempſit: q̓ tertio ſcd̓m
dñicũ preceptũ vocatus: ad emẽ-
dationẽ ꝛ penitẽtiã venire deſpe Mat.xviij.
xit: q̓ culpã ſuam: nec cogitauit: nolvit
nec cõfeſſus eſt: nec miſſa legatio
ne: excuſationẽ aliquã p̃tẽdit nec
veniã poſtulauit: ſed diabolo cor
eius indurante: incepta malitia
perſeuerat. Iuxta quod apoſto-
lus dicit. Secundum duritiam ſu
am ꝛ cor impenitens: theſaurizat Ro.ij.
ſibi iram in die ire: Idcirco eum cũ
vniuerſis complicibus: fautori-
buſqꝫ ſuis: iudicio dei oĩpotẽtis

pr̃is:ꝛ filij:ꝛ ſpū̃ſſancti:ꝛ btī petri pricipis apl̃oꝝ:ꝛ oiuȝ ſcōꝝ:necnō ꝛ mediocritatis nr̃e auctoꝛitate ꝛ poteſtate:ligādi ꝛ ſoluēdi i celo ꝛ in terra:nobis diuinituȝ collata:a p̃tioſi coꝛpis ꝛ ſanguinis dñi pce ptione:ꝛ a ſocietate oiuȝ chr̃iano rum ſeparamuȝ:ꝛ a liminibus ſan cte matris eccleſie:in celo ꝛ in ter ra excludimus ꝛ excōicatuȝ ꝛ ana thematizatum eſſe decernimus:ꝛ dānatum cum diabolo ꝛ angelis eius: ꝛ oibus repꝛobis:in ignem eternum iudicamus donec a dia boli laqueis reſipiſcat ꝛ ad emen dationem ꝛ penitentiam redeat:ꝛ

1.Cor.v. eccleſie dei quam leſit ſatiſfaciat: tradentes eum ſathane in interi tu carnis: vt ſpiritus eius ſaluus fiat in die iudicij. Et omnes re ſpondent. Fiat. Fiat. Fiat.

Quo facto tā pōtifex q̃s ſacer dotes debent pꝛoijcere in terra cādelas ardētes:quas in ma nib⁹ tenebāt. Deinde epl̃a pſbr̃is per parochias: ꝛ etiā vicinis ep̃is mittat̃:cōtinēs nomen excōicati ꝛ excōicationis cām̃ neqs p ignorā tiā vlterius illi cōicet: ꝛ vt excōica tionis occaſio oib⁹ auferat̃. ¶ Si vero anathematizatus penitentia duct⁹: veniā poſtulare voluerit: ꝛ emēdationē pmittere pontifex qui eū excōicauit:paratus vt̃s:an te ianuas eccl̃ie venit: ſedēs ibidē i faldiſtoꝛio ſibi parato ꝛ duode cim pſbr̃is:cottis induti:eū hinc in de circūſtare debent. Adſint etiā illi qb⁹ iniuria vel damnuȝ eſt illa tū:ꝛ ibidē ſ̃ȝ leges diuinas oē da mnū cōmiſſū emēdetur. Tuȝ ana thematizatus genuflectit coꝛā pō tifice:queȝ iterrogat pōtifex:ſi pe nitentiā pꝛout canones p̃cipiunt: pꝛo perpetratis ſceleribus ſuſcipe velit. Ille tūc genuflexus: veniam poſtulat:culpā cōfitet̃: penitentiā iploꝛat: ꝛ de futuris cautelā ſpon det. Tūc pōtifex ſedens cū mitra dicit cū miniſtris ſepteȝ pſal̃os pe nitentiales:quos reqre ſupꝛa ſub bn̄dictione abbatis. Quibus di ctis pōtifex depoſita mitra ſurgit ꝛ dicit. Kyrie eleiſon. Xp̃e eleiſō. Kyrie eleiſon. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas. ℟. Sed li bera nos a malo. ℣. Saluum fac ſeruū tuū: vel ancillā tuā dñe. ℟. Deus me⁹ ſpanteȝ i te. ℣. Nihil pficiat inimicus in eo vel in ea. ℟. Et fili⁹ iniqtatis non apponat nocere ei. ℣. Eſto ei dñe turris foꝛtitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi oꝛationeȝ me am. ℟. Et clamoꝛ meus ad te ve niat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oꝛemus. Deus cui pꝛopꝛiuȝ eſt miſere ri ſemp ꝛ parcere:ſuſcipe de

Forma abſol uēdi anathe matizatum.

Pontifex ſe dēs cū mitra dicit ſeptē ps cū miniſtris qbus dictis dič kyrie el. ꝛc.

Pontifex apoſtatā ſci/
ſmaticū vel hereticū
reconciliare volens.
Paratꝰ amictu: ſto/
la: pluuiali albo: ⁊
mitra ſimplici: ſedet ſup faldiſto/
riū ante fores eccl'ie ſibi paratū.
corā q̄ gēuflectit recōciliādus: quē
interrogat pōtifex de fide dicens.

Pōtifex pa/ratus cū mi/tra añ fores eccleſie ſedēs examiat apo/ſtatā circa ar/ticulos fidei.

CRedis duodecim articulos
fidei?' Jlle reſpōdet. Credo.
Pontifex īterrogat. C redis in
deum patrē omnipotentē creato
rē celi ⁊ terre?' Jlle reſpodet. Cre
do. Pontifex interrogat. C re
dis ⁊ in ieſum xp̄m filiū eius vni
cū dn̄m noſtrum?' Jlle reſpōdet.
Credo. Pōtifex īterrogat. C re
dis ꝙ conceptus eſt de ſpiritu ſan
cto natus ex maria virgine?' Jlle
reſpōdet. Credo. Pontifex inter
rogat. C redis ꝙ paſſus eſt ſub
pōtio pilato crucifixus mortuꝰ ⁊
ſepultus?' Jlle rn̄det. Credo. Pō
tifex interrogat. C redis ꝙ de/
ſcendit ad inferos?' Jlle reſpon/
det. Credo. Pōtifex interrogat.
C redis ꝙ tertia die reſurrexit a
mortuis?' Jlle rn̄det. Credo. Pō
tifex interrogat. C redis ꝙ aſcen
dit ad celos ⁊ ſedet ad dexteram
dei p̄ris oīpotentis?' Jlle reſpon
det. Credo. Pōtifex interrogat.
C redis ꝙ venturus eſt iudicare
viuos ⁊ mortuos?' Jlle rn̄det. Cre
do. Pōtifex interrogat. C redis
in ſpiritum ſanctum?' Jlle reſpon
det. Credo. Pōtifex interrogat.
C redis ſanctā eccleſiā catholicā
ſanctoꝝ cōmunionē?' Jlle reſpō/
det. Credo. Pōtifex interrogat.
C redis remiſſionē oīuꝫ pctōꝝ?'
Jlle reſpondet. Credo. Pōtifex
interrogat. C redis carnis reſur
rectionē ⁊ vitā eternā?' Jlle rn̄det.
Credo. Deinde pontifex ſurgit
cum mitra: ⁊ ſuper illum genufle/
xū dicit: abſolute incipiens.

EXorcizo te imūde ſpūs per
deum patrē oīpotētē: ⁊ per ieſum
xp̄m filiū eius: ⁊ per ſpiritum ſan/
ctū: vt recedas ab hoc famulo dei
quē deus ⁊ dn̄s nr̄ ab erroribꝰ ⁊
deceptionibus tuis liberare: ⁊ ad
eccl'iā ſanctā mr̄em catholicā atqꝫ
ap'licam reuocare dignat'. ipſe tibi
impat maledicte dānate: q ꝓ ſalu/
te hoīuꝫ paſſus: mortuꝰ: ⁊ ſepultꝰ
eſt: te ⁊ oēs vires tuas ſupauit at/
qꝫ reſurgēs celos aſcēdit: inde vē
turꝰ iudicare viuos ⁊ mortuos: ⁊
ſcl'ꝫ p ignē. Tūc ſignat illū cū pol
lice dextre manꝰ ī frōte: ſigno cru

Pōtifex ſtās cuꝫ mitra di/cit exorci/ſmuꝫ ſuper eum genu/flexum.

AC̄cipe ſignū crucis cis dicēs.
xp̄i atqꝫ xp̄ianitatis: qđ priꝰ
acceptū nō cuſtodiuiſti: ſꝫ male đ
ceptꝰ abnegaſti. Deinde ſurgit ille
⁊ pōtifex retenta mitra: ſiniſtra ſua
illū app̄hēdit p manū dxtrā dicēs

Pōtifex cuꝫ pollice ſignū crucis facit in fronte eiꝰ dicēs.

Ingredere in eccleſiā dei: a qua incaute oberraſti: ac euaſiſſe te laqueos mortis agnoſce: horreſce idola: reſpue oēm prauitatē: ſiue ſupſtitionē hereticam: vel gētilē: aut iudaicā. Cole deum oīpotentē ⁊ ieſum xp̄m filiū eius: ⁊ ſpūm ſanctū: vnū viuū ⁊ verum deū: ſanctā ⁊ īdiuiduā trinitatem. Tū introducit illū in eccliaꝫ ꝑ manū vt eum apprehēdit vſqꝫ ad altare mai⁹: corā quo in infimo gradu ille genuflectit. Pōtifex vero aſcendit ad medium altaris: vbi depoſita mitra ſtans verſus ad illum dicit abſolute.

Pōtifex ſtās ad mediū altaris ſine mitra dicit ſup illū orōnem ſtās ꝯuerſus ad eum.

Omnipotēs ſempiterne de⁹: hāc ouē tuā de faucibus lupi: tua virtute ſubtractā: paterna recipe pietate et gregi tuo reforma pia benignitate: ne de familie tue dāno inimicus exultet: ſed de conuerſione ⁊ liberatione eius: eccl'ia tua vt pia mater de filio reperto gratuletur. Per chriſtum dn̄m noſtrum. ℞. Amen. Oremus.

Deus qui hoīem ad imaginē tuā cōditum miſericorditer reparas: queꝫ miſerabiliter creaſti: reſpice ꝓpitius ſup hūc famuluꝫ tuum: vt qđ huius ignorātie neceſſitate: hoſtili ⁊ diabolica fraude ſurreptū eſt: indulgētia tue pietatis ignoſcat ⁊ abſoluat: ⁊ altarib⁹ ſacris recepta veritatis tue cōmunioē reddatur. Per xp̄ꝫ dn̄m nr̄m. ℞. Amen. Deinde ſedet ibidē pontifex ſup faldiſtorio: ⁊ accepta mitra interrogat illū iterū de fide catholica dicens.

Pontifex ſedet cū mitra ⁊ examiat eū đ fide catholica.

Credis in deū pr̄em oīpotētē creatorem celi ⁊ terre? Rn̄det ille Credo. Interrogatio. Credis ⁊ in ieſum xp̄m eius filiū vnicū dn̄m nr̄m natuꝫ ⁊ paſſuꝫ? ℞. Credo. Interrogatio. Credis ⁊ in ſpūm ſanctū: ſanctaꝫ eccl'iam catholicā ſctoꝝ cōioneꝫ: remiſſionē pctoꝝ: carnis reſurrectionē: ⁊ vitā eternā poſt morteꝫ? Rn̄det. Credo. Poſtea interrogat pōtifex. Homo abrenuncias ſathane ⁊ angelis eius? Rn̄det. Abrenūcio. Interrogatō. Abrenūcias etiā omni ſecte gētilitatis: vel heretice prauitatis: ſiue iudaice ſupſtitionis? Rn̄det. Abrenuncio. Interrogatio. Uis eſſe ⁊ viuere in vnitate ſancte fidei catholice? Rn̄det. Uolo. Tūc depoſita mitra ſurgit pōtifex: ⁊ recōciliat⁹ accedit ad pedes eius: corā eo genuflectēs. Pontifex vero iponit manum dextram ſuper caput illius dicens. Oremus.

Pōtifex ſtās ſine mitra tenet manū dextrā ſup caput recōciliati genuflexi ad pedes e⁹ ⁊ dicit orationem.

Domine de⁹ oīpotēs: pater dn̄i nr̄i ieſu xp̄i q dignatus es hūc famulū tuū ab errore gentilitatis vel mēdacio heretice prauitatis: ſiue iudaice ſupſtitionis clemēter eruere: ⁊ ad eccl'iā tuā ſanctā reuocare: tu dn̄e emitte i eū ſpūꝫ ſctūm paracletū de celis. Spūm ſapientie ⁊ itellect⁹. Spūꝫ ꝯſilij ⁊ fortitudinis. Spūꝫ ſcie ⁊ pietatis. Adimple euꝫ lumine ſplendoris tui: ⁊ in noie eiuſdeꝫ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ſigneť ſigno cru✠cis in vitā eternā. ℞. Amē. Poſt hec ſi recōciliat⁹ ſit is

Eſa. xj.

qui precipuus ꝛ notabilis fautor ſchiſmatis extitit: genuflexus vt ſupra facit publice ꝓfeſſionē ꝛ adiurationē: Pōtifice cū mitra in faldiſtorio ante altare ſedēte: dicēs.

Reccōciliat⁹ publice abiurat ꝛ promittit ſe māſurū in fide catholica.

Ego talis comperto diuiſionis laqō quo tenebar: diutina mecū deliberatione pertractans: prona ꝛ ſpontanea voluntate: ad vnitatē ſedis apoſtolice: diuina grā duce reuerſus ſum: ne vero non pura mente: ſeu ſimulata reuerſus exiſtimer: ſpōdeo ſub ordinis mei caſu ꝛ anathematis obligatione: atqꝫ promitto tibi tali epo: ꝛ per te ſancto petro apōſtolorꝫ principi: atqꝫ ſctiſſimo in chriſto patri ꝛ dn̄o noſtro dn̄o. N. pape. N. ꝛ ſucceſſoribus ſuis: me nunꝙ̄ quorūlibet ſuaſiōibus: vel quocunqꝫ alio modo ad ſchiſma de quo redēptoris noſtri gratia liberante ereptus ſum reuerſurū: ſed ſemper in vnitate eccleſie catholice ꝛ in cōmunione romani pōtificis per oīa permanſurū: vnde iurans dico per deū oipotētē ꝛ ſancta dei euāgelia me in vnitate ꝛ cōmunione p̄miſſis inconcuſſe manſurū. Et ſi (qđ abſit) ab hac me vnitate aliqua occaſione: vel argumento diuiſero: periurij reatū incurrēs: eterne obligatus pene inueniar: ꝛ cum auctore ſchiſmatis habeā i futuro ſeculo portionem. Deinde ſuper librū euangeliorum quē pontifex ante ſe tenet apertū ponit ambas manus extēſas iūctis digitis: dicēs. Sic me deus adiuuet: ꝛ hec ſancta dei euāgelia. Tū ꝓducto per pōtificē ſigno crucis ſup reconciliatū: ſurgit recōciliatus ꝛ diſcedit. Si vero recōciliatus fuerat hereſiarcha: ſeu p̄cipuus auctor alicui⁹ hereſis: omiſſa promiſſione p̄cedēte: facit ſequentē genuflexus corā pōtifice: cum mitra in faldiſtorio ante altare ſedente: dicens.

Reccōciliat⁹ iurat tactis euāgelijs ſeruare que p̄miſit.

Pōtifex bn̄dicit reconciliatum.

Ser recōciliatur hereſiarcha iſta forma ſequens ſeruetur.

Ego talis cognoſcēs verā catholicā ꝛ apoſtolicā fidē: anathematizo hic publice omnē hereſim precipue illā de qua hactenus extiti īfamatus: que aſtruere conaꝰ hoc vel illud. Cōſentio aūt ſancte romane eccl'ie ꝛ aplice ſedi: ꝛ ore ꝛ corde profiteor: me credere ſic vel ſic: ꝛ eādē fidē tenere: quā ſacta romana eccleſia auctoritate euangelica ꝛ apoſtolica tenendaꝫ tradit. Jurans hoc ꝑ ſanctā omouſion: ideſt eiuſdē ſubſtantie trinitateꝫ: per ſacroſancta euangelia chriſti: eos autē qui cōtra fideꝫ hanc venerint cuꝫ dogmatibus ꝛ ſectatoribus ſuis: eterno anathemate dignos eſſe pronūcio. Et ſi ego ipſe: quod abſit: aliquādo contra hec aliquid aſſentire aut p̄dicare preſumpſero: canonū ſeueritati ſubiaceam. Et mox ambas manus extēſas digitis non diſiunctis ponit ſuper librum euangeliorū quē pōtifex ante ſe apertuꝫ tenet: dicens. Sic me deus adiuuet: ꝛ hec ſancta dei euangelia. Tum producto per pontificē ſigno crucis ſuper recōciliatuꝫ: ſurgit ipſe reconciliatus ꝛ

ſtroꝝ. ℣. Uias tuas demonſtra nobis domine. ℟. Et ſemitas tuas edoce nos. ℣. Utinam dirigãtur vie noſtre. ℟. Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. ℣. Erũt praua in directa. ℟. Et aſpera in vias planas. ℣. Angelis ſuis deus mãdauit de te. ℟. Ut cuſtodiant te in omnib⁹ vijs tuis. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cũ ſpiritu tuo. Oremus.

Deus qui filios iſrael per maris medium ſicco veſtigio ire feciſti: quiq3 tribus magis iter ad te ſtella duce pandiſti: tribue nobis queſumus iter proſperũ: tẽpuſq3 tranquillũ: vt angelo tuo ſancto comite ad eũ quo ꝑgimus locu3: ac demum ad eterne ſalutis portum peruenire feliciter valeam⁹.

Deus infinite miſericordie ⁊ maieſtatis imenſe que3 nec ſpatia locoꝝ nec interualla tẽpoꝝ ab his quos diligis aliqua ſeparatione diſiũgũt adeſto nobis famulis tuis in te vbiq3 confidẽtibus per oẽm viã qua ituri ſum⁹: ⁊ intercedẽte beata dei genitrice maria: ⁊ btõ michaele: ⁊ beatis petro ⁊ paulo hieronymo: nicolao: iuliano: catherina: lucia: barbara ⁊ oĩbus ſanctis dux ⁊ comes nobis eſſe dignare: vt nihil nobis aduerſitatis noceat: nihilq3 difficultatis obſiſtat: ſed cũcta nobis ſalubria ⁊ proſpera ſuccedãt ſub ope miſericordie tue: vt q̃cq̃d iuſto petimus deſiderio celeri ⁊ proſpero conſequamur effectu.

Deus qui abrahã puerũ tuu3 de vr chaldeoꝝ eductum: per omnes ſue peregrinationis vias illeſum cuſtodiſti: q̃ſumus vt nos famulos tuos cuſtodire digneris: eſto nobis dñe in ꝓcinctu ſuffragiũ: in via ſolatiũ: in eſtu vmbraculum: ⁊ in pluuia ⁊ frigore tegumẽtũ: in laſſitudine vehiculu3: in aduerſitate preſidium: in lubrico baculus: in naufragio portus: vt te duce: quo tendimus proſpere ꝑueniamus: ⁊ demu3 incolumes ad propria redeamus.

Adeſto queſumus dñe ſupplicationibus noſtris ⁊ viam famuloꝝ tuoꝝ in ſalutis tue ꝓſperitate diſpone: vt inter omnes vie ⁊ vite huius varietates: tuo ſemper protegamur auxilio.

Preſta queſumus oĩpotens de⁹: vt familia tua per viã ſalutis icedat: ⁊ bti ioãnis p̃curſoris hortamẽta ſectãdo: ad eũ quẽ p̃dixit ſecura ꝑueniat: dñ3 nr̃3 ieſu3 xp̃m filiũ tuum: qui tecũ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpũs ſancti deus ꝑ oĩa ſcl'a ſcl'oꝝ. ℟. Amẽ. Tũ dicit põtifex. ℣. Procedamus cu3 pace. ℟. In noĩe dñi. Et diſcedũt.

Ordo ad recipiendum proceſſionalr̃ p̃latum vel legatu3.

Um p̃lat⁹ vel legatus ciuitatẽ aliqua3 vel oppidũ iſigne ẽ igreſſur⁹: ꝓceſſio cleri ex more loci ordinata cum cruce

Proceſſio cleri cū ep̄o vel p̄lato p̄ncipali loci e‑rit obuiam legato extra portas vrbis ⁊ legato ad‑uenienti p̄latꝰ maior offert crucē ad oſ‑culandum.

ꝓcedit illi obuiā extra portā vrbis ⁊ cū legatꝰ ſiue p̄latꝰ aduenerit: p̄‑latꝰ eius loci indutus amictu: ſto‑la: pluuiali: ⁊ mitra p̄cioſis: ſiue p̄‑mā dignitatē habēs idutꝰ ſuppel‑licio ⁊ pluuiali p̄cioſo: offert venie‑ti crucē oſculādā: quā legatꝰ ſeu p̄‑latꝰ ex equo: vł ſi maluerit dſcēdēs i terrā ſup tapetē ſtratū: gēuflexꝰ deuote oſculaṫ. Tū ſi itrās eſt ep̄s vel maior: aut p̄ſbī vel ep̄s cardia‑lis: Cātores icipiūt ⁊ ꝓſequūṫ aīaʒ
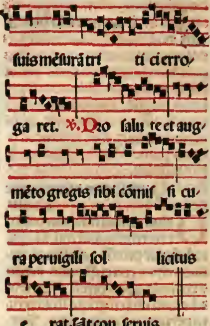
Cātores cantāt aīam. ⁊ ℞.
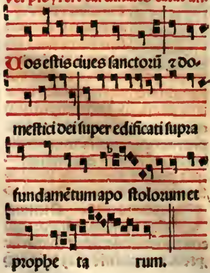

Sacerdos ⁊ pōtifex ⁊ virtu tū opifex paſtor bone in populo ora ꝓ nobis dn̄m. Uel dicaṫ ℞. Ecce ſacerdos magnꝰ q in dieb' ſu is placuit de o. Ideo iureiurān do fe‑cit illū domi nus creſcere in plebē ſu aʒ. ℣. Bn̄‑dictionem oīuʒ gētiū dedit il li ⁊ teſtamētū ſuū ꝯfirmauit ſu per caput e ius. Ideo. Si vo legatꝰ re‑cipiēdꝰ ſit diaco‑conꝰ cardinalis cantatur ℞ium.

Gloria. Ideo.

Fidelis nāqꝫ et prudēs diſpēſator in magni p̄ris famili as domo ꝯſtitutꝰ erat. Et ꝯſeruis

Si aūt duo vel plures reciperen-
tur legati: etiam ſi non eſſent ep̄i
vel p̄ſbyteri cardinales cātaſ añ.

In porta aūt vrbis conſueuerūt magiſtratus illius obuiare legato: vel p̄lato primo intranti: ac illum benigne ſuſcipere ⁊ aſſociare: ac baldachinū ſup eū deferre. Incepta añā: ꝓceſſio que locum habere dꝫ: imediate ante crucem p̄lati: niſi interſint canonici cathedralis eccl'ie: ordine ſuo ꝓgredit̄: ⁊ cātant̄ poſt dictas añas: ſeu R̄ia alia cantica: vel hymni prout magis placebit vſqꝫ ad eccl'iam maiorem: ſeu principalem loci. Si vero ꝓceſſioni interſint canonici eccleſie cathedralis: illi ſoli poſſūt ire poſt crucem legati imediate ante eū. Eqtantes vero oēs eqtare debent ante ꝓceſſionē. Togati vero debent legatū ſeu prelatuꝫ ſeq. Cū p̄latus ſeu legat⁹ deſcēderit: ⁊ itrat portā maioris ſeu p̄ricipalis eccl'ie: p̄latus eccl'ie ſeu maiorē dignitatē habens: idutus vt̄s: detecto capite: offert illi aſperſoriū cū aqua bn̄dicta: qd̄ p̄latus ſeu legatus accipiens: aſpergit p̄mo ſeipſuꝫ: deinde alios. Tū idem p̄latus eccl'ie ſeu p̄mam dignitatē habēs offert ei naviculam: aliquo alio ſacerdote ſuperpellicio induto thuribulū porrigente: ⁊ legatus ſeu p̄latus iponit incenſum: ⁊ ſtatiꝫ p̄latus eccl'ie ſeu dignitatē habēs incenſat ipſum p̄latū ſeu legatū: ſtātem detecto capite: more: cōſueto. Deinde procedūt ad altare mai⁹ eccl'ie: ⁊ ibi ſup faldiſtorio ante infimum gradū altaris parato procūbit ⁊ orat prelatus ſeu legatus.

Legatus ducit ad maiorē eccl'iam.

Offert legato aſperſoium aque benedicte.

Legatus īcēſum ponit in thuribulo ⁊ p̄latus maior ipſum incenſat.

Interim vero p̄latus eccl'ie ſeu dignitaté maioré habens: ſtans in cornu ep'le altaris: verſus ad orãtez detecto capite dicit. ℣. Protector nr̄ aſpice deus. ℟. Et reſpice in facié xp̄i tui. Cũ omnibus ſequẽtibus ſi receptus ſit prelatus aut legatus ep̄s vel p̄ſbyter cardinalis. Si vero ſit diaconus cardinalis: omiſſo. ℣. precedente: dicit ſequentes: tm̄. ℣. Saluum fac ſeruũ tuuz dn̄e. ℟. Deꝰ meꝰ ſperantez in te. ℣. Mitte ei dn̄e auxiliuz de ſcõ. ℟. Et de ſion tuere euz. ℣. Nihil ꝓficiat inimicus in eo. ℟. Et filiꝰ iniquitatis nõ apponat nocere ei. ℣. Dn̄e exaudi orõnez meaz. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiſcũ. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

OMnipotens ſempiterne deus: qui facis mirabilia magna ſolus: protende ſup hunc famulum tuũ: ⁊ cunctas cõgregationes illi cõmiſſas: ſpiritũ gratie ſalutaris: ⁊ vt in veritate tibi complaceat: perpetuũ ei rorem tue bn̄dictionis infunde. Per xp̄z dn̄m noſtrũ. ℟. Amen. His dictis: cantores cantant aliquã añam eis magis placentez: de ſancto patrono eccleſie: cũ verſiculo de eodem ſancto. Et cũ dicit verſiculis: ſurgens prelatus vel legatus aſcẽdit ad altare: oſculaturqz illud i medio: dein de ꝓcedit ad cornu ep'le vbi ſtans ad ipſuz altare verſus: cãtat orationez de dicto ſancto: deinde ad mediuz altaris reuertitur: vbi ſtãs dat benedictionez ſolemnem populo dicens. Sit nomen dn̄i benedictuz ⁊c. Qua data facit ꝓmulgari per vnuz ex ſuis: ſiue ex bn̄ficiatis eccleſie indulgentias quas ipſe intereſſentibus cõcedit: deinde prelatus eccleſie: ⁊ alij dimiſſis paramentis aſſociant illuz vſqz ad diuerſorium ſuuz. Cuz vero nouꝰ p̄latus primo ad eccleſiã ſuaz venit recipitur: loco orationis predicte. Omnipotens ſempiterne deus. ⁊c. dicit ſequẽs orõ Oremꝰ.

Prelati illꝰ eccl'ie dimiſſis paramẽtis aſſociant cũ ad eiꝰ manſionem.

DEus omniũ fidelium paſtor ⁊ rector: famulũ tuũ. N. quẽ eccleſie tue preeſſe voluiſti: propitius reſpice: da ei q̄ſumus verbo ⁊ exemplo qbus preeſt ꝓficere: vt ad vitam vna cũ grege ſibi credito perueniat ſempiternam. Per chriſtuz dn̄m noſtruz. ℟. Amen.

¶ Ordo ad viſitãdas parochias.

Pontifex viſitaturus dioceſim ⁊ parochias ſuas: cũ ad ciuitatem ſeu oppida ſue dioceſis peruenerit: recipitur ꝓceſſionaliter eo ordine ꝓut ſupra in receptione p̄lati: ſeu legati dictũ eſt. hoc ſolo dempto ꝙ loco orationis. Omnipotens ſempiterne deus: qui facis mirabilia magna ⁊c. ſeu Deus omniuz ⁊c. ipſo prelato ante altare in faldiſtorio genua flectente: dicitur ſequens oratio. Oremus.

Prelatꝰ ꝓcedẽs ad viſitã das parochias recipitur ꝓceſſionaliter ab illis õ parochia ⁊ orat ſup euz ante altare ſup faldiſtorio genuflexo orõ. Deus humilium.

DEus humiliũ viſitator: qui eos paterna dilectione cõſolaris: ꝓtẽde ſocietati nr̄e grãz tuã: vt p

eo

eos in quibus habitas: tuū in nobis ſentiamus aduētū. Per chriſtū dominū nr̄m. ℟ Amē. Qua finita pōtifex ſurgēs aſcēdit ad altare mai⁹: oſculatq̄ȝ illud i medio ⁊ ibidē pplo ſolēniter benedicit.

Pōtifex ſurgit ⁊ oſculatur altare ⁊ ſtās in eius medio ſolēniter bn̄dicit populo.

Prelatus viſitator vertit ſe ad populū ⁊ notificat cām ſui aduētus.

DEinde verſus ad populū ſedens ibidem in aliqua ſede ſeu faldiſtorio: vel ſtans apodiatus ad altare: ꝑut ſibi magis placebit: proponit pplo cauſas aduētus ſui: quia ſacri canones ⁊ eccleſiaſticus ordo: hoc fieri precipiūt propter multa. ¶ Primo ad abſoluendas animas defunctorum. ¶ Scd̄o: vt ſciat ⁊ videat qualiter ecclia ipſa ſpūalr ⁊ tēporaliter gubernet̄: Quomodo ſe habeat in ornamētis. Qualr ibi eccliaſtica ſacramēta miniſtrantur: ⁊ diuina officia peragūtur. Quale ſeruitiū ibi īpenditur. Qualis ſit vita miniſtrorū ⁊ ppli: vt ex officio inquiſitionis ſue: ꝑ eū ſiqua in premiſſis corrigēda fuerint corrigantur ⁊ emēdent̄. Et ꝑcipit fieri libros ⁊ alia neceſſaria eccliaſtica ornamēta. ¶ Tertio: ad adulteria: fornicationes: ſortilegia: diuinationes: ⁊ ſimilia publica in populo puniēnda: ad qđ interdū nō ſufficiūt eccliarū rectores. Oſtēdēs diligēter populo q̄ȝ dānabilia ⁊ deteſtāda ſūt crimina ipſa. ¶ Quarto propter caſus: q de iure vel cōſuetudine ad ep̄m dūtaxat pertinere noſcunt̄: q in conſtitutionibus ſynodalibus continent̄: in q̄bus nullus alius ſe intromittere poteſt. Proteſtans plebi ꝙ ſiqs: vel ſiqua in aliquo ipſorū caſuuȝ: vel in quocunqȝ alio: cōſilio eius indiguerit: paratus ſit benigne audire: ⁊ cōſiliuȝ ⁊ abſolutioneȝ īpendere ac penitentiaȝ miſericorditer iniungere ſalutarē. ¶ Quīto ad exhibenduȝ ſacramentuȝ cōfirmationis: qđ nullus alius niſi ſolus ep̄s ex diuina ⁊ apoſtolica inſtitutione dare poteſt. ¶ Sexto inducit diligenter populuȝ ad penitentiā: ⁊ inſtruit in eccleſiaſticis ſacramētis: ⁊ in articulis fidei: ⁊ qualiter debent declinare a malo ⁊ facere bonuȝ. Fugere vitia: ⁊ ſectari virtutes. Alteri nō facere: quod ſibi fieri nolunt. His explētis fit populo cōfeſſio ⁊ abſolutio generalis: ⁊ indulgētia datur ꝑ pontificē: ꝑut infra in miſſa pōtificali poſt euāgeliuȝ ponet̄. Poſt hec pōtifex depoſita cappa: induitur amictu: ſtola: pluuiali violacei vel nigri coloris: ⁊ mitra ſimplici: ⁊ ſtās cuȝ mitra iuxta altare: verſus ad populuȝ: incipit aīam. Si iniquitates. Deinde cuȝ miniſtris ſeu capellanis ſuis dicit pſ.

Datur indulgētia ꝑ pōtificem.

Prelatus parat̄ ⁊ incipit aīā. Si iniquitates ⁊ pſ. de profūdis.

DE profundis clamaui ad te

dñe:dñe exaudi vocem meam.
Fiant aures tue intendentes in vocem depꝛecationis mee.
Si iniquitates obſeruaueris do mine:domine quis ſuſtinebit?
Quia apud te pꝛopitiatio eſt: ⁊ pꝛopter legem tuam ſuſtinui te domine.
Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit aïa mea in domino.
A cuſtodia matutina vſqꝫ ad noctem:ſperet iſrael in domino.
Quia apud dñm miſericoꝛdia: ⁊ copioſa apud eum redemptio.
Et ipſe redimet iſrael: ex omni/bus iniquitatibus eius.
Repetit añ. Requiē eternā dona eis dñe: et lux perpetua luceat eis. Tuꝫ dicit totā añaꝫ. Si iniquitates obſer/uaueris dñe:dñe quis ſuſtinebit? Qua dicta depoſita mitra dicit. Kyrie eleiſon. Xpe eleiſon. Ky rie eleiſon. Pater nr̄. quod ſecre te cōplet. Et interiꝫ accepto aſper ſoꝛio cū aqua benedicta tertio a/ ſpergit añ ſe:deinde ípoſito incen ſo in thuribulo: ⁊ illo benedicto eodem modo incenſat. Quo facto pꝛonuntiat. ℣. Et ne nos indu/cas. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. In memoꝛia eterna erūt iuſti. ℟. Ab auditione mala nō time/bunt. ℣. A poꝛta inferi. ℟. Erue dñe aïas eoꝛū. ℣. Requiē eternā dona eis dñe. ℟. Et lux perpetua luceat eis. ℣. Dñe exaudi oꝛonē meam. ℟. Et clamoꝛ meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcū. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Epo depoſi/ta mitra di/cit kyrie el. ⁊ pr̄ nr̄ ⁊ cū aſpſoꝛio aſp/git ter añ ſe ⁊ thurificat ſbus icēſo bn̄ dicto, ⁊ dicto Sed libera. dic̄ ℣. ⁊ oꝛa/nē ſequētē.

Deus q̄ inter apoſtolicos ſa/cerdotes: famulos tuos pō tificali feciſti dignitate vigere: pꝛe/ſta q̄ſumus vt eoꝛū quoqꝫ perpe/tuo aggregentur conſoꝛtio. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amen. Deinde aqua bn̄dicta: thuriferario: duo/bus ceroferariis. Cruce: ⁊ clero p̄ cedentibus ⁊ cantātibus rn̄ſoꝛiū.
Qui lazarū reſuſcitaſti a mo/numento fetidū. Tu eis do mine dona requiē ⁊ locū indulgē tie. ℣. Qui venturus es iudicare viuos ⁊ moꝛtuos ⁊ ſeculū p̄ ignē. Tu eis. Pōtifex cū mitra exit ad cimiteriū. Interiꝫ dicens cū mini ſtris ſuis añam. Si iniquitates. Repetit añ. pſ. De pꝛofundis. vſqꝫ ad finē cū Requiē eternaꝫ. ⁊ aña. Si iniq/tates obſeruaueris dñe:dñe qs ſu ſtinebit? Quibus oībus dictis cū fuerint in medio cimiterij firmāt ſe ſuo oꝛdine: ⁊ choꝛ⁹ cātat. ℟. ium.

Cū fuerint i medio cimi/terij choꝛus cātat ℟. Li/bera me ⁊c.

Libera me dñe de moꝛte eter na: in die illa tremenda: quā do celi mouendi ſunt ⁊ terra. Dū veneris iudicare ſeculū per ignē. ℣. Tremens factus ſum ego ⁊ ti meo: dū diſcuſſio venerit atqꝫ vē tura ira. Quando ⁊c. ℣. Dies illa dies ire: calamitatis ⁊ miſerie: di/es magna ⁊ amara valde. Dūꝫ ve/neris iu. ⁊c. ℣. Requiē eternā do/na eis dñe: ⁊ lux perpetua luceat eis. Tū repetit reſponſoꝛiuꝫ. Li bera. vſqꝫ ad pꝛimuꝫ. ℣. Interim dum reſponſoꝛiū repetitur: offer/tur p̄ digniorē eccl'ie nauicella et per aliū ex miſtris thuribulū pōti

Repetit ℟.

Abſolcit in ceſuz 7 pōit in thuribulo. Finito R̷ choꝛus cantat. kyrie el.

ficit: qui iponit incēſum moꝛe conſueto. Reſponſoꝛio repetito. Choꝛus cātat. Kyrie eleyſō. Xpe eleyſon. Kyrie eleyſō. Moꝛ pōtifex mitra depoſita cōuenienti voce dicit. Pater nr̄. Deinde aſpergit et incenſat, put fecit in eccleſia. Quo facto dicit. ℣. Et ne nos inducas. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. In memoꝛia eterna erit iuſt⁹. ℟. Ab auditione mala nō timebit. Verſus. A poꝛta inferi. ℟. Erue dn̄e animas eoꝝ. ℣. Requiē eternaʒ. ℟. Et lux perpetua. ℣. Dn̄e exaudi oꝛōneʒ meā. ℟. Et clamoꝛ meus ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiſcū. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oꝛemus.

Pōtifex mitra depoſita dicit pr̄ nr̄ 7 aſpgit aīā 7 thurificat 7 dicit 7 ne nos 7 ℣. oꝛōnes ſeqn tes.

Deus qui inter apl̄icos ſacerdotes famulos tuos ſacerdotali feciſti dignitate vigere: p̄ſta q̄ſumus: vt eoꝝ quoqʒ perpetuo aggregent̄ ꝯſoꝛtio. Alia oꝛō.

Deus venie largitoꝛ: 7 humane ſalutis amatoꝛ: q̄ſumus clementiā tuā vt nr̄e cōgregationis fratres: ꝓpinquos 7 bn̄factores: qui ex hoc ſeculo tranſierūt: beata maria ſemp virgine itercedente: cuʒ oībus ſanctis tuis: ad perpetue beatitudinis conſoꝛtiuʒ peruenire concedas. Alia oratio.

Deus cuius miſeratione aīe fideliū requieſcūt: famulis 7 famulab⁹ tuis oīb⁹: hic et vbiqʒ in xp̄o quieſcētibus: da ꝓpitius veniā peccatoꝝ: vt a cunctis reatibus abſoluti: tecuʒ ſine fine letentur. Per eundeʒ chr̄m dn̄m nr̄m. ℟. Amē. ℣. Requiē eternā dona eis dn̄e. ℟. Et lux perpetua. Tū duo cantoꝛes dicunt. ℣. Requieſcant in pace. ℟. Amē. Et moꝛ pōtifex eleuata dextera: producit ſignum crucis ab oī parte ſup cimiteriū. Tū accepta mitra p pontificē reuertunt̄ oēs ad eccleſiaʒ oꝛdine quo venerūt: choꝛo dicēte cōgruētivoce ſine nota totū pſalmū.

Reuertitur ad eccl'iaʒ oꝛdine quo venerūt 7 dicit ps. Miſerere. fol. 118.

Miſerere mei de⁹: ſm magnaʒ miſericoꝛdiā tuā. cū ℣. Requiem eternam dona eis domine. Et lux perpetua luceat eis. Queʒ etiam pontifex ipſe dicit voce demiſſa cum miniſtris ſeu capellanis ſuis: quibus dictis 7 pontifice ad choꝛū ante maius altare puento. Pontifex depoſita mitra: ſtans ibidē in medio verſus ad altare dicit. Kyrie eleiſon. Chꝛe eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter: ℣. Et ne nos inducas in. ℟. Sed libera nos a malo. verſus. A poꝛta iferi. ℟. Erue dn̄e animas eoꝝ. ℣. Domine exaudi oꝛationē meam. ℟. Et clamoꝛ meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Veniētes ad mai⁹ altare finito ps. pōtifex dicit. kyrie eleiſō 7c.

Abſolue queſu. Oꝛemus: mus domine animas famuloꝝum famularumqʒ tuarum ab omni vinculo delictoꝝuʒ: vt in reſurrectionis gloꝛia inter ſanctos 7 electos tuos reſuſcitati reſpirēt. Per dominū noſtruʒ ieſum chriſtum filium tuum. Qui tecum viuit 7 regnat in vnitate eiuſdē ſpiritus ſancti deus. Per omnia ſecula ſeculoꝝum. Fiūm. Amen.

His pactis: depoſitis ſtola ⁊ pluuiali nigris ſeu violaceis ⁊ aſſumptis albis: poterit pōtifex confirmare pueros: p̄miſſa monitione: ⁊ alijs ſeruatis ꝑut ſupra in p̄ncipio de chriſmandis in fronte dictum eſt. Aut ſi placeat poterit pōtifex illud ꝑ alia hora vel die reſeruare: ⁊ ſucceſſiue alia facit q̄ ſupra ꝓpoſuit ſe facturū. Expedita itaq₃ cōfirmatione: ⁊ bn̄dictis ornamētis ſiqua bn̄dicenda ſunt: depoſitiſq₃ indumētis eccleſiaſticis: cōfeſſiones: ⁊ deinde q̄relas: ſi q̄ ſunt audit. Tū de conuerſatione cleri ⁊ populi: ac qualiter ſpiritualia ⁊ tēporalia in ipſa eccleſia miniſtrantur: ⁊ de libris ac ornamētis diligēter de plano inquirit. Peracta demū viſitatione illius loci: ⁊ oībus expeditis: cū diſcedere voluerit pōtifex in ſuo habitu cōmuni accedit ad eccleſiā: ⁊ ſtans ante altare in cornu ep̄le verſus ad illud dicit pſalmu₃. De profundis totu₃ cū. ℟. Requiē eternā₃: ⁊ aña. Si iniquitates. Deide dic̄. Pater nr̄. ℣. Et ne nos inducas in. ℟. Sed libera nos a malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue dn̄e aīas eorū. ℣. Requieſcant in pace. ℟. Amen. ℣. Dn̄e exaudi orōnē meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Pōtifex tūc poterit confirmare pueros.

Pōtifex debet ingrere de conuerſatione cleri ⁊ populi ⁊ de alijs.

Receſſurus pōtifex accēdit ad altare in habitu cōi ⁊ ſtās ad cornu ep̄le orat ꝓ defunctis.

DEus cuius miſeratione aīe fideliū requeſcunt: famulis ⁊ famulab⁹ tuis oib⁹ hic ⁊ vbiq₃ in xp̄o queſcentibus: da propitius venia₃ peccatorū: vt a cunctis reatibus abſoluti tecū ſine fine letēt. Per eūdē xp̄m dn̄m noſtru₃. ℟. Amē. Poſt hec diſcedit quo voluerit.

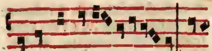
¶ Ordo ad recipiēdū proceſſionaliter imperatorē.

Quando iperator venit ad aliquā vrbem vel oppidū inſigne: clerus vrbis obuiā venit ei proceſſionaliter vt dictu₃ eſt ſuperius de receptione prelati vel legati: tamen extra portam aliquātulū magis remote q̄ꝫ p̄lato ⁊ legato fieri ſolet. Imperator ex equo vel qđ magis cōuenit deſcēdens in terra ſup tapetē ſtratum genuflexus oſculat̄ ibidē cruce₃. ⁊ ſub baldachino ducitur vſq₃ ad eccl'iam: ꝓceſſio p̄cedit īmediate impatorē: ⁊ is qui gladiū impatori p̄fert: eqtat īmediate poſt p̄latū ꝓceſſionis. Si vero legat⁹ apoſtolicus impatorē recipet: aut cū eo vrbē itraret: vel alias ſecū iret: vel equitaret: ille q gladiū iperatori p̄fert: ⁊ ali⁹ crucē legati portās ſimul ire debent. Crux legati q₃ debet ei latria erit a dextris: ⁊ gladi⁹ iperatoris a ſiniſtris. Interi₃ dū ꝓcedūt ad eccliā cātat̄ aña.

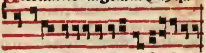
Venienti iperatori clerus vrbis illi obuiā erit ꝓceſſionaliter vt dictu₃ eſt de legato.

Imperator in porta ciuitatis d̄ equo deſcendens oſculat̄ crucē ⁊ ſub baldachino ducitur ad eccleſiam.

Ecce mittto angelū me- us qui

preparabit viā tuā ante faciē tuā. Et poſt aῆam ꝑdictā cantanᵗ hymni: vel alia cantica deuota ꝓut magis placebit. Cuꝫ īperator intrat eccleſiā: ꝑlatus eccliē accepto aſperſorio aſpergit eū: deinde alios in generē: ⁊ ꝓcedūt vſqꝫ ad altare maius: corā quo īperator genuflectit ſuper faldiſtorio ibidem ſibi parato. Prelatus vero eccleſie aſcendit ad cornu eplē altaris vbi ſtans verſus ad orantē detecto capite dicit. ℣. Deus iudiciuꝫ tuū regi da. ℟. Et iuſtitiā tuā filio regis. ℣. Saluū fac. N. Imperatorem nr̄m dn̄e. ℟. Deus meus ſperanteꝫ in te. ℣. Mitte ei domine auxiliū de ſctō. ℟. Et de ſion tuere euꝫ. ℣. Nihil ꝓficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis nō apponat nocere ei. ℣. Fiat pax in virtute tua. ℟. Et abundantia in turribus tuis. ℣. Dn̄e exaudi orōnē meā. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiſcum. ℟. Et cū ſpū tuo. Oremus.

Prelatꝰ maior ſtās i cornu eplē dicit ℣. ⁊ orones ſeqntes ſtās cōuerſus ad ad eum.

Deus in cuius manu ſunt corda regū: inclina ad ꝑces humilitatis nr̄e aures miſericordie tue: ⁊ imperatori nr̄o famulo tuo. N. regimē tue ſapientie appone: vt hauſtis de tuo fonte cōſilijs: ⁊ tibi placeat: ⁊ ſup oīa regna ꝑcellat. Pretende dn̄e q̄ſumus famulo tuo. N. Imperatori nr̄o dexterā celeſtis auxilij: vt te toto corde perquirat: ⁊ q̄ digne poſtulat aſſequi mereaᵗ. Per xp̄m dn̄ꝫ nr̄m. ℟. Amen. Deinde ſi ꝑlatus ſit epiſcopꝰ vel maior: ſtans ante altare bn̄dicit ſolenniter populo dicēs. Sit nomē dn̄i bn̄dictū. ⁊c. Intellige ſi non ſit ꝑſcꝰ legatus ⁊ bn̄dicet legatus ſi ſit pſens ibi. Qua bn̄dictione data: depoſitis ſacris veſtibus: aſſociat īperatorem vſqꝫ ad eius hoſpitiū. Si aūt ꝑlatus ipſe nō ſit ep̄us vel maior: finitis oronibus predictis: depoſitis veſtibus ſacris aſſociat vt̄s.

Si ꝑlatus ſit epo ſolēniter benedicit populo.

Data benedictione depoſitis ſacris veſtibꝰ ipm ad hoſpitiuꝫ aſſociatur.

¶ Ordo ad recipiendum proceſſionaliter Regem.

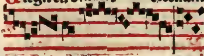

Uando rex ad aliquam vrbeꝫ aut oppidū inſigne venit. Clerus proceſſionaliter obuiā vadat ei extra portam vbi rex ex equo: vel qđ magis cōuenit deſcēdens: in terra ſuper tapetem ſtratum genuflexus oſculatur crucem: que per prelatum ſibi porrigitur. Deinde ſub baldachino ducitur vſqꝫ ad eccleſiam ordine ſupradicto. Interim cantatur. ℟. Rium.
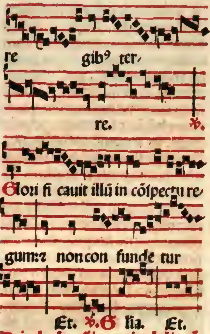
In introitu regis ſeruanᵗ q̄ ſupraō imꝑatore dicta ſunt.

Elegit eū dn̄s. Et excelſum
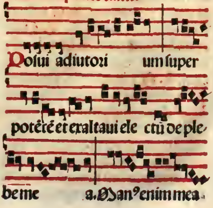

fecit illum pre

Deinde cãtant̃ hymni vel alia cã/tica magis placẽtia. Cuȝ rex eccliã intrat: plãtus accepto aſpſorio a/ſpergit euȝ: deinde alios in gene/re: ꝛ ꝓcedũt vſqȝ ad altare maius: coram quo rex genuflectit ſup fal/diſtorio ibidem parato: ꝛ orat. Prelatus vero aſcẽdit ad cornu eple altaris: vbi ſtans verſus ad orantem detecto capite dicit. ℣. Deus iudiciuȝ tuum regi da. ℟. Et iuſtitiam tuam filio regis. ℣. Saluum fac regeȝ nr̃m dñe. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Mitte ei dñe auxilium de ſctõ. ℟. Et de ſyõ tuere euȝ. ℣. Nihil ꝓfi/ciat inimic⁹ in eo. ℟. Et fili⁹ iniq/tatis non apponat nocere ei. ℣. Fiat pax in virtute tua. ℟. Et a/bũdãtia in turrib⁹ tuis. ℣. Dñe exaudi orõnẽ meaȝ. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dñs vobi/ſcũ. ℟. Et cũ ſpiritu tuo. Oremꝰ.

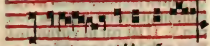
Deus cui ois poteſtas ꝛ di/gnitas famulat̃: da huic fa/mulo tuo regi nr̃o. N. ꝓſperũ ſue dignitatis effectũ: in qua te ſemp timeat tibiqȝ iugiter placere con/tẽdat. Per xp̃ȝ dñȝ nr̃ȝ. ℟. Amẽ. Deinde p̃latꝰ ſi ſit eps vel maior: accedit ad mediũ altaris ꝛ ibi po/pulo ſolẽniter bñdicit. Tũ ſacris dimiſſis veſtib⁹ regẽ vſqȝ ad ho/ſpitiũ comitat̃. ¶ Ordo ad recipi/endũ proceſſionaliter principem

Uando pñceps ad aliquã vrbẽ aut inſi/gne oppidum venit clerus proceſſionali/ter ei obuiã venit ex/tra portam. Ubi pñceps ex equo: vel qȏ magis cõuenit deſcẽdens: in terra ſuper tapetem ſtratũ ge/nuflexus oſculat̃ crucẽ: q̃ per pre/latũ ſibi porrigit̃. Deide ſub bal/dachino ducitur vſqȝ ad eccleſiaȝ ordine ſupradicto. Interim can/tatur. Reſponſorium. Princeps co/dẽ ritu recipit̃ quo rex ꝛc.

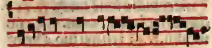

au xiliabi tur e i.

℣. Inueni dauid ſeruū meum

oleo ſancto meo vnxi e

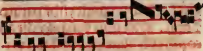
um. Man⁹. G loria. Manus.
Deinde cantantur hymni vel alia
cantica magis placētia. Cuꝫ prin
ceps eccliaꝫ intrat. Prelatus acce
pto aſpſorio aſpgit eū: deinde ali
os in genere: ꝛ procedūt: vſqꝫ ad
altare maius: corā quo princeps
genuflectit ſup faldiſtorio ibideꝫ
ſibi parato ꝛ orat. Prelatus vero
aſcendit ad cornu epiſtole altaris
vbi ſtans verſus ad orātēꝫ: dete
cto capite dicit. ℣. Saluū fac prin
cipē nr̄m dn̄e. ℟. Deus me⁹ ſpe
rātē in te. ℣. Mitte ei dn̄e auxiliū
de ſancto. ℟. Et de ſiō tuere eū.
℣. Nihil ꝓficiat inimic⁹ in eo. ℟.
Et filius iniquitatis non appo
nat nocere ei. ℣. Fiat pax in vir
tute tua. ℟. Et abundātia in tur
ribus tuis. ℣. Dn̄e exaudi orōnē
meam. ℟. Et clamor meus ad te
veniat. ℣. Dn̄s vobiſcuꝫ. ℟. Et
cum ſpiritu tuo. Oremus.
Deus cui omnis poteſtas ꝛ
dignitas famulat̄: da huic famu
lo tuo principi noſtro. Ꝗ. proſpe
rum ſue dignitatis effectū: in qua
te ſemp timeat: tibiqꝫ iugiter pla
cere contendat. Per chriſtuꝫ ꝛc.
℟. Amen. Deinde prelatus ſi fit
epiſcop⁹ vel maior accedit ad me
diū altaris ꝛ ibi populo ſolēniter
benedicit. Cuꝫ ſacris dimiſſis ve
ſtibus: principem vſqꝫ ad hoſpi
tium comitatur. ¶ Ordo ad reci
piendum proceſſionaliter impe
ratricē vel reginaꝫ:
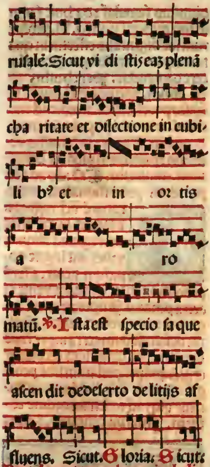

Uando imperatrix
vel regīa ad aliquaꝫ
vrbeꝫ aut iſigne op
pidum venit. Cler⁹
proceſſionaliter obuiam venit ei
extra portam. Imperatrix vel re
gina ex equo: vel qd̄ magis cōue
nit deſcendēs: in terra ſuper tape
tem ſtratum genuflexa oſculatur
crucē: que per prelatum ſibi porri
git. Deinde ſub baldachino du
citur vſqꝫ ad eccleſiam ordine cō
ſueto. Interim cantatur. Reſpō.

Ordo idem qui ſupra ſeruatur.

Iſta ē ſpecioſa iter fi lias hie

Sicut. Gloria. Sicut.

Deinde cantantur hymni vel alia cātica magis placētia. Cuȝ impatrix vel regina eccl'iaȝ itrat. Prelatus accepto aſperſorio aſpgit eā: deinde alios in genere: ⁊ pcedūt vſqȝ ad altare maius: coram quo imperatrix vel regina genuflectit ſup faldiſtorio ibideȝ ſibi parato ⁊ orat. Prelatus vero aſcēdit ad cornu epl'e altaris: vbi ſtans verſus ad orāteȝ detecto capite dicit.

℣. Saluā fac ancillā tuā domine. ℟. Deus meus ſperātem in te. ℣. Mitte ei dñe auxilium de ſancto. ℟. Et de ſion tuere eam. ℣. Nihil pficiat inimicus in ea. ℟. Et filius iniqtatis nō apponat nocere ei. ℣. Fiat pax in virtutē tua. ℟. Et abūdātia i turrib⁹ tuis. ℣. Dñe exaudi orōnē meaȝ. ℟. Et clamor me⁹ ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcū. ℟. Et cū ſpū tuo. Orem⁹.

Deus cui⁹ pvidētia in ſui diſpoſitiōe nō fallitur: ieffabilem clementiā tuaȝ ſupplices exoramus: vt ſicut Heſter reginā iſraelitice plebis cauſa ſalutis ad regis aſſueri thalamuȝ: regniqȝ ſui ꝯſortiū trāſire feciſti: Ita hanc famulā tuam: xp̄iane plebis ſalutis gratia: ad grām tuā tranſire facias: vt tibi ſup oīa iugiter placere deſideret: ⁊ te inſpirante: que tibi placita ſunt: toto corde pficiat: ⁊ dextera tue potentie illā ſemper hic ⁊ vbiqȝ circundet. Per xp̄m dñm noſtrū. ℟. Amē. Heſter. ij.

Deinde prelatus ſi ſit epus vel maior: accedit ad mediū altaris ⁊ ibi ſolenniter populo bñdicit. Tuȝ ſacris dimiſſis veſtibus imperatricē vel reginaȝ vſqȝ ad hoſpitium comitatur.

¶ Ordo ad recipiendū proceſſionaliter principiſſaȝ.

Principiſſa recipit̃ pceſſiōalr̃ eo mō ⁊ ordine put ſ. de ipatrice vel regina dictuȝ eſt: h̄ ſolo excepto ꝙ loco orōnis. Deus cui⁹ pvidē. ⁊c. dr̄ hec ſequēs.

Queſumus oīpotēs deus vt hāc famulā tuā vbiqȝ ſapiētia tua doceat atqȝ cōfortet: ⁊ eāȝ ecclīa tua fidelem ſemꝑ agnoſcat. Per chr̄m dn̄m noſtrū. ℟. Amē.

Pontifex in craſtinū ſolēniter in ſua eccleſia celebraturus: die precedenti hora veſperarū conſueta indutus cappa pontificali venit ad eccleſiam: ⁊ facta oꝛone ſuꝑ faldiſtorio ante mediuȝ altaris poſito aſcendit ſedem eminentem in qua ſedet. Adſint ibi canonici eccleſie: qui oēs pluuialibus induunt̄. Archidiaconus autē ⁊ aliꝰ diaconus canonicus ſi aderit: alioquin vltimus preſbyter canonicus qui a lateribus pontifici aſſiſtant dalmaticis induuntur. Archidiaconus qui a dextris eſt ſemper imponit birretum ⁊ mitram: qui vero a ſiniſtris eſt ſemper deponit mitraȝ: ⁊ archidiaconus deponit birretū: ⁊ cuȝ eo capillos cōplanat. Prior vero canonicoꝝ pluuiali indutus de libro ſeruit oſtendēs ei quod eſt dicturus. Adſint etiam aliqui preſbyteri cum pluuialibus: quorum vnus ſeruiat de baculo paſtorali: alius autē ſuſtentet librum ſuꝑ caput: quādo pontifex aliquid ex libro dicturus eſt: ⁊ alius ſeruiat de candela: ⁊ duo alij ſuperpelliceis tātum induti ſint: quoꝝ vnus tobaleam ſericam ad collum habēs de mitra ſeruit: alter vȝ: qui in craſtinum cantaturus eſt eplam̄ preintonat añas ⁊ hymnum tempore opportuno ante pontificem ⁊ alios ordine ſuo. His ſic paratis ſurgit pōtifex ⁊ depoſita per ſcutiferos ſibi cappa: ſeu mantello magno: ſi ſit religioſus ex mendicantibus induitur per archidiaconū ⁊ alium ex canonicis paramentis ſuis ſuper altare ante pontificis aduētum per ſacriſtā preparatis: vȝ. Amictu: alba: cingulo: cruce: pectorali: ſtola que a collo dependeat: ⁊ pluuiali ac pectorali: quod in ꝯiunctura pluuiali ante pectus ſibi imponitur. Deinde ſedens accipit mitram ⁊ anulum pōtificalē: que oīa ꝑ capellanos ordine ſuo cum debitis reuerentijs ad pontificem portantur: ⁊ ſic paratus aliquātulū quieſcit. Si vero pōtifex in aliena eccleſia ſit ſolēniter celebraturus: faldiſtorium nō lōge a cornu ſiniſtro altaris: vȝ. epiſtole: prout in miſſa fieri ſolet ſibi paretur: ac oīa paramenta predicta ſupra medium altaris ordinentur: quibus pontifex ipſe ante dictum faldiſtorium induit̄. Adſint ad minus ſex capellani cum ſuperpelliceis: q in oībus vt ſupra dictuȝ eſt inſeruiant pontifici qui indutus predictis paramentis pontificalibus ſedet verſus ad populum: ⁊ aliquātulum quieſcit: tum depoſita ſibi mitra ſurgit ⁊ ſtās verſa facie ad altare competēti voce dicit: **Pater noſter** quod ſecreto complet: quo finito ſtans eodem modo ſignans ſe more ſolito cantat.

Deus in adiutoriū meū intende.
Reſpondet chorus. Dñe ad adiu
uādū me feſtina. Continuans. ℣.
Glia pri. ⁊c. Que cū chorus ipſe
cantat: pontifex inclinat caput oi
potenti deo. vſqʒ ad verſum. Si
cut erat. Quo finito p̄intonatur
pontifici aña per ſubdiaconū vel
cui incumbit tale officium: ⁊ ſtatiʒ
accedunt duo capellani: qui de li
bro ⁊ candela ſeruiunt: ⁊ aſſiſtēs
qui oſtendit que dicturus eſt. tūʒ
pōtifex modeſta voce itonat añaʒ:
quā chorus ꝓſeqtur. Tūʒ auferẗ
liber ⁊ finita a choro aña cū icipiẗ
pſalmus ſedet pōtifex: imponiẗ ei
mitra ⁊ pariter miniſtri omnes ſe
dent quouſque incipiatur caplm.
Quādo autem in pſalmis dicitur.
Gloria patri. Pontifex cū mitra ca
put oīpotēti deo inclinat vſqʒ ad
Sicut erat. Cū incipitur capitu
lum quod cantari debet: ⁊ fm cō
ſuetudinē romane eccleſie p ſub
diaconū: cui etiā incūbit p̄intona
re añas. Pōtifex ſurgit cūʒ mitra:
ſtans verſus ad altare: finito capi
tulo preintonaẗ ei hymnus: tunc
extracta mitra incipit hymnuʒ in
ſede ſua: quē chorus proſequitur:
⁊ pontifex ſtans ſine mitra perma
net vſqʒ ad fineʒ hymni. Si vero
fuerit hymnus. Aue maris ſtel
la ſiue Veni creator ſpiritus. Pō
tifex illuʒ quidē intonat ſtans in
ſede ſua ſine mitra: deinde accepta
mitra vadit ante medium altaris:
⁊ in parato faldiſtorio: ſine mitra
genuflectit: ⁊ neqʒ p̄us chor⁹ hym

Qualiter ſe bie oʒ ponti fex quʒ inci pit hymnos Aue maris ſtella ⁊ veni creator ſpi ritus.

nuʒ proſequiẗ q̄ʒ pōtifex ſit genu
flexus. Finito primo verſu ſurgit
pontifex ⁊ accepta mitra redit ad
locū ſuum: ⁊ ibi rurſus depoſita ſi
bi mitra ſtat ſine ea vſqʒ ad canta
tū verſiculū cū. ℟. poſt hymnuʒ:
tum preintonatur ei aña. ad Ma
gnificat. quā pōtifex librū ante ſe
habens: ſtās ſine mitra intonat:
⁊ chorus proſequiẗ. Interim pō
tifex ſedet: accipit mitraʒ: offertur
ei thuribulū per thuriferariuʒ: q
ſiniſtra manu thuribulum: ⁊ dex
tra nauiculā cū incēſo ⁊ cochleari
defert: ac nauiculā aſſiſtēti offert:
Deinde ipſe thuriferarius per ca
thenulā ſupioreʒ partē thuribuli
dextra manu eleuans: ⁊ ſuperiore
parte illius cathenule ſup brachi
um ſiniſtrū poſita per alias cathe
nulas inter aperturā: eadē manu
tenēs thuribulū: ⁊ ſiniſtra anulū
cathenularū: genuflexus offert il
lud pōtifici: Aſſiſtēs vero ſtās ad
dextrā pōtificis capite inclinatus
offert ei nauiculaʒ prius oſculādo
cochlear dicēs. Benedicite pr re
uerēde. Pōtifex accipiēs coclear
ex nauicula: imponit incenſum in
ignē thuribuli ter. Interiʒ dicēs.

Pontifex ſe dēs cum mi tra incēſum bñdictū po nit in thuri bulo.

AB illo benedicaris in cuius
honore cremaberis. In no
mine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij: ⁊ ſpiri
tus ✠ ſancti. Reponit coclear in
nauiculā ⁊ aſſiſtēs pōtificis manū
oſculaẗ: qui ſtatiʒ ſup incēſuʒ thu
ribulo impoſitū ſignū crucis pro
ducit. Aſſiſtēs tunc nauiculā thu
riferario reſtituit: q ſurgens clau

Benedictio incenſi.

Qualiť pō- tifex incēſat altare dū dr Magnificat

In Cappella ...

dit thuribulum: ⁊ vadit ad cornu epl'e altaris. Cum incipiť a choro. Magnificat. ſurgit pontifex cum mitra ⁊ vadit ad altare: ante cuius infimum gradum deponitur ei mitra: qua ſibi depoſita pontifex facit reuerentiam altari. Deinde aſcendit ad medium altaris: vbi de manu aſſiſtētis accipit thuribulū: qđ ille a thuriferario acceperat: hoc modo. Thuriferarius anulos cathenularum quos in ſiniſtra habet in dextra aſſiſtentis: ⁊ cathenulas quas in dextra habet in ſiniſtra aſſiſtētis ponit: qui aſſiſtēs anulos cathenularū quos in dextra habet: in ſiniſtrā pontificis: ⁊ cathenulas quas in ſiniſtra habet: in dextram manum pontificis ponit. Pontifex accepto ſic thuribulo: ⁊ archidiacono a dextris: ⁊ alio a ſiniſtris aſſiſtētibus pluuialis fimbrias a latere pōtificis eleuātibus incēſat altare hoc modo. Primū facit cruci vel imagini in medio altaris poſite reuerentiā: deinde ipſā crucē: aut imaginē incenſat: ter illi thuribulū ducens: tū proximiorē imaginē vel reliquias a dextris illius medie poſitas incēſat: bis illis ducens thuribulum: ⁊ facta cruci vel imagini in medio poſite reuerentia eodē modo incēſat imaginem vel reliquias ad ſiniſtrā medie poſitas. Tū ꝓſequiť ad cornu epl'e. Reliquias ſeu imagines ſup ipſū altare verſus cornu epl'e poſitas incēſando ter tantū ducēs thuribulū p totā illi⁹ altaris partē: deinde man⁹ iclinās icenſat poſterius cornu epl'e bis ibidē thuribulū ducēs. Tum eleuās thuribulum: reuertiť vſus cornu euangelij incēſaudo ꝯtinue' ſupiorē partē altaris vſq; ad mediū: vbi facta iterum cruci vel imagini i medio poſite reuerentia incenſat reliquias ſeu imagines ſuper altare verſus cornu euāgelij poſitas: eodē modo ter ducens thuribulū: deinde etiā man⁹ iclinās poſterius cornu euāgelij bis idem thuribulum ducēs incenſat. Rurſus manus eleuās reuertitur ad cornu epl'e: anteriorē partē altaris incēſando: ⁊ ptranſeūdo crucē ſeu imaginē in medio poſitā illi reuerentiā facit. Cū fuerit in cornu epl'e reddit thuribulū aſſiſtenti. Et reaſſūpta mitra redit ad mediū altaris: vbi facta illi reuerētia cū mitra: reuertitur ad ſedē ſuā: in qua pontifex ſtans cum mitra: ab aſſiſtente predicto ter ei thuribulū ducēte incenſatur. Deinde amouetur mitra pontifici: qui ſtat ſine' ea vſq; ad finem cantici. Interim a dicto aſſiſtente incenſantur oēs prelati ⁊ canonici: ac alij de gremio eccleſie exiſtentes. Incipiendo ab his q̄ pōtifici aſſiſtunt: niſi alius pōtifex vel illuſtris dñs officio intereſſet: qui prior poſt celebrantem eſſet incēſandus. Cū aña a choro replicať: ſedet pōtifex ⁊ capit mitrā. Finita aña dēpoſita mitra ſurgit: ⁊ ad altare ſe cōuertit: ac duo

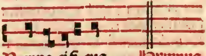
Pontifex stans ... incensatur ab ...

Dñs dicit añ. pōtifex ſedet cuȝ mitra ⁊ ea dicta ſurgit ſine mitra ⁊ dicit orationē vſus ad altare.

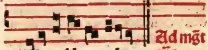
ceroferarij cū luminaribꝰ hinc ⁊ inde ante eius faciē cōgruēti ſpacio locātur: Tum accedit ad pōtificem capellanus cū libro pro oratione dicenda: ⁊ alius cum candela: finita oratione: facta pōtifici reuerentia diſcedunt: Tuȝ pontifex ſic ad altare verſus iūctis ⁊ eleuatis manibꝰ ante pectꝰ dicit. Dñs vobiſcū. deinde. Oremus. ⁊ orationē opportunā: ⁊ replicato per eū poſt orationē. Dñs vobiſcū. Ceroferarij ad loca ſua redeunt. Dicto a duobꝰ cātoribꝰ. Benedicamus dño. Chorꝰ rñdet. Deo gratias. Pōtifex accipit mitram: ⁊ eo dicto ſtās in ſede ſua ſi ibidē a populo commode videri poſſit. Sin autēȝ accepto baculo paſtorali in ſiniſtrā aſcendit ad mediū altaris ⁊ populo ſolēniter bñdicit dicēs. Sit nomē dñi benedictū ⁊c. Et nō danť indulgentie: ſed benedictione data pōtifex retento in ſiniſtra baculo paſtorali reuertiť ad locū vbi paramenta acceperat: reſtituit baculū paſtoralē capellano de eo ſeruienti. Si vero pontifex vtitur cruce illam ante ſe habens ſine mitra dat benedictionē: qua data accipiens mitraȝ deſcēdit ad faldiſtoriū: ſuper quo orat: tuȝ vadit ad deponēdū paramēta ad locum vbi illa acceperat ⁊ exuit ſe: accipitq̄ȝ cappā ſeu mātellū magnū: ſi pontifex eſt religioſus ex mendicantibus tātū ⁊ vadit in pace. Si autē pōtifex celebraturus nō fuerit in ſua eccleſia ad faldiſtorium

Eps populo bñdicit.

vbi paramēta acceperat illa deponit: ⁊ vt ſupra vadit in pace. De his que pontifex debet cantare in veſp. ſolēnibus. ¶ In vigilia natiuitatis domini ad veſpas añа.

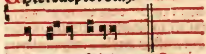

Rex pa ci fi cus. Hymnus.

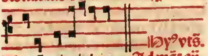
Ad mgt añа.

Iħe redēptor oīuȝ.

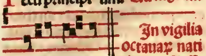

Dum ortus fuerit. Oratio.

Concede queſumus omnipotens deus vt nos vnigeniti tui noua per carnem natiuitas liberet: quos ſub peccati iugo vetuſta ſeruitus tenet: Per eūdē. In die natalis domini ad veſpas añ.

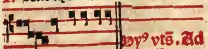

Tecū principi um. Hyꝰ vtš. Ad mgt añ.

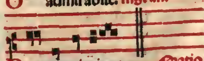
In vigilia octauaȝ natiuitatis dñi añ.

Hodie chriſtus.

Hyꝰ vtš. Ad mgt añ.

O admirabile.

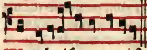
Propter nimiam. Oratio.

Deus qui ſalutis eterne beate marie virginitate fecũda humano generi pꝛemia pſtitiſti: tribue queſumus vt ipſam ꝓ nobis intercedere ſentiamus: p quã meruimus auctoꝛem vite ſuſcipere: dominũ noſtrũ ieſum chꝛiſtũ filium tuũ. Qui tecum. In die ad ſecundas vſ. ad magnificat añ.

Ma gnum. Reliqua oĩa vtſ. in pmis veſperis.

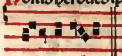
¶ In vigilia epiphanie dñi añ.

Ante luci ferũ genit⁹ Hymn⁹.

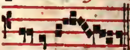

Hoſtis herodes ipie. Ad mgt añ.

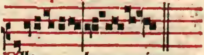
Magi videntes. Oratio.

Deus qui hodierna die vnigenitũ tuum gentibus ſtella duce reuelaſti: concede pꝛopitius: vt qui iam te ex fide cognouimus: vſq3 ad contemplandã ſpeciem tue celſitudinis perducamur. Per eundẽ. In die ad magt añ.

Trib⁹ mira cu lis. Reliqua oĩa vt ſ. i vigilia

¶ Sabbato ſancto cõpleta epla põtifex intonat. Et ter decantet illud ſemper exaltando vocem.

Alle lu ia.

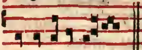
Ad mgt añ.

Veſpere autem. Oratio.

Spiritũ nobis dñe tue charitatis infunde: vt quos ſacramentis paſchalib⁹ ſatiaſti: tua facias pietate cõcoꝛdes. Per dñz nr̃m ieſum chꝛm filiũ tuũ: Qui tecum viuit ꝛ regnat in vnitate eiuſdem ſpũs ſancti deus. ¶ In feſto reſurrectionis domini ad vſ añ.

Angelus autem. Ad mgt añ.

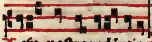

Et reſpi ci entes. Oratio.

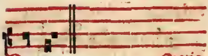
Deus q hodierna die p vnigenitũ tuuz eternitatis nobis aditũ deuicta moꝛte reſeraſti vota nr̃a q̃ pueniẽdo aſpiras etiã adiuuãdo ꝓſequere: Per eũdem. ¶ In vigil. aſcẽſiõis dñi ad vſ añ.

Viri galile i. Hymn⁹.

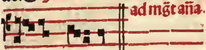

Ieſu noſtra redẽptio. Ad mgt añ.

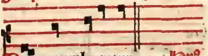
Pater. Oratio.

Conceде q̄ſum⁹ oīpotēs de⁹: vt qui hodierna die vnigenitū tuū redēptorē nr̄m ad celos aſcēdiſſe credim⁹: ipſi quoqȝ mente in celeſtib⁹ habitem⁹: Per eundē. ¶ In die aſcēſionis dn̄i ad vš ad mḡt aña.

O rex glo ri e.

Reliqua oia vt i vigilia. ¶ In vigilia pentecoſtes ad veſpe. aña.

Dum complerentur. Hy⁹.

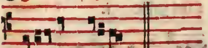

Ad mḡt aña. Veni creator ſpiritus.

Non vos relinquam. Oratio.

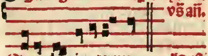
Deus q hodierna die corda fideliū ſācti ſpūs illuſtratione docuiſti: da nobis in eodē ſpū recta ſapere: ⁊ de eius ſemp ꝯſolatione gaudere. Per dn̄m noſtrū ⁊c. ¶ In die ſctō pente. ad mḡt añ.

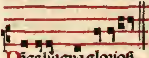
Hodie completi ſunt.

Reliqua omnia vt in vigilia.

¶ In vigilia feſti corpis chri ad vš añ.

Sacerdos in eternum. Hy⁹.

Pāge lingua glorioſi. Ad mḡt añ.

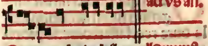
O q̄ ſua uis. Oratio.

Deus qui nobis ſub ſacramēto mirabili paſſionis tue memoriā reliquiſti: tribue queſum⁹: ita nos corpis ⁊ ſanguinis tui ſacra myſteria venerari: vt redēptionis tue fructū in nobis iugiter ſentiamus. Qui viuis. In ſcdis vš: ad mḡt añ.

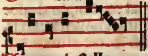

O ſa crū cōuiuiū.

Reliq̄ oia vt in p̄mis vš. ¶ In vigilia purificationis beate marie ad vš añ.

O admirabile. Hymn⁹.

Ad mḡt añ. Aue maris ſtella.

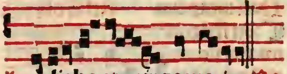
Senex puerum. Oratio.

Omnipotēs ſempiterne de⁹

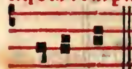
maieſtatē tuā ſupplices exoramꝰ: vt ſicut vnigenitus filius tuus hodierna die cū nr̄e carnis ſubſtātia in tēplo eſt p̄ſentatus: ita nos facias purificatis tibi mētibus p̄ſentari: Per eūdē. Ad ſcdas vſ̄ añ.

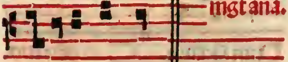
Simeon iuſtus. Ad mḡt añ.

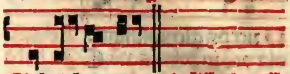
Hodie be ata virgo maria. Reliq̄ oīa vt in p̄mis vſ̄. ¶ Jn annūtiatiōe btē marie ad p̄mas vſ̄.aña.

Miſſus eſt. Hym. Aue maris ſtella. vt in purificatione. Ad mḡt aña.

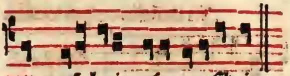
Spiritus ſanctus. Oratio. Deus q̄ de btē marie virginis vtero verbū tuū angelo nūtiāte carnē ſuſcipe voluiſti: preſta ſupplicibus tuis: vt q̄ vere eā genitricē dei credimꝰ: eiꝰ apud te interceſſionibus adiuuemur. Per eundē. Ad ſcdas veſpas ad mḡt aña.

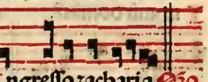
Gabriel angelus. Reliq̄ oīa vt ſ̄. ¶ Jn vigilia natiuitatis ioannis baptiſte ad vſ̄ aña.

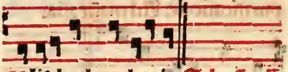
Ipſe preibit. hyꝰ.

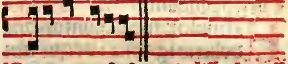
Ut queāt laxis reſonare fibris.

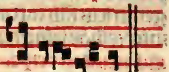
Ad mḡt aña. Ingreſſo zacharia. Orō. Deus q̄ p̄ſentē diē honorabilē nobis in beati ioānis natiuitate feciſti: da populis tuis ſpiritualiū gr̄az gaudioꝝ: ⁊ oīuz fideliū mētes dirige i viā ſalutis eterne: Per dn̄m. Ad ſcdas vſ̄.aña.

Eliſabeth zacharie. Ad mḡt añ.

Puer q̄ natꝰ eſt. Reliq̄ oīa vt ſ̄ in primis vſ̄. Jn feſto ap̄lorū petri ⁊ pauli ad vſ̄.añ.

Petrꝰ ⁊ ioānes. hyꝰ.

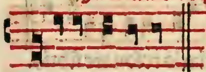

Aurea luce et decore roſeo.

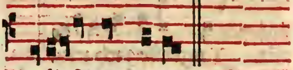
Ad mḡt aña. Tu es paſtor. Oratio. Deus q̄ hodiernā diē ap̄loꝝ tuorum petri ⁊ pauli martyrio cōſecraſti: da eccl̄ie tuē eoꝝ in oībus ſequi preceptū: p̄ quos religionis ſumpſit exordiū. Per do-

In ſecũdis veſperis aña.

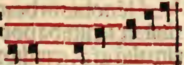
Hyꝰ. vts. Ad mgt aña.

Iurauit dominꝰ.

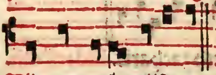

Hodie ſimon petrus. Oĩo vts.

¶ In vigilia aſſũptionis btẽ marie i vš. añ.

Aſſumpta eſt maria. Hymnꝰ. Aue maris ſtella. vts in purificatione. Ad magt aña:

Virgo prudentiſſima. Oratio.

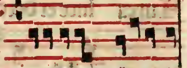
Famuloꝝ tuoꝝ q̃ſumus dñe delictis ignoſce: vt qui tibi placere de actibꝰ nr̃is nõ valemꝰ: genitricis filij tui dñi nr̃i ieſu chꝛi interceſſiõe ſaluemur. Per eũdẽ. Ad ſecũdas veſpas ad magt aña.

Reliqua oĩa vts i pmis vš

Hodie ma ria virgo.

In vigil. natiuitatis beate marie ad vš. aña.

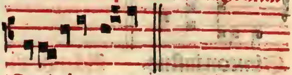

Natiuitas glorioſe. Hymnꝰ. Aue maris ſtella vt in purificatiõe eiuſdẽ. Ad mgt aña.

Glorio ſe virginis. Oratio.

Famulis tuis q̃ſumus dñe celeſtis gratie munus impertire: vt qbus beate ṽginis partus extitit ſalutis exoꝛdiũ: natiuitatis eius votiua ſolennitas pacis tribuat incrementũ. Per dñm. Ad ſecundas veſperas ad magt aña.

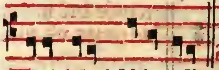

Nati uitas tua. Reliq oĩa vts

¶ In feſto ſci michaelis archãgeli ad pmas vš añ.

Stetit angelus. hyꝰ

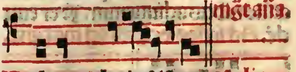
Ad mgt. añ.

Tibi chꝛe ſplẽdoꝛ pr̃is.

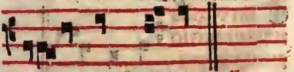

Dum ſacrum. Oratio.

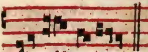
Deus q miro oꝛdine angeloꝛũ miniſteria hominũqꝫ diſpenſas: ꝓcede ꝓpitius: vt qbus tibi miniſtrãtibus in celo ſemp aſſiſtitur: ab his in terra vita nr̃a muniatur. Per dñm. Ad ſcd̃as vš. Ad mgt aña.

Princeps glorioſiſſime. Reliqua oĩa vts in primis vš. ¶ In feſto oium ſanctoꝛũ ad pꝛimas vš. añ.

Vidi turbam magnam. Hym.

Ad mgt añ.

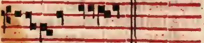
Xpe redéptoꝛ oïuz.

Angeli archangeli. Oꝛatio.

OMnipotens ſempiterne de⸗us:qui nos omniū ſanctoꝝ tuoꝝ merita ſub vna tribuiſti cele bꝛitate venerari:queſumus:vt de⸗ſideratam nobis tue pꝛopitiatio⸗nis abundantiā multiplicatis in⸗terceſſoꝛibus largiaris. Per dñz.

Ad ſecūdas vš ad magt aña.

O quā glorioſum. Reliqua omnia vts in pmis vš. ¶ In anniuerſario dedicatiōis ecclesie ad primas vš aā.

O omū tuam. hymn.

Ad mgt aña.

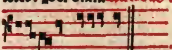
Urbs beata hieruſalē.

Sanctificauit dominus. Oꝛatio.

DEus q nobis p ſingulos annos huius ſancti templi tui ꝯſecrationis reparas dié:ꝛ ſacris ſemp myſterijs repſentas incolumes:exaudi pces populi tui:ꝛ preſta:vt qſqs hoc tépluz bñficia petiturus igredit:cūcta ſe ipetraſſe letet. Per dñm.

Ad ſcdas vš ad mgt añ.

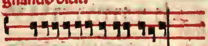
O quā metuēdus.

Reliqua omnia vts in pꝛimis vš.

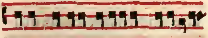
¶ De matutinis in nocte natiuitatis ieſu chꝛiſti.

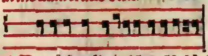
Fficiuz matutinaꝝ in nocte natiuitatis dñi nři ieſu chꝛi peragitur hoc oꝛdine: Pontifex hoꝛa cōpetenti accepta ſua cappa pōtificali capellano eiꝰ: caudā deferente vadit ad ecclīam: oꝛat genuflexus ſuper faldiſtoꝛio ante mediū altaris poſito:deinde ſurgés coopto capite aſcendit ſedem pontificalem in quā aliquantuluz quieſcit:tum ſurgés verſus ad altare cōpetenti voce dicit. Pr noſter. quod ſecrete complet; deinde cantando:ꝛ ſibi os cum pollice dextre manus ſigno crucis ſignando dicit.

℣. Dñe labia mea aperies. ℟. Et reſponſo a choꝛo.

Et os meū annūtiabit laudé tuā. Signans ſe a fronte ad pectus:ꝛ in modum crucis dicit.

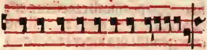
℣. Deus in adiutoꝛiū meū itéde.

E

Et ſtat quouſq3 dicant inuitato/
rium: hymnus ⁊ aña primi pſalmi.
Incepto pſalmo ſedet ⁊ cooperit
ſibi caput. Cum dicitur tertius pſ.
primi nocturni: ponit pulpitū cū
libro pro lectionibus cantādis in
loco ſolito: Finito verſu pontifex
ſurgit detecto ſibi capite dicens.

Pater noſter. qd ſecrete dicit.
Deinde dicit competenti voce.

Et ne nos inducas i tētationē.

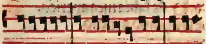

℟. Sed libera nos a malo.
Et duo capellani cum libro ⁊ can/
dela accenſa accedūt ad pontificē:
qui ex libro dicit abſolutionē3: v3.

Pria abſo-

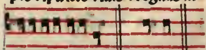
lutio. Exaudi dñe ieſu xp̄e pces ſer

uoꝝ tuoꝝ: ⁊ miſerere nob: q cū

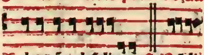

pře ⁊ ſpū ſctō viuis ⁊ regnas in

ſecula ſeculorum. ℟. Amen.

Interim q dicitur⁹ eſt lectionē: fa/
ctis reuerētijs altari ⁊ pōtifici: va
dit ad pulpitum: ⁊ finita abſolone:
genuflexus verſus pōtificē dicit.

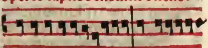
Iube dōne bñdicere. ℟. Bñdi/

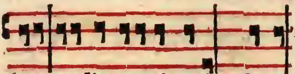
ctione perpetua: benedicat nos

pater eternus. ℟. Amen.
Nō tamē facit ſignū crucis ſuper
eum: Tum ſedet: ⁊ ſibi ipſi tegit ca/
put: ille autē qui lectionem cantat:
dum dicit tu autē dñe miſerere no
ſtri: genuflectit verſa facie ad alta/
re. Surgit deinde: ⁊ factis reuerē/
tijs altari ⁊ pontifici: aſcendit ad
pontificem: ⁊ eius manū genufle/
xus oſculatur ⁊ reuertit ad locum
ſuū. Si vero qui cātant lectiones
ſint canonici cathedralis eccleſie
(qd conueniens eſt) illi nō genu/
flexi: ſ3 inclinati oſculant manū: ⁊
ſic ibi dicūt. Iube domne benedi
cere. ⁊ Tu autem dñe. circa finē re
ſpōſorij accedit eodē modo q ſecū
dam lectionē dicturus eſt: ad pul/
pitū: ⁊ dicit: ⁊ facit vtſ. Pōtifex ve
ro ad ſcdam bñdictionē ſedēs co/
operto capite benedicit dicens.

Unigenit⁹ dei fili⁹ nos bñdice

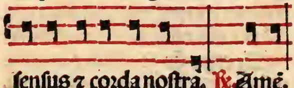

cere: ꝛ adiuuare dignet. ℟. Amé.

Et eodem modo reſpondet dum dicitur vel cantat tertia lectio. vꝫ.

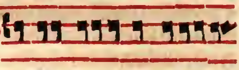
Spirit⁹ ſancti gratia illuminet

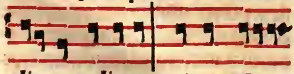
ſenſus ꝛ coꝛda noſtra. ℟. Amé.

Ad tertiã bñdictioné: dicto v̄ſiculo ſecũdi nocturni: põtifex ſurgit detecto capite: ꝛ cõpetẽti voce dicit Pater nr̃. qđ ſecrete pꝛoſequitur vſq̃. deinde alte pꝛonũtiat. Et ne nos inducas in tentationem ꝛc. Tum accedunt duo capellani cuꝫ libꝛo ꝛ candela accenſa: ꝛ ex libꝛo dicit abſolutionem.

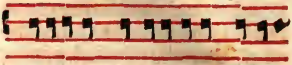
Abſolutio

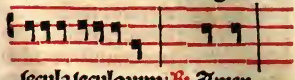
ſcđa. Ipſius pietas ꝛ miſericoꝛ-

dia nos adiuuet: qui cum pr̃e ꝛ

ſpiritu ſancto viuit ꝛ regnat in

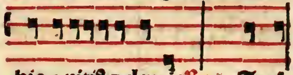

ſecula ſeculoꝛum. ℟. Amen.

Et ſic ſtans dicit quartam benedictionem. videlicet.

Deus pater omnipotens ſit no-

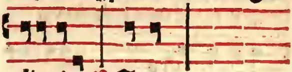

bis ꝓpiti⁹ ꝛ clemẽs ℟. Amé.

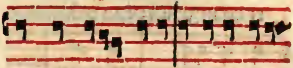
Et his dictis ſedet: quintaꝫ vero ꝛ ſextam benedictioné ſedens coperto capite dicit.

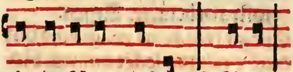
Chꝛiſtus ꝑpetue: det nobis gau

dia vite. ℟. Amen.

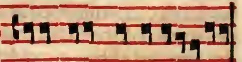
Ignem ſui amoꝛis accẽdat deus

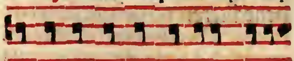
in coꝛdibus noſtris. ℟. Amé.

Dicto verſiculo tertij nocturni: ſurgit põtifex detecto capite ꝯuerſus ad altare dicit eodeꝫ modo: ꝛ ex libꝛo abſolutionem.

Abſolutio

tertia. A vinculis peccatoꝝ nr̃oꝝ

abſoluat nos omnipotens ꝛ mi-

ſtris diaconaliter paratos: itē diaconū ⁊ ſubdiaconū: ⁊ aſſiſtētē qui eſſe dꝫ dignioꝛ capli ſit i eccl'ia ſua pōtifex: ſi nō: vnus ex digniorib⁹ ſue familie: q aſſiſtēs vocaꝫ hic exꝑtus eſſe dꝫ in celebratiōe miſſaꝝ: ⁊ īdutus ſuppellicio ⁊ pluuiali: miniſtrare dꝫ miſſalē librū: īuenire oꝛōnes ⁊ alia q̄ ſūt oppoꝛtuna: oñdēdo ſemꝑ pōtifici digito ſuo qd ſit dicturus: vel ipſuꝫ clā ſecreta voce monēdo. Aliū capellanū q cū pōtifex in ſede ſtās aliqd dictur⁹ erit librū ſupꝛa caput ſuſtinet: ⁊ alios de cādela ⁊ baculo paſtoꝛali cū pluuialibus ꝓut dictū eſt ſupꝛa in veſperis. Cū aūt pōtifex erit apud altare: aſſiſtēs ſtat apud eū ſemꝑ in exterioꝛi ꝑte altaris officiū ſuū vt ꝑferꝫ adiplēs. Adſint etiaꝫ q̄tuoꝛ aut ſex alij capellani ſuperpelliceis īduti: q ſeruiāt i reb⁹ oppoꝛtunis. Sit p̄terea ꝓpe altare menſa vna ꝓ credētia: ſupꝛa quā ſit mappa mūda: ⁊ duo candelabꝛa cū luminaribus ardētib⁹: mitra: ſandalia cuꝫ caligis: ⁊ baculus paſtoꝛalis: ſi pōtifex ſit in ſua ciuitate vel dioceſi. Calix cū coꝛpali ⁊ palla ⁊ mappulis ſuis. Hoſtiaria cū hoſtijs. Ampulle cū vino ⁊ aqua. Thuribulū cū nauicella: īcēſo ⁊ cochleari. Vaſa duo argētea in coꝛnibus mēſe: vaſa ad abluendū manus cū mātilibus: ⁊ tres ex honoꝛabilioꝛibus familiarib⁹ laicis miniſtrāt in credētia ſemꝑ ſtātes: niſi qñ eſt genuflectēdū. Si vero pōtifex nō ſit in ſua eccleſia ſeu dioceſi pareꝫ faldiſtoꝛiū in coꝛnu ep'le nō ꝓcul ab altari: ſuꝑ altari vero in medio oꝛdinanꝫ ſuo oꝛdine. Amictus: alba: cingulū: crux: pectoꝛalis: ſtola: tunicella: dalmatica: chirothece: planeta: manipulū: ⁊ anulus pōtificalis ⁊ palliū ſi ſit archieps aut maioꝛ vel al's pallio vtatur ⁊ in ſua eccleſia ſeu ꝓuincia: ⁊ in dextro ꝓ diacono: ⁊ ſiniſtro coꝛnib⁹ altaris ꝓ ſubdiacono paramēta cōſueta.

A ſiniſtro coꝛnu altaris idest ep'ſtole ponitur ſedes ꝓ ep'o ⁊ credētia ſibi prope cum neceſſarijs ad miſſam.

Hoꝛa cōpetenti pōtifex cappa lanea pōtificali qua pꝛelati in romana curia in capella pape vti ꝯſueuerūt indutus: capellano caudā ei⁹ poſt eum deferente venit ad eccleſiā: ⁊ accedens ante altare genuflexus ibidem oꝛans dicit.

Ep'o venit ad eccl'iā cū cappa lanea cuius caudā capellānus defert ⁊ genuflexus añ altare orās dicit.

Introibo in domū tuā: in holocauſtis reddaꝫ tibi vota mea: q̄ diſtinxerūt labia mea. Deinde vadit ad locū vbi ꝯſueuit accipe paramēta: ⁊ ibi ſedens in parata ſibi ſede: aliquātulū qeſcit. Interiꝫ vel ante: diacon⁹ ⁊ ſubdiaconus accipiūt paramēta ſua oīa: p̄ter manipulū quē ſumūt poſtq̄ꝫ eſt parat⁹ pontifex: cui ſi ſit in eccl'ia ſua canonici ⁊ aliqui ſacerdotes: pluuialibus tēpoꝛi cōgruētib⁹ induti debent aſſiſtere. Capellani oēs tunc adſint cuꝫ ſuperpellicijs: ⁊ aſſiſtēs ac ali⁹ de baculo paſtoꝛali ſeruiens cum pluuialib⁹: qbus īdutis: ſi eſt in eccl'ia ſurgit pontifex ⁊ ad altare verſus ſtans detecto capite dicit ſecrete. Pater nr̄. Deinde cōpetēti voce cantādo ⁊ a fronte ad pectus ſignū crucis ꝓducēdo di-

Pontifex ſedet i ſede ſua ⁊ miniſtri parantur.

Ep's ſtās ſine mitra icipit tertiam

cit. Deus in adiutoriũ meũ intende. Chorus rñdet. Dñe ad adiuuãdũ me feſtina. ꝛ dicunt̃ Tertia vel alie hore tpi cõuenietes. Interim parat̃ põtifex oib⁹ ornamẽtis ꝑ miſſa vt moris eſt: dicto verſiculo horarũ ipſarũ: põtifex indutus oibus paramẽtis dẽpta planeta: cuius loco pluuiale accipit tẽpori ꝯueniẽs aſſiſtẽtibus ſibi duob⁹ ceroferarijs ſtãs verſus ad altare dicit. Dñs vobiſcũ. ꝛ orationem horis ꝯgruẽtẽ: ꝛ in fine replicat. Dñs vobiſcũ tũ dicto. Bñdicamus dño. depoſito pluuiali accipit planetã ꝛ accedit ad altare. Incepto aũt pſalmo horaꝝ ꝑdictarũ ſedet põtifex: ꝛ ſubdiaconus paratus ambabus manib⁹ vſqꝫ ad faciẽ eleuatis caligas ꝛ ſandalia velo tecta portat ad põtificeꝫ. Tunc capellani oẽs genuflexi fimbrias cappe põtificis circũcirca tenẽt: ꝛ ſubtus genuflectit vnus ex cubicularijs põtificis: qui quotidiana calciamẽta põtifici exuit: ꝛ adiuuãte ſubdiacono q caligas ꝛ ſandalia portauit: põtifici caligas ꝛ ſandalia induit: põtifex interim ſedẽs cũ duob⁹ aſſiſtẽtibus ſuis ſimul alternatim legẽtibus dicit ſequẽtẽ añam: vno ex capellanis ſupra caput ꝛ alio candelam tenẽte.

Põtifex parat̃ oib⁹ paramẽtis exceptaplaneta in cuius loco accipit pluuiale et dicit orationes tertie. ꝛ ſuo ad altare.

Ordo parandi epm in ſacriſtia vł alibi.

Caligę ꝛ ſandalia põtifici imponuntur

NE reminiſcaris dñe delicta nr̃a vel parẽtũ nr̃orũ neqꝫ vindictã ſumas de peccatis nr̃is. Deinde proſequit̃ ſequentes pſalmos.

QUã dilecta tabernacula tua domine virtutũ: cõcupiſcit ꝛ deficit anima mea in atria dñi.

Cor meum ꝛ caro mea: exultauerunt in deum viuum.

Etenim paſſer inuenit ſibi domum: ꝛ turtur nidum vbi reponat pullos ſuos.

Altaria tua domine virtutũ rex meus ꝛ deus meus.

Beati qui habitant in domo tua dñe: in ſecula ſcloꝝ laudabũt te.

Beatus vir cuius eſt auxiliũ abs te aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit in valle lachrymarum: in loco quem poſuit.

Etenĩ bñdictiões dabit legiſlator: ibunt de virtute in virtutẽ: videbitur deus deorum in ſion.

Dñe deus virtutũ exaudi orõnẽ meã: auribus percipe deus iacob.

Protector noſter aſpice deus: ꝛ reſpice in faciem chriſti tui.

Quia melior eſt dies vna ĩ atrijs tuis: ſuper millia.

Elegi abiectus eſſe in domo dei mei: magiſqꝫ habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia miſericordiã ꝛ veritatẽ diligit deus: grãꝫ: ꝛ gloriã dabit dñs.

Non priuabit bonis eos q ambulant in innocentia: dñe virtutũ beatus homo qui ſperat in te.

Gl̃ia pr̃i. Sicut erat. Alius ps.

BEnedixiſti dñe terraꝫ tuam: auertiſti captiuitatẽ iacob.

Remiſiſti iniquitatẽ plebis tue: operuiſti omnia peccata eorum.

Mitigaſti oẽm iram tuã: auertiſti ab ira indignationis tue.

Cõuerte nos deus ſalutaris no-

ſter: ⁊ auerte iram tuam a nobis.

Nunquid ineternum iraſceris nobis: aut extendes iram tuam a generatione in generationem.

Deus tu conuerſus viuificabis nos: ⁊ plebs tua letabitur in te.

Oſtende nobis dñe miſericordiam tuam: ⁊ ſalutare tuũ da nobis.

Audiam quid loquatur in me dominus deus: quoniam loquetur pacem in plebem ſuam.

Et ſuper ſanctos ſuos: ⁊ in eos qui conuertuntur ad cor.

Verũtamen prope timentes eũ ſalutare ipſius: vt inhabitet gloria in terra noſtra.

Miſericordia ⁊ veritas obuiauerũt ſibi: iuſtitia ⁊ pax oſculate ſũt.

Veritas de terra orta eſt: ⁊ iuſtitia de celo proſpexit.

Etenim dñs dabit benignitatẽ: ⁊ terra nr̃a dabit fructum ſuum.

Iuſtitia ante eum ambulabit ⁊ ponet in via greſſus ſuos. Gloria patri. Sicut erat. Alius ps.

Inclina domine aurem tuam ⁊ exaudi me: quoniam inops ⁊ pauper ſum ego.

Cuſtodi animam meam quoniam ſanctus ſum: ſaluum fac ſeruũ tuum deus meus ſperanteȝ in te.

Miſerere mei domine quoniam ad te clamaui tota die: letifica animam ſerui tui: quoniam ad te domine animam meam leuaui.

Quoniaȝ tu domine ſuauis ⁊ mitis ⁊ multe miſericordie: omnibꝰ inuocantibus te.

Auribus percipe orationẽ meã: ⁊ intẽde voci deprecationis mee.

In die tribulationis mee clamaui ad te: quia exaudiſti me.

Non eſt ſimilis tui in diis domine: ⁊ non eſt ſm̃ opera tua.

Omnes gentes quaſcunqȝ feciſti: venient: ⁊ adorabunt coram te dñe: ⁊ glorificabunt nomẽ tuum.

Quoniam magnus es tu ⁊ faciens mirabilia: tu es deus ſolus.

Deduc me domine in via tua ⁊ ingrediar in veritate tua: letetur cor meũ ⁊ timeat nomen tuum.

Confitebor tibi domine deus meus in toto corde meo: ⁊ glorificabo nomen tuum in eternum.

Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me: ⁊ eruiſti animam meam ex inferno inferiori.

Deus iniqui inſurrexerunt ſuper me: ⁊ ſynagoga potẽtium queſierunt animam meam: ⁊ non propoſuerunt te in conſpectu ſuo.

Et tu domine deus miſerator ⁊ miſericors: patiens ⁊ multe miſericordie ⁊ verax.

Reſpice in me ⁊ miſerere mei da imperium tuum puero tuo: ⁊ ſaluum fac filium ancille tue.

Fac mecum ſignum in bonum vt videant qui oderunt me ⁊ confundantur: quoniam tu domine adiuuiſti me ⁊ conſolatus es me. Gl'ia pr̃i. Sicut erat. Alius ps.

Credidi propter quod locutus ſum: ego autem humiliatus ſum nimis.

Ego dixi in exceſſu meo: omnis homo mendax.

Quid retribuam dño: pro omnibus que retribuit mihi?

Calicem ſalutaris accipiam: ⁊ nomen domini inuocabo.

Uota mea domino reddam coram omni populo eius: pretioſa in cõſpectu dñi mors ſctõrũ eius.

O domine q2 ego ſeruus tu9: ego ſeruus tuus ⁊ filius ancille tue.

Dirupiſti vincula mea: tibi ſacrificabo hoſtiam laudis: ⁊ nomen domini inuocabo.

Uota mea dño reddaꝫ in cõſpectu oĩs populi eius: in atrijs domus dñi in medio tui hieruſaleꝫ.

Glĩa pr̃i. Sicut erat. Alius ps.

De profundis clamaui ad te domine: domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tue intendentes: in vocem deprecationis mee.

Si iniquitates obſeruaueris domine: domine quis ſuſtinebit?

Quia apud te ꝑpitiatio eſt: ⁊ propter legem tuam ſuſtinui te dñe.

Suſtinuit aĩa mea in verbo ei9: ſperauit anima mea in dño.

A cuſtodia matutina vſqꝫ ad noctem: ſperet iſrael in dño.

Quia apud dñm miſericordia: ⁊ copioſa apud eum redẽptio.

Et ipſe redimet iſrael: ex omnibus iniquitatibus eius. Gloria pr̃i. Sicut erat. Deinde repetitur

Ne reminiſcaris domine añ. delicta noſtra: vel parentuꝫ noſtrorum: neqꝫ vindictam ſumas de peccatis noſtris. Finitis ps. ⁊ aña predictis: ⁊ caligis cum ſandalijs ſibi indutis ſurgit pontifex: ⁊ detecto capite: ſtãs verſus ad altare dicit. Kyrie eleiſõ. Chriſte eleiſõ. Kyrie eleiſõ. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in. ℞. Sed libera nos a malo. ℣. Ego dixi dñe miſerere mei. ℞. Sana animãmeam quia peccaui tibi. ℣. Conuertere domine aliquãtulũ. ℞. Et deprecare ſup ſeruos tuos. ℣. Fiat miſericordia tua domine ſuper nos. ℞. Quẽadmodũ ſperauimus in te. ℣. Sacerdotes tui induantur iuſtitiam. ℞. Et ſancti tui exultent. ℣. Ab occultis meis munda me domine. ℞. Et ab alienis parce ſeruo tuo. ℣. Domine exaudi orationem meaꝫ. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcũ. ℞. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Pontifex acceptis caligis ⁊ ſandalijs ſurgit ⁊ dic. kyrie eleiſon. ⁊c. ſtans verſus ad altare capite detecto.

Aures tue pietatis mitiſſime deus inclina precibus noſtris: ⁊ gratia ſancti ſpiritus illumina cor noſtrũ: vt tuis miniſterijs digne miniſtrare teqꝫ eterna charitate diligere mereamur.

Deus cui omne cor patet: ⁊ oĩs voluntas loquit: ⁊ quẽ nullũ latet ſecretũ: purifica per infuſionẽ ſancti ſpũs cogitationes cordis nr̃i: vt te ꝑfecte diligere ⁊ digne laudare mereamur: Alia oratio.

Ure igne ſancti ſpiritus renes noſtros ⁊ cor noſtruꝫ domine: vt tibi caſto corpore ſeruiamus ⁊ mundo corde placeamus. Alia oratio.

Mentes noſtras q̃ſumus do-

mine paracletus: qui a te ꝓcedit il
luminet: ⁊ inducat in omnē ſicut
tuus ꝓmiſit filius veritatē. Alia
Adſit nobis q̄ſumus oȓo.
domine virtus ſpiritus ſan
cti: que ⁊ corda noſtra clementer
expurget: ⁊ ab omnibus tueatur
aduerſis. Alia oratio.
Deus qui corda fideliū ſan/
cti ſpūs illuſtratione docuiſti: da
nobis in eodem ſpiritu recta ſa/
pere: ⁊ de eius ſemper conſolatio/
ne gaudere. Alia oratio.
Conſciētias noſtras queſu/
mus dn̄e viſitando purifica: vt ve
niens dn̄s noſter ieſus xp̄s filius
tuus: paratā ſibi in nobis inueni/
at manſionē: qui tecum viuit ⁊ re/
gnat in vnitate ſpūs ſc̄i deus per
oīa ſc̄la ſc̄lorū. ℟. Amen. Tū dicit
pontifex
Calcia me dn̄e cali/
gas iocunditatis: ⁊ corro/
bora genua mee debilitatis: vt in/
defeſſus valeā p̄ ſemitā mandato
rū tuoꝝ ad te ꝑuenire. Alia oȓo.
Calcia dn̄e pedes meos in p̄/
paratione euangelij pacis:
⁊ protege me in velamento alarū
tuarū. Deinde his dictis exuitur a
ſcutiferis cappa prius dicens.
Exue me domine veterē ho/
minem cum moribus ⁊ acti
bus ſuis: ⁊ indue me nouū homi
nem: q̄ ſm̄ deū creatus eſt: in iuſti
tia ⁊ ſanctitate veritatis. Inde ſe/
dens lauat manus: quas cū lotu/
rus eſt: dignior ex miniſtris laicis
portat in dextra manu buccale aq̄
cū mātili deſuꝑ plicato: ⁊ ſiniſtra

Pontifex lauat man⁹ ſedens.

manu peluim: ⁊ archidiaconus ex
trahit anulos pontifici ſi ſit opus:
atq̄ȝ eos ſeruat. Ille autem qui a/
quā portauit coram pōtifice gēnu
flectit: ⁊ primū infūdit aliquātulū
aque ſuꝑ labiū peluis ⁊ eaȝ ꝑregu
ſtat. Interī duo ex capellanis ī ſuꝑ
pelliceis hic ⁊ idē genuflexi māti/
le q̄d ille apportauit accipiētes: ex
tēſū tenēt an̄ gēua pōtificis: Tū il
le īfundit aquā: capellano aſſiſtē/
te manus ad peluiȝ apponēte: ⁊ la
uat manus: ac abſtergit Ponti/
fex prius dicens.
Da domine virtutē manib⁹
meis: ad abſtergendū omnē ma/
culam īmundā vt ſine pollutione
mētis ⁊ corꝑis valeam tibi ſerui/
re. Tum ſurgit pontifex: ⁊ capel/
lani portant paramenta hoc or/
dine. Amictū: albā: cingulū: cru/
cē: pectoralē: ſtolā: tunicellaȝ: dal/
maticā chirothecas: planetā: palli
um: ſpinulas: ſi pallio vti poſſit ⁊
vtendū ſit: mitrā: anulū pōtifica/
leȝ ⁊ gremiale. Ex oibus his pa/
ramentis pontifex oſculatur tan/
tum amictum crucem pectoralem
ſtolam et pallium quando indui/
tur: et quādo exuitur: archidiaco/
no vero ad dextram et alio vt ſu/
pra ad ſiniſtram pontificis ſtanti
bus et adiuuantibus: Diaconus
euangelium dicturus: accipiant
ſucceſſiue paramēta: de manibus:
capellanorum ea apportantium ⁊
pontificem induunt: ⁊ primum:
amictū accipientes vnuſquiſq̄ȝ a
parte ſua cum oſculandū pōtifici

Pōtifex dūs manus lauat dicit. Da domine.

Pontifex ſtans paratur oibus paramentis.

traduͤt. Tuꝫ ſupꝛa caput pōtificis
īponūt. Deīde illū declinãt ad col-
lū: diligēterqꝫ obturãt collaria ve-
ſtiuꝫ: circūcirca honeſte aptātes: ⁊
cordulas poſt tergū ducētes: eas
ad corpꝰ reducūt ⁊ ligãt. Pōtifice

Epo oū accipit amictum dicit.

Pone dn̄e galeā priꝰ ſic dicēte.
ſalutis ī capite meo: ad expu
gnādas oēs diabolicas fraudes:
inimicoꝝ oīuꝫ verſutias ſupando.
Deinde accipiētes albā īponūt pō
tifici: ⁊ diligēter eā aptãt circa col-
lū ⁊ manicas ac humeros: eo prius

Duꝫ accipit albā dicit.

De alba me dn̄e: ⁊ a ſic dicēte.
delicto meo mūda me: vt cū
his q̄ ſtolas ſuas dealbauerūt in
ſanguīe agni: gaudijs ꝑfruar ſem-
piternis. Accipiūt deinde cīgulū:
⁊ a tergo incipientes cingunt: ⁊
ante corpus ligant: eleuantqꝫ al-
bā circūcirca: ita vt honeſte depen
deat: tegat veſtes ⁊ equaliter flu-

Duꝫ accipit cīgulū dicit.

at. Pontifice prius dicente.
Precīge me dn̄e cīgulo fidei:
⁊ v̄tute caſtitatis lūbos meos: ⁊
extingue in eis humorē libidinis
vt iugiter maneat ī me vigoꝛ totiꝰ
caſtitatis. Diaconꝰ deīde crucē pe
ctoralē accipit: ⁊ eā ꝑ̄us oſculandā
pōtifici offert. Tuꝫ imponit eius
collo ita vt ante pectus depēdeat.

cōtinencie et

Dū iponunt ei crux in collo dicit.

electus non dicit.

Pontifice prius ſic orante.
Munire digneris me dn̄e ie-
ſu chr̄e ab oībꝰ inſidijs inimicorū
oīum: ſigno ſciſſime crucis tue: ac
ꝯcedere digneris mihi īdigno ſer
uo tuo: vt ſicut hāc crucē: ſanctoꝝ
tuoꝝ reliquijs refectā ante pectus
meū teneo: ſic ſemꝑ mēte retineaꝫ
⁊ memoriā paſſionis ⁊ ſanctoꝝ vi
ctorias martyrū. Stolā deinde ac
cipiūt: ⁊ diaconus eā circa mediuꝫ
porrigit pōtifici oſculādaꝫ. Tum
eius collo imponit vt fluant ante
pectus: nō tamē eā tranſuerſet in
modū crucis: ſed recte pendere ſi-
nat: neqꝫ ꝑmittat eā collū tāgere:
ſꝫ pars q̄ in medio eſt aliquātulū
fluat retro pōtifice prius dicente.

Duꝫ accipit ſtolaꝫ dicit.

Redde mihi dn̄e obſecro ſto
lā īmortalitatis: quā perdidi
in preuaricatione primi parētis: ⁊
q̄uis indignus accedere preſumo
ad tuū ſacrū myſteriuꝫ cū hoc or-
namēto: ꝑ̄ſta vt in eodē in ꝑpetuū
merear letari. Tunicellam deinde
pōtifici imponūt circa collū ⁊ ma
nꝰ: diligēter aptātes: illo ſic orāte.

Duꝫ accipit tunicellā dicit.

Tunica iocunditatis ⁊ indu-
mēto letitie induat me dn̄s.
Eodeꝫ modo induit̄ dalmatica: ⁊
aptatur: illo prius dicente.

Duꝫ accipit dalmaticam dicit.

Indue me dn̄e indumēto ſa
lutis: ⁊ veſtimēto letitie: ⁊ dalma-
tica iuſtitie circunda me ſemꝑ. Se
det deinde pōtifex: ⁊ diaconꝰ euan
gelij a dextris dextrā: alius diaco-
nus a ſiniſtris ſiniſtram: chirothe
cas ei immittunt: manus eius pri-
mo deoſculantes: qui prius dicit.

Sedet pōtifex ⁊. Duꝫ ei iponūt chirothecē dicit.

Circunda dn̄e manus meas
mūditia noui hoīs q̄ de celo
deſcendit: vt quēadmoduꝫ iacob
dilectus tuus: pelliculis hedoruꝫ
opertis manibus paternā benedi
ctioneꝫ oblato patri cibo potuqꝫ
gratiſſimo impetrauit: ſic ⁊ oblata
ꝑ manus nr̄as ſalutari hoſtia: gra

Gen. xxvij.

tie tue benedictionē merear. Per dominū noſtrū ieſum chriſtum filium tuum: qui in ſimilitudinem carnis peccati pro nobis obtulit ſemetipſum. Tum ſurgit pontifex: ⁊ planetam ei imponunt: ⁊ qſ que a latere ſuo a brachijs ad humeros reducit: ⁊ diligenter aptat ne impediat aliquo modo brachia: ipſo prius dicente.

Dū ei imponitur planeta dicit.

Domine qui dixiſti: iugū meum ſuaue eſt: ⁊ onus meū leue: preſta vt illud portare ſic valeā: ꝙ poſſim cōſequi tuam gratiam.

Ordo imponendi pallium archiepiſcopo vel patriarche.

Si pontifex pallio vti poſſit: ⁊ ipſo ſm priuilegia eo die ſit vtendum: poſtq̄ indutus eſt planeta: portatur pallium ab vno ex capellanis ambabus manibus eleuatum complicatum ſimul ⁊ coopertum velo. Diaconus illud accipiens: ſiniſtrā manum ad dextram pallij crucē: dextram vero manū ad ſiniſtrā crucem pallij habēs: ⁊ crucem que in medio eſt oſculandā porrigit pontifici adiuuante ſubdiacono: qui ſiniſtram pallij partem accipit: diaconus partem que a tergo dependere debet: ſiniſtra manu eleuās: illud ſuper humeros pontifici imponit: ita vt pars pallij dupla ſuper ſiniſtrum humerum locetur: ⁊ aptetur pallium diligenter: vt humeros equaliter ambiat: ⁊ eleuationem brachiorū non impediat. Inde alius capellanus portat ſpinulas tres gēmatas: quarum pulchriorem diaconus accipiens infigit cruci anteriori in pectore exiſtenti: aliā in cruce ſiniſtri humeri: tertiam alius vel ipſe diaconus in cruce poſteriori. Spinule autem ita ſunt infigende: vt quelibet tertio tranſeat per crucem: tamen non perforet pallium: ⁊ nullo modo acumen tangat planetam: ⁊ gemma que in capite ſpinule eſt: ſit a dextra parte infigentis. Aptato pallio: aptatur rurſus planeta circa brachia: ⁊ circa collum extrahitur ante ⁊ retro.

Accepto pallio ſedet pontifex ⁊ accipit mitram

Sedet pontifex poſt hec: ⁊ diaconus accipiens mitram de manu capellani: qui illam cum mappa ſeruat: imponit capiti pontificis: diacono qui a ſiniſtris eſt pendentes vittas eleuante. Pontifice prius dicente.

Dū accipit mitrā dicit.

electus nō dicit

Mitram domine ⁊ ſalutis galeam impone capiti meo vt contra antiqui hoſtis: omniumq; inimicorum meorum inſidias inoffenſus euadam. Portatur deinde anulus pontificalis quem aſſiſtens manu dextra pontificis prius oſculata: eius digito anulari imponit. Pontifice prius dicente.

Dū accipit anulū dicit.

electus nō dicit

Cordis ⁊ corporis mei domine digitos virtute decora: ⁊ ſeptiformis ſpiritus ſanctificatione circunda. Poſtremo ponitur gremiale ſuper gremium pontificis: qui dicit pro manipulo quem poſtea accipit ad altare.

Dū accipit manipulum dicit. Vere ut quod poſtea accipit ad altare.

Merear precor domine manipulum portare mente flebili: vt cum exultatione portionem accipiam cum iuſtis. Pōtifice ſic

Pōtifex bñ/dicto incen/ſo ⁊ poſito i thuribulo vadit ad alta re.

parato diaconus ⁊ ſubdiaconus
accipiunt manipulos ſuos. Si pō
tifex non fuerit in ſua eccleſia: Ar
chidiaconus ⁊ alius qui a dextris
⁊ a ſiniſtris vt ſupra dictum eſt aſ

Ordo proceſſionis.

ſiſtunt: non aderunt: ſed diaco
nus ⁊ ſubdiaconus illorū vices:
⁊ ſeruitia ſupplebunt. Accedit de
inde ad pontificem thuriferarius
cum thuribulo: ⁊ nauicula incen
ſi: ⁊ miniſtrante aſſiſtente nauicu
lam: pontifex imponit incenſum:
prout ſupra in veſperis dictū eſt:
deinde proceſſionaliter accedit ad
altare hoc ordine: Primum pro
cedit ipſe thuriferarius cum thu
ribulo fumigante: quem ſequun
tur duo ceroferarij cum candela
bris ⁊ luminaribus medium ha
bentes illum qui defert crucem.
Si pontifex celebraturus archi
epiſcopus ſit vel maior: aliter crux
non portatur: hos ſequitur ſub
diaconus portans ante pectus li
brum euāgeliorum clauſum: ⁊ in
tus manipulum pontificis: dein
de diaconus cum aſſiſtente: dein
de pontifex ſi in ſua ciuitate vel
dioceſi ſit: baculum ipſum in ſini
ſtra manu portat medius inter
archidiaconum ⁊ alium ſibi cum
dalmaticas aſſiſtentes. Qui autem
ſeruat mitram: pontificem ſequi
tur cum alijs capellanis ⁊ clericis:
⁊ ſic perueniunt ad altare. Si ve
ro pontifex non ſit in ſua eccleſia
vel dioceſi paratur prope altare
in faldiſtorio: ⁊ huiuſmodi proceſ
ſio dimittitur. Cū peruenerit pon
tifex ad gradus altaris: firmat ſe:
⁊ extrahitur ei mitra a diacono:
qui dat eam capellano: ad quem
ſpectat eam ſeruare: ⁊ complanan
tur capilli pontificis cum birreto
ſuo a diacono ſi ſit opus: ⁊ omnes
pro confeſſione cum pontifice di
cenda ſe ordinant hoc modo. A
dextris pontificis erit aſſiſtens: a
ſiniſtris diaconus: ⁊ ad ſiniſtram
diaconi ſubdiaconus qui aliquan
tulum poſt diaconum genuflectit
ad confeſſionem. Archidiaconus
vero ⁊ alius aſſiſtentes ſtant poſt
pontificem: tum pontifex facta re
uerentia altari cum profunda ca
pitis inclinatione: erigens ſe facit
confeſſionem cum miniſtris pre
dictis: Interim a choro cantatur
Introitus ſubdiaconus vero cū
pontifex dixerit. Indulgentiam
extrahit ex libro manipulū: ⁊ oſcu
lata ſiniſtra manu pontificis illū
ſibi imponit: deinde preaſcendens
ad altare in dextro cornu cū aper
to libro: expetat pontificem qui
dictis orationibus conſuetis aſcē
dit ad altare: ⁊ illud in medio oſcu
latur: tum verſus ad ſubdiaconū
oſculatur librum euangeliorum:
quem deinde ſubdiaconus clau
dit: ⁊ tradit vni ex miniſtris. Uer
tit ſe deinde pontifex ad cornu epi
ſtole vbi per diaconum euangelij
offertur ei thuribulum: ⁊ imponit
incenſum: vt ſuperius in veſperis
dictum eſt in altari ſemper diaco
nus miniſtrat nauiculam: ⁊ non
aſſiſtens. Impoſito incenſo diaco

Pontifici aſ altare pueni enti extrahit mitra qui facta reuerētia altari incipit cōfeſſionē.

Cū pontifex dixerit Indulgētiā ſubdiaconus imponit illi manipulū in ſiniſtra manu prius ipſa oſculata.

Pōtifex aſcē dit altare ⁊ oſculatur ipſū ⁊ poſtea librū euangeliorū apertū.

Pontifex incenſat altare

Imponitur pontifici mitra poſt quã altare incenſauit ⁊ Dyaconus pontificẽ incẽſat.

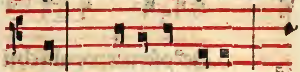
nus reddit nauiculam thurifera rio: ⁊ accipiens ab eo thuribulũ: illud dat pontifici: qui incenſat altare eo ordine prout ſupra in veſperis dictum eſt. Altari incẽſato pontifex ſtãs in cornu epiſtole altaris reddit thuribulũ diacono: ⁊ archidiaconus imponit pontifici mitrã. Si pontifex non ſit in ſua eccleſia: vnus ex capellanis hec faciat: tũ diaconus profunde ſe inclinat: ⁊ erigens ſe: incenſat pontificem ter ei ducẽs thuribulũ deinde tradit illud thuriferario: tũ archidiaconus capit pontificem per dextrum brachiũ modeſte: ⁊ alius a ſiniſtris per ſiniſtrum ſic ducentes eũ qui primo redit ad mediũ altaris: ⁊ ibi illi cum mitra caput inclinando: reuerentiam facit: tũ vadit ad ſedem pontificalẽ vel ad faldiſtorium. Si pontifex non ſit in ſua eccleſia: vbi cum fuerit pontifex depoſita ſibi mitra legit. Introitum. cũ miniſtris ex libro quẽ vnus ex capellanis ſupra caput: ⁊ alius candelã accẽſã tenet: aſſiſtẽte inueniente: ⁊ pontifici demonſtrante: deinde dicit: Kyrie eleiſon ⁊c. Quo dicto ſedet pontifex: ⁊ archidiaconus cum alio a ſiniſtris imponit ei mitram ⁊ gremiale ſuper gremium: miniſtri etiam omnes ſedent: aſſiſtens prope põtificem ad dexteram: tamen diaconus ⁊ ſubdiaconus ad altare remanent: ⁊ ibi quãdo tempus eſt: Diaconus in ſuperiori: Subdiaconus vero in ſecundo inferiori gra

dibus ſedent. Finito a choro. Kyrie eleiſon. in quibuſdam eccleſijs fiunt laudes ſequentes ⁊ rogationes in precipuis ſolennitatibus: videlicet natalis domini in miſſa maiori: paſche: ⁊ pentecoſtes dedicationis eccleſie anniuerſario ipſius epiſcopi hoc modo. Precentor cum quatuor bonis cantoribus: ⁊ totidem pueris bene cãtantibus immediate poſt Kyrie eleiſon. Incipit alta voce.

Chriſtus vincit. Chriſtus re-

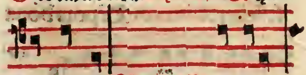

gnat. Chriſtus imperat.

Et chorus reſpondet idem in eodem tono. Et cantores.

Gloria noſtra. Chorus. Chri-

ſtus vincit. Cãtores. Hũc diem.

Chor⁹ Leti ducamus. Cātores.
Sūmo pōtifici. R. integritatē fi
dei. Chor⁹ Dñs cōſeruet. Can/tores
Epiſcopū nr̄z. R. Chor⁹ De⁹ cō
ſeruet. Cātores. Regē nr̄m. R.
Chor⁹. Deus cōſeruet iſtā ſedē.
Cātores. De⁹ ꝯſeruet populū chri
ſtianū. Chor⁹. Feliciter feliciter
feliciter. Cātores. Tēpora bona
habeāt tēpora bona habeāt tē
pora bona habeāt. Chor⁹ ſup/plicit' rñdet
Feliciter feliciter feliciter felici/
ter. Tēpora bona habeāt tēpo/
ra bona habeāt tēpora bona ha
beāt. Cātores. Multos annos.
Chor⁹ Chr̄s regnat in eis. Cāto/res.
In xp̄o ſemp viuāt. Chor⁹ Amē.

Et imediate ſurgit primus diaco/
nus qui a ſiniſtris ſedet: et auferēs
gremiale a gremio pōtificis illud
dat vni ex miniſtris: Tūc deponit
mitrā pōtifici: et ſeruāti illā reddit:
q ſemp ppe pōtificē eſſe dz: ſurgūt
interim oēs: et archidiacon⁹ depo/
ſito birreto: et cōplanatis capillis
dextrā pōtificis manū: et ali⁹ a ſini/
ſtris ſiniſtrū apphēdētes illū ſēper
iuuāt cū ſurgit. Pōtifex vo ſtās v/
ſus ad altare eleuatis manib⁹ iuxta

altitudinē humerorū:ita vt dex/
tra manus dextrum humerum:ſi/
niſtra vero ſiniſtrum non trāſcen
dat:ſed omnino eque extenſis di
gitis:ſed non ſeiunctis dicit:ſi ſit
dicendum. **Gloria in excelſis deo.**
In tono tempori cōuenienti. Cū
dicit **deo.** iungit manus ante pe/
ctus:deinde legendo cū miniſtris
proſequitur totum ipſum angeli/
cum hymnum:tū ſedet ⁊ ei imponi/
tur ſibi mitra ⁊ gremiale:⁊ ſedent
omnes. Cantato a choro hymno
predicto:diaconus qui a ſiniſtris
gremiale ac mitra aufert pontifici
vt ſupra:qui ſurgit:⁊ ſtās verſus
ad populū eleuatis manibus vt
diximus ſupra:dicit. **Pax vobis.**
Et in fine iungit manus ante pe/
ctus:deinde reſpōdetur. **Et cum
ſpiritu tuo.** tum verſus ad crucem
in altari poſitam dicit. **Oremus.**
Iungēdo manus:rurſus illis ſe/
paratis ⁊ eleuatis vt ſupra proſe/
quitur orationes:placide ⁊ diſtin/
cte cantando:⁊ cū ventum eſt ad
Per dn̄m noſtrū ieſum chriſtū ⁊c.
Iungit manus tenens eas iun/
ctas vſq; ad finē:deinde ſedet:ac/
cipit mitram ⁊ gremiale:⁊ ſedent
etiā alij omnes vt ſupra in fine ora
tionum:vz ad **per dn̄m noſtrū ie/
ſum chriſtū** ⁊c. Subdiaconus ac/
cipiens librum epiſtolarē ante pe
ctus ſuū:ambabus manibus ab
inferiori eius parte illum tenet:⁊
facta reuerentia altari ⁊ pontifici
genu terrā tangendo vadit ad lo/
cum conſuetum:vno ex accolitis

Pōtifex reſi/det cum mi/tra ⁊ epiſto/la cantatur.

cum modo dicente:tum librū ſibi ipſi
tenens:niſi ſit cōſuetum pulpito
cantat epiſtolā:qua finita:rurſus
genuflectit verſus ad altare:⁊ clau
ſo libro:illū reportat pari modo
vt venit. Cum peruenit ad ponti/
cem genuflectit ante eum:⁊ ponit
librū ad eius genua:ſupra quē pō
tifex manum dextram ponit:quā
ſubdiaconus oſculat̄:⁊ ſtatim pō
tifex eum benedicit:tum ſurgens
ſubdiaconus redit ad altare:⁊ ibi
expectat donec fuerit tēpus eun/
di ad dicendum euangelium. In/
terim accedunt duo capellani cū
libro ⁊ candela ante pōtificē:qui
ſedens cū mitra ex eo legit **epl'ā:
gradualia.** ⁊ cetera vſq; ad **euāge
liū** incluſiue:dicens etiā ſecrete an
te ipſum euangeliū. **Munda cor
meū** ⁊c. Si pontifex non ſit in ſua
eccleſia:ſubdiaconus oſculata ma
nu pontificis tenet ante eū librū
apertū:ex quo pontifex legit vtſ.
⁊ interim omnes ſedēt:cū canta/
tum **Alla vel Tractus.** Diaconus
opportuno tēpore ſurgit ⁊ accipit
librum euangeliorum:⁊ eum ante
pectus tenet:vt fecerat ſubdiaco/
nus de epiſtolario:⁊ profunde ſe
inclinans ante pontificem:accedit
ad altare:inclinat ſe ante ipſum:
tum aſcendens ad ſupremum pla/
num librum ponit ſuper altare in
medio. Deinde miſſo libro ſuper
altare facta illi reuerētia vadit ad
pontificem:cuius manum reuerē/
ter oſculat̄:tum reuerſus ad alta/
re:in eius inferiori gradu genufle

Cātata ep'la ſubdiacon⁹ genuflectit corā pōtifice ⁊ ponit librū ſuper genua pontificis ⁊ oſculat̄ ma/nū eius.

Diacon⁹ ac/cepto libro de altari ⁊ habita bn̄di/ctione a pon/tifice cantat euangelium.

rus dicit ſecrete. Munda cor me⸗
um ⁊c. Capit deinde librū ⁊ por⸗
tat ante pectus: ⁊ ad altare in cor⸗
nu ep̄le expectat. Interim accedit
accolitus ad pōtificē cū thuribulo
⁊ nauicula: ⁊ miniſtrāte illam aſſi⸗
ſtente: pontifex imponit incēſum.
Accolitus recepta nauicula de ma
nu aſſiſtētis redit ad altare: ⁊ illā
⁊ thuribulū dat vni ex capellanis
ad altare cum ceroferarijs expectā
ti: dum dicit᷑ a choro vltimus ver
ſus circa finem: thuriferarius: ce⸗
roferarij: ſubdiacon⁹: ⁊ diaconus
portans librum euangeliorū clau⸗
ſum ante pectus altari primo reue
rentiā faciunt genuflectētes. Dia⸗
conus vero canonicus profunde
ſe inclinat: deinde eodē modo re
uerentiā faciunt pontifici: ⁊ firmāt
ſe ad partem: ⁊ diaconus comita⸗
tus ab vno accolito venit ad gra
dus ſedis pontificis: ⁊ ibidem an
te eū inclinatus petit benedictio⸗
nem dicens. **Iube dōne benedi⸗
cere.** ⁊ pōtifex dicit. **Dñs ſit in cor
de tuo** ⁊c. Et in fine pontifex pro⸗
ducit ſuper eum ſignū crucis. ſur⸗
gens deinde diaconus ꝓcedit ad
locum vbi cantaturus eſt euange
lium: hoc ordine. primo precedit
thuriferarius: quē ceroferarij ſe⸗
quuntur: tū ſubdiaconus: vltimo
diaconus librum ante pectus ſibi
portans: cum peruenerint ad lo⸗
cum: ſi ibi non eſt pulpitum: ſub⸗
diaconus tenet librū euangelio⸗
rum ante pectus ſuum: ſi vero eſt
pulpitum ⁊ cōmoditas: ſubdiaco
nus ſtat poſt pulpitū: ⁊ illud am⸗
plectens librum vtriſqꝫ manibus
attingit. Si vero nō eſſet talis cō
moditas: vt plerunqꝫ accidit in
pulpitis lapideis: tunc ſubdiaco⸗
nus poterit aſſiſtere eo meliori mo
do quo poterit: vt librum tenere
videatur: diaconus cum tempus
eſt: iunctis manibus ante pectus
dicit. **Dñs vobiſcum.** deinde **Se
quētia ſancti euangelij** ⁊c. Qd̄ cū
dicit: facit ſignū crucis cū pollice
dextre manus. primo ſupra princi
pium euangelij: deinde in fronte:
ore ⁊ pectore ⁊ dū rñdet᷑. **Gloria ti
bi dñe.** Accipiēs thuribulū incen
ſat librū ter. primū in medio: tū
a dextris: deinde a ſiniſtris libri: ⁊
reddit thuribulum ei a quo illud
accepit. Tum iūctis manibus euā
geliū proſequitur. Pōtifex vero
cum incipitur euangeliū: depoſi⸗
tis ſibi gremiale ⁊ mitra: ſurgit ⁊
iunctis manibus ante pectus ſtat
verſus ad euangelium. ſi vero pō
tifex nō ſit in ſua eccleſia: diaconus
dimiſſo euangeliſtario ſuper alta
re venit ad pontificem: ⁊ eo mini⸗
ſtrante nauiculam pontifex impo
nit incenſum: tum redit ad altare:
⁊ dicit **Munda cor meū** ⁊c. capit li
brum ⁊ vadit ad pontificem corā
quo genuflexus dicit. **Iube dōne
benedicere.** ponens librum ſuper
eius genua: ⁊ pontifex dicit. **Dñs
ſit in corde tuo** ⁊c. ⁊ producto ſup
eū ſigno crucis ponit eius dextrā
ſuper librum quā diaconus oſcu⸗
latur: tū ſurgit: ⁊ omnes predicti
vadunt

Pōtifex cū incipit euāg. ſtat ſine mi⸗tra iūctis manib⁹ ante pectus.

vadũt ad locũ vbi dr̃ euãgeliũ. Di
cto euãgelio ſubdiacon⁹ accipit li
brũ: ⁊ illũ ad põtificẽ defert ordie
quo venerãt. Cũ peruenerit ad põti
ficẽ: librũ aptũ i loco euãgelij oſcu
lãdũ põtifici offert. Deide aſſiſtẽs
accepto thuribulo a thuriferario:
icẽſat põtificẽ: adhuc ſine mitra ſtã
tẽ: ſi nõ ſit i ſua eccl'ia oſcl'ato libro
euãgelior̃ icẽſat a diacono: nõ ãt
ab aſſiſtẽte: tũ põtifex dicit Credo
vl' Dñs vobiſcũ. Si ãt poſt euãgeliũ
vt plerũqʒ fit i curia ſit p̃dicãdũ.
Põtifex oſcl'ato libro ⁊ acepto icẽ
ſo: ſedet ⁊ accipit mitrã ⁊ gremiale:
Tũ ille q̃ ẽ p̃dicatur⁹ accedit añ eũ
⁊ corã eo genuflex⁹ oſculat manũ
põtificis: Tũ dicit Jube dõne bñ
dicere Et põtifex bñdicẽs ei dicit.
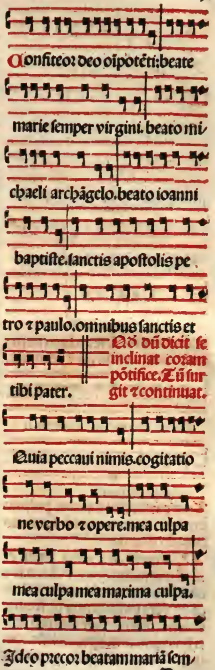
Completo euãgelio pontifex oſculatur librum ⁊ diaconus ipſum incẽſat.

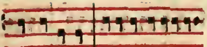
Finito euangelio põtifex incipit credo vel dñs vobiſcum.

Dominꝰ ſit in corde tuo: ⁊ i la
bijs tuis: vt digne ⁊ fructuo
ſe ãnũties vba ſcã ſua. Jn noie pr̃is
⁊ filij ⁊ ſpũs ſci. Producẽs ſup eũ
ſignũ crucis. Deide p̃dicator petit
ab eo quãtũ idulgẽtiar̃ debeat po
pulo ãnũtiare: tũ ſurgit: accedit ad
pulpitũ ⁊ exeq̃t offm̃ ſuũ. Finita
p̃dicatiõe expectat i pulpito p̃dica
tor: ⁊ põtifex cũ mitra: ac oẽs alij
ſurgũt. Diacon⁹ vo ſtãs icliato ca
pite añ põtificẽ cũ mitra ſtãtẽ dicit.

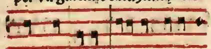
Finito ſermone expectat predicator in pulpito ⁊ epõs ſurgit ſtãs cum mitra. Diaconus iclinato capite coram põtifice dicit. Confiteor.

per virginem. beatuȝ michaelē

archangelum. beatum ioan-

nem baptiſtam. ſanctos apoſto

Genuflectit iterū diaconus ꝛ ſurgit ꝛ ſequitur.

los petrum ꝛ paulum. omnes

ſanctos. ꝛ te pater.

Quod dum dicit ſe inclinat iteruȝ corā pōtifice: tū ſurgit ꝛ cōtinuat.

Orare pro me ad dominum

deum noſtrum.

Tum predicator ſtans in pulpito predicto annunciat indulgentias populo dicens.

Predicator pronuntiat indulgentiaȝ.

Reuerēd. in chriſto pater et dominus domin⁹. N. dat ꝛ cōcedit oībus hic pñtibus. xl. dies de vera indulgentia in forma eccleſie cōſueta: orate deū pro felici ſtatu ſancte matris eccleſie. Deinde redit ad locū ſuū: ꝛ ſi pōtifex archiepūs vel alias cruce vti poſſit: capellanus cuius eſt officium portat crucem: ꝛ ſpatio congruenti ante ꝛ verſus ipſum pontificem genuflexus crucem ipſam tenet: ꝛ pontifex depoſita ſibi mitra etiam ſi cruce non vtatur ſtans verſus ad populum dicit in tono orōnis.

Precibus ꝛ meritis beate marie ſemper virginis: beati michaelis archangeli: beati ioannis baptiſte: ſanctorū apoſtolorum petri pauli: ꝛ omnium ſanctorum miſereatur veſtri oīpotens deus: ꝛ dimiſſis peccatis veſtris perducat vos ad vitam eternā. ℟. Amē.

Indulgentiā: abſolutioneȝ ꝛ remiſſionem peccatorū veſtrorum tribuat vobis oīpotens ꝛ miſericors dñs. ℟. Amē. Deinde benedicēs populo more cōſueto dicit. Et benedictio dei omnipotentis pa✠tris ꝛ fi✠lij ꝛ ſpi✠ritus ſancti deſcendat ſup vos ꝛ maneat ſemper. ℟. Amen.

Pōtifex benedicit pplo.

Tum capellanus crucem ad ſuū locū reportat. Si vero ſermo nō fiat pontifex oſculato libro euangelij incēſatur per aſſiſtentē: ꝛ cōuerſus ad altare dicit Credo. quod cū miniſtris ſubmiſſa voce complet. cum peruenerit ad verſiculum. Et incarnatus eſt inclinat ſe: ꝛ finito ꝑ eum Credo. ſedet ipſe pōtifex: accipit mitraȝ ꝛ gremiale: ꝛ miniſtri oēs: ſedent. Cum vero a choro dicitur verſus. Et incarnatus eſt. Miniſtri omnes ꝛ alij in eccleſia exiſtentes genuflectunt. Pōtifex vero cū mitra aliquantulū decli-

nat de ſede: profunde inclinando caput: ita vt nõ oĩno genuflectat: neq3 omnino ſedeat ⁊ ſic pmanet quoad dictũ ſit Et homo factus eſt. Poſt hec oẽs ſedent in loco ſuo. Dicto a choro. Et homo factus eſt. diaconus ſtati3 accipiẽs de credẽtia corporale cũ burſa: ſine palla quã reliquit ſupra calicẽ: eleuatis manibus vſq3 ad oculos: facit pmo reuerẽtiã põtifici: tũ vadit ad altare: cui ſe inclinãdo facit etiã reuerẽtiã: poſtea aſcẽdit: extrahit de burſa: ⁊ explicat corporalia: burſam vero reponit in loco competẽti ſup altare: deide facta rurſus reuerentia altari redit ad locũ ſuũ ⁊ ſedet: Finito Credo. deponit gremiale ⁊ mitrã põtifici: qui ſurgit ⁊ ſtãs verſus ad populum: eleuatis manibus vt ſupra diximus dicit. Dñs vobiſcu3. Deide verſus ad altare dicit. Oremus. Et legit offertorium. Tu3 ſedet ⁊ iponitur ei mitra: ⁊ deinde extrahũtur ei anuli ⁊ chirothece: ⁊ accedẽs vnus ex miniſtris credẽtie: affert buccale cũ aqua ⁊ mãtili ac peluim: ⁊ põtifex lauat man⁹: illis cerimonijs qbus dictũ eſt ſupra: deinde abſtergit põtifex. Interi3 capellanus ſeruiens de libro cum primũ põtifex legerit offertoriu3: accipiens librũ miſſalẽ añ pectus ſuũ: ⁊ ſupra illũ tenens cuſſinũ: aſſociatus ab alijs capellanis: vadit cũ modeſtia ⁊ reuerentia verſus altare: ⁊ cũ eſt ante mediũ altaris genuflectit: tũ vadit ad dextrum cornu altaris videlicet euangelij: ⁊ ibidem ponit ſuper altare cuſſinum ⁊ ſuper eum librum quẽ aperit ⁊ inuenit que ſunt dicenda: deinde retrahit ſe ad poſterius cornu: ⁊ expectat quo ad põtifex veniat. Subdiaconus vero dũ põtifex abſtergit manus vadit ad credentiam: et ibi ponitur ei velum circa collum: cuius pars longior ſuperabundet a dextra manu: tu3 ponit ſuper patenam duas hoſtias mũdas ⁊ pulchras: et accepto calice cu3 patena manu ſua dextra tegit eum palla: tum cooperit illum velo quod ſuperabundat ab ea manu: ⁊ ſiniſtram tenet ſupra calice3: ⁊ ſic proficiſcitur ad altare poſt pontificem: ⁊ poſt eum vnus accolit⁹ ampullas vini ⁊ aque portans pro ſacramento: ex quibus antequam accolitus illas ad manus accipit: dat credentiarijs ad preguſtandum. Põtifex vero abſterſis manibus reſumit anulum pontificalem: ⁊ ſiquos alios vult: ⁊ ſurgens cum mitra medius inter archidiaconum a dextris: ⁊ alium a ſiniſtris procedit ad altare. Cum eſt ante gradus in medio abſtrahitur ei mitra per diaconum euangelij: ⁊ facit reuerentiam altari: deinde aſcendit ad altare ſubleuante illum archidiacono a dextris: ⁊ alio a ſiniſtris: ⁊ oſculatur altare in medio: Interim aſſiſtens accedit ad librum: ⁊ que dicenda ſunt pontifici digito demonſtrat: ſi pontifex non ſit in

Diaconus dicto ⁊ homo factus ẽ ſurgit et explicat corporale.

Subdiaconus ſolemniter portat calicem ad altare.

Accolitus portat vaſculos cu3 aqua et vino facta prius credentia a credentiarijs.

Portat miſſale ad altare in cornu euãgelium.

ſua eccleſia lotis manibus: ⁊ abſterſis adiuuante diacono procedit ad altare: ⁊ depoſita mitra illud oſculat̄: deinde diaconus accipiens vnam ex hoſtijs cuꝫ ea tangit aliā ⁊ patenā atqꝫ caliceꝫ intus ⁊ extra: eamqꝫ dat preguſtandam ſubdiacono: vel ſacriſte ſi adſit: Tum patenam cum hoſtia offert pontifici: ⁊ pontifer illā ſuſcipiens ambabus manibus: tenenſqꝫ eaꝫ eleuataꝫ ante pectus dicit. Suſcipe ſancte pater ⁊c̄. Et i fine faciēs ſignum crucis cuꝫ ea: locat hoſtiā ſuper corporale verſus medium: magis tamen ad ſe. Patenam vero ponit ad dextrā ſuā extra corporale. Diaconus interim accipit de manu ſubdiaconi ampullam vini: quaꝫ illi accolitus miniſtrat: ⁊ imponit vinum in calice quantum ſatis ſit: ⁊ id oſtēdit pontifici. Tum ſubdiaconus ampullam aque manu dextra preferens ad pontificeꝫ verſus: capite inclinato dicit. Benedicite pater reuereñ. Et pontifex facto verſus eam ſigno crucis dicit orationem. Deus qui humane ſubſtantie ⁊c̄. Et ſubdiaconus miſcet paululum aque in calice: tum diaconus accipiens calicē: illum prebet pontifici: quem ſimul ambo pontifex cum diacono tenentes ⁊ offerētes: dicunt orationem. Offerimus tibi ⁊c̄. Et in fine pontifex facit cum eo ſignum crucis: ⁊ eum collocat ſupra corporale verſus medium poſt hoſtiaꝫ: ita ꝙ hoſtia ſit inter ipſuꝫ celebrātem ⁊ calicem: ⁊ diaconus accipiēs pallam tegit calicem. Tuꝫ patena tradit̄ ſubdiacono qui ſtans poſt pontificem ⁊ diaconum ſpatio cō gruenti: extremitate illa veli que a dextra dependet tectam manu dextra eleuatam tenet quaſi vſqꝫ ad fineꝫ. Pater noſter. Interim pōtifex proſequitur orōnes. In ſpiritu humilitatis ⁊c̄. Et alias vt in ordinario. Cū autem dixerit. Benedic ſacrificiuꝫ tuo ſancto nomini preparatum. Offertur ei thuribulum: ⁊ diacono miniſtrante nauiculā pōtifex imponit incenſuꝫ vt ſupra: pro cuius bñdictione dicit. Per interceſſioneꝫ beati michaelis ⁊c̄. Ut in ordinario: ⁊ accipiēs thuribulum de manu diaconi: ter facit ſignum crucis cum eo ſuper oblata dicendo. Incenſum iſtud a te bñdictuꝫ ⁊c̄. Deinde circūfert ter ipſum thuribulum: gyrans illud ſupra oblata: primo ⁊ ſecūdo incipiendo a dextra: ⁊ tertio a finiſtra: ſemper perficiendo circulum: tum incenſat altare vt dictum eſt ſupra in veſperis proſequens verſiculos. Dirigat domine oratio mea ⁊c̄. Incenſato altari pontifex in cornu epiſtole reddit thuribulum diacono dicēs. Accendat dominus in nobis ⁊c̄. Ubi impoſita ſibi mitra per archidiaconū: diaconus eum incenſat: deinde pontifex in eodem loco ſtans cum mitra abluit manus. Interim diaconus incenſat alios prelatos ſi adſint ⁊ magiſtratus: ac digniores:

Fit credentia de hoſtia.

Pontifex offert hoſtiam ſup patenaꝫ dicens Suſcipe ⁊c̄ ⁊ ponit ſuper corporale.

Diaconus p̄parat caliceꝫ i oculis ep̄i.

Subdiaconus petit bñdictionē aq̄.

Incēſum bñdicit̄ ⁊ altare incenſat.

Diaconus incēſat ep̄ꝫ iñ deꝫ cū mitra ⁊ ei manus abluuntur.

⁊ canonicos ac alios beneficiatos
eccleſie. Cum abſterſus fuerit pon
tifex: extrahitur ei mitra ab archi/
diacono: ⁊ ponitur ad medium ſu
pꝛa ſiniſtrum coꝛnu altaris: ⁊ pꝛo
cedens pontifex ad medium alta
ris: inclinat ſe ⁊ dicit oꝛationem.
Suſcipe ſancta trinitas. Et ea di
cta oſculatur altare pꝛope hoſtiā
⁊ vertens ſe ad ſiniſtram manum:
hoc eſt ad latus dextrū ad popu
lum dicit. Oꝛate fratres ⁊c. ⁊ re
uerſus ad altare circulo perfecto:
eleuatis manibus vt in pͥmis oꝛa
tionibus: dicit ſecretas competen
tes: Si vero altare taliter eſt loca
tum ꝙ celebrās dum eſt in co po
pulum reſpiciat non ſe vertit ⁊ ſi/
militer cū dicit Dominus vobiſ
cū ad oꝛationes. Finitis ſecretis:
pontifex manus ſupꝛa altare hinc
inde ponens extra coꝛpoꝛale: inci

Finitis ſecre tis dicit pfa/ tionē ⁊ pce/ dit more ſo/ lito vſq ad finē miſſe.

pit in tono conueniēti. Per om
nia ſecula ſeculoꝛum ⁊c. Cū dicit.
Surſum coꝛda. Eleuat manus.
Cum autē dicit. Gratias agamus
domino deo noſtro. Jungit ma/
nus ⁊ caput deo inclinat: tum rur
ſus eleuatis manibus pꝛoſequitur
pꝛefationem: ⁊ in fine iungit ma/
nus: ⁊ ſubmiſſa voce dicit cum mi
niſtris. Sanctus ⁊c. Jnterim in
toꝛticia pꝛo ſacramento accendun
tur: que capellani poꝛtant: ⁊ iuxta
ſubdiaconum ſe collocant: ipſum
ſubdiaconum medium inter ſe re
cipientes: ⁊ pontifex pꝛoſequitur
canonem in quo dicit vna cum fa
mulo tuo papa noſtro. N. ⁊ me in

digno famulo tuo: ⁊ omnibus ⁊c.
vt in oꝛdinario: quem attente ⁊
deuote legit: cum dicit. Qui pꝛi/
die ⁊c. tergit paululum ſuper coꝛ/
poꝛale pollices ⁊ indices: ⁊ cum
ipſis digitis accipit hoſtiam: pau/
lulumque eam eleuat: ⁊ cum dicit.
Eleuatis oculis in celum. attollit
⁊ ipſe oculos. Tū benedicit ⁊ ver
ba conſecrationis diſtincte: ⁊ re/
uerenter pꝛofert: mox ipſe incli/
natus conſecratam hoſtiam deuo
te adoꝛat. Deinde eam modeſte
eleuat ambabus manibus: oſten
ditq; populo adoꝛandam. Tum
reuerenter eam deponit in loco
ſuo illi reuerentiam facit genu ter
ram tangens neque amplius diſ/
iungit pollicem ⁊ indicem quouſ/
que communicauerit: neq; quicꝙ̄
aliud tangit pꝛeter hoſtiam: ⁊ pꝛo
ſequitur vt in oꝛdinario. Sacra/
mentum in eleuatione vnus acco
litoꝛum in coꝛnu epiſtole genufle
xus incenſat: qui ipſe pꝛius in thu
ribulum imponit incenſum. Cum
autem peruenerit ad Per omnia
ſecula ſeculoꝛum ante Pater no/
ſter. deponit manus hinc ⁊ in/
de ſuper altare: ⁊ competenti vo/
ce ⁊ tono illud dicit. Cū vero inci/
pit Pater noſter. eleuat manus
ad altitudinē bꝛachioꝛum: eaſq;
ſic tenet vſq; ad finem: cum dicit.
Sicut ⁊ nos. Subdiaconus mo/
deſte accedit ad diaconum qui ac/
cipit de eius manu patenam: ⁊ cū
pontifex finiuerit Pater nr̄. Dia/
conus eā reuerenter illi tradit. Jl/

Forma quã ſeruat archiepo in dãdo bñdictione.

accipit mitraʒ quãdo daturus eſt bñdictioné: ſed portatur crux ſua ante altare ſpatio cõgruenti: ipſe vero ſtans detecto capite verſus ad crucé ipſam dicit. Sit nomen dñi bñdictuʒ ⁊c. Et alia: ac ſignat ꝓut ſupra dictũ eſt. Cõuerſus deinde ad altare deoſculatur illud ⁊ faciẽs cũ pollice dextre manus ſuper altare ſignũ crucis dic. Dñs vobiſcũ. ℞. Et cũ ſpiritu tuo. Initiũ ſancti euangelij ſm ioannem. Ut in ordinario: quo dicto diaconus deponit ſibi palliũ: quod extẽdit ſup altare: ⁊ diſcedit proceſſionaliter vt venerat: ſi locus eſt remotus in quo paraméta depoſiturus eſt: ſi auteʒ prope altare illa deponit pontifex data benedictione: ſignãs crucẽ ſuper altare: deinde frontem: os: ⁊ pectus ſuũ incipit euangeliũ ſancti ioãnis: ⁊ interim cũ euangeliũ ipſuʒ dicit: vadit ad locũ vbi paramenta acceperat: ⁊ ibi deponit paramenta que p capellanos ſup altare reponuntur. Quãprimũ auté pontifex populo benedixerit: ſi nõ fuit ſermo: Aſſiſtens ſtãs in medio altaris verſus ad populũ: publicat indulgẽtias per põtificeʒ cõceſſas: prout ſupra poſt ſermoné dictũ. Finito euãgelio ſcti ioãnis põtifex dicit añam.

Oõ dicẽda poſt miſſaʒ.

TRium puerorum cantemus: hymnum: quem cantabant ſancti in camino ignis benedicentes dominum. Pſalmus.

BEnedicite omnia opera domini domino: laudate ⁊ ſupexaltate eum in ſecula.

Benedicite angeli domini dño: benedicite celi domino.

Benedicite aque omnes: que ſuper celos ſunt domino: benedicite omnes virtutes domini domino.

Benedicite ſol ⁊ luna dño: benedicite ſtelle celi domino.

Benedicite imber ⁊ ros domino: benedicite omnis ſpiritus dei domino.

Benedicite ignis ⁊ eſtus domino: benedicite frigus ⁊ eſtas domino.

Benedicite rores ⁊ pruina domino: benedicite gelu ⁊ frigus domino.

Benedicite glacies ⁊ niues domino: benedicite noctes ⁊ dies domino.

Benedicite lux ⁊ tenebre domino: benedicite fulgura ⁊ nubes domino.

Benedicat terra dominum: laudet ⁊ ſuperexaltet eum in ſecula.

Benedicite montes ⁊ colles domino: benedicite vniuerſa germinantia in terra domino.

Benedicite fontes dño: benedicite maria ⁊ flumina domino.

Benedicite cete ⁊ oĩa que mouẽtur in aquis domino: benedicite omnes volucres celi domino.

Benedicite omnes beſtie ⁊ pecora domino: benedicite filij hominum domino.

Benedicat iſrael dñm: laudet ⁊ ſuperexaltet eum in ſecula.

Benedicite ſacerdotes dñi domino: benedicite ſerui dñi domino.

Benedicite ſpiritus ⁊ anime iuſtorum domino: benedicite ſancti ⁊ humiles corde domino.

Benedicite anania azaria miſael domino: laudate ⁊ ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicamus patrem ⁊ filiũ cũ ſancto ſpiritu: laudemus ⁊ ſuperexaltemus eum in ſecula.

Bñdictus es dñe in firmamento celi: ⁊ laudabilis ⁊ glorioſus ⁊ ſuperexaltatus in ſecula. Alius ps.

Laudate dominũ in ſanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius.

Laudate eum in virtutibus eius: laudate eum ſm multitudinẽ magnitudinis eius.

Laudate eum in ſono tube: laudate eum in pſalterio ⁊ cithara.

Laudate eum in tympano ⁊ choro: laudate eũ i chordis ⁊ organo.

Laudate eum in cymbalis beneſonantibus: laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis ſpiritus laudet dominum: Gloria patri. Sicut erat. Deide repetit ain.

Trium puerorum cantemus hymnum: quem cantabant ſancti in camino ignis benedicentes dominum. Qua repetita pontifex ſtans detecto capite verſus ad altare ſi ſit ꝓpe illud dicit. Kyrie eleiſõ. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. ℣. Et ne nos inducas in. ℞. Sed libera nos a malo. ℣. Confiteantur tibi domine oĩa opera tua. ℞. Et ſancti tui bñdicant tibi. ℣. Exultabunt ſancti in glĩa. ℞. Letabuntur in cubilibus ſuis. ℣. Non nobis dñe non nobis. ℞. Sed nomini tuo da gloriã. ℣. Dñe exaudi orationẽ meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dñs vobiſcum. ℞. Et cũ ſpiritu tuo. Oremus.

Deus qui tribus pueris mitigaſti flãmas igniũ: concede propitius: vt nos famulos tuos non exurat flãma vitiorum. Alia oratio.

Actiones noſtras queſumus domine aſpirando preueni: ⁊ adiuuando proſequere: vt cuncta noſtra actio ⁊ opatio a te ſemper incipiat: ⁊ p te cepta finiatur. Per chriſtum dominũ noſtrũ. ℞. Amen.

¶ De veſperis ſolẽnibus que in pñtia põtificis celebrant.

Pontifex veſperas ſolẽnes auditurus cappa ſua põtificali indutus ad eccleſiam veniens. Capellano ſuo eius caudã poſt ipſum deferente: ante altare genuflexus detecto capite orat deuote. Deinde aſcendit ad ſedem ſuam vbi ſedet: ⁊ aliquantulum quieſcit. Tum ſurgit detecto capite: ⁊ ſtans verſus ad altare dicit ſecrete Pater noſter. quo cõpleto: dicit voce cõpetenti. Deus in adiutorium meum intende. ⁊c. Incepto pſalmo ſedet pontifex ⁊ tegit ſe: ſic manẽs quouſq; incipiatur capitulum: quo incepto ſurgit: capite cooperto. Incepto

hymno caput detegit: manens ſic quouſq3 añ. ad **Magnificat** incipiatur: qua incepta ſedẽs caput cooperit ꝛ oblato ſibi thuribulo p accolitũ archipreſbytero ſeu alio ex principalioribus canonicis nauiculã miniſtrante: imponit incenſum more conſueto dicẽs. **Ab illo benedicaris** ꝛc. Incepto **Magnificat** ꝛc. Põtifex accedit ad altare: ꝛ illud in medio oſculatur: tū accepto e manibus eiuſdem archipreſbyteri ſeu canonici thuribulo illud incenſat more conſueto. Deinde ad ſedem ſuam reuertitur: in quo ipſe ſtans cooperto capite incenſatur ab eodem archipreſbytero ſeu canonico: tũ caput detegit: ſic manens vſq3 ad finem pſalmi. Interim alij digniores per accolitum incenſantur more conſueto. Finito pſalmo ſedet põtifex quouſq3 antiphona compleatur. Interum accedunt duo accoliti cum candelabris ꝛ candelis ardentibus: qui ante pontificem cõgruẽti ſpatio ſe locãt: ꝛ capellani vnus cum libro: alius cum candela accenſa: ꝛ ex eo libro pontifex finita antiphona ſurgens detecto capite iuxta loci diſpoſitionem dicit. **Dominus vobiſcum.** ꝛ orationẽ opportunam. Qua finita ꝛ dicto **Benedicamus domino. Deo gratias.** Põtifex ipſe in ſede ſua ſi in ea poſſit a populo cõmode videri: ſin autem ante medium altaris ſtans coopto capite ad altare verſus ſi cruce non vtatur: vel ſi vtatur cruce: detecto capite ad populum ꝛ crucem ſuã verſus: que per capellanum ad hoc deputatũ genuflexum corã eo ibidem ſpatio cõgruenti tenet populo ſolẽniter bñdicit more conſueto: ꝛ nõ dant indulgentie.

Pontifex incẽſum bñdicit ꝛ dũ dicitur Magnificat altare incenſat.

Pontifex dicit oõnẽ et poſtea benedicit pplo.

¶ De miſſa ſolenni que in pñtia pontificis celebrat.

Pontifex miſſã ſolẽnem auditurus: cappa ſua põtificali indutus ad eccleſiam veniens: capellano ſuo eius caudam poſt ipſum deferente: primum ante altare genuflexus: detecto capite orat deuote. Interim accedit ad eius ſiniſtrã preſbyter celebraturus: quem ſequũtur diaconus ꝛ ſubdiaconus parati: facta oratione ſurgit pontifex: ꝛ ſtãs ante medium altaris: detecto capite cum ſacerdote celebraturo parato aſtante ſibi a ſiniſtra manu dicit. **Introibo ad altare dei.** perficiens confeſſionem more ſolito. Interim chorus cantat **Introitũ** diaconus ꝛ ſubdiaconus ad ſiniſtram ſacerdotis genuflectunt: ꝛ ſimul **confeſſionem** dicunt. Finita confeſſione pontifex facta reuerẽtia altari vadit ad ſedem ſuã epiſcopalẽ: ꝛ ſacerdos cum miniſtris aſcendit ad altare: ꝛ pontifex ad ſedem ſuã que prope altare eſſe debet: ꝛ a lateribus habere duo ſcabella a dextris. vs. pro archidiacono: ꝛ a ſiniſtris pro alio aſſiſtentibus. Si vero ſedes pontificis taliter ſituata ſit q̄ a la-

Pontifex dicit cõfeſſionẽ cũ ſacerdote celebraturo ſtante ipſo ſacerdote ad ſiniſtrã eius.

teribus ſcabella habere non poſ‑ſit: vtputa in capite ĩ introitu cho‑ri: tunc ex quo pontifex non eſt in paramentis: ⁊ ſeruitio imponen‑di ⁊ deponendi mitram non indi‑get: aſſiſtẽtia hmõi põt omitti: qꝛ nõ neceſſaria. Cũ aũt ſacerdos a‑ſcẽdit ad altare: vn⁹ accolitoꝝ por‑tat thuribulũ cũ nauicella incenſi ad pontificem: ⁊ archip̄ſbytero vel aliquo alio ex canonicis: non tamẽ ex duobus aſſiſtentibus põ‑tifici nauiculam porrigente: ⁊ co‑

Põtifex incẽ ſuz bñdicit.

chlear deoſculãte ac dicẽte. Bene‑dicite pater reuereñ. Põtifex im‑ponit incẽſuz in thuribulo dicẽs. Ab illo benedicaris in cuius honore cremaberis. In no‑mine pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpũs ✠ ſancti. Producens his dictis ſi‑gnum crucis ſuper incenſum thu‑ribulo impoſitum: ⁊ cum pontifex cochlear in nauicula reponit: ille canonicus eius manum deoſcula‑tur. Tum accolitus reportat thu‑ribulum ad altare: ⁊ illud diaco‑no tradit: ⁊ diaconus ſacerdoti: qui more ſolito incenſat altare: de‑inde ipſe ſolus incenſatur: tum le‑

Canonici fa‑ciũt circulus ante põtificẽ dũ dr Gl̃ia in excelſis.

git Introitũ: ⁊ Kyrie eleiſon. In‑terim vero duo capellani cũ libro ⁊ candela accedunt ad põtificem coram quo tunc canonici faciunt circulum: ⁊ pontifex legit etiã In‑troituz ⁊ cum illis dicit Kyrie elei‑ſon. Deĩde cũ ſacerdos dicit Glo‑ria in excelſis deo. Põtifex cuz ca‑nonicis proſequiẗ Et in terra pax hominibus bone voluntatis ⁊c. Et in fine eos benedicit. Si autẽ non eſſet in eccleſia ſua: aut ibi nõ eſſent canonici: pontifex illud di‑cat cum ſibi aſſiſtentibus: quo per eum dicto ſedet: dũ a choro cãtaẗ. Deinde cuz ſacerdos dicit. Domi‑nus vobiſcũ. Surgit põtifex dete‑cto capite: ſic manẽs vſq3 ad finẽ vltime oꝛonis. Cũ ſedet ⁊ ſubdia‑conus facta reuerentia altari ⁊ põ‑tifici cãtat epl̃az: qua cãtata vadit ad põtificem ⁊ genuflexus ante il‑lum tãgens cũ libro põtificis ge‑nua: eius manum ſup librũ ponẽ‑tis oſculaẗ: cui pontifex benedicit: ſignũ crucis ſup illũ producẽs nil dicendo. Cũ ille ad altare reuerti‑tur: ⁊ põtifex ex libro. quẽ tunc ca‑pellanus de eo ſeruiẽs: ⁊ alius can‑delam accẽſam portantes ante ip‑ſum: legit Epl̃az: Graduale: ⁊ alia vſq3 ad Euãgelium incluſiue. Dia‑conus autẽ cũ tempus erit cũ euã‑geliſtario ante pectus: facta reue‑rẽtia altari ⁊ pontifici ponit librũ ſup altare in medio: ⁊ vadit ad põ‑tificez: ⁊ eius manum oſculatus re‑

Epõ benedi‑ctionem petit diacono lect‑uro euãge‑lium.

uertitur ad altare: in cuius inferio‑ri gradu genuflexus dicit Munda coꝛ meũ. Cũ ſurgẽs accipit libruz ⁊ redit ad celebrãtẽ. Interim ac‑colitus cum thuribulo ⁊ nauicula vadit ad põtificẽ: qui more ſolito imponit incenſum in thuribulo: producẽs ſup eũ ſignũ crucis. Ac‑colitus cuz thuribulo ⁊ nauicula redit ad celebrãtẽ: ⁊ ea tradit vni ex accolitis: ⁊ alij duo capiũt duo candelabra: ⁊ cũ tẽpus fuerit pro‑

cedũt. Prio thuriferari⁹: deinde
duo ceroferarij: tũ ſubdiaconus:
poſtmodũ diaconus portãs ante
pectus librũ euãgelioꝝ: qui genu-
flexus coraȝ pontifice dicit. Jube
domne benedicere. cui põtif. ſedẽs
bñdicẗ dicẽs. Dominus ſit in cor
de tuo: ⁊ in labijs tuis ⁊c̃. Et in fi-
ne producit ſuper euȝ ſignum cru
cis: dicto euangelio ſubdiaconus
portat librum euangelioꝝ apertũ
oſculandũ pontifici: qui non incẽ
ſatur. Et ſi poſt euãgeliũ ſit predi
candum: predicator ducit ad põti
ficem: corã quo genuflexus: põtifi
cis manuȝ deoſculatur: deinde pe
tit ab eo benedictioneȝ dicẽs. Ju
be domne benedicere. Pontifex.
Dñs ſit i corde tuo: ⁊ i labijs tuis:
vt digne ac fructuoſe nunties ver
ba ſua ſancta. Jn noĩe pr̃is ⁊ filij ⁊
ſpũs ſancti ⁊c̃. producens ſup euȝ
ſignũ crucis. Tũ predicator dicit.
Jndulgẽtias pater reuereñ. ⁊ põ
tifex concedit. Surgit predicator:
⁊ factis reuerẽtijs pontifici ⁊ alta
ri vadit ad pulpitũ. Finito ſermo
ne fit cõfeſſio per diaconum ſtan
tem ante põtificẽ ⁊ dicẽtem.
Confiteor deo oĩpotenti bea
te marie ſemp̃ virgini btõ michae
li archãgelo ⁊c̃. Deinde ille q̃ ora
uit publicat indulgẽtias quas põ
tifex ↄcedit. Tũ põtifex dicit abſo
lutionem: ⁊ dat benedictionẽ ꝑut
ſupra in miſſa põtificali dictuȝ eſt.
Deinde anteq̃ȝ celebrãs incipiat.
Credo in vnũ deum: Canonici fa
ciunt circulũ: ⁊ dicto a celebrante

Dũ dicitur Credo canonici faciunt circulũ ante epiſcopum.

Credo in vnũ deũ. Jpſi ſimul cuȝ
pontifice dicunt. Patrẽ. quibus
i fine põtifex bñdicit ꝑducẽs ſup
ipſos ſignũ crucis ſemel tantũ nil
tamẽ dicendo: ⁊ procediẗ in miſſa
more cõſueto. Cum autẽ ſubdiaco
nus eſt impoſiturus aquã in calicẽ
oſtendit prius ab altari ampullã
põtifici: alte eã eleuãdo: ſupra quã
pontifex facit ſignuȝ crucis: nihil
dicẽs ſcḋm morem romane eccleſie.
Accolitus vero q̃ȝ primũ ſacerdos
dicit. Suſcipe ſancte pater. offert
thuribulũ pontifici: qui more ſoli
to imponit incenſum: vt incenſen
tur oblata: altare: ⁊ alia more con
ſueto. Jncẽſato aũt ſacerdote dia
conus portat thuribulũ ante pon
tificem: quem archipreſbyter: ſeu
vnus ex dignioribus canonicis:
qui nauiculã pontifici miniſtrauit
corã pontifice ſedẽte cooperto ca-
pite genuflexus: quẽ pontifex be-
nedicit: ſignũ crucis ſuper eũ pro-
ducens nil dicẽdo incenſat: ⁊ dein
de reddit thuribulum diacono q̃
incenſat alios more ſolito: cũ dici-
tur prefatio circa finẽ canonici fa-
ciunt circulum coram pontifice: ⁊
cũ eo finita prefatione dicũt. San
ctus ⁊c̃. Quibus põtifex in fine bñ
dicit vt̃s. nil dicendo: Ad eleua-
tionem ſacramẽti põtifex genufle
ctit ſup faldiſtorio ſibi ante altarẽ
ꝑparato: vel ad ſedẽ ſuã ſcḋm loci di
ſpoſitionẽ: ⁊ illa facta mox ſurgit:
⁊ ad ſedẽ ſuaȝ redit: ⁊ ibi ſtat dete-
cto capite vſq̃ȝ poſtcõionẽ: vnus
accolitoꝝ cũ ſacramẽtuȝ eleuaẗ: il-

lud ↄtinuo incenſat. Cū ſacerdos dicit. Per oīa ſecula ſeculoꝝ ⁊c. ante Agnus dei canonici faciūt circulū ante pōtificē: cū quo deinde dicūt Agnus dei: quo dicto archipꝛ̄ſbyter vnꝰ ex dignioribꝰ canonicis accedit ad altare: ⁊ ī cornu ep̄le genuflectit: ⁊ cū ſacerdos dixerit Domine ieſu chꝛīſte qui dixiſti ap̄lis tuis pacē meā ⁊c. oꝛōnē. Et altare oſculatus fuerit: ſurgit ⁊ etiā oſculat̄ altare ac pacē accipit a ſacerdote celebꝛāte: quā ad pōtificē defert: ⁊ eū oſculat̄ dicēs. Pax tecū. Cui pōtifex r̄ndet. Et cū ſpū tuo. Deinde illā alicui de beneficiatis eccleſie tradit: q̄ alijs oībus diſtribuit. Interim ſi archidiaconus a dextris: ⁊ alius a ſiniſtris aſſiſtēt pōtifici: Illi pꝛimo pacē accipiēt a pōtifice: nō aūt ab illo q̄ ceteris pacē diſtribuit: nec ab archipꝛ̄ſbytero: dicto. Ite miſſa eſt. vel Bn̄dicamus dn̄o ⁊c. Pōtifex ī ſede ſua ſi in ea poſſit a populo cōmode videri: ſin aūt mediū altaris ſtās cooperto capite ad altare vlus ſi cruce nō vtat̄: vel ſi vtatur cruce detecto capite ad populū ⁊ crucē ſuam verſus: q̄ p̄ capellanū ad hoc deputatū genuflexū corā eo ibidē cōgruenti ſpatio tenet̄ ſolēniter populo bn̄dicit dicens. Sit nomen dn̄i benedictū ⁊c. Et ſi nō fuit ſermo: data benedictione per pontificē ſacerdos qui celebꝛauit: ſtans ante mediū altaris: denuntiat populo indulgentias quas mandat pontifex publicari. Finitis oībus domū reuertūtur.

Omne et canonicis portat pacē ep̄o.

Pōtifex ſolēniter populo bn̄dicit ſi ꝑns nō bene dixit.

C De veſpis ⁊ matutinis ꝓ defūctis

Cum in ſero celebrādeſunt in eccleſia veſpere ⁊ matutine pꝛo defunctis: quibus pontifex velit intereſſe. Ipſe pontifex cappa ſua pontificali indutus: Capellano ſuo eius caudam poſt ipſum deferēte venit ad eccleſiā: ⁊ ante altare genuflexus oꝛat deuote: deinde aſcēdit ad ſedē ſuā ſedet ⁊ aliquātulū quieſcit: ſurgit deinde: ⁊ detecto capite verſus ad altare dicit ſecrete Pater noſter. quo dicto choꝛꝰ dicit antiphonā. Placebo domino ⁊c. pꝛo veſperis: qua finita: ⁊ incepto pſalmo: ſedet pōtifex coop̄to capite quouſq̄ īcipiatur Magnificat. Quo incepto ſurgit capite diſcooperto ſic manens vſq̄ ad finem: ⁊ eo finito ſedet. Finita añā. poſt Magnificat. Surgit pontifex ⁊ capite diſcoop̄to: voce cōpetenti incipit Pater noſter. quod ſecrete cōplet. Interim accedūt duo accoliti cū cādelabꝛis ⁊ luminaribꝰ ardētibus: qui ſe ſtatuunt ante pontificem: Tū accedunt duo capellani pontificis: vnus cū libꝛo: alius cū candela. Si aūt ep̄s nō eſſet in ſua eccleſia: ⁊ eſſet in faldiſtoꝛio pꝛope altare: ⁊ tunc duo ceroferarij ſtatuerent ſe cōgruenti ſpatio inter ipſum ⁊ altare: ⁊ capellanus cum libꝛo eſſet medius inter ceroferarios pōtifex cōpleto. Pr̄ nr̄. dicit ℣. Et ne nos inducas in tentatio-

Pōtifex poſt veſpas dfunctorum dicit ℣. ⁊ oꝛōnes.

né. ℟. Sed libera nos a malo. ℣.
A porta inferi. ℟. Erue dñe aias
eoꝝ. ℣. Requieſcát i pace. ℟. Amé.
℣. Dñe exaudi oꝛonē meá. ℟. Et
clamoꝛ me⁹ ad te veniat. ℣. Dñs
vobiſcū. ℟. Et cū ſpū tuo. Oꝛem⁹.
Subiūges oꝛonē ꝯuenientē: q̄ fini
ta pōtifex dicit. ℣. Requié eterná
dona eis dñe. ℟. Et lux perpetua
luceat eis. Deinde cátoꝛes dicunt.
Requieſcát in pace. ℟. Amé. Quo
dicto ſedet pōtifex: ⁊ poſtq̄ȝ aliquá
tulū quieuerit: ſurgit ⁊ diſcooperto ca
pte dicit ſecrete. Pater nr̄. vſqȝ
ad finé. Quo dicto cátoꝛes incipi-
unt ꝓ matutinis inuitatoꝛiū. Re
gé cui oia viuūt ⁊c̄. Pōtifice ſtáte
capite diſcooperto quouſqȝ icipiat̄
ꝑmus ps. Quo incepto caput co-
operit: ⁊ ſedet vſqȝ ad verſiculū:
q̄ poſt tertiá añaȝ ante ꝑmá lectio
né ꝑmi nocturni dr̄: quo cū ſuo ℟.
dicto ſurgit: ⁊ detecto capite dicit
ſecrete Pater nr̄. quo ſecrete cō-
pleto: caput coopit ⁊ ſedet quouſ-
qȝ dict⁹ fuerit verſiculus cū ſuo ℟.
ſecundi nocturni ante q̄rtá lectio
né: quo dicto ſurgit iterū dicens.
Pater nr̄. ꝓut in ꝑmo nocturno
dictū eſt. Idé facit poſt dictū verſi
culū cū ſuo ℟. tertij nocturni ante
ſeptimá lectioné. Cum incipit ps.
Bñdictus dñs de⁹ iſrael ⁊c̄. Sur
gés pōtifex ſtat detecto capite vſ-
qȝ ad finem pſalmi. Quo finito ſe
det capite cooperto: ſic manés quo-
uſqȝ aña pficit̄. Interim corá eo ve
niūt duo ceroferarij cū cádelabris
⁊ cádelis ardētib⁹: firmátes ſe aň

Cū incipit ps. Bñdict⁹ dñs deus iſrael ſurgit ⁊ ſtat.

pōtificem ſpatio ꝯuenienti. Finita
aña ſurgit pōtifex: ⁊ accedūt capel
lani cū libro ⁊ cádela ꝓut ſupra in
veſperis dictū eſt: ⁊ pōtifex detecto
capite ſurgés dicit. Pater nr̄. vo
ce ꝯuenienti qd̄ ſecrete cōplet. De
inde dicit verſiculos ⁊ orationem
ꝯuenientes vt ſupra in veſperis
poſitos. Quibus ⁊ per cantoꝛes.
Requieſcát in pace dictis: pōtifex do
mū reuertit̄: ⁊ nō dat̄ benedictio:
neqȝ publicant̄ idulgétie. ¶ De
miſſa pro defunctis.

Pontifex dicit ℣. ⁊ oꝛones vtꝫ. i veſperis.

Pontifex miſſaȝ cele-
bratur⁹ ꝓ defūctis:
induitur pontificali
bus oibus paramē-
tis nigri coloris ⁊ mitra alba ſim-
plici: ꝑter ſandalia ⁊ chirothecas
q̄bus nō vtit̄ neqȝ baculo paſto-
rali: neqȝ dicunt̄ aña. Ne remini-
ſcaris. cū Quá dilecta. Et ſuis oꝛo
nib⁹ anteq̄ȝ iduat̄: ſȝ icipit ab oꝛo-
ne. Erue me dñe. Tū exuit cappá
ſiue mátellū. Deinde ad aquá ⁊ in
dumēta dicit cōſuetas orationes.
Diaconus ⁊ ſubdiacon⁹ vtunt̄ tu
nicella ⁊ dalmatica. Cū pōtifex ac
cedit ad altare nō oſculat̄ librum:
neqȝ altare icéſat: ſȝ oſculato alta-
ri: vadit ad faldiſtoꝛiū: ⁊ moꝛe cō-
ſueto ꝓcedit i miſſa: ad ꝑmas ⁊ vl
timas oꝛones miſſe: oés genufle
ctunt ꝑter pōtificé celebrátē: ⁊ aſſi
ſtétē capellanū: ac diaconū ⁊ ſub
diaconū. Epl'a ⁊ euágeliū nō legū
tur in ambone: ſȝ in pſbyterio in
loco ꝯuenienti. Subdiaconus nō
oſculat̄ manū pōtificis. Lecta epi

In miſſa pro defunctis pōtifex nō vtit̄ ſádalijs nec chirothecis: nec baculo paſtorali nec dicit ps. Quá dilecta ⁊c̄.

Diaconus nõ petit bñdictioneꝫ an euangelium nec portatur lumẽ nec incenſum.

ſtola diaconꝰ nõ petit bñdictionẽ
ꝓ euãgelio: neqꝫ portanť lumina
ria neqꝫ incẽſuꝫ ad euãgeliũ: neqꝫ
põtifex oſculať euãgeliũ illo lecto:
ſed ſtatiꝫ illo finito dicit. Dñs vo
biſcũ. ⁊ Oremꝰ. ꝑ offertorio deide
lauat manus more ſolito ad alta
re: ⁊ ꝓcedit in miſſa more ꝯſueto.
Aquã in calicẽ ꝓ oblatione ĩponẽ
dã nõ bñdicit põtifex: incenſat tñ
oblata ⁊ altare: ac alia more cõſue
to: deinde ipſe ſolus incẽſať. Sub
diaconꝰ etiã nõ tenet patenã poſt
põtificẽ ꝓut ĩ alijs miſſis obſeruať
ſꝫ eã ſuꝑ altari ꝑmittit. Cũ dr̃ Sã
ctꝰ. oẽs genuflectũt: ⁊ ſic ꝑmanẽt
vſqꝫ ad Per oĩa ſcl'a ſeculoꝝ. ante
Pax dñi. Ad eleuationẽ ſacramẽ
ti aliqs accolitꝰ imponit icẽſuꝫ in
thuribulo: ⁊ ſubdiaconꝰ genufle
xus ĩ cornu ep'le ſacramẽtũ icẽſat.
Oſculuꝫ pacis nõ dať. In fine miſ
ſe ꝑ diaconũ dr̃. Reqeſcãt in pace.
Et nõ dať bñdictio a põtifice: ne
qꝫ indulgẽtie. Et eſt notãdũ ꝙ ge
nuflexiones ſupradicte ſeruanť ẽt
qñ eps celebrat in diebꝰ ferialibꝰ:
⁊ ieiunioꝝ: vltra q̃s tꝑe q̃drageſi
mali cuꝫ ĩ miſſa cãtať Tractꝰ Dñe
nõ ſcdm. Cuꝫ dr̃ vltimus v'ſus vi
delꝫ Adiuua nos. Põtifex ⁊ oẽs
alij ĩ locis ſuis genuflectũt: ſic ma
nẽtes vſqꝫ ad finẽ ipſius verſus.

Dũ dr̃ Tractꝰ Dñe nõ ſm ad ver. adiuua. pontifex ⁊ oẽs alij genuflectunt.

¶ De officio qđ poſt miſſã agiť.

In exeq̄js p̄latoruꝫ poſt miſſam que preparanda ſunt.

N exequijs alicuius
epĩ ſiue maioris p̄la
ti defuncti. Finita
miſſa ordinanť ĩ lo
co vbi abſolutiones
fieri debebũt: in capite loci: in me
dio vnum faldiſtoriũ pro illo qui
celebrauit: ⁊ in quatuor angulis
q̃tuor ſcabella: videlicet in quoli
bet angulo vnum ſcabellũ. Sub
diaconus accipit cruceꝫ proceſſio
nalẽ: vnus accolitus accipit thuri
bulũ cũ igne ⁊ nauiculã cuꝫ thure
⁊ cochleari. Alius accolitus vas
aque bñdicte cum aſpſorio: ⁊ duo
alij accoliti. Duo cãdelabra cuꝫ lu
minaribus ardẽtibus capiũt. In
teriꝫ prelatus qui celebrauit apud
faldiſtoriuꝫ prope altare deponit
planetã: ⁊ etiã ſi placet poterit de
ponere dalmaticã: ⁊ tunicellã: ⁊ ac
cipit pluuiale nigrum: ⁊ mitrã ſim
plicẽ: ⁊ quatuor alij p̄lati ſi adſint
accedũt ad ſacriſtiã aut aliũ locum
cõuenientẽ: vbi q̄libet eoꝝ accipit
ſuꝑ rochetũ: vel ſi ſit religioſus ſu
perpellicium: ⁊ deſuper amictum:
ſtolã: pluuiale nigrũ: ⁊ mitrã ſim
plicem: deinde accedũt omnes ad
illum qui celebrauit: cum quo va
dunt ad caſtrum doloris: ſeu fere
trum: aut ſepulturã: vel alium lo
cum in quo abſolutiones fieri cõ
ſueuerũt: hoc ordine. Primo thu
riferarius cum thuribulo ⁊ naui
cella incẽſi: ⁊ ſecum alius cũ aqua
benedicta ⁊ aſpſorio. Deinde duo
ceroferarij. Tũ ſubdiaconus cum
cruce: poſt eum duo iuniores. De
inde duo ſeniores prelati: quoruꝫ
q̄libet penes ſe hꝫ vnũ capellanũ
ſuꝑpellicio indutũ: q de mitra ſibi
ſeruit: ⁊ vnũ ſcutiferũ qui cereum
accẽſum portat. Demũ qui miſſaꝫ

Pontifex q celebrauit deponit planetam ⁊ accipit pluuiale nigrum.

Quatuor prelati accipiũt ſtolam ⁊ pluuiale nigrũ ſuper rochetũ vel ſuper ſuperpellicium.

Ordo procedendi ad feretrum

celebꝛauit: quē ad ſiniſtram comitaẗ ⁊ ſuſtinet diaconus. poſt eum capellani ſuppellicijs iduti. Si vero non adſint quatuoꝛ pōtifices: loco deficiētiū paranẗ dignioꝛes canonici ecclie: vel alij in dignitate cōſtituti ſuppellicia pluuialibꝰ nigris: ⁊ oꝛdine ſupꝛadicto pꝛocedūt ad locū abſolutionis: vbi cū fuerint locanẗ hoc oꝛdine. Thuriferarius cū deferente aquam bñdictā: firmāt ſe a dextera parte in capite loci. Ceroferarij cum ſubdiacono crucē deferēte: vadūt ad pedes loci ab illo ꝯgruēti ſpatio ſe locātes: ita ꝙ ſubdiaconus medius ſit iter ceroferarios. Junioꝛ ꝑlatus ſtabit ad pedē dextrū loci: alius poſt eū ad humeꝝ ſiniſtrū: tertius ad pedē ſiniſtrū: quartus qui eſt ſenioꝛ ad humeꝝ dextrum loci. Jlle vero qui rē diuinā peregit: ſtabit in capite loci in medio: ita vt crucē reſpiciat. Jlli vero quatuoꝛ ſtāt vt ſe inuicē reſpiciant: videlicet iunioꝛ ſecūdum: ⁊ tertiꝰ ſenioꝛem: quibꝰ ſic oꝛdinatis ⁊ ſtātibus detectis capitibus qui celebꝛauit icipit in tono lectionis ſeu oꝛationis: abſolute dicens.

Quatuoꝛ ꝑlati ponēt ſe i quatuoꝛ angulis feretri oꝛdine q habenẗ i textu ⁊ ille qui celebꝛauit ſtabit in capite loci vt crucē q eſt ante pedes feretri reſpiciat.

Non intres in iudiciū cū ſeruo tuo dñe: qꝛ nullus apud te iuſtificabitur homo: niſi per te oīum peccatoꝝ ei tribuatur remiſſio: nō ergo eū queſumus tua iudicialis ſentētia pꝛemat: quē tibi vera ſupplicatio fidei xp̄iane commendat: ſed gratia tua illi ſuccurrente: mereaẗ euadere iudiciuꝫ vltionis: qui dū viueret inſignitus eſt ſignaculo ſācte trinitatis. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amē. Cum ſedent oēs quinqꝫ ꝑlati: ⁊ diaconꝰ cū accolitis thuribulū cū nauicella: ac vas aque bñdicte cum aſperſoꝛio poꝛtātibus: accedūt ad dextrā dignioꝛis ꝑlati. Jnterim choꝛus cantat reſponſoꝛium.

Eps qui celebꝛauit incipit.

Subuenite ſcti dei: occurrite angeli dñi: ſuſcipientes aīam eius. offerētes eā in cōſpectu altiſſimi. ℣. Suſcipiat te xp̄s q vocauit te: ⁊ in ſinu abꝛahe angeli deducant te. Offerentes eā. ℣. Requiē eternaꝫ. Offerētes eā. Jncepto ℣. Requiē. Accolitus cuꝫ thuribulo et nauicella accedit ante dignioꝛē ꝑlatum ⁊ miniſtrante diacono nauicellā ⁊ dicēte. Benedicite pater reuerē. Pꝛelatus ipſe imponit in cenſum moꝛe cōſueto dicēs. Ab illo bñdicaris ⁊c̄. Finito reſponſoꝛio choꝛus cātat. kyrie eleiſon. Xp̄e eleiſon. kyrie eleiſō. ⁊ cū incipitur ꝑmū kyrie eleiſon. ſurgunt oēs detectis capitibus ⁊ cuꝫ finitū erit tertiū kyrie eleiſon. dignioꝛ pꝛelatus antedictus dicit voce cōpetenti. Pater nr̄. Qd ſecrete.

Maioꝛ ꝓla/ ſius ex quatu oꝛ aſpergit ⁊ īceſat fere/ trum ⁊ dicit verſus ⁊ ora tiones.

cōplet: ⁊ interim accipiēs aſperſo/
riū cū aqua bñdicta de manu dia/
coni circūaſpergit caſtrū ſepultu/
ram ſiue locū circuiēs ad dextraʒ
ſuā: hoc eſt ad latus ſuū ſiniſtruʒ:
⁊ dū trāſit añ crucē vel pꝛelatū illi
caput inclinando facit reuerētiaʒ.
Diaconꝰ vero q ſimul pergit cum
trāſit añ crucē genuflectit: deinde
accepta de manu eiuſdē thuribu/
lo icēſat eodē modo circuiēs: Dia
conꝰ vero tā ad aſpſionē q̄ʒ ad icē/
ſationē pluuiale ad dextrū hume/
rū pōtificis eleuat ⁊ cū ei aſpſoꝛiū
poꝛrigit aut thuribulū ⁊ ab eo ac/
cipit eius manū oſculatur: ⁊ cū re/
dierit ad locum ſuum pontifex ſeu
pꝛelatus dicit competenti voce. ℣.
Et ne nos inducas in. ℟. Sed li
bera nos a malo. ℣. A poꝛta infe
ri. ℟. Erue domine animā eius.
℣. Requieſcat in pace. ℟. Amē.
℣. Domine exaudi oꝛationē me/
am. ℟. Et clamoꝛ meus ad te ve/
niat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟.
Et cum ſpiritu tuo. Oꝛemus.
DEus cui oīa viuunt: ⁊ cui nō
pereunt moꝛiendo coꝛpoꝛa
nr̃a: ſed mutant̃ in melius te ſup/
plices depꝛecamur: vt ſuſcipi iu/
beas animā famuli tui N. per ma/
nus ſanctoꝝ angeloꝝ deducendā
in ſinu amici tui abꝛahe patriar/
che: reſuſcitādāq; in nouiſſimo iu
dicij magni die: ⁊ quicquid vitio/
rum diabolo fallente contraxit:
tu pius ⁊ miſericoꝛs abluas indul
gēdo. Per chꝛm dñm noſtrū. ℟.
Amen. Tum ſedent iterū omnes

⁊ choꝛus cātat reſponſoꝛiū.
QUi lazaruʒ reſuſcitaſti a mo/
numento fetidum. Tu eis dñe do
na requiē: ⁊ locū indulgentie. ℣.
Qui vēturus es iudicare viuos
⁊ moꝛtuos ⁊ ſeculum ꝑ ignē. Tu
eis. ℣. Requiē eternā. Tu eis. ky
rie eleiſon Xp̃e eleiſō. kyrie el'. In
terim cuʒ dr̃ rñſoꝛiuʒ diaconꝰ cum
thuriferario ⁊ poꝛtante aquā be
nedictā accedit ad dextram ſcđi di
gnioꝛis pꝛelati ſedentis ad ſini/
ſtruʒ ꝑdē loci: qui incepto verſicu
lo. Requiē eternā: imponit incen
ſuʒ vt ſupꝛa. ⁊ cuʒ dr̃ kyrie el. ſur/
gūt oēs detectis capitibus ⁊ vlti/
mo kyrie eleiſon dicto. dicit idē ſe
cundus ꝓlatꝰ cōpetēti voce. Pa/
ter nr̃. qđ cum ſecrete cōpleuerit.
aſꝑgit ⁊ inceſat vt pͥmus: ⁊ cuʒ re
dierit ad locū ſuū dicit. ℣. Et ne
nos iducas i. ℟. Sed libera nos
a malo. ℣. A poꝛta iferi. ℟. Erue
dñe animā eius. ℣. Requieſcat in
pace. ℟. Amē. ℣. Dñe exaudi oꝛo
nem meā. ℟. Et clamoꝛ meus ad
te veniat. ℣. Dominus vobiſcuʒ.
℟. Et cum ſpiritu tuo. Oꝛemus.
HAc q̄ſumus dñe hanc cuʒ ſer
uo tuo. N. defuncto miſeri/
coꝛdiā: vt factoꝛuʒ ſuoꝛuʒ in penis
nō recipiat vicē: q tuā in votis te
nuit volūtatē: vt ſicut hic euʒ vera
fides iūxit fideliuʒ turmis: ita illic
aſſociet angelicis choꝛis. Per xp̃ʒ
dñm noſtrū. ℟. Amē. Quo dicto
ſedēt oēs: ⁊ choꝛus cātat: ℟.
DOmine qñ veneris iudica/
re terrā vbi me abſcondā a vultu

Secūdus ꝓ/ latus idē fa/ cit qđ pͥmꝰ.

ire

ire tue. Quia peccaui nimis in vi/
ta mea. ℣. Cōmiſſa mea paueſco ⁊
ante te erubeſco: dū veneris iudi
care noli me condemnare. Quia
peccaui. ℣. Requiē eternã. Quia
peccaui. Kyrie el. Xpe el. Ky/
rie. Incepto rñſorio diaconus cū
thuriferario: ⁊ portante aquã bñ/
dictã: accedit ad dextram tertii di
gnioris plati ſedentis ad ſiniſtrū
humerū loci: q incepto. ℣. Requiē
eternam. imponit incēſum vt ſu
pra: ⁊ cū dicit Kyrie el. ſurgūt om
nes detectis capitibus: ⁊ vltimo
Kyrie eleiſō dicto dicit idẽ terti/
us platus cōpetenti voce Pater
noſter qd cum ſecrete cōpleuerit
aſpgit ⁊ icēlat vt fecit ſcds: ⁊ cū re
dierit ad locū ſuū dicit. ℣. Et ne
nos inducas in. ℟. Sed libera
nos a malo. ℣. A porta inferi. ℟.
Erue dñe aiã eius. ℣. Requieſcat
in pace. ℟. Amē. ℣. Dñe exaudi
orōnē meã. ℟. Et clamor me9 ad
te veniat. ℣. Dominus vobiſcū.
℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Inclina dñe aurem tuam ad
preces noſtras quibus miſe
ricordiã tuam ſupplices depreca
mur: vt aiam famuli tui. N. quam
de hoc ſeculo migrare iuſſiſti: in
pacis ac lucis regione cōſtituas: ⁊
ſanctorum tuorum iubeas eſſe cō
ſortem. Per chriſtum dominum
noſtrum. ℟. Amē. Deinde ſedēt
omnes: ⁊ chorus cantat. ℟.

Ne recorderis peccata mea do
mine. Dū veneris iudicare ſeculū
per ignē. ℣. Dirige dñe deus me/
us in conſpectu tuo viã meã. Dū
veneris. ℣. Requiē eternã. Dū ve
neris: kyrie el. Xpe el. kyrie eleiſō.
Cū rñſorium dicit diaconus cum
thuriferario: ⁊ alio portante aquã
bñdictã: accedit ad dextram iuni
oris prelati ſedētis ad dextrum pe
dē loci: q incepto. ℣. Requiē eter/
nam. imponit incenſum vt ſupra:
⁊ cum dicit Kyrie eleiſon. ſurgunt
omnes detectis capitibus: ⁊ vlti/
mo Kyrie eleiſon. Dicto: idē iuni/
or platus competenti voce dicit.
Paterñr. qd cum ſecrete cōpleue
rit aſpgit ⁊ incēſat vt alii: et cū ad
locum ſuum redierit: dicit. ℣. Et
ne nos iducas in. ℟. Sed libera
nos malo. ℣. A porta inferi. ℟.
Erue domine aiam eius. ℣. Re/
queſcat in pace. ℟. Amen. ℣. Dñe
exaudi orōnē meã. ℟. Et clamor
me9 ad te veniat. ℣. Dñs vobiſ/
cū. ℟. Et cū ſpiritu tuo. Orem9.

Abſolue queſumus domine
animã famuli tui. N. ab oī
vinculo delictorum: vt in reſurre/
ctionis glia inter ſctōs ⁊ electos
tuos reſuſcitatus reſpiret. P xp̄m
dñm noſtrū. ℟. Amē. Tū ſedent
oēs ⁊ chorus cantat reſponſoriū.

Libera me domine de morte
eterna: in die illa tremenda.
Qñ celi mouēdi ſunt et terra. Dū
veneris iudicare ſeculū per ignē.
℣. Tremens factus ſum ego: et ti/
meo dū diſcuſſio venerit atq̃ ven
tura ira: Quãdo celi. ℣. Dies illa
dies ire calamitatis ⁊ miſerie dies
magna ⁊ amara valde. Dū vene/

Tertius pla/tus eadẽ fe/cit qd ſecun/dus..

Quartus p/latus idem facit qd alii fecerunt.

E

ris. ℣. Reqem eternā. Libera me
dn̄e. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon
Kyrie eleiſon. Incepto reſponſo-
ſorio diaconus cuꝫ thuriferario ⁊
alio portāte aquā bn̄dictā accedit
ad dextrā pontificis q miſſaꝫ cele-
brauit in capite loci ſedentis q re-
incepto rn̄ſorio. Libera imponit
incenſuꝫ vt ſ̄. Et cuꝫ dr̄ Kyrie elei-
ſon ſurgunt oēs detectis capitibꝰ
⁊ vltio Kyrie eleiſon dicto. Idem
pontifex dicit voce cōpetenti. Pr̄
nr̄. Qd ſecrete complet: ⁊ interim
aſpgit ⁊ incenſat vt alij: ⁊ cum ad
locuꝫ ſuuꝫ redierit dicit ℣. Et ne
nos inducas in. ℟. Sed libera
nos a malo. ℣. A porta inferi. ℟.
Erue dn̄e aīam eius. ℣. Requi-
ſcat ī pace. ℟. Amē. ℣. Dn̄e exau
di orōnē meā. ℟. Et clamor me-
us ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiſcuꝫ.
℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.
Abſolue q̄ſumus dn̄e animā
famuli tui. N. vt defunctus
ſeculo tibi viuat: ⁊ que ꝑ fragilita-
tem carnis humana ꝯuerſatione
cōmiſit tu venia miſericordiſſime
pietatis abſterge. Per chrm̄ dn̄m
nr̄m. ℟. Amen. Deide dicit idem
pontifex. ℣. Requiem eternā do-
na eis dn̄e. ℟. Et lux ꝑpetua luce-
ceat eis. Tum duo ex cātoribus di
cunt alta voce. Requieſcant in pa-
ce. ℟. Amen. Quo dicto pontifi-
ces ſeu prelati ipſi q mitris vtunꝶ:
illas recipiunt: ⁊ omnes eo ordine
quo venerunt reuertunꝶ ad ſacri
ſtiā vel alium locum idoneuꝫ vbi
deponūt ſacras veſtes: ⁊ ad pro-

Ille q cele-
brauit idem
facit qd alij
quatuor fe-
cerunt.

pria quiſqꝫ reuertiꝶ vbi vero com
mode q̄tuor ꝑlati q poſt miſſam
vt ꝑferꝶ abſoluāt haberi non poſ
ſunt: aut ita abſoluere ꝯſuetuꝫ nō
ſit: celebrās ſolus paratꝰ vt ſupra:
poſt miſſam ꝑcedentibus oībus
ſupra ordinatis: ⁊ capellanis ſuis
ipſum ſequentibus: accedit ad ſe-
pulchrū defuncti: aut alium locuꝫ
vbi huiuſmodi abſolutiones fie-
ri ſolent: ⁊ ibi ſtans in loco ſuo ſu
pradicto dicit. Non intres in iu-
diciū cū ſeruo tuo ⁊c̄. In tono pre
dicto. Quo dicto ſedet: ⁊ chorus
cantat Reſponſoriuꝫ. Libera me
dn̄e ⁊ Kyrie eleiſon. vt ſupra. Pō
tifex vero imponit incenſuꝫ ac aſp
git ⁊ incenſat vt ſupra: deide dicit
orationem ex dictis quinqꝫ quam
maluerit: ⁊ in fine dicit Requiem
eternam. vt ſ̄. tuꝫ redit ad ſacriſtiā
vbi depoſitis ſacris ad propria re
uertitur. ¶ De miſſa pro defun-
ctis que coram pontifice celebraꝶ.

Qn̄ ꝑlati ꝑ-
dicti non ha-
bentur infra
ſcripto mo-
do fiat offici
um.

Um autem miſſa ce-
lebratur coram pon
tifice pro defunctis:
pontifex hora cōpe-
tenti venit ad eccle
ſiam cū ſua cappa pontificali orās
ante altare: ⁊ more ſolito dicit In
troibo: ⁊ ꝑficit confeſſionem cum
ſacerdote: incenſo etiam non vtiꝶ
in iſta miſſa: niſi ad oblata poſt of
fertorium: ⁊ ad altare ⁊ alia more
conſueto: ⁊ celebrans ſolus incen
ſatur: ⁊ pontifex deinde etiaꝫ ſacra
mentum per ſubdiaconuꝫ cum ele
uatur. Incenſuꝫ tamen pro incen

In miſſa pro
defunctis q̄
celebraꝶ co-
ram pōtifex
nō dicit ꝯfeſ
ſionē nec in-
cēſo vtiꝶ niſi
ad oblata ⁊
alia q̄ ſunt ī
textu nō ſūt.

ſatione ſacramẽti nõ imponit põtifex: ſed vnus ex accolitis. Canonici nõ veniũt ad circulũ ad Sanctus, neqꝫ ad Agnꝰ. Sed illa oĩa dicit cum capellanis ſuis aſſiſtentibus: ⁊ prout in alijs miſſis legit introitũ: ⁊ alia: vno capellano librum: ⁊ alio candelaꝫ ante ipſum tenentibus nõ daᷣ aliqua benedictio a põtifice: neqꝫ ad euãgelium neqꝫ ad aquã pro oblatiõe: Subdiaconus nõ vadit ad oſculũ poſt epiſtolã: neqꝫ põtifex oſculatur librum euangelioꝝ: neqꝫ ſubdiaconus tenet patenã poſt oblationẽ: neqꝫ daᷣ pax: neqꝫ põtifex dat benedictionez in fine miſſe: neqꝫ indulgentias pontifex ⁊ alij oẽs ad orõnes primas ⁊ vltimas miſſe: ⁊ a dicto Sanctus. vſqꝫ ad Agnus dei: ſed põtifex ſup faldiſtorio ante altare poſito: vel alias ſecũdum loci diſpoſitionẽ: ⁊ huiuſmodi genuflexiones etiã fiũt in oibus diebus ferialibus: ⁊ ieiunioꝝ: quando miſſa de feria celebratur: excepto a paſcha vſque ad octauam pentecoſtes. ❡ De miſſa priuata quam põtifex audit.

QUando autẽ põtifex audit miſſaꝫ priuatã quotidiano ſuo habitu indutus: genuflectit a parte euãgelij apud faldiſtoriũ ſibi paratuꝫ: ⁊ ſup illud procumbit ſemp: cuꝫ deuotione manibus iũctis. Surgit quãdo dr̃ euãgeliuꝫ. Finito euãgelio iteruꝫ genuflectit: ⁊ aliqs ex dignioribꝰ portat miſſale ad oſculãduꝫ pontifici: idẽ fit de pace. In fine miſſe ſacerdos vertit ſe ad pontificẽ q̃ſi licẽtiã petiturus ꝓ dãda bñdictione: ⁊ pontifice annuẽte bñdicit vt moris eſt. In miſſa aũt pro defunctis non oſculaᷣ euãgelium: neqꝫ daᷣ pax: alia aũt fiũt vt s̃. ❡ Sequitur de diuerſitate colorũ.

Pontifex oſculaᷣ euãgeliũ poſt quã lectũ eſt, ⁊ defertur ei miſſale ad oſculãdũ idẽ fit de pace.

CIrca diuerſitatẽ colorũ qbus romana eccl'ia in officijs vtitur ſm temporis diuerſitatẽ ſciẽdum eſt: q ſctã romana eccl'ia quinqꝫ coloribus vtiᷣ in ſacris veſtibus. vꝫ: Albo: Rubeo Viridi: Violaceo ⁊ nigro: qdam aũt violaceũ ⁊ nigrũ ꝓ vno reputant. ❡ De colore albo.

Sacerdos bñdicturus poſt miſſam, vtiᷣ ſe ad põtificẽ ⁊ õ eiꝰ ꝯſenſu bñdicit populo.

ALbo colore vtiᷣ a veſperis vigilie natiuitatis dñi vſqꝫ ad octauaꝫ epiphanie iclũſiue exceptis feſtis martyrũ q̃ interueniũt. Feria qnta i cena domini. Sabbato ſctõ in officio miſſe: ⁊ ab illo die vſqꝫ ad octauã aſcẽſionis dñi incluſiue: quãdocũqꝫ officium de tẽpore agiᷣ: ꝑter dies rogationũ: ⁊ ꝑter miſſam q̃ diciᷣ in die ſci marci. De officio letanie. In oibus feſtis glioſe virginis marie. In receptione tñ cãdelarũ. In feſto purificationis beate marie virginis vtiᷣ colore violaceo: ⁊ poſtea in miſſa albo. In feſto ſctẽ trinitatis In feſto oium ſanctorũ: In feſtis angelorũ: In feſto natiuitatis ſancti ioannis baptiſte: In principali feſto ſancti ioannis euangeliſte:

Colore albo quo tempore vtẽdũ ſit.

In cõuerſione ſancti pauli: In ca
thedra ſancti petri: In feſtis oiuꝫ
cõfeſſorū: ⁊ oium ſanctorū q̄ mar
tyres non ſunt: In chriſmãdo: In
dedicationibus eccl'iarū: ⁊ p octa
uas feſtoꝝ p̄dictoꝝ q̄ octauis: ha
bent: quãdo de ipſis octauis agi
tur. ¶ De colore rubeo.

Colore rubeo quo tpe vtendū ſit.

Rubeo colore vtif a vigilia
penthecoſtes in miſſa vſqꝫ ad ſab
batū poſt feſtū ipſū icluſiue: In fe
ſtis ſancte crucis: In feſto decola
tionis ſācti ioãnis baptiſte. In fe
ſto oium apl'oꝝ ⁊ euãgeliſtaꝝ: pre
ter principale feſtū ſancti ioannis
euãgeliſte: ⁊ preter feſtū cõuerſio
nis ſancti pauli: ⁊ cathedre ſancti
petri. In feſtis omniū ſanctoruꝫ ⁊
ſanctarum martyꝝ: preter feſtum
ſanctoꝝ innocētuꝫ quando extra
dominicã venit tunc enim viola
ceo vtitur: ⁊ ſi in dominica venit
vtif rubeo: ⁊ in octaua rubeo qua
cunqꝫ die venit: ⁊ eodē colore ru
beo vtendū eſt per octauas pre
dictoꝝ feſtoꝝ que octauas habēt
quando de ipſis octauis agif. Et
in degradatione clericorum ⁊ pre
latorum cuiuſcunqꝫ ordinis.

¶ De colore viridi.

Viridi colore vtēdū qñ ſit.

Viridi colore vtitur inter o
ctauã epiphanie ⁊ ſeptuageſimaꝫ:
⁊ inter feſtū pentecoſtes ⁊ aduen
tum: quando dominicale officiuꝫ
agitur excepto feſto trinitatis tan
tū: quo vtitur colore albo vt ſupra
dictum eſt. ¶ De colore violaceo.

Colore violaceo vtēdū qñ ſit.

Violaceo colore vtitur a pri
ma dñica aduentus vſqꝫ ad
miſſam in vigilia natiuitatis do
mini incluſiue: ⁊ a ſeptuageſima
vſqꝫ ad officiuꝫ miſſe in vigilia pa
ſche excluſiue: quãdocunqꝫ in pre
dictis tēporibus officium de tem
pore agitur: excepta quinta feria
in cena domini: in qua vtitur albo:
⁊ feria ſexta i paraſceue in qua vti
tur nigro. Et eſt intelligenduꝫ ꝙ
ſabbato ſancto in toto officio qđ
agitur ante miſſam vtendum eſt
violaceo colore: excepto ꝙ diaco
nus qui cantat benedictionem ce
rei: indutus eſſe debet dalmatica
alba. Sed benedictione cerei can
tata diaconus ipſe amota dalmati
ca aſſumit planetam violacei colo
ris: ⁊ tenet eã vſqꝫ ad officiuꝫ miſ
ſe. In quatuor tēporibus. In vigi
lijs ſanctorum in quibus eſt ieiu
nium indictum quando miſſa de
vigilia dicitur. In diebus roga
tionū: ⁊ in miſſa q̄ dr̄ in die ſancti
marci de officio Letanie. In feſto
ſanctorum innocentum: quando
extra diem dominicam occurrit.
In feſto purificationis beate ma
rie: in receptione cãdelarum: ⁊ in
proceſſione: ⁊ in die palmarum in
proceſſione. Et eſt notanduꝫ ꝙ ſi
aliquo dictoꝝ dierum quo colore
violaceo eſt vtendum pōtifex cele
braret: diaconus ⁊ ſubdiaconus
vti debent planetis plicatis ante
pectus: quas nō accipiūt niſi pon
tifice totaliter parato: tūc eas ca
piunt ⁊ manipulos: exceptis ter
tia dominica aduētus qua canta
tur introitus: Gaudete ⁊ quar

ta dñica q̃drageſime qua cantat̃
introitus. Letare hieruſalez. His
duabus dominicis miniſtri pre/
dicti vtuntur dalmatica ꝛ tunicel/
la. ¶ De colore nigro.

Coloꝛ nigro in paraſceue ꝛ officio de/functoꝝ vti debet.

Nigro colore vtit̃ feria ſexta
in paraſceue: ꝛ in miſſis de/
functoꝝ. Sciẽdũ eſt tamẽ ꝙ die/
bus qbus eſt vſus nigri coloris:
vti violaceo nõ eſt inconueniẽs.

¶ De mitra.

Quib⁹ tpi/bus vti de/beat põtifex mitra ſolen/ni.

Mitra aurifrigiata non vtit̃
eccleſia romana ab aduẽtu domi/
ni vſq₃ ad feſtum natiuitatis dñi:
excepto in dñica Gaudete nec a ſe
ptuageſima vſq₃ ad feriam quin/
tam maioris hebdomade: excepto
dominica quarta quadrageſime q̃
cãtatur Letare hieruſalẽ. ꝛc. Nec
in oibus vigilijs de qbus ieiunia
celebrãtur: nec in omnibus qua/
tuor tẽporibus: nec in rogationi/
bus nec in letanijs: nec in officijs
defunctoꝝ: nec in feſto innocen/
tũ: quo etiam violaceis veſtimen
tis vtimur: niſi venerit in dñica.
In feria quinta maioris hebdoma
de vtitur. In ſexta feria nõ vtitur.
In ſabbato ſancto in miſſa tantũ
vtitur: ꝛ poſtea a paſcha vſq₃ ad
aduentum: ꝛ a natiuitate domini
vſq₃ ad .lxx. ꝛ in oibus feſtis du/
plicibus: ꝛ nouem lectionum to/
tius anni. In feſto ſancti marci vti
tur in miſſa tantũ. In benedictio/
nibus aũt ꝛ cõſecrationibus vti/
tur mitra: ꝓut ſupra in locis ſuis
eſt notatum. ¶ De Gloria in ex/
celſis. Pax vobis: ꝛ Ite miſſa eſt.

Quib⁹ die/bus dicende ſunt Gloria in excelſis. Pax vobis ꝛ Ite m̃ eſt.

Dominica pͥma aduẽ
tus vſq₃ ad natiuita
tẽ dñi nõ cãtat̃ Glo
ria in excelſis. Niſi in
feſtis nouẽ lectionũ.
A .lxx. vſq₃ ad paſcha ſimiliter nõ
cãtat̃: niſi in feſtis nouẽ lectionũ:
ꝑterq₃ in quita feria cene dñi. In
reliqs autez diebus dñicis: ꝛ fe/
ſtiuis generaliter cantat̃. Et nota
ꝙ ſi infra hebdomadã cãtat̃ miſſa
de dñica: vel de cruce: aut de bea/
ta virgine: ſeu alia votiua: nõ dici/
tur Glia in excelſis. Dr̃ aũt ſemp in
miſſa Glia in excelſis. qñ Te de/
um laudamus dicit̃ in matutinis.
Et notãdũ ẽ ꝙ qñcũq₃ i miſſa di/
cit̃ Glia i excelſis. Pontifex di/
cit ante primã oꝛonẽ. Pax vobis.
Et in fine miſſe dicitur. Ite miſſa
eſt. Qñ aũt nõ dicit̃ Gloria in ex/
celſis Põtifex dicit Dñs vobiſcũ.
Et in fine miſſe dr̃ Benedicamus
dño. ¶ De credo.

Quibus die bus dici de/bet Credo. in miſſa.

Credo i vnũ deũ. dr̃
in oib⁹ dieb⁹ dñicis
totius anni: etiam ſi
de aliquo feſto miſſa
dicatur: de quo alias Credo. nõ eſ
ſet dicendũ. In pͥma miſſa natiui/
tatis dñi: ꝛ ad oẽs alias miſſas il/
lius diei: ꝛ deinceps ꝑ totaz octa/
uã. In octaua bti ioannis euange
liſte. In epiphania dñi: ꝛ ꝑ totam
octauã. In cõuerſione ſcti pauli.
In oibus feſtiuitatib⁹ btẽ marie
virginis: ꝛ ꝑ earũ octauas. In ca
thedra ſcti petri: Feria qnta in ce
na dñi i ecclijs ꝛ illa miſſa vbi criſ/

ma ꝯficit: non in alijs. In reſurre
ctiõe dñi: ⁊ p totã octauã. In feſto
aſcẽſionis dñi: ⁊ p totã octauã. In
feſto pẽte. ⁊ p totam oct. In feſto
corpis chri: ⁊ p totã octauã. In fe-
ſto ſci ioãnis añ portã latinã. In fe
ſto aploꝝ petri ⁊ pauli: ⁊ p totam
octauã. In feſto ſci petri ad vincu
la. In octaua ſcti laurẽtij: eo ꝙ ve-
nit infra octauã btẽ virginis. In
feſtiuitatibus ſctẽ crucis. Omniũ
aploꝝ. Angeloꝝ: euangeliſtaruȝ.
Quatuor doctoꝝ: ⁊ ſancti barna-
be. In feſto oĩum ſanctoꝝ: ⁊ in oĩ-
bus ꝯſecrationib⁹ eccliaꝝ: altariũ:
⁊ põtificũ.

¶ De baculo paſtorali.

Quibus tẽ-
por b⁹ vti de
beat ponti-
fex baculo
paſtorali.

Pontifex in ſua ciuita
te. ⁊ dioceſi tñ bacu
lo paſtorali vti dȝ: ⁊
etiaȝ extra illas vbi-
cũqȝ ꝯſecratiões ſeu
ordinationes ſecerit: aut bñdictio
nes perſonales his tpibus vȝ in
oĩbus ꝓceſſionibus: ⁊ tũc ſi ꝓceſ-
ſio ſit longa: eũ deferri faciat ante
ſe p vnũ ex capellanis ſuis: pluuia
li indutũ. Si vo breuis ſit ꝓceſſio:
ipſe pontifex ſiniſtra ſua ipſum de-
ferre poterit: i veſpis põtificalib⁹:
ipſo pontificaliter parato: eundo
de ſacriſtia ad altare: ⁊ redeundo.
Dũ cãtat Magnificat in fine duȝ
populo bñdicit: i miſſa pontificali
cũ parat⁹ de ſacriſtia ad altare ꝓce
dit: ⁊ cũ reuertit. Cũ accedit de ſal
diſtorio ante mediũ altaris vt con
feſſioñe faciat dũ euãgeliũ dr. Cuȝ
pontifex ipſe ſermoñe facit ad po-
pulũ: ⁊ cũ in fine populo bñdicit.
Quotieſcunqȝ ſacris veſtibus pa
ratus populum alloqtur: ⁊ admo
net: ac populo ſolenniter bñdicit
baculum in manu tenere debet.
Similiter ⁊ in illis actibus in qui-
bus ſupra in ſuis locis eſt notatũ.

¶ De benedictione pontificali.

Forma ſolen
nis benedi-
ctionis que
dat per pla-
tos q ex pri-
uilegio cruce

Pontifex legatus de
latere. Patriarcha:
vel archiepſ: aut epſ
q ex priuilegio cruce
vti poteſt: cũ populo
bñdicit: ſiue ſit in altari: ſiue i ſede:
vnus ex capellanis ad hoc deputa
tus: ante ipſuȝ crucẽ ſuã tenet cõ-
gruẽti diſtãtia: ad quã verſus põti
fex detecto capite dicit. Sit nomẽ
dñi bñdictũ ⁊c. Et populo vt mo
ris eſt bñdicit. ¶ Si vero epſ ſit:

Forma bene
dictionis epi
ſcopi q non
habet vſum
crucis.

q cruce nõ vtat: ſtãs in altari: vel
ſede ſua cũ mitra ſi ea tũc vtat: vel
ſi nõ ſit paratus capite coopto ver
ſus ad altare dicit. Sit nomẽ dñi
bñdictũ ⁊c. Et populo vt moris
eſt benedicit. Et ſi caſu aliquo acci
deret ꝙ legatus de latere: aut ali-
us ex pdictis populo bñdicturus:
cruceȝ ante ſe nõ haberet: bñdicit
cũ mitra vel capite coopto vt epſ.
Hmõi aũt ſolẽnis bñdictio dat p
põtificẽ finita miſſa quotieſcunqȝ
ſolẽniter celebrat. Singulis dñi-

Qñ danda
eſt ſolennis
bñdictio.

cis diebus quando ſumme miſſe
intereſt. in oĩbus feſtiuitatib⁹ ſal-
uatoris noſtri: beate Marie virgi
nis apoſtoloꝝ: martyrum: confeſ
ſorũ ⁊ virginũ: in dedicationibus
eccleſiaꝝ ⁊ altarium ac in anniuer
ſario earundẽ in ꝯſecratiõib⁹ epoꝝ

ruʒ: in bn̄dictionibus reguʒ: regi narum: abbatuʒ: abbatiſſaʒ: ⁊ virginuʒ: in ordinationibus clericoruʒ: ac alias vt ſupra ſpecialiter reperit̄ expreſſum: ⁊ etiā poſt veſperas feſtiuitatum maiorum ⁊ principaliuʒ: ac dn̄icis diebus. ¶ De officio capellani pōtifici aſſiſtētis

Quotieſcūq̃ pōtifex ſolēniter eſt celebraturus: tā in veſperis q̄ in miſſa vnus ex dignioribus eccleſie ſuperpellicio ⁊ deſup pluuiali coloris tēpori ꝯuenientis indutus: pōtifici aſſiſtere debet. Is librum miſſalem ſeu alium: quo pontifex in officio vti debebit ordinat: ⁊ ſignat oīa per pōtificem dicēda: Et cum tēpus erit ſtās ad ſiniſtrā pōtificis: oſtendit ei digito ſuo oīa ꝑ eum dicenda: ⁊ etiā vbi opus erit clam voce demiſſa eū monet. Incepta aīa ante Magnificat. Pōtifici nauicellaʒ offert vt imponat incēſum: ⁊ illius benedictionē petit dicēs. Bn̄dicite pater reuereñ. Deinde ante altare pōtifici thuribulum offert vt incenſet altare. Altari incēſato thuribuluʒ ab eo reaccipit: ⁊ incenſat primuʒ ipſum pōtificem: ter ducēs thuribulum: deide alios oēs. Pōtifice manus lauante bacile ſuſtinet: ſimiliter ⁊ mātile cū pōtifex manus tergit. dicit aūt cuʒ pōtifice ꝑ miſſa Introi. Kyrie eleiſon. Et in terra. Patrē. Sāctus: ⁊ Agnus dei. Dicto ꝑ pōtificē offertorio: libruʒ miſſaleʒ cuʒ cuſſino portat ante pectus ad altare: niſi ſolitū ꝑ alium portari: vbi poſito deſup libro ſup cuſſino iueniat oronē. Suſcipe ſcē pr̄ ⁊c. Deide ſe retrahit extra cornu euāgelij vbi pōtificē expectat apud libruʒ offm̄ ſuū implet. Dicto ꝑ euʒ cū pōtifice Agnus dei. accedit ad dextrā pōtificis: ⁊ ibidē iuxta altare genuflex⁹ expectat quouſq̃ pōtifex dixerit orōneʒ Dn̄e ieſu chriſte ⁊c. Tuʒ ſurgit oſculat̄ altare ⁊ accipit pacē a pōtifice dicēte Pax tibi. cui rn̄det. Et cū ſpū tuo. Deinde pacē dat dignioribus: tū diacono q̄ eā dat ſubdiacono: poſtea ipſe aſſiſtens dat eā vni accolito: q ipſaʒ dat ceteris ſingulis dicens. Pax tibi illiꝭ ſimiliter rn̄dentib⁹. Et cū ſpū tuo. Curſu pacis pacto: reuertit̄ ad altare vbi officiū ſuuʒ exequit̄. Peracta cōione ꝑ pontificem portat miſſalē libruʒ cū cuſſino a cornu euāgelij ad cornu epl̄e: ⁊ ſi nō fuit ſermo: ipſe aſſiſtēs publicat indulgētiā ꝑ pōtificeʒ ꝯceſſam. Et quotieſcūq̃ pōtifici nauiculā offert aut thuribuluʒ vel qd̄ aliud illud oſculat̄: ⁊ cum pōtifex id ſibi reſtituit: debet ſemper eius manū oſculari. ¶ De officio diaconi pōtifici in miſſa miniſtrātis.

Diaconus pōtifici in miſſa miniſtraturuꝭ anteq̄ʒ pontifex ſua paramenta accipiat ſe parat oībus paramētis dēpto manipulo: ⁊ niſi planeta ante pect⁹ plicata v tēdū eſſet

Capellanus pōtificis pluuiali indut⁹ miſſalē ⁊ aliū librū quo epūs vti dʒ ordinat ⁊ ſignat ⁊ pōtifici digito demonſtrat: ⁊ alia facit vt in textu habet̄.

Diacon⁹ pa-
rat epm mi-
trã ⁊ birre-
tū ipõit: ⁊
alia vt in te-
xtu facit.

quã ⁊ manipulũ primũ accipit: põ
tifice oībus paramẽtis induto: tẽ
pore cõgruẽti pontifice paramen
ta capere volẽte accedit ad dexte-
rã: ⁊ ſubdiaconus ad ſiniſtrã põti
ficis: ⁊ cũ alijs induunt põtificem
oībus paramentis põtificalibus
eo ordine prout ſupra in miſſa põ
tificali dictũ eſt. Põtifice induto
diaconus capit manipulũ ⁊ plane
tã ante pectus plicatã ſi ea ſit vten
dum. Is cũ põtifice dicit. Introi-
bo ⁊c̃. Kyrie eleiſon. Et in terra.
Sãctus. ⁊ Agnus dei. Et põtifici
exiſtenti apud altare birretum ac
mitrã imponit: ⁊ etiã deponit. Di-
cto graduali vel ante aut poſt iu-
xta diſtãtiã loci: librũ euangeliorum
manibus accipiẽs ante pectus por
tat: ac ſuper mediũ altaris ponit.
Tũ accedit ad põtificẽ: ⁊ eius ma-
nuz oſculatur. Deinde reuertitur
ad altare: corã quo genuflexus di
cit. Munda ⁊c̃. Quo dicto accipit
librum de altari: quẽ portãs ante
pectus: reuertit̃ ad põtificẽ: ⁊ corã
eo genuflexus: petit ab eo benedi
ctionẽ dicẽs. Iube dõne benedi-
cere. Deinde accedit ad locũ ⁊ can
tat euãgeliũ. Et cũ dicit Initiũ vel
Sequẽtia ſcti euãgelij ⁊c̃. Signat
primo librũ: deinde ſeipſum in frõ
te: ore: ⁊ pectore. Cuz rñdet̃ a cho-
ro Glĩa tibi dñe. Accepto thuri-
bulo a thuriferario: incẽſat librũ
prio in medio. Deinde a dextris li
bri. Tum a ſiniſtris illius: ⁊ conti-
nuat. Si vero põtifex celebrãs nõ
ſit in ſua eccleſia: q ꝓpterea ſedeat
in faldiſtorio prope altare: tũc dia
conus poſito libro ſuper altare ac
cedit ad pontificẽ: ⁊ illi nauiculaz
offert vt imponat incẽſum ſuper
thuribulo: Tum reuertitur ad al
tare: ⁊ alia facit vt ſupra dictũ eſt.
Finito euãgelio redit ad pontifi-
cem: ⁊ illuz poſtq̃ꝫ euãgelium oſcu
latus fuerit incenſat. Si autẽ pon
tifex ſit in ſede ſua põtificali: tunc
aſſiſtens incenſabit nõ aũt diaco-
nus: ſi predicãdũ ſit: finito ſermo-
ne accedit ante pontificẽ corã quo
ſtans capite inclinato dicit. Cõfi-
teor ⁊c̃. prout ſupra in miſſa põti-
ficali ordinatuz eſt. Poſtq̃ꝫ dictũ
fuerit ſ Credo. Et incarnatus eſt.
Accipit de credentiã burſam cum
corporale: ⁊ eã portat reuerẽter ad
altare: ſuper quo corporale extẽdit
⁊ burſaz in cõueniẽti loco ibidem
ponit: ⁊ ad altare pontificem expe
ctat: eiqꝫ ante altare accedẽti mi-
tram extrahit. Si autẽ pontifex ſe
deat in faldiſtorio: tũc dicto offer
torio per pontificez ei mitrã impo
nit: ⁊ anulos ac chirothecas extra
hit: ⁊ eo manus lauãte mappulaz
a ſuo latere tenet: tum põtifici im-
ponit anulos: ⁊ ipſum ad altare a-
ſcẽdentez ſuſtinet ad ſiniſtrã. Of-
fert deinde põtifici patenã cũ ho-
ſtia. Tum vinũ in calicẽ imponit:
⁊ pontifici an ſatis ſit oſtendit: ac
impoſita pro ſacrificio ꝑ eũ aqua
ſubdiacono ampullã per pedẽ te-
nẽte calicẽ ipſum ſimul cũ põtifice
offert dicens cũ eo. Offerimus ti
bi ⁊c̃. Tuz tradit patenã ſubdiaco

no: offert deinde nauiculam pontifici vt incenſuʒ imponat in thuribulo: petens illud benedici: quo impoſito offert thuribulū: deinde dextra manu pedeʒ calicis: ⁊ ſiniſtra manicā dalmatice ac planetam in brachio dextro pōtificis tenet ne pōtificē impediat. Incēlata oblatione: pōtificem a dextris ſuſtinet vt incenſet altare: quo incenſato accipit a pōtifice thuribulum: ⁊ eum incenſat. Deinde alios oēs. Aduertit ad calicem quotieſcunqʒ ſup illū pōtifex benedixit: ⁊ pedem calicis digitis dextre manus tenet: ne ſcādalum fiat. Ac ſepius planetam aptat pontifici ne eū ipediat: pallam quoqʒ de calice quoties expedierit deponit ⁊ reponit reuerenter. Dicto Agnus dei cū capellanus aſſiſtēs pro capienda pace a pōtifice a libro recedit. ipſe diaconus vadit ad librū miſſaleʒ: ⁊ illius curā habet: ac pontifici oīa p eū dicenda oſtēdit quouſqʒ curſu pacis peracto capellanus aſſiſtens ad librū ipſuʒ reuertat. Pontifice cōmunicato ſi capellanus aſſiſtens reuerſus ſit ad librum: vinuʒ infundit in calicē ⁊ aquā ſi placet vt pontifex ſe purificet. Deinde ſibi birretuʒ imponit ⁊ mitrā vt manus lauet: qui dū lauat: mātile a ſuo latere tenet ac eo loto ⁊ terſo: deponit ſibi mitraʒ ⁊ birretum: ac capillos cum birreto explanat. Tū ſi aſſiſtens reuerſus non ſit: portat miſſalē cuʒ cuſſino ad cornu epl'e. Cum pontifex dicit orones: ⁊ alia ſtat poſt euʒ ſpatio cōgruenti more conſueto. Finita vltima orone per pontificem: ⁊ a choro rñſo Amē. verſus ad populum dicit. Ite miſſa eſt. Si ſit dicēdū: vel verſus ad altare dicit Benedicamus dño. aut Requieſcāt in pace. Si ſit pro defunctis celebratum. Tū dicto per pōtificeʒ Placeat ⁊c. Imponit ſibi birretum ⁊ mitrā vt populo benedicat: quo facto ſuo ordine ante pōtificē vadit vſqʒ ad locum vbi paramenta deponere debet: vbi paramentis oībus adiuuāte ipſum ſubdiacono pontificem exuit. Deinde ſua deponit: ⁊ vadit in pace. Quotieſcunqʒ autem nauiculam aut thuribuluʒ vel quid aliud pontifici offert: debet pōtificis manum oſculari. Similiter ⁊ quādo pontifex illud ſibi reddit.

¶ De officio ſubdiaconi pontifici in miſſa miniſtrantis.

Subdiaconus pōtificē calciat manipulū ei īponit ⁊ alia facit q̄ habent in textu.

Subdiaconus in miſſa pontifici miniſtraturus ſe parat cū diacono oibus paramētis ordini ſuo cōuenientibus anteqʒ pōtifex ſua paramenta accipiat: excepto manipulo ⁊ niſi planeta ante pectus plicata vtendum eſſet: quā ⁊ manipulum accipit: pontifice totaliter parato: hic pōtifice pſalmos: Quā dilecta: cum alijs dicente: ſandalia cum caligis: aliqua mappula de ſerico cooperta: ambabus manibus ante ſe eleuata portat ad pōtificeʒ: ac ei illa induit. Quib⁹ indutis: ac oro-

nibus oibus poſt dictos p̄s. **Quá
dilecta** ⁊c̄. poſitis finitis ſtans ad
ſiniſtraʒ pōtificis: diacono ſibi ad
dexterá aſtāte: induit pontificē oī/
bus paramētis eo ordine: ꝑut ſu/
pra in miſſa pontificali dictuʒ eſt:
quo induto capit manipulū ſuum
⁊ planetá plicatá ante pectus ſi ea
ſit vtēdū: deinde accipit librū euá/
geliorū: ⁊ intus manipulū pōtifi/
cis: quē pōtifici cum in cōfeſſione
dicit. **Deus tu cōuerſus** ⁊c̄. impo
nit: ⁊ eius manū ſiniſtraʒ oſculať:
tum ꝑuenit ad cornu euágelij alta
ris ⁊ ibidē pontifici poſtq̄ʒ altare
oſculatus fuerit librū euangelioꝝ
apertū porrigit oſculáduʒ. Cū pō
tificē dicit. **Introibo. Kyrie eleiſō
Et in terra. Patrē. ⁊ Agnus dei.**
Pontifice orōnes aut alia dicēte
ſtat poſt diaconū more conſueto.
tēpore opportuno accedit ad locū
vbi epl'aʒ eſt dicturus: qua lecta re
uertiť ad pōtificē: ⁊ corá eo genu/
flexus epl'ariuʒ ei p̄bet: ſupra queʒ
pontifex dextrá manū ponit: quaʒ
ipſe oſculať niſi celebreť ꝑ defun/
ctis. Tum ſurgit ⁊ ſtás tenet ante
pontificē librū miſſaleʒ: quouſqʒ
pontifex ex eo legerit epl'am: ⁊ alia
vſqʒ ad euágeliū incluſiue: poſtq̄ʒ
pontifex offertoriū dixerit: ſubdia
conus accipit mappulá circa collū:
⁊ calicē cum purificatorio: patena
deſuꝑ poſita cū hoſtijs ⁊ palla. Et
cū pontifex ad altare accedit vadit
ipſe poſt euʒ ad cornu epl'e cū cali
ce ⁊ aliis predictis q̄ dat diacono.
Deinde accipiens ampullam vini
de manib⁹ accoliti illá miſtrat dia/
cono: tum ampullá aque de manu
eiuſdē accipiēs: oñdit pontifici di/
cēs. **Bñdicite pr̄ reueren.** q ſuper
eá ſignuʒ crucis facit: ⁊ ipſo ſubdia
cono ampullá ꝑ pedeʒ tenēte dia
conus infundit puſillū aq̄ ī calicē:
⁊ reſtituta ampulla aq̄ accolito ca
pit patená a diacono quá ſtás cō/
petenti ſpatio poſt pontificeʒ ⁊ dia
conum: tenet quouſqʒ dixerit **Pr̄
nr̄.** Tunc redit ad altare: ⁊ eá dat
diacono: niſi ꝑ defunctis celebre
tur: q2 tunc non petit aquá bñdicā
nec patená tenet: dicto **Agn⁹ dei.**
ꝑ pontificeʒ cuʒ diacon⁹ de miſſali
pontifici miniſtratur⁹ ad ſiniſtraʒ
pontificis acceſſerit: ipſe ſtat a dex
tris: ac de calice pallam amouet: ac
pontifice cōicato: ſi capellan⁹ aſſi/
ſtens ad librū nondū ſit reuerſus/
vinū infundit in caliceʒ: ⁊ aquá (ſi
placet) vt ſe pōtifex purificet: quo
facto vadit ad ſiniſtrá pontificis:
mūdat caliceʒ: ⁊ corpalia plicat ac
oīa reportat ad credentiá. Deinde
poſt diaconuʒ ad locuʒ ſuuʒ reuer
tiť. Data bñdictione ꝑ pōtificē: eū
paramentis exuit: adiuuáte diaco
no: ⁊ vadit ī pace.

¶ De officio capellani de mitra pontifici ſeruiētis.

Uádocunqʒ pōtifex ſiue ī miſſa: ſiue alio officio diuio: aut al's ī cuiuſuis rei ꝯſecra/ tione aut bñdictiōe mitra vtiť hr̄e dʒ capellanuʒ ſuꝑ/ pellicio idutuʒ: q tobaleá ſericá lō gá tʒ a collo añ pect⁹ hinc ⁊ inde de/

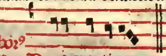
Capellanus de mitra cuʒ ſuꝑ pellicio indut⁹ toba/ liá ſericaʒ in collo tenens mitraʒ tenet ⁊ eá diacono dat ep̄o ipo/ nendá ⁊ qñ deponiť eaʒ recipit ⁊ alia vt habentur ī textu facit.

pēdentez:⁊ retro pontificem ſtās cū tēpus ſit mitram recipit ab aſſiſtēte vel diacono ipſaz pōtifici deponente:⁊ eam p extremitates dicte tobalee tenēs conſeruat:quouſqz ſit pōtifici reiponenda. Tūc eā diacono aut capellano aſſiſtēti pbet vt p eum pontifici imponat. Subbiacono aūt alias impedito ipſe vittas mitre tenet vt pōtifici cōmodius imponat. In miſſa poſt offertoriū pōtifice incēſato ac manibus lotis mitrā ponit ſuper altare in cornu epl'e: quouſqz pōtifex cōicatus poſt purificationē ſit loturus. Tunc iterum eam reaccipit vt pontifici imponat. In veſperis vero capellano aſſiſtente alias impedito:aut etiam extra diuina: ac in rerū cōſecrationibus vel bñdictionibus in qbus aſſiſtēs ac diaconus ⁊ ſubdiaconus nō interſūt ipſe capellanus tēpore opportuno ſtans ante pōtificē: ei mitram imponit ⁊ deponit. ¶ Qñ ⁊ qualr ſolēnis epalis benedictio dz dari.

Solēnis epalis bñdictio dr̄, ⁊ dat ad miſſaz in dñicis diebus. In feſtiuitatib⁹ dñi btē marie apoſtolorūz martyrū ꝯfeſſoꝝ virginū. In dedicationib⁹ eccliaꝝ ⁊ altariū. In anniuerſario dedicatiōis eoꝝ. In ꝯſecratiōib⁹ epoꝝ. In bñdictionibus v̄ginū. In ordinatiōib⁹ clericoꝝ ⁊ i aliis ſolēnitatib⁹. Que bñdictio fit hoc modo. ¶ Naz poſt ꝯfōnē dñicā dicto. Per oia ſcla ſculoꝝ ⁊ rñſo Amē. Pōtifex ſubſiſtit:⁊ tūc particulaz hoſtie quā tenet inter digitos ſupra os calicis ſuper patenam caute deponit. Et mox inclinās reuerēter iūctis manibus corpori ⁊ ſanguini dñi patenā cuz oibus hoſtie pticulis calici ſuperponit: ⁊ totuz ſimul cū alba palla corporali decēter opit:⁊ poſt mitrā reſumit. Sane dū hec fiunt dicto p oia ſcl'a ſcl'oꝝ ⁊ rñſo Amē. Diaconus ad populū conuerſus baculum paſtoralem in manibus tenens dicit alta voce cum nota.

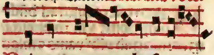

Humilia te vos ad bñdictionē.

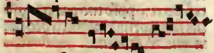

Et chor⁹ rñdet. Deo gra ti as.

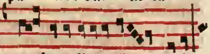
Vel in maioribus ſolēnitatib⁹ regentes chori vel alii aliq ante gradus p quos aſcēdit in pſbyteriuz cōſtituti ſtatim rñſo poſt per oia ſcl'a ſcl'oꝝ. Amen Cātāt alta voce.

Princeps ec cle ſi e

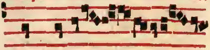

pa ſtor oui lis tu

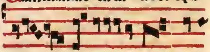

nos benedicere di gn eris

Tūc diacon⁹ ad illos ꝯuerſus ba-
culū paſtoralē tenēs ī manib⁹ dic̄.

Cum manſue tu di ne et cha

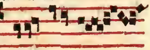

rita te humi liate vos ad

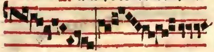

benedi ctio nem.

Quo di-
cto totus
chor⁹ di-
cit.

H ūili voce clamātes at

q3 dicentes De o grās

ſemp a ga m⁹.

Ep̄s ppl'z ſolēni
ter bñdictur⁹ p̄
us dicit ſequētē
oꝛonē ſecr̄. ⁊ hoc
ſuat ī oīb⁹ ſequētib⁹ bñdictiōib⁹.

Aperi dñe coꝛ meū ad bñdi-
cēdū nomē ſcm̄ tuū: mūda-
q3 coꝛ meu3 ab oīb⁹ vanis ⁊ iniqs
cogitatiōibus: vt exaudiri merear
depcās te ꝑ pplo tuo que3 elegiſti
tibi ſaluatoꝛ mūdi: Qui cū deo pr̄e
in vni. ⁊c̄. ℟. Amen. Poſtea ep̄s
mitratus ſe vertit ad ppl'm an̄ me
diū altaris. Tūc capellanus mini
ſter a dextris eius ⁊ diacon⁹ tenēs
baculū paſtoꝛalē in ſiniſtra manu
a ſiniſtris inclināt ſe ꝓfunde ꝯuer
ſis doꝛſis ad altare ſubdiacono co
rā ep̄o libꝛū bñdictionū apertū te
nēte. Pōtifex v̄o manib⁹ in altu3
extēſis imponit cubitos ſuos ſup
ſcapulas dictoꝝ miſtri ⁊ diaconi:
inchoās mediocri voce bñdictio-
nē ſolēnitati cōgruētē ꝓſequēs il
lā ī tono ſolito vſq3 ī finē. Cū aūt
ꝑuenerit ad illū locū Benedictio
dei ⁊c̄. Tūc ſubdiacon⁹ gēuflectit
ne ppl'i ꝓſpectū impediat. Et pōti
fex dicēdo. Et bñdictio dei pr̄is ✠
oīpotētis ꝓducit ſignū crucis ſup
ppl'm in meridionali ꝑte eccl'ie ma
nētē: dicēdo v̄o ⁊ fi✠lij ꝓducit il
lū coꝛā ſe ſup ppl'm ī ꝑte occidētali
ꝯſtitutū: ⁊ ſpūs ✠ ſci ꝓducit aꝑte
aqlonari. Quo facto ⁊ dicto man⁹
⁊ cubitos reducit vt p̄ius. Dictis
aūt v̄bis illis. Deſcēdat ſup vos ⁊
maneat ſemp. mox iūgit an̄ facie3
ſuā man⁹. Sicq3 manib⁹ iūctis re-
uoluit a parte dextra ad altare. Et
ſtati3 mitra depoſita diacon⁹ vel ip
ſe amouēs pallā coꝛꝑalē deſup ca-
licē ⁊ īclinās coꝛꝑi dñi reuerēter re
ponit patenā cū ꝑticulis hoſtie ſu
per altare in p̄ſtino loco: Reſum-
ptaq3 illa hoſtie ꝑticula quā p̄ius
ſup os calicis tenuerat: ⁊ ea ſupra
os calicis iteꝝ reducta dicit ī p̄ſtio
tono. Et pax ei⁹ ⁊c̄. q̄ dicēdo facit
ſolito moꝛe ī fūdo calicis tres cruces
cū ꝑticula ip̄a dicēs. Fiat ꝯmixtio
⁊c̄. dimittēs illā ī calicē miſſa3 ſoli
to more ꝓſeq̄t. Mas āt bñdictiōes
eccl'ia romana nō h3 ī vſu: ſ3 ī fine
miſſe dñt. Sit nomē dñi bñdictū
⁊c̄. Qñ vero hec ſolēnis bñdictio

daꝛ tūc nō ē neceſſe i fine miſſe ite
rū ſolēnit̄ bn̄dicere. Et qn̄ ep̄s au
dit alteri⁹ miſſaꝫ ipſe ſēp i fine miſ
ſe: ⁊ ēt poſt veſpas: ⁊ ēt mat̄. bn̄dic̄
dicēs. S it nomē dn̄i bn̄dictū ⁊c.
¶ Hic incipiūt bn̄dictiōes pōtifi
cales in dn̄icis diebus ⁊ feſtis ꝑci
puis ꝑ circulum anni. ¶ Benedi
ctio in dn̄ica prima de aduentu.

Omnipotēs de⁹ cu
ius vnigeniti aduē
tū ⁊ ꝓteritū creditis
⁊ futurū expectatis:
eiuſdē aduētus vos
illuſtratione ſanctificet: ⁊ ſua bene
dictione locupletet. ℟. Amē. I n
p̄ntis vite ſtadio vos ab oī aduer
ſitate defendat: ⁊ ſe vobis in iudi
cio placabilē oſtendat. ℟. Amen.
Q uo a cūctis pctōꝝ ꝯtagijs exu
ti: illi⁹ tremēdi examinis diē expe
ctetis interriti. ℟. Amē. Q đ vo
bis ipſe ꝑſtare digneꝛ: cui⁹ regnū
⁊ impiū ſine fine ꝑmanet i ſcl'a ſcl'o
rū. ℟. Amē. E t bn̄dictio dei oī
potētis pa ✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpūſ
✠ ſcti deſcēdat ſup vos: ⁊ maneat
ſemp. ℟. Amē. E t pax ei⁹ ſit ſem
per vobiſcū. ℟. E t cum ſpū tuo.
¶ v. iſte. Q đ vobis ipſe. cū ſequē
ti bn̄dictione dr̄ in fine oīum be
nedictionū ſequentiū ¶ Benedi
ctio in ſcd'a dominica de aduentu.

D Ominus ieſus xp̄s q ſacra
tiſſimo aduētu ſuo ſubueni
re dignatus eſt mūdo: aīas vr̄as
corporaqꝫ purificet a delicto. ℟.
Amē. D et vobis legis ſue prece
pta virtute ſpūs ſcti apprehēdere:
vt in nullo offendētes ea poſſitis
adimplere. ℟. Amē. S icqꝫ vos
ab omni reatu imunes efficiat: vt
cum aduenerit nō in terrore diſcu
tiat: ſed in glia remunerādos aſſu
mat. ℟. Amē. Q đ vobis ipſe ꝑ
ſtare digneꝛ ⁊c. vr̄s. ¶ Bn̄dictio
in tertia dn̄ica de aduentu.

O Mnipotēs deus vos placa
to vultu reſpiciat: ⁊ in vos ſue bn̄
dictiōis donū infundat. ℟. Amē.
E t q hos dies incarnatione vni
geniti ſui fecit ſolēnes: a cūctis ꝓ
ſentis ⁊ future vite aduerſitatib⁹
vos reddat indēnes. ℟. Amen.
E t q de aduentu redēptoris nr̄i
ſcd'ꝫ carnez deuota mēte letamini:
in ſcl'o cū in maieſtate ſua venerit:
premijs eterne vite ditemini. ℟.
Amen. Q đ vobis ipſe ꝑſtare di
gneꝛ. ⁊c. vr̄s. ¶ Feria. iiij. q̄tuor
temporꝫ aduentus domini.

B Enedicat vos deus ⁊ cuſto
diat vos ſemper: qui per incarna
tionē filij ſui vos redemit. ℟. Amē.
I lluminet faciem ſuaꝫ ſuper vos:
⁊ miſereaꝛ veſtri. ℟. Amen. C on
uertat vultum ſuum ad vos: ⁊ det
vobis pacem. ℟. Amen. Q uod
vobis ipſe. ⁊c. ¶ Feria. vj. qua
tuor temporum aduētus domini.

INclinet dn̄s aurē ſuā ad p̄-
ces nr̄e humilitatis: q ꝓ no-
bis in vtero virginis humilis fa-
ctus eſt: ⁊ vobis det gr̄am ſue be-
nedictiōis: ⁊ p̄miū ſempiterne ſa-
lutis. ℟. Amē. Semp ⁊ vbiqȝ do-
minū ꝓpitiū habeatis: ⁊ in ei⁹ lau-
de exulteris. ℟. Amē. Oiuȝ pec-
catoꝝ vr̄oruȝ vincula ſoluat: ⁊ ad
gl̄iam ſempiternā ꝑuenire vos fa-
ciat. ℟. Amē. Q ď vobis ipſe ⁊c̄.
¶ Sabbato .iiij. tp̄um aduentus.

OMnipotēs de⁹ ſua vos cle-
mētia bn̄dicat q tribus pue-
ris in camino ignis ardentis gra-
tiā liberationis cōceſſit: ⁊ ſenſum
in vobis ſapientie ſalutaris infun-
dat. ℟. Amē. Catholice fidei vos
rudimentis enutriat: ⁊ in ſanctis
operibus ꝑſeuerabiles reddat. ℟.
Amen. Greſſus veſtros ab erro-
re ↄuertat: viā vobis pacis ⁊ cha-
ritatis oſtēdat. ℟. Amē. Quod
vobis ipſe p̄ſtare ⁊c̄. ¶ Benedi-
ctio in dominica q̄rta de aduētu.

DEus qui nos ⁊ prioris aduē-
tus gr̄a reparauit: ⁊ in ſecū-
do daturū ſe nobis regnū cū ſan-
ctis angelis repromiſit: aduētus
ſui vos illuſtratiōe ſanctificet. ℟.
Amē. Vincula vr̄a diſſoluat an-
teq̄ȝ veniat iudicare mundū: vt li-
berati a peccatoruȝ vinculis: intē-
ti tremēdū eius expectetis aduen-
tum. ℟. Amē. Et quē veniſſe in
terris ꝓ nr̄a ſalute creditis: ventu-
rum quoqȝ ad iudiciuȝ ſuſtinetis:
eius aduētus gloriā impauidi me-
reamini intueri. ℟. Amen. Quod
vobis ipſe ⁊c̄ vt .ſ. ¶ In vigilia
natiuitatis domini benedictio.

DEus q in filij ſui dn̄i nr̄i ieſu
x̄pi humilitate mūduȝ iacen-
tem dignatus eſt erigere: ſue vos
benedictionis capaces digneť effi-
cere. ℟. Amē. Et vetereȝ deponē-
tes adā cū actibus ſuis illius con-
uerſatiōe viuatis: q poſt deuȝ crea-
tus eſt in iuſtitia ⁊ ſctitate verita-
tis. ℟. Amen. Sicqȝ ab eo hodie
ſanctificationē mereamini: quate-
nus natiuitateȝ ſaluatoris die cra-
ſtina celebraturi ↄuenientibuſ illi
obſequijs fiatis accepti. ℟. Amē.
Quod vobis ipſe preſtare digne-
tur ⁊c̄. ¶ In natiuitate dn̄i ad p̄-
mā miſſam in gallicātu bn̄dictio.

POpulū tuū q̄ſumus dn̄e pio
fauore ꝓſequere: ꝓ quo di-
gnatus es in hac ſacratiſſima no-
cte tuā mundo preſentiam exhibe-
re. ℟. Amen. A cunctis eum ad-
uerſitatibuſ paterna pietate cuſto-
di: ꝓ quo in mundo hoc in tp̄e di-
gnatuſ es ex v̄gine naſci. ℟. Amē.
Et te redēptoreȝ ſuuȝ ſemp intel-
ligat: ⁊ tuaȝ veraciter gr̄am cōpre-
hendat. ℟. Amen. Quod vobis
ipſe ⁊c̄. ¶ In aurora benedictio.

DEus q nō ſolum genus hu-
manuȝ credere: ſed etiā te na-
ſcente voluiſti hoiem de terris ad
aſtra trāſire: p̄ces ſupplicū reſpice:
vt q poſt longas tenebras hodie
natū lumē agnoſcūt: eterna viſio-
ne ꝑfrui mereanť. ℟. Amen. Sit
hec plebs ſingulariter obediens
tuis p̄ceptis: ſicut eſt partuſ ſacra-

tiſſime v̄ginis a mūdi origine ſin
gularis. ℟. Amē. Et cū dies tui
fulgoris effulſerit: inuenias in illis
qđ recōdas in horreo: p̱ qbus di
gnatus es in carnē venire de celo.
℟. Amē. Quod vob ipſe p̄ſtare ꝛc.

¶ Ad maiorē miſſā benedictio.

Benedicat vos oīpotens de
us: veſtráqȝ ad ſuperna ex
citet intentionē: q hunc ſacratiſſi
mū diē natiuitatꝭ filij ſui fecit eſſe
ſolennē. ℟. Amē. Et tq cū qui pa
nis eſt angelorum in p̄ſepi eccleſie
cibū fecit eſſe fideliū aīalium: ipſe
vos in p̄ſenti ſeculo deguſtare fa
ciat eternorū dulcedinē gaudio
rum: ꝛ in futuro pducat ad ſocie
tatē celeſtiū premiorū. ℟. Amen.
Quiqȝ eius infantiā vilibus vo
luit indui pannis: ipſe vos pretio
ſis perenniū veſtimentoꝝ induat
ornamētis. ℟. Amen. Quod vo
bis ipſe p̄ſtare ꝛc. ¶ Bn̄dictio in
feſto ſcī ſtephani pthomartyris.

Deus q beatū ſtephanū pro
tomartyrē coronauit ꝛ con
feſſiōe fidei ꝛ agone martyrij: mē
tes v̄ras circundet ī p̄nti ſeculo co
rona iuſtitie: ꝛ in futuro pducat
vos ad coronā glorie. ℟. Amen.
Illiꝰ obtentu tribuat vobis dei ꝛ
pximi charitate exuberare: q hāc
ſtuduit etiā inter lapidātium impe
tus obtinere. ℟. Amē. Quo eius
exemplo roborati ꝛ interceſſione
muniti: ab eo quem ille a dextris
dei vidit ſtantē mereamini bn̄di
ci. ℟. Amen. Quod vobis ipſe
preſtare ꝛc. ¶ Benedictio in fe
ſto ſancti ioānis apl̄i ꝛ euāgeliſte.

Omnipotens deus dignetur
vobis per interceſſionem
beati ioānis apl̄i ꝛ euāgeliſte bn̄
dicere: qui per eum arcana verbi
ſui voluit eccl̄ie reuelare. ℟. Amē.
Concedat vobis vt qđ ille ſpiri
tus ſancti munere afflatus: veſtris
auribus infudit: eiuſdē ſpiritus do
no capere mente valeatis. ℟. Amē.
Quo eius documēto de diuini
tate noſtri redemptoris docti ꝛ a
mādo qđ tradidit: ꝛ p̄dicādo qđ
docuit ꝛ exequendo qđ iuſſit: ad
dona peruenire mereamini que
idem ieſus xp̄s dn̄s noſter repro
miſit. ℟. Amē. Quod vobis ipſe ꝛc.

¶ Benedictio in feſto inocētiū.

Omnipotēs deus p̱ cuiꝰ vni
geniti venerāda infantia: in
fantiū innocentiū cateruas hero
dis funeſti pemit ſeuitia: ſue vo
bis bn̄dictiōis tribuat dona gra
tiſſima. ℟. Amē. Et qui eis con
ceſſit vt vnicū filiū eius dn̄m no
ſtrū: non loquendo ſed moriēdo
ↄfiterenť: ↄcedat vobis vt fidem
verā quā lingua veſtra fatetur: ꝛ
mores probi ꝛ vita inculpabilis
fateať. ℟. Amē. Quiqȝ eos pri
mitiuū fructū ſue ſancte ſuſcepit ec
cleſie: cū fructu bonoꝝ opeꝝ vos
peruenire faciat ad gaudia eter
ne patrie. ℟. Amen. Quod vo
bis ipſe p̄ſtare ꝛc. ¶ Benedictio
in dn̄ica p̱ria poſt natiuitatē dn̄i.

Deus qui vnigenitū ſuū mi
ſit in terris vt mundū ſalua
ret eiuſdē ſalutis vos participes

efficiat: ⁊ in ea perſeuerabiles reddat. ℟. Amē. Ira q̄ ſuper infideles manet a vobis amoueat: ⁊ ab ea vos in perpetuū liberos efficiat. ℟. Amen. Spiritū filij ſui vobis tribuat eiuſq; donis vos affatim exuberare ꝯcedat. ℟. Amen. Q ď vobis ipſe p̄ſtare ⁊c. ¶ Bñdictio in octaui s natiuitatis dñi.

Omnipotēs deus cuius vnigenitus hodierna die ne legem ſolueret quā adimplere venerat corporalē ſuſcepit circūciſionē ſpūali circūciſione mētes veſtras ab oībus vitioꝝ incētiuis expurget: ⁊ ſuā in vos infundat bñdictionē. ℟. Amē. Et qui legem per moyſen dedit vt per mediatorem nr̄m bñdictionē daret: exuat vos a mortificatione vitioꝝ: ⁊ faciat pſeuerare i nouitate virtutuꝫ. ℟. Amē. Quo ſic in ſenarij numeri perfectione in hoc ſclo viuatis: ⁊ in ſeptēnario inter beatoꝝ ſpūuꝫ agmina reqeſcatis: quatenus in viij. reſurrectione renouati: ⁊ iubilei anni remiſſione ditati: ad gaudia ſine fine manſura perueniatis. ℟. Amen. Quod vobis ipſe ⁊c. ¶ Benedictio in epiphania dñi.

Deus lumē verū qui hodierna die vnigenitū ſuuꝫ ſtella duce gentibus voluit reuelare: ſua vos digneť bñdictiōe ditare. ℟. Amē. Quo exēplo magoꝝ myſtica dño ieſu xp̄o munera offerentes: ſpreto antiquo hoſte: ſpretiſq; ꝯtagijs vitioꝝ: ad eternā p̄riam redire valeatis per viā virtutum. ℟. Amē. Detq; vobis verā mētiū inocētiā: q̄ ſup vnigenitū ſuuꝫ ſpūm ſctūm demōſtrari voluit p colūbā. Atq; virtute mētes vr̄e exerceant̄ ad itelligēda diuine legis arcana: qua in chana galilee limpha eſt i vinū ꝯuerſa. ℟. Amē. Q ď vobis ipſe p̄ſtare ⁊c. ¶ Bñdictio i dñica p̄ria poſt epiphiaꝫ.

Deus q filij ſui tpalē pueritiā fecit mirabilem eſſe: ſpū prudētie corda vr̄a illuſtrare digneť ac docere. ℟. Amē. Quiq; illum parentibus temporaliter ſubdi voluit: ipſe vos humilitatis ⁊ pietatis muneribus miſeratus iformet. ℟. Amē. Et qui eum ſapiētia etate ⁊ gratia proficere tribuit: ſpiritualium vobis profectū icremēta ꝓpitius largiatur. ℟. Amē. Q ď vobis ipſe preſtare ⁊c. ¶ Benedictio in octauis epiphanie.

Deus mirabiliū ⁊ virtutū auctor: te ſupplices exoramus: vt q ſe mundi lumē: precedēte lumine ſtelle oſtendit: ⁊ ad queꝫ claritate ſyderis magni puenerūt adorandum: ipſe ignoſcēdo delicta ſe vobis cōcedat agnoſcēdū. ℟. Amē. Et qui dignatus eſt hodie ad iordanis fontem fons aque viue deſcendere: vt p lauacrum ſui ſancti corporis ipſas aquas dilueret cuꝫ ablui nō egeret: ipſe vos iterius ⁊ exterius ab omni crimine clementer expurget. ℟. Amen. Quiq; rurſus hac eadē die in chana galilee rogatus ad nuptiarū ꝯuiuiuꝫ aquas viles p̄cipuum cōuertit in vinū

vinū

vinum: ipſe vilitatē mortaliū cor/
porū vr̄oꝝ glīa reſurrectiōis ab/
ſorberi faciat in eternū. ℟. Amē.
Q đ vobis ipſe p̄ſtare ₇c. ¶ Be/
nedictio in dn̄ica.ij.poſt epiħiam.
DEus q ſua mirabili poteſta/
te aquā vertit in vinū vos a
vetuſtate ſubtractos: in btē vite
trāſſerat nouitatē. ℟. Amen. Et
q nuptijs intereſſe voluit: vt earū
ſua p̄ñtia cōprobaret bonum: ipſe
vobis caſtitatis ₇ ſobrietatis per/
petue cōferat donū. ℟. Amē. Ip
ſe vobis ſanctarum intelligentiā
ſcripturarū tribuat ſpūalem: qui
aquas in vina cōuertendo p hoc
ſuam deſignare voluit deitatē. ℟.
Amen. Q đ vobis ipſe ₇c. ¶ Be
nedictio in dn̄ica.iij.poſt epħiam.
OMnipotens deus vos a peccatorū
omnium maculis dignetur
emundare: q leproſum ſupplicem
tactu proprio dignatus eſt cura/
re. ℟. Amen. Quiqꝫ cēturionis
ſeruū nō aſpnatus eſt viſitare: ip/
ſe cordium veſtroꝝ hoſpitium di/
gnet̄ miſericorditer introire. ℟.
Amē. Sicqꝫ vos fidei ſue pleni/
tudine informet: vt cū ſc̄tis ſuis in
celoꝝ regno accūbere ꝯcedat. ℟.
Amē. Q đ vobis ipſe ₇c. ¶ Be
nedictio in dn̄ica.iiij.poſt epħiam.
TEntationum omnium a vo
bis dominus pericula remo
ueat: ₇ perturbationū procellas
miſerat⁹ excludat. ℟. Amē. Ten
tatoris fraudes atqꝫ molimina diſ
ſoluat: ₇ vos aduerſus eū cautos
atqꝫ inuincibiles faciat. ℟. Amē.

Continue pacis vobis munera
tribuat: ₇ vos ad portū trāquilli/
tatis ac ſecuritatis ꝓpitiatus pdu
cat. ℟. Amen. Q đ vobis ipſe ₇c.
¶ Bn̄dictio i dn̄ica.v.poſt epħiā.
DEus q ſemē bonū in ſua ec/
cleſia non deſinit ſerere: ipſe
illud in vobis dignetur cōſerere
atqꝫ multiplicare. ℟. Amē. Ziza/
niorū ſupſeminatorē a vobis pro
cul repellat: ₇ ſui verbi pabulo vos
indeficienter reficiat. ℟. Amen.
Quo in iudicij die a reprobis ſe/
gregati: in eternitatis regno ad
dexteram iudicis mereamini col/
locari. ℟. Amē. Q đ vobis ipſe ₇c.
¶ Bn̄dictio i dn̄ica.vj.poſt epħiā
DEus qui mare ſuis pedibus
fecit eſſe calcabile: vobis qc
quid eſt noxiū dignetur ſubſter/
nere. ℟. Amen. Contrarios im/
mundorum ſpirituū motus cōpe
ſcat: ₇ vos in ſua pace cōfirmet. ℟.
Amen. Crucis ſue nauim inter
mūdanos fluctus gubernet: ₇ ad
littus beate perēnitatis pducat.
℟. Amen. Quod vobis ipſe ₇c.
¶ Benedictio in ſeptuageſima.
IPſe vos in eccl'ia ſua fructi/
ficare faciat: q ad excolēdā
vineā ſuā: mane ₇ hora tertia: ſexta
nona: ₇ vndecima oparios inui/
tat. ℟. Amen. Quaten⁹ inter pri
mos operātes nec extremis inui/
den tes mercedem laborū veſtroꝝ
ſine murmuratione ₇ increpatio/
ne pcipiatis gaudētes. ℟. Amen.
Et cum his q mēbris chr̄i mini/
mis ſubuenire curarunt: in nouiſ/

ſimo magni iudicij die bñdici at-
q̃ʒ in eterna tabernacula introdu
ci mereamini. ℟. Amē. Q ŏ vobis
ꝛc. ¶ Benedictio in ſexageſima.

SAtoꝛ oīum bonoꝝ̄ chr̄s ſe-
mē in coꝛdibꝰ veſtris ſemina
re: ꝛ ad maturitatē cōgruā pꝛodu
cere digne᷑. ℟. Amen. Q ŏ a de-
monibus comeſtū: nec duritia coꝛ
dis arefactū: nec ſpinis ſuffocatū:
cētenariū poſſit reddere fructum.
℟. Amē. Quatenus i vltimo diſ-
crimine qñ ʒiʒania ignibus cōbu-
renda tradetur: vobis manipulos
frugū vr̄aꝝ poꝛtātibꝰ hoꝛrea celo
rū apiant. ℟. Amē. Q ŏ vobis ꝛc.
¶ Bñdictio in qnq̃geſima.

LUmē indeficiens deus: q ad
illuminationē vr̄am lumē de ſe ge
nitū in hunc mundū dirigere vo-
luit incarnatū: apire digne᷑ oclos
ꝑcoꝛdioꝝ veſtroꝝ. ℟. Amen. In-
q̃tuʒ ꝑ ipſuʒ ꝛ oſtiū ꝛ oſtiariū in-
troducti: diuinis laudibus ꝑ oīa
ſecula ſc̄loꝝ ꝑmaneatis intēti. ℟.
Amen. Q ŏ eius dignatione fieri
poſtulamus: ꝛ quos ante ſeculuʒ
ꝑ̄ſciuit ꝛ ꝑ̄deſtinauit: ꝛ ante finē ſe
culi vocauit: iuſtificauit: i finē ſecu-
li glificabit. ℟. Amen. Q ŏ vobis
ꝛc. ¶ Bñdictio i feria. iiij. i capite.

SAluatoꝛ mundi q ieiunioꝝ
de celo deſcēdens ad terras
venit rudes animos inſtruere:
det vobis in illa ſimplicitate am-
bulare: vt de ieiunijs vr̄is poſſitis
fructificare. ℟. Amē. Detq̃ʒ vo-
bis tales theſauros theſauriʒare:
q nunq̃ʒ valeant depire. ℟. Amē.

Ubiq̃ʒ coꝛ vr̄m ſemꝑ fixū maneat:
vbi vera ſemꝑ eternitas regnat.
℟. Amē. ¶ Benedictio in dñica

BEnedicat vos oṗs pꝛia. xl.
deus: qui quadragenarium
numeꝝ in moyſi ꝛ helie: necnon ꝛ
mediatoꝛis veſtri ieiunio ↄſecra-
uit: concedatq̃ʒ vobis ita trāſige
re pn̄tis vite diſpenſationem: vt
accepto a p̄rēfamilias remunera-
tiōis denario: ꝑueniatis ad pecca
toꝛum oīum remiſſioneʒ: ꝛ ad glo
rioſam cū ſctīs omnibus reſurre
ctionem. ℟. Amen. Detq̃ʒ vobis
ſpūalium virtutuʒ victricia arma:
quibus exemplo dñi deuincere va
leatis antiqui hoſtis ſagaciſſima
tentamēta. ℟. Amen. Quo non
in ſolo pane ſed i omni vbo qŏ de
oꝛe eius ꝓcedit: ſpiritalē ſumētes
alimoniam: per ieiunioꝝ obſerua
tionem: ꝛ ceteroꝝ̄ bonoꝝ operū
exhibitionē: ꝑcipe mereamini im
marceſſibilē glīe coꝛonā. ℟. Amē.
Q ŏ vobꝭ ꝛc. ¶ Bñō in triduano
ieiunio q̃tuoꝛ tēpoꝛuʒ in feria. iiij. ꝛ

DEus q operatur in ſcīs ſuis
ꝛ velle ꝛ ꝑficere ꝓ bona volū
tate: deuotionē vr̄aʒ ad exequēdā
ſalutaris abſtinentie medicinam
ſua excitet miſeratione ꝛ coꝛrobo-
ret bñdictione. ℟. Amen. Quiq̃ʒ
caſtigat oēm filium quem recipit:
nō ſoluʒ vos patiatur in flagellis
que meremini in patiētie vitio ti-
tubare: ſed ad ſuam faciat pieta-
tem humili ſupplicatiōe cōfugere.
℟. Amen. At q fragilitatem hu-
mane mutabilitatis vt pote crea-

toꝛ agnoſcit: auxiliũ ſuũ bonis inchoationib⁹ vr̄is acomodet: vt ipſo duce ⁊ icitatoꝛe q̄ ad verã ſalutẽ ptinẽt pagatis. ℞. Amẽ. Quod vobis ipſe ⁊c. ¶ Bñdictio in feria. vj.

Omnipotẽs ſempitern⁹ deus q niniuitarum culpas ita ferire diſpoſuit: vt potius eligeret miſereri ꝯuerſis: vos bñdictiõe ſua ditatos: digne faciat penitere q̄d male geſſiſtis: ⁊ largiat̃ p̄mia que pie deſideratis. ℞. Amẽ. Donce datq3 humilitati vr̄e: vt coꝛpa ita amplectẽdo parſimoniã: epularũ delitijs abſtineant: q̄tenus mẽtes vr̄e eſuriẽtes ⁊ ſitiẽtes iuſtitiã ab illecebꝛis male blãdiẽtiũ ieiunẽt vitioꝝ. ℞ Amen. Accendat coꝛda vr̄a cũ timoꝛe ſpũs ſcti ⁊ amoꝛe pfecto: vt euadatis mala reis timẽda: ⁊ adipiſcamini bona perennia btis ſperãda. ℞. Amẽ. Quod vobis ⁊c. ¶ Bñdictio i die. iiij.

Miſericoꝛs ⁊ miſeratoꝛ dñs benigniſſimus humane ſalutis amatoꝛ: ſua bñdictione vos in bono ꝯfirmet: ⁊ ad eterne beatitudinis pfectionẽ vota veſtra pducat. ℞. Amen. Atq3 tẽpoꝛaliũ iniurias afflictionũ: q̄ pꝛo exceſſib⁹ veſtris neceſſaria diſcipline ⁊ emẽdationis ꝓuiſione irrogat ita modificet: vt ⁊ aduerſa p foꝛtitudinem animi ſufferre poſſitis: ⁊ pꝛoſpera fine mẽtis eneruatione in grãru3 actiõe vertatis. ℞. Amẽ. Cõuertat luctũ vr̄3 i gaudiũ ſpũale: ⁊ ita vos in ſe credere: de ſe ſperare: ⁊ ſe amare concedat: vt ſpe ac re: atq3 eterne viſionis ſue vos pfectione btificet: ac coꝛonet. ℞. Amẽ. Quod vob ⁊c. ¶ Bñdictio i dñica. ij. xl.

Abducat vos dñs de finibus vitioꝝ: q mulierẽ ſyrophenißaʒ relinquere fecit pꝛauos moꝛes chananeoꝝ. ℞. Amẽ. Exaudiat vos oꝛãtes ꝓ cruciata ab imundis ſpiritib⁹ cõſcia: q eã exaudiuit oꝛãteʒ pꝛo vexata a demonio filia. ℞. Amẽ. Reficiat mẽtes vr̄as myſticis itellectib⁹ ſcripturaꝝ: quoꝝ mulier fide illuminata: itellexit de micis que cadũt de mẽſa dñoꝝ3. ℞. Amen. Quod vobis. ⁊c. ¶ Bñdictio i dñica. iij. q̄dragesime.

Omnipotẽs deus ieiunioꝝ veſtrorum victimas clemẽter accipiat: ⁊ ſua vos bñdictiõe dignos efficiat. ℞. Amẽ. Mentes veſtras ita parſimonie bono ꝯtra vitia muniat: p̄ceptoꝝ ſuoꝝ doctrinis enutriat: charitatis dono repleat: vt vos in oĩb⁹ ſibi placere ꝯcedat. ℞. Amẽ. Quatenus pꝛeſentis quadrageſime diebus deuotiſſime celebꝛatis: ad paſchalia feſta purificatis coꝛdib⁹ accedere valeatis. ℞. Amẽ. Quod vobis ipſe. ⁊c. ¶ Benedictio in dñica. iiij. q̄drageſime.

Deus q vos ad p̄ſẽtium q̄dragesimaliũ dierũ medietate3 dignatus eſt pducere: ipſe vos dignet̃ ſua miſeratiõe bñdicere. ℞. Amen. Abſtinẽtia3 vr̄am p̄teritã acceptet: futurã ita ſibi placitã reddat: vt ſicut ab illicitis cibis: ita vos etiã a vitijs oĩbus abſtinere cõcedat. ℞. Amẽ. Quo pꝛo preteri

tis ⁊ futuris ſpiritualiū charilma tum frugibus: eis gratias perſol uentes: ad ſanctū paſcha puenire poſſitis indemnes. ℟. Amē. Q ð vobis ⁊c. ¶ Benedictio in dñica de paſſione dñi.

Accedat in vobis dominus vi ſui amoris: ⁊ per ieiuniorū obſeruātiam infundat donum ſue benedictionis. ℟. Amē. Sic ei parſimonie victimas offeratis: vt contriti ei cordis ⁊ humiliati ſacrificio placeatis. ℟. Amē. Quatenus oratio veſtra ieiunij ⁊ elecmoſyne aliſ ſubuecta: ita ad aures veſtri conditoris aſcendat: vt vos eterne beatitudinis heredes: ⁊ ſupnorū ciuiū conſortes efficiat. ℟. Amen. Quod vobis ⁊c. ¶ Bñdictio in dñica de ramis.

Benedicat vos oīpotēs deus: cui ⁊ ieiuniorū maceratione ⁊ preſentiū dierum obſeruatiōe placere ſtudetis. ℟. Amen. Cōcedatqȝ vobis vt ſicut ei cum ramis palmarum ceterarumqȝ frondium preſentari ſtuduiſtis: ita cū palma victorie ⁊ fructu bonorum operum ei poſt obitum apparere valeatis. ℟. Amē. Quiqȝ vnigeniti filij eius paſſionē puro corde creditis: ⁊ mēte deuota venerari ſtudetis ad reſurrectionis eius feſta: ⁊ vīe remunerationis pmia: ipſi⁹ fulti munimine veniatis. ℟. Amē. Quod vobis ⁊c.

¶ Bñō in fer. ij. maioris hebdōe.

Deus q pro vobis ſuſcepit iniuriā crucis: letitia vos inouet ſue reſurrectionis. ℟. Amen. Ut redēptionis vīe myſteriuȝ: ⁊ digne pſeruetis in ope: ⁊ locupletius eterna pfruamini remuneratione. ℟. Amen. Quiqȝ vnigeniti filij eius paſſionē puro corde creditis: ⁊ mēte deuota venerari ſtudetis: ad reſurrectionis eius feſta: ⁊ vīe remunerationis premia: ipſius fulti munimine veniatis. ℟. Amen. Q ð vobis ⁊c. ¶ Bñdictio ī fer. iij. maioris hebdōe.

Deus qui vos lauit aqua ſui lateris: ⁊ redemit effuſione cruoris: ipſe in vobis confirmet grām adepte redemptionis. ℟. Amen. Per quem renati eſtis ex aqua ⁊ ſpū ſancto: ipſe vos celeſti cōſociet regno. ℟. Amē. Quiqȝ dedit vobis initia ſancte fidei: ipſe cōferat ⁊ pfectioneȝ opis ⁊ plenitudineȝ charitatis. ℟. Amē. Quod vobis ⁊c. ¶ Benedictio in feria. iiij. maioris hebdōe.

Dominus deus noſter vos perducat ad arborem vite: qui eruit de lacu miſerie. ℟. Amē. Ipſe vobis aperiat ianuam paradiſi: qui confregit portas inferni. ℟. Amen. Ipſe vos liberet a flagello ⁊ in regnū ſuum perducat confitentes: qui pati dignatus eſt pro impijs innocens. ℟. Amen. Quod vobis ⁊c ¶ Benedictio in feria. v. in cena dñi.

Benedicat vos deus q per vnigeniti filij ſui paſſionem vetus paſcha in nouū voluit cōuerti: cōcedatqȝ vobis: vt expurgato veteris fermēti contagio: noua in vobis perſeueret

ↄſperſio. ℟. Amen. Et q ad cele
brandã redẽptoris noſtri cenam
mẽte deuota ↄueniſtis: eternarũ
dapũ vobiſcũ epulas reportetis.
℟. Amẽ. Ipſiuſq; opitulante cle
mẽtia mũdemini a ſordibus pec
catorꝝ: qui ad inſinuandũ humili
tatis exẽplũ pedes voluit lauare
diſcipulorꝝ. ℟. Amẽ. Qđ vob̃ ꝛc̃.

¶ Bñdictio ſolẽnis in ſabbato ſcõ.

DEus qui de ecclẽe ſue itemerato vtero nouos populos
producens: eam uirginitate ma
nente noua ſemper prole fecun
dat: fidei: ſpei: ꝛ charitatis: uos mu
nere repleat: ꝛ ſue uobis benedi
ctionis dona infundat. ℟. Amen.
Et qui hanc ſacratiſſimã noctem
redemptoris noſtri reſurrectione
voluit illuſtrare: mentes ueſtras a
peccatorꝝ tenebris mũdatas: ṽtu
tũ copijs faciat coruſcare. ℟. Amẽ.
Quo eorũ qui modo renati ſunt
inocentiã imitari certetis: ꝛ uaſcu
la mentiũ ueſtrarũ exemplo pñtiũ
luminum illuſtretis: ut cũ bonorꝝ
operũ lãpadibus ad huius ſpõſi
thalamũ: cuius reſurrectionem ce
lebratis: cum prudentibus uirgi
nibus intrare poſſitis. ℟. Amen.
Quod uobis ipſe. ꝛc̃. ¶ Bene
dictio in die ſancto paſche.

BEnedicat uos oĩpotens deus
hodierna interueniente paſchali
ſolennitate: ꝛ ab omni miſeratus
dignetur defendere prauitate. ℟.
Amen. Et qui ad eternam uitã
in unigeniti ſui reſurrectione uos
reparat in ipſiꝰ aduẽtu imortalita
tis uos gaudijs ueſtiat. ℟. Amen.
Et qui expletis ieiuniorꝝ ſiue paſ
ſionis dominice diebus paſchalis
feſti gaudia celebratis: ad ea feſta
que nõ ſunt annua ſed continua
ipſo opitulante exultantibus ani
mis ueniatis. ℟. Amen. Qđ uo
bis ꝛc̃ ¶ Fer. ij. paſche bñdictio.

DEus qui pro nobis ſuſcepit
iniuriã crucis: letitia uos in
nouet ſue reſurrectiõis. ℟. Amẽ.
Et q pendenti ſecũ in cruce latro
ni remiſit delictũ: uos ſoluat a cũ
ctis nexibus peccatorꝝ. ℟. Amen.
Quo redemptionis ueſtre myſte
riũ digna cõuertatis in opa: ꝛ lo
cupletius perfruamini remunera
tione eterna. ℟. Amen. Qđ uo
bis ꝛc̃. ¶ Fer. iij. paſche bñdictio.

COncede miſericors deꝰ huic
plebi tue ſalutifera paſche ſo
lennia celebranti omne optimum
velle in tua uoluntate plantare: ꝛ
ſperare qđ tibi placuerit: ꝛ ĩpetra
re ſibimet qđ oportet. ℟. Amen.
Et oculis intendat: uoce ↄcinat:
corde teneat: deuote reqrat: eui
tet: qđ uetueris: eligat quod iuſſe
ris: amplectatꝰ qđ dicis: impleat
quo placaris. ℟. Amen. Et in ea
myſtice pietatis tue ſacramẽto ꝑ
fecto prõpte diligat ſuũ dñm: q ſan
guine fuſo pro pretio: noua merce
de intelligit ſe redẽptũ. ℟. Amẽ.
Quod vobis ꝛc̃. ¶ Benedictio
in feria quarta in albis.

DEus qui de diuerſis floribus
tuam ſemper exornas eccleſiã: fac
eã velut boni odoris redolere fla

grantia. ℟. Amẽ. Da plebi tue ad celeſteꝫ gloriã: ⁊ imortalitatis honorem renate: dignũ regenerationis ſue mẽtis ornatũ. ℟. Amẽ. Ut tales vite eos finis inueniat. quales regenerationis emiſit. ℟. Amen. Quod vobis preſtare ⁊c.

Benedictio in feria. v. in albis.

Deus qui peccatrici conuerſe poſt reſurrectionẽ ſuaꝫ voluit apparere: illuſtret corda veſtra: ⁊ gratia conuerſionis: ⁊ manifeſtatione veritatis. ℟. Amen. Det vobis intelligere miſericordiam ſuam: qui peccatoribus conuerſis donat indulgentiam: ⁊ donorum celeſtium exuberantiam. ℟. Amẽ. Ut ⁊ hic accipiatis gratiam pro gratia: ⁊ in futuro perfrui mereamini manifeſte viſionis eius gloria. ℟. Amen. Quod vobis ipſe preſtare di. ⁊c.

Benedictio i feria ſexta i albis.

Det uobis dñs de uitijs ad vtutes trãſmigrare: q̃tenus aſcendentes uſqꝫ ad uerticem montis: q eleuatus eſt ſuper omnes colles fideliter ualeatis euꝫ adorare. ℟. Amen. Quatenus mediatorem dei ⁊ hoĩum: ueruꝫ deum ⁊ hoĩem eſſe non dubitetis: ⁊ in aſſumpto hoĩe poteſtateꝫ celeſtium ⁊ terreſtrium a patre accepiſſe credatis. ℟. Amen. Precepta eius ſic impleatis opere: ⁊ ore p̃dicetis: vt eũ uobiſcũ ſine fine manere ſentiatis. ℟. Amen. Q d̃ uobis ⁊c.

Benedictio in ſabbato i albis.

Deus qui peracto ſenario numero: die ſacro ſabbati ab omnibus operibus quieuiſti: uolens in homine condito ubi requieſceres tibi domiciliuꝫ conſecrare: exaudi preces ſupplicum ad dona tue clementie cõcurrentium. ℟. Amen. Prepara ſenſus eoruꝫ ad te ſuſcipiendum: ut ipſi tibi ꝓprie mereãtur effici templuꝫ. ℟. Amen. Et ita preſentes famulos in hac uita protegas: ut in eternam requiem tecum dominator admittas. ℟. Amen. Quod uobis ipſe pre. ⁊c.

Item alia bñdictio eodem die.

Deus qui legibus inferni calcatis: captiuitateꝫ noſtrã reſoluta cathenaruꝫ cõpage: dignatus eſt ad libertatis premia reuocare: ipſe uobis preſtet ita hãc uitam trãſigere: ut in illaꝫ ꝑpetuam ipſo duce poſſitis intrare. ℟. Amẽ. Tantum prebeat uobis feruorem catholice fidei: ut ſancti aduentus illius ſitis expectatione ſecuri. ℟. Amen. Ut quicunqꝫ hic meruerunt purgari unda baptiſmi: ibi preſentari ualeant pio iudici candidati. ℟. Amen. Quod uobis ipſe preſtare ⁊c.

Benedictio in octauis paſche

Deus cuius vnigenitus hodierna die diſcipulis ſuis ianuis clauſis dignatus eſt apparere: ſue vos benedictionis dono locuplẽtare ⁊ celeſtis vobis regni ianuas dignetur aperire. ℟. Amẽ. Et qui ab eorum pectoribus a tactu ſui corporis vulnus amputauit dubietatis: concedat vt per fi-

de qua eum reſurrexiſſe creditis: oium delictorū maculis careatis. ℟. Amen. Et qui eum cū thoma deum ⁊ dñm creditis: ⁊ ſerenis vocibus inuocatis: ab eo ⁊ in hoc ſeculo a malis oibus tueri: ⁊ in futuro ſanctorum cetibus aſſiſti ualeatis. ℟. Amen. Quod vobis ipſe ⁊c. ¶ Benedictio dominice prime poſt octauam paſche.

Benedicat vos oipotens deus qui vos gratuita miſeratione creauit: ⁊ in reſurrectione unigeniti ſui ſpem vobis reſurgēdi conceſſit. ℟. Amē. Reſuſcitet uos de vitiorum ſepulchris: qui eum reſuſcitauit a mortuis. ℟. Amen. Ut cum eo ſine fine feliciter uiuatis: quem reſurrexiſſe a mortuis veraciter creditis. ℟. Amen. Quod vobis ⁊c. ¶ Alia bñdictio.

Protegat vos dñs a morſibus lupi inuiſibilis: qui animam ſuam poſuit pro ouibus ſuis. ℟. Amē. Cuſtodiat vos vt nō oberretis: per nebulas heretice prauitatis: vel conſciſſo indumento noui hominis in ſchiſmatū ſpinis erretis. ℟. Amen. Det vobis in ſepta vnius ouilis fideli mente perſiſtere: quatenus adherentes ſummo paſtori: valeatis ad amenitatem ſemper virentis paſcue peruenire. ℟. Amen. Quod vobis ⁊c. ¶ Bñdictio dñice .ij. poſt octa. paſche.

Det vobis dominus longanimitatem in peregrinatione preſenti: qui puſillanimitatem diſcipulorū ſue reſurrectionis pmiſſione uoluit conſolari. ℟. Amen. Et qui eis poſt triſtitiam promiſit gaudiū plenū inter perturbationes exteriorum malorum: luceſcere faciat in veſtris mentibus ſerenitatem ſpiritualium gaudiorum. ℟. Amen. Quatenus nec proſperis elati: nec aduerſitatibus fracti: gaudium habere mereamini: qđ non poſſit auferri. ℟. Amen. Qđ uobis ipſe pſtare ⁊c. vt s. ¶ Bñdictio i dñica tertia poſt octauas paſche.

Benedictionū ſuarū ſuper vos dominus imbreꝫ infundat: ⁊ claritatis ſue theſauros celeſteꝫ vobis aperiat. ℟. Amē. Faciat uos dominus uite eterne participeꝫ: ⁊ regni celeſtis coheredes. ℟. Amē. Dignaꝫ in uobis habitationem ſpiritus inueniat: ut eiuſ glorioſa maieſtas placite in veſtris cordibuſ requieſcat. ℟. Amen. Quod uobis ⁊c. Bñdictio in dñica .iiij. poſt oct. paſche.

Donet uobis ſaluator ſaluti veſtre congrua fiducialiter poſtulare: ⁊ per mediationem ſuā eadē a patre impetrare. ℟. Amē. Det uobis hic tenere fidei integritatem: ⁊ prouerbiorum ſuorū intelligere veritatem. ℟. Amen. Quatenus bona inuiſibilia: que hic in enigmate diligitis: quādoq; manifeſta uiſione percipere ualeatis. ℟. Amē. Quod uobis ⁊c. Bñdictio feria .ij. in rogatiōib⁹.

Omnipotens deus deuotionem veſtram dignanter intēdat: ⁊ ſue uobis benedictionis dona

concedat. ℟. Amen. Indulgeat vobis mala omnia que geſſiſtis: ⁊ tribuat veniam quam ab eo depoſcitis. ℟. Amen. Sicq; ieiunij veſtri ⁊ precum vota ſuſcipiat: vt a vobis aduerſa omnia que peccatorum retributione meremini auertat: ac donū in vos ſpiritus paracleti infundat. ℟. Amē. Quod vobis ipſe preſtare di. ⁊c. ❡ Feria.iij. in rogationibus bñdictio.

Omnipotens deus ſua vos clementia benedicat: ⁊ ſenſum in vobis ſapientie ſalutaris infundat. ℟. Amen. Catholice fidei vos documentis enutriat: ⁊ in ſanctis operibus perſeuerantes reddat. ℟. Amē. Greſſus veſtros ab errore cōuertat: ⁊ viā vobis pacis ⁊ charitatis oſtēdat. ℟. Amē. Quod vobis ipſe pſtare ⁊c. ❡ Bñdictio in feria.iiij. in rogationib[9].

Inclinet dominus aurem ſuam ad preces veſtre humilitatis: ⁊ det gratiam vobis ſue benedictionis: ⁊ premium ſempiterne ſalutis. ℟. Amen. Semper et vbiq; dominum propitium habeatis: ⁊ in eius laudibus exulteti. ℟. Amen. Omnium peccatorum veſtrorum vincula ſoluat: et ad gloriam ſempiternam peruenire vos faciat. ℟. Amen. Quod vob ⁊c. ❡ Bñō in aſcenſione dñi

Benedicat vos omnipotens deus cuius vnigenitus hodierna die celorum alta penetrauit: ⁊ vobis vbi ille eſt aſcendendi aditū patefecit. ℟. Amē. Concedat propitius: vt ſicut poſt reſurrectionem ſuam diſcipulis viſus eſt manifeſtus: ita vobis in iudicium veniens videaſ placatus ℟. Amen. Et qui eū conſedere patri in ſua maieſtate creditis: vobiſcum manere vſq; in finē ſeculi ſcdm̄ ſuam promiſſionē ſentiatis. ℟. Amen. Quod vobis ⁊c. ❡ Bñō in dñica poſt aſcenſionē.

Tibere domine ac firma populi tui ſenſibus inſpiramēta ſalutis eterne. ℟. Amē. Da fidem rectam: charitatē perfectam: patientiā imobilem: intelligentiā ſpiritalē. ℟. Amē. Nihilq; i eorum inueniaſ actibus qd̄ tuis diſplicere poſſit aſpectibus: ſed eorū vita pfecta ſit in tuis cōſpectibus glioſa. ℟. Amē. Quod vobis. ⁊c.

❡ Bñdictio in vigilia pēte.

Benedicat vos oīpotens deus: ob cuius paracleti ſpiritus aduentū mentes veſtras ieiunij obſeruantia preparatis: ⁊ preſentem diē congruis laudibus honoratis. ℟. Amē. Inſtar modo renatorū infantiū talē innocentiā habeatis: vt templū ſancti ſpūs ipſo tribuente eſſe poſſitis. ℟. Amen. Atq; idē ſpiritus ſctūs ita vos hodie ſua habitatione dignos efficiat: vt cras ſe veſtris mentibus vobiſcū ppetim habitaturus infundat: vt peracto preſentis vite curriculo vos ad celeſtia regna pducat. ℟. Amen. Quod vobis ipſe preſtare dignetur ⁊c. ❡ Bñdictio in die ſancto pentecoſtes.

DEus q̄ hodierna die diſcipu
loꝛum mētes ſpiritus para-
cleti infuſione dignatus eſt illu-
ſtrare: vos quoqꝫ dignet̄ ſua be-
nedictione replere: ⁊ donoꝝ eiuſ-
dem ſpūs vobis copiā miniſtrare.
℟. Amen. Ille ignis qui ſuper di
ſcipulos apparuit: peccatoꝛum ve-
ſtroꝝ ſoꝛdes expurget: ⁊ ſui lumi
nis infuſione coꝛda veſtra perlu-
ſtret. ℟. Amen. Quiqꝫ dignatus
eſt diuerſitatem linguaruꝫ in vni-
us fidei cōfeſſione adunare: in ea-
dem vos faciat fide pſeuerare: ⁊ p
hāc a ſpe ad ſpēm ꝑuenire. ℟. Am̄.
Qđ vobis ipſe p̄ſtare dignet̄ ⁊c̄.
¶ Feria ſecūda pēte. benedictio.
DEus q̄ aplо̄s chr̄i filij ſui eius
receſſū q̄ſi oꝛphanos factos
aduentu ſpūs ſcti reddidit cōſola
tos: ipſo: vos ſemper inhabitāte:
ab omni malitia faciat alienos. ℟.
Amē. Et q̄ eos cariſmate dotauit
omnium linguarū: vos ditet gra-
tia cunctarum virtutum. ℟. Amē.
Ut hic vnanimes vno oꝛe hono
rificantes deum: cum ipſis perue-
niatis ad regna celoꝛum. ℟. Amē.
Quod vobis ipſe pꝛeſtare digne
tur ⁊c̄. ¶ Benedictio in feria ter
tia pentecoſtes.
BEnedicat vos omnipotens
deus qui cuncta ex nihilo creauit:
⁊ vos in baptiſmate per ſpiritum
ſanctum remiſſione peccatoꝛū do-
nauit. ℟. Amen. Quiqꝫ eundem
ſpiritum ſanctū in igneis linguis
diſcipulis ſuis dedit: ipſius illu-
ſtratiōe coꝛda veſtra ambiat: atqꝫ
in ſuum amoꝛem inceſſanter accē-
dat. ℟. Amē. Quatenus eius do
no a cunctis vitijs emundati: ip-
ſius opitulatiōe ab omnibus ad-
uerſitatibus defenſi: templum ip-
ſius effici mereamini. ℟. Amen.
Quod vobis ipſe pꝛeſtare digne-
tur: cuius regnū ⁊ imperium ſine
fine permanet in ſecula ſeculoꝛuꝫ.
¶ Bn̄dictio in die ſcē trinitatis.
OMnipotens deus pater ⁊
filius ⁊ ſpirit⁹ ſanctus: quē
in ſubſtantie vnitate trinuꝫ ⁊ per-
ſonarum trinitate vnum venera-
mini: vos ab omni aduerſitate ꝓ-
tegat: ⁊ ſua benedictione perfun
dat. ℟. Amen. Ita vos in pꝛeſen-
ti vite curriculo in ſua fide catholi
ca perſeuerare cōcedat: vt celeſtis
regni heredes ſibi acceptos effi-
ciat. ℟. Amen. Et qui ei coꝛam
oībus viuentibus fideliter confi
temini: cū eo in eterna patria ſine
fine letemini. ℟. Amen. Qđ vo-
bis ⁊c̄. ¶ Bn̄dictio in die coꝛpis
chr̄i.
BEnedicat vos oīpo-
tens dominus: veſtramqꝫ ad
ſuperna excitet intentioneꝫ: cuius
vnigenitus filius pꝛidie q̄ꝫ patere
tur ſub ſacramēto mirabili: paſſio
nis ſue memoꝛiā reliq̄t. ℟. Amē.
Et qui euꝫ qui panis eſt angelo
rum in pꝛeſepio eccleſie cibuꝫ fecit
eſſe fidelium animalium: ipſe vos
in pꝛeſenti deguſtare faciat eterno
rum dulcedinem gaudioꝛum: ⁊ in
futuro ꝑducat ad ſocietateꝫ ſubli
mium pꝛemioꝛum. ℟. Amen. Il
liuſque cuius caro mirabiliter in-

veritate ſumitur: ⁊ ſanguis bibitur: ſub ſpecie panis ⁊ vini: caro mundet ſanguis lauet peccata veſtra: que carne ⁊ ſanguine contraxiſtis. ℟. Amē. Quod vobis ipſe preſtare dignetur. ⁊c. ¶ Benedictio in octauis penteco.

Domine ieſu chriſte qui diſcipulis tuis tuum dediſti ſpiritum: eccleſie tue catholice ſpiritualia dona largire. ℟. Amen. Ut quicunqȝ ſunt ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto renati: ſemper exiſtant eius protectione muniti. ℟. Amen. Redundet in eis charitas diffuſa per ſpiritū ſanctū que operiat ac ſuperet omnem multitudinem peccatorum: ⁊ requieſcat in iſtis propitius: qui quondam requieuit in apoſtolis glorioſus. ℟. Amen. Quod vobis ipſe pre. ⁊c. ¶ Benedictio in dominica. iij. poſt pentecoſtes.

Charitate ſua dñs vos replere dignetur: ⁊ beata vos hereditate muneret. ℟. Amē. Quatenus per timorē eius caſtum: gehenne euadentes tormentum: ad supernaȝ gaudentes perueniatis paradiſuȝ. ℟. Amen. Ut inde cōſpectis malorum penis quas eius miſericordia euaſiſtis: debitas ei gratiarum actiones perſoluatis. ℟. Amē. Q. ð vobis ⁊c. ¶ Benedictio in dominica. iij. poſt pente.

Deus pater omnipotēs: qui vos ad ſuam vocauit cenaȝ: humiliter ſibi obſequentes perducat ad illā. ℟. Amen. Ut infelicibus circa terreſtria detentis: vos felices expediti ad celeſtia perueniatis. ℟. Amen. Nec in aliquo veſtruȝ deus inueniat quod expulſione ſit dignuȝ: ſed quod premium mereatur eternum. ℟. Amē. Quod vobis ipſe pre. ⁊c. ¶ Benedictio in dominica. iiij.

Omnipotens deus qui vnigenitum ſuum ad ouem dirⁱxit erroneam: per ipſum vos ad manſionem perducat ſempiternam. ℟. Amē. Et interim vos a leonum ⁊ luporum defendat inſidijs: donec ad ſecura paſcua cōſcendatis. ℟. Amen. Ut fiat de vobis gaudiū in celis: quod per fidē diabolum deuiciſtis in terris. ℟. Amē. Quod vobis ipſe preſtare ⁊c. ¶ Benedictio in dñica. v.

Miſericors deus miſericordes vos faciat: ⁊ vobis miſericordiam ſuā dignanter ipendat. ℟. Amē. Et ita vos doceat iudicare: ne merito vos debeat condemnare. ℟. Amen. Sed imitatores patientie chriſti effectos in futura gloria cōſtituat in euum ſecuros. ℟. Amē. Q. ð vobis ipſe ⁊c. ¶ Benedictio in dominica. vj.

Obedientes vos dominus preſtet apoſtolice doctrine: vt heredes fiatis bñdictionis eterne. ℟. Amen. Et eorum precibus de profundo huius mundi liberati: cum eis poſſeſſores gaudeatis regni ſuperni. ℟. Amen. Ut cū animaduerſionē iudicis mala facientes paueſcāt: oculi domini vos demulceant exultantes. ℟. Amen.

Quod vobis ipſe pre. ⁊c. ¶ Benedictio in dominica. vij.

Baptiſma quod accepiſtis in chriſto: eius gratia conſeruetis illeſum in mũdo. ℞. Amen. Ut in ipſo cõmortui peccatis: in nouitate vite ſemp ambuletis. ℞. Amẽ. Et omni temeritate mẽtis ⁊ lingue ſiue operis deuitata: oblatio deuotionis veſtre deo patri fiat accepta. ℞. Amen. Quod vobis ipſe ⁊c. ¶ Item alia benedictio.

Multiplicet in vobis dñs copiam ſue benedictionis: ⁊ cõfirmet vos in ſpe regni celeſtis. ℞. Amen. Actus veſtros corrigat: vitam emendet: mores componat: ⁊ vos ad celeſtis paradiſi hereditatem perducat. ℞. Amen. Taliq; intentione repleri valeatis: qua in perpetuum deo placeatis. ℞. Amen. Quõ vobis ⁊c. Bñdictio in dominica. viij. post pente.

Ab omni peccato emũdatos: efficiat vos dñs ſanctificatos. ℞. Amen. Ut tales fructus afferatis: de qbus chřo placere valeatis. ℞. Amen. Et his ſpiritalibus cibis enutriti: ad cenã agni nuptiarũ: veniatis ſecuri. ℞. Amẽ. Quõ vob. ⁊c. ¶ Itẽ alia bñdictio.

Chriſtus fons miſericordie: qui turbã quã docuerat ⁊ ſanauerat voluit paſcere: dono ſue bñdictionis ⁊ ſalutis vos dignet ditare: ⁊ ne in hoc ſeclo deficiatis: tpali ⁊ ſpũali alimẽto reficere. ℞. Amẽ. Et ſicut eadẽ turba ſeptẽ panib⁹ ⁊ duobus piſcibus ſufficiẽter eſt refecta: ita vos ſpũs ſeptiformis cuſtodiat gr̃a: ⁊ cõfirmet apoſtolorũ ⁊ euangeliſtarũ doctrina. ℞. Amen. Sicq; ab infirmitate animi mereamini ſanari: ⁊ doctrina ſpũali imbui: vt fragmẽtis dñi recipiẽdis digni inueniamini. ℞. Amen. Quod vobis ipſe pre. ⁊c.

¶ Benedictio in dñica. ix.

Ita vos deus oĩpotens tribuat facta carnis mortificare: vt digni fiatis cum ipſo regnare. ℞. Amen. Et hic ſpiritu eius viuificati: ĩ futuro appareatis filij dei. ℞. Amen. Ut falſis ac malis merito dãnatis: vos gratia dei vt ſol ſplẽdeatis. ℞. Amen. Quod vobis ipſe ⁊c. ¶ Item alia benedictio.

Uerus propheta deus ⁊ dominus prophetarũ: qui corda ⁊ cogitationes cognoſcit omnium: faciat vos cauere falſitatem malorum hominum: vt ſua benedictione confortati: poſſitis inter bonũ ⁊ malũ diſcernere. ℞. Amẽ. Sicq; vos induat veſtimentis iuſtitie: vt digni efficiamini ſanctorũ cetibus intereſſe. ℞. Amẽ. Quo non ei verbis tantum placeatis: ſed voluntatem patris eius adimplentes ad gaudia patrie celeſtis puenire valeatis. ℞. Amen. Quõ vobis ipſe preſtare. ⁊c. ¶ Benedictio in dominica. x.

Ab omnibus concupiſcẽtijs malis euacuatos: vos dñs reſtituat imaculatos. ℞. Amẽ. Et liberatos a tentationibus: preſtet pollere virtutibus. ℞. Amẽ. Ut

innocētie vite ꝛ eleemoſynarū lar
gitate perfruamini in eterna here
ditate. ℟. Amen. Q ꝺ vobis ꝛc̄.
ℭ Benedictio in dn̄ica. xi.
A Blaſphematoꝛibus chꝛiſti
ſecernens vos dn̄s: annumeret
ſuis fidelibus confeſſoꝛibus. ℟.
Amen. E t multiplici ſancti ſpiri
tus dono ditati: in omnibus inue
niamini bonis perfecti. ℟. Amē.
N ec electionē de domo dei me
reamini eternā: ſed in ſecula ſecu
loꝛum habitetis in ea. ℟. Amen.
Q uod vobis ipſe pꝛe. ꝛc̄. ℭ Be
nedictio in dominica duodecima.
P Er paſſionem chꝛiſti iuſtifi
catos: p̄ reſurrectionē eius
vos dominus reddat glorifican
dos. ℟. Amen. E t gratia ipſius
de indignis digni: ꝛ de minimis
efficiamini magni. ℟. Amē. N ec
tamen de ſanctitate gloꝛiātes: de
ſpiciatis aut condemnetis adhuc
peccantes. ℟. Amen. Q ꝺ vobis
ipſe ꝛc̄. ℭ Bn̄dictio in dn̄ica. xiij.
I Doneos ſibi vos dn̄s faciat
miniſtros: munere ſui ſpūs
inſtructos. ℟. Amē. E t auribus
in oꝛe chr̄o deuoti: ei⁹ fiatis p̄mio
digni. ℟. Amē. Q uatenus ita vi
uatis: vt ad laudē dei alios accen
datis. ℟. Amē. Q uod vobis. ꝛc̄.
ℭ Item alia benedictio.
R Edēptoꝛis nr̄i ieſu chr̄i bn̄di
ctionibus repleamini: qui virtute
admirabili ſurdos fecit audire ꝛ
mutos loq̄. ℟. Amē. A ures vr̄e
apte ſint ad audiēda ipſius māda
ta: ꝛ ſemp̄ lingua vr̄a eius p̄nūciet
eloq̄a. ℟. Amē. E t digito ſuo do
na ſpūs ſcti vobis infundat: ꝛ ſpū
ſue ſapiētie mētes vr̄as adimpleat
℟. Amē. Q ꝺ vobis ipſe p̄ſta. ꝛc̄.
ℭ Bn̄dictio in dn̄ica. xiiij.
Q Ui vos p̄miſſionis patrum
tribuit eſſe p̄ticipes: eoꝝ faciat co
heredes. ℟. Amē. E t in aciā de
paradiſo q̄ vos lugetis eiectos: p̄
chr̄m gaudeatis reductos. ℟. Amē.
E t alios ipſius imitatiōe: luce cō
ciliētis eterne. ℟. Amē. Q ꝺ vobis
ipſe ꝛc̄. ℭ Bn̄dictio in dn̄ica. xv.
T Ribuat vobis dn̄s carnis de
ſideria conterere: vt ſpiri
tu poſſitis ambulare. ℟. Amen.
E t mundet vos a lepꝛe interioꝛis
contagio: vt digni fiatis ſanctoꝝ
conſoꝛtio. ℟. Amen. E t hic mun
datoꝛi veſtro gr̄as agentes: ad ce
leſtem hieruſalem p̄ueniatis ouā
tes. ℟. Amen. Q uod vobis ipſe
pꝛeſtare ꝛc̄. ℭ Item alia bn̄dictio.
O Mn̄ps de⁹ q̄ decē viros ad ſe
clamātes mundauit a lepꝛa:
oīa vr̄a ſua bn̄dictione deleat pctā
ꝛ facinoꝛa. ℟. Amē. F aciat vos
deuotos p̄manere in vnitate ſue
ſctē ecclie: vt ei ſemper de donis ſu
is ſtudeatis gr̄as referre. ℟. Amē.
Q uaten⁹ ſurgētes ad bonā opa
tionē: ſic eatis de vtute ī vtutē: vt
deū deoꝝ videatis ī hierl'z celeſtē.
℟. Amen. Q uod vobis ipſe. ꝛc̄.
ℭ Bn̄dictio in dn̄ica. xvj.
P Reſtet vobis dn̄s ſupare re
nodochiā: vt verā p̄tigatis ad glo
riā. ℟. Amē. E t hic ſeminātes iu
ſtitiā: i futuro metatis vitā eternā.

℟. Amē. Et creatori vīo deuote seruiētes: cū ipso regnetis exultātes. ℟. Amen. Q đ vobis ipse ⁊c̄.

¶ Benedictio i dñica. xvij.

In tribulatiōe faciat vos dñs patientes: vt eius fieri mereamini cōsortes. ℟. Amē. Et hic chr̄o p fidē in vobis hītāte: ad vidēdā claritatē illi⁹ possitis intrare. ℟. Amē. Seiūctisq3 a vobis mortuorꝝ baiulis: ipsuꝫ cū sctīs angelis collaudetis. ℟. Amē. Quod vobis ⁊c̄.

¶ Benedictio in q̄rta feria.

Det vobis dñs munus sue benedictionis: ⁊ repleat vos spū veritatis ⁊ pacis. ℟. Amen. Quatenus p viam salutis deuota mente curratis: vt subripiētium delictorꝝ laqueos salubriter euadatis. ℟. Amē. Sicq3 efficiamini i eius supplicatione deuoti: ⁊ in mutua dilectione synceri: ut ad celeste regnū peruenire possitis securi. ℟. Amē. Q đ vob. ⁊c̄. ¶ Itē alia bñdictio.

Concedat vobis oīpotēs de⁹ mun⁹ sue bñdictionis: q vīe est cōscius infirmitatis. ℟. Amen. Et q vobis tribuit supplicādi affectū: tribuat ꝯsolatiōis auxilium. ℟. Amē. Et ab eo p̄ntis ⁊ future vite subsidiū capiatis: cui⁹ vos bonitate creatos eē creditis. ℟. Amē. Q đ uob ⁊c̄. ¶ Bñdictio i fer. vj.

Omīps de⁹ celesti vos ꝓtectiōe circūdet: ⁊ sue bñdictionis dono locupletet. ℟. Amē. Et q̄ce datq3 vobis vt q in sola spe grē celestis initimini: celesti etiā ꝓtectione muniamini. ℟. Amen. Quatenus ⁊ in p̄nti sclo mortalis vite solatia capiatis: ⁊ sempiterna gaudia cōprehēdere valeatis. ℟. Amen. Q đ vob. ⁊c̄. ¶ Itē alia bñdictio

Omīps deus dextere sue ꝑpetuo vos circūdet auxilio: ⁊ bñdictionū suaruꝫ repleat dono. ℟. Amē. Ab oī vos prauitate defendat: ⁊ donis celestib⁹ exuberare ꝯcedat. ℟. Amē. Quo corpe mūdati ac mēte: talē exhibeatis seruitutē: p quā suā cōseq valeatis ꝓpitiationē. ℟. Amē. Q đ vobis ⁊c̄.

¶ Benedictio in sabbato.

Clarificet oēs deus vīorꝝ cordiū arcana: ⁊ bñdictionis sue vobis tribuat incremēta. ℟. Amen. Ab oibus uite p̄ntis piculis exuamini: ⁊ virtutū spūaliū ornamētis induamini. ℟. Amē. Quo illi⁹ adiutorio fulti: sic ei seruiatis in terris: ut ei ꝯiūgi valeatis in celis. ℟. Amē. Q đ uobis ipse ⁊c̄. ¶ Itē alia bñdictio.

Omīps de⁹ uniuersa a uobis aduersa excludat: ⁊ sue sup uos bñdictionis dona infundat. ℟. Amē. Corda vīa efficiat sacris intēta doctrinis: quo possint repleri beneficijs sempiternis. ℟. Amē. Quaten⁹ exequēda itelligētes ⁊ itellecta exequētes: ⁊ iter aduersa mūdi iueniamini indēnes: ⁊ btōꝝ spirituū efficiamini coheredes. ℟. Amen. Q đ uobis ipse ⁊c̄. ¶ Bñdictio i dñica. xviij.

In unitate spūs: faciat uos dñs ambulare: ut cū illo mereamini regnare. ℟. Amē. Et baptisma cū fide seruantes: p̄ri q est

ſup oia pñtemini letãtes. ℟. Amē. Et t fictis debito rubore cōfuſis: vos in eterna glia gaudeatis. ℟. Amē. Q ð vob ꝛc. ℭ Bñdictio i dñica.xix.

D Ignos vos dñs efficiat ſuo ſacerdotio: q pro vobis nō pepercit vnigenito ſuo. ℟. Amē. Et t i ſctā ꝯuerſatiōe pſeuerãtes: ad illū etiã cōuertatis errãtes. ℟. Amē. Et t ꝓ ſterilibus ꝛ incuruatis: itercessores idonei fiatis. ℟. Amē. Q ð vob ꝛc. ℭ Bñdictio in dñica.xx.

R Enouet vos oipotēs deus: vt vobis digneť eſſe placat⁹. ℟. Amē. Et t depoſitis oib⁹ vitijs: in cūctis v̄tutibus fulgeatis. ℟. Amē. A tqȝ hic ꝓrimoꝝ onera portãtes: cū ipſis ad celū veniatiſ exultantes. ℟. Amē. Q ð vob ꝛc. Bñdictio i dñica.xxi.

C Oncedat vobis dñs vt hic caute ambulantes: ad regna celoꝝ pueniatis idōnes. ℟. Amē. Et t ſci ſpūs pignore ditati: apparcatis filij dei. ℟. Amē. Q ū quo ad eternas nuptias intrãtes: ſcōꝝ ſocietate pfruamini gaudentes. ℟. Amen. Q ð vo. ꝛc. Benedictio i dñica.xxij.

C Onfortet vos omṗs deus ad bellãdas aereas poteſtates. ℟. Amen. Et t ſcuto fidei galea ſpei ꝛ charitatis cīgulo muniti: placere valeatis ſūme trinitati. ℟. Amē. Et t p exempla credulitatis veſtre: ꝛ alij ꝯuerſari diſcãt honeſte. ℟. Amen. Q ð vobis ꝛc. ℭ Itez alia benedictio.

D Eus q filiū reguli p diuinitatis ſue v̄tutez abſqȝ pñtia corpali reuocauit de īfirmitate ad ſanitatem: aīaꝝ veſtraꝝ curet egritudinez: largiendo vobiſ ſuā bñdictionem. ℟. Amen. S empqȝ vobis i adiutoriū ſit pñtia ſue diuinitatiſ: ſi ei⁹ ſigna ꝛ ꝓdigia vidētes: in eū firmiter credatis. ℟. Amen. Q uaten⁹ ſic vos ſeptiformiſ ſpūs ſci grã repleat: vt ore ꝛ corde eum laudetis p oia tpa. ℟. Amē. Q ð vobis ꝛc. Bñdictio in dñica.xxiij.

A Ctor ꝛ inceptor oiūȝ bonorum ꝯſortes vos efficiat felicīuȝ ꝑmioꝝ. ℟. Amē. Et t magis ac magis abundãtes in ſua ſciã: in diem chři pducat ſine offenſa. ℟. Amen. I nſup oiūȝ debitoꝝ ꝯcr⁹ remittens fidelib⁹ ſuis ſit miſericors ꝛ clemens. ℟. Amē. Q ð vobis ꝛc. ℭ Item alia benedictio.

D Eus ꝛ hō: rex celeſtiſ glie: ſic vobis cū ſeruis ſuis ī die iudicij digneť rōneȝ ponere: ut cum bñdictiōis ſue largitate miſericordē iudicē ꝛ piuȝ ꝯſolatorē poſſitis īuenire. ℟. Amē. D eceȝ millia talenta. ſ. grauia ꝛ multa oia uobis miſericordiť dimittat pcã: ꝛ a tortorib⁹ ꝛ inferni pena: uos eripiat ſua largiſſima pietate. ℟. Amen. I ta uos faciat alioꝝ q in uos peccauerūt de cordib⁹ uřis dimittere minora peccata: ut ꝛ ipſe pater noſter celeſtis dimittat uobis ꝛ maiora: ꝛ pducat ad celeſtis uite gaudia. ℟. Amen. Q ð uobis ipſe ꝛc. ℭ Bñdictio in dñica.xxiiij.

I Mitatores ſcōꝝ: faciat uos dñs: ꝛ uobis digneť eſſe placat⁹.

℟. Amē. Et hic amici pſeuerātes crucis chr̄i: participes fiatis celeſtis regni. ℟. Amen. Quatenus imagine ſua in vobis agnita: gaudia vobis tribuat īfinita. ℟. Amē. Qđ vobis. ⁊c. ¶ Itēȝ alia bñō.

Magiſter verax chr̄s cōſiliuȝ ⁊ prudētia fidelium: ſua benedictione faciat vos ſupare inſidias inimicoꝝ: quēadmoduȝ ipſe deuicit hypocriſim phariſeorum. ℟. Amē. Taliqȝ vos in ſuo ſeruitio ꝓcedat pmanere: vt denariū legalis obſeruationis: ⁊ euāgelice viſionis ipſi dn̄o nr̄o ieſu chr̄o valeatis reddere. ℟. Amen. Sicqȝ idē deꝰ ops cuſtodiat ſubſcriptionē ⁊ impſſionē imaginis ſue: vt hic ⁊ in futuro ſemper vos eius defendat maieſtas: ⁊ protegat pietas. ℟. Amen. Quod vobis ipſe ⁊c.

¶ Benedictio in dn̄ica. xxv.

Compleat vos dn̄s agnitione volūtatis ſue vt heredes eſſe mereamini vite ſempiterne. ℟. Amē. Et lōganimitate patiētie veſtre: deo nutriātur aīe recte. ℟. Amen. Qui etiā vitijs languidi vel ſceleribus mortui: viſitatiōe ſcitatis ſue ſalui inueniamini ⁊ viui. ℟. Amē. Qđ vobꝭ ⁊c. ¶ Itē alia bñdictio.

Dator oīum bonoꝝ ⁊ reſuſcitator mortuoꝝ deus: q filiā principis pgens reſuſcitare: prius mulierē fimbriā tāgentē a pfluuio ſanguinis voluit ſanare: ab omni inquinamento vos dignetur purgare: ⁊ dono ſue benedictionis viuificare. ℟. Amen. Vias veſtras p bona opera ⁊ penitētie medicamenta ad vitā reducat: ⁊ reſpectu ſue miſericordie p fidē veſtrā quaȝ habetis vos ſemper cuſtodiat. ℟. Amē. Tribuatqȝ vobis ſalubriter in celeſti btitudine viuere: cui in hoc ſeculo placuit ⁊ mortuis vitā reddere: ⁊ infirmis cōgruā ſanitatē concedere. ℟. Amē. Qđ vobis ⁊c. ¶ Bñdictio i dn̄ica. xxvj.

Deus ex quo ſunt oīa: inſpiret vobis deſideria iuſta. ℟. Amē. Deus per quē ſunt oīa: ingredi vos faciat p mādata ſua. ℟. Amē. Deꝰ in quo ſunt oīa ſcificet vos tuitione ſua. ℟. Amen. Qđ vobis ipſe ⁊c. ¶ Itē alia bñdictio.

Deuotionē veſtrā dn̄s dignāter intēdat: ⁊ ſue vobis bñdictionis dona concedat. ℟. Amen. Taliqȝ vos in pn̄ti ſclo ſubſidio muniat: vt paradiſi vos in futuro habitatores efficiat. ℟. Amen. Sicqȝ corda veſtra ſanctificando bñdicat: ⁊ benedicēdo ſcīficet: vt vobiſcū īmo in vobis euȝ iugiter hitare delectet. ℟. Amen. Quod vobis ipſe pſtare ⁊c. ¶ Benedictio i dominica de trinitate.

Benedicat vos deus pater ex quo omnia: benedicat vos deus filius per quem omnia: benedicat vos ſpiritus ſanctus in quo oīa. ℟. Amē. Benedicat vos trinus ⁊ vnus: omni benedictione celeſti: ſanctoſqȝ vos ⁊ puros faciat per mandata ſua. ℟. Amē. Deus in quo ſunt omnia: ſanctificet vos tuitione ſua. ℟. Amē. Quod vo

bis ꝛc. ¶ Item alia benedictio.

Omnipotens trinitas vnus ꝛ verus deus: pr̄ ꝛ filius: ꝛ spiritus sctūs: det vobis se desiderare fideliter: agnoscere veraciter: ꝛ diligere synceriter. ℟. Amē. Et qualitatem atq̄ incōmutabilitatē sue essentie ita vestris mentibus infigat: vt ab ea nunq̄ vos q̄buscūq̄ fantaſijs oberrare permittat. ℟. Amen. Sicq̄ vos in sua fide ꝛ charitate perseuerare concedat: vt per ea poſtmodum ad sui manifeſtationē visionemq̄ interminabilem introducat. ℟. Amen. Quod vobis ipse p̄ſtare ꝛc. ¶ Incipiunt benedictiones pontificales de sanctis ꝓprie p anni circulū. ¶ Benedictio in festo sctī andree aplī.

Deus qui ecclesiā tuā in aplicis tribuiſti cōſiſtere fundamentis quesumus: vt beat⁹ andreas tuū pro nobis imploret auxiliū: vt a nr̄is reatibus absoluti: a cunctis etiā periculis eruamur. ℟. Amen. Infunde sensibus noſtris apoſtolica dogmata retinere: quo te cōtemplemur serenata mēte. ℟. Amē. Cōcede ꝓpitius circūſtanti plebi: vt illo tremēdo discussionis tpe: eorū defensē presidijs: quorū sunt inſtituti preceptis. ℟. Amen. Quod vobis ipse p̄. ꝛc. ¶ Bn̄dictio i feſto sancti nicolai epi ꝛ cōfessoris.

Omnipotēs deus qui beatū nicolaū pontificē suū adhuc puerulum multis ditauit priuilegijs ꝛ donis: ipse vos per suā gratiam ad omne opus bonū faciat esse dispositos. ℟. Amē. Et qui eum multis clarescere fecit miraculis ꝛ virtutibus: ipse vos eius precibus ꝛ meritis ab omni malo ꝛ peccato cuſtodiens donis celeſtibus insignire dignetur. ℟. Amē. Quatenus eius precibus ꝛ intercessione suffulti: mereamini cū ipſo i eterna felicitate letari. ℟. Amē. Quod vobis ipse p̄ſtare dignet ꝛc. ¶ Bn̄dictio i feſto ꝯceptiōis btē

Omnipotēs dei filius marie. q sue mr̄is hodie sctificauit initia: errorū veſtrorum expurgare dignetur vitia. ℟. Amen. Et qui sancte sue genitricis vos facit gaudere solēnijs: ipsius vos defensare annuat patrocinijs. ℟. Amē. Et qui virginalis templi primordia celebratis: trabea carnis depoſita superne hierusalē habitacula ꝯscēdatis. ℟. Amen. Quod vobis ipse ꝛc. ¶ Benedictio in feſto sancte agnetis virginis ꝛ marty.

Benedicat vos oīpotēs deus beate agnetis v̄ginis ꝛ martyris sue interueniente solēnitate: ꝛ ab omni misertus defendat prauitate. ℟. Amen. Quiq̄ virginitatē eius anulo suo dignatus eſt subarrare: vos faciat pignus de quo signati eſtis inuiolabiliter cuſtodire. ℟. Amen. Quaten⁹ oleū in vasis suis cū lāpadibus accipiētes: vere ꝛ sempiterne matris eccleſie sponso occurratis obuiantes. ℟. Amen. Quod vobis ipse preſtare

pꝛeſtare. ꝛc. ¶ Bn̄dictio in feſto ſancti vincentij martyris.

OMnipotens deꝰ vos dignetur benedicere: qui beatum martyrem ſuum ꝛ leuitam vincentiuꝫ dignatus eſt coꝛonare. ℟. Amen. Ipſe vitioꝝ veſtroꝝ incentiua dignet̄ extinguere: q̄ illoꝝ toꝛmentoꝛū genera fecit euꝫ ſuperare. ℟. Amen. Quatenuꝫ ſua cooptatione ꝛ illius itercesſione ſpiritu ſcilicet feruentes: in eterna patria mereamini eſſe felices. ℟. Amen. Quod uobis ipſe ꝛc. ¶ Benedictio in conuerſione ſancti pauli:

DEus qui per grāam ſuā btūm paulum ex perſecutoꝛe fecit apoſtolum: ipſe vobis cōpunctionis pieqꝫ cōuerſionis ſpirituꝫ dignet̄ impartiri. ℟. Amen. Quiqꝫ ei ſecretoꝝ celeſtium myſteria dignatuꝫ eſt reuelare: ipſe uobis ſcripturarū ſuarū abdita dignet̄ aperire. ℟. Amen. Et qui ei pſeuerātiam fidei cōſtātiamqꝫ in pſecutionibus inflexibilē dignatus eſt dare: eiuſdē interuētionibus infirmitatem veſtrā munire dignet̄ ꝛ roboꝛare. ℟. Amen. Q̄d vobis ipſe pꝛeſtare dignetur. ꝛc. ¶ Bn̄dictio in purificatione beate marie.

OMnipotens deus q̄ vnigenitū ſuū hodierna die in aſſumpta carne in tēplo voluit pſentari: benedictionis ſue vos munere fultos bonis opibus faciat exoꝛnari. ℟. Amen. Et qui eum vt legem adimpleret miniſtrum voluit effici legis: mētes veſtras inſtruat legis ſue ſpiritalibus documētis. ℟. Amē. Quo ei ꝛ pꝛo turribus: caſtitatis ſeu charitatis munera offerre valeatis: ꝛ pꝛo pullis colūbarū ſpiritus ſancti donis exuberetis. ℟. Amē. Q̄d vobis ipſe ꝛc. ¶ Bn̄dictio in cathedra ſc̄i pe ri.

OMnipotens deus dignetur vos ſua benedictione ditare: qui apoſtolum petrum hodierna die dignatꝰ eſt in cathedra pōtificatus ſublimare. ℟. Amē. Ipſe vos eruat a poꝛtarum terroꝛe infernoꝛum: qui illi cōmiſit claues regni celoꝝ. ℟. Amē. Quatenus in apoſtolica ſoliditate fundati: a vera confeſſione nullis permittat pturbationibus cōcuti. ℟. Amē. Q̄d vobis ꝛc. ¶ Benedictio in feſto ſancti mathie apoſtoli.

DEus q̄ nos in apoſtolicis tribuit conſiſtere documentis: benedicere vos dignetur beati apoſtoli ſui mathie intercedentibus meritiꝫ. ℟. Amen. Defendatqꝫ vos a cūctis aduerſis apoſtolicis pꝛeſidijs: qui vos voluit oꝛnari ꝛ munerari exēplis eoꝝ ꝛ documentis. ℟. Amen. Quo per eoꝝ intercesſioneꝫ pueniatis ad eterne patrie hereditatē: per quoꝝ doctrinā tenetis hereditatem. ℟. Amē. Q̄d vobis ꝛc. ¶ In feſto ſancti thome de aquino benedictio.

BEnedicat ꝛ cuſtodiat vos oīpotēs deus: qui per beatū thomā aquinatē virginē doctoꝛē ꝛ cōfeſſoꝛē ſuū diuina ſapiētia illuſtratū eccleſiā ſanctā hereſibus purgare

⁊ criminibus: ac luce veritatis ⁊ doctrine itegritate illuminare eſt dignatus. ℞. Amen. Et qui eius doctrinam in veritate ⁊ charitate fundatā nullis pmiſit aduerſantiū telis pſſundari: ipſe vos in recta fide ⁊ pſeuerantia ⁊ in ſua volūtate digneť confirmare. ℞. Amē. Quatenus in fide vera firmati ⁊ in bonis operibus pſeuerantes: eius p̄cibus ⁊ meritis ad eternam valeatis puenire letitiā: ⁊ cuȝ ipſo ſemp in celeſtibus gaudijs letari. ℞. Amē. Q ꝺ vob ⁊c.

Bn̄dictio in feſto ſci gregoꝛij pp̄. ⁊ doctoꝛis.

Paſtoꝛ eternus: q curaȝ ouiū ſuaꝝ gerēs ad eaꝝ cuſtodiā ſcūȝ elegit gregoꝛiū paſtoꝛē egregiū: ſuis meritis vobis ꝯferat vite celeſtis meritū. ℞. Amē. Et q eū fidelē ſeruū ⁊ prudētem effecit ac ſapiētie ſingularis munere decoꝛauit cōcedat vobis que ſapientiſſime ſcripſit ⁊ recta fide ſuſcipe ⁊ opib⁹ adiplere. ℞. Amē. Quatenus ipſi⁹ fulti p̄ſidijs ⁊ hic gr̄aȝ ⁊ in futuro dei miſericoꝛdiā cōſeq valeatis. ℞. Amē. Q ꝺ vobis ⁊c.

Bn̄dictio in annūciatiōe dn̄i.

Deus q p̄ oībus feminis ſctāȝ mariā v̇ginē hoc p̄uilegij decoꝛauit honoꝛe: vt v̇go ꝯcipet: ⁊ generādo v̇go eſſe non deſiſteret vos bn̄dicat ⁊ cuſtodiat: ⁊ ſci ſpūs gr̄a irradiet: eiuſdēq3 virginis interceſſione remiſſione letificet peccatoꝝ. ℞. Amē. Fragilitateȝ veſtrā ſuis cōſolidet p̄cibus: que duȝ gabꝛieli archāgelo credidit: veruȝ deū ⁊ hoīem ꝯcipiēs lumē verum cūctis ꝓtulit: ⁊ que dn̄a mundi ⁊ regina celi meruit vocari: ab inimicoꝛum oīum īſidijs vos faciat tueri: ⁊ a pctis oībus purgari: ⁊ uirtutibus decoꝛari. ℞. Amē. Proſpa uobis obtineat: hoſtes oēs arceat: lāguoꝛes mitiget: famē ⁊ ſterilitatem amoueat: ⁊ poſt uite huius laboꝛioſe excurſum uos ad ſupna pducat p̄mia: q̄ eterna oībus ſctis genuit gaudia. ℞. Amē. Q ꝺ uob ⁊c.

Itē alia bn̄o in eodē feſto.

Omn̄ps deus q hodierna die angelum gabꝛielem direxit ad virginem cōcedat uobis ſuam propitius benedictionē. ℞. Amē. Ipſius gratie uos participes faciat: de qua ſanctā dei genitricē angelus plenā eſſe ꝓclamat. ℞. Amē. Quatenus eius meritis mereamini a culpis oībus liberari: cui⁹ partu meruiſtis a moꝛte ppetua reſuſcitari. ℞. Amen. Q ꝺ uobis ⁊c.

Bn̄o ī feſto ſci uicētij ꝯfeſſoꝛis.

Deus oīps q oēs hoīes uult ſaluos fieri ⁊ neminē perire: ipſe bti vincētij valētini doctoꝛis ⁊ predicatoꝛis egregij interceſſionibus ab omni malo ⁊ erroꝛe vos ſemper ſaluet ⁊ muniat. ℞. Amē. Et qui per eū innumerabiles populos ad recte fidei ſemitā ⁊ ad penitentiā reduxit: ⁊ ipſuȝ inumerabilibus miraculis linguarū dono ⁊ ꝓphetico ſpū decoꝛauit: ipſe eius meritis vos ſemp in bono cōſeruare dignetur. ℞. Amen. Quatenus eius oꝛatione ſuffulti: ⁊ hic ve

ram fidē amplecti ⁊ vitia euitare poſſitis ⁊ in eterna beatitudine cū ipſo ſine fine gaudere. ℞. Amen. Q ꝺ vobis ⁊c. ¶ Bñdictio in feſto ſancti marci euangeliſte.

Benedicat ⁊ cuſtodiat vos leo de tribu iuda domin⁹ noſter ieſus xp̄s: qui beati marci dignitatē ſub figura leonis per prophetas ſuos p̄oſtēdere eſt dignatus. ℞. Amē. Et qui per eum aquileienſem ⁊ alexandrinam fundauit eccl̄ias: ⁊ ſacri euangelij eū fecit eſſe ſcriptorem: ipſe eius patrocinio a vobis omnem auferat tribulationē. ℞. Amen. Quatenus eius auxilio confortati ⁊ que docuit intelligere: ⁊ que egit complere diuina gratia ſemper ſitis parati. ℞. Amen. Quod vobis. ⁊c. ¶ Benedictio i feſto ſancti petri martyris.

Protector in ſe ſperātium deus qui beatū petrū martyrē ex hereticis parētibus exortum adhuc puerulū fidei ſue egregium effecit cōfeſſorē: ipſe vos fidei ſue clypeo contra oīa aduerſa tueri digneṫ. ℞. Amen. Et q eū v̄ginitatis ac doctoratus priuilegijs inſignitū pro fidei ſue veritate preclariſſimi martyrij ac miraculorū gloria dignatus eſt illuſtrare: ipſe eius interceſſione vos faciat omni v̄tute ⁊ conſolatione gaudere. ℞. Amē. Quatenus eius exemplo in fide ſtabiles ⁊ i ope efficaces exiſtētes: mereamini ⁊ hic dei grām ⁊ i eterna felicitate cū ipſo eternā gl̄iam adipiſci. ℞. Am̄. Q ꝺ vob̄ ⁊c. Benedictio i feſto ſcē catherine de ſenis.

Deus oīpʼs q infirma mūdi eligit vt fortia q̄q̄ confundat quiq̄ btām v̄ginē catherinā ſenēſem mirabilibus decorauit p̄uilegijs: ipē vos ſemp̄ i bōis ⁊ ſc̄is operibus faciat eē feruētes. ℞. Am̄. Et q eā multiplicib⁹ penis ⁊ tormētis dū hic viueret ꝓ ſui gl̄ia affecit patiētieq̄ clypeo muniuit: ipſe vos in oī tribulatione ⁊ anguſtia ſua grā ⁊ v̄tute cuſtodiat. ℞. Am̄. Quaten⁹ eius meritis p̄ntib⁹ periculis ⁊ mūdi carnis ac demonis laqueis euitatis: ad pacem ⁊ ſecuritatē eterne btītudinis cū ipſa ꝑueniatis. ℞. Amē. Q ꝺ vobis ⁊c. ¶ Bñdictio i inuētiōe ſctē crucis.

Omnipotens dn̄s qui ꝑ ſanguinem crucis ſue cūcta pacificauit: vera vos vitiorū crucifixione mortificet. ℞. Amen. Ut i crucis victoria recreati ſemp̄ deuicto diabolo triūphetis. ℞. Am̄. Quo venerabile crucis feſtū deuotiōe ꝓmptiſſima celebrātes: mereamini ſine fine eē felices. ℞. Am̄. Q ꝺ vob̄ ⁊c. Bn̄o i feſto ſcōꝝ geruaſij ⁊ ꝓthaſij.

Deus cuius ditioni ſubiecta ſunt cuncta: quiq̄ dedit vobis ſanctorum martyrum ſuorum geruaſi et prothaſij glorioſa ſolennia celebrare: ipſorum iuuamine repleat vos omnium beatarum virtutū incremētis ⁊ ſue gratia bn̄dictionis. ℞. Am̄. Et q illos dignatus eſt ꝯfortare inter manus ꝑcutiētiū: in carcere poſitis ſalubre dedit cōſiliū: vos

ſequi faciat eoꝝ exēplū: ⁊ ꝑ illud euehi ad celeſtis regni palatium. ℞. Amē. Quiq; eos ſanguinis ef fuſiōe: cū palma martyrij ad ſe vo luit ꝑuenire vos ꝑmittat ſub pedi bus vr̄is calliditatē diri leonis cō culcare: ⁊ a tenebris vitioꝝ decli nare: ad ipſoꝝ quoq; ꝯſortiū feli citer ꝑuenire. ℞. Amē. Q ō vob ⁊c̄.

¶ Bn̄o i feſto ſcī ioānis baptiſte.

Benedicat vos oīpotens de us: beati ioānis baptiſte in terceſſione: cuius hodie natalitia celebratis: cōcedatq; vobis vt cu ius ſolēnia colitis: patrocinia ſen tiatis. ℞. Amen. Illius obtentu ab oībus aduerſis tueamini ⁊ bo nis oībus ꝑfruamini: q aduentū redemptoris mundi nec dū natus agnouit: mr̄is ſterilitatē naſcēdo abſtulit: patris linguā natꝰ abſol uit. ℞. Amen. Quatenus ipſius agni quem ille digito oſtendit: cu iuſq; imolatione eſtis redēpti: ita ꝟtutū lanis veſtiri: ⁊ inocentiā va leatis imitari: vt ei in eterne patrie felicitate poſſitis adiūgi. ℞. Amē. Quod vobis ⁊c̄.

¶ Bn̄dictio in feſto apl'orum petri ⁊ pauli.

Benedicat vos omnipotens deus: qui vos beati petri apoſto li ſaluberrima cōfeſſione: in eccle ſiaſtice fidei fundauit ſoliditate. ℞. Amen. Et quos beati pauli ſanctiſſima inſtruxit predicatione ſua tueatur gratiſſima defenſione. ℞. Amen. Quatenus petrus cla ue: paulus ſermone: vterq; inter ceſſione: ad illā vos patriā certent introducere: ad quam illi: alter cruce: alter gladio: hodierna die meruerunt peruenire. ℞. Amen. Q ō vobis ⁊c̄.

¶ In feſto viſitationis beate marie ſemꝑ virginis.

Spiritus ſanctus q beatiſſi mā virginē ſua uirtute reple uerat: ⁊ eā dei filium ꝯcipere fece rat: uos ſua gratia repleat ⁊ omni uirtute ⁊ bonis opibus fecunda re digneť. ℞. Amē. Et qui eā ad uiſitādā i mōtanā iudee eliſabeth ꝑcurſoris dn̄i matrem inducere di gnatus eſt: ipſe i neceſſitate veſtra corda veſtra uiſitare ⁊ ad bona ope ra promouere digneť. ℞. Amen. Quatenꝰ eius gr̄a a peccatis mun dati ⁊ donis eius repleti ad alta ꝟtutum ꝯſcendere in p̄n̄ti: ⁊ in fu turo celoꝝ regna ipſius uirtute ⁊ btiſſime ꝟginis marie interceſſio ne adipiſci ualeatis. ℞. Amē. Q ō uobis ipſe ꝑſtare digneť cuius re gnū cū p̄re ⁊ eodē filio ſine fine ꝑmanet ꝑ infinita ſc̄la ſeculoꝝ. ℞. Amē. Et bn̄dictio ⁊c̄.

¶ Bn̄dictio i feſto btē marie magdalene.

Chriſtus dei filius q beate ma rie magdalene lachrymas re ſpiciens: ſua ſibi dimiſit peccami na: ipſe corda veſtra cōpungat ⁊ cuncta uobis peccata dimittat. ℞. Amen. Quiq; reſurgens ex mor tuis ipſi marie magdalene ꝑmum ſe manifeſtari uoluit: ipſe uobis in reſurrectionis gl'ia ſe manifeſtū exhibeat miſericors ⁊ benignus. ℞. Amen. Quatenus in illa cele ſti patria: quā ipſa maria magdale

na promeruit: vna cum ea merea mini gaudijs perfrui ſempiternis. ℞. Amen. Quod vobis ipſe preſtare ꝛc. ¶ In feſto ſancte marthe virginis benedictio.

Auctor oīuʒ bonorū ꝛ reſuſcitatio mortuoꝝ deus q beataʒ martbā apoſtolam ſuā fimbriam veſtimenti ſui tāgenteʒ a profluuu ſanguinis voluit ſanare: ab omni inquinamēto vos digneť purgare. ℞. Amē. Animas veſtras in ede polorū per bona opa ꝛ penitentie medicamēta digneť recipere: q in ede btē marthe hoſpite ſue dignatus eſt hoſpitari. ℞. Amē. Tribuatqʒ vobis i celeſti regno ſalubriter viuere: q i pñti ſeculo pcib⁹ ſcē marthe fratrē ſuuʒ lazarū placuit a mortuis ſuſcitare. ℞. Amē. Quod vobis ipſe ꝛc. ¶ Benedictio i feſto ſancti petri ad vincula.

Deus q beatū apl'm petrū eduxit de carcere: eruat vos de morte ꝛ bñdicat i pace. ℞. Amen. Qué ſecutus é fide ꝛ noīe: ſoluat vos clemens a crimiē ppetua miſeratiōe. ℞. Amē. Sitqʒ vobis i auxiliū ſaluator oiuʒ: ꝛ petr⁹ q eſt paſtor ouiū: cuſtodiat gregem a xpo cōmiſſū. ℞. Amē. Quod vobis ꝛc. ¶ Bñō in inuentione ſcī ſtephani.

Cui dilecti ꝓtomartyris ſtephani meritis vos dñs deuiare digneť ab oium maloꝝ impedimentis. ℞. Amen. Cuius corporis hodie in terris colitis inuētionē: acgrat vobis celeſtis terre bñdictionē. ℞. Amē. Quiqʒ ſui tumuli fragrantia ſeptuaginta trium corporum reddidit ſanitatem: vos faciat ſuis pcibus odore perfrui celeſtis agni. ℞. Amē. Quod vobis ꝛc. ¶ Bñō i feſto ſcī dñici.

Deus q i beato dñico officiū apoſtolicū dignat⁹ eſt ſuſcitare: digneť mētes veſtras doctrinis apoſtolicis iformare. ℞. Amē. Quiqʒ p eū diuerſarum hereſum ſpinas ꝛ tribulos de agro ſuo voluit extirpare: faciat i agro cordis veſtri catholice doctrie ſemina pullulare. ℞. Amē. Quatenus eiuſdē doctoris egregij doctrinis erudi ti: meritis adiuti: odore q ex eius corpe fragrat ibuti: ad ipſius conſortium peruenire valeatis iocundi. ℞. Amen. Quod vobis ꝛc. ¶ In feſto trāſfigurationis dñi.

Omnipotēs deus q nr̄a carne veſtitus hodierna die btōꝝ gliaʒ futurā: i ſuo ſacratiſſimo corpore ſe trāſfigurādo apl'is oſtēdere dignatus eſt: ſua vos grā repletos luce ſuperne patrie illuſtrare digneť. ℞. Amē. Et q beatoruʒ apl'oꝝ corda in amorē ſupne pꝛie hac mirabili viſione attraxit: ipſe vos mūdi contēptis illecebris ad deſiderandam eterne glorie felicitatem inducat. ℞. Amē. Quatenus poſt huius mundi curricula ſupne gratie ſplendore fulgentes cū btīs moyſe ꝛ helia ꝛ eiſdem ſanctis apoſtolis ceteriſqʒ beatis eterne btitudinis pticipes eſſe mereamini. ℞. Amen. Quod vobis ꝛc. ¶ Bñdictio i feſto ſcī laurentij.

Corrobora gregẽ tuũ turris
fortitudinis:q beatũ laurẽ-
tiũ prius armaſti pectore:poſt ſer-
monẽ:ante decoraſti profeſſione:
poſt hec funere. ℟. Amẽ. Infun
de circũſtãtib⁹ credulitatis ſpũm:
q cõfitẽti aderas ne facerẽt plage
trepidũ:pena feſſum:flãma deui-
ctũ. ℟. Amẽ. Et ipſo interueniẽ
te ac te remunerãte:illa luce plebs
tua radiet ĩ eccl̃ia:q̃li vita ſanctus
refulſit in cuſtodia:illa dimicet in
terra:q̃ celos victor martyr intra-
uit cũ gl̃ia. ℟. Amẽ. Ille vos bñ-
dicat de celis:q p crucẽ ⁊ ſanguinẽ
ſue paſſionis vos redimere digna-
tus eſt ĩ terris. ℟. Amẽ. Q ď vo-
bis ⁊c̃. ¶ Bñd i vigil. aſſũptiõis.

Immẽſe magnitudinis: in-
eſtimabilis potentie eterne
deus quem oẽs celi terraq; vir ca
piũt:⁊ infra aluũ virginis cõtine-
ris:eiuſdẽq; genitricis tue apud
te intercedẽte ſuffragio: dignare
ſup hãc familiã tuã clemẽtiſſimum
ad ſaluationẽ eius oñdere vultũ.
℟. Amẽ. Et nõ nr̃a pẽſans facta
vel merita:ſ; tuã potius imẽſa; cle
mẽtiam:creaturã tuã quã ipſe crea
tor aſſumpſiſti p virginẽ:hãc p po
tentia; diuinitatis tue ab oĩ malo
digneris eruere. ℟. Amẽ. Ut dũ
tu miſericorditer formã nr̃e mor-
talitatis nõ es dedignatus ſuſcipe
nullatenus in nr̃a pditione ſeuus
ille exultet humani gñis inimicus
ſed ſemp a nobis effugiat ꝯfuſus.
℟. Amẽ. Q ď vobis ⁊c̃. ¶ Bñd
in feſto aſſumptiõis beate marie.

Omnipotens ſempiterne de-
us:qui vnigenitũ filiu; tu-
um dñm noſtru; ieſum chr̃m:quẽ
oẽs celi terreq; vir cape valuerũt:
infra aluũ virginis marie ꝯtineri
voluiſti:p̃ſta q̃ſumus vt ipſa; pro
nobis apud te intercedere ſentia-
mus:per quã meruimus auctore;
vite ſuſcipere. ℟. Amẽ. Dignare
dñe ieſu chr̃e ſuper hãc familiã tuã
lumen miſericordie tue oñdere: q
nõ es dedignatus naſci p virginẽ:
vt q tuo ſancto ſanguĩe ſunt redẽ
pti:tua ſemp dextera ſint ꝓtecti:⁊
in p̃ñti vita poſiti tua iugi miſeri-
cordia ſint defenſi: atq; ad eternã
beatitudinẽ te p̃uenĩete ſint pdu-
cti. ℟. Amen. Et q hac die aſſum
ptione; ſacratiſſime v̾ginis tue ge
nitricis btẽ marie celebram⁹ deuo
ti:q eã ſupra choros angeloꝝ in pa
radiſi ſedib⁹ collocaſti:eiuſde; ſuf
fragijs nos abiecta carnis ſarcina
ad eterna iubeas regna perduci.
℟. Amẽ. Q ď vobis ⁊c̃. ¶ In trã-
ſlatiõe ſacte corone dñi bñdictio:

Benedicat vos oĩpotẽs deus
bñdictiõe celeſti:q pro vobis
in paſſione ſua ſpinis voluit coro-
nari. ℟. Amen. Et qui diem pre-
ſentem pro veneratione ſacre eius
corone ſpinee annua deuotiõe cele
bratis: ipſo opitulãte ad illa feſta
celeſtis patrie q̃ nõ ſũt annua ſed
continua perueniatis. ℟. Amen.
Sicq; in p̃ñti mortalitate venere
mini ſacrã coronã ſpineã dñi patiẽ-
tis:vt ĩ eterna btĩtudine mereami
ni obtinere cõſortia reſurgentis:

⁊ ab ipſo recipere coronam glorie ⁊ honoris. ℟. Amen. Q ͦd vobis ipſe ⁊c. ¶ Bñdictio i feſto ſcī auguſtini.

INſtruat dñs corda veſtra fidei ſue virtute: q beatum auguſtinum clarere fecit catholice doctrine vbertate. ℟. Amen. Det vobis hereticorũ: prauitate nõ decipi: qui corpis ſui mẽbris vos voluit ſociari. ℟. Amẽ. Quatenus eundem egregiũ doctorem ſic ducem habeatis in via: vt eum ſocium mereamini habere in patria. ℟. Amẽ. Quod vobis ipſe p̃ſtare ⁊c. ¶ Bñdictio in decollatione ſancti ioãnis baptiſte.

DEus qui nos beati ioannis baptiſte concedit ſolẽnia frequentare: tribuat vobis ⁊ eadem deuotis mentibus celebrare: ⁊ ſue benedictionis dona percipere. ℟. Amen. Et qui pro legis eius preconio carceralibus eſt retruſus in tenebris: interceſſione ſua a tenebroſorum operum vos liberet incentiuis. ℟. Amen. Et qui ꝓ veritate que deus eſt: caput non eſt cunctatus amittere: ſuo interuentu ad caput noſtrũ quod chriſtus eſt vos faciat peruenire. ℟. Amẽ. Quod vobis ipſe ⁊c. ¶ Benedictio in natiuitate ſcẽ marie.

DEus qui cum te non capiãt celi: dignatus es in templo vteri virginalis includi: vt mater integra haberet ⁊ fructum de ſpiritu: ⁊ incorruptionẽ de partu: da huic plebi angeluꝫ cuſtodem: qui filiũ marie fide cõcipiente predixit. ℟. Amen. Sanctificet gregem tuuꝫ illa bñdictio: que ſine ſemine humano te redẽptorẽ ṽginis formauit in vtero. ℟. Amẽ. Et te protegente exultẽt eccleſie de ꝯgregato populo: ſicut maria meruit gloriari de te filio dei a ſe icarnato. ℟. Amen. Quod vobis ⁊c. ¶ Benedictio in exaltatione ſcẽ crucis.

BEnedicat vos oĩpotẽs de⁹: q p vnigeniti ſui ieſu chr̃i dñi noſtri paſſionẽ ⁊ crucis patibulũ gen⁹ redemit humanuꝫ. ℟. Amẽ. Cõcedatqꝫ vobis: vt cũ oĩb⁹ ſcĩs q̃ ſit eiuſdẽ crucis lõgitudo: latitudo: ſublimitas ⁊ profundũ: mente deuota cõprehendere poſſitis. ℟. Amen. Quatenus voſmetipſos: abnegãdo: crucemqꝫ geſtãdo: ita in p̃ntis vite ſtadio redemptorem noſtrum poſſitis ſequi: vt ei inter choros angeloꝝ poſt obitum mereamini aſſiſti. ℟. Amen. Quod vobis ipſe preſtare ⁊c. ¶ Benedictio in feſto ſcī michaelis.

BEnedicat vos oĩpotẽs deus ſancti michaelis archangeli ſuffragijs: ⁊ liberet uos ab aduerſitatibus cũctis. ℟. Amẽ. Cõmendet uos eius interceſſio glͥoſa q cum dracone pugnauit: ⁊ glͥoſe deuicit. ℟. Amen. Et ſicut ille ſerpenteꝫ ſupauit ſupbũ: ita uos ſuis interceſſionibus cõſortiũ adipiſci faciat ſupnoꝝ ciuiuꝫ. ℟. Amẽ. Q ͦd uob ⁊c. ¶ Bñọ i feſto ſcī frãciſci.

DEus q beatũ frãciſcũ a ſeculi uanitate ꝯuertit: ⁊ eundeꝫ a fece ſeculariũ tp̃aliũ plenius ſegre

gauit:ipſe vos eripere digneť a ne xibus peccatorū ꝛ in viā ſalutis dirigere per diuinoꝝ opa mādatorum. ℟. Amen. Et q ꝓrogatiua ſue ſapie eūdē pfudit ſpū ꝓphetie quo patebāt ei fratrum ꝯſcie: ipſe vos illuſtret ſue radio claritatis: ad contēplādam ſpeciem ſue diuinitatis. ℟. Amen. Quiqȝ illi ſui amoris efficacia paſſiōis ſue impſſit veſtigia: ipſe vos faciat ſuo amore perfectos ꝛ eiuſdem charitatis nexibus perpetue indiuiſos. ℟. Amen. Quod vobis ꝛc. ¶ Benedictio in feſto ſancti luce.

Poſtulāte pro vobis btō luca euangeliſta: maneat in vos quotidie gratia diuina. ℟. Amen. Ut cuius ſolennitatem hodie ſtudetis venerari: eius inundatione doctrine ſalutaris valeatis irrigari. ℟. Amen. Quatenus ꝛ in dei laudibus iugiter delectari: ꝛ eius benedictione mereamini ſublimari. ℟. Amē. Quod vobis ꝛc. ¶ Benedictio in vigilia omnium ſctōꝝ.

Sancte dei genitricis marie beatorumqȝ ſpirituū: atqȝ oīum ſanctoꝝ ſuoꝝ interceſſionibus: a piculis ꝛ reatibus eripiat ꝛ ꝓtegat vos dñs. ℟. Amen. Quatenus quoꝝ ſolēnia deuote veneramini: fidem actus deuotionis imitemini: vt ꝑmioꝝ btitudinē eternaliter conſequi mereamini. ℟. Amē. Quodqȝ cōdigna opatione nemo meretur: ille cuius miſeratio nullo fine cōcluditur: multiplicatis vobis interceſſoribus largiať. ℟. Amen. Q ō vobis ꝛc. ¶ In feſto oīum ſcōꝝ bñdictio.

Intemerate virginis vteri fructus a patriarchis deſideratus: a prophetis promiſſus: ab inocentibus teſtificatus: vos benedicere dignetur Jeſus chriſtus. ℟. Amē. Quatenus a ioāne ꝑdicatus ꝑdictus ꝛ demonſtratus: ab apl'is corpalr viſus: in martyribus coronatus: i ꝯfeſſoribus laudatus: in ꝟginibus imitatus: in v̄ris cordibꝰ ꝛ corpibuſ interius ꝛ exterius ſit itromiſſus. ℟. Amē. Et quos ſub vna hodie generaliter ſolēnitate ꝛ feſtiuitate celebratis: cū illis numerari mereamini i celis. ℟. Amē. Q ō vob ꝛc. Alia bñdictio in feſto oīum ſctōꝝ.

Auctor ꝛ remunerator oīum bonorum tribuat vobis ſocietatem oīum ſctōꝝ ſuorum ℟. Amen. Qui vel creati in eius amore bene perſtiterunt: vel culpa ſua prolapſi illius ineſtimabili pietate ſurrexerunt. ℟. Amen. Et imitatione perfectorum chriſticolarum: coheredes fiatis celeſtium virtutū. ℟. Amen. Q ō vobis ꝛc. ¶ Bñdictio in feſto ſctī martini.

Benedicat vobis glorioſa ꝛ ineffabilis trinitas: in cuius virtute beatus effulſit martinus: trinus mortuoꝝ ſuſcitator magnificus. ℟. Amen. Reſuſcitet vos dñs de vitioꝝ ſepulchris: q illum apoſtolicis florere fecit miraculis. ℟. Amē. Et in cuius tranſitu occurrit angeloꝝ exercitus: vos eter

nis ſedib⁹ collocet ideꝫ angelicus cetus. ℟. Amē. Quod vobis ꝛc.

❡ Bñdictio i feſto ſcē catherine.

REx regū dei filius q̄ per crucis ſue myſteriuꝫ: glorioſam regis filiā virgineꝫ catherinā martyrij gloria coronauit: ipſe vos in actibus veſtris proſperet: ꝛ eiuſdē crucis ſue beneficijs illuſtrari concedat. ℟. Amen. Quiqꝫ lac ꝓ ſanguine de ceruice virginis eiuſdem catherine produxit: ipſe vos lacte miſericordie ſue reficiat: ꝛ in ſuauitate ſui ꝑtioſi ſanguinis preſenteꝫ vitā vos agere faciat cōgaudētes. ℟. Amē. Quatenus in illa celeſti patria quā hodie beatiſſima catherina meruit per angelorum miniſteriū cōſcēdere claritatis eterne gloria ꝑfrui mereamini: ꝛ chr̄i dei filij fieri coheredes. ℟. Amē. Q. ꝺ vobis ꝛc.

❡ Bñdictio in dedicatione eccl'ie.

OMp̄s deus q̄ vos hodierna die ad dedicationē iſtius aule dignat⁹ eſt adunare: ipſe vos celeſti benedictione dignet̄ locupletare. ℟. Amē. Concedatqꝫ vobis fieri templū ſue habitaculuꝫ ſpiritus ſancti: qui propriū filium ſuū dn̄m noſtrū ieſum chriſtū pro nobis elegit crucifigi. ℟. Amen. Quatenus mēte ꝛ corpore purificati habitatoreꝫ deū in vobis metipſis ſemper habere poſſitis ꝛ eterne beatitudinis hereditateꝫ cū ſanctis ꝛ electis poſſidere valeatis. ℟. Amen. Quod vobis preſtare ꝛc.

❡ Benedictio in anniuerſario dedicationis eccleſie.

OMp̄s deus qui vos annua huius templi dedicatione dignatus eſt letificare: ipſe vos eterna benedictione dignetur ſanctificare. ℟. Amen. Concedatqꝫ vobis mente ꝛ corpore caſtigatos: fieri templum proprium: ꝛ habitaculū ſpūs ſancti ſempiternuꝫ. ℟. Amen. Quatenus tali habitatore gaudentes: ꝛ ſpū ſancto ferueteſ: inter mūdana diſcrimina: ſemper celeſtia deſideretis: ꝛ ad hec quandoqꝫ poſſidenda peruenire poſſitis. ℟. Amen. Quod vobis ꝛc.

❡ In vigilia aplorum bñdictio.

OMnipotens ſempiterne deus qui beatorum apoſtolorū multiplici facis nos celebritate gaudere: da queſumus: vt eorum ſepius iterata ſolennitas: noſtre ſit tuitionis augmentum. ℟. Amen. Familiā tuam domine propitius intuere: ꝛ apoſtolicis defende preſidijs: vt eorum precibus gubernetur: quibus innitit̄ te conſtituēte p̄ncipibus. ℟. Amen. Aplicis nos q̄ſumus dn̄e btōrum. ℣. attolle p̄ſidijs: vt quāto fragiliores ſumus: tāto validioribus auxilijs foueamur. ℟. Amē. Quod vobis ꝛc.

❡ Bñdictio in natalitijs aplorum.

DEus q̄ nos i aplicis tribuit ꝯſiſtere fūdamētis: bñdicere vos dignet̄ btī apli ſui. ℣. itercedentibus meritis. ℟. Amē. Defēdatqꝫ vos a cunctis aduerſis: aplicis ꝑſidijs: qui vos eorum voluit exor

nari ⁊ munerari exemplis ⁊ docu-
mentis. ℟. Amen. Quo per eo-
rum interceſſionē perueniatis ad
eterne patrie hereditateʒ: p quoꝝ
doctrinam tenetis fidei integrita-
tem. ℟. Amen. Quod vobis ⁊c.

¶ Bñdictio i feſto euangeliſtaꝝ.

Quatuoꝛ euangeliſtaꝝ irriga-
ti fluentis: q̄drifide virtutis
ſfoꝛmemini inſtrumētis. ℟. Amē.
Et qui quatuoꝛ elementoꝛuʒ ma-
teria infoꝛmati extiſtitis: q̄drifluo
etiaʒ paradiſi fonte potemini. ℟.
Amen. Quo homini: boui: aqui-
le: leoni myſticis ſimiles aīalibus
beati. N. cuius feſta colitis p̄ci-
bus. xij. totidem tribus iſrael iu-
dicaturi perfruamini ſedibus. ℟.
Amen. Quod vobis ⁊c.

¶ Benedictio in feſto vnius martyris.

Beati martyris ſui. N. inter-
ceſſione vos dñs benedicat:
⁊ ab oi malo defendat. ℟. Amen.
Extēdat in vos dexteram ſue ꝓ-
pitiationis: qui eū ſuſcepit p ſup-
plicia paſſionis. ℟. Amen. Quo
eius in celo mereamini habere cō-
ſoꝛtium: cuius deuotis mentibus
in terra celebꝛatis triumphuʒ. ℟.
Amen. Quod uob ⁊c.

¶ Bñdictio in feſto plurimoꝝ martyrum.

Benedicat vobis omnipotēs
dñs: beatoꝛum martyrum
ſuoꝛuʒ. N. ſuffragijs: ⁊ liberet ab
aduerſitatibus cunctis. ℟. Amē.
Commendet vos eoꝛum inter-
ceſſio glorioſa quoꝛum in conſpe-
ctu eius eſt moꝛs p̄tioſa. ℟. Amē.
Et ſicut illi per diuerſa toꝛmēto-
rum genera regni celeſtis ſunt ſoꝛ-
titi hereditatem: ita vos eoꝛuʒ me-
reamini habere conſoꝛtium: per
bonoꝛum operum exhibitionem.
℟. Amen. Quod vobis ⁊c.

¶ Benedictio in feſto vnius confeſſo.

Omnipotens deus det vobis
copiā ſue bñdictiōis q btm̄
N. aſſociauit ſibi virtute cōfeſſio-
nis. ℟. Amen. Et qui illum fecit
coꝛuſcare miraculis: vos exoꝛnet
bꝛōꝝ operū icremētis. ℟. Amen.
Quo eius exemplis eruditi ⁊ in-
terceſſione muniti: cuius depoſi-
tionis dieʒ celebꝛatis: illi poſſitis
in celeſti regione adiūgi. ℟. Amē.
Quod vobis ⁊c.

¶ Benedictio in feſto plurimoꝛum confeſſoꝛuʒ.

Sanctoꝛū confeſſoꝛū ſuoꝛuʒ
N. meritis vos dominus fa-
ciat bñdici: ⁊ ꝯtra aduerſa oīa eo-
rum interceſſiōe muniri. ℟. Amē.
Eoꝛum vos faciat ſuffragijs feli-
ces: quoꝝ feſtiuitatis diē celebꝛa-
tis ouantes. ℟. Amen. Quo eo-
rum imitantes exempla ad cele-
ſtia peruenire poſſitis ꝓmiſſa. ℟.
Amen. Quod vobis ⁊c.

¶ Benedictio in feſto vnius virginis.

Benedicat vobis dñs q btē
N. virgini. N. conceſſit decoꝛē
virginitatis ⁊ gliaʒ paſſionis. ℟.
Amen. Et cuius opitulatiōe illa
meruit ⁊ ſexus fragilitatem ⁊ per-
ſequentium rabieʒ deuincere: vos
poſſitis ⁊ vīoꝛuʒ coꝛpoꝛum illece-
bꝛas: et antiq hoſtis machinamē-
ta ſuperare. ℟. Amē. Quo ſicut
illa ſexu fragili virile viſa eſt certa-

men adire: ⁊ poſt certamen de ho
ſtibus triumphare: ita vos in hac
mortalitate viuentes: valeatis ⁊
antiquum hoſtem deuincere: ⁊ ad
regna celeſtia peruenire. ℟. Amē.
Quod vobis ⁊c. ¶ Benedictio
in feſto virginis nō marty.
Deus q ſacris virginibus cē
teſimi fructus celeſtia confert pre
mia: vobis meritis ſancte v̀ginis.
N. cum ſuperna benedictione diui
na cōferat gaudia. ℟. Amen. Et
ſicut hec virgo dn̄i in pace eccleſie
virginitatis decore meruit polle
re: ſic vos in odorem ſuauitatis
deo iugiter caſtitatis vigore me
reamini redolere. ℟. Amen. Qua
tenus ⁊ vos ſalutis ⁊ letitie veſti
mento dominus induat: ſimulqȝ
cum hac beata virgine. N. ad cele
ſtis conuiuij nuptias introducat.
℟. Amen. Quod vob ⁊c. ¶ Be
nedictio in feſto plimaꝝ virginū.
Omnipotens deus itercedē
tibus ſctis virginibus ſuis.
N. vos dignetur bn̄dicere qui de
antiquo hoſte nō ſolū p viros ve
rūetiaȝ per feminas voluit trium
phare. ℟. Amē. Et q illis voluit
cēteſimi fructus dn̄i decore virgi
nitatis: ⁊ agone martyrij ꝯferre:
vos dignetur ⁊ vitiorū ſqualori
bus expurgare ⁊ virtutum lam
padibus exornare. ℟. Amē. Qua
tenus virtutū oleo: ita peccatorū
veſtrorū lāpades poſſint repleri:
vt cū eis celeſtis ſpōſi thalamum
valeatis igredi. ℟. Amē. Quod
vobis ⁊c. ¶ In feſto alicuius ſctē
que nec virgo nec martyr ē bn̄o.
Benedicat vos oīpotens deus
nr̄: ſancteqȝ. N. interuētu ſa
cris repleat virtutibus. ℟. Amē.
Adiuuetqȝ vt ſicut hec ſancta ſi
ne ſanguinis effuſione ſupernā in
trauit patriā: ſic vos abſqȝ peccato
rū leſione eterne felicitatis itretis
gloriam. ℟. Amen. Ubi ⁊ vos e
terni patris contingat intueri fili
um: cum quo perpes vobis ſit btē
vite regnum ⁊ gaudiuȝ. ℟. Amē.
Qđ vobis ⁊c. ¶ Benedictiones
pontificales diuerſis rebus ⁊ tpi
bus congruentes. ¶ Benedictio
i ſolēnitate reliqaꝝ.
Deus q vnigeniti ſui
paſſiōis inſignia vo
luit a fidelibꝰ adora
ri: ipſe vos faciat uir
tutū inſignijs adornari. ℟. Amē
Detqȝ vobis ſic eiuſdem paſſio
nis myſterium intelligere: ut per
ipſius iugem memoriam ualeatis
oīum uitiorum tētamenta deuin
cere. ℟. Amen. Et qui honorem
ſcōꝝ. N. ſuorū feſta tēporaliter ce
lebratis: cuȝ xp̄o ieſu feſtiue eter
nalr̄ gaudeatis. ℟. Amē. Qđ vob
⁊c. ¶ In conſecratione epi bn̄o.
Deus ad quem reſpicit ſacer
dotuȝ ſolertia: regenerātiū
uictoria: populi diſciplina: q ob
hoc ꝑponis pōtifices ut hēat cle
rus uigilātiam eccl̄ia reuerentiaȝ:
plebs deuota cuſtodiam: paupes
alimoniā: dignare hoc in nobis ce
leſti fonte diffundere qđ diſpen
ſante ſacerdote plebs ꝓ ſalute poſ

fit haurire. ℟. Amē. C ōcede agē di normā: loquēdi fiduciā: vivēdi tēperantiā: monendi doctrinā. ℟. Amē. E t impēdente pōtifice ſtudium: plebe aſſenſuz: mereaẜ ꝯſeq paſtor gratiā: ⁊ grex medelam. ℟. Amen. Q ð vobis ⁊c. Bñdictio in anniuerſario cōſecrationis epi.

D Eus qui hodierna die vice apoſtolica ecclie ſue me eſſe cōſtituit: cōcedat mihi viaz vobis iuſtitie demonſtrare: ⁊ faciat vos gratuita bonitate iter vite ſubintrare. ℟. Amen. E t q me infula pōtificali dignatus eſt ſublimare: impollutos vos dignetur conſeruare: ⁊ per diuturna tempora dies veſtros in ſua pace cōſolidare. ℟. Amē. S it vobis fides recta: ſpes firma: charitas pfecta: vt de profectu animarū veſtrarū: creſcāt vobis eterna gaudia: in collegio ciuiū ſupernorū. ℟. Amen. Q uod vobis ipſe preſtare dignetur ⁊c. C Bñdictio in celebratione ordinum ſuper oēs ordinatos.

O Mnipotens deus ſua vos clemētia benedicat: ⁊ ſenſum vobis ſapiētie ſalutaris infundat. ℟. Amē. C atholice fidei vos documentis enutriat: ⁊ in bonis operibus pſeuerabiles reddat. ℟. Amē. G reſſus veſtros ab errore cōuertat: veniamqz vobis pacis ⁊ charitatis oſtendat. ℟. Amē. Q uod vobis ipſe preſtare ⁊c. C Benedictio in ꝯſecratiōe monialiū.

D Omine deus eterne q vtrūqz ſexū de interitu perpetue mortis per ieſum chriſtū filium tuum dominū noſtrum de maria virgine natum miſericorditer redemiſti: has famulas tuas deuota tibi mente ſeruientes omni bñdictione ſpirituali benedicere dignare. ℟. Amen. V t integram fidē habeāt ⁊ in preceptis legis tue ſemper perſeuerent: terrena ⁊ tranſitoria deſpiciant: eterna ⁊ inuiſibilia intenta meditatione diligant. ℟. Amen. V t in numero ſanctarum virginum permanentes: celeſti ſponſo cū lampadibus bonorum operum fiducialiter occurrere te ipſo pſtāte mereanẜ. ℟. Amē. Q uod vobis ipſe preſtare dignetur ⁊c. C Benedictio ſuper regē i tempore ſue coronationis.

B Enedicat tibi domin⁹ cuſtodiatqz ⁊ ſicut te voluit ſuper populum ſuum conſtituere regem: ita ⁊ in preſenti ſeculo felicem ⁊ eterne felicitatis tribuat eſſe conſortem. ℟. Amen. C lerum ac populum quem ſua voluit opitulatione: tua ſanctione ⁊ ꝯgregari ſua diſpenſatione: ⁊ tua adminiſtratione per diuina tempora faciat feliciter gubernari. ℟. Amē. Q uatenus diuinis monitis parentes: aduerſitatibus oībus carētes: bonis oībus exuberātes: tuo miniſterio fideli amore obſequētes: ⁊ in preſenti ſeculo pacis trāquillitate fruātur: ⁊ tecum eterno ꝯ ciuium ꝯſortio potiri mereātur. ℟. Amē. Q uod vobis ipſe preſtare ⁊c. C Benedictio i ſolutione ꝯcilij.

Chꝛiſtus dei filius q̄ eſt initi
um ⁊ finis:cóplementuꝫ vo
bis tribuat charitatis. ℟. Amen.
Ut vos qui ad expletioneꝫ huius
fecit peruenire concilij:abſolutos
vos efficiat ab omni contagione
delicti. ℟. Amen. Ut ab omni rea
tu liberioꝛes effecti:abſoluti etiaꝫ
per donū ſpūs ſancti: felici reditu
ſediū veſtraꝝ cubilia repetatis il
leſi. ℟. Amen. Q̄ ď vobis ipſe ⁊c̄.

¶ Bn̄dictio in tépoꝛe belli.

Domine ieſu chꝛiſte paſtoꝛ bo
ne:rogamus te:q̄ temetipſum no
ſtri cauſa dediſti ꝓ pꝛetio: ita nos
tui ſanguinis defende cōmertio.
℟. Amen. Ut ⁊ hic ſemper te ſen
tiamus ꝑuiuꝫ ⁊ in eterna beatitu
dine te remuneráte mereamur ac
cipere p̄miū. ℟. Amen. Tu ergo
nos dn̄e ieſu chꝛiſte bn̄dictionis
roꝛe ꝑfunde vt i pn̄ti vita poſiti de
oib⁹ inimicis te habeamus erepto
rem: ⁊ hic ⁊ in eternuꝫ ſentiamus
pꝛotectoꝛé. ℟. Amé. Q̄ ď vob ⁊c̄.

¶ Bn̄o pꝛo iter agétibus.

Proſperū iter faciat vobis de
us ſalutarium noſtroꝝ: ⁊ ꝑducat
vos in vias rectas:per ardua mō
tium:per cōuexa valliū:per plana
cápoꝝ:pꝛotegat vos auxilium dei:
vt nihil in vobis ꝑualeat ſcádaluꝫ
inimici. ℟. Amé. Per dié vos ſa
lutaris dn̄i vmbꝛa ꝓtegat: ꝑ no
cté amica qes ipſaꝫ dei gr̄a reuela
ta ꝯfoueat: deducat vos mirabilr̄
dextera dn̄i:ꝑbeatqꝫ ante facié ve
ſtrá diuina pietas pacis angelum
comité. ℟. Amé. Abſit a vobis
inuidia diaboli cauſa diſpédij:rui
na peccati: caſus incómodi: ſoꝛs
ꝑiculi:ſoluſqꝫ trinitas indiuidua
deus in ſolatiū vr̄m atqꝫ p̄ſidiū: ⁊
ducis curaꝫ agat: ⁊ reducis: ⁊ dux
ſit itineris ⁊ ſolatiuꝫ reuerſionis.
℟. Amé. Q̄ ď vobis ⁊c̄. ¶ Bn̄o

Benedic dn̄e hanc ſup ꝑplm̄
familiá tuá in celeſtibus: ⁊ re
ple eá donis tuis ſpiritalibus. ℟.
Amé. Cócede eis charitaté gau
diū:pacé:patiētiá:bonitaté:man
ſuetudiné: ſpem:fidé: ⁊ ꝯtinentiá.
℟. Amé. Ut repleti oī caſtitate:
dona tua deſiderátes:ad te ꝑueni
re mereant̄ ouátes. ℟. Amé Q̄ ď
vobis ⁊c̄. ¶ Bn̄o i miſſa ꝓ pace.

Omīps deus dies veſtros in
ſua pace diſponat: ⁊ ſue vo
bis bn̄dictionis dona ꝯcedat. ℟.
Amé. Ab oībus ꝑturbationib⁹
liberet: ⁊ métes vr̄as in ſue pacis
tranq̄llitate cōſolidet. ℟. Amen.
Quatenus fidei ſpei ⁊ charitatis
gémis oꝛnati: ⁊ p̄ſenté vitaꝫ tráſi
gatis illeſi: ⁊ ad eternaꝫ ꝑueniatis
ſecuri. ℟. Am̄. Q̄ ď vob ⁊c̄. ¶ Be
nedictio in tépoꝛe tribulationis.

Deus meſtoꝛuꝫ ſolatium:tri
bulatoꝛū refugium:ſuo vos
bꝛachio foueat: ⁊ ab iminentibus
periculis illeſos miſeratus efficiat.
℟. Amen. Dextere ſue vos oīpo
tentis clypeo muniat: ⁊ muro ſue
íexpugnabilis foꝛtitudinis ab in
ſtanti tribulatione circūtegat. ℟.
Amen. Iram ſue animaduerſio
nis a vobis pꝛopitiatus auertat:
⁊ poꝛtū vobis ſalutis indulgens

in ſue vos pꝛotectionis interitos ſecure conſtituat. ℞. Amen. Q̃d vobis ⁊c̃. ℭ Bñdictioes i oi tpe.

B Enedicat vobiſ dñs: ⁊ cuſtodiat vos ſemper. ℞. Amen. Illuminet faciem ſuaȝ ſuꝑ vos ⁊ miſereať vřı. ℞. Amen. C õuertat vultum ſuum ad vos ⁊ det vobis pacé. ℞ Amé. Quod vobis. ⁊c̃. ℭ Jté alia benedictio i oi tpe.

O Mĩps deus ſua vos clementia bñdicat ⁊ ſenſuȝ i vobis ſapiëtie ſalutaris ĩfundat. ℞ Am̃. Catholice fidei vos documétis ẽnutriat: ⁊ in ſcis opibus pſeuerabiles reddat. ℞. Amen. Greſſus veſtros ab erroꝛe conuertat: ⁊ viam vobis pacis ⁊ charitatis oſtendat. ℞. Amen. Quod vobis ⁊c̃. Jtem alia bñdictio.

I Nclinet dñs aurem ſuaȝ ad ꝑces noſtre humilitatis: ⁊ vobis det gratiaȝ ſue bñdictionis ⁊ premiuȝ ſempiterne ſalutis. ℞. Amé. Semper ⁊ vbiqȝ dñm pꝛopitiũ habeatis: ⁊ in eius laude exulteti s. ℞. Amen. Omniũ peccatoꝝ veſtroꝝ vincula ſoluat: ⁊ ad gloriá ſempiterná peruenire vos faciat. ℞. Amen. Quod vobis ipſe preſtare dignetur ⁊c.

ℭ Pontificalis ſecundum ritum ſancte Romane eccleſie: quampluribus nuper additionibus aucti: ac longe accuratius q̃ vnq̃ȝ alias emendati ⁊ excuſi finis.

ℭ Laus Deo.

Regiſtrum huius operis.

✠ abcdefghik lmnopqrstvxyȝ⁊ꝯ ꝝ A B C D E F G

Omnes ſunt quaterniones pꝛeter ✠ ⁊ a terniones.

ℭ Venetiis apud heredes Luceantonij Junte Florentini anno 1543 menſe Maio.

Google